

Ferhenga
Kurdî-Holendî

Koerdisch-Nederlands
Woordenboek

B U L A A Q

Kurdî – Holendî / Koerdisch – Nederlands

Ferhenga

Kurdî – Holendî

Woordenboek

Koerdisch – Nederlands

Mahabad B. Qilorî & Nêçîrvan Qilorî

BULAAQ • AMSTERDAM

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door het

Ongewijzigde bijdruk 2010

© 2002 Uitgeverij Bulaaq, Mahabad B. Qilorí, Nêçîrvan Qilorí
en Martin van Bruinessen (voorwoord)

Typografie binnenwerk Françoise Berserik, Den Haag

Ontwerp omslag Marjo Starink, Amsterdam

Omslagillustratie (naar Koerdisch symbool) Geraldine Hindriksen, Amsterdam

Tekstredactie en zetwerk Henk Pel, Zeist

ISBN 978 90 5460 0633 / NUR 630

Verspreiding in België: Uitgeverij EPO | www.epo.be

Uitgeverij Bulaaq, Recht Boomssloot 69, 1011 CW Amsterdam
www.bulaaq.nl

Voorwoord

Het Koerdisch, een problematische taal

Dit woordenboek is een gids tot een taal die, in het land waar de meeste sprekers ervan wonen, officieel niet bestaat. De sprekers van die taal worden er niet als culturele minderheid erkend en het streven naar onderwijs in die taal wordt er als een vorm van terrorisme beschouwd. Het noemen van deze taal alleen al ligt zo gevoelig dat de wet die het gebruik ervan aan banden legde zó geformuleerd werd dat de taal niet met name genoemd hoefde te worden. Volgens de Wet op Publicaties in Andere Talen dan het Turks uit 1983 mochten in Turkije boeken en kranten gedrukt worden in alle talen die de *eerste* officiële taal van een door Turkije erkende staat waren maar waren alle andere talen verboden. Het Koerdisch was in Irak de *tweede* officiële taal en had ook in de Sovjet-Republiek Armenië een semi-officiële status; de omschrijving van de wet gaf ondubbelzinnig aan tegen welke taal die gericht was. In 1991 werd de wet opgeheven onder sterke druk van de toenmalige president Özal, die Turkije snel de Europese Unie binnen wilde loodsen en zich realiseerde dat daarvoor oplossing van de Koerdische kwestie en van de Cyprus-kwestie noodzakelijke voorwaarden waren. Deze stap van Özal was tot midden 2002 niet gevolgd door verdere stappen in de richting van erkenning van culturele rechten van de Koerden. Hoewel Turkije als voorwaarde voor het toetreden tot de Europese Unie het recht op onderwijs en radio en televisie in het Koerdisch zal moeten erkennen, verzette een belangrijk deel van de militaire en ambtelijke elite zich daar fel tegen. Pas in augustus 2002 nam het Turkse parlement een wet aan die – alweer zonder het Koerdisch te noemen – radioprogramma's en privé-onderwijs in 'talen die in Turkije gesproken worden' in principe toestaat.

Vanwege de niet-erkende status van het Koerdisch bestaan er ook geen betrouwbare statistieken over de aantallen sprekers ervan. Tot 1965 werd bij de volkstellingen wel gevraagd wat de moedertaal was en welke andere talen men sprak.

Het percentage mensen dat opgaf Koerdisch te spreken fluctueerde sterk van keer tot keer, waarschijnlijk doordat, afhankelijk van de politieke situatie, meer of minder mensen er de voorkeur aan gaven hun Koerdische identiteit verborgen te houden of omdat de tellers en getelden het als een teken van politieke loyaliteit beschouwden te verklaren dat Turks de moedertaal was. Na 1965 kwam er een geleidelijk aan invloed winnende Koerdische nationale beweging op in Turkije en daarmee een nieuwe trots op de Koerdische identiteit. Als gevolg daarvan nam het aantal mensen dat zich in de eerste plaats als Koerd zag (in plaats van als Turks staatsburger) geleidelijk toe. Statistische gegevens zijn er echter niet, want juist vanwege die Koerdische beweging mocht de vraag naar de identiteit niet meer gesteld worden. Rekening houdend met de fluctuaties komt men als gemiddeld percentage Koerdisch sprekenden volgens de volkstellingen op één achtste van de totale bevolking. In 1990 zou dat 7 miljoen geweest zijn.¹ Het werkelijke aantal ligt waarschijnlijk hoger; president Özal sprak zelf in die tijd zelfs van niet minder dan 12 miljoen Koerden.

Koerdisch wordt niet alleen in Turkije gesproken, maar ook in Iran, Irak, Syrië, Armenië, Georgië en Azerbeidjan (en natuurlijk in toenemende mate in West-Europa, Rusland, Noord-Amerika en Australië, waar zich een zeer levendige Koerdische diaspora bevindt). Er bestaat een groot aantal dialecten en het is gebruikelijk die in te delen in vier of vijf hoofdgroepen: Kurmanci en Sorani zijn de noordelijke en zuidelijke vormen van het eigenlijke Koerdisch. Laki, dat ten zuidoosten van het Sorani gesproken wordt, wordt soms als derde dialectgroep genoemd. Daarnaast zijn er twee minder direct verwante dialectgroepen, in het noorden het Zaza en in het zuiden het Gurani, die als een reeks kleine en grotere enclaves tussen de Kurmanci- en Sorani-sprekende gebieden liggen. Het Kurmanci – het dialect van dit woordenboek – heeft van de verschillende Koerdische dialectgroepen de meeste sprekers; het wordt gesproken in Turkije, Syrië, het noordelijke deel van Iraaks Koerdistan (Badinan), in het deel van Iran dat aan Turkije grenst en in de Transkaukasische republieken (Georgië, Armenië en Azerbeidjan). In Turkije wordt naast Kurmanci ook Zaza gesproken – naar ruwe schatting door 20% van de Koerden – maar veel Zaza-sprekers beheersen ook enig Kurmanci.

Irak en Armenië zijn de enige landen waar het Koerdisch een officiële status geniet en waar al langere tijd in het Koerdisch gepubliceerd wordt, waar onder-

wijs in het Koerdisch gegeven wordt, en waar ook radio en televisie Koerdische programma's aanbieden. In het geval van Irak betreft dat vrijwel uitsluitend Sorani, de taal van de meerderheid van Iraakse Koerden (die in een aangepaste vorm van het Arabische alfabet geschreven wordt). Het Sorani had in de negentiende eeuw al een literaire opleving doorgemaakt; in het tweede en derde kwart van de twintigste eeuw ontwikkelden intellectuelen een vorm van het Sorani tot Koerdische standaardtaal.² Sinds het vredesakkoord van maart 1970 tussen de Koerdische beweging en de centrale regering is het Koerdisch in Irak erkend als de tweede officiële taal van het land en wordt het in de gebieden met een Koerdische meerderheid in het onderwijs gebruikt tot op universitair niveau.

In Armenië werd het Koerdisch in de stalinistische periode onderdrukt, maar vanaf de jaren zestig door de staat ondersteund. Het was hier dat voor het eerst een regelmatige literaire productie in het Kurmanci op gang kwam. De invloed ervan op Koerden elders bleef echter lange tijd marginaal: er waren gedurende de Koude Oorlog nauwelijks contacten mogelijk; bovendien werd het Koerdisch hier met het Cyrillische alfabet geschreven. Tegen het eind van de jaren zeventig werden voor het eerst enkele teksten van Koerdische auteurs uit Armenië in Turkije gepubliceerd, getranscribeerd in het Latijnse schrift.³ Die werden telkens kort na publicatie verboden. Serieuze uitwisseling kwam pas op gang via een groep Koerdische intellectuelen die zich in de jaren tachtig als vluchteling in Zweden vestigden.

Culturele renaissance in ballingschap

De ontwikkeling van het Kurmanci tot moderne schrifttaal is vooral het werk geweest van intellectuelen in ballingschap. Het eerste Koerdische tijdschrift, *Kurdistan*, verscheen voor het eerst in 1898 in Cairo en later achtereenvolgens in Genève, opnieuw Cairo, en Londen. Het werd uitgegeven door leden van de aristocratische familie Bedirkhan die zich, net als andere tegenstanders van de sultan, buiten diens bereik gevestigd hadden. Tussen 1908, toen de sultan zijn absolute macht tijdens een staatsgreep verloor, en 1921, toen het nieuwe Turkije van Atatürk zijn vorm begon te krijgen, konden er in Istanbul af en toe Koerdische tijdschriften verschijnen; daarna was het publiceren weer alleen in ballingschap mogelijk.

Een belangrijke mijlpaal was het tijdschrift *Hawar*, dat in de jaren dertig en veertig in Syrië werd uitgegeven door een groep nationalistische intellectuelen die het Turkije van Atatürk waren ontvlucht. Het was in dit tijdschrift dat voor het eerst het Latijnse alfabet gebruikt werd voor het Kurmanci; op enkele kleine details na is men later steeds blijven vasthouden aan de spelling van *Hawar*. Ook in morfologie en syntax is het Koerdisch van *Hawar*, dat gebaseerd was op het dialect van Djezire (Cizre en omgeving), lange tijd de standaard voor het Kurmanci gebleven. De uitgave van *Hawar*, en later nog een ander tijdschrift, was mogelijk omdat Syrië toen een Frans mandaatgebied was; bij Syrië's onafhankelijkheid kwam er een definitief einde aan.

Hierna werd de fakkel overgenomen door Koerdische studenten uit Turkije en Syrië in West-Europa. Een kleine groep, die zich Hevra noemde, gaf in de jaren zestig een tijdschrift en enkele boekjes in het Kurmanci uit. In de jaren zeventig begon een deel van deze, vooral links georiënteerde, studenten zich op de Koerden onder de gastarbeiders uit Turkije te richten. De door hen opgerichte Koerdische arbeidersvereniging KOMKAR probeerde Koerden op grond van hun specifieke belangen te organiseren en het gebruik van het Koerdisch te stimuleren. Zo voerde KOMKAR als eerste actie voor het recht op onderwijs in het Koerdisch als moedertaal (in plaats van Turks, de taal die in Nederland en Duitsland op school werd aangeboden in het kader van lessen in 'eigen taal en cultuur'). Ook gaf deze organisatie een regelmatig verschijnend bulletin en een reeks boeken uit, aanvankelijk vooral in het Turks en Duits, maar vanaf de jaren tachtig steeds meer in het Koerdisch.

De jaren tachtig waren een periode van onverwacht sterke opleving van het Kurmanci, die ironisch genoeg veroorzaakt werd door verhevigde repressie van de Koerdische identiteit in Turkije. De legerleiding had in 1980 een staatsgreep uitgevoerd die onder andere gericht was tegen de in het voorafgaande decennium onder studenten en intellectuelen sterk geworden Koerdische beweging. Veel Koerdische intellectuelen ontvluchtten Turkije en vestigden zich na vaak lange omzwervingen in het Midden-Oosten uiteindelijk in landen als Zweden en Duitsland. Als zij in Turkije gebleven waren, zouden zij waarschijnlijk in het Turks zijn blijven schrijven, maar in ballingschap gaven veel van hen, om politieke redenen, de voorkeur aan het Koerdisch. Er verscheen een groot aantal Koerdische politieke en culturele tijdschriften, en gelei-

delijk ook boeken: verzamelingen van volksverhalen, Koerdische vertalingen van Europese literatuur, gedichtenbundels, en vervolgens ook korte verhalen, romans en essays in het Koerdisch. Moderne onderwerpen, waarover men tot voor kort alleen in het Turks kon denken en spreken – het Koerdisch was een taal die alleen in het dorp en binnen het gezin gebruikt werd – leerde men nu ook in het Kurmanci uitdrukken. Anno 2002 is het Kurmanci een taal waarin men over vrijwel alle onderwerpen begrijpelijk en genuanceerd kan spreken. Het Koerdische Instituut in Parijs, dat in 1983 werd opgericht door Koerdische intellectuelen in ballingschap, coördineert een ontmoetingsforum van Koerdische schrijvers, dat standaardisering van de termen voor specifieke begrippen beoogt. Vanuit Europa was het ook gemakkelijker contact te onderhouden met Koerdische schrijvers en intellectuelen in (Sovjet-) Armenië, waar al eerder een regelmatige literaire productie in het Kurmanci tot stand was gekomen, die bevruchtend werkte op de opleving van het Kurmanci onder ‘Turkse’ Koerden in West-Europa.

Door de opheffing van het verbod op publicaties in het Koerdisch kon na 1991 deze culturele opleving van het Kurmanci zich ook naar Turkije verbreiden, of althans naar de grote steden in West-Turkije, waar een belangrijk deel van de hoger opgeleide Koerden leeft. (In het eigenlijke Koerdistan heerste de uitzonderingstoestand en bleven culturele activiteiten nauwelijks mogelijk.) Boeken die voor het eerst in Europa verschenen waren werden in Turkije heruitgegeven, sommige uitgevers verplaatsten hun activiteiten van Stockholm naar Istanbul of Ankara. Het aantal mensen dat zich ook buiten de familiesfeer van het Koerdisch bediende nam ook in Turkije verder toe; nieuwe woorden en uitdrukkingen, die aanvankelijk in een kleine kring van intellectuelen waren ontwikkeld, vonden in een geleidelijk bredere kring van sprekers van het Kurmanci ingang.

Koerdische woordenboeken

In het geval van het Kurmanci weerspiegelen woordenboeken niet alleen de ontwikkeling van de taal en de politieke lotgevallen van haar sprekers, maar hebben ze, in de tweede helft van de twintigste eeuw, ook deel uitgemaakt van de strijd voor erkenning van de Koerdische cultuur. De eerste woordenboeken zijn overigens al een stuk ouder. Vermoedelijk was de Turkse reiziger Evliya

Çelebi, in het midden van de zeventiende eeuw, de eerste die een woordenlijst van het Kurmanci samenstelde.⁴ Ruim een eeuw later produceerde een Italiaanse missionaris, die lange tijd in het huidige Noord-Irak had gewerkt, de eerste Koerdische grammatica, met een uitvoerige woordenlijst van het Kurmanci dat daar wordt gesproken (het zogenaamde Badini).⁵ Aan missionarissen en zendingen in het gebied danken we nog een reeks, doorgaans bescheidener, aantekeningen over Koerdische dialecten. Het Koerdisch was voor hen een belangrijke taal omdat een deel van de Armeense en Syrisch-orthodoxe christenen in het gebied niet het Armeens of Aramees maar het Kurmanci als moedertaal hadden. Het is veelbetekenend dat de eerste gedrukte tekst in het Koerdisch een bijbelvertaling was, bestemd voor Armeense christenen in Koerdistan.

Naast missionarissen waren het sommige buitenlandse consuls en Osmaanse bestuursambtenaren die belangstelling voor het Koerdisch aan de dag legden; ook zij hadden belang bij communicatie met de Koerdische (of Koerdisch sprekende) bevolking van het gebied. Alexandre Jaba, die rond het midden van de negentiende eeuw Russisch consul in Erzurum was, waar hij zelf Koerdisch leerde en een schat aan Koerdische manuscripten verzamelde, publiceerde in 1879 het eerste omvangrijke woordenboek van die taal, dat meer dan 10 000 lemmata omvatte.⁶ Tegen het eind van de negentiende eeuw verscheen in Istanbul het voortreffelijke Koerdisch-Arabisch woordenboek van Yusuf Diya'uddin Pasha, een hervormingsgezinde bestuursambtenaar van Palestijnse origine, die lange tijd gouverneur in Bitlis was geweest.⁷ Deze twee woordenboeken zijn gebaseerd op verschillende dialecten van het Kurmanci. Ze hebben allebei, ruim een eeuw later, hun nut behouden en zijn terecht herdrukt toen als gevolg van het Koerdische nationalisme ook de wetenschappelijke belangstelling voor het Koerdisch toenam.

Niet gebaseerd op enig specifiek dialect zijn de zeer uitvoerige woordenboeken die in het midden van de twintigste eeuw door Sovjet-koerdogologen werden geproduceerd: Russisch-Koerdisch door I. O. Farizov en Koerdisch-Russisch door Qanatê Kurdo (K. K. Kurdoev). Deze woordenboeken bevatten 30 000 respectievelijk 34 000 woorden, bijeengeraapt uit een veelheid van dialecten.⁸ Van veel bescheidener omvang is de Koerdisch-Frans-Engelse woordenlijst die Joyce Blau, onder begeleiding van Kamran Bedirkhan, samenstelde.⁹ Voor West-Europeanen bleef dit lange tijd het enig bruikbare hulpmiddel voor modern

Kurmanci. De taal ontwikkelde zich echter zo snel dat dit woordenboek spoedig niet meer adequaat was om moderne tijdschriftartikelen te kunnen volgen.

Een curiosum is het Koerdisch-Turkse woordenboek dat de schrijver en journalist Musa Anter in 1967 in Istanbul publiceerde.¹⁰ Anter had dit werk – eigenlijk niet meer dan een lange woordenlijst – enkele jaren daarvoor samengesteld toen hij wegens nationalistische activiteiten gevangen zat. In het voorwoord schrijft hij dat hij met dit woordenboek een bijdrage wil leveren aan het wederzijds begrip tussen de volkeren van Turkije. Een belangrijker motief was echter waarschijnlijk zijn behoefte aan te tonen dat het Koerdisch een geheel eigen taal was, met een rijke woordenschat, en niet alleen maar een gedegeneerd Turks dialect zoals de officiële leer het toen wilde. Gedurende de volgende decennia zou dat een belangrijk motief blijven in alle Koerdische culturele activiteiten. Omdat de Turkse autoriteiten de Koerdische cultuur onderdrukten en tegelijk ontkenden dat er zoiets als een Koerdische taal bestond, werd het voor Koerdische intellectuelen belangrijk aan te tonen dat het Koerdisch wel degelijk een onafhankelijke, sterk van het Turks verschillende taal is, met een eigen woordenschat en een eeuwenoude literaire traditie. Dit verleende woordenboeken een aanvullende politieke betekenis. Bestaande woordenboeken werden naar het Turks vertaald en uitgegeven met het oog op beïnvloeding van de Turkse publieke opinie. De woordenlijst van Joyce Blau werd door de Koerdische politicus dr. Şivan (pseudoniem van Sait Kırılmaztoprak) bewerkt en na diens dood gedrukt en clandestien verspreid.¹¹ Kort daarop verscheen in Istanbul een Turkse bewerking van Yusuf Diya'uddins woordenboek, en later ook een van Farizovs Russisch-Koerdische woordenboek.¹² Behalve als wapen in de ideologische strijd werden deze woordenboeken overigens ook veel gebruikt door in het Turks opgeleide Koerden om hun Koerdische vocabulaire te verrijken en woorden van Turkse origine te vervangen door 'echt' Koerdische.

Na wat hierboven is opgemerkt over de opleving van Kurmanci literatuur in ballingschap zal het niet verbazen dat de belangrijkste nieuwe woordenboeken door Koerden in West-Europa werden geproduceerd, in nauwe samenhang met het ontstaan van een georganiseerde Koerdische diaspora en de opkomst van een Koerdische pers. Het eerste, een Koerdisch-Turks en Turks-Koerdisch woordenboek, verscheen in Den Haag in 1987 en werd na de liberalisering in Turkije heruitgegeven in Istanbul.¹³ De auteur, D. Izoli (officiële Turkse naam:

Hüseyin Yıldız), was een van de eerste Koerdische arbeidsmigranten in Nederland en gaf jarenlang alfabetiserings- en grammaticacursussen aan collega's en jongeren van de tweede generatie. Zijn werk is gebaseerd op het ondervragen van vele andere Koerden en het systematisch doorwerken van in het buitenland verschijnende Koerdische publicaties, en het vormt een meer adequate weerspiegeling van het geschreven Koerdisch dan de eerdere woordenboeken. Sinds kort ondervindt het, althans voor het Turks-Koerdische deel, enige concurrentie van het in Zweden verschenen woordenboek van Mehmet Tanrikulu.¹⁴

In Duitsland verscheen een, eveneens zeer omvangrijk, Kurmanci-Duits woordenboek van de hand van de taalkundig geschoolde Koerdische dichter Feryad Fazil Omar.¹⁵ Dit is een voortreffelijk woordenboek voor gebruik bij oudere literaire teksten, maar blijkt minder nuttig bij moderne teksten. De auteur, zelf een Sorani-spreker van Iraakse origine, heeft bovendien veel woorden opgenomen die uit zijn eigen dialect afkomstig zijn. Aan het belangrijkste gepubliceerde Kurmanci-Engelse woordenboek, van Baran Rizgar, kleven soortgelijke bezwaren: er staan nogal wat woorden in die niet algemeen gebruikt worden, terwijl veel andere ontbreken.¹⁶ De Amerikaanse taalkundige Michael Chyet, die nauwe contacten onderhoudt met de Koerdische diaspora en ook de meeste talen van de buurvolken van de Koerden kent, werkt al jaren aan wat het definitieve Kurmanci-Engelse woordenboek moet worden. Kopieën van voorlopige versies van dit ambitieuze werk circuleren onder collega's, maar gezien Chyets perfectionisme zal het nog wel even duren voor dit magnum opus in druk verschijnt.

Het door de broers Qjlorî vervaardigde Koerdisch-Nederlandse woordenboek, dat u nu in uw handen hebt, doorstaat de vergelijking met eerder gepubliceerde woordenboeken glansrijk. Het is niet alleen veel beter dan het weinige dat tot dusver in het Nederlands beschikbaar was, maar is voor moderne Koerdische teksten ook bruikbaar dan de bestaande woordenboeken en woordenlijsten in het Engels, Duits, Frans en Zweeds. Voor wie Koerdisch wil leren is het een onmisbaar hulpmiddel, en omgekeerd zal het ook veel Koerden die beter Nederlands willen leren goede diensten bewijzen.

Prof. dr. Martin van Bruinessen
Afdeling Oosterse Talen en Culturen
Universiteit Utrecht

Noten

- 1 Servet Mutlu, 'Ethnic Kurds in Turkey: a demographic study', *International Journal of Middle East Studies* 28 (1996), 517-541.
- 2 Amir Hassanpour, *Nationalism and language in Kurdistan, 1918-1985*. San Francisco: Mellen Research University Press, 1992.
- 3 Dit betreft literaire auteurs als Ereb Şemo, Eskirê Boyik, de folkloristen en cultuurhistorici Ordîxan and Celîlê Celîl, en de taalkundige Qanatê Kurdo.
- 4 Zie: Martin van Bruinessen, 'Les Kurdes et leur langue au XVIIe siècle: notes d'Evliya Çelebi sur les dialectes kurdes', *Studia Kurdica* (Paris) No. 1-5 (1988), 13-34.
- 5 Maurizio Garzoni, *Grammatica e vocabulario della lingua Kurda*. Roma: Stamparia della Sacra Congregazione di Propaganda Fide, 1787.
- 6 Alexandre Jaba, *Dictionnaire kurde-français*. St-Petersbourg: Académie Impériale des Sciences, 1879. Herdrukt door Biblio Verlag in Osnabrück, 1975. Eerder had Jaba een verzameling Koerdische teksten over Koerdische stammen, literatuur en folklore uitgegeven in het Koerdisch met een Franse vertaling: Alexandre Jaba, *Recueil de notices et de récits kourde servant à la connaissance de la langue, de la littérature et des tribus du Kourdistan. Textes kourdes réunis, publiés, traduits et annotés*. St-Petersbourg: Académie Impériale des Sciences, 1860.
- 7 Yûsuf Diyâ'uddîn al-Khâlîdî, *Al-hadiyya al-hamîdiyya fi'l-lugha al-kurdiyya*. Istanbul, 1310/1892-3. Herdrukt, met een voorwoord door Mohammed Mokri, door de Librairie du Liban in Beiroet in 1975.
- 8 I. O. Farizov, *Russko-Kurdsij slovar'*. Moskva: Gosudarstvennoe Izdatel'stvo Inostrannyx i Natsional'yx Slovarëj, 1957; K. K. Kurdoev, *Kurdsko-Russkij slovar'*. Moskva: Gosudarstvennoe Izdatel'stvo Inosteannyx i Natsional'nyx Slovarëj, 1960.
- 9 Joyce Blau, *Dictionnaire kurde Kurdish dictionary*. Bruxelles: Centre pour l'Étude des Problèmes du Monde Musulman Contemporain, 1965.
- 10 Musa Anter, *Ferhenga Khurdî – Tirkî*. Istanbul: Yeni Matbaa, 1967.
- 11 Joyce Blau, *Ferheng. Kurdi û Tirkî*. Z.pl. (Antwerpen?): Weşanên Şivan, 1975.
- 12 Yusuf Ziyaeddin Paşa, *Kürtçe-Türkçe sözlük. Yeniden düzenleyen Mehmet Emin Bozarslan*. Istanbul: Çıra Yayınları, 1978; İ. O. Farizov, *Türkçe-Kürtçe sözlük*. Ankara: Öz-Ge Yayınları, 1994.
- 13 D. Izoli, *Ferheng. Kurdi-Tirkî, Türkçe-Kürtçe*. Den Haag: Komeley Xwendikarani Kurd le Ewropa afd. Nederland, 1987. Verbeterde heruitgave Istanbul: Deng Yayinlari, 1992.
- 14 Mehmet Tanrikulu, *Türkçe-Kürtçe sözlük Ferhenga Tirkî-Kurdî (Kurmançî)*. Stockholm: Podium, 1999. In Turkije verschenen bovendien nog een Koerdisch-Turks en Turks-Koerdisch woordenboek van de in België wonende auteur Torî (Istanbul: Koral, 1992) en een Turks-Koerdisch van Fetullah Kakioğlu (Istanbul: Sosyal Yayınları, 1992).
- 15 Feryad Fazil Omar, *Kurdisch-deutsches Wörterbuch (Kurmançî)*. Berlin: Verlag für Wissenschaft und Bildung, 1992.
- 16 Baran Rizgar, *Dictionary/Ferheng. Kurdish-English, English-Kurdish*. London: uitgave in eigen beheer, 1992.

Pêşgotin

Kurdî, zimanekî bi derd e

Va ferhenga, rehberê e ji bo zimanêkî ku, di dewleta ku piraniya axaftvanên vî zimanî tê da dijîn, bi resmî tune ye. Axaftvanên vî zimanî weke hindikahiyek çandî nayên pejirandin û têkoşîna dayîna perwerdeyî di vî zimanî de weke awayekî terorê tê dîtin. Bi xwe navdayîna vî zimanî ewqas hessas e ku, di qanûna ku weşanên Kurdî qedexe kiri bû de, îzahek girîft bikar anî bû, ku tê de xeynî Tirkî behsê tu zimanekî din nehat kirin. Li gorî Qanûna Weşanên di Zimanên Xeyrî Tirkî ya sala 1983' de tenê weşandîna pirtûk û rojnameyên bi hemû zimanên fermî yê yekemîn yê dewletên ku ji hêla Tirkiyê ve hatine naskirin, serbest bû û hemû zimanên din qedexe bûn. Kurdî li Iraqê zimanê fermiyê duwemîn û li Ermenistanê jî niv-fermî bû; ew tarîfa qedexekirinê bi awayekî zelal nîşan dide ku berê xwe dayî ye kîjan zimanî. Di sala 1991' de ew qanûn di bin tesîra Serokwezîr Ozalê, ku dixast Tirkiye bi lez tev li Yekitiya Ewrûpayê be û wî dizanî bû ku çareserkirina pirsgrêka Kurdî û ya Qıbrısê şartên pêwistî bûn, de hat betal kirin. Heta nîva sala 2002' ya tu kesî bi gavên nu ve, di rêya naskirina mafên çandiyên Kurdan de, neda li ser şopa Ozal. Her çiqas diviya bû ku Tirkiyê, jibo tevlibûna Yekîtiya Ewrûpê, mafên perwerdeyî, radyo û televizyonên bi Kurdî bipejiriya, li dijî vê yekê piraniya leşkeran û giregirên dewletê berxwedanek tund dan. Ancax di tebaxa 2002' de perlemanê Tirkiyê qanûnek pejirand, – bê gotina navê Kurdî – ku bernameyên radyo û perwerdeya şexsiya ‘bi zimanên ku li Tirkiyê tîn axaftin’ serbest e.

Jiber ku Kurdî bi fermî nedihat pejirandin, statîstîkên pêwleayên li ser hejmaraxaftvanên Kurdî tune ne. Heta sala 1965' an di hîlbijartinên giştî de zimanê zikmakî çî ye û mirov kîjan zimanên din dizane, dihat pirs kirin. Mirovên ku di hîlbijartinan de digotin ew Kurdî dizanin her carî pir diguhêrt. Wisa xuya dike ku di bin tesîra şartên siyasî de van kesan Kurdbûna xwe vedişêrtin, yan jî, ji ber ku bijarkêran û hîlbijêran, ew tişt wek nişana girêdayîna siyasî didîtin, digotin

ku zimanê wana ya zikmakî Tirkî ye. Piştî sala 1965'a tewgera welatpareziya Kurdî, ya ku hêdî hêdî alaçayek mezin distand, li Tirkîyê derket holê û bû seba serfiraziyeka nu ya nasnameya Kurdî. Di encama vê de li Tirkîyê pirtir kesan Kurdbûna xwe derxistin pêşiyê. Lê hêjmarên statîstîkî hîn jî nînin, çima ku jiber ew tewgera Kurdî êdi pirs nasnameyê divê nehatibûya kirin. Bi berçavgirtina bêistîkrariya hîlbijartinan, mirov dikare hêjmara teqrîbîya axaftvanên Kurdî di hîlbijartinên giştî de, wek ji heyştan yek niştecihan bihesibîne. Di sala 1990 de divê ew 7 mîlyon bûya.¹ Bi ihtimalek mezin hêjmara rasteqîn zêdetir e; heta, Serokkomar Ozal di wê demê de digot ku hêjmara Kurdan ji 12 mîlyon zedetir e.

Kurdî ne tenê li Tirkîyê lê li Îranê, Iraqê, Sûriyê, Ermenistanê, Gurcistanê û Azerbeycanê jî (û bêguman bi zêdebûnekî ve li Ewrûpaya Rojava, Rusya, Amerîkaya Bakûr û li Awistiralya ya ku tê de dîasporayek Kurdî ya pir biçalak heyê) tê axaftin. Pir zaravayên Kurdî hene û ew di çar yan di pênc komên sereke de tên beş kirin: Kurmancî û Soranî awayên bakûrî û başûriyên Kurdiya rasteqîn in. Lekî ya ku di başûrê-rojhilatê Soranî de tê axiffin carna wek koma zaravaya seyemîn tê pejirandin. Ji bilî van hin du koma zaravayên ku kêma grêdayî ne, di bakûr de Zazakî û di başûr de Gûranî yên ku li hîn herêman di nav Kurmancî û Soranî de li cih bûne, henin. Di nav hemû koma zaravayên Kurdî de, axaftvanên Kurmancî – zaravaya vê ferhengê – herî zêde ne; li Tirkîyê, Sûriyê, bakûrê Kurdistana Iraqê (Badînan), li heremên Îranê yên li ser sinorê Tirkîyê û li komarên Trans-Kafkasê (Gurcistan, Ermenistan û Azerbeycan) tê axaftin. Li Tirkîyê li cem Kurmancî Zazakî jî tê qise kirin – li gorî tehmînen xam ji sedî bîst yên Kurdan – lê pir Zaza hinek Kurmancî jî dizanin.

Tenê li Iraq û Ermenistanê zimanê Kurdî bi fermî tê naskirin û li wir demekî dirêj e ku bi Kurdî tê weşandin û li wan deran bi zimanê Kurdî perwerdeyî tê kirin û dîsa li wir televizyon û radyo bernameyên bi Kurdî diweşînin. Zaravaya ku li Iraqê bi kar tê hema hema bes Soranî ye, ku ew zaravaya piraniya Kurdên Iraqê ye (ew zarava bi elfabeya Erebiya adeptekirî ve te nivîsandin). Hîn di sedsala 19'în de Soranî di qada edebî de ketibû merhaleyek geşbûnê; di çaryeka duwemîn û ya seyemîn ya sadsala 20'an de rewşenbîran ji awayek Soranî zimanekî standart ya Kurdî çekirin.² Ji peyman aştî ya newbera tewgera Kurdî û desthilatdariya navendî ya adara 1970'ê vir ve Kurdî wek zimanê fermî yê duwemin ya welêt tê pejirandin û di herama Kurdan de heta bi zankoyê wek zimanê perwerdeyî tê bikaranîn.

Li Ermenistanê di dema stalînîzmê de li Kurdî zordarî hat kirin, lê ji salên 1960 vir ve jî ji hêla dewletê ve alîkarî lê hat kirin. Cara yekemîn li vir lipeyhev berhemên edebî hatin afirandin. Bandora van li ser Kurdên li cîhên din bi demekî dirêj marjînal ma: di dema Şerê Sar de têkîlî dayîn pir mimkun nebû; di ser de li vir Kurdî bi alfabe ya Kirîlî dihat nivîsandin. Berbi dawiya salên 70'an li Tirkîyê hinek teksten Kurdî yê nivîskarên ji Ermenistanê, ên ku li alfabe ya Latînî hati bûn transkrîpte kirin, hatin weşandin.³ Ew weşan ji dû weşandinê di demekî kin de hatibûn qedexe kirin. Danûstandinên cidî, ancax bi rêya komek rewşenbîrên Kurdên penaber, yê ku li salên heştan li Swêdê bi cîh bûn, ve pêk hatin.

Ronasansa Çandî li Derweyî Welêt

Pêşveçûna Kurmancî, ya wek zimanê nivîsandinê ya modern, karê rewşenbîrên derweyî welêt bû. Kovare yekemîna Kurdî *Kurdistan* cara yekemîn di 1898'an de li Qahîrê û piştî li pey hev li Cenewrê, carekî dî li Qahîrê û li Londirê hat weşandin. Ew ji hêla endamên malbeta mîranî ya Bedîrxan, yê ku wekî dijberên Padîşah li derweyî desthilatdariya wî xwe cîh kiri bûn, ve hat weşandin. Di navbera 1908 (gava ku Padîşah hêza xwe ya mitelq ji dû derbeyekî wînda kiribû) û 1921'an (gava ku Tirkîyê ya nu ya Atatürk dest bi şiklgiirtina xwe dikir) de li Stembolê carcara derfetên weşandina kovaran hebû; ji dû vê demê weşandina bi Kurdî tenê li derweyî welêt mînkun bû.

Qonaxek girîng kovara *Hawar* bû, ku di salên 30'an û 40'an de li Sûriyê ji hêla komek rewşenbîrên neteweperwer, yê ku ji Tirkîyê ya Atatürk rewiya bûn, ve hati bû weşandin. Cara yekemîn alfabe ya Kurdî Latînî di vê kovarê de hat bikar anîn; ji bilî çend niqteyên piçûk mirov hîn îmlaya wê bikar tîne. Di morfolojî û di sîntaksê de Kurdiya *Hawarê*, ku bîngeha wê devoka Cîzîrê û deredora wê bû, demekî drêj wek zimanê standardê Kurmancî ma. Weşandina *Hawarê*, ji dû wê jî a ya kovarekî din, mînkun bû cimkî Sûriye wê demê di bin desthilatdariya Fransê de bû; ji dû serxwebûna Sûriyê êdî dawî li wan hat.

Ji pişt wê, serkêşî ji hêla xwendawanên Kurdên ji Tirkîyê û ji yê Sûriyê ve li Ewropaya Rojava hat kirin. Komek piçûk, ku ji xwe re Hevra digotin, di salên 60'an de kovarek û çend pirtûkên bi Kurmancî weşandin. Di salên 70'an de komek ji van xwendewanan, ku piraniya van çepparêz bûn, berê xwe dan karkerên

ji Tirkiyê. KOMKAR (Komeleya Karkeran) a ku ji hêla van hatibû saz kirin, diceriband ku Kurdan li ser berjewendiyên wan ên bijarte organîze bike û bikaranîna Kurdî teşwîq bike. Bi vî awayî cara yekemîn Komkarê jibo mafê perwerdeyî ya Kurdî, wek zimanê zikmakî li şuna Tirkî, ket tewgerê (ku li dibistanan li Hollandê û li Almanyê di çerçewa ‘ziman û çand a xwe’ de dihat pêşkeşkirin). Vê saziyê hin pirtûk û bultenekî jî, ya ku li pey hev derdiket, diweşand. Di destpêkê de ew bi Tirkî û Almanî bû, lê ji salên 80’an vir ve jî herçî çû bi Kurdî derket.

Salên 80’an dema pêşketina nelibendêbûyî ya Kurmancî bûn, pir îronîk e ku ew pêşketin li dû tadaya xurt ya li ser nasnameya Kurd li Tirkiyê derket holê. Fermandarên leşkerê di sala 1980’ê de hikûmet ji kar xisti bûn, ku yek ji armanca wan berîgirtina tewgera Kurdan bû, ku di dehsala çûyî de di nav xwendewan û rewşenbîrên Kurdan de gêş bû bû. Gelek rewşenbîrên Kurd ji Tirkiyê rewiya bûn û ji dû gereka dirêj a li rojhilata navîn, di dawiyê de li welatên wek Swêd û Almanyê cih û war bûn. Eger ew li Tirkiyê bimiyana, ewana belkî jî ê bi Tirkî binivîsiyana, lê jiber sebebên siyasî wana li sirgûniyê pêşanî dan zimanê Kurdî. Gelek kovarên Kurdî yê politik û çandî, û peyderpey pirtûk jî hatin weşandin; çîrokên gelerî, wergerên wêjaya Ewrûpî, dîwan û dû van kurteçîrok, meqale û romanên bi Kurdi jî hatin weşandin. Babetên nûjenên ku mirov heta demekî kin tenê bi Tirkî li ser difikiriya û dipeyîviya – Kurdî tenê di nav mal û gund de dihat bikar anîn – nika mirov fêr bû ku marama xwe li ser wana êdî bi Kurmancî jî bibêje. Di va sala 2002 de Kurmancî êdî zimanê ku mirov pê dikare li ser hemû babetan bi awayekî fehmar û hûrgilî biaxife. Enstîtûya Kurdî ya Parîsê, ya ku di 1983 de ji hêla rewşenbîrên Kurdên sirgûniyê ve hati bû ava kirin, forûmek hevdiîna nivîskarên Kurd koordîne dike, ku ew standardîzekirina bêjeyên bo têgînên spesîfîk ji xwere armanc digre. Ji Ewrûpayê bi rewşenbîr û nivîskarên Kurdên Ermenistan (-a Sovyetê) re danûstandin danîn jî êsantir bû, ku li wir ji berê de lipeyhev berhemên wêjeyîyên Kurmancî çê bû bûn, ku ewana tesîrek bibar li ser Kurdên ‘Tirk’ yê Ewrûpaya Rojava kir.

Ji dû jîholêrakirina qedexeya weşanên Kurdî di sala 1991 de ew geşbûna çandîya Kurmancî berê xwe da Tirkiyê jî, qet nebe berê xwe da bajarên mezinên li rojavaya Tirkiyê, ku li wir komek girîng ya Kurdên perwerdebûyî dijiyan. (Ji ber ku di Kurdistanê bi xwe de rewşa awerte hebû û livînên çandî hema hema nemimkun bû). Pirtûkên ku cara yekem li Ewrûpayê çap bû bûn, li Tirkiyê carekî din hatin weşandin. Hinek weşanvanan kar û barên xwe ji Stockholmê birin Stem-

bol û Ankarayê. Kesên ku li derweyî mala xwe jî Kurdî bikar aniyar li Tirkîyê jî zêde bûn; bêje û metelokên ku di destpêke de di nav komên piçûka rewşenbîran de çê bû bûn, peyderpey ketin nav çînên frehên Kurmancîaxîfan.

Ferhengên Kurdî

Di behsa Kurmancî de em karin bêjin ku ferheng ne tenê pêşdeçûna zimên û serguzešta axaftvanên Kurmancî nîşan didin, lê wan, di beşa duwemîn a sedsala bîstan de, di têkoşîna qabûlkirina çanda Kurdî de para xwe jî girtin. Ji ser ferhengên pêşîn gelek dem derbas bûye. Bi texmînî gerokê Tirkî Evliya Çelebî, di nîva sedsala 17' min de, kesê yekemîn bû ku lîsteyek peyivên Kurmancî amade kiri bû.⁴ Ji dû sedsalekî zêdetir mîsyonerek Îtaliyê ku demekî dirêj di Bakûrê-Irakê yê îroyîn de kar kiri bû, rêzimana yekemîna Kurdî, bi lîsteyek fireha Kurmancîya wê derê (yanê bi Badînî),⁵ nivîsî. Di saya mîsyoner û şandoxên ku çûne heremê de, herçiqas hindik be jî, hîn çend nivîs li ser zaravayên Kurdî ji me re mane. Kurdî jibo wan zimanek girîng bû, jiber ku zimanê zikmakîyê komek ji Ermenî û Suryaniyên ortodoksên heremê ne Ermenîkî û ne jî Suryanîkî lê Kurmancî bû. Manîdar e ku nivîsa yekemîna Kurdiya çapkîrî wergerek Încîlê bû, ku jibo Ermeniyên file yê Kurdîstanê bû.

Ji bilî mîsyoneran eleqaya hinek balyoz û memurên Osmaniyan jî Kurdî anî bû ber çavan; jibo berjewendîya wan jî bû ku ewana danûstandin bi Kurdên niştecih û Kurdîaxîfên heremê ve daynin. Alexandre Jabayê ku di dora nivê sedsala 19' mîn de balyozê Rusyayê Erziromê bû, ku ew li wir Kurmancî fêr bû bû û gelek destnivîsên Kurdiyên granbiha berhev kiri bû, di sala 1879 de wî ferhenga yekemîna berfireha vî zimanî weşand, ku têda zêdeyî 10 000 bêje hebûn.⁶ Berbi dawîya sedsala 19' mîn li Stembolê ferhenga békêmasîya Kurdî-Erebî ya Yusuf Ziyauddîn Paşa, yê ku memurekî nûjenîxwazê bi eslê xwe Filistinî bû û demekî dirêj li Bedlîsê walîfî kiri bû, çap bû.⁷ Ew du ferhengan ji xwe re devokên cûrbecûr yê Kurmancî bingeh girti bûn. Ew ferhengan li dû zêdeyî sadsalekî hîn qiymeta xwe wînda nekirin, jiber neteweperwerîya Kurdî eleqeyak zanistî jî jibo Kurdî zede bû bû, û bi biryarekî di cîh de ew careke din çap bûn.

Di nîva sedsala bîstan de ji hêla kurdoloxên Sovyetê ve çend ferhengên gelek berfireh, yê ku tu zarava ji xwe re bingeh negirti bûn, hati bûn weşîyan: Rusî-

Kurdî ji hêla I. O. Farîzov ve û Kurdî-Rusî ji hêla Qanatê Kurdo (K. K. Kurdoev) ve. Di ew ferhengan de li gorî rêza jorîn 30 000 û 34 000 bêje hebûn, ku ji zara-vayên cûrbecûr hati bûn berhev kirin.⁸ Ferhengek gelek mutawazî ya Kurdî-Fransî-Îngîlîzî jî ji hela Joyce Blau ve, di bin çavdêriya Kamiran Bedîrxan de, hati bû amede kirin.⁹ Ew ferheng demekî drêj jibo Ewrûpiyên Rojavayî wasiteya bikarbara yekta jibo Kurmanciya nûjen bû. Zimên xwe ewqas bilez pêşde bir bû, ku ew ferheng bo xwandina nivîsên kovarên nûjen êdî bikar nedihat.

Ferhengek Kurdî-Tirkî ya nadîde jî ya nivîskar rojnamevan Musa Anter e, ku wî ew di sala 1967 de li Stembolê weşiya bû.¹⁰ Anter va karê xwe – ji xwe ew lîsteyek dirêja bêjeyan bû – çend sal berê çapê, gava ku jiber karên xwe yên neteweper-werî di girtigehê de bû, amade kiri bû. Di pêşgotinê de ew dinivîse ku wî bi vê ferhengê xwe ve xwastiye alîkariya rêzgirtina dualî di nav gelên Tirkîyê de bike. Bi rastî pêdivîtiya wî ya grîngtir, herhal ihtiyaca nîşandayîna zimanek serbix-webûyîna Kurdî bû, bi dewlemendiya gencîneya peyvên, û neku zaraveyek xwe-rabûyî ya Tirkî ye weke ku îdeolojiya fermî dibêje. Di dehsala bê de ewê di hemû çalakîyên çandiyên Kurdî de wek pêdivîtiyek girîng bimîna. Ji ber ku desthilat-darên Tirkî ji aliyekî ve tadayî li çanda Kurdî dikirin û ji aliyekî ve jî nedipêjêran-din ku tiştek weha wek zimanê Kurdî heye, jibo rewşenbîrên Kurdan girîng bû ku ew ispat bikin, ku zimanê Kurdî di rastiye de zimanek serbixwe, dewlemend û ji Tirkî pir cûda ye, û bi alî bêjeyan ve jî dewlemend e û wêjeyek wê ya kevnar heye.

Wê wateyek zêde ya siyasî jî dida ferhengan. Ferhengên ku hebûn hatin wer-gerandin Tirkî, û bi armanca lêbandorkirina reya giştî ya Tirkîyê hatin weşandin. Lîsteya bejeyan ya Joyce Blau ji hêla siyasetvanê Kurd Dr. Şivan (navê kod yê Sait Kırmızıtoprak) ve hat sererast kirin û ji dû mirina wî hat çap kirin û bi dizî hat belav kirin.¹¹ Demek kin ji dû vê, wergera Tirkî ya ferhenga Yusuf Ziyauddin li Stembolê, û du vê jî ferhenga Rusî-Kurdî ya Farîzov weşiya.¹² Ji bilî di têkoşîna siyasî de wek çek bikaranîna van ferhengan, ji hela Kurdên ku bi Tirkî perwerde bûne, jibo dewlemendkirina gencîneya peyvên xwe û bikaranîna bêjeyên Kurdî ‘pêti’ li şûna bêjeyên bi esl Tirkî jî ew pir hatin xebitandin.

Li dû tiştên ku li jor, li ser geşbûna wêjeya Kurmanciya li sirgûniyê, hatin nîşandan, mirov nediecihbîne ku ferhengên nu yên girîngtirin ji hêla Kurdên li Ewrûpaya Rojava ve hatine amade kirin, ku ew bi pêkhatina dîasporayek organi-zebûyîya Kurdan û bi hatina rojnamevaniya Kurd ve girêdayî ye. Ferhenga ye-

kemîna Kurdî-Tirkî û Tirkî-Kurdî di sala 1987 de li Den Haagê weşiya û li dû liberalizebûyîna Tirkiyê li Stembolê carekî din hat çap kirin.¹³ Nivîskarê wê D. Îzolî (navê wî yê fermî: Hüseyin Yıldız), yek ji karkerên koçberên Kurdên pêşîn li Holendê bû û wî bi salan qursên alfebê û rêzimanê da heval û cîwanên nîfşa duwemîn. Karê wî, lêpîrsîniya gelek Kurdên din û bi sistematîk jiçavderbaskirana weşanên Kurdiyên ku li derweyê welêt hatine weşyan, ji xwe re bingeh digire. Va fergenga, Kurdiya nivîsî ji ferhengên berê bêtir nîşan dide. Ji demek kin vir ve va Ferhenga, bo beşa Tirkî-Kurdî ji hêla ferhenga Mehmet Tanrikulu¹⁴ ya ku li Swêdê weşiya ve, reqabetek dibîne.

Li Almanyayê jî ferhengek gelek berfireh, ya Kurmancî-Almanî ji destê zimanzan û helbestvanê Kurd Feryad Fazil Omar weşiya.¹⁵ Jibo xwendina nivîsên wêjeyiyên kevn ew fergengek bêkemasî ye, lê bo nivîsên nûjen hewqas bikar nê. Nivîskarê wê, bi xwe Soranîaxîfek ji Iraqê, di ser de pir bejeyên zaravaya xwe jî xistiye ferhengê. Di ferhenga girîngtirîna Kurmancî-Ingilîzî ya Baran Rizgar de jî kemasîyan hanê hene: tê de gelek bêjeyên ku bi giştî nayên bikaranîn hene û yê ku bikar tên jî nînin.¹⁶ Zimanzanê Amerîkî Michael Chyet, yê ku bi diasporaya Kurd ve di têkiliyek tund de ye û piraniya zimanên gelên cîranên Kurdan jî dizane, salane li ser ferhengek dixebite ku ewa ferhenga qetî ya Kurmancî-Ingilîzî bibe. Qopyayên nusxeya miweqeta vê karê hewldar di destên hevkarên de digere, lê jiber perfeksiyonîzma Chyets'ê weşandina vê serberhemê ê hin demekî bajo.

Ferhenga Kurdî-Holandî ya ku birayên Qjlorî amede kirine, ku nika di destê we de ye, di hevberkîkirina bi ferhengên ku berê çap bûne de çêtir derdikeve. Ew ne tenê ji karên hindikên Holendî yê ku heta niha amadene baştir e, ji bo nivîsên nûjenên Kurdî jî ji ferheng û listeyên bejeyan yê Ingilîzî, Almanî, Fransî û Swêdî, yê ku vê gavê hene, hîn bêtir bikar tê. Bo kesên ku Kurdî dixwazin hîn bibin ew ferheng alîkariyekî pêwîst e, û ewê jibo Kurdên ku Holandî bêtir dixwazin fêrbin jî xwaş bikar bê.

Prof. dr. Martin van Bruinessen
Beşa Ziman û Çanda Rojhilatî ya
Zanîngeha Utrechtê

Jêrenot

- 1 Servet Mutlu, 'Ethnic Kurds in Turkey: a demographic study', *International Journal of Middle East Studies* 28 (1996), 517-541.
- 2 Amir Hassanpour, *Nationalism and language in Kurdistan, 1918-1985*. San Francisco: Mellen Research University Press, 1992.
- 3 Ew, nivîskarên wêjeyî Ereb Şemo, Eskerê Boyik, folklorvan û dîroknivîsên çandê Ordîxan û Celîlê Celîl, û zimanzan Qanatê Kurdo ne.
- 4 Binêre: Martin van Bruinessen, 'Les Kurdes et leur langue au xviième siècle: notes d'Evliya Çelebi sur les dialectes kurdes', *Studia Kurdica* (Paris) No. 1-5 (1988), 13-34.
- 5 Maurizio Garzoni, *Grammatica e vocabulario della lingua Kurda*. Roma: Stamparia della Sacra Congregazione di Propaganda Fide, 1787.
- 6 Alexandre Jaba, *Dictionnaire kurde-français*. St-Petersbourg: Académie Impériale des Sciences, 1879. Ji hêla Biblio Verlag ve li Osnabrückê di sala 1975 de cardin çap bû. Berê wê jî Jaba hîn nivîsên komkirî li ser eşîr, wêje û folklorê Kurdan, bi Kurdî û bi wergera wana bi Fransî weşiya bû: Alexandre Jaba, *Recueil de notices et de récits kourde servant à la connaissance de la langue, de la littérature et des tribus du Kourdistan. Textes kourdes réunis, publiés, traduits et annotés*. St-Petersbourg: Académie Impériale des Sciences, 1860.
- 7 Yûsuf Diyâ'uddîn al-Khâlîdî, *Al-hadiyya al-hamîdiyya fi'l-lugha al-kurdiyya*. Istanbul, 1310/ 1892-3. Bi pêşgotinekî Mohammed Mokri ve ji hêla Librairie du Liban li Beyrûtê di sala 1975 de cardin çap bû.
- 8 I.O. Farizov, *Russko-Kurdskij slovar'*. Moskva: Gosudarstvennoe Izdatel'stvo Inostrannyx i Natsional'nyx Slovarëj, 1957; K.K. Kurdoev, *Kurdsko-Russkij slovar'*. Moskva: Gosudarstvennoe Izdatel'stvo Inosteannyx i Natsional'nyx Slovarëj, 1960.
- 9 Joyce Blau, *Dictionnaire kurde Kurdish dictionary*. Bruxelles: Centre pour l'Étude des Problèmes du Monde Musulman Contemporain, 1965.
- 10 Musa Anter, *Ferhenga Khurdî – Tirkî*. Istanbul: Yeni Matbaa, 1967.
- 11 Joyce Blau, *Ferheng. Kurdi û Tirkî*. Z.pl. (Antwerpen?): Weşanên Şivan, 1975.
- 12 Yusuf Ziyaeddin Paşa, *Kürtçe-Türkçe sözlük. Yeniden düzenleyen Mehmet Emin Bozarlan*. Istanbul: Çıra Yayınları, 1978; İ.O. Farizov, *Türkçe-Kürtçe sözlük*. Ankara: Öz-Ge Yayınları, 1994.
- 13 D. Izoli, *Ferheng. Kurdi-Tirkî, Türkçe-Kürtçe*. Den Haag: Komeley Xwendikarani Kurd le Ewropa beşa Holanda. Nederland, 1987. Çapa nu ya jiçavderbaskirî Istanbul: Deng Yayınları, 1992.
- 14 Mehmet Tanrîkulu, *Türkçe-Kürtçe sözlük Ferhenga Tirkî-Kurdî (Kurmançî)*. Stockholm: Podium, 1999. Li Tirkiyê herwiha ferhengek Kurdî-Tirkî û Tirkî-Kurdî ya nivîskar Torî'yê ku li Belçîqa dijî (Istanbul: Koral, 1992) û ferhenga Tirkî-Kurdî ya Fetullah Kakioğlu jî (Istanbul: Sosyal Yayınları, 1992) weşiyân.
- 15 Feryad Fazil Omar, *Kurdisch-deutsches Wörterbuch (Kurmançî)*. Berlin: Verlag für Wissenschaft und Bildung, 1992.
- 16 Baran Rizgar, *Dictionary/Ferheng. Kurdish-English, English-Kurdish*. London: weşana di bin çavderiya xwe de, 1992.

Koerdisch alfabet

A	B	C	Ç	D	
a	b	c	ç	d	
E	Ê	F	G	H	
e	ê	f	g	h	
I	Î	J	K	L	
i	î	j	k	l	
M	N	O	P	Q	
m	n	o	p	q	
R	S	Ş	T	U	Û
r	s	ş	t	u	û
V	W	X	Y	Z	
v	w	x	y	z	

Gebruiksaanwijzing

Het Koerdische alfabet bestaat uit 31 letters, die hertegenover staan. In het Koerdisch zijn *ç, ê, î, ş* en *û* aparte letters, die in volgorde na respectievelijk *c, e, i, s* en *u* komen.

Alle Koerdische trefwoorden zijn vet gedrukt en staan in volgorde volgens het Koerdische alfabet.

Nederlandse tekst die tussen haakjes staat is cursief gezet, Koerdische tekst tussen haakjes is niet-cursief.

Als lemma's zijn onderverdeeld, worden bij homoniemen (gelijkkluidende woorden met aparte betekenissen) vette Romeinse cijfers gebruikt, waarbij elk homoniem op een nieuwe regel begint en inspringt. Bij verschillende vertalingen van een trefwoord worden vette Arabische cijfers gebruikt.

fêz I *zn.* 1. (gasîn) het plein, de plek 2. (hêl) de kant, de zijde

II *zn.* 1. (xirûr) de trots 2. (kîbîr) de hoogmoed, de arrogantie

III *bijw.* (jor) boven

ronahî 1. *zn.* het licht, de helderheid 2. *bn.* licht, belicht, helder

Na het vette lemma volgt cursief een afkorting van de Nederlandse woordsoort.

Als er meerdere vertalingen zijn die alle tot dezelfde woordsoort behoren, wordt de woordsoort direct na het lemma geplaatst; als de vertalingen verschillende woordsoorten betreft, staat de afkorting van de woordsoort na het vette cijfer.

Als een woord tot meerdere woordsoorten behoort, worden de woordsoorten gescheiden door een komma.

Na de woordsoort volgt de vertaling. (De afkortingen staan op blz. 32.)

Bij Nederlandse zelfstandige naamwoorden worden de lidwoorden gegeven.

fırıngeh *zn.* het vliegveld, de luchthaven

fır kirin *ww.* 1. nippen 2. slurpen, slurpen

fitne 1. *zn.* de onvrede, de tweedracht, de onenigheid 2. *bn.*

onruststokkend, onrustzaaiend

mecanî *bn., bijw.* gratis

mecazî *bn., bijw.* figuurlijk, overdrachtelijk

Dit woordenboek is voornamelijk in het Kurmanci-dialect geschreven. Daarnaast zijn er ook woorden van het Zazaki- (Dimili-) en Sorani-dialect opgenomen. Deze zijn voorzien van de afkorting Z. of S.

dengûbas *zn., S.* het nieuws, het journaal, de nieuwsberichten

lacik *zn., Z.* 1. het zoontje 2. het jongetje

Als een Koerdisch woord vertaald kan worden met een mannelijke en een vrouwelijke vorm, wordt dit tussen haakjes cursief aangegeven met *m.* voor mannelijk en *v.* voor vrouwelijk.

fêrmend *zn. (m.)* de onderwijzer, (*v.*) de onderwijzeres, (*m.*)

de leraar, (*v.*) de lerares

Synoniemen van lemma's worden na de afkortingen vermeld en staan tussen haakjes.

kone *bn.* (kevn) oud

Verbuigingen van werkwoorden zijn tussen haakjes vermeld in de vorm van de gebiedende wijs enkelvoud en de tegenwoordige tijd. In sommige gevallen wordt alleen de gebiedende wijs vermeld.

patin *ww.* (dipeje, bipeje) koken, bakken **nan patin** brood

bakken

nuhurandin *ww.* (binuhurîne) kermen, kreunen, jammeren

Bij werkwoorden worden naast synoniemen ook verbuigingen gegeven. In dit geval staat na de verbuiging tussen haakjes het synoniem ook tussen haakjes.

nivîn 1. *ww.* (binive) (raketin) slapen, naar bed gaan
2. *zn.* (cil) het bed

Bij meerdere vertalingen staan de synoniemen na de Arabische cijfers.

rakêşandin *ww.* (radikêşe, rakêşe) 1. (kişandin) trekken
2. (tamijandin) aantrekken

Als er als vertaling een omschrijving is gegeven, wordt dit aangegeven door □.

bewreşînk *zn. med., S.* □ een (*de*) huidziekte
hoqe *zn.* □ het gewicht van 1283 gram

Vertalingen die uit meerdere woorden bestaan – waardoor geen woordsoort kan worden aangegeven – zijn tussen rechte haakjes geplaatst.

berkel [bijna kokend], [tegen de kook aan]
ewledar *bn.* veilig, [te vertrouwen]

Met een ► wordt naar een meer frequent lemma verwezen.

hêtûn *zn.* ► êtûn

De opgenomen voorbeeldzinnen zijn tevens bedoeld om betekenisverschillen aan te duiden. De Koerdische voorbeelden zijn vet gedrukt.

jiyîn *ww.* (dijî, bijî) 1. leven 2. wonen **ez li Den Haagê**
dijîm ik woon in Den Haag
kê *vr.vnw.* wie, wiens **Kê te re got?** Wie heeft jou dat verteld? **Kê li wî xist?** Wie heeft hem geslagen? **Ew ya kê bu?** Van wie was dat? **Ew bavê kê ye?** Wiens vader is hij?

In sommige gevallen zijn de voorbeeldzinnen tevens gezegdes of spreekwoorden. In zo'n geval zijn de voorbeelden niet letterlijk vertaald, maar met overeenkomstige spreekwoorden of gezegdes. In dit geval staat het teken ◇ voor de vertaling.

enîşk *zn.* 1. *anat.* de elleboog **enîşk dan** ◇ iemand de rug toekeren, geen contact meer willen hebben 2. *anat.* (enîşkê borî/lûle) de elleboog 3. *wisk.* de rechthoek

Alfabeya Kurdî

A	B	C	Ç	D	
a	b	c	ç	d	
E	Ê	F	G	H	
e	ê	f	g	h	
I	Î	J	K	L	
i	î	j	k	l	
M	N	O	P	Q	
m	n	o	p	q	
R	S	Ş	T	U	Û
r	s	ş	t	u	û
V	W	X	Y	Z	
v	w	x	y	z	

Rênîşa bikaranîne

Alfabeya Kurdî ji 31 tîpan pêk tê, ku ew di rûpela beramberî vir de ne. Di Kurdî de *ç, ê, î, ş, û* tîpên cûdane û di rizê de li dû *c, e, i, s, u* yê tên.

Hemû bêjeyên Kurdî qelew (reş) çap bûne û li gorî rêza alfabeya Kurdî hatine rêz kirin.

Nivîsên Holendî yên ku di navbera hîvokan de ne îtalîk (xwar), nivîsên Kurdî yên ku di nav hîvokan de ne, rast hatine danîn.

Eger bend bên beş kirin, li ba hevmaneyan (bêjeyên hevdeng lê mane cuda), hejmarên qelewên Roma'yî hatina bikar anîn, li wir her hevmane bi rêzekî nu ve, piçekî di hundir de dest pê dike. Eger bêjeya serrêzê ji pirtir menayan pêk bê, vê gavê bi hejmarên Erebi ve ji hev tên cûda kirin.

fêz I zn. 1. (gasîn) het plein, de plek 2. (hêl) de kant, de zijde

II zn. 1. (xirûr) de trots 2. (kîbîr) de hoogmoed, de arrogantie

III *bijw.* (jor) boven

ronahî 1. zn. het licht, de helderheid 2. bn. licht, belicht, helder

Ji dû benda qelew kurtebêjeyek îtalîk (xwar), ku ew bêjeya Holendî çi cûre ye nîşan dide, tê.

Eger pirtir wergerên bêjeyek hebin, ku hemû yekcûre bin, wêcar kurtebêje dîrekt li dû bendê hatiye danîn; eger wergerê bêjeyê cûrbecûr bin, wêcar kurtebêje li du hejmara qelew tê.

Eger bêjeyek ji pirtir cûreyan pêk bê, kurtebêjeyên ku cûrehiyan nîşan didin bi bîhnokê ve ji hev tên cûda kirin.

Li dû kurtebêjeyê, wergera bendê tê. (Hemû kurtebêje di rûpela 32 de ne.)

Li pêş navên Holendî pêşker (harfî tarîf) hatine danîn.

fîrîngeh *zn.* het vliegveld, de luchthaven
fîr kirin *ww.* 1. nippen 2. slurpen, slurpen
fîtne 1. *zn.* de onvrede, de tweedracht, de onenigheid 2. *bn.*
onruststokend, onrustzaaiend
mecanî *bn., bijw.* gratis
mecazî *bn., bijw.* figuurlijk, overdrachtelijk

Va ferhenga nemaze Kurmancî ji xwere bîngeh girtiye. Lê bêjeyên Zazakî û Soranî jî tê de hene. Ew bêje bi kurtebêjeyên Z. yan S. ve hatine nîşan dan.

dengûbas *zn., S.* het nieuws, het journaal, de nieuwsberichten
lacik *zn., Z.* 1. het zoontje 2. het jongetje

Ger bêjeyekî Kurdî karibe li Holendi nêr û mê bê wergerandin ew di nav hîvokan de îtalîk hatiye nivîsîn ku *m.* bo nêr û *v.* bo mê ye.

fêrmend *zn. (m.)* de onderwijzer, (*v.*) de onderwijzeres, (*m.*)
de leraar, (*v.*) de lerares

Hevmaneyên benda li dû kurtebêjeyan hatine danîn û di nav hîvokan de ne.

kone *bn.* (kevn) oud

Tewandinên lêkeran di nav hîvokan de ne, ku ew raweya fermaniya yekhejmar û dema niha ne. Hinek caran bes raweya fermaniya yekhejmar hatiye beyan kirin.

patin *ww.* (dipeje, bipeje) koken, bakken **nan patin** brood
bakken
nuhurandin *ww.* (binuhurîne) kermen, kreunen, jammeren

Li ba lêkeran, ji bilî hevmaneyan, tewandin ji hatiye dayîn. Vêcar jî di pêşîyê de tewandin, dû vê jî hevmane di nav hîvokan de ne.

nivîn 1. *ww.* (binive) (raketin) slapen, naar bed gaan
2. *zn.* (cil) het bed

Ger pirtir wergerên bêjeyek hebin, vêcar hevname li dû hejmarên Erebi tên.

rakêşandin *ww.* (radikêşe, rakêşe) **1.** (kişandin) trekken
2. (tamijandin) aantrekken

Eger werger rawe be, ew bi □ ve hatiye nîşan kirin.

bewreşînk *zn. med., s.* □ een (*de*) huidziekte

hoqe *zn.* □ het gewicht van 1283 gram

Wergerên ku ji pirtir bêjeyan pêk tîn – ku cûreya bêjeyê nikaribe bê dayîn – di nav goşekevanek de ne.

berkel [bijna kokend], [tegen de kook aan]

ewledar *bn.* veilig, [te vertrouwen]

Benda ku pirtir tê xebitîn bi nîşandeka ► ve tê îşaret kirin.

hêtûn *zn.* ► êtûn

Hevokên ku wek mînak hatine dayîn hem jî jibo nîşandayîna cûdahiya wateyan e. Hevokên mînak yê Kurdî **qelew** hatine nivîsandin.

jiyîn *ww.* (dijî, bijî) **1.** leven **2.** wonen **ez li Den Haagê**

dijîm ik woon in Den Haag

kê *vr.vnw.* wie, wiens **Kê te re got?** Wie heeft jou dat verteld? **Kê li wî xist?** Wie heeft hem geslagen? **Ew ya kê**

bu? Van wie was dat? **Ew bavê kê ye?** Wiens vader is hij?

Hinek caran hevokên mînak biwêj yan jî gotinên pêşiyên in. Wergerandina van biwêj û gotinên pêşiyên bi biwêj û gotinên pêşiyên Holendi ve hatine kirin. Vê car jî nîşandeka ◊ li pêşiyê hevoka Holendî hatiye danîn.

enîşk *zn.* **1.** anat. de elleboog **enîşk dan** ◊ iemand de rug toekeren, geen contact meer willen hebben **2.** anat. (enîşkê borî/lûle) de elleboog **3.** *wisk.* de rechthoek

Bibliografie / Çavkanî

- Sahir Adsız, *Nederlandse en Turkse zegswijzen*, Het Spectrum, Utrecht 1992
- Aziz Amindirov, *Kurdish-English / English-Kurdish Dictionary*, Hippocrene Books, New York 1994
- J. Blau, *Kürtçe-Türkçe-Fransızca-İngilizce Sözlük*, Sosyal Yayınlar, İstanbul 1991
- K. ten Bruggencate, *Engels Woordenboek Eerste Deel Engels-Nederlands*, Wolters Uitgevers, Groningen 1939
- Ahmet Cengiz Çamlıbel, *İdyomên Kurdî*, Weşanên Deng, İstanbul 1997
- Mihemed Dehşîwar, *Mizgîn Ferhengoka Zarokan a Bi Wêne*, Weşanxaneya Newroz, Stockholm 1995
- Emîrxan, *Wörterbuch Kurdisch-Deutsch*, Max Hueber Verlag, Ismaning, 1992
- D. Faber e.a., *Het schoolwoordenboek: Nederlandse woordenschat voor de jeugd*, Jacob Dijkstra Educatieve Uitgeverij, Groningen
- Farizov, *Türkçe-Kürtçe Sözlük*, Özge Yayınları, Ankara 1994
- I. van Gelderen, *Duits-Nederlands Woordenboek*, J. B. Wolters, Groningen 1959
- C. R. C. Herckenrath, A. Dory, *Wolters' Handwoordenboek Frans-Nederlands*, Wolters' Woordenboeken, Utrecht 1988
- M. Huijgen, M. Verburg, *Van Dale basiswoordenboek van de Nederlandse taal*, Educatieve Uitgeverij, 1987
- Institut Kurde De Paris, *Kurmançî (hejmar 1-20)*, Wesanên Apec, Stockholm 1999
- Instituut voor Nederlandse Lexicologie, *Woordenlijst Nederlandse Taal*, Sdu/Standaard, Den Haag/Antwerpen 1997
- D. Îzolî, *Ferheng Kurdî-Tirkî / Türkçe-Kürtçe*, Komeley Xwêndikaranî Kurd Le Ewropa, Den Haag 1987
- D. Îzolî, *Ferheng Kurdî-Tirkî / Türkçe-Kürtçe*, Deng Yayınları, İstanbul 1992
- Fetullah Kakioglu, *Türkçe-Kürtçe Sözlük*, Sosyal Yayınlar, İstanbul 1992
- Mehmet Kiriş, *Nederlands-Turks woordenboek*, Uitgeverij Lale, Nijmegen 1988
- Mehmet Kiriş, *Turks-Nederlands Woordenboek*, Etnicom, Ridderkerk 1992
- Mehmet Kiriş, *Uitdrukkingen- en spreekwoordenboek Nederlands-Turks / Turks-Nederlands*, Etnicom, Nijmegen 1992
- C. J. van der Klauw, G. J. van Oordt, *Technische termen*, E. J. Brill, Leiden 1968
- M. J. Koenen, J. B. Drewes, *Verklarend handwoordenboek der Nederlandse taal*, Wolters-Noordhoff, Groningen 1985
- Malmisanij, *Ferhengê Dimilkî-Tirkî*, Deng Yayınları, İstanbul 1992

- Milliyet Yayınları. Büyük Sözlük. Almanca-Türkçe, İstanbul 1990
- Redhouse, *İngilizce-Türkçe Redhouse Sözlüğü*, Redhouse Yayınevi, İstanbul 1986
- Redhouse, *Türkçe - İngilizce Redhouse Sözlüğü*, Redhouse Yayınevi, İstanbul 1986
- Kemal Sido-Kurdaxi, *Sprachführer Kurdisch*, Blaue Hörner Verlag, Marburg 1994
- P. van Sterkenburg, J.J. Pijnenburg, *Groot Woordenboek van Hedendaags Nederlands*, Van Dale Lexicografie, Utrecht 1984
- ТДК. Türkçe Sözlük (cilt.1.11). Türk Dil Kurumu Yayınları. Ankara 1988
- Torî, Ferheng Kurdî-Tirkî / Türkçe-Kürtçe, Koral Yayınları, İstanbul, 1992
- Süleyman Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Marifet Yayınları, İstanbul 1995
- B. B. Usso, J. Salzer, *Lehrbuch der kurdischen Sprache*, Weşanên Instîtuya Kurdî, Berlijn 1994
- J. de Vries, F. de Tollenaere, *Etymologisch woordenboek*, Het Spectrum, Utrecht 1983
- Wolters' *Mini-Handwoordenboek Turks-Nederlands / Nederlands-Turks*, Wolters-Noordhoff, Groningen 1992
- Petra Wurzel, *Rojbaş Einführung in die Kurdische Sprache*, Ludwig Reichert Verlag, Wiesbaden 1997
- Abdullah Yeğîn, *Osmanlıca-Türkçe Yeni Lugat*, Hizmet Vakfı Yayınları, İstanbul 1992
- Ute E. Zimmer, A. Handel, *Dieren- en plantengids voor onderweg: familienatuurgids*, Tirion, Baarn 1990

Gebruikte afkortingen / Kurtebêje

aanw.vnw.	aanwijzend voornaamwoord	rengdêrên îşarkî
aardr.	aardrijkskunde, aardrijkskundig	coxrafî
achterv.	achtervoegsel	paşdank
anat.	anatomie, anatomisch	anatômî
astron.	astronomie, astronomisch	astronomî
bep.vnw.	bepaald voornaamwoord	pronavê binavkirî
bijw.	bijwoord	rengpîşe
biol.	biologie, biologisch	bîolojî
bn.	bijvoeglijk naamwoord	rengdêr
chem.	chemie, chemisch	kîmyayî
dierk.	dierkunde, dierkundig	zoolojî
fig.	figuurlijk	mecazî
gramm.	grammatica, grammaticaal	gamerî
hoofdtelw.	hoofdtelwoord	hejmar
hulpww.	hulpwerkwoord	lêkera arîkar
jur.	juridisch	dadî
m.	mannelijk	mêr
med.	medisch	bijijkî
mil.	militair	leşkerî
muz.	muziek, muzikaal	muzîk

nat.	natuurkunde, natuurkundig	fizîk
onbep.vnw.	onbepaald voornaamwoord	pronavê nebinavkirî
onz.	onzijdig	bêcîns
pers.vnw.	persoonlijk voornaamwoord	pronavê kesîn
plantk.	plantkunde, plantkundig	botanîk
rangtelw.	rangtelwoord	hêjmara rêzê
S.	Sorani (Koerdisch dialect)	Soranî
telw.	telwoord	hêjmar
tussenw.	tussenwerpsel	bang
uitr.	uitroep	bang
voegw.	voegwoord	gihanek
voorv.	voorvoegsel	pêşdank
voorz.	voorzetsel	daçek
vr.vnw.	vragend voornaamwoord	pronavê pirsyarkî
wederk.vnw.	wederkerig voornaamwoord	pronavê hevudu
wederk.ww.	wederkerend werkwoord	lêkerê pronavkî
wisk.	wiskunde, wiskundig	matematîk
ww.	werkwoord	lêker
Z.	Zazaki (Koerdisch dialect)	Zazakî
zn.	zelfstandig naamwoord	nav

Ji dê û bavê me re / Aan onze ouders

A

a 1. *zn.* de a (de eerste letter van het Koerdische alfabet) 2. *uitr.* (verbazing) o!, zo!

aba *zn.* 1. (kulav) het vilt 2. de overjas

abadîn *bn.* onsterfelijk, eeuwig

abajûr *zn.* de lampenkap, het lampenscherm

abal *zn.* de bekering

abal bûn *ww.* terugkeren

abanoz *zn.* het ebbenhout

abegîne *zn.* het kristal

abid *bn.* gelovig, religieus, devoot, vroom, godvruchtig

abîde *zn.* het gedenkteken, de monoliet, de gedenksteen, het monument

abîs *zn.* de afgrond, de peilloze diepte

abone *zn.* de abonnee, de geabonneerde

abor *zn.* het spoor

aborandin *ww.* (biaborîne) rondkomen, uitkomen, toekunnen

aborî *zn.* 1. de kostwinning, het financieel onderhoud 2. de economie 3. de financiën **Aboriya te çawa ye?** Hoe gaat het met je financiën?

aborînas *zn.* de econoom

aborîzan *zn.* de econoom

abûrî *zn.* ▶ aborî

abzûng *zn.* de gesp

aciz *bn.* zwak, machteloos, hulpeloos

acûr I *zn.* 1. de baksteen 2. de dakpan II *zn.* *plantk.* □ een (de) komkommer

ada *zn.* het knotten, het snoeien, het inkorten

ada kirin *ww.* knotten, snoeien, inkorten

adan *bn.* productief, vruchtbaar

adanî *zn.* de productiviteit, de vruchtbaarheid

adar *zn.* maart

ade I 1. *zn.* □ het stekend of bijtend insect 2. *zn.* het kring 3. *bn.* opdringerig, lastig

II *zn.* 1. het knotten, het snoeien, het inkorten

2. *plantk.* het onkruid

ade kirin *ww.* knotten, snoeien, inkorten

adem *zn.* 1. de man, de mens 2. Adam **Adem û Hewa** Adam en Eva

ademzad *zn.* de sterveling

adese *zn.* de lens, de loep, het vergrootglas

adet *zn.* de traditie, de gewoonte, het gebruik, de zede, het aanwensel **adet e** het is gebruikelijk, het is traditie **ew adeta min e** dat is mijn gewoonte **ji adetê der** ongewoon, ongebruikelijk

adet bûn *ww.* gewoonte zijn, traditie zijn **ew tişt li gundê me adet nebûye** dat is in ons dorp geen gewoonte (*geworden*)

adet kirin *ww.* er een gewoonte van maken, ergens een gewoonte van maken, traditie instellen **min adet nekiriye** ik heb er geen gewoonte van gemaakt

Adey! *uitr.*, S. Kom op!, Schiet op!, Toe!

adil *bn.* rechtvaardig

adilane *bn., bijw.* rechtvaardig, [in overeenstemming met ethische beginselen]

adî *bn.* ordinair, banaal, laag, gemeen, verachtelijk, slecht

adode *zn.* de metalen ring

adrês *zn.* het adres

adu 1. *zn.* □ het stekend of bijtend insect 2. *zn.* het kring 3. *bn.* opdringerig, lastig

af *zn.* 1. de amnestie, de vergeving 2. (afa deynan) de kwijtschelding

afaroz *zn.* de kerkverbanning, de excommunicatie

afaroz kirin *ww.* uit de kerk verbannen, excommuniceren

afat *zn.* (bela) de ramp, het onheil, de catastrofe, de natuurramp

aferîde *zn.* het wezen, het schepsel

Aferîn *uitr.* Bravo!, Goed zo!

aferînek *zn.* 1. het karakter, de aard, de eigenschap
2. (berhem) de schepping, de creatie

afet *zn.* de ramp, het onheil, de catastrofe, de natuurramp
afet di ser de hatin een ramp ondergaan/beleven/meemaken, door een ramp getroffen worden

Afeta Nuh *zn.* de zondvloed

afetzede *zn.* het slachtoffer van een ramp, de getroffene, de gedupeerde

afir *zn.* de ruif, de voederbak, de trog

afirandin 1. *ww.* (biafirîne) scheppen, creëren
2. *ww.* uitvinden 3. *zn.* de schepping, de creatie, de uitvinding

afirandî *zn.* het wezen, het schepsel

afiyet *zn.* (xweşî) de gezondheid

afiş *zn.* de/het affiche, het aanplakbiljet, de poster

af kirin *ww.* 1. vergeven 2. (af kirina deynan) kwijtschelden

afrandêr *zn.* de schepper, de uitvinder

afret *zn.* de vrouw

Afrîqe *zn.* Afrika

Afrîqeyî 1. *zn.* (*m.*) de Afrikaan, (*v.*) de Afrikaanse
2. *bn.* Afrikaans

aftawe *zn.* 1. de koekenpan, de pan 2. het bassin, het bekken, de waskom, de lampetkom

agah *zn.* (xeber) het bericht, het nieuws, de tijding, de notie, de informatie, de mededeling, de inlichting

agahdar 1. *bn.* ingelicht, geïnformeerd **ez agahdar im** ik ben ervan op de hoogte 2. *zn.* de adviseur, de raadsman

agahdar bûn *ww.* 1. geïnformeerd worden, ingelicht worden, op de hoogte gesteld worden, kennis nemen van 2. toezicht houden op, opletten

agahdarî *zn.* de informatie, de inlichting

agahdar kirin *ww.* inlichten, kennis geven, waarschuwen, mededelen, op de hoogte brengen

agahî *zn.* 1. de kennis 2. de informatie, de inlichting, de voorlichting

agahker *zn.* de berichtgever, (*m.*) de informant, (*v.*) de informante

agah kirin *ww.* ► agahdar kirin

agihandin *ww.* (biagihîne) begrenzen, beperken

agir *zn.* het vuur, de brand **agir pê ketin** vlam vatten, in de brand vliegen

agirber *zn.* het vuurwapen

agir berdan *ww.* in brand steken **agir berdan malê** het huis in brand steken

agirbir *zn.* het koortsmiddel

agirçav *bn.* (çavsor) heldhaftig, dapper, kranig, manmoedig

agir dadan *ww.* vuur maken, vuur aansteken

agirdank *zn.* de vuurpot, de barbecue, het kolenbekken

agirdiz *zn.* (pişo) de tondele

agire *zn. med.* de syfilis

agirgir *bn.* brandbaar

agir girtin *ww.* vlam vatten, in brand vliegen

agirîn *bn.* vurig, vulkanisch

agirker *zn.* de stoker

agir kirin *ww.* schieten, afschieten, afvuren

agirkuj *zn.* de brandweerman

agir kujîn *ww.* vuur doven, vuur uitmaken

agirnak *bn.* vurig, heethoofdig, driftig

agirok 1. *bn.* onruststokend, onrustzaaiend 2. *zn.* de onruststoker, de onrustzaaiër, de ophitser, de opruier, de stoker

agirparêz *zn.* de vuuraanbidder

agirparêzî *zn.* de vuuraanbidding

agirperest *zn.* de vuuraanbidder

agirperestî *zn.* de vuuraanbidding

agirpij *zn.* de vulkaan

agir tefandin *ww.* vuur doven, vuur uitmaken

agirvan *zn.* de stoker

agirvekuj *zn.* de brandweerman

agir vemirandin *ww.* vuur doven, vuur uitmaken

agir vêketin *ww.* vlam vatten, in brand vliegen

agir vêşartin *ww.* vuur (*met as*) afdekken

agir vêxistin *ww.* vuur aanmaken

agirxane *zn.* 1. (agirgeh) de tempel 2. de tempel van de godsdienst van Zoroaster

agirxwaş *bn.* vriendelijk, hartelijk

Ah! *uitr.* Ach!

Aha! *utr.* Hier!, Daar!

aheng *zn.* de harmonie, de melodie, de samenklank, de overeenstemming

ahengdar *bn.* 1. melodieus, harmonisch, ritmisch, welluidend 2. ordelijk

ahengdarî *zn.* de aanpassing

aheste *bn.* (hêdf) langzaam, traag

ahên *zn.* 1. (axîn) de zucht, de verzuchting 2. de vervloeking, de verwensing

ahên lê kirin *ww.* vervloeken

ahîze *zn.* de telefoonhoorn, de telefoonhoren

ahû *zn. dierk.* (xezal) de gazelle

Ahûra Mazda *zn.* de god (*in de godsdienst van Zoroaster*)

aidandin *ww.* (biaidîne) mengen

aidat *zn.* (barbû) de contributie

ail *bn.* gekrenkt, geraakt, gekwetst, boos

ailf *bn.* gekrenkt, geraakt, gekwetst, boos

aj *zn.* de twijg, de spruit, de scheut, de uitloper

ajal *zn.* de groep, de menigte, de kliek, de horde, de drom, de toeloop, de massa

ajan *zn.* (sîxur) de spion, de verspieder

ajans *zn.* het persagentschap, het nieuwsagentschap

ajdan *ww.* uitlopen, uitschieten, spruiten, ontspruiten

ajegor *bn.* [erg mager]

ajik *zn.* de jonge spruit, het twijgje

ajne *zn.* (melavanî) het zwemmen

ajneber *zn.* de zwemmer

ajneberî *zn.* het zwemmen

ajneberî kirin *ww.* zwemmen

ajnegeh *zn.* het zwembad

ajneker *zn.* de zwemmer

ajne kirin *ww.* zwemmen

ajo *zn.* de bestuurder, de chauffeur

ajotin *ww.* (dajo, bajo) 1. rijden, besturen **hesp ajotin** paardrijden **erebe ajotin** autorijden 2. (zêvi ajotin) ploegen **cot ajotin** ploegen 3. (kişandin) duren **rêya me çar saet dajo** onze rit duurt vier uur

ajotker *zn.* de bestuurder, de chauffeur

ajotvan *zn.* de bestuurder

ajût *zn.* de kreet, het gejoel, het geschreeuw, de gil

ajûtin *ww.* (biajû) schreeuwen, gillen, krijsen

akademî *zn.* de academie

akasiye *zn. plantk.* de acacia, de robinia

akîmilator *zn.* de accu, de accumulator

akord *zn. muz.* het akkoord, de stemming

akordiyon *zn.* de/het accordeon

akord kirin *ww. muz.* stemmen van een muziekinstrument

akrobasi *zn.* (canbazî) de acrobatiek

aksesûwar *zn.* de accessoires, de rekwisieten, het toebehoren

aksiyon *zn.* de actie, de handeling

aktivîzm *zn.* het activisme

aktor *zn.* de acteur

aktrîs *zn.* de actrice

aktûalîte *zn.* (rojane) de actualiteit

akûstîk *zn.* de akoestiek

akvariyûm *zn.* het aquarium

al *zn.* de vlag **ala rengîn** \diamond *fig.* de Koerdische vlag

ala *zn.* de vlag

aladar *zn.* de vaandeldrager

alagîr *zn.* de vaandeldrager

alahilgir *zn.* de vaandeldrager

alakêş *zn.* de vaandeldrager

alan *zn.* de echo, de galm, de resonantie, de weerkaatsing, de weerklank

alandin *ww.* (bialîne) 1. inbinden, verbinden, omwikkelen 2. twijnen

alarm *zn.* het alarm

alastin *ww.* (dialêse, bialêse/dadilêse, dalêse) likken

alav I *zn.* ▶ alet

II *zn.* de vlam

alay *zn. mil.* het regiment, de parade

Alban *zn. (m.)* de Albanees, (v.) de Albanese

Albaniyê *zn.* Albanië

Albanî *zn.* het Albanees

albûm *zn.* het album

alem *zn.* de wereld, het universum, de aarde **alem pê dizane** de hele wereld weet ervan

alet *zn.* (hacet) het gereedschap, het instrument, het werktuig, het apparaat, het toestel, het gerei

aletê çandiniyê *zn.* het landbouwgereedschap, het landbouwwerktuig

Alewî *zn.* de Aleviet

Alewîtî *zn.* het Alevietisme

alfabe *zn.* (elifba) het alfabet, het abc

alif *zn.* het veevoer, het voer

alifandin *ww.* voederen, voeden, te eten geven

alif dan *ww.* voederen, voer geven

alîk *zn.* ▶ alif

aliqandin *ww.* (bialiqîne) ophangen

alî *zn.* **1.** (hêl) de kant, de zijde, de richting, de route, de koers **li alî çepê** aan de linkerkant **vî alî** deze kant **wî alî** die kant **ji aliyê din** bovendien, aan/van de andere kant **alîkî de çûn** ergens heen gaan **xwe dan alîkî** opzij gaan **2.** (derûdor) de omgeving, de buurt **di aliyê me de** in onze omgeving/buurt

alîgir *bn.* partijdig, bevooroordeeld

alî girtin *ww.* partij kiezen, steunen

Alî Heq *zn.* (Ehlî heq) een godsdienstige sekte in Iran en Irak

alînegir *bn.* onpartijdig, neutraal

alkol *zn.* de alcohol

Alman *zn.* de Duitser

Almanî **1.** *zn.* het Duits, de Duitse taal **2.** *bn.* Duits

Alo! *uitr.* Hallo! **Alo! Ez bi kê ve diaxifim?** Hallo! Met wie spreek ik?

aloq *zn. anat.* (behîvok) de amandel

aloş *zn.* de jeuk

aloş bûn *ww.* (xurîn) jeuken, kriebelen

aloz I *bn.* bedorven, vaal, verrot **aloz bûn** bederven, vaal worden, verrotten

II *bn.* streng, bits **aloz bûn** streng zijn

alozbar *bn.* bederfelijk

alozî *zn.* het bederf, de rotting

altax *zn.* **1.** de verklikker, de aanbrengrer **2.** de spion

altaxî *zn.* de verklikking, het verraad, de aangifte

alternatîf *bn.* alternatief

alû *zn. anat.* **1.** (tîla) de klier **2.** (behîvok) de keelamandel **avsanî alû** de amandelontsteking

alûç **1.** *zn.* de cilinder **2.** *bn.* cilindrisch, cilindervormig

alûçe *zn.* *plantk.* de pruim

alûle *zn.* **1.** de doodlopende weg **2.** (alûleyê teng) de steeg

alûne *zn. anat.* ▶ pidû

alûs **1.** *bn.* beleefd, beschaafd, hoffelijk, aardig, kies, tactvol, elegant **2.** *zn.* de bevalligheid, de gratie, de elegantie, de aardigheid

amade *bn.* (hazir) klaar, bereid, gereed, beschikbaar

aman *zn.* (firaq) de pan

amanc *zn.* ▶ armanc

ambar *zn.* de graankelder, de graanschuur, de voorraadschuur

ambaz *zn., Z.* ▶ enbaz

amber *zn.* de amber

ambûrîn *zn.* (alet) het gereedschap, het werktuig, het toestel, het gerei, het instrument

amdagirtî *bn.* universeel, algemeen

amede bûn *ww.* klaar zijn, klaarstaan, gereed zijn, gereedstaan, beschikbaar zijn, bereid zijn

amede kirin *ww.* bereiden, klaarmaken, gereedmaken, beschikbaar stellen

ameliyat *zn.* de operatie

ameliyat kirin *ww.* opereren

Amerikan *zn.* (*m.*) de Amerikaan, (*v.*) de Amerikaanse

Amerîka *zn.* Amerika

Amerîkanî **1.** *zn.* het Amerikaans **2.** *bn.* Amerikaans

amêjen *zn.* de legering (*mengsel van metalen*)

Amîn! *uitr.* Amen!

amîr *zn.* de superieur, de baas, de chef

amoj I *zn.* de tante

II *zn.* **1.** (hînkêrî) de opleiding **2.** (terbiye) de opvoeding, het onderricht, de africhting **3.** (tewsiye) het advies, de raad

amojgar *zn.* **1.** (hînkêr) de onderwijzer **2.** (perwerdekar) de opvoeder **3.** (salixdar) de raadgever, de adviseur, de raadsman, de africhter

amojgarî *zn.* de raadgeving

amojgeh *zn.* het opleidingscentrum

amojin *zn.* de tante

amojkar *zn.* ▶ amojgar

amoniyaq *zn.* de ammoniak

amper *zn.* de ampère

ampûl *zn.* de lamp, de gloeilamp

amraz I *zn.* **1.** (ambûrîn) het gereedschap **2.** (wesîle) het

middel **3.** (wasita) het voertuig, het vervoer, het vervoermiddel

II *zn. gramm.* het voorzetsel, de prepositie

amûrsaz *zn.* de loodgieter

amyar *zn.* ▶ amraz

an *voegw.* of **erê an na** ja of nee

analîz *zn.* de analyse

ananas *zn. plantk.* de ananas

anarsî *zn.* (sêlûbêl) de anarchie

anarsîst **1.** *zn. (m.)* de anarchist, *(v.)* de anarchiste
2. bn. anarchistisch

anarsîzm *zn.* het anarchisme

anason *zn. plantk.* de anijs

anatomî *zn.* de anatomie, de ontledkunde

ango *voegw.* **1.** (hingê) dan, dus, [in dat geval] **2.** (yan) of

aniha *bijw.* (niha) nu, meteen, gelijk

anîn *ww.* (tîne, bîne/weyne) **1.** (bi xwe ve anîn) meebrengen, meenemen, meedragen, brengen
2. ophalen, afhalen **anîn ber** voorleggen, naar voren brengen **anîn cih** uitvoeren, voltrekken, op de juiste plaats brengen **anîn dinê** baren **anîn holê** openbaar maken, tevoorschijn halen **anîn meydanê** openbaar maken, tevoorschijn halen **anîn xar** neerhalen, naar beneden halen **anîn sûndê** uitvoeren, voltrekken **bi xwe re anîn** meebrengen, meenemen **bi hev anîn** verzoenen, tot elkaar brengen, voor elkaar krijgen **jê anîn der** eruihalen, uittrekken

anofel *zn. dierk.* de malariamug, de muskiet, de anofeles

anonîm *bn.* anoniem, naamloos

anormal *bn., bijw.* abnormaal

anot *zn.* de anode

ansiklopedî *zn.* de encyclopedie

antaq *zn.* de schuttersput, de jagershut

Antartîka *zn. aandr.* Antarctica

antên *zn.* de antenne

antêna sehkirinê *zn. anat.* de antenne, de voelspriet

antîbiyotîk **1. zn.** het antibioticum **2. bn.** antibiotisch

antîfaşîst *zn.* de antifascist

antîka **1. zn.** het antiek **2. bn.** antiek

antîpatî *zn.* (riq) de antipathie, de tegenzin, de weerzin

antîpatîk *bn.* antipathiek

antreman *zn.* de training

antreman kirin *ww.* trainen, oefenen

antrenor *zn.* de trainer, de coach, de oefenmeester

antropolojî *zn.* de antropologie

ap *zn.* de oom (*vaders broer*)

apa *zn.* (met) de tante (*vaders zus*)

apandîs *zn. 1. anat.* de/het appendix **2. med.** de blindedarmontsteking, de appendicitis

apartiman *zn.* het appartement, het flatgebouw

apilk, apilka *zn.* (gilok) het bolletje touw

apilka *zn.* het bolletje touw

apincî *zn.* het bont

Apo *zn.* (Abdullah) **1.** Apo (*de verkorte vorm van de jongensnaam Abdullah*) **2.** Apo (*de roepnaam van Abdullah Öcalan, de partijleider van de PKK*)

Apo! **1. uitr.** (mam) Oom!, Oompje! **2.** (bang li kesê nenas) Meneer!

apocî *zn.* voorstander van de PKK

apostrof *zn.* de apostrof

apter *bn.* (dîn) gek, dwaas, krankzinnig, waanzinnig, zot

apterî *zn.* de gekheid, de krankzinnigheid, de dwaasheid

aqar *zn.* de oppervlakte

aqil *zn. 1.* het verstand, het intellect, de rede **bi aqil** (*baqil*) verstandig **2.** (feraset) het begrip, het bevattingsvermogen **3.** (tewsiye) de raad, het advies

aqilane *bn.* verstandig, weldoordacht, wijselijk

aqil dan *ww. 1.* adviseren, raadgeven **2.** bijbrengen

aqil girtin *ww. 1.* advies vragen, raadplegen **2.** wijzer worden

aqilmend *bn.* verstandig, intellectueel, intelligent

aqil pirsîn *ww.* advies inwinnen, informeren, iemand raadplegen, advies vragen

aqilsivik *bn.* zwakzinnig, zwakbegaafd

aqit *zn. 1.* (dims) de druivensiroop **2.** (aqitê mêwe) de vruchtensiroop

ar **I** *zn.* (şerm) de schaamte, het schaamtegevoel
II *zn.* de are (100 m²)
III *zn.* het vuur

aram *zn. 1.* (sebr) het geduld, het

doorzettingsvermogen, de toegankelijkheid **z.** (vêsan)
de rust, de ontspanning

arambexş *bn.* rustgevend, geriefelijk

aramî *zn.* de rust

aramxane *zn.* het bejaardentehuis

araq *zn.* de oase, de raki

arasîte *bn.* ▶ xemilandî

arast *bijw.* (a rast) inderdaad

arastin *ww.* (barêse) versieren, mooi maken, verfraaien

arastî *bn.* versierd, sierlijk, opgesmukt, fraai

arav *zn.* het waswater, het afwaswater, het zeepsop

arayîşt *zn.* de versiering, de decoratie, de opsmuk, de
opschik

arc *zn. plantk.* de/het bamboe

arçeng *zn. anat.* het kaakgewricht

ard *zn.* de bloem, het meel

ardemişar *zn.* het zaagsel, de houtwol, het schaafsel

ardik *zn.* **1.** het griesmeel **z.** (ardemişar) het zaagsel, de
houtwol

ardû *zn.* het brandhout, het houtje, de brandstof

arena *zn.* de arena

arêx *zn.* ▶ sing

argo *zn.* de platte taal, het bargoens, de dieventaal

argûşk *zn. anat.* de amandel

arif **1.** *bn.* geleerd **z.** *zn.* de geleerde

arihandin *ww.* (biarihîne) kwetsen, bezeren, krenken,
grieven

arimandin *ww.* (diarimîne, biarimîne/barimîne) laten
rusten **xwe arimandin** zich ontspannen, uitrusten

arinandin *ww.* (biarinîne) kwetsen, bezeren

aring *zn.* de schapen en geiten

arinîn *ww.* (biarine) zich bezeren, lijden, gekrenkt
worden, (*zich*) gekrenkt/gekwetst voelen

ariza *zn.* het defect, de storing, het gebrek, de pech, het
mankement

arî **I** *zn.* de hulp, de steun, de bijstand, de
ondersteuning
II *zn.* (xilav) de as

Arî **1.** *bn.* arisch **z.** de ariër

arîk *zn.* (asraq) het plafond

arîkar *zn.* de helper, de assistent, de hulp

arîkariya pêşîn *zn.* de Eerste Hulp Bij Ongelukken
(EHBO)

arîkarî *zn.* de hulp, de steun, de bijstand, de
ondersteuning, de hulpverlening **hatin arîkariyê** te
hulp komen

arîkarî kirin *ww.* helpen, assisteren, hulp verlenen

arîkarî xwastin *ww. (om)* hulp vragen

arîle *zn.* de hermafrodiet

Arînijad *zn.* de Ariër

Arîsto *zn.* Aristoteles

arîstokrat **1.** *zn.* de aristocraat **z.** *bn.* aristocratisch

arîstokratî *zn.* de aristocratie

arîşen **1.** *zn.* de moraal **z.** *bn.* moreel

Arjantîn *zn.* Argentinië

Arjantînî **1.** *zn. (m.)* de Argentijn, (*v.*) de Argentijnse
z. *bn.* Argentijns

arjing *zn.* het sprokkelhout

arkeolojî *zn.* de archeologie

arkeolox *zn.* de archeoloog

arkîsk *zn. dierk.* de krekkel

arkork *zn.* **1.** de pook, de tang (*voor vuur*) **z.** (arkorkê
firinê) de ovenpaal

armanc *zn.* **1.** het doel, de doelstelling, het einddoel
z. (niyet) de bedoeling

armanc kirin *ww.* nastreven, beogen, streven naar,
zich voornemen

armûş *zn.* de pulp (*van vrucht*)

Arnawûd *zn. (m.)* de Albanees, (*v.*) de Albanese

Arnawûdî **1.** *zn.* het Albanees **z.** *bn.* Albanees

arok *zn.* □ een (*het*) gehaktballetje

aro vingo *zn.* □ een (*het*) aftelversje **Aro vingo pê
qulungo hate vî kete vî...** ◇ Iene miene mutte tien
pond grutten...

arpijin *zn.* (agirpij) de vulkaan

arqilîn *ww.* (biarqile) struikelen

arsenik *zn. chem.* het arsenicum

arsim *zn. med.* **1.** (serma girtin) de verkoudheid **z.** de
griep

arşin *zn.* de el, oude lengtemaat (68,8 cm)

arşîv *zn.* het archief

artîst *zn.* **1.** (*m.*) de acteur, (*v.*) de actrice **z.** (hunermend)
(*m.*) de artiest, (*v.*) de artieste

- artişok** *zn. plantk.* de artisjok
- arûz** *zn.* de prosodie
- arvan** *zn.* de bloem, het meel
- arvane** *zn.* de vrouwelijke kameel
- arxavk** *zn.* □ een (*de*) Koerdische maaltijd, van boter en bloem
- arzû** *zn.* de wens, de begeerte, de lust, het verlangen
- arzûdar** *bn.* begerig, happig, hongerig
- arzûkêş** *bn.* begerig, happig, hongerig
- arzû kirin** *ww.* verlangen naar, wensen, begeren, zin hebben in
- asan** *bn.* 1. makkelijk, gemakkelijk 2. (*basît*) eenvoudig, simpel
- Asan be!** *uitr.* Werk ze!, Succes!
- asanî** *zn.* de gemakkelijker
- asan kirin** *ww.* vergemakkelijken, iets makkelijker maken
- asansor** *zn.* de lift
- asaw** *zn. med.* de buil, de zwelling, het gezwel
- asayîşt** *zn.* 1. de openbare orde, de algemene rust
2. (*aşitî*) de vrede, de veiligheid
- asayîştperwer** 1. *zn. (m.)* de pacifist, (*v.*) de pacifiste
2. *bn.* vredelievend, pacifistisch
- asbest** *zn.* het asbest
- asetîlen** *zn. chem.* het acetyleen
- asê I** *bn.* steil, onherbergzaam **çiyayên asê** steile (*onherbergzame*) bergen
II *bn.* opstandig, rebels **ji Xwedê re asê me be** wees niet opstandig tegenover God
- asêgeh** *zn.* de burcht, de vesting, het kasteel
- asê kirin** *ww.* 1. (*tiz kirin*) opruïen 2. (*zexm kirin*) versterken
- asfalt** *zn.* het asfalt
- asik I** *zn. anat.* de maag
II *zn. dierk.* de gazelle
- asî** 1. *bn.* opstandig 2. *zn.* de opstandeling, de rebel
- asîman** *zn. astron.* de hemel
- asîmanî** *bn.* hemelsblauw
- asîstan** *zn.* de assistent
- asît** *zn. chem.* het zuur
- asîtan** *zn.* ► hewş
- asîw** *zn.* (*afet*) de ramp, het onheil, de catastrofe, de natuurramp
- ask** *zn. dierk.* 1. (*şivir*) het hert 2. (*xezal*) de gazelle
- asman** *zn.* ► azman
- asmanê dev** *zn. anat.* het gehemelte, het verhemelte
- aso** *zn.* de horizon, de einder
- asoyî** *bn.* horizontaal
- aspîrîn** *zn.* de aspirine
- aspûr** *zn. plantk.* de/het saffloer
- asraq** *zn.* het plafond
- Astan** *zn. astron.* Saturnus
- astan** *zn.* het district, de streek, het gebied, de zone
- astar** *zn.* de voering (*van kleding*)
- asteng** *zn.* de belemmering, het beletsel, de drempel, de hindernis, de hinder, de tegenwerking
- asteng bûn** *ww.* belemmeren, hinderen, remmen, verhinderen, tegenwerken, tegenhouden
- astengî** *zn.* de moeilijkheid
- astengîn** *bn.* hinderlijk, belemmerend, verstorend
- astim** *zn. med.* het astma
- astir** *zn.* □ een (*de*) kelim (*van geitenwol*)
- astronom** *zn.* de astronoom, de sterrenkundige
- astronomî** *zn.* de astronomie, de sterrenkunde
- astronot** *zn.* de ruimtevaarder, de kosmonaut
- asûde** *bn.* rustig, stil, kalm
- asûn** *zn.* ► rewş
- Asûr** *zn.* Assyrië
- Asûrî** *zn.* de Assyriër
- Asya** *zn.* Azië
- Asyayî** 1. *zn.* de Aziaat 2. *bn.* Aziatisch
- aş I** *zn.* ► haş
II *zn.* (*xwarin*) het eten
III *zn.* de molen **aş cuye, tu pirsqa çeççeçokê dikî**
◇ je hebt je kans gemist, je bent te laat
IV *zn. anat.* de spiermaag (*bij vogels*)
- aşê avê** *zn.* de watermolen
- aşê bê** *zn.* de windmolen
- aşêf** *zn.* 1. (*xepar*) het braak laten liggen
2. het schoffelen, het wieden 3. (*kax*) het onkruid
- aşêf kirin** *ww.* schoffelen, wieden, onkruid weghalen, onkruid verwijderen

aşê qehwê *zn.* de koffiemolen
aşêvan *zn.* de molenaar
aşifte *zn.* de onzedige vrouw
aşikar *bn., bijw.* duidelijk, bekend, openbaar, openlijk, ruchtbaar
aşikarî *zn.* de openbaarheid, de bekendheid, de duidelijkheid, de aankondiging
aşikar kirin *ww.* bekendmaken, aankondigen, ruchtbaar maken, duidelijk maken, openbaar maken, ruchtbaarheid geven aan
aşiq **1.** *bn.* verliefd **2.** *zn.* de geliefde, de minnaar **3.** *zn.* (hozan) de volkszanger, de troubadour **4.** *zn.* (mitrib) de zigeuner
aşîna *bn.* bekend, vertrouwd (*met*)
aşîret *zn.* de stam, de volksstam
aşît *zn.* **1.** (ceqîn) de aardverschuiving **2.** (berfende) de lawine
aşîtî *zn.* de vrede **xelatê aşîtiyê** de vredesprijs **kewoka aşîtiyê** de vredesduif **peymana aşîtiyê** het vredesverdrag
aşîtîparêz **1.** *bn.* vredelievend **2.** *zn. (m.)* de pacifist, (*v.*) de pacifiste
aşîtîparêzî *zn.* het pacifisme
aşîtîperwer **1.** *bn.* vredelievend **2.** *zn.* de pacifist(e)
aşîtixwaz *bn.* vredelievend
aşkart *zn.* het bewijs, het bewijsstuk, het betoog, de bewijsvoering
aşkartin *ww.* (biaşkêre) bewijzen, staven, aantonen
aşkere *bn., bijw.* duidelijk, helder, openbaar, openlijk
aşpêj *zn.* de kook
aşpêjxane *zn.* de keuken
aştî *zn.* de vrede
aşûjin *zn.* de rijgdraad, het rijgkoord
aşûre **I** *zn.* **1.** □ een (*de*) feestdag, de 10e dag van de eerste maand van de islamitische maankalender **2.** □ een (*de*) zoete soep die volgens de islamitische/Koerdische traditie dient te bestaan uit 12 ingrediënten
II *zn.* *plantk.* □ een (*de*) tarwe
aşvan **I** *zn.* de molenaar
II *zn.* *dierk.* de mierenleeuw

aşxane *zn.* het restaurant
ateşe *zn.* de attaché
atî *zn.* ► fê
atlas *zn.* de atlas
atmosfer *zn.* de atmosfeer
atom *zn.* het atoom
atûn *zn.* **1.** de kalkgroeve **2.** de kalkoven
av *zn.* het water **av û hewa** het klimaat, het weer **bin av bûn** zinken, ondergaan **bin av kirin** doen/laten zinken **avê de çûn** verdrinken **av û avahî** ◇ have en goed **av anîn** water halen
ava *bn.* bebouwd, gebouwd, gesticht, opgericht
ava bûn **I** *ww.* (çê bûn) gebouwd worden, gesticht worden, opgericht worden
II *ww.* ondergaan (*van zon of maan*) **çûn ava** ondergaan van zon of maan
avabûn *zn.* de zonsondergang
avahiya jêrîn/binî *zn.* de onderbouw, de infrastructuur
avahî *zn.* **1.** (xanî) het gebouw **2.** (gund û bajar) de bebouwde kom, het bewoonde gebied
ava jînê *zn.* het ambrozijs, de godendrank, het levenselixer, de nectar
ava kirin *ww.* bouwen, bebouwen, stichten, oprichten
avans *zn.* het voorschot
ava qilê *zn.* de soda
avareş *zn. med.* de groene staar, het glaucoom, de oogziekte
avaspî *zn. med.* de oogziekte
av berdan *ww.* irrigeren, bevoeien
avbeşînk *zn.* de waterverdeler
avçoş *zn.* ► kûz
avda *zn.* (pirç) de/het haar, de pluim, de veer
avdan *zn.* de irrigatie
av dan *ww.* (av dide, av bide) water geven, bevoeien, irrigeren
avdank *zn.* de drinkbak (*voor vee*)
avdest *zn.* (destav) **1.** de rituele wassing (*voor gebed*) **avdest xira bûn** zich verontreinigen na de rituele wassing **2.** *zn.* naar de wc gaan, naar het toilet gaan
çûn avdestê naar de wc gaan, naar het toilet gaan

avdest girtin *ww.* zich wassen voor het gebed

avdest hebûn *ww.* rein zijn voor het gebed

avdestxane *zn.* het toilet, de wc

avdev *zn.* het speeksel, het spuug

avdêr *zn.* de irrigator

avdêrî *zn.* de irrigatie

avdonk *zn.* (avgost) de bouillon, de jus

avegîr *zn.* de rots, de klip

avejû *bijw.* (vaca) omgekeerd, binnenstebuiten

avejû kirin *ww.* binnenstebuiten keren

avenos *zn.* het ebbenhout

averû **I** *zn.* **1.** anat. het gezicht **2.** (şerm) de schaamte, het schaamtegevoel

II *zn.* (têge) het begrip, het concept, de voorstelling

avevek *zn.* (avzêl) het moeras, het drasland, het moerasland

avêjyar *zn.* de werper

avêr *zn.* ▶ rifse

avêtin *ww.* (davêje, bavêje) gooien, werpen **avêtin dar** ophangen (*galg*) **avêtin pêş** (pêşniyar) naar voren brengen, voorstellen **avêtin xar** naar beneden gooien/smijten **ser re avêtin** overlopen, over de rand heen stromen/vloeien **xwe avêtin bextê yekî** iemand om vergeving/bescherming vragen **xwe avêtin derekê** ergens heen vluchten

avêtin ser *ww.* **1.** (êriş kirin) een aanval plegen op **2.** (klam avêtin ser) een lied samenstellen over iets of iemand **3.** (îftira kirin) iemand belasteren

avger *zn.* (gêjik) de draaikolk, de maalstroom, de kolk

avgir **1.** *bn.* absorberend **2.** *zn.* de spons, het schuimrubber

av girtin *ww.* **1.** water opnemen, water vasthouden **2. med.** ontsteken, zweren **birîn av girtiye** de wond is ontstoken

avgirtin *ww.* **1.** (water) doorlaten, laten binnendringen **2. med.** blaren krijgen

avgîr *bn.* drassig, moerassig, zompig

avgîz *bn.* drassig, moerassig, zompig

avgon *bn.* hemelsblauw

avgost *zn.* (avdonk) de bouillon, de jus

avhilkêş *zn.* de waterpomp

avik *zn.* het sperma, het zaad

avir *zn.* ▶ serban

avis *bn.* zwanger, drachtig, [in verwachting] **çêleka avis** de drachtige koe

avisandin *ww.* (biavisîne) zwanger maken, bevruchten

avisîn *ww.* (biavise) **1.** zwanger zijn, in verwachting zijn **2.** (werimîn) opzwellen, dik worden

avis kirin *ww.* zwanger maken, bevruchten

avî **1.** *bn.* (avdayî) bewaterd, geïrrigeerd **2. zn.** (rengê avî) de waterkleur **3. zn.** (xunav) de dauw

avîje *bn.* schoon, rein

avîn *zn.* (toxum) het sperma, het zaad

avjen *zn.* (ajneber) de zwemmer

avkêş *zn.* **1.** (avhilkêş) de waterpomp **2.** de waterhaler

av lê kirin *ww.* baden, douchen, zich wassen **av li xwe kirin** zich wassen **av lê kirin** wassen, in bad stoppen **av li zarok kirin** een kind in bad stoppen

avokado *zn.* plantk. de avocado

avpalêv *zn.* (parzûn) de/het filter

avpijên *zn.* de sproeier, de pulverisator

avpijin *zn.* de sproeier

avpîv *zn.* het waterpas

avpîvaz *zn.* de uiensoep

avpûnc *zn.* □ een (*de*) Koerdische overjas, gemaakt van geitenwol

avrabûn *zn.* **1.** de vloed **2.** (lehî) de overstroming

av reşandin *ww.* (av bireşîne) (water) sproeien, verstrooien, sprenkelen

avreşîn *ww.* (reşandin) water sproeien, sprenkelen

avrêj *zn.* het toilet, de wc

avrêjgeh *zn.* de waterval

avrêjk *zn.* de helling, de glooiing

avrêjne *zn.* ▶ avbeşînk

av rêtin *ww.* (av birijîne) (mîz kirin) plassen, pissen

avrênc *zn.* (meşk) de leren zak

av rijandin *ww.* (av birijîne) **1.** water gieten **2.** (mîz kirin) plassen, plassen

avrû *zn.* **1.** de schaamte, het schaamtegevoel **bêavrû** schaamteloos **2.** de gêne, de verlegenheid

avsark *zn.* **1.** (bîr) de put of kuil waarin men het drinkwater koel kan bewaren **2.** (sarinc) de koelkast **3.** de thermosfles

avsûn *zn.* de betovering, de hypnose
avşile *zn.* □ de siroop van onrijpe druiven
avşir *zn.* (çir) de waterval
avşo *zn.* het afwaswater
avşork *zn.* het zoute water
avtal *zn.* ▶ derya
avteng *zn. aandr.* de zeestraat, de zee-engte
avûba *zn.* het weer
avyar *zn.* de schenker (*van dranken*)
avzelîk *zn. med.* □ een ziekte veroorzaakt door nierstoring
avzê **I** *zn.* de tijdelijke waterbron
II *zn. med.* de etterige wond, het abces
avzêl *zn.* (avevek) het moeras, het drasland, het moerasland
avzêr **1.** *bn.* verguld **2.** *zn.* het verguldsel
avzêr kirin *ww.* vergulden
avzivêrk *zn.* de draaikolk, de maalstroom, de kolk
avzîv kirin *ww.* verzilveren
avzû *zn.* de roem, de faam, de naam
avzûng *zn.* de gesp
awa *zn.* **1.** de manier, de wijze, de stijl **bi awayî ku** op de manier zoals **bi vî awayî** op deze manier **bi çî awayî be jî** hoe dan ook, in ieder geval, hoe het ook moge zijn **2.** (hal) de situatie, de toestand
awan *zn.* **1.** (xaîn) de verrader **2.** (dizbêro) de spion **3.** de samenzweerder
awanî *zn.* de onlusten, de opruiing
awante *bn.* (belaş) gratis, [voor niets], kosteloos
awar **I** *zn.* het (*scheeps*)besluit
II [zo zo], [’t gaat]
aware **1.** *bn.* (bêkar) werkeloos, vrij **2.** *bn.* loslopend, rondzwerfend **3.** *zn.* (ebeboz) de leegloper, de zwerver
awarte *zn.* de uitzondering, de ontheffing, de vrijstelling **rewşa awarte** de staat van beleg
awat *zn.* (daxwaz) de wens, het verlangen, de wil, de begeerte **bi awat xwastin** vurig verlangen, smachten
awatî *zn.* de hartenwens
awawok *bn.* belachelijk
awaz *zn.* **1.** (muzîk) de compositie, de toonzetting **2.** (deng) de stem, het geluid **3.** (qîrîn) de gil, de schreeuw, de kreet **4.** (şemate) het lawaai, de herrie

awaz kirin *ww.* **1.** (muzîk) componeren **2.** (bang kirin) roepen, oproepen **3.** (qîrîn) gillen, schreeuwen **4.** (şemate kirin) herrie maken, lawaai maken
awazsaz *zn.* de componist
awejû *bijw.* (vaca) omgekeerd, binnenstebuiten, ondersteboven
awejû kirin *ww.* omkeren, binnenstebuiten keren
awetexwaz *zn.* het wensen, het willen, het verlangen
awêne **1.** *bn.* helder, klaar **2.** *zn.* (neynik) de spiegel
awir **I** *zn.* de strenge blik, de frons **awir lê dan** streng kijken naar, fronsend aankijken, zijn wenkbrauwen fronsen
II *zn.* (deng) de stem
awîze *zn.* de kroonluchter
awrîşim *zn.* ▶ evrîşim
ax *zn.* **1.** (xak) de grond, de aarde **2.** (zom) het territorium, het gebied **axa Kurdistan** het Koerdische grondgebied **3.** (welat) het land
Ax! *utr.* Ach! **Ax li min!** ◇ Dat moet mij weer overkomen! **ax û eman** de wanhoopskreet **ax û wax** de wanhoopskreet **ax û zar kirin** ◇ een zucht slaken, zuchten
axa *zn.* de landheer, de vermogende boer, de herenboer, de grootgrondbezitter
axaftin **1.** *ww.* (biaxêfe) praten, spreken **pev re (bi hev re) axaftin** met elkaar praten **2.** *zn.* het gesprek **axaftinek dûr û drêj** een langdurig gesprek
axatî *zn.* het grondbezit
axaz *zn.* de roep, de preek
axaz kirin *ww.* roepen, preken
axçik *zn.* het meisje
axekî *bn.* kakikleurig
axêz kirin *ww.* (axêz dike, axêz ke) wegsturen, verdrijven, verjagen, weggagen
axir **I** *zn.* (dawî) het einde, de laatste
II *zn.* de stal
axirzeman *zn.* de apocalyps, het einde van de wereld
axiş *bijw.* gelukkig, gelukkigerwijs, gelukzalig
axivandin *ww.* (biaxivîne) laten praten, aan het praten zetten
axivîn **I** *ww.* (biaxive) praten, spreken

II *zn.* (birîn axivîn) etteren, flink zwellen van een wond

axîn **1.** *ww.* (biaxîne) jammeren, kreunen **2.** *zn.* het gejammer, het gekreun, de zucht, de verzuchting

axîn kişandin *ww.* jammeren, kreunen

ax kişandin *ww.* zuchten, een zucht slaken

axlêv *zn.* het grasveld

axlêve *zn.* *plantk.* de/het rotan

axme *bn.* verspreid

axme bûn *ww.* zich verspreiden

axme kirin *ww.* verspreiden

axme taxme kirin *ww.* rommelig maken, in het honderd sturen, in wanorde brengen

axret *zn.* het hiernamaals

axtirme *zn.* het lastdier

axund *zn.* **1.** (axundê Şîî) de predikant **2.** (axundê Êzidî) de predikant

axur *zn.* ▶ axir

axurk *zn.* *dierk.* de dansmug

axû *zn.* (jehr) het vergif, het gif

axûş *zn.* ▶ hemêz

Ay! *uitr.* Au!

Aya! *uitr.* Ik vraag me af of ...!

ayar *zn.* het vel, het dierenvel, het leer

ayarşîrk *zn.* de waterdichte leren zak

ayarxav *zn.* het ongelooide leer

ayende *zn.* de toekomst

ayet *zn.* het vers, het koranvers

ayidat *zn.* ▶ aïdat

ayil *zn.* de misdadiger, de schuldige, de dader

ayinde *zn.* de toekomst

ayîn *zn.* de kerkelijke ceremonie, de godsdienstoefening, de mis, de rite

ayîne **I** *zn.* de ceremonie, de parade

II *zn.* (neynik) de spiegel

az *bn.* hebzuchtig, hebberig, inhalig

aza *bn.* **1.** (serbest) vrij, ongebonden **2.** (mêrxas) dapper, flink, kranig, moedig

azad *bn.* vrij, onafhankelijk, zelfstandig

azadanî *zn.* de vakantie, het verlof

azadî *zn.* de vrijheid, de onafhankelijkheid, de zelfstandigheid

azad kirin *ww.* **1.** bevrijden **xwe azad kirin** zich bevrijden **2.** (serbest berdan) vrij laten

azahî *zn.* de vrijheid

azale *zn.* (keşkûr) de gedroogde mest (*gebruikt als brandstof*)

azamî *bn.* meest, maximaal, [ten hoogste], hoogstens

azar *zn.* de berisping, de reprimande, de uitbrander

azar dan *ww.* berispen, iemand een standje geven, iemand de mantel uitvegen

azaser *bn.* ongebonden

azayî *zn.* de vrijheid

azeb **1.** *bn.* (bekar) vrijgezel, ongehuwd **2.** *bn.* [in de puberteit] **3.** *zn.* de adolescent, de jongeling

azebî *zn.* (xortanî) de adolescentie

azer *zn.* ▶ agir

Azerbeycan *zn.* Azerbeidzjaan

Azerbeycanî *zn.* het Azerbeidzjaans

azerde *zn.* de plaag, de kwelling, de overlast

Azerî *zn.* de Azeri

azew *bn.* ▶ azeb

azinc *zn.* de verblijfplaats

azirya *bn.* dol, razend, driftig

azîn *zn.* de methode

azîz *bn.* (berketî) lief, geliefd, dierbaar

azman *zn.* de hemel

azmanî *bijw.* hemels

azmûn *zn.* het examen

aznîf *zn.* □ een (*het*) dominospel

azot *zn.* *chem.* de stikstof

azwer *bn.* eerzuchtig, ambitieus

azwerî *zn.* de ambitie, de eerzucht

B

b *zn.* de b (*de tweede letter van het Koerdische alfabet*)

ba **I** *zn.* 1. de wind **ba ber ketin** een wind laten **ba bi dest** ◇ met lege handen **ba lê ketin** een windje laten **ba kêmbû** de wind ging liggen **ba û baran** het noodweer 2. (hewa) de lucht **ba jê berdan** leeg laten lopen **ba guhartin** (cîh guhartin) ◇ wegens een ziekte naar een ander klimaat gaan

II *bijw.* bij, naast **li ba** bij **li ba wan** bij hen

III *zn. med.* de reumatiek

bab *zn.* (bav) de vader

babeliç *zn. anat.* de ringvinger

babelîsk *zn.* de storm, de wervelwind

ba ber ketin *ww.* (werimîn) acuut worden, zweren

babet *zn.* 1. (mijar) het onderwerp **di vê babetê de ...** over dat onderwerp ... 2. (cins) de categorie, de vorm, de soort, het type

babetandin *ww.* (babet kirin) classificeren, groeperen

babidest *bn.* miserabel

babik *zn.* (nifş) de generatie

babir *zn.* 1. het windscherm 2. (cemre) □ de toename van warmte in de atmosfeer en in de aarde (*overgang van winter naar lente*)

babirc *zn. plantk.* het madeliefje, de kamille

babirek *zn.* het zeil

Babîl *zn.* Babylon

babîlsok *zn.* de storm, de wervelstorm, de windstoot, de windvlaag, de rukwind

babole *zn.* (balok) de gehaktbal

ba bûn *ww.* wapperen

babûne *zn.* ► beybûn

babûtanî *zn.* de wip

bac *zn.* 1. de belasting, de tol **bibac** belastbaar **bêbac** belastingvrij 2. (xerac) de knevelarij, de afpersing

Baca *zn.* (dûkêl) de schoorsteen, het rookgat

bacan *zn. plantk.* de aubergine

bacane sor *zn. plantk.* de tomaat

bac danîn *ww.* belasten, belasting opleggen

bacgeh *zn.* het douanekantoor, het belastingkantoor

bacgir *zn.* de belastingambtenaar, de douanebeambte

bacguzar *zn.* de belastingplichtige, de belastingbetaler

bacik *zn.* ► isot

baçermok *zn. dierk.* de vleermuis

baçik *zn.* de sigaret

badak *zn. plantk.* de klimop

badan *ww.* (badide, bade) 1. buigen, ombuigen

2. draaien **ruye xwe badan** ◇ zich omdraaien,

mokken 3. spinnen **teşî badan** spinnen met een

spintol 4. kwispelen **doça xwe badan** met zijn staart

kwispelen 5. winden, opwinden **saeta xwe badan**

zijn horloge opwinden

badandin *ww.* buigen, gebogen worden **ris hat**

badandin de wol is gesponnen

bade *zn.* (şerab) de wijn

badefroş *zn.* de wijnverkoper, de slijter

badek *zn.* 1. (burxî) de boor 2. (tornevîde) de

schroevendraaier 3. de kurkentrekker

Badenoş! *uitr.* Proost!, Op je gezondheid!

badev *zn.* de storm, de koude storm

badilhewa *bn.* 1. (beleş) gratis 2. nutteloos, onnut

badîhewa 1. *bn.* (beleş) gratis 2. *bn., bijw.* (bênetîce)

tevergeefs, vergeefs, [voor niets] 3. *bn.* (bêkêr)

nutteloos, onnut

badîn *zn.* het wijnglas, de wijnbeker

Badînan *zn.* Badînan (*provincie in Zuid-Koerdistan*)

Badînî *zn.* het Koermandji (*een Koerdisch dialect dat in Badinan wordt gesproken*)

bafik *zn.* de smoes, de dekmantel, de uitvlucht, het voorwendsel
bafik kirin *ww.* smoes verzinnen, uitvlucht zoeken
bafon *zn.* het aluminium
bager *zn.* de storm
bagêje *zn.* de cycloon, de orkaan, de wervelstorm, de wervelwind, de hoos
bagird *zn.* (bagêje) de cycloon
bagirtin **1.** *ww.* reumatisch zijn **2.** *zn.* (werîmîn) het gezwel, de zwellung, de buil
bagirtî *zn.* de tocht, de trek
bagirtû *zn.* de tocht, de trek
bagurdan *zn.* **1.** (*voor het dak*) de roller **2.** de cilinder, de wals, de rol
bahar *zn.* de lente, het voorjaar
ba hatin *ww.* waaien, stormen, tochten
bahor *zn. med.* (zekem) de griep, de influenza
bahoz *zn.* (gilêle) de wervelstorm, de tornado, de cycloon, de orkaan, de storm
bahs *zn.* (bas) het onderwerp
bahs kirin *ww.* het ergens over hebben, vermelden
bajar *zn.* de stad
bajarî **1.** *bn.* stedelijk **2.** *zn.* de stedeling, de stadsmens
bजारok *zn.* het stadje
bajarvan *zn.* de stedeling, de stadsbewoner
bajarvanî **1.** *bn.* beschaafd **2.** *zn.* de beschaving
bajele *zn. med.* □ een (*de*) huidziekte
bajen *zn.* (baweşink) de waaier
bajirî *zn. plantk.* □ een (*de*) granaatappel
bakêş *zn.* de ventilator
bakirin *ww.* (ba dike, ba ke) wieden, wannen, opgooien, kaf uit het graan laten waaien **genim ba kirin** graan wannen
bakterî *zn. med.* de bacterie
bakur **1.** *zn.* het noorden **2.** *voorv.* noord- **Kurdistana** **Bakur** Noord-Koerdistan **3.** *bn.* noord
bakurî *bn.* **1.** (mirovê bakurî) noords **2.** noordelijk
bakut *zn.* (hêşî) □ een (*de*) door de wind volledig met sneeuw gevulde kuil
bal I *zn.* (bask) de vleugel
II *zn.* **1.** (dîqet) de oplettendheid **2.** (eleqe) de aandacht,

de zorg **bala xwe dan** opletten, oppassen, voorzichtig zijn, aandacht schenken **bala xwe bide gotina min** let op mijn woorden **3.** (sift) de concentratie
III *zn.* het postuur, de gestalte **bi bal û pal** breed, breedgebouwd **bi bejn û bal** slank, welgevormd, goed gebouwd, mooi van gestalte
bala *bn.* hoog
balaban **I** *zn. dierk.* **1.** de valk **2.** de roerdomp
II *zn.* □ een blaasinstrument
balaberz *bn.* [lang van postuur]
balafir *zn.* **1.** het vliegtuig **2.** (balafira şer) de straaljager
balafirgeh *zn.* de luchthaven, het vliegveld
balafirvan *zn.* de piloot, de vlieger
balam *bijw., S.* maar, echter
balanî *zn.* (masûle) de weversklos, de weefspoel
balbalok *zn. dierk.* de bidsprinkhaan
balcan *zn. plantk.* de aubergine
baldar *bn.* oplettend, aandachtig, voorzichtig, attent
baldarî *zn.* de oplettendheid
baldrêj *bn.* geduldig
baldrêjî *zn.* het geduld
bale *bn.* dom, dwaas, idioot, mal, stom
baleban *zn. dierk.* **1.** de valk **2.** de roerdomp
balerin *zn.* de ballerina
balet *zn.* het ballet
balete *zn.* □ de eerste tekenen van rijpheid bij groenten en fruit
balê *bijw.* (barê) tenminste, [op zijn minst], [in dat geval], dan
balgih *zn.* (balîf) het kussen
balîfê mêr *zn. dierk.* de slak
balina *zn. dierk.* de walvis
balinde *zn.* (têyr) de vogel
balîşne *zn.* het kleine geborduurde kussen
balix (azeb) [in de puberteit]
balkêş *bn.* opvallend, opzichtig, [aandacht trekkend], markant
bal kişandin *ww.* aandacht trekken
balkon *zn.* het balkon
balnekês *bn.* onopvallend

balnekêşî *zn.* de onopvallendheid

balo *zn.* het bal, het galabal

balolk *zn.* de sandwich

balon *zn.* de ballon

balor *zn.* 1. de rol (*van papier*) 2. (merdane) de rol, de wals

balore *zn.* 1. (mînak) het voorbeeld 2. het recitatief

balor kirin *ww.* rollen

balûg *zn. med.* (balûr) de wrat

balûke *zn. med.* (balûr) de wrat

balûpal *bn.* forsgebouwd, dik, corpulent

balûr *zn. med.* de wrat

balyoz *zn.* de ambassadeur

balyozxane *zn.* de ambassade

bam *zn.* □ de snaar die de laagste stem aangeeft

bambû *zn. plantk.* de/het bamboe

bamê *zn. plantk.* ▶ bamyè

bamişt *zn.* (pûk) de sneeuwvui, de sneeuwmassa

bamyè *zn. plantk.* okra

ban I 1. *bijw.* (jor) boven 2. *zn.* het dak, de overkapping

II *zn.* (bang) de roep

banandin *ww.* (bibanîne) laten wennen, trainen, temmen, laten leren

banbanke *zn. dierk.* de spoorrat, de ichneumon

band *zn.* 1. (bandê vîdîo) de videocassette, de videoband
2. (bandê teypê) de cassetteband 3. (laşik) het lint, het kant

bandev *zn.* (xelpeng) het dakluik

bandêr *zn.* de dakwals, de rol, de wals

bando *zn.* het muziekkorps, de band, de muziekkapel

bandor *zn.* 1. (tesîr) de invloed, de indruk, het effect, de uitwerking 2. (serwerî) de soevereiniteit, de opperheerschappij, het gezag

bandûr *zn.* ▶ bandor

bane I *zn.* (zozan) de weide, het grasland

II *zn.* (şîrxane) de melkinrichting, het melkhuis, het zuivelbedrijf

banegh *zn.* de oppervlakte

banek *zn.* de gewoonte, de traditie, het aanwensel

baneşan *zn.* (hodeng) de uitroep, het uitroepteken

banê çav *zn. anat.* het bovenste ooglid

bang I *zn.* 1. de oproep, het geluid 2. (qîr) de schreeuw,

de gil, de kreet 3. (vexwendin) de uitnodiging 4. (ezan)

de oproep tot gebed, gebedsroep

bangbêj *zn.* de gebedsroeper

bang dan *ww.* oproepen tot gebed

banger *zn.* de dakwals, de rol, de wals

bangeşe *zn.* de propaganda

bangewaz *ww.* de hulpkreet, de noodkreet

banghindêran *ww.* annonceren, uitroepen, afkondigen, aankondigen

bangîn *bn.* schreeuwerig

bang kirin *ww.* 1. roepen, oproepen 2. (qîrîn) schreeuwen, gillen 3. (vexwendin) uitnodigen

bangûş *zn.* de persoon die daken walst

banî *zn.* 1. (jor) de bovenkant 2. *aardr.* (zozan) de hoogvlakte, het bovenland, het plateau

banije *zn.* 1. de zolder 2. (çardax) het afdak

banî ketin *ww.* stijgen, opstijgen, bestijgen, klimmen, beklimmen

banîn I *ww.* (bibane) aanpassen, wennen, africhten
2. *zn.* de aanpassing

bank *zn.* (banqe) de bank

banker *zn.* de roeper

bankgêrî *zn.* het bankwezen

bankgîr *zn.* de bankier

ban kirin *ww.* 1. roepen, oproepen 2. (vexwendin) uitnodigen

banknot *zn.* het biljet, het bankbiljet

bankut *zn.* (beger) de dakwals

ban kutan *ww.* walsen van een plat lemen dak

bano *zn.* 1. (jin) de mevrouw, (keç) de juffrouw
2. (şahbanû) de koningin

banok *zn.* (bansaet) de wekker

banoke *zn.* het balkon

banqe *zn.* de bank

bansaet *zn.* de wekker

banû *zn.* 1. (jin) de mevrouw, (keç) de juffrouw
2. (şahbanû) de koningin

banyo *zn.* het bad, de douche

baperest *bn.* wellustig, geil

baperik *zn. dierk.* de vlinder

bapêç *zn.* (bamişt) de sneeuwvui, de sneeuwstorm

bapîr *zn.* de opa, de grootvader

bapîrî *zn.* □ een (*de*) granaatappel

bapîrî gewre *zn.* de overgrootvader, de betovergrootvader

bapîv *zn.* de barometer

bapîva *bn.* lui, werkloos

baq *zn.* het boeket, de ruiker, de bos **baqa gulan** de bos bloemen

baqandin *ww.* (bibaqîne) **1.** (kalîn) blèren, blaten, mekkeren **2.** (kenîn) giechelen **3.** mompelen, morren, murmelen

baqbeqok *zn.* de bubbels die op het water verschijnen

baqil **I** *zn. plantk.* de tuinboon

II *bn.* (bi aqil) slim, slimmerd, verstandig, intelligent, wijs

baqlewe *zn.* de baklava

bar **I** *zn.* **1.** de lading, de vracht, de last **bar bestin** vracht of bagage voor transport gereed maken/klaar zetten **2.** (mesûliyet) de verantwoordelijkheid, de verantwoording **barê giran li ser milê serok e** grote verantwoordelijkheid ligt op de schouders van de leider **ketin bin bar** ◇ onder druk staan, verantwoording dragen

II *zn.* (govend) □ een (*de*) Koerdische volksdans

III *zn.* de bar

barageh *zn. mil.* het kwartier, de legerplaats

baraj *zn.* (bend) de stuw, de dam, de stuwdam

baran *zn.* de regen **baran dibare** het regent **baran hur hur dibare** het regent licht

barandin *ww.* (bibarîne) **1.** (baran) laten regenen **2.** bekogelen, massaal schieten, werpen of gooien **agir lê barandin** kogels laten regenen, iets bekogelen **kevir lê barandin** stenigen, massaal stenen gooien naar

baranî **I** *zn.* (govend) □ een (*de*) Koerdische volksdans

II *zn.* de regenjas

baranparêz *zn.* **1.** de paraplu, de parasol **2.** (baranî) de regenjas

baraş *zn.* de graanzakken bestemd voor de molen

barbar **1.** *bn.* barbaars, wreed, onmenselijk **2. zn.** de barbaar

barbû *zn.* de donatie, de schenking, de contributie

bar bûn *ww.* **1.** (bar bûna mal) verhuizen **2.** belast zijn

bar danin *ww.* uitladen, afladen, ontladen

bare **I** *zn.* het onderwerp, het subject **di vê bareyê de** in dit geval, op dit gebied

II *zn. plantk.* de zomertarwe

bareg *zn.* **1.** (cebîlxane) de munitie **2.** (karxana keştîsaziyê) het dok

bareş *zn.* de oostenwind

barê *bijw.* tenminste, [op zijn minst], [in dat geval], dan

barger *zn.* de kruier, de (bagage)drager

bargir *zn.* het pakpaard, het lastpaard, het paard

barid *bn.* ▶ sar

barim barim *zn.* het haasje-over

barimte *zn.* de borgstelling, de borg

barist *zn.* het stijgen, het hoger worden, het verhogen

barî *bn., Z.* dun

barîgeh *zn.* de wereld, het universum, de aarde

barîkat *zn.* de barricade, de versperring, de afzetting

barîn *ww.* (bibare) **1.** (baran) regenen **2.** (berf) sneeuwen **3.** (zipik) hagelen

bar keşan *ww.* **1.** dragen **2.** transporteren, vervoeren

barkeşî *zn.* het transport, het vervoer

barkêş *zn.* **1.** (hemal) de drager, de lastdrager **2.** de transporteur, de vervoerder

bar kirin *ww.* **1.** laden, opladen, inladen **2.** (koç kirin) verhuizen

barname *zn.* **1.** de vrachtlift **2.** de factuur

baro *zn.* de orde der juristen, de vereniging van advocaten

barodan **1.** *ww.* het loslaten (*schapen*) **2. zn.** het eerste weiden van de schapen na de winter

bars *zn.* de zwerm

barû *zn.* **1.** de stadswal, de kasteelmuur **2.** (sûr) de toren

barût *zn.* het buskruit, het kruit

barûtpej *zn.* de kruitbereider

barxane *zn.* de opslagplaats, het pakhuis, de/het depot, de voorraadschuur, het magazijn

barye *zn.* de stromat, de biezen mat, de mat

basark *zn.* de koeler

basik *zn.* het sigarettenpijpje

basimbaz *zn.* de 25e nacht van maart

bask *zn. anat.* 1. (baskê teyr) de vleugel, de wiek 2. (baskê mirov) de arm **per û baskên min şkestin** ◊ ik voel me gebroken, ik ben geheel ontmoedigd

baskemele *zn.* de slag

basketbol *zn.* het basketbal

baskêş *zn.* de drijfjas, de cardanas

baso *bn.* ruw, onbeschaafd, beestachtig, lomp, brutaal

basqende *zn.* het handvat, de handgreep, de hendel, het hengsel, de beugel, de kruk, het heft

bastan 1. *bn.* traditioneel 2. (kevn) [zeer oud] 3. *zn.* (eded) de traditie, de gewoonte 4. *zn.* (dîrok) de oudheid

bastannas *zn.* de archeoloog, de oudheidkundige

bastannasî *zn.* de archeologie, de oudheidkunde

bastiq *zn.* 1. □ een (*de*) dunne vruchtenkoek 2. de (*scheeps*)beschuit

bastûn *zn.* de wandelstok

basû *zn.* (berfende) de lawine, de sneeuwlawine

basûr *zn. med.* (bawesîr) de aambeien

baş *bn.* goed **Tu çawayî, baş î?** Hoe gaat het met jou?
Roj baş! Goedendag! **Şev baş!** Goedenacht!

baş bûn *ww.* 1. goed zijn, goed worden 2. (xweş bûn) beter worden, genezen, herstellen, zich goed voelen

başevend *zn.* (kafiye) het rijm

başî *zn.* 1. (rindî) de goedheid 2. (alîkarî) de weldaad, de gunst **başî kirin** zich hulpvaardig tonen

baş kirin *ww.* 1. (xweş kirin) genezen, beter maken, revalideren 2. (rind kirin) goed maken, mooi maken

başok *zn. dierk.* 1. de valk 2. de havik, de sperwer

başoke *zn. dierk.* 1. de boomvalk 2. de buizerd 3. de valk

başqe 1. *bn.* afwijkend 2. *bn.* apart 3. *bijw., bn.* verschillend, anders

baştir *bn.* beter

baştirîn *bn.* best

başûke *zn. dierk.* de valk

başûr 1. *bn.* zuid 2. *voorv.* zuid- 3. *zn.* het zuiden

başûrî *bn.* zuidelijk

batan *zn. aardr.* de helling

batik *zn.* de kraan, de waterkraan

batirsok *zn.* de vogelverschrikker

batînok *zn. plantk.* de klaproos

batman I *zn.* □ een (*de*) stof

II *zn.* batman (*een gewichtseenheid van 3,8 kg*)

batrome *zn. plantk.* het enten

batû *zn. anat.* (gun) de bal, de testikel, de zaadbal

baûsk *zn.* (bawîşk) de gaap, de geeuw

baûsk anîn *ww.* gapen, geeuwen

baûsk kişandin *ww.* gapen, geeuwen

bav *zn.* de vader **dê û bav** de ouders

Bavo! *uitr.* Pa!

bavanî *zn.* de bruidsschat

bavepiyare *zn., S.* de stiefvader

bavik *zn.* de vader

bavîni *zn.* het vaderschap

bavîti *zn.* het vaderschap

bavmarî *zn.* (zirbav) de stiefvader

bav û bapîr *zn.* de voorouders, het voorgeslacht

bav û kal *zn.* de ouders, de voorouders

bawer *zn.* het geloof, de overtuiging **bawer ke** geloof
me **bawer ke ku ...** je moet geloven dat ...

bawerandin *ww.* (bibawerîne) overtuigen, overreden, overhalen

bawerî *zn.* het geloof, de overtuiging **baweriya xwe pê anîn** in iets/iemand geloven **baweriya xwe bi Xwedê heyê** hij gelooft in God

bawer kirin *ww.* 1. geloven 2. vertrouwen **dan bawer kirin** laten geloven, overtuigen

bawermend 1. *bn.* gelovig, religieus, vroom, godvruchtig, godvrezend, devoot 2. *zn.* de gelovige, de belijder, de religieus

bawername *zn.* de machtiging

bawesîr *zn. med.* de aambeien

bawesândin *ww.* (badiweşîne, bawesîne) waaieren, wapperen, wankelen

bawesîn *ww.* (badiweşe, babiweşe) waaieren, wankelen

bawesînk *zn.* de waaier

bawêş kirin *ww.* (bawêş dike, bawêş ke) 1. (hemêz kirin) omarmen, omhelzen 2. (pejirandin) aannemen, accepteren, overnemen

bawîşk *zn.* de gaap, de geeuw

bawîşk anîn *ww.* gapen, geeuwen

bawîşkîn *ww.* 1. gapen, geeuwen 2. (pişkandin) niesen, proesten

- bawî** *zn. med.* de reumatiek
- bawûl** *zn.* de koffer
- bax I** *zn.* (rengdan) de verkleuring
II *zn.* (baxê tiri) de wijngaard, de wijenberg, de boomgaard
- baxaj** *zn.* de bagage
- baxçe** *zn.* de tuin, de boomgaard
- baxçevan** *zn.* de tuinman, de tuinier
- baxçevanî** *zn.* de tuinbouw, de horticuultuur
- bax dan** *ww.* verkleuren, bleek worden, verbleken, verschieten
- baxe** *zn.* het celluloid
- baxel** *zn. anat.* ▶ paşil
- baxir** *zn.* (zinar) de rots
- ba xistin** *ww. 1.* (ala ba xistin) laten wapperen
2. koketterend lopen, flaneren **keçkê xwe ba xist û ber me re derbaz bû** het meisje liep koketterend langs ons heen
- baxor** *zn.* de bres, de spleet, het hiaat, de kloof, de opening
- baxoşk** *zn.* de airconditioning
- Baxtiyar** **1.** *bn.* gelukkig, blij **2.** *zn.* Baxtiyar (*een Koerdische stam die in Iran leeft*)
- bayberê** *zn. 1.* (cewher) de essentie, de substantie, het wezen, de kern **2.** (made) het materiaal, de stof, de materie
- baybezê** *bn.* razendsnel, haastig, [in een handomdraai]
- bayî** *zn. 1.* de alleenverkoper **2.** de handelsvertegenwoordiger
- bayî darawûs** *zn.* □ een (*de*) warme lentewind
- bayî weşt** *zn.* de wind vanuit het zuidoosten
- baz I** *zn. dierk.* (baleban) de valk, de slechtvalk
II *zn. 1.* de ren, de wedloop, het hardlopen **2.** het springen, de sprong, de wip
- bazar** *zn. 1.* (sûk) de markt **2.** het winkelcentrum
3. (bazarkirin) het pingelen, het afdingen **4.** (yekşem) de zondag
- bazarî** *zn.* het pingelen, het afdingen
- bazarkar** *zn.* de handelaar, de koopman, de zakenman
- bazarkarî** *zn.* de handel, de commercie, de zaak
- bazar kirin** *ww. 1.* (kirîn) boodschappen doen **2.** (biha daxistin) afdingen, afpingelen **3.** (hevhatin) tot een overeenkomst komen **bazara me ne wilo bû** onze afspraak was niet zo **4.** (gengeşî kirin) onderhandelen
- bazbend** *zn. 1.* de armband **2.** de mouwband
- bazberz** *zn.* het hoogspringen
- baz dan** *ww. 1.* (bazîn) rennen, hardlopen **2.** (revîn) weglopen, vluchten **3.** springen **bazdan jêr** naar beneden springen
- baze** *zn.* (caw) de katoenen stof
- bazevan** *zn.* de valkenier
- bazin** *zn.* de armband
- bazind** *zn. anat.* de pols
- bazir** *zn.* □ een (*de*) kleine vogel
- bazirgan** *zn.* de handelaar, de koopman, de zakenman
- bazirganî** *zn.* de handel, de commercie
- bazirganî kirin** *ww.* handel drijven
- bazî** *zn.* □ het met een havik jagen
- bazor** *zn.* (bahoz) de storm, de sterke wind
- bazû** *zn. anat.* de biceps, de bovenarmspier
- bazûke** *zn.* de bazooka
- bebik** *zn. 1.* de baby, de zuigeling, de jonggeborene, het kleine kindje **2.** (bûk) de pop
- bed** *bn.* (xirab) lelijk, afstotend, slecht, onooglijk, gedrochtelijk
- bedbaxtî** *zn. 1.* de ongelukkigheid **2.** het misbruik
- bedbaxtî kirin** *ww.* een vuile streek uithalen, misbruik maken van vertrouwen, verraden
- bedbext** *bn.* ongelukkig, zielig
- bedbextane** **1.** [op een ongelukkige manier] **2.** *bn.* verraderlijk
- bedbîn** **1.** *bn.* pessimistisch **2.** *zn.* de pessimist
- beddûa** *zn.* de verwensing, de vervloeking
- beddûa kirin** *ww.* verwensen, vervloeken
- bedel** *zn. 1.* (biha) de prijs **2.** de vergoeding **3.** de geldsom
- beden I** *zn.* (divar) de muur, de vestingmuur, de stadswal, de singel
II *zn. anat.* (laş) het lichaam
- beden kirin** *ww.* ommuren
- beden kişandin** *ww.* ommuren
- bedenparêzî** *zn.* de gymnastiek

bedenparêzi kirin *ww.* turnen, aan gymnastiek doen
bedew *bn.* mooi, prettig, fraai, jofel, aantrekkelijk,
 knap **keça bedew** het mooie meisje
bedewa *bn.* (belaş) gratis
bedewî *zn.* de schoonheid, de beauty, de pracht
bedew kirin *ww.* mooi maken, verfraaien
bedexter *bn.* [ongeluk brengend], rampzalig
bedêl **I** *zn.* (biha) de waarde, de prijs
II *zn.* (guhartin) **1.** de verandering **2.** de inwisseling
3. de vervanging **4.** de ruiling
bedêl kirin *ww.* **1.** (guhartin) ruilen, omruilen **2.** (cîh
 bedêl kirin) verplaatsen **3.** (kinc bedêl kirin) zich
 omkleden **wî cilên xwe bedêl kirin** hij heeft zich
 omgekleed
bedgeh *zn.* de erker
bedgeha guh *zn. anat.* de oorschelp
bedguman **1.** *bn.* sceptisch, achterdochtig **2.** *zn.* de
 twijfelaar
bedgumanî *zn.* het scepticisme
bedguman kirin *ww.* betwijfelen
bedilandin *ww.* (bibedilîne) **1.** veranderen, wijzigen,
 variëren **2.** hervormen, reformeren, amenderen
3. ruilen
bedîd (eşkere) **1.** *bn., bijw.* duidelijk, onbedekt, openlijk,
 vrijmoedig, volmondig **2.** *bijw.* rechtuit, ronduit,
 vrijuit, platweg
bedkar *zn.* de misbruiker
bedl *zn.* (guhartin) de verandering, de ruil
bednav *bn.* berucht
bednijad *zn.* de bastaard
bedr *zn.* (hîv) de volle maan
bedrek *zn.* de slechtheid, de boosaardigheid, het kwaad
bedrewîşt *bn.* immoreel
bedxû *bn.* immoreel
bedxwaz *bn.* kwaadwillig
bedxwîn *bn.* slecht, gemeen, boosaardig
befir *zn., S.* de sneeuw
berf *zn.* ▶ berf
beg *zn.* **1.** de heerser, de bei (*oude adellijke titel voor een
 feodale heer*) **2.** (mîrza) de meneer, de heer
begayetî *zn.* (begtî, begitî) het vorstendom

beh *zn.* de oogst, het gewas, het product
behane *zn.* het smoesje, de dekmantel, de uitvlucht, het
 voorwendsel
beharat *zn.* het kruid, de specerij, de kruidenrij
behdilandin *ww.* ▶ betilandin
Behdînan *zn.* Koerdische streek in Zuid-Koerdistan
behecok *bn.* jaloers, afgunstig, nijdig
behecokî *zn.* (dexesî) de jaloezie, de jaloezheid, de
 afgunst, de nijd
behê *zn. plantk.* de kwee, de kweepeer
behir *zn.* (beş) het deel, het part
behisîn *ww.* (bibeşiş) **1.** (behs kirin) discussiëren,
 debatteren, discuten, disputeren, beraadslagen
2. (şert girtin) wedden om, verwedden
behitîn **I** *ww.* (bibehte) verbaasd zijn
II *ww.* (bibehte) (helîn) smelten, dooien, ontdooien
behivok *zn. anat.* de keelamandel, de amandel
behîn *ww.* (bibehe) huppelen, huppen, wippen
behît **1.** *bn.* raar, eigenaardig, vreemd, zonderling,
 grotesk, merkwaardig, bizar **2.** *zn.* (mûcîze) het
 wonder, het mirakel
behîv *zn. plantk.* de amandel
behîvter *zn. plantk.* de groene amandel
behlûlk *zn. med.* de wrat
beho *bijw.* daarom, daardoor, hierom, dientengevolge,
 [om die reden]
behr *zn.* (derya) de zee **Behra Spî** de Middellandse Zee
Behra Reş de Zwarte Zee **Behra Wanê** het Wan Meer
Behram *zn. 1. astron.* Mars **2.** □ een (*de*) engel in het oud
 Iraanse geloof
behre *zn.* het stuk, het deel, het gedeelte
behre behre *bn., bijw.* stuksgewijs, [stuk voor stuk],
 gedeeltelijk **behre behre kom dike** hij verzamelt het
 stuk voor stuk
behremend *zn.* de vennoot, de compagnon, de mede-
 eigenaar, de partner, de aandeelhouder
behs *zn.* het ergens over hebben
behs kirin *ww.* vertellen, het ergens over hebben
behsa rojê kirin over de dag hebben **behsa tiştêkî
 kirin** over iets spreken
beicandin *ww.* (bibeicîne) **1.** (hêrs kirin) boos maken,

woest maken, irriteren, tarten, sarren, tergen, treiteren **z.** (dexisandin) jaloers maken

beicîn *ww.* (bibeice) **1.** (qehirîn) boos worden op, kwaad zijn op, opvliegen **z.** (behecokî bûn) jaloers zijn op

bej *zn.* **1.** het vasteland, de grond, de bodem, de aarde **di bej û behr û hewa de** te land, ter zee en in de lucht **z.** de dorre grond **mirovê bej** onbeschaafd, onbeleefd, onbeschoft

bejavî **1.** *bn.* amfibisch **z.** *zn.* het amfibievoertuig

bejik **I** *zn.* het droge gebied

II *zn.* *plantk.* (kûte) □ een (*de*) komkommer

bejin *zn.* de gestalte, de/het figuur

bejinbost **I** [klein van gestalte]

II *zn.* de dwerg, de lilliputter, de kabouter, het kleinduimpje, het aardmannetje, de pygmeë

bejî *zn.* ▶ bej

bejmêr *bn.* waardig, verdienstelijk, geschikt, passend

bejn *zn.* de gedaante, het postuur, de gestalte, de lichaamsbouw **bi bejn û bal** ◇ mooi van gestalte, goed gebouwd

bejnbilind *bn.* lang, [lang van postuur], lijjig, slungelachtig

bejn dan *ww.* groeien

bejndrêj *bn.* ▶ bejnblind

bejnzirav *bn.* tenger, fijngebouwd, slank

bekçî *zn.* (notirvan) de bewaker, de opzichter, de wacht

bekre *zn.* de klei, de modder, de bagger, het slib, de blubber

Bektaşî *zn.* **1.** een Alevietische sekte **z.** lid van de (*religieuze*) orde van Haci Bektaş

bel **I** *bn.* rechtopstaand

II *zn.* (birr) de kudde (*van schapen en/of geiten*)

bela *zn.* **1.** de plaag, het onheil, het ongeluk, de ramp, de rampspoed **bela ser de hatin** ◇ onheil ondergaan **rastî belakê hatin** tegen het noodlot aanlopen **z.** de vervelende zaak, het lastige karwei

bela derxistin *ww.* problemen bezorgen, ruzie veroorzaken

bela dîtîn *ww.* **1.** verdiende straf krijgen **z.** probleem hebben, ongeluk hebben, in een vervelende toestand terechtkomen

belafroş *zn.* de pestkop, de plaaggeest, de kwelduivel

belager *zn.* de ruziezoeker, de onheilbrenger, de probleemzoeker

belagerîn *ww.* ruzie uitlokken, problemen zoeken

belakêş *zn.* iemand die vaak in een vervelende toestand terechtkomt

belaluk *zn.* *plantk.* □ een (*de*) boom die op een ceder lijkt

belam **1.** *voegw.* maar, doch **z.** *bijw.* echter

belandin *ww.* (bibalêne) blèren, blaten

belanî *bn.* (erênî) positief, bevestigend

belaş **1.** *bn.* (bêpere) gratis, [voor niets], kosteloos **z.** (erzan) [zeer goedkoop]

belav **1.** *bn.* verspreid, gesplitst, verdeeld, gedeeld **z.** *zn.* de verspreiding, de splitsing, de deling, de verdeling

belav bûn *ww.* **1.** zich verspreiden, verspreid worden, zich splitsen **z.** (ji hev qetîn) uiteen gaan, uit elkaar gaan

belav kirin *ww.* **1.** verspreiden, strooien, verstrooien **z.** (par kirin) delen, verdelen **z.** distribueren, rondbrengen

belavok *zn.* de brochure, de folder, het pamflet, de handleiding

belawela *bn.* (tevlihev) chaotisch, rommelig, ongeordend, [door elkaar], ontredder

belawela bûn *ww.* rommelig worden, door elkaar raken, chaotisch worden

belawela kirin *ww.* **1.** (tev li hev kirin) in wanorde brengen, in chaotische toestand brengen, rommelig maken, in het honderd sturen **z.** (dûr xistin) uiteendrijven, uit elkaar drijven **z.** (hûr kirin) stukslaan, uit elkaar slaan

belazade *zn.* ▶ belakêş

belbelitanik *zn.* *dierk.* de vlinder

belbûn *ww.* (bel dibe, bel be) **1.** (gûl vekirin) bloeien, bloesemen **z.** (hêşîn bûn) groen worden

bel bûn *ww.* rechtop staan, spruiten, uitschieten (*planten*)

belçim *zn.* het blad (*van plant*)

Belçikî **1.** *zn.* (*m.*) de Belg, (*v.*) de Belgische **z.** *bn.* Belgisch

beleban *bn.* ondeugend, stout

belediye *zn.* **1.** de gemeente **serokê belediyê de**

- burgemeester **z.** (avahiya belediyê) het stadhuis, het gemeentehuis
- belefire** *zn. med.* (virik) de diarree (*bij dieren*)
- belek** **I** *bn.* bont, kakelbont, [zwart-wit gevlekt] **belekbûn** bont worden, kleurrijk worden
- II** *zn. anat.* de kuit, de schenkel
- III** *zn. plantk.* (mêkok) het zoethout
- IV** *zn. dierk.* de/het ree
- V** *zn. 1.* (betaniye) □ een (*de*) deken **z.** (kîlîm) het wandkleed, de kelim
- belekkerfî** *zn.* □ de periode waarin de sneeuw begint te smelten **belekkerfî ket erdê** een gedeelte van het sneeuwdek is al verdwenen
- belekbirdin** *zn.* (kinc) de bonte kleding
- belekî** *zn.* de tweekleurigheid, de bontheid
- belekpêç** *zn.* (saq) de beenkap, de beenbeschermer
- belem** *zn.* (kelek) de boot, de roeiboort
- belender** *zn.* de pachtboer, de pachter
- belengaz** *bn.* armzalig, armoedig, armelijk, arm, miserabel, betreurenswaardig, zielig, deplorabel
- belangaz bûn** arm worden, armzalig worden, zielig zijn
- belengazî** *zn.* de armoede, de behoefteigheid
- belengaz kirin** *ww.* arm maken, verarmen
- belesan** *zn. plantk.* de balsem, de balsemboom
- belê** *tussenw.* ja
- belên** *zn., S.* de belofte
- belg** *zn. 1.* (belgê darê) het blaadje, het blad **z.** (belgê pirtûkê) het vel, het blad, de bladzijde **3.** (belgê titûnê) het vloeitje, het vloei
- belge** *zn. 1.* het bewijs, het bewijsstuk **z.** het document, de akte, het certificaat, het getuigschrift **3.** het garantiebewijs
- belgih** *zn.* de kleding, de kleren, het kleed, het kostuum, de kledij, het pak
- belg weşandin** *ww.* ontbladeren
- belifandin** *ww.* (bibelifîne) bluffen, opscheppen
- belik** *zn. anat.* het piemeltje
- belikê gewriyê** *zn. anat.* de huid
- belikê ziman** *zn. anat.* de huid
- belim** *zn.* de rijststengel, het stro van rijstplanten
- belindir** *zn. dierk.* de ooi (*3 jaar oud*)
- beliq** *zn.* het eruit springen, het eruit spuiten
- beliqandin** *ww.* (bibeliqîne) spuiten
- beliqîn** *ww.* (bibeliq) eruit spuiten, eruit springen
- belişandin** *ww.* (bibelişîne) provoceren, aanzetten, opruien, aanwakkeren, agiteren, ophitsen, opstoken
- belitang** *zn.* de strik
- beliyandin** *ww.* (bibeliyîne) bevestigen, bekrachtigen
- bel kirin** *ww.* spitsen **guhê xwe bel kirin** zijn oren spitsen
- belkî** **1.** *bijw.* misschien, wellicht **z.** *bn., bijw.* waarschijnlijk, vermoedelijk, wellicht
- belkû** *bijw.* ▶ belkî
- belm** *zn.* ▶ belim
- belor** *zn. 1.* het kristal **z.** de fles
- belorî** *bn.* kristallen
- belqitandin** **I** *ww.* (bibelqitîne) creperen, doden (*dieren*)
- II** *ww.* (bibelqitîne) stijf maken (*erectie*)
- belqitîn** **I** *ww.* (bebelqite) creperen
- II** *zn.* stijf worden (*erectie*)
- belqît** *zn.* het creperen
- beltîtk** **I** *zn. dierk.* (kurm) de boorkever, het doodskloppertje, de houtworm
- II** *zn. anat.* (zîlik) de clitoris, de kittelaar
- III** *zn. 1.* *aardr.* (gir) het heuveltje **z.** (ref) het rek, het schap
- belu** **1.** *bn., bijw.* duidelijk, helder, evident, klaar **z.** *bn.* bekend
- belu kirin** *ww. 1.* duidelijk maken, helder maken, bekend maken **z.** merken, van een merkteken voorzien
- Belûcî** *zn.* de inwoner van Baluchistan
- Belûcîstan** *zn.* Baluchistan
- belûr** *zn.* het kristal
- belûrî** *bn.* kristallen
- belût** *zn. plantk.* de eikel
- belweşîn** *zn. med. 1.* de lepra **z.** de lepraleider
- belxem** *zn. plantk.* de fluim, het slijm
- bem** *zn.* ▶ bam
- ben** **I** *zn. 1.* (bend) het touw, de/het draad, het garen,

de/het koord, het snoer **2.** (benê gore) de kousenband, de sokophouder, de jarretelle, de bretel

II zn. plantk. de terpentijnboom, de/het mastiek, de/het hars

benav zn. plantk. de es

benc zn. plantk. de papaver, de maankop, de slaapbol

bend I zn. het gedeelte, het deel, het part

II zn. 1. (ben) het touw, de/het draad, het garen, de/het koord, het snoer **2.** (fal) de touwamulet

III zn. 1. (bendê rojnamê) het artikel, het krantenartikel, de column **2.** de aline

IV zn. 1. (diwar) de vestingmuur, de stadswal, de singel **2.** (burc) het kasteel, de vesting **3.** (set) de dam, de dijk, de afsluitdam, de afsluitdijk

V zn. (qedexe) het verbod

benda avê zn. de stuw, de afsluitdam

bendamayîn ww. (benda dimîne, benda bimîne)
1. opwachten **ez li benda te me** ik wacht op jou
2. verwachten

bend bûn ww. verboden zijn, verboden worden

bendçarix zn. de kousenband, de sokophouder, de jarretelle, de bretel

bende zn. 1. (dîl) de slaaf, de lijfeigene **bende bûn** tot slaaf worden **2.** (bendeyê mêr) de dienaar, de bediende, de dienstbode, de dienstknecht, de huisbediende, (bendeya jin) de dienaars, de dienstmeid

bendeganî zn. (bendegerî) de slavernij

bendegêrî zn. 1. de slavernij, de lijfeigenschap **2.** de krijgsgevangenschap

bendek zn. 1. (zor) de moeilijkheid, de moeite
2. (asteng) de barrière, de hindernis, het beletsel, de rem

bendeke zn. 1. het evenwicht, de balans **2.** □ een (de/het) zacht zadel

bende kirin ww. tot slaaf maken, knechten, onderwerpen

bendelbend zn. de bergketen, het gebergte

bendemanî zn. het opwachten, het wachten

bendeqe zn. de molenas

bender zn. de haven, de zeehaven

bendewar zn. het hebben van een liefdesband

bendewarî zn. de liefdesband

bendeyî zn. (bendegerî) de slavernij

bendgore zn. de kousenband, de sokophouder, de jarretelle, de bretel

bendik zn. 1. (ben) het touwtje, de dunne draad **2.** (xet) de streep, de lijn, de reep, de ribbel **3. gramm.** het koppelteken, het afbrekingsteken, het gedachtestreepje **4.** (bendika sol) de veter

bendî zn. 1. de slavernij, de lijfeigenschap **2.** de krijgsgevangenschap

bendîxane zn. de gevangenis, de strafgevangenis

bend kirin I ww. (grêdan) boeien

II ww. verbieden

benefş zn. plantk. het viooltje

benefşa belek zn. het driekleurig viooltje

benefşî bn. violet, violetkleurig, paars

beng I 1. zn. de hasj **2. bn.** (dîn) furieus, uitzinnig, dol, doldriest, krankzinnig

II zn. (şikl) de vorm, de toestand, de staat, de conditie

III zn. plantk. het bilzekruid

bengî bn. verliefd

bengîn bn. verliefd, [tot over de oren verliefd zijn]

bengkêş zn. de hasjgebruiker, de opiumschiiver

bengkêşan ww. hasj gebruiken

bengz zn. (gon) de gelaatskleur

benik zn. de/het koord, het snoer

benîşt zn. de kauwgom **benîşt cûn** kauwgom kauwen

benîştok 1. bn. kleverig, gelijmd, vastgeplakt **2. zn.** *plantk.* de/het mastiek

benk zn. plantk. de terpentijnboom, de mastiek, de/het hars

benqe zn. ► bank

benz zn. (gon) de gelaatskleur

benzîn zn. de benzine

beok bn. vies, smerig, goor, groezelig, morsig

beq zn. dierk. de kikker, de kikvors

beqal zn. de levensmiddelenwinkel, de winkel, de kruidenierswinkel

beqalî zn. het kruideniersvak **beqalî kirin** kruidenieren

beqbeqok *zn.* de blaar, de bobbel

Beqbeqû! *uitr.* Kwak! **beqbeqû kirin** kwaken

beqel *zn.* de winkel

beqik **I** *zn. anat.* de navel

II *zn.* de blaar, de bobbel, de gal

beqî dara *zn. dierk.* de boomkikker

beqlewa *zn.* de baklava (*laagjes bladerdeeg gevuld met noten en in siroop gedrenkt*)

ber **I** *zn.* (têj) de kelim

II *zn.* (kevir) de steen, de pit

III *zn.* **1.** (hasil) de inkomsten, het inkomen

2. (mahsul) de oogst, het gewas, het product, de vruchten **3.** de (*boom*)vrucht, het fruit **îsal daran xwaş ber girtiye** dit jaar dragen de bomen veel fruit

IV *zn.* (cenîn) het embryo

V *bn.* (freh) breed, wijd

VI **1.** *bijw., voorz.* voor **li ber derî** voor de deur **2.** *bijw.,*

voorz. (ba) bij **ber agir rûniştin** bij het vuur zitten

3. *bn., bijw.* (kêlêk) naast **4.** *bijw., voorz.* naar **ber bi mal çûn** naar huis gaan, recht op huis af gaan

VII *zn.* **1.** de voorkant, het front, de voorzijde, het gezicht **2.** *anat.* (memik) de borst

Bera! *uitr.* Doe maar!

beraber *bijw.* samen, gezamenlijk **em beraber hatin** wij zijn samen gekomen

beradan *ww.* (bera dide, bera de) beschieten, schieten

berafî *zn.* het overleg, de bespreking, de discussie

beraftin *ww.* (biberêfe) verzachten, verlichten, verlagen, verminderen

beragî *zn.* de eersteling, de primeur

beramber **1.** *voorz.* tegen, tegenover **em beramberî hev in** wij zitten tegenover elkaar **2.** *bijw.* tegengesteld **3.** *bn.* (wekhev) gelijk

beramber bûn *ww.* **1.** gelijk zijn **2.** (di lîstikê de) gelijk spelen, gelijk staan

beramber kirin *ww.* **1.** vergelijken **2.** gelijk maken, uitbalanceren

beramber tî *zn.* **1.** de gelijkheid **2.** (di lîstikê de) het gelijkspel

beran *zn.* de ram **beran berdan** ram naar ooiën brengen **hatin beran** spillig zijn (*van ooiën*)

beran berdan *ww.* dekken, bespringen (*van ooiën*)

beranek *zn.* **1.** *anat.* de duim **tiliya beranekê** de duim **2.** de inch (*2,54 cm*)

beranîn **1.** *ww.* (ber tîne, ber bîne) fantaseren, dagdromen, zich verbeelden **2.** *zn.* de verbeeldingskracht, de fantasie, het voorstellingsvermogen

berarî *zn.* (geld) de bijdrage, de subsidie

beraş *zn.* de molensteen

beraşo *zn.* (berav) het wassen

berat *zn.* **1.** de vrijspraak **2.** de 15e nacht van de achtste maand van de maankalender (*de heilige nacht van kwijtschelding van schulden*)

berate **I** *zn.* (laş) het kadaver, het kregeng

II *zn.* (nîşan) het symbool, het kenmerk, het merk, het teken, de signatuur, het insigne

III *zn.* het bloedgeld

berat kirin *ww.* vrijgesproken worden **dan berat kirin** vrijspreken

berav *zn.* **1.** (rojê beravê) de wasdag **2.** (şuştin) het wassen **3.** (cîhê beravê) de wasplaats

beravtin *ww.* (berdavê, berbavê) **1.** een miskraam krijgen **2.** vroeg bevallen

beraz *zn. dierk.* het zwijn, het varken

beraze *zn.* **1.** de koevoet, het breekijzer **2.** de slinger, de zwengel

berazî derya *zn. dierk.* **1.** de dolfijn **2.** de bruinvis, de tuimelaar

berba *zn.* het opgooien

ber ba bûn *ww.* wegwaaien

berbad *bn.* **1.** (xirab) slecht, [verschrikkelijk slecht]

2. (çîrkîn) lelijk **3.** (pîs) vies, goor, vuil **4.** (tevlihev) rommelig, ongeordend, chaotisch **5.** (şikestî) kapot, stuk

berbad kirin *ww.* verknoeien, bederven

berbajar *zn.* de voorstad, de buitenwijk

berban *zn.* **1.** (teqûst) de termijn, de aflossing, de termijnbetaling **2.** (hukmê pêşî) het vooroordeel

berbaner *zn.* de bevooroordeelde

berbang *zn.* de morgenschemering, de dageraad, de ochtendschemering, het ochtendgloren

berbanik *zn.* 1. de stenen bank 2. het terras

berbar **I** *zn.* 1. (hemal) de kruier, de drager, de sjouwer
2. (berpirsiyarî) de verantwoordelijkheid **xwe dan**
berbarê ◇ de verantwoordelijkheid op zich nemen
II *bn.* gelijk

berbaran *zn.* de paraplu

berbat *bn.* ▶ berbad

berbat bûn *ww.* vervuilen, vuil worden

berbatî *zn.* de viesheid, de viezigheid

berbat kirin *zn.* 1. verslechteren 2. vuil maken,
verontreinigen

berbayî *bijw.* tevergeefs, vergeefs, nutteloos

berbaz *zn.* de onderofficier

berbejn *zn.* (nivişt) de amulet, de talisman

berbejnk *zn.* de kapstok, de hanger, de haak

berbelav *bn.* (fireh) breed, wijd

berber **I** *zn.* (hember) de tegenstander, de rivaal, de
concurrent
II *zn.* (sertaş) de kapper, de kapster, de barbier
III *zn.* (berbir) de steenhouwer

berberî *zn.* (dijmintî) de vijandelijkheid, de rivaliteit,
de vijandigheid, de vijandschap **berberî kirin**
vijandig zijn

berbes *zn.* het mineraal

berbest *zn.* de barricade, de barrière, de belemmering,
de drempel, het beletsel, het obstakel, de obstructie,
de hinder, de hindernis

berbestî *zn.* de belemmering, de tegenwerking, de
obstructie

berbext *bn.* [in de puberteit], huwbaar

berbêj *zn.* de helderziende, de voorspeller, de
voorzegger, de wichelaar

berbiber *bijw.* langzamerhand, geleidelijk, gaandeweg,
trapsgewijs, stapsgewijs, druppelsgewijs

berbir *zn.* de steenhouwer, de arbeider in steengroeve

berbiryar *zn.* 1. de verdachte 2. de gevangene, de
veroordeelde

berbisk *zn.* de haarspeld

berbûk **I** *zn.* (xundî) □ de vrouwen die de bruid
begeleiden tijdens de huwelijksdagen
II *zn.* de bloempot

Bercîs *zn. astron.* Jupiter

bercot *zn.* het ploegen **bercot bûn** aan het ploegen zijn
bavê min li ber cot e mijn vader is aan het ploegen

berçav *bijw.* opvallend, duidelijk, opmerkelijk,
frappant, treffend

berçavik *zn.* de bril

berçek *bn.* gewapend, geharnast, [klaar om een wapen
te dragen]

berçêlk *zn. anat.* de krop (*van vogel*)

berçîceq *zn. anat.* de krop

berçîn **I** *zn.* (çeper) de haag, de heg, de omrastering, de
palissade, de schutting, de omheining
II *bn.* jaloers, afgunstig, nijdig

berd *zn.* (kevir) de steen

berdan *ww.* (berdide, berde) 1. loslaten, laten 2. (di paş
de hiştin) achterlaten 3. (di nivê rê de hiştin) nalaten,
in de steek laten **dest jê berdan** ◇ verlaten, aan zijn
lot overlaten, zijn handen ervan aftrekken
4. (nepejirandin) weigeren, afwijzen, afstoten 5. (jin
berdan) verstoten **jin berdan** echtscheiden (*door man*)
mêr berdan echtscheiden (*door vrouw*) 6. (azad kirin)
vrijlaten 7. (êriş kirin) aanvallen, laten aanvallen, laten
bestormen **berdan ser** aanvallen 8. (rih/simbêl
berdan) laten groeien, laten staan 9. (rawestîn)
stoppen, niet meer doen **dev jê berdan** ◇ ophouden
met, stoppen met

berdandest *zn.* het verdrag, het akkoord, de
overeenkomst

berdar **I** *bn.* 1. (bijûn) vruchtbaar, productief, efficiënt
2. (bikêr) bruikbaar, nuttig 3. (kardar) winstgevend,
voordelig **karekî berdar** een winstgevende zaak
II *bn.* volwassen

berdeborîn *zn.* de vergunning, de toestemming, de
permissie

berderazî *zn.* het vooroordeel

berdest **1.** *bn.* (amade) klaar, gereed **2.** *zn.* (xizmetkar)
de dienaar, de dienaar, de bediende, de dienstmeid,
de huisbediende **3.** *zn.* (murid) de volgeling, de
discipel, de novice, de noviet, de volger **4.** *zn.* (destpêk)
het begin

berdestî *zn.* 1. (murîdî) het volgeling zijn 2. (dîlî) het

slaaf zijn **3.** (hezîrî) het klaar zijn **4.** (xizmetkarî) het dienaar zijn

berdevk *zn.* de secretaris-generaal, de vertegenwoordiger

berdevkî *zn.* het overleg, het beraad, de beraadslaging

berdewam *zn.* de voortdurende

berdewamî *zn.* de continuïteit, de continuatie

berdewazî *zn.* de verwachting

berdêl **1.** [in plaats van] **2.** *zn.* de zusterriuil (*voor huwelijk*)

berdil **I** *zn.* (bîr) de herinnering

II **1.** *bn.* geliefd, lief **2.** *zn.* de geliefde

berdilk **I** *zn.* (pêştamal) de/het schort, de sloof

II *zn.* (rist) het collier, de halsketting

berdîwar **1.** *bn.* ouderloos, alleen **2.** *zn.* de wees

berdolavî *zn.* de spinster (*op spinnewiel*)

berdoş **1.** *bn.* losbandig, teugelloos, doelloos **2.** *zn.* de vagebond, de zwerver, de landloper

berdû *zn.* *plantk.* het riet

bere **1.** *bn.* (basît) eenvoudig, simpel, gewoon, ordinaar **2.** *zn.* (parçe) het deel, het stuk

berebere *bijw.* langzamerhand, gaandeweg, geleidelijk, [stapje voor stapje]

berecot *zn.* 10 are

beredan *ww.* **1.** loslaten **2.** schieten

beredayî *bn.* **1.** (berdoş) losbandig **2.** (bêqîmet) verwaarloosd

bereket *zn.* **1.** de overvloed, de zegen, de voorspoed
Bereket lê bel ◇ Moge het overvloedig zijn! **2.** de vruchtbaarheid

berendam *zn.* de kandidaat

berevaj *bn., bijw.* omgekeerd, tegengesteld

berewan *zn.* de verdediger

berevanî *zn.* de verdediging, de defensie

berew *bijw.* (ber bi) naar, toe, heen

berewpaş *bijw.* achteruit

berewpêş [naar voren]

berewpêş bûn *ww.* vorderingen maken, goed vooruitgaan

berewurd *zn.* de vergelijking

bereyîşk *zn.* de katapult

berezane *zn.* de gesp, de haak en oog

berê *bijw.* vroeger, [in het verleden], oudtijds, voorheen, eertijds, toen, indertijd **çar sal berê** vier jaar geleden
di dema berê de in vroegere tijden

berêxwêdan *ww.* (berê xwe dide, berê xwe bide)
► *mêze* kirin

berêz *bn.* geacht, weledel, eerbiedwaardig, geëerd

berf *zn.* de sneeuw **berf datê** het sneeuwt **berf dibare** het sneeuwt **berf tê** het gaat sneeuwen **goga berfê** het sneeuwballetje

berfavêj *zn.* de sneeuwmachine

berfende *zn.* (basû) de lawine

berfireh *bn.* wijd, breed, ruim

berfireh kirin *ww.* verruimen, uitbreiden, verbreden, ruimer maken

berfî **1.** *bn.* sneeuwwit, hagelwit **2.** *zn.* *plantk.* de lelie

berfîn *zn.* *plantk.* het sneeuwkllokje

berfxurk *zn.* (teyrok) de hagel

berg *zn.* **1.** de boekband, de kaft, de/het omslag **2.** het boekdeel, het deel, het volume

bergda *zn.* *gramm.* het overgankelijke werkwoord

bergeh *zn.* het panorama, het uitzicht

berger *zn.* de bestuurder, de beheerder

bergerandin *ww.* (berdigerîne, berbigerîne) laten smeken, doen smeken, dringend verzoeken

bergeranî *zn.* de besturing, het bestuur, de directie, het beheer

bergerîn *ww.* (berdigere, berbigere) smeken, pleiten

bergeş *zn.* het dienblad, het presenteerblad

bergew kirin *ww.* (bergew dike, bergew ke) dichtten, afsluiten

bergifttek *zn.* het feest, de feestelijkheid, de festiviteit

bergir **I** *zn.* de verdediger

II [rijk aan oogst]

bergirî *zn.* de verdediging

bergirtin *ww.* (ber digire, ber bigire) bevrucht worden, drachtig worden

bergîdan *bijw.* (hember) tegen

bergîn **I** *bn.* gebonden (*boek*)

II *zn.* (liva) □ de hele dunne lamswol

bergîr *zn.* *dierk.* het paard

bergîran *ww.* **1.** rouwen, treuren **2.** (qijjandin) laten schreeuwen, joelen, gieren

bergorn *zn.* □ een (*de*) gift ter nagedachtenis aan een overledene, opdat zijn ziel rust krijgt

berguhk *zn.* 1. de oorklep, de oorbeschermer 2. de koptelefoon

berhelistî *zn.* de weerstand, het verzet, de tegenstand

berhem *zn.* 1. (karpêk) het werkstuk, het kunstwerk, het kunstvoorwerp, het werk, de schepping, het maaksel 2. het product, de opbrengst

berhemdarî *zn.* de creativiteit, de vindingsrijkheid

berhemîn *zn. gramm.* de overtreffende trap, de superlatief

berhev *bijw.* [zij aan zij], aanliggend, [naast elkaar], aaneen

berhevanî *zn.* ▶ bêtirker

berhevanîn 1. *ww.* vergelijken 2. *zn.* de vergelijking

berhev bûn *ww.* bijeenkomen, samenkomen, samenscholen

berhevda *zn. gramm.* ▶ bêtirker

berhev dan *ww.* (berî hev dan) tekeergaan, kibbelen, ruziën

berhevî *zn.* de oefening

berhev kirin *ww.* 1. bijeenbrengen, bijeenroepen, verzamelen 2. (mêve) oogsten, plukken, rapen 3. (matematik) optellen 4. collecteren, inzamelen

pere berhev kirin geld inzamelen

berhevok *zn.* 1. (belavok) de brochure, de gids, de folder, het pamflet 2. (pirtûka helbestan) het verzenboek, de verzenbundel, de gedichtenbundel

berhev rabûn *ww.* 1. concurreren, redetwisten, bekvechten, wedijveren 2. opstaan voor iemand

berhewa *bn., bijw.* vergeefs

berhewa kirin *ww.* opblazen

berhingêv *zn.* het aandringen, de aandrang

berik I *zn. (kleding)* de zak, het zakje **kirin berikê xwe** in zijn zak doen

II *zn.* de kanonskogel, de kogel

berim *zn.* 1. de plas 2. het meertje

berisandin *ww.* (biberisîne) respecteren, hoogachten, eerbiedigen, eren

berist *bn.* statig

beristin *ww.* (biberise) respecteren, hoogachten, eerbiedigen, eren

berizandin *ww.* (biberizîne) door het dollen heen raken/zijn

berizî *bn.* wild, teugelloos, tomeloos, bandeloos

berizîn I *ww.* (biberize) wild worden

II *ww.* (biberize) tegenspreken, zich verzetten

berî I *zn.* 1. (deşt) de woestijn 2. (ziving) het winterkwartier

II 1. *bijw.* eerder, vroeger, voorheen, oudtijds, eertijds 2. *bijw., voorz.* voor **berî nivro** voormiddag **beriya ko** voordat 3. *zn.* de voorkant, de voorzijde, het front

III *zn. plantk.* (berû) de eikel

berî dan *ww. (zich)* richten naar

berjewendî *zn.* 1. (menfeat) het belang, het voordeel, het nut, het profijt, de winst 2. (elaqa) de betrekking, de relatie, de verhouding 3. (qabilyet) de bekwaamheid, het talent, de competentie

berjêr *bijw.* omlaag, [naar beneden], neer, beneden

berjêr bûn naar beneden komen, dalen, afdalen

berjêr kirin laten zakken, verlagen, doen afnemen

berjor *bijw.* omhoog, [naar boven], opwaarts **berjor bûn** naar boven komen, naar boven gaan, stijgen

berjor kirin laten stijgen, verhogen, doen toenemen, naar boven richten

berk I *zn.* 1. (lîç) de plas, de poel 2. (heviz) het zwembad

II *bn.* hard, stijf, stug, onbreekbaar

berkanî I *zn.* (qanik) de slinger

II *zn.* het plein voor de bron/kraan in een dorp

berkaş *zn. aardr.* 1. de helling 2. de bergflank

berkaz *zn.* het kijkgaatje

berkel [bijna kokend], [tegen de kook aan]

berkele *zn.* de driejarige vaars

berkeş *zn.* (sînî) het grote dienblad

berkeşok *zn.* het kleine dienblad

berketin *ww.* (berdikeve, berkeve) 1. (kesekî ra) beklagen, medeleven hebben met iemand, meelevens met iemand, begaan zijn met iemand 2. (tişteki re) iets betreuren 3. (iltîmas kirin) iemand protegeren, begunstigen, bevoordelen, voortrekken

berketî *bn.* best, geacht, dierbaar **hevalên berketî** beste vrienden

berkêr *bn.* slachtrijp

berkêr bûn *ww.* geslacht worden, gesneden worden

berkêşan *zn.* de productie, de voortbrenging **hêzên**

berkêşanê het productievermogen

berkêşandin *ww.* (berdikeşîne, berkêşîne) produceren

berkêşk *zn.* de la, de lade

berkoş *zn.* de/het schort, de sloof

berkurk *zn. anat.* de krop, de maag

berlêker *zn. gramm.* het voorvoegsel, het prefix

bermakî *zn.* de zuigeling, het moederskindje

bermal *zn.* 1. (axpîn) de gang, de overloop, de hal, het vertrek 2. (odê runiştinê) de salon, de huiskamer, de zitkamer

bermalî *zn.* (kewanî) de huisvrouw, de vrouw

bermax I zn. (bermaxê cixara) het vloeitje, het sigarettenvloei, het sigarettentpapier

II zn. (esreq) het plafond

bermayî *zn.* het overschot, de rest, het restant

bermêj *zn.* de zuigeling, de baby, de jonggeborene, het kleine kindje

bername *zn.* het programma

bernav *zn.* de voornaam, de eerste naam, de naam

bernexûn *bn.* omgekeerd, ondersteboven, [op zijn kop]

bernexûn bûn ondersteboven liggen

bernexûn kirin *ww.* ondersteboven leggen, omkeren

bernixûn *zn.* omgekeerd

beroš *zn.* (qûşxane) de kookpan, de pan, de ketel

berpaş *bijw.* achteruit, [naar achteren]

berpeyî *zn.* de reactie, de respons, het antwoord

berpê *zn.* het ontstaan, de vorming, de formatie, de wording, het gebeuren, het plaatsvinden

berpêk *zn.* (asteng) de belemmering, het beletsel, de drempel, de barricade, de barrière, het obstakel, de obstructie

berpêş I zn. de presentatie, de aankondiging, de introductie, de voorstelling

II bijw. 1. vooruit, [naar voren] 2. [gericht op de toekomst], [voor de toekomst bedoeld]

berpêş kirin *ww.* presenteren, aankondigen, introduceren

berpirsiyar *bn.* verantwoordelijk, aansprakelijk

berpirsiyarî *zn.* de aansprakelijkheid, de verantwoordelijkheid, de verantwoording

berq *zn.* ▶ brûsk

berqef *zn.* de bergholte

berqût *zn.* de kiosk, het buffet, de kraam

berran *zn. anat.* de lies

ber re *bijw.* langs, voorbij

berrênî *bn.* (kovî) wild

bersef *zn.* de entree, de ingang, het voorportaal, de vestibule

bersêl *zn.* de broodbakkende vrouw

bersiv *zn.* het antwoord, de respons **bersiv girtin** antwoord krijgen, antwoord hebben

bersiv dan *ww.* antwoorden, antwoord geven, repliceren, responderen

bersiv kirin *ww.* ▶ bersiv dan

bersojk *zn. med.* het maagzuur

bersork *zn. dierk.* de goudvink

bersto *zn.* (pêşîr) de kraag, het boord, de halskraag

bersûc *zn.* de verdachte, de beklagde

bertav *zn.* de parasol

bertelef *zn.* de dood

bertelef bûn *ww.* doodgaan, sterven

berteref [niet in aanmerking nemend], [afgezien van]

berteref kirin *ww.* iets aan de kant doen, iets uit de weg ruimen, verwijderen, ontkomen aan

bertêrker *zn. gramm.* ▶ xurde

bertîl *zn.* 1. de steekpenning, het smeergeld 2. (bertîlê xwîn) het bloedgeld

bertîl dan *ww.* 1. (iemand) omkopen, steekpenningen geven 2. vergoeden

bertîl girtin *ww.* 1. steekpenningen aannemen, zich laten omkopen 2. bloedgeld aannemen, vergoeding krijgen

bertûrk *zn. anat.* (geprûg) de krop

berû *zn. plantk.* de eikel

berûk I zn. de sluier

II zn. anat. de keel

bervajî *bn., bijw.* omgekeerd, tegenovergesteld

bervajî kirin *ww.* verdraaien, omdraaien (*b.v. van waarheid*)

bervale *bn.* arm, armoedig, armelijk, erbarmelijk, armzalig, ellendig, miserabel

bervedêr *zn.* (parêzger) de advocaat, de advocate

berve kirin *ww.* (berve dike, berve ke) zomen, omvouwen

bervekirî *bn.* open, luchtig, fris

bervê *bijw., voorz.* naar, [naar ... toe] **bervê bûn** richten naar **bervê kirin** richten, toewenden naar

bervê bûyî [gericht op], [gericht aan]

berwank *zn.* (pêştamal) de/het schort

berwar I *zn.* (kaş) de bergflank, de terp, het talud, de helling

II *zn.* (dîrok) de geschiedenis, de historie, de tijd

berwar bûn *ww.* klimmen, opklimmen, beklimmen

berx *zn.* het lam **berxê çirmaq** het te magere lam

berx avêtin *ww.* miskraam krijgen (*schaap*)

berxik *zn.* het lammetje

Berxik! *uitr.* Kind!, Moederskindje! **Berxika min!**

◊ Mijn kindje!

ber xistin I *ww.* (ber dixe, berxe) (eşkere kirin) beweren, aankondigen, verkondigen, bekend maken

II *ww.* (ber dixe, ber bixe) (hîn kirin) leren, doen wennen, ergens aan laten wennen

berxistî *zn.* 1. (teklîf) het voorstel, de suggestie, het aanbod, de stelling 2. (hînkêf) het leren

Berxudar bel *uitr.* Lang leve!, Hartstikke bedankt!, God zegene u!

berxurini *zn.* het voorgerecht

berxvan *zn.* de (*schaaps*)herder

berxwarî *zn.* de consument, de verbruiker

berxwedan I *ww.* (berxwe dide, berxwe de) zich verzetten, weerstaan, zich verzetten tegen, uithouden, verdragen, zich weren, stand houden **wî zehf ber xwe da** hij weerde zich goed 2. *zn.* het verzet, de weerstand, de tegenstand, het doorzetten

berxweketin I *ww.* (berxwe dikeve, berxwe keve) zich schamen, zich ergens voor schamen **ber xwe neketin** onbeschaamd zijn 2. *zn.* de schaamte, het schaamtegevoel

berxwesekini *bn.* beleefd, beschaafd, deftig, net,

galant, hoffelijk, goedgemanierd, welgemanierd, voorkomend

berxwêr *zn.* □ het heel grote bouwland

beryar *zn., bn.* ▶ biryar

beryekî *bn.* privé, persoonlijk

berz *bn.* 1. (blind) hoog 2. (gir) groot

berz bûn *ww.* hoger worden, stijgen, opstijgen, opklimmen

berze *bn.* (winda) verloren, zoek, kwijt, vermist

berze bûn *ww.* verloren gaan, zoek raken, verdwijnen, weggaan

berze kirin *ww.* verliezen, kwijtraken

berzeling *zn.* *plantk.* de lavendel

berzerîne *zn.* de topaas

berzewac *bn.* geslachtsrijp (*mens*), [van huwbare leeftijd]

berzik *zn.* *anat.* de onderbuik

berzin *zn.* *dierk.* het veulen

berzî *zn.* 1. de hoogte 2. de stand, het peil, de hoogte

berz kirin *ww.* hoger maken, verhogen, ophogen, hijsen

bes I *bijw.* genoeg, voldoende, toereikend 2. *bijw.* alleen, slechts, uitsluitend 3. *uitr.* Genoeg! **Bes vê gotinê bike!** Houd op met dat gepraat!, Houd op met die onzin! **Bes e lo/lê!** Genoeg!, Hou op!

bes bûn *ww.* genoeg zijn, voldoende zijn, toereikend zijn

besîre *zn.* *plantk.* de onrijpe druif

bes kirin *ww.* ermee stoppen, ermee ophouden, stop zetten

besmele *zn.* het noemen van Gods naam

best I *zn.* de inspiratie, de bezieling, de ingeving

II *zn.* (rez) de wijngaard, de wijnberg

beste *zn.* (muzik) de compositie, de toonzetting

bestek *zn.* 1. (pifdanik) de ballon 2. (pakê) het pakje, het pak, het pakket 3. (parsêl) het perceel, de kavel

bestekar *zn.* (*m.*) de componist, (*v.*) de componiste

beste kirin *ww.* componeren

besteni *zn.* het ijs, het ijsje

bestenîfroş *zn.* de ijsverkoper, de ijscoman

besterobar *zn.* *aardr.* de rivierbedding, de bedding

bestewîn *zn.* de idylle

bestik *zn. aandr.* het beekje, het vlietje

bestin *ww.* (bibestîne) **1.** (girêdan) knopen, een knoop leggen, vastknopen **2.** (sekinandin) tegenhouden, onderscheppen

bestir *zn.* de gewezen stof

bestî *bn.* (girêdayî) gebonden, vast, aangesloten

bestraw *bn., S.* gebonden, vast, aangesloten

beş **I** *zn.* (par) het deel, het part, het gedeelte, het stuk, het fragment, het aandeel

II *zn.* (heywanê beş) de bles

beşbir *zn. 1.* (warîs) de erfgenaam, de erfgerechtigde **2.** (weraset) de overerving

beşdar *zn. 1.* (tevbûyî) de deelnemer **2.** (pardar) de mede-eigenaar, de aandeelhouder, de partner, de compagnon

beşdar bûn *ww.* deelnemen

beşdarî *zn. 1.* (tevbûnî) de deelname, de deelneming, de participatie, de toetreding **2.** (îştîraq) de opkomst

beşenî *bn.* verdeeld, gedeeld

beşer *zn.* (mirov) de mens

beşeriyet *zn.* de mensheid, de mensen

beşêderî *zn.* de invoerbelasting

beşik *zn.* de bles

beşişandin *ww.* (bibeşişîne) laten glimlachen, doen glimlachen

beşişîn *ww.* (bibeşişe) glimlachen

beşişneve *ww., S.* ▶ beş kirin

beşiş *zn.* de glimlacher

beş kirin *ww.* delen, verdelen, uitdelen

beşt *zn.* de balk, het bint, de dikke plank

bet *zn. dierk.* de trapgans

beta fisfisok *zn. dierk.* □ een (*de*) kraanvogel

betal **1.** [niet meer geldig] **2. bn.** nietszeggend, zinloos

betal bûn *ww.* opgeheven worden

betalî *zn.* het opgeheven zijn

betal kirin *ww.* opheffen, annuleren, afschaffen, intrekken, tenietdoen, opzeggen, herroepen

betan **I** *zn. anat.* de pees, de zeen

II *zn.* (astar) de voering

betaniye *zn.* de deken

betan kirin *ww.* voeren, van een voering voorzien

betar *zn.* de ramp, het onheil

betilandin *ww.* (bibetilîne) vermoeien, moe maken, uitputten, afmaken

betilî *bn.* vermoeid, mat, afgemat, moe, gaar, kapot, loom

betilîn *ww.* (bibetile) moe zijn, uitgeput zijn, oververmoeid zijn

betir *bn.* meer, erger

betirpêr [drie dagen geleden], [de dag voor eergisteren]

betirpêrar [drie jaar geleden]

betî *bn.* lomp

betlane *zn.* de vakantie, het verlof, de vrije tijd, de vrije periode

beton *zn.* het beton

betran *bn.* arrogant, laatzinnig, hoogmoedig, hooghartig, opgeblazen

bevil *zn. anat. 1.* (mirov) de neus **2.** (heywan) de snuit, de snoet

bevşik *zn. anat.* (*dest*) de pols, het polsgewricht, (*pê*) de enkel

bewr *bn., S.* wild, verscheurend

bewreşînk *zn. med., S.* □ een (*de*) huidziekte

bewrî beyan *zn., S.* de roofdieren

bexçe *zn.* de tuin

bexdenûs *zn. plantk.* de peterselie

bexş *zn. 1.* (*dayîn*) het bieden, het geven, het aanbieden **2.** (*xelat*) de beloning **3.** (*af*) de vergeving, de schenking

bexşandin *ww.* (bibexşîne) **1.** belonen **2.** vergeven

bexş bûn *ww. 1.* (*xelat* standin) beloond worden **2.** (*girtin*) krijgen, aangeboden krijgen **3.** (*af bûn*) vergeven worden

bexşişandin *ww.* (bibexşişîne) belonen

bexşîn (bibexşîne) **1. ww.** (*borîn*) vergeven, excuseren, verontschuldigen **2. ww.** (*afkirina deynan*) kwijtschelden **3. bn.** toleranter

bexşiş *zn. 1.* de fooi, het douceurtje, de tip **2.** (*xelat*) de beloning

bexş kirin *ww. 1.* (*xelat* dan) belonen **2.** (*dan*) bieden, geven, aanbieden **3.** (*af kirin*) vergeven **4.** (*afê deynan*) kwijtschelden

bext *zn.* 1. (qeder) het lot **Ez bextê te de me!** ◇ Het spijt me!, Vergeef me!, Ik geef me over aan uw lot! 2. (kam) het geluk 3. (şanş) de kans **bextê qebrax** ◇ het blind geluk

bextçak *bn.* ▶ bextçê

bextçê *bn.* gelukkig, bevoorrecht, fortuinlijk

bextdan *ww.* (afkirin) vergeven

bextdar *bn.* gelukzalig, gelukkig, blij

bextebaran *zn. astron.* de Tweelingen (*sterrenbeeld*)

bextiyar *bn.* gelukkig, blij

bextiyarî *zn.* de gelukzaligheid, het geluk

bextreş *bn.* ongelukkig, onfortuinlijk

bextreşî *zn.* het ongelukkig zijn, de ongelukkigheid, de pech, het ongeluk

bextûr *bn.* (bextreş) ongelukkig

bey I *zn.* ▶ beg

II *zn.* 1. de aanbetaling 2. (firotin) de verkoop, de verkoping

III *zn. dierk.* (bizûz) de mot, de kleermot

beyan *zn.* de verklaring, de vermelding, de mededeling

beyanat *zn.* de verklaring, de mededeling, de uitleg, de vermelding

beyaniyan *bijw.* 's ochtends, 's morgens

beyanî *zn.* 1. de morgen, de ochtend 2. de morgenstond, de dageraad

beyan kirin *ww.* verklaren, vermelden, mededelen, uitleggen, aankondigen

beyanname *zn.* de declaratie

beyar *zn.* 1. de niet bewerkte akker, de ongerepte grond 2. het heideveld, de hei, de heide

beyat *bn.* (nan) oudbakken, (mêve) bedorven, (şîr) zuur

beyaz *bn.* ▶ spî

beybûn *zn. plantk.* 1. het madeliefje, de kamille 2. de gele kamille

beyeban 1. *bn.* verlaten, leeg, woest 2. *zn.* de woestijn

beyef *zn.* ▶ behîv

bey girtin *ww.* aanbetalen

beyhûde *bn., bijw.* nutteloos, vruchteloos, tevergeefs, vergeefs

beyit *zn.* het tweeregelig vers, het distichon

beyî *zn.* het verleppen, het verwelken

beyn *zn.* 1. (nav) het midden, het middel 2. (mola) de pauze, de rust, de tussentijd

beynelmîlel *bn.* internationaal

beyt *zn.* 1. het tweeregelig vers, het distichon 2. (mal) het huis **Ehlî beyt** de familieleden van de profeet Mohammed

beytar *zn.* de dierenarts, de veearts

beytik *zn. dierk.* (çûçik) de mus, de huismus

Beytullah *zn.* de Kaaba (*heilig gebouw voor moslims in Mekka, godshuis*)

beytû *bn.* traag, laks, indolent, gemakzuchtig, slap, lauw, lui

beyv *zn. plantk.* de amandel

beyvok *zn. anat.* de amandel

bez I *zn.* (rev) de ren, de wedloop, het hardlopen

II *zn. anat.* (don) het spek, het vet

beza *zn.* 1. het paard dat goed kan rennen **hespê beza** het renpaard 2. de renner, de hardloper, de sprinter

bezan *ww.* ▶ bezîn

bezandin *ww.* (bibezîne) laten rennen

bezdonek *zn.* ▶ bizdonek

beze *zn.* de zonde, de schuld

bezek *zn. med.* de ontsteking

bezekar 1. *bn.* zondig, schuldig 2. *zn.* de zondaar, de zondares

bezeyî 1. *zn.* de zondigheid 2. *uitr.* Zonde!, Helaas!, Wat jammer!

bezgirtin *ww.* aankomen, vet worden, vervetten, dikker worden

bezirxan *zn.* de mostbak

beziyan *ww.* ▶ bezîn

bezîn *ww.* (bibeze) rennen, hardlopen, jakkeren

bezm *zn.* de party, het feest **bezm î şev** het avondfeest

bezmgeh *zn.* de balzaal, de feestzaal

bezmik *zn.* de wandluis

bezok 1. *bn.* renlustig, rennend 2. *zn.* de renner, de hardloper, de sprinter

bezre *zn.* de korrel, de zaadkorrel, de graankorrel

bê (bêî) 1. *voorz.* zonder 2. *achterv.* -loos 3. *voorv.* on-

bê bersiv man zonder antwoord blijven **bê dil û can**

◇ onwillig, ongaarne **bê kar û bê pare bûn** zonder

werk en zonder geld zijn **bêmerhamet** hardvochtig, onmeedogend, meedogenloos **bênan û xwê**
 ◇ ondankbaar **bêqeyd û şart** onvoorwaardelijk,
 zonder voorwaarde **bêser û pêa**. onsamenhangend
b. onbetrouwbaar

bêageh [niet op de hoogte]

bêalî *bn.* onpartijdig, neutraal, onbevangen

bêar *bn.* onbeschaamd, schaamteloos, brutaal

bêaram *bn.* ongeduldig, rusteloos, onverdraagzaam

bêaramî *zn.* 1. het ongeduld 2. de onrust, het ongemak

bêav *bn.* droog, dor, [zonder water]

bêavî *zn.* de droogte, het gebrek aan water, (zêvî) de ontwatering

bêavrû *bn.* ▶ bêar

bêbav 1. *bn.* gedegeneerd, ontaard 2. *zn.* (sêwî) de wees
 3. *zn.* (pîç) de bastaard

bêbawer 1. *bn.* ongelovig, atheïstisch 2. [niet gelovend]

bêbawerî *zn.* het ongelooft, het atheïsme, de goddeloosheid, de ketterij

bêbelên *bn.* ▶ bêbext

bêber I 1. [niet vrucht dragend], [zonder vruchten]
 2. *bn.* (stewr) vruchteloos, onvruchtbaar,
 onproductief

II *bn.* (teng) strak, nauw, smal, krap

bêbeş *bn.* ▶ bêgar

bêbext 1. *bn.* onbetrouwbaar, [niet te vertrouwen]
 2. *zn.* (xayîn) de verrader

bêbextî *zn.* 1. (bêbawerî) het wantrouwen, de wantrouwigheid, de argwaan 2. (lê bawer nebûn) het onbetrouwbaar zijn, het gemeen zijn, het niet te vertrouwen zijn 3. (ne dûristî) de oneerlijkheid 4. (ne şabûn) het ongelukkig zijn 5. (îxanet) het verraad, de ontrouw

bêbextî kirin *ww.* 1. (qelaşî kirin) gemeen doen, vals spelen 2. (îxanet kirin) verraad plegen, verraden

bêbin *bn.* 1. (derew) onjuist, ongegrond, onwaar, onwaarachtig, ongefundeerd **tirsekî bêbin** een ongegronde angst 2. (kûr) [zeer diep], peilloos, bodemloos

bêcan *bn.* dood, levenloos, ontzield, anorganisch, wezenloos, zielloos

bêcerg *bn.* angstig, laf, lafaard, kleinmoedig, bevreesd
bêcîh *bn.* 1. (bêmal) dakloos 2. (ne di şûnê de) ongepast, [niet op zijn plaats], misplaatst, ongelegen, onredelijk, onterecht, onverdiend, vals

bêçare *bn.* 1. hulpeloos, radeloos, wanhopig, weerloos
 2. (nexwaşî) ongeneeslijk

bêçaretî *zn.* de radeloosheid, de hulpeloosheid, de wanhoop, de reddeloosheid

bêçav *zn.* (kor) de blinde **bêçav û bêrû** ◇ ongemanierd, onbeschoft

bêçek *bn.* ongewapend, [zonder wapen] **bêçek bûn**
 zonder wapen zijn, geen wapen hebben

bêçek kirin *ww.* ontwapenen

bêçik *zn.* □ een (de) houten bescherming voor de vingers tijdens het handmatig maaien met een sikkel

bêçî *zn. anat.* 1. (bêçiya ling) de teen 2. (bêçiya dest) de vinger **bêçî qirçandin** vingers laten kleppen, vingers laten knappen

bêdad *bn.* 1. (bê adalet) rechteloos 2. (stemkar) gewelddadig, meedogenloos, wreed, ongenadig

bêdadî *zn.* de onwettigheid, de wetteloosheid, de illegaliteit

bêdawî *bn.* eindeloos, oneindig, onbeperkt, onophoudelijk, eeuwig, onbegrensd

bêdeng *bn.* stil, rustig, kalm, vredig, geluidloos

bêdeng bûn stil zijn, geluidloos zijn **bêdeng man** stil blijven, rustig blijven

bêdengî 1. *bijw.* stilletjes 2. *zn.* de stilte, de rust

bêdeng kirin *ww.* tot zwijgen brengen, sussen

bêderew 1. *bn.* werkelijk, reëel, [zonder leugen] 2. *zn.* de waarheid, de realiteit

bêderman *bn.* 1. ongeneeslijk 2. (bêçare) hulpeloos, wanhopig

bêdil *bn.* onwillig, ongaarne, onvrijwillig

bêdîlî *zn.* de onwil, de lusteloosheid, de tegenzin, de weerzin

bêdiran *bn.* tandeloos

bêetlahî *bn., bijw.* continu, onafgebroken, onophoudelijk, non-stop, [zonder ophouden]

bêfedî *bn.* onbeschaamd, schaamteloos, vrijpostig, brutaal, onbeschoft

bêfehî *bn.* (bêşerm) schaamteloos, onbeschaamd

bêfeyde *bn.* nutteloos, onnut, uitgediend, vergeefs

bêfirşik *bn.* onbetrouwbaar, besluiteloos,
twijfelmoedig, grillig, kameleontisch, veranderlijk,
labiel, onvast

bêg *zn.* de pion (*schaakstuk*)

bêgane *zn.* ▶ *biyanî*

bêgar *zn.* de herendienst, de vroondienst, het niet
betaalde werk

bêgav *bn.* 1. (bêçare) hulpeloos, radeloos 2. (bêwext)
ongelezen, voorbarig

bêgavî *zn.* de hulpeloosheid, de radeloosheid

bêgav man *ww.* gedwongen zijn, verplicht zijn, aan
iets vastzitten

bêgef *bn.* moedig

bêguman *bn.* ongetwijfeld, [zonder twijfel],
ontwifelbaar, natuurlijk

bêhal *bn.* moe, uitgeput, vermoeid, doodmoe, doodop,
bekaf, oververmoeid, afgepeigerd, krachteloos,
afgemat

bêhalî *zn.* de vermoeienis, de vermoeidheid, de zwakte

bêhal ketin *ww.* uitgeput zijn, doodmoe zijn, afgemat
zijn, kapot zijn

bêhay *bn.* onbewust, onbezonnen **bêhay hiştin**
(*iemand*) niet op de hoogte brengen

bêhay bûn *ww.* onbewust zijn, niet op de hoogte zijn
van

bêhed *bn.* onbegrensd, eindeloos, oneindig, onbeperkt,
eeuwig

bêhedî *zn.* de oneindigheid, de eeuwigheid

bêhemd *bn.* onwillig, [met tegenzin] **ew bêhemdî xwe**
nan dixwe hij eet met tegenzin

bêhempa *bn.* enig, uniek, onvergelykelyk, weergaloos

bêhengam *bn.* vervelend, saai, eentonig,
onaangenaam, onbehaaglyk

bêheş *bn.* onbewust, [niet op de hoogte]

bêhetayî *bn.* ▶ *bêdawî*

bêhevî *zn.* de hopeloosheid, de wanhoop, de
vertwijfeling

bêhevî *bn.* uniek, onvergelykelyk, enig

bêhêvî *bn.* hopeloos, wanhopig, moedeloos, troosteloos

bêhêz *bn.* (bêhal) krachteloos, zwak, slap

bêhiş *bn.* 1. bewusteloos, duizelig 2. (dîn) dwaas, idioot,
mal, dom, stom, onwijs, gek

bêhişt *zn.* de flauwte, de bewusteloosheid

bêhişker *bn.* verdovend, narcotisch

bêhiş kirin *ww.* bewusteloos maken

bêhn I *zn.* de geur, de reuk, de lucht **bêhn girtin**
ruiken **bêhn berdan** stinken

II *zn.* (nefes) de adem, de ademtocht, de lucht

bêhndar *bn.* ruikend, geurend

bêhnijandin *ww.* (bibêhnijîne) 1. doen gapen 2. laten
stinken

bêhnijîn *ww.* (bibêhnije) 1. (baûsk anîn) gapen

2. (pişkîn) niesen, proesten 3. (bîhn jê hatin) ruiken,
stinken

bêhn kirin *ww.* ruiken

bêhntengî *zn.* 1. het gebrek aan adem 2. (bêaramî) het
ongeduld

bêhnû *bn.* bedorven, rot, overstuur

bêimkan *bn.* onmogelyk

bêidare *bn.* lastig, [ongemakkelijc in de omgang]

bêîman *bn.* ongelovig, goddeloos

bêjan *bn.* pijnloos

bêje *zn.* het woord **bêje bêje** woord voor woord

bêjekar *zn.* de spreker

bêjik *zn. anat.* (bij) de manen

bêjin *bn.* (*man*) ongetrouwd, vrijgezel

bêjing *zn.* de zeef, de/het vergiet, de wan

bêjing kirin *ww.* zeven

bêjok *bn.* praatziek, babbelziek

bêjtin *ww.* (bibêje) zeggen

bêkamanî *zn.* de ongelukkigheid

bêkar *bn.* 1. (bêjin) ongetrouwd, ongetrouwd, vrijgezel
2. (aware) werkloos

bêkarî *zn.* 1. (ezeptî) de vrijgezelle staat, de ongetrouwde
staat, de agamie 2. (betalî) de werkloosheid

bêkat *bn.* (bêwext) ongelegen, voorbarig

bêkemasî *bn.* perfect, volledig, heel, compleet

bêkes *bn.* alleenstaand, eenzaam **bêkes bûn** ◊ alleen
zijn, eenzaam zijn **bêkes man** ◊ geen hulp hebben

bêkesî *zn.* de eenzaamheid

bêkeyf *bn.* vreugdeloos, bedrukt, verdrietig,

mistroostig, ontstemd, mismoedig, naargeestig

bêkêf *bn.* vreugdeloos, bedrukt, verdrietig, mistroostig,

ontstemd, mismoedig, naargeestig

bêkêfî *zn.* de vreugdeloosheid, het verdrietig zijn

bêkêr *bn.* ▶ bêfeyde

bêkutayî *bn.* ▶ bêdawî

bêl **I** *zn.* het perceel

II *zn.* (mer) de schop, de spade

bêlan **I** *zn. aandr.* (beyaban) het lege veld, de woestijn

II *zn. aandr.* □ het hoge land tussen twee rivieren

III *zn.* (merhale) de fase, de stap, de etappe, de graad

bêlane *zn.* **1.** *aandr.* (beyaban) het lege veld, de woestijn

2. (aware) de aartsluiaard

bêlkari *ww.* het werk van het ompspitten

bêl kirin *ww.* ompspitten, spitten

bêlu *bn.* (eşkere) duidelijk **bêlu bûn** duidelijk worden, blijken, blijken te zijn

bêlu kirin *ww.* laten zien, tonen, laten merken

bêmad *bn.* **1.** lusteloos, [zonder eetlust] **2.** grimmig, knorrig, nors

bêmal *bn.* dakloos

bêmecal *bn.* doodmoe, uitgeput, afgemat, kapot

bên *zn.* de geur, de reuk, de lucht

bênamus *bn.* oneerlijk, eerloos, onoprecht

bênamusî *zn.* de onoprechtheid, de oneerlijkheid

bênat *zn. plantk.* □ een (*de*) vijg

bênay **1.** *bn.* naamloos, onbekend **2.** *zn. dierk.* (hirç) de beer **3.** *zn. dierk.* (beraz) het zwijn, het varken

bênavgîn *bn.* direct

bênder *zn.* (xerman) de dorsvloer

bêniş *zn.* het derwisjklooster

bênûk **1.** *bn.* eindeloos **2.** *zn.* de eindeloosheid

bêoxir *bn.* [ongeluk brengend], rampzalig, ominous **hêjmara bê oxir** het ongeluksgetal

bêpayan *bn.* onbetaalbaar, onschatbaar, kostbaar

bêpejnî *zn.* de stilte, de rust

bêpele *bn.* intact, maagdelijk, gaaf, onaangeroerd, ongerept, puur, zuiver

bêpere *bn.* **1.** (beleş) gratis, kosteloos **2.** (zugurd) platzak, blut

bêqalûqîr **1.** (bêşemate) [zonder herrie], [zonder lawaai] **2.** *bn.* (asûde) rustig, stil, kalm

bêqîmet *bn.* **1.** waardeloos, nietsbetekenend

2. onbelangrijk, onbeduidend

bêr *zn.* de schop, de schep

bêra kayê *zn.* de hooivork

bêra kelekê *zn.* de riem, de roeiriem, de roeispaan

bêr avêtin *ww.* ompspitten

bêrê **1.** *bn.* (nedadî) onwettig, onwettelijk

2. *bn.* (bêfmkan) onmogelijk **3.** [zonder wegen]

bêrêz **I** *bn.* (bêhurmet) oneerbiedig, [zonder respect]

II *bn.* (bê rêkûpêk) ongeordend, ordeloos, slordig, rommelig, chaotisch, wanordelijk

bêrêzî **I** *zn.* (bêhurmetî) de oneerbiedigheid

II *zn.* (bê rêkûpêkî) de wanorde, de ongeordendheid, de ordeloosheid

bêrik **I** *zn.* **1.** *anat.* het schouderblad **2.** (bêr) het schopje, het schepje

II *zn.* (dimen) het stuur, het roer

III *zn.* (cêw) de zak

bêrikbir *zn.* de zakkenroller, de gauwdief

bêrikbirî *zn.* de zakkenrollerij, het zakkenrollen, de gauwdieverij

bêri kirin *ww.* missen, heimwee hebben, verlangen

naar, zuchten naar, snakken naar, hunkeren naar

bêrî **I** *zn.* □ de plaats waar gemolken wordt

II *zn.* (hesret) het heimwee, de weemoed, het verlangen, de nostalgie **min bêriya te kir** ik heb je erg gemist **min bêriya welêt kir bû** ik heb heimwee naar mijn vaderland gehad

bêrîvan *zn.* **1.** het melkmeisje, de vrouw die de schapen melkt **2.** Bêrîvan (*een meisjesnaam*)

bêr kişandin *ww.* oproeien, roeien

bêrm *zn.* **1.** de plas **2.** (gol) het meertje

bêrmek *zn.* **1.** de plas **2.** (gol) het meertje

bêro *bn.* ▶ bêrû

bêrû *bn.* **1.** onbeschaamd, schaamteloos, brutaal, ongegeneerd, driest, vrijpostig **2.** (çîrkîn) lelijk

bêrûyî *zn.* de onbeschaamdheid, de brutaliteit, de impertinentie, de driestheid

bêrvan *zn.* **1.** (kelek) de roeier **2.** (baxçe) de ompspitter

bêsebeb *bn.* [zonder reden], [zonder aanleiding],
[zonder oorzaak], ongegrond

bêser **1.** *bn.* gedachteloos, onnadenkend,
onbedachtzaam **2.** (bê serok) [zonder leider]

bêserî **1.** *zn.* de gekheid, de waanzinnigheid, de
waanzin **2.** [zonder leiding]

bêserûber *bn.* wanordelijk, chaotisch, [zonder leiding],
[zonder discipline]

bêserûberî *zn.* de wanorde, de chaos

bêserûbin *bn.* [uit de lucht gegrepen], verzonnen

bêsilêh *bn.* ongewapend, [zonder wapen]

bêsuc *bn.* onschuldig, schuldeloos

bêsucî *zn.* de onschuld

bêşerm *bn.* schaamteloos, brutaal, ondeugend

bêşik *bn.* ongetwijfeld, ontwijfelbaar, [zonder
aarzeling]

bêşûş *bn.* vrolijk, joviaal, blij, blijmoedig, geamuseerd,
welgemoed

bêtabat *bn.* ongeduldig

bêtam *bn.* smakeloos, flauw, laf

bêtar *zn.* **1.** (felaket) de ramp, de catastrofe, het ongeluk,
de plaag, het onheil **2.** (bahoz) de storm

bêtewş *bn.* ongepast, ongeschikt, onfatsoenlijk,
zinloos, ongerijmd, onwelvoeglijk

bêtêl **1.** *bn.* draadloos **2.** *zn.* (laserk) de radiofoon, de
portofoon, de mobilfoon, de walkie-talkie

bêtihn **1.** *bn.* (zaif) zwak, machteloos **2.** (bêtesîr)
ineffectief, passief

bêtir *bijw.* **1.** (pirtir) meer **ji ... bêtir** behalve ..., naast ...
2. (bi piranî) meestal

bêtirîn *bn.* meest

bêtirker *zn.* *gramm.* de vergrotende trap, de comparatief

bêtirs *bn.* onbevreesd, kordaat, onverschrokken

bêtişê *bn.* **1.** (bêkêsim) vormloos, lelijk, misvormd,
mismaakt, wanstaltig **2.** (pir) overtollig, veel, meer

bêtiwan *bn.* onmachtig, krachteloos, uitgeput,
oververmoeid

bêtiwanî *zn.* de oververmoeidheid, de krachteloosheid

bêvac **1.** *bn.* onzinnig, zinloos, idioot, onnozel, dwaas
2. *zn.* de domkop, het uilskuiken

bêvacî *zn.* de domheid

bêvên *bn.* willoos, [zwak van wil]

bêvil *zn.* *anat.* de neus

bêwar *bn.* dakloos

bêweç *bn.* (dihm) droog, dor

bêweçî *zn.* de droogte, de ariditeit

bêweş *bn.* onbeschermd, onbeschut, weerloos

bêwijan *zn.* *plantk.* het duizendblad

bêx *zn.* de wortel **bêxî dran** de tandwortel

bêxabat *bn.* **1.** (bêkar) werkloos **2.** (gewende)
nietsdoend, lui, doelloos

bêxebatî *zn.* de werkloosheid

bêxêr *bn.* nutteloos

bêxulk *bn.* ongeduldig

bêxwedî *bn.* **1.** (tişê bêxwedî) onbeheerd, [zonder
eigenaar], [zonder toezicht] **2.** (heywanê bêxwedî)
loslopend

bêxwê *bn.* ongezouten, zouteloos, flauw

bêxwînî *zn.* de bloedarmoede, de anemie

bêxwînî man *ww.* bloedarmoede hebben

bêz **I** *zn.* (kerfîn) de walging, de afkeer, de afschuw, de
weezin, het afgrijzen

II *zn.* (arzû) het verlangen

bêzar **1.** *bn.* stom, verstomd **2.** *zn.* het balen, de verveling

bêzar bûn *ww.* zich vervelen, genoeg hebben van, van
iets balen, het zat zijn, het beu zijn, ergens schoon
genoeg van hebben

bêzarî *zn.* de verveling

bêzar kirin *ww.* iemand treiteren, iemand heel erg
vervelen, vervelen

bêzirav *bn.* angstig, kleinhartig, kleinmoedig, laf,
schijterig, schuw

bêziravî *zn.* de lafheid, de lafhartigheid

bêzîn *bn.* zeldzaam

bêzû *zn.* het verlangen

bi *voorz.* met, [voorzien van] **bi ... re** met **bi ... ve** met **bi**
hev re met elkaar, samen

biabor *bn.* spaarzaam, zuinig, economisch

biaram *bn.* geduldig, lijdzaam, lijdelijk, lankmoedig

Bibexşin! *uitr.* Het spijt me!, Pardon!, Neemt u mij niet
kwalijk!

bibêgefî *bn.* resoluut, vastberaden

biblioxrafî *zn.* de bibliografie

bibone *zn.* (bi bone) de relatie, de betrekking, het contact

Bibore! *uitr.* Het spijt me!, Sorry!, Pardon!, Neemt u mij niet kwalijk!

biçavsorî *bn.* resoluut, vastberaden

biçêj *bn.* heerlijk, voortreffelijk, lekker, smakelijk

biçêj bûn *ww.* smaken, lekker smaken

biçêj kirin *ww.* doen smaken, lekker maken

biçkov *zn.* ▶ bişkoj

biçrik *zn.* het verkruimelde gebakken brood

biçûk *bn.* klein

bi dar ve kirin *ww.* ophangen

bi delalî *bn.* minnelijk, vriendelijk, [langs minnelijke weg], [niet gedwongen]

bi demane *bijw.* gaandeweg, mettertijd

bideng *bn.* 1. (bi dengekî blind) hardop 2. (hengame) lawaaiërig, rumoerig, roezemoezig

bi dereng *bn.* vertraagd

bi derengî [met vertraging]

bidest xistin *ww.* (bidest dixe, bidest xe) 1. pakken, grijpen, gevangennemen 2. (girtin) verkrijgen, krijgen, behalen, bemachtigen

bi dev *bn.* (devkî) mondeling, verbaal **bi dev gotin** mondeling doorgeven

bidêlnavî *bijw.* achtereenvolgens

bidil *bn.* 1. gewillig, bereidwillig **bidil û can** ◇ van harte 2. vrijwillig

bi dizî *bn.* stiekem, ongezien, tersluiks, steels, onopgemerkt, heimelijk, [in het geniep]

bidom *bn.* voortdurend, onophoudelijk, constant, permanent, onafgebroken, ononderbroken, aanhoudend

bidor *bijw.* beurtelings

bidor kirin *ww.* afwisselen

bidûdik *bn.* snelvoetig, kweik, vlug

bi gazin *bn.* verwijtend

bigone *bn.* hysterisch

bigoşt *bn.* 1. vlezig 2. (qelew) dik, corpulent, gezet

bi gotin *bn.* (devkî) mondeling, woordelijk, verbaal

biguman *bn.* twijfelachtig, achterdochtig

biha 1. *bn.* duur, prijzig **biha bûn** duurder worden, in prijs stijgen 2. *zn.* de prijs, de waarde, het tarief

bihaname *zn.* het prijskaartje, het prijsje

bihar *zn.* de lente, het voorjaar

bihara navîn *zn.* april

bihara paşîn *zn.* mei

bihara pêşîn *zn.* maart

biharat *zn.* het kruid, de specerij, de kruidenrij

biharborîn *zn.* □ het doorbrengen van de lente

bihare *zn.* *plantk.* de zomertarwe

bi hawarî *bijw.* vlug, ijlings, dringend, [hals over kop]

bihelîstî *zn.* de barricade, de barrière, de belemmering, de drempel, het obstakel, het beletsel, de obstructie, de hinder, de hindernis

bihevanîn *ww.* (bi hev tîne, bi hev bîne) verwerklijken, verwezenlijken, realiseren, bewerkstelligen, in daden omzetten

bihêz *bn.* [met kracht], krachtdadig

bihişt *zn.* (cenet) het paradijs, de hemel

bihişyarî *bn.* oplettend, [helder van geest], wakker

bihîstin *ww.* (bibihîze) 1. horen 2. vernemen, van iemand horen

bihîstok *zn.* de telefoon

bihn I *zn.* de geur, de reuk

II *zn.* de adem, de ademtocht

bihn çikî [buiten adem zijn]

bihnek *bijw.* even, eventjes

bihnî *bn.* bedorven, rot

bihnok *zn.* ▶ bîhnok

bihnûnî *zn.* het grasperk, het gazon

bihok *zn.* *plantk.* de kwee, de kweepeer

bihortin *ww.* (bibihore) ▶ buhurtin

bihost *zn.* de span, de spanne **bihost kirin** met de span van de hand meten

bi hovîfî *bn.* ruw, lomp, ongemanierd

bihur *zn.* □ de doorwaadbare plaats in een rivier

bihurtin *ww.* (bibihure) 1. voorbijgaan, passeren, voorbijlopen, inhalen 2. overrijp zijn/worden

bihuşt *zn.* het paradijs, de hemel

bihuştîn *zn.* de zaligheid

bihûrbijar 1. *bn.* pietluttig, minutieus, [pijnlijk precies] 2. *zn.* de muggenzifter, de punaisepoetser

bihûrbijarî *zn.* de pietluttigheid

bij *zn.* 1. de trek, de zin, de lust, de eetlust, het verlangen, de begeerte 2. (can) de ziel, de geest

bijandin *ww.* (bibijîne) lust opwekken, laten verlangen, laten begeren

bijang *zn. anat.* de wimper, de oogwimper

bijare **I** *bn.* (bijarte) uitmuntend, uitgezocht, hoogwaardig, prominent

II *zn.* (kax) het wieden

bijarte **1.** *bn.* geselecteerd, uitmuntend, uitgezocht, hoogwaardig 2. *zn.* de verzameling, het verzamelwerk

bijartin *ww.* (bibijêre) 1. uitzoeken, uitkiezen, kiezen, selecteren 2. (berhev kirin) verzamelen, bijeenbrengen 3. (giya) wieden

bijartî *bn.* gekozen, verkozen

bijî *zn. anat.* de manen (*van dier*)

Bijî! *uitr.* 1. Leve!, Lang leve! 2. (spas) Bedankt!

bijîjk *zn.* de arts, de dokter, de geneesheer, de geneeskundige, de medicus

bijîjkî **1.** *bn.* geneeskundig, medisch 2. *zn.* de geneeskunde, de heekunde

bijîn **I** *ww.* begeren, willen, verlangen naar, trek hebben in

II *bn.* levendig, vrolijk, monter

bi jîr *bn.* verstandig, intelligent, weldoordacht, wijselijk

bijkoj *zn.* de knoop

bijoke *zn. gramm.* de optatief

bijûn *bn.* 1. (xweş) gezond 2. (berdar) vruchtbaar, productief, efficiënt

bijûn kirin *ww.* genezen, helen, beter maken, verhelpen

bikaranîn *ww.* (bikar tîne, bikar bîne) gebruiken, gebruik maken van

bikêr *bn.* bruikbaar, nuttig, heilzaam, bevorderlijk

bikêr hatin *ww.* nuttig zijn, baten, van nut zijn **bi kêrî yekî hatin** nuttig zijn voor iemand

bikok *bn.* (bi kok) netjes, geregeld, ordelijk

bi koranî *bijw.* blindelings, dogmatisch

bi kotekî [onder dwang], [met geweld]

bikrik *zn.* de bodem van een put

bikurtî **1.** *bijw.* kortom, kortweg 2. *zn.* (kurtayî) de samenvatting

bil **1.** *voorz., voegw.* behalve 2. *bijw.* naast **ji bil vê yekê** naast deze ene

bila [... zijn] **çi dibe bila bibe** wat het ook moge zijn, het maakt niet uit, wat dan ook **Bila be!** ◊ **a.** Doe maar!, Oké!, Laat het maar zo zijn! **b.** Het is goed geweest!

bilalûk *zn.* ▶ belalûk

bilamik *zn.* (pozmiik) de muilkorf

bilandin *ww.* (bibilîne) **1.** (dan lebitîn) iemand nutteloos bezig houden 2. (hedidandin) kalmeren, geruststellen, bedaren, koelen, lenigen, temperen

bilav kirin *ww.* ▶ belav kirin

bilaw *bn.* (tevlihev) rommelig, slordig, ongeordend

bilbil *zn. dierk.* de nachtegaal

bilbizeq *zn. plantk.* de wilde tulp

bilcim *bn.* **1.** (çenebaz) praatziek, babbelziek 2. brutaal

bilcimî *zn.* de brutaliteit **bilcimî kirin** brutaal zijn, zich brutaal opstellen

bildirik *zn.* de draaitol, de drijftol, de priktol, de tol

bilez *bn., bijw.* haastig, snel, dringend, vlug, spoedig

bilêç *zn.* de bliksemfiits, de bliksem

bilêt *zn.* het kaartje, het biljet, het plaatskaartje, het ticket

bilind *bn.* hoog **herî bilind** allerhoogste

bilind bûn *ww.* hoger worden, verhogen, hijsen, ophogen, omhoog gaan

bilindahî *zn.* de hoogte, de stand, het peil

bilindbêj *zn.* de opschepper, de grootspreker, de snoever, de zwetser, de pocher, de bluffer

bilindcîh *zn.* **1.** (maqamê bilind) de hoge rang 2. (cîhê bilind) de hoge plaats

bilindek *zn. gramm.* (°) de/het circumflex, het accent circumflex

bilindî *zn.* de hoogte

bilindîne *bn.* belangrijk

bilind kirin *ww.* hoger maken, verhogen, ophogen, opvoeren

bilî **I** *voegw.* behalve

II *zn.* de bezigheid, het bezig zijn

bilîmet *bn.* behendig, handig, bekwaam, talentvol

bilîn *ww.* (bibile) bezig zijn met, zich bezig houden met, zich ergens mee bezighouden

bilkewaştin *ww.* (bildikewêşe, bilkewêşe) omvormen, vervormen, transformeren

bilô **I** *zn. dierk.* (pîrik) de spin

II *zn. anat.* (belik) de penis

bilok *zn.* ► blok

bilôq **1.** *bn.* bobbelig **2.** *zn. med.* de blaar, de zwelling, het blaasje, de bobbel **3.** *zn.* de luchtbel

bilqok *bn.* bobbelig

bilûk **I** *zn.* □ het door agha's aan pachters uitgeleend stuk onroerend goed, de pachtgrond

II *zn.* (kelpîç) de ongebakken bouwsteen

bilûl *zn.* de tuit, de sproeikop

bilûr *zn.* de blokfluit, de fluit, de schalmei

bilûr kutan *ww.* fluiten

bilûrvan *zn.* de fluitist, de fluitspeler

Bilxar *zn. (m.)* de Bulgaar, (*v.*) de Bulgaarse

Bilxarî **1.** *bn.* Bulgars **2.** *zn.* het Bulgars

Bilxarîstan *zn.* Bulgarije

bimbar *zn. anat.* (rîvî) de dunne darm

bimbarek *bn.* gezegend, heilig **Cejna te bimbarek be!**
◊ Prettige feestdagen!

bin **1.** *voorz., bijw.* beneden, onder **bin erd bûn**

◊ onderduiken **ji serî heta binî** ◊ van top tot teen **li**

bin masê onder de tafel **bin xwe de kirin** ◊ het in

zijn broek doen **serî bin ve bûn** ◊ over de kop gaan, duikelen **2.** *zn.* de bodem, het onderste gedeelte

bin ... de *bijw.* **1.** onder, beneden **2.** onderin, [op de bodem]

bin ... re *bijw.* onderlangs, [van onderen]

bin ... ve *bijw.* onderaf, onderaan, in **bin ve girtin** van onderaf pakken

binace *zn.* de generatie

binanî *zn.* (binaxe) het grondvesten, het stichten

binare *zn.* (zarok) de geveinsde tegenzin

binav *bn.* (bi nav) [met de naam], genaamd, [de naam dragend] **binav û deng bûn** ◊ beroemd worden

binav û deng kirin ◊ beroemd maken

binav bûn **1.** *ww.* zinken, verzinken, onder water blijven **2.** *zn.* het verzinken, het zinken

binav kirin **I** *ww.* benoemen, noemen

II *ww.* (noqandin) laten zinken, laten verzinken

binavûdeng *bn.* beroemd, befaamd, roemrijk

binavûdengî *zn.* de roem, de faam, de naam, de reputatie

binax *bn.* (binerd) ondergronds

binaxe *zn.* de basis, de onderbouw, de fundering, de ondergrond

binbal *zn. anat.* (bençeng) de oksel

binbêjing *zn.* **1.** het afval of restant na het zeven **2.** het kaf onder het koren

binç *zn.* (rîçal) de stomp, de stronk

binçil *zn.* het ondergoed, de onderkleding

binçî *zn.* het kussen, de/het matras

binçeng *zn. anat.* de oksel **mûyê binçeng** het okselhaar **pirça binçeng** het okselhaar

binçîne **I** *zn.* de basis, de onderbouw, de fundering

II *zn.* □ een (*de*) inferieure tabak

III *zn.* de pooier, de souteneur, de koppelaar, de ploert

binçok *zn. anat.* de knieholte

bindar **I** *zn. (jin)* de getrouwde vrouw, de echtgenote, de vrouw

II *zn.* **1.** (mêwa gehîştî) het afgefallen rijp fruit, het valfruit **2.** (siya darê) de schaduw van de boom

bindarî *zn.* de picknick

bindarî kirin *ww.* picknicken

bindehlok *zn. plantk.* het sneeuwkllokje

bindeq *zn. plantk.* de hazelnoot, de hazelaar

bindest **1.** *bn.* onderworpen, onderdrukt, gekolonialiseerd **2.** *zn.* de slaaf, de krijgsgevangene

bindest bûn *ww.* **1.** tot slaaf worden, gevangengenomen worden **2.** onderworpen zijn, onder het juk zitten

bindestî *zn.* de slavernij, het knechtschap, de krijgsgevangenschap

bindest kirin *ww.* **1.** slaaf maken, krijgsgevangene maken **2.** onderwerpen

binefş *zn. plantk.* het viooltje

binefşa belek *zn. plantk.* het driekleurig viooltje

binegeh *zn.* de basis

binekarî *zn.* het bedrog, de fraude, de truc, de intrige, het foefje

- binerd** *bn.* ondergronds, heimelijk **sêva binerdîn** de aardpeer
- binerd bûn** *ww.* onderduiken, zich illegaal organiseren
- binerdik** *zn. plantk.* □ een (*de*) koolraap
- binerdîn** *zn.* de mijngang, de ondergrondse gang
- binerd kirin** *ww.* 1. (*naştin*) begraven, ter aarde bestellen 2. (*veşartin*) verbergen, verstoppen, bedelven
- bi nermî** 1. *bijw.* zachtjes, [op een zachte manier] 2. *bn.* vriendelijk
- binerx** 1. *bn.* prijzig, kostbaar 2. *zn.* de waardebepaling, de taxatie
- binerx kirin** *ww.* taxeren, waarde bepalen, op waarde schatten
- binetar** 1. *bijw.* onder 2. *zn.* de basis, het beginsel, de grondslag
- binêsk** *zn.* □ het laatste restje van een stuk zeep
- binêst** *zn.* de kauwgom
- bingeh** *zn.* de basis, het beginsel, de grondslag, het fundament, de hoeksteen
- bingeh avêtin** *ww.* grondvesten, funderen, stichten
- bingeh danîn** *ww.* grondvesten, funderen, stichten, oprichten
- bingeh girtin** *ww.* 1. wortel schieten (*plant*) 2. (*rûniştin*) zich grondvesten, zich vestigen
- bingehîn** 1. *zn.* de/het voornaamste 2. *bn., bijw.* essentieel, belangrijkste, fundamenteel
- bingehziman** *zn.* (*rêziman*) de grammatica
- binharî** *zn.* (*şîn*) de rouw
- binisê** *bn.* (*feqîr*) arm, zielig
- binî** 1. *bijw.* onder, beneden **binî şil bûn** ◇ in zijn bed plassen 2. *zn.* de bodem, de vloer, de diepte, het onderste gedeelte
- binî danîn** *ww.* grondvesten, funderen, stichten, oprichten
- binî girtin** *ww.* aanbranden, aanbakken, aancoeken
- binî kirin** *ww.* 1. (*sol binî kirin*) verzolen 2. (*kok anîn*) uitroeien, vernietigen, ruïneren
- binî kişandin** *ww.* iets uit iemands handen nemen
- binî kolan** *ww.* 1. (*xepandin*) iemand beentje lichten, iemand op een behendige wijze eruit werken 2. (*şelipandin*) ondergraven, ondermijnen
- binî şewitîn** *ww.* aanbranden, aanbakken, aancoeken
- binkefş** *zn. anat.* de oksel
- binkeîl** *zn. anat.* de oksel
- binkol** *zn.* (kulbe) het schoffeltje, de schoffel
- binpê** *zn. anat.* de voetzool
- binrex** *zn.* (*doşek*) de/het matras
- binsol** *zn.* de schoenzool
- binta** *zn.* (*binçîne*) □ een (*de*) inferieure tabak
- bintatî** *zn. plantk.* □ een (*de*) druif
- binyard** *zn.* (*binaxe*) de basis, het beginsel, de grondslag, het fundament, de hoeksteen
- binyardîn** *bn.* fundamenteel
- binyan** *zn.* de aanbouw, het gebouw
- binzik** *zn. anat.* het abdomen, de onderbuik
- bir** *zn.* de broer
- birader** *zn.* de broer, de broeder
- birah** *zn.* de atmosfeer, de dampkring
- birale** *zn.* (*şitil*) de spruit, de scheut, de stek
- biramak** *zn.* de zoogbroer
- braştin** *ww.* (*bibirêşe*) (*goşt biraştin*) braden, roosteren, grillen, barbecuen
- bratî** *zn.* het broederschap
- birayane** *bijw.* broederlijk, vriendelijk
- birayetî** *zn.* de broederschap
- birazava** *zn.* (*şoşpan*) de bruidsjonker
- birazî** *zn.* (*kur*) de neef, (*keç*) de nicht (*dochter van broer*)
- birbend** *zn.* 1. (*dolap*) de ordnerkast, de dossierkast 2. (*dosye*) de ordner, de map, de klapper, het dossier
- birbireh** *zn. anat.* (*marîpişt*) de wervelkolom, de ruggengraat
- birc** *zn.* de burchttoren, het bastion
- Birca belek** *zn.* □ de burchttoren van Cizre
- birçî** *bn.* hongerig **birçî bûn** honger hebben, honger krijgen, hongerig zijn **birçî hiştin** honger laten lijden, laten uithongeren **birçî kirin** honger laten lijden, laten uithongeren
- birçîtî** *zn.* 1. de honger **ketin greva birçîtiyê** met een hongerstaking beginnen 2. (*xela*) de hongersnood **ger baran nebare dê birçîtî bê** als er geen regen komt dreigt er hongersnood
- birek** *zn.* (*birrek*) de zaag

birek kirin *ww.* zagen

bireser *zn. gramm.* 1. het lijdend voorwerp 2. de bepaling, het complement

birewêş *bn.* geweldig, indrukwekkend

birêbirin *ww.* (birê dibe, birê be) besturen, beheren, regeren

birêş *zn.* de tak waarvan de knoppen net zijn uitgelopen

birêwebir *zn.* de directeur, de voorzitter, de vertegenwoordiger, de bestuurder

birêz 1. *bn.* geachte, beste 2. *zn.* de mijnheer

birh *zn.* de kracht, de sterkte **birha avê** stroomsterkte van water

birhan *zn.* het bewijs, de aanwijzing

birik 1. *bn.* koppig, stijfhoofdig, obstinaat 2. *zn.* de zenuwen

birikgeş *bn.* boos, opvliegend, driftig

birin *ww.* (dibe, bibe) 1. brengen 2. wegbrengen, meenemen **bi xwe re birin** met zich meenemen

birinc I *zn. plantk.* (riz) de rijst

II *zn.* het messing

birincok 1. *bn.* doorzichtig 2. *zn.* de vitrage

biriqandin *ww.* (bibiriqîne) doen glanzen, doen stralen, laten schitteren, doen blinken

biriqîn *ww.* (bibiriqe) glanzen, blinken, glimmen, stralen, fonkelen, gloeien, flonkeren, schitteren

biriskandin *ww.* (bibirîske) doen glanzen

birîşt *bn.* vruchtbaar, productief, efficiënt

birîn *zn.* de wond, de verwonding, de blessure, het letsel

birîna dil *zn.* het hartzeer

birîndar bûn *ww.* gewond raken

birîndar kirin *ww.* verwonden, blesseren, beschadigen

birîndarok *zn. plantk.* de adderwortel

birînpêç *zn. (m.)* de verpleger, (v.) de verpleegster

birîsk 1. *bn.* glanzend, glanzing, helder 2. *zn.* de bliksemflits, de bliksem

birîskîn *ww.* (bibirîske) 1. glanzen, blinken, glimmen, stralen 2. (brûsk) bliksemen, weerlichten

birîmût *zn.* de snuif, de snuiftabak

birq *zn.* 1. de glans, de schittering 2. (brûsk) de bliksemflits, de bliksem

birqiye *zn.* de telegraaf, het telegram

birr I *zn.* 1. het deel, het gedeelte, het part, het fragment, het stuk 2. (kerî) de kudde

II *zn.* (bihur) de oversteekplaats bij rivieren

birring *zn.* (hevring) de schapenschaar

birrinî *bn.* zeker, definitief

birrîn *ww.* (bibirre) 1. (jê kirin) snijden, 2. (dar birrîn) kappen, hakken, vellen, houwen, omhakken 3. (gotin birrîn) onderbreken 4. (rê birrîn) afsluiten, blokkeren 5. (deng birrîn) zwijgen, zijn mond houden

birî *bn.* (birçî) hongerig

birû *zn. anat.* de wenkbrauw

birûsk *zn.* 1. (birq) de bliksemflits, de bliksem 2. (flaş) de flits **birûsk lê dan** inslaan van de bliksem **birûsk vejenîn** weerlichten, bliksemen

birûskandin *ww.* (bibirûskîne) bliksemen, weerlichten, onweren

birûskparêz *zn.* de bliksemafleider

biryan *zn.* (parêv) de kebab van de ondergrondse oven

biryar 1. *zn.* de beslissing, het besluit, het oordeel

biryarên civînê de beslissingen van de vergadering

2. *zn.* (biryara mehkemê) de uitspraak, het vonnis, de beschikking, de resolutie 3. *bn.* zeker, vast

biryar dan *ww.* beslissen, besluiten, oordelen, vonnissen, een besluit nemen

biryar girtin *ww.* beslissen, besluiten, beschikken, een beslissing nemen, een besluit nemen

biryarname *zn.* 1. (biryarnamê hikumet) het schriftelijk regeringsbesluit 2. (biryarnamê belediye) de verordening

biryar standin *ww.* besluiten, beslissen, een besluit nemen

bisam *zn.* (pag) het perceel (*een klein stuk land*)

bisemt *bn.* geschikt, passend, toepasselijk, adequaat

bisherhatî *zn.* (macera) het avontuur, de belevenis

biservebûn *ww.* onverwacht iets ontdekken

biserveçûn *ww.* bij iemand langskomen, iemand bezoeken

bisêrxwe *bn.* onafhankelijk, soeverein, zelfstandig, vrij, [op zichzelf]

bisêlax *bn.* zandig, zanderig

bi sivikahî *bijw.* makkelijk, gemakkelijk

bisîklêt *zn.* de fiets

bisk *zn.* de haarlok, de kuif

bist **I** *zn.* (bihost) de span, de spanne

II *bijw.* weinig, beetje

bistan *zn.* (bostan) de groentetuin

bistî *zn.* 1. *plantk.* de stengel van een blad 2. de staaf

bistî danîn *ww.* spruiten, uitlopen, uitbotten

bistkî *bijw.* 1. [één moment], eventjes 2. (di demekî kin de) binnenkort

bişadî *bn.* gelukkig, blij, vrolijk, geamuseerd

bişahî *bn.* vrolijk, opgetogen, verheugd

bişare *zn.* (diyarî) het cadeau, het geschenk, de gift

bişav *zn.* de frisdrank

bişavtin *ww.* (bibîşêve) 1. (helandin) smelten, oplossen
2. assimileren

bi şev [’s nachts]

bişewat *bn.* treurig, smartelijk, droef, droevig,
hartroerend, hartverscheurend, aandoenlijk,
jammerlijk, ontroerend

bişewatî *zn.* de treurigheid

bişik *bn.* (biguman) twijfelachtig, achterdochtig

bişirandin *ww.* (bibîşîrîne) doen lachen, aan het lachen
brengen, op zijn lachspieren werken

bişîrî *bn.* vleierig, flikflooiërig

bişîrîn *ww.* 1. glimlachen 2. toegrijnzen, grijnslachen

bişîr (bi şîr) [met melk], [gemaakt met melk], [met melk
bereid]

bişkavtin **I** *ww.* uit elkaar halen, demonteren

II *ww.* (şîn bûn) uitbotten, uitkomen, uitlopen

bişkivî *bn.* [in bloei], [in knop], uitgekomen

bişkivîn *ww.* (şîn bûn) uitkomen **kulîlk vebûn, dar
bişkivîn** de bloemen openden zich, de bomen liepen
uit

bişkoj *zn.* de knoop, de haak en oog, de gesp

bişku *zn.* (bişkuh) de knop

bişku dan *ww.* uitbotten, uitkomen, uitlopen, in knop
komen

bişkul *zn.* (pişqul) de keutel

bişqul *zn.* de keutel

bitêkrayî *zn.* de instemming, de overeenstemming

bitim *zn. plantk.* de terpentijnboom

bitir **I** *bn.* razend, opvliegend, driftig, onbeschoft,
brutaal **bitir bûn** driftig zijn, opvliegend zijn,
onbeschoft zijn, brutaal zijn

II *bn.* 1. (pirtir) meer 2. (pirtîrîn) meest

bitirpêr [drie dagen geleden]

bitirpêrar [drie jaar geleden]

biv *zn.* het gevaar (*in kindertaal*)

bivaştin *ww.* (bibivêşe) ▶ bişavtin

bive *zn.* het gevaar (*in kindertaal*)

bivê-nevê **1.** [in ieder geval], [tegen wil en dank], [in elk
geval], [goedschiks of kwaadschiks] **2. bn.**

onvermijdelijk

bivir *zn.* de bijl, het kapmes

biwar **I** *zn.* (oxir) het geluk (*in wens, voor op reis*)

II *zn. gramm.* het onderwerp

biwêj *zn.* 1. de uitdrukking, het idioom, het gezegde, de
zegswijze 2. de term

biwije *bn.* praatziek, babbelziek

bixêrig *zn.* 1. (dûkêş) de schoorsteen 2. de open haard

bixur **I** *zn.* de wierook

II *zn.* (xiçik) het grind, de kiezel, het puin

bixurdan *ww.* bewieroken

bixurdank *zn.* de wierookhouder

bixuşk *zn.* de kiezel, het grind, het grof zand

bixwe **1. aanw.vnw.** zelf **ez bixwe** ik zelf **2. wederk.vnw.**
zich, zichzelf **xwe bixwe** zichzelf

biyanî **1. bn.** onbekend, vreemd, uitheems, buitenlands
2. zn. de vreemdeling, de buitenlander

biya qufikan *zn. plantk.* de katwilg

biyê pînc *zn. plantk.* de treurwilg

biyok *zn. plantk.* de kweepeer

bizankî *bijw.* opzettelijk, [met opzet], expres, bewust

bizark *zn.* de namaak, de imitatie, de nabootsing

bizark kirin *ww.* **1.** namaken, vervalsen **2. (teqlîd kirin)**
na-apen, nadoen, nabootsen, imiteren

bizav *bn.* beweeglijk, energiek, fit

bizavtin *ww.* (bibizêve) bewegen

bizbizok *zn. plantk.* de lipbloem

bizdandin **I** *ww.* (bibizdîne) (qetandin) losbreken,
verbreken

- II ww.** (bibizdîne) (tirsandin) bang maken, verschrikken, afschrikken
- bizdîn I ww.** (bibizde) begeven, stukgaan
- II ww.** (bibizde) **1.** zich een hoedje schrikken, zich een aap schrikken **2.** vrezan, bang zijn
- bizdok bn.** kleinhartig, kleinmoedig, bangig, angstig
- bizdonek bn.** kleinhartig, kleinmoedig, angstig, bangig
- bizêv bn.** beweeglijk, actief
- bizin zn. dierk.** de geit **çûn ber bizinan** ◇ geiten hoeden
- bizina kovi zn. dierk.** de steenbok
- bizindoş zn.** de geitenmelker
- bizini merez zn. dierk.** de mohair geit
- bizimêj zn. dierk.** □ een (*de*) hagedis, waarvan gezegd wordt dat hij melk drinkt uit de uiers van het vee
- bizir zn. 1.** (rûn) de lijnolie **bizir kirin** met lijnolie insmeren **2.** *plantk.* het vlas **3.** (keten) het linnen
- bizivandin ww.** (bibizivîne) laten bewegen, in beweging brengen
- bizivîn ww.** (bibizive) bewegen, een beweging maken, zich bewegen
- bizî zn. plantk.** de iep, de olm
- bizm zn.** (lixav) het bit, de breidel, de teugel, de toom, de trens
- bizmar zn.** (mîx) de spijker **nivisa bizmarî** het spijkerschrift
- bizmare 1. bn.** eelterig, vereelt **2. zn. med.** het eelt
- bizmar kirin ww.** bespijken, vastspijken
- bizmate zn. med.** het litteken
- bizmik I zn.** (hîvik) de houten stop
- II zn.** (bilamik) de muilkorf
- bizmilûg zn. 1.** (çilûr) de ijskegel, de ijspegel **2. de** druipsteen, de stalactiet
- bizmit zn.** (rêzkarî) de discipline
- bizmit kirin ww.** disciplineren
- bizot I zn.** (hej) de gedroogde tak
- II zn. 1.** (agir) de gloeiende as **2.** (hesin) het gloeiende ijzer
- bizrik zn. med.** de puist, de pukkel
- bizut zn. 1.** (bizutê agir) de gloeiende as **2.** het gloeiende ijzer
- bizû zn. plantk.** de iep, de olm
- bizûn zn.** de sari, de sarong, de kimono
- bizûz zn. dierk.** de mot, de kleermot
- bizûzk zn. dierk.** de mot
- bî I zn. plantk.** de wilg
- II zn.** de weduwe **jina bî** de weduwe, de weduwnaar **mêrê bî** de weduwnaar
- bîber zn. plantk. 1.** (isot) de peper **bîbera reş** de zwarte peper **bîbera spî** de witte peper **bîbera sor** de rode peper **2.** de paprika
- bîbik zn. anat.** de pupil, de oogappel
- bîbil zn. anat.** de pupil, de oogappel
- bîbîmeto zn. dierk.** de papegaai
- bîblo zn.** de snuisterij, het siervoorwerp
- bîbok zn. anat.** de pupil, de oogappel
- bîçî zn. anat.** ► bêçî
- bîhn I zn.** de geur, de reuk **bîhn pê ketin** stinken, geuren
- II zn.** de adem, de ademtocht **bîhn berdan** uitademen **bîhn çikî** buiten adem zijn
- bîhndar bn.** geurig
- bîhn fireh bn.** geduldig, rustig
- bîhn girtin I ww.** ruiken, geur oppikken
- II ww. 1.** (nefes girtin) inademen, ademen **2.** (rawestin) uitrusten, rusten
- bîhn kirin ww.** ruiken, snuffelen
- bîhnok zn. gramm.** de komma
- bîhnpak bn.** deugdzaam
- bîhnpakî zn.** de deugd, de deugdzaamheid
- bîhn pê ketin ww.** bedorven worden, rot worden
- bîhn standin ww.** (nefes girtin) ademen, inademen
- bîhn teng bn.** rusteloos, ongeduldig **bîhna min teng e** ik voel me benauwd **bîhna xwe teng kirin** ◇ zich vervelen
- bîhntengî zn.** het ongeduld, de verveling, de onrustigheid
- bîhnûnî zn.** het gras
- bîhn vedan ww. 1.** pauzeren, een tijdje stoppen **2.** ademen
- bîjik zn.** de moeilijk gaar te krijgen peulvruchten
- bîjî I zn.** (pînc) de bastaard
- II zn. anat.** (damusk) de manen

bîjok *zn.* **1.** (pînc) de bastaard **2.** (hovî) het beest, de robbedoes, de wildebras

bîkar *zn.* de rasp, de schaaf, de vijl

bîlardo *zn.* het biljarten, het biljartspel

bîlye *zn.* de knikker, de stuiter

bîm *zn.* **1.** (tirs) de angst, de vrees **2.** (xeter) het gevaar

bîmar **1.** *bn.* ziek **2.** *zn.* de zieke, de patiënt, de lijder

bîmarîstan *zn.* het ziekenhuis

bîmarxane *zn.* het ziekenhuis

bîme *zn.* de zekering, de stop

bîn **I** *zn.* de geur, de reuk
II *zn.* de adem, de ademtocht

bîna *zn.* ► xanî

bînahî *zn.* **1.** (dîtin) het zien **2.** het gezichtsvermogen

bîn berdan *ww.* ruiken, stinken

bîn dan *ww.* stinken, bedorven worden, rot worden

bînende *bn.* vooruitziend, [oog hebben voor de toekomst]

bîn girtin *ww.* ruiken

bînin *ww.* (bibîne) zien

bîn kişandin *ww.* ruiken

bînu *bn.* (genû) bedorven, rot

bînxaş **1.** *bn.* geurig, welriekend, aromatisch **2.** *zn.* het parfum, de odeur

bîoloji *zn.* de biologie

bîolox *zn.* de bioloog

bîoxrafî *zn.* de biografie, de levensbeschrijving

bîr **I** *zn.* de put, de waterput
II *zn.* **1.** (xêv) het geheugen, de memorie **bîr bûn** vergeten worden, in het vergeetboek raken **hun bîrnebûn** jullie zijn niet vergeten **2.** (şûûr) het besef, het bewustzijn

bîranî *zn.* **1.** de herinnering **2.** (yad) de herdenking **3.** (mûzakere) de bespreking, het overleg

bîranîn *ww.* (bîrtîne, bîrbîne) **1.** herinneren, zich herinneren, doen denken aan **2.** (yad kirin) herdenken

bîrawend *bn.* genoemde, gemelde

bîrawer *bn., bijw.* intellectueel, intelligent

bîrbir *bn.* meerderjarig, volwassen

bîr birin *ww.* herinneren, iets tot iemand laten doordringen

bîrborî *bn.* bewusteloos, vergeetachtig

bîrdar [met goed herinneringsvermogen], [met goed geheugen]

bîrdarî *zn.* het monument, het gedenkteken, de gedenksteen

bîre *zn.* het bier, de/het pils

bîrewer *bn., bijw.* intellectueel, intelligent

bîrewerî *zn.* **1.** (qinyat) de overtuiging **2.** (yad) de herdenking, de nagedachtenis, de herinnering

bîrgeş [met goed herinneringsvermogen], [met goed geheugen]

bîr hatin *ww.* zich herinneren **ew hat bîra min** ik heb het me herinnerd **min jimare bîra xwe kiri bû lê ew nû dîsa hate bîra min** ik was het nummer vergeten maar nu herinner ik het me weer

bîrhatî *zn.* de herinnering, de gedachtenis, de nagedachtenis

bîrjiyan *bn.* achtenswaard, achtenswaardig, belangrijk, [van belang]

bîr kirin *ww.* vergeten **ji bîr kirin** vergeten

bîrmayî *zn.* de herinnering

bîrname *zn.* de aanmaningsbrief

bîro *zn.* het bureau, het kantoor, het bureel

bîrokrasî *zn.* de bureaucratie

bîrokrat *zn.* de bureaucraat

bîrove *zn. med.* de psoriasis, de schubziekte

bîrovinî *zn.* de psoriasispatiënt

bîrûbawerî *zn.* **1.** (qinyat) de overtuiging **2.** (raman) de/het idee, de gedachte, de opinie, de mening, het oordeel **3.** (îdeoloji) de ideologie, de maatschappijvisie, de wereldbeschouwing **4.** (zanîn) de theorie, de leer **5.** (awa) de stijl, de manier, de wijze

bîr ve çûn *ww.* flauwvallen, zijn bewustzijn verliezen, buiten kennis raken

bîrveçûnî *zn.* de flauwte

bîrweranî *zn.* het meerderjarig zijn

bîr xistin *ww.* **1.** herinneren, doen denken aan **2.** (îqaz kirin) waarschuwen

bîsiklet *zn.* de fiets

bîsk *zn.* het moment, het ogenblik

bîskiwi *zn.* het biscuitje, de beschoit

bîst *telw.* twintig **bîst û yek** eenentwintig
bîstan *rangtelw.* twintigste
bîstek *bijw.* even, eventjes
bîstemîn *rangtelw.* twintigste
bîstin *ww.* (bibihîze) horen
bîstkî *bijw.* even, eventjes, weldra [een beetje]
bîşeng *zn. plantk.* de treurwilg
bîşî *zn. 1.* de dichtbeboste plaats **2.** (rişî) de pluim, de kwast, de franje
bîşku *zn.* (gulpijk) de knop
bîtik *zn. med.* (bûkik) het strontje, het abces aan het ooglid, het zweertje aan het ooglid, de gerstekorrel
bîvil *zn. anat.* (poz) de neus
Bîzans *zn.* Byzantium
bîzer *zn. plantk.* de treurwilg
bîzon *zn. dierk.* de bizon
bjijkî **1.** *bn.* medisch, geneeskundig **2. zn.** (tip) de geneeskunde, de medicijnen
bjijk *zn.* (diktör) de arts, de dokter
blêç *zn.* (brûsk) de bliksemfits, de bliksem
blok *zn.* het blok
blokaj *zn.* de blokkade
bloke *zn.* de barricade, de barrière, de belemmering
bloke kirin *ww.* blokkeren
blûr *zn.* de blokfluit, de fluit
bo *voorz.* voor **ez ji bo te hatim** ik ben voor jou gekomen **ji bo malê** bestemd voor het huis
bo çî *bijw. 1.* waarom **2.** waarvoor
boa *zn. dierk.* de boa
bobîn *zn.* (masûle) de bobine, de spoel
boblat *zn. 1.* (afet) de ramp, het onheil, de catastrofe **2.** (îftira) de smaad, de laster, de belastering
boç *zn. anat.* de staart
boçik *zn. 1. anat.* het staartje, de staart **boçik kir nav şeqa** ◇ met de staart tussen de benen weglopen **boçik veweşandin** ◇ iemands hielen likken **2. plantk.** de stengel, de steel, de spriet, de halm
boçkê cixarê *zn.* de peuk
Bohtan *zn.* Bohtan (*provincie in centraal Koerdistan met als hoofdstad Cezire*)
Bohtî *zn. 1.* het Bohtî (*een Koerdisch dialect*) **2.** de inwoner van Bohtan

boke **1. zn.** de moed, het lef, de durf **2. bn.** moedig, dapper, onbevreesd **boke û mêrxas** ◇ dapper en moedig
bokelemun *zn. dierk.* (têrtêre) de/het kameleon
bokenge *zn. dierk. 1.* het stinkdier **2.** de bunzing
bol *bn.* wijd
bom **1.** [verstandelijk gehandicapt] **2. bn.** (bîrok) vergeetachtig
bombardiman *zn.* het bombardement
bombe *zn.* de bom, de granaat
bombeavêj *zn.* de bommenwerper
bombe avêtin *ww.* bombarderen
bombebaran *zn.* het bombardement
bombebaran kirin *ww.* bombarderen
bombe kirin *ww.* bombarderen
bomik **1. bn.** (bîrok) vergeetachtig **2.** [verstandelijk gehandicapt]
bona *voegw.* voor **ji bona gelê Kurd** voor het Koerdische volk
bono *zn.* de cheque, de wissel, het accept
bojiye *zn. dierk.* de kramsvogel, de lijster, de zanglijster
boqil *zn. anat.* de kuit, de schenkel
bor I *bn.* braak, braakliggend
II bn. (gewr) grauw, grijs
boran I *zn. med.* de depressie, de kindsheid
II zn. de communicatie
III zn. dierk. de duif
IV zn. (şafir) de steppe, het platteland
borandek *zn.* de koerier, de distributeur, de bode
borandin I *ww.* (biborîne) (ga borandin) loeien, laten loeien
II ww. (biborîne) vergeven, excuseren, verontschuldigen **Min bibore! Vergeef me!, Het spijt me!
**III ww. (biborîne) (derbaz bûn) inhalen, passeren, voorbijgaan
borangeh *zn.* het duivenhok, de duiventil, de til
boranî *zn.* □ een Koerdisch deeggerecht
bore I *zn. dierk.* (xinzîr) het wilde varken
II zn. (mûrîn) het geblaat
borebor *zn.* het geblaat****

- borek** *zn.* de pastei, de quiche
- boriya ostakî** *zn. anat.* de buis van Eustachius
- borî** **I** *zn.* de buis, de leiding, de pijp
II *bn.* verleden, vorig, voorbij, afgelopen **sala borî** het vorig jaar, het verleden jaar **dema borî** de verleden tijd
- borîjen** *zn.* de trompettist
- borîn** **I** (bibore) **1.** *ww.* (derbas bûn) passeren, voorbijlopen, voorbijgaan, gaan **2.** *ww.* (şev borîn) doorbrengen
II *ww.* (bibore) (ga) loeien
- borîzan** *zn.* de trompettist
- borse** *zn.* de beurs
- bosedî** *zn.* het procent, het percent, het percentage
- bosîn** *zn.* de brandgeur
- bost** *zn.* (bihost) de span, de spanne
- bostan** *zn.* de groentetuin, de moestuin
- boş** **I** *bn.* (vala) leeg
II *zn.* de overvloed, de weelde, de rijkdom, de vruchtbaarheid **boş bûn** overvloedig zijn
- boşahî** **I** *zn.* de leegte
II *zn.* de overvloed, de weelde, de rijkdom
- bot** **I** *zn.* **1.** de boot, de sandaal **2.** (sol) de laars
II *zn. anat.* ▶ qûn
- botanik** **1.** *bn.* botanisch **2.** *zn.* de botanie, de botanica
- boxçe** *zn.* het zakje, de knapzak
- boxe** *zn. dierk.* de stier, de bul
- boyax** *zn.* de verf **boyax bûn** geverfd worden
- boyax kirin** *ww.* verven
- boyaxvan** *zn.* de schilder
- boykot** *zn.* de boycot
- boykot kirin** *ww.* boycotten, uitsluiten
- boz** *bn.* grijs, grijs, vaalgrijs
- boze** *zn.* de gierstdrank
- bra** *zn.* de broer
- brader** *zn.* **1.** de broer **2.** (heval) het maatje, de kameraad
- brandox** **1.** *bn.* hardnekkig, stijfhoofdig, koppig, eigenwijs **2.** *zn.* de boerenarbeider, de boerenknecht, de landarbeider
- branguh** **1.** *bn.* langzaam, traag, zacht, rustig **2.** *zn. dierk.* (kêç) de vlo
- braştin** *ww.* (bibrêşe) **1.** (goşt braştin) braden **2.** (nan braştin) roosteren **3.** (pîvaz braştin) fruiten
- braştî** *bn.* gebraden, geroosterd
- brazaza** *zn.* de kleinzoon van een broer
- brazî** *zn.* ▶ birazî
- Brezîl** *zn.* Brazilië
- Brezîlî** *zn. (m.)* de Braziliaan, (*v.*) de Braziliaanse
- brîn** **I** *zn. med.* de wond
II *ww.* (bibire) **1.** snijden **2.** (dar brîn) kappen, hakken, omhakken **3.** (rê brîn) afsluiten, blokkeren
4. (elektrîk brîn) uitschakelen **5.** (axaftin brîn) onderbreken
- brîndar** **1.** *bn.* gewond, geblesseerd **2.** *zn.* de gewonde
- brînsaz** *zn.* de chirurg
- Brîtaniye** *zn.* Engeland
- bronşît** *zn. med.* de bronchitis
- brû** *zn.* ▶ birû
- brûsk** *zn.* de bliksemflits, de bliksem
- brûskandin** *ww.* (bibrûskîne) bliksemen, weerlichten
- brûske** *zn.* de telegraaf, het telegram
- brûskayar** *zn.* de telegrafist
- brûskîn** *ww.* (bibrûske) bliksemen
- brûsk lê dan** *ww.* **1.** bliksemen, weerlichten **2.** de bliksemingslag
- brûsk vejandin** *ww.* bliksemen, weerlichten
- bufe** *zn.* de kiosk, het buffet, de kraam
- buha** *zn.* ▶ biha
- buhar** *zn.* (bihar) de lente, het voorjaar
- buhartin** *ww.* (bibuhêre) **1.** (rabiwardin) samen op kunnen schieten **2.** (derbas bûn) passeren, verstrijken, voorbijgaan, inhalen
- buhêrk** *zn. gramm.* de verleden tijd
- buhtan** *zn.* (iftira) de smaad, de laster, de belastering
- buhtan kirin** *ww.* iemand belasteren, lasteren, kwaadspreken
- buhurandin** *ww.* (bibuhurîne) laten gaan, laten voorbijgaan
- buhurîn** *ww.* (bibuhure) **1.** verlopen, vervallen
2. (derbas bûn) passeren, voorbijgaan, voorbijlopen
3. (paşî hatin) afsterven, verloren gaan, tenietgaan
- buhurtin** *ww.* (bibuhure) passeren, voorbijgaan

buhušt *zn.* het paradijs, de hemel
bujî *zn.* (bijî) de manen
bujîn *ww.* (bibuje) begeren, verlangen te hebben
bulbul *zn. dierk.* de nachtegaal
bulqîk *zn.* de luchtbel, de blaar, de blaas
bulten *zn.* het bulletin
Bulxar *zn.* ▶ Bilxar
bulxur *zn.* (sawar) de tarwegort
burc *zn.* 1. (beden) het kasteel, de vesting, de burcht
 2. *astron.* het sterrenbeeld
burdin *ww.* (bibure) loeien
burrebur *zn.* het geblaat
burrîn *ww.* loeien, brullen
buruntî *zn.* 1. het diploma 2. (tapû) □ de eigendomsakte van land afgegeven door het kadaster
burx *zn.* de kiezel, het grind, het grof zand, de keisteen
burxî *zn.* de boor, de drillboor
buşqul *zn.* de keutel
buwar *zn.* (yom) het geluk, het fortuin
buwardin *ww.* (bibuwêre) passeren, voorbijgaan
bux *zn.* (helm) de stoom, de damp
buxbux *zn.* 1. (av) het borrelen 2. (buxbuxa heywan) het mopperen, het knorren
buxçe *zn.* het zakje, de knapzak
buxik *zn.* (kêzik) het insect
buxur **I** *zn. dierk.* (hêştir) de mannelijke kameel
II *zn.* de wierook
buxurandin *ww.* (bibuxurîne) bewieroken, wieroken
buxurî meryem *zn. plantk.* de cycloam
buxurk *zn.* ▶ burx
bûcî *zn.* (cewrik) de pup
Bûda *zn.* Boeddha
bûdele *bn.* (xêvik) onnozel, dom, sullig, stom, dwaas
bûdir *zn.* het hol (*van wilde dieren*)
bûdîne *zn.* ▶ nane
Bûdîst **1.** *bn.* boeddhistisch **2.** *zn.* de boeddhist
Bûdîzm *zn.* het boeddhisme
bûjen *zn.* 1. (madde) de materie, de stof **2.** (materiyal) het materieel
bûjenî *bn.* materieel, stoffelijk
bûjî *zn.* de bougie

bûk **I** *zn.* 1. de bruid **bûk û zava** het bruidspaar **2.** de schoondochter **3.** (bûkik) de pop
II *zn. med.* het strontje, het vliegje
bûka ba û baranê *zn.* 1. □ de tijdens Goxend geheten Koerdische feest door de kinderen gemaakte pop
2. □ een (*het*) gevleugeld paard uit de Koerdische fabels
bûkelemûn *zn. dierk.* ▶ bokelemûn
bûkemar *zn. dierk.* de hagedis
bûket *zn.* (baq) het boeket
bûkik **I** *zn. plantk.* de papaver, de klaproos
II *zn.* (xonçe) de knop
III *zn. med.* het strontje, het vliegje
IV *zn.* (bûk) de pop
bûkink *zn. dierk.* de fret
bûkînan *zn.* de huwelijksnacht, het eerste huwelijkssamenzijn
bûknefsok *zn. dierk.* de roodstaart
bûkoke *zn.* de pop
bûl **1.** *bn.* bultig **2.** *zn. anat.* de bochel, de bult
bûlevar *zn.* de boulevard, de laan, de avenue
bûlik *zn.* ▶ bûl
bûlikî çûn *ww.* kruipen
bûl kirin *ww.* laten bukken **xwe bûl kirin** bukken, zich krommen
bûm *zn. dierk.* (kund) de uil
bûn **1.** *ww.* (dibe, bibe) worden, zijn **2.** *ww.* (zayîn) geboren worden **Ulfet di 1971 de ji dayika xwe bû ye** Ulfet is in 1971 geboren **3.** de geboorte
bûnebûn *zn.* (bûyer) de gebeurtenis, het incident, het voorval
bûqije *zn. dierk.* de (*zang*)lijster
bûra *zn.* de zwager (*broer van zijn vrouw*)
bûrek *zn. dierk.* de (*Vlaamse*) gaai
bûrjûwazî *zn.* de bourgeoisie
bûse *zn.* de kus, de zoen
bûş *zn.* (rêl) het bos
bûşelan *zn.* (rêl) het bos
bûtik **I** *zn.* (kepir) de blokhut, de hut, de barak, de keet, de loods
II *zn.* (curn) de houten groef

bûtik *zn.* de boetiek

bûyer *zn.* de gebeurtenis, het incident, het geval, het voorval

bûyîn **1.** *ww.* (dibe, bibe) worden, zijn **2.** *ww.* (zayîn) geboren worden **3.** *zn.* de geboorte

bûzû *zn.* de sari, de sarong, de kimono

C

c *zn.* de c (de derde letter van het Koerdische alfabet)

ca *bijw.* eens **Ca were vir!** Kom eens hier!

cab *zn.* ▶ bersîv

cacik *zn.* □ yoghurt met komkommer en knoflook

cacim *zn.* het geweven kleed, de kelim

cade *zn.* de laan, de doorgangsweg

cadibazî *zn.* de hekserij

cadû *zn.* (cazû) de heks, de kol

cahil *bn.* 1. (nezan) onwetend, onkundig 2. (cîwan) jong, jeugdig

cahsik *zn.* 1. (kurrik) het ezelsveulen 2. (exmaq) de domoor 3. (xayîn) de verrader, de verrader van het vaderland

calaloke *zn. dierk.* de spin

cam *zn.* het glas

cambaz 1. *zn.* de acrobaat, de koorddanser 2. *zn.*

(sihirbaz) de goochelaar 3. *bn. fig.* slim, sluw, listig

cambazî *zn.* 1. de acrobatiek 2. (sihirbazî) de goochelarij

cambazî kirin goochelen, een truc vertonen 3. *fig.* de sluwheid, de geslepenheid, de slimheid

cambazxane *zn. (acrobatisch)* het circus

camedanî *zn.* de tulband

camekan *zn.* 1. (vitrin) de vitrine, de etalage, de uitstallkast 2. (sera) de broeikas

camerî *zn.* de heldendaad, de heldenmoed, de dapperheid

camêr 1. *bn.* gul, gulhartig, joviaal, galant, oprecht, eerlijk, vrijgevig 2. *zn.* de heer, de weldoener

camid *zn.* het voorwerp, het ding, het object

camî *zn.* de moskee

camker *zn.* de glaszetter, de glazenmaker

camûs *zn. dierk.* (gamêş) de buffel, de waterbuffel

camxane *zn.* de glaswinkel

can *zn.* 1. (jiyan) het leven, het hachje **canê xwe xilas**

kirin ◇ zijn hachje redden 2. (ruh) de ziel, de geest

canê yekî girtin ◇ iemands ziel afnemen, iemand van zijn ziel beroven 3. (beden) het lichaam, het lijf **canê**

xwe xwedî kirin ◇ goed voor zichzelf zorgen

Canamin! *uitr.* Schat!, Lieverd!

canan *zn.* de geliefde, de schat, de lieverd

can avêtin *ww.* enthousiast zijn, zich met hart en ziel

aan iets wijden, ergens veel zin in hebben, hevig verlangen naar, snakken naar, smachten

canbaz *zn.* ▶ cambaz

canberî *zn. dierk.* de garnaal

canbêzar *bn.* levensmoe

can dan *ww.* ter ziele gaan, sterven, doodgaan,

overlijden, de geest geven, de pijp uit gaan, de pijp

aan Maarten geven **canê xwe dan** zijn ziel geven

voor, zich opofferen

canega *zn.* ▶ cange

canemêrg *zn.* ▶ zeferan

canêş *zn.* de pijn, het verdriet

canfeda 1. *bn.* opofferingsgezind, toegewijd, zorgzaam

2. *zn.* (cangorî) de martelaar **can xwe feda kirin** zich opofferen

canfedayî *zn.* de opoffering

canfes *zn.* het zijden kledingstuk

cange *zn.* het kalf, de vaars

cangiran *bn.* plomp, vadsig, traag, lui, langzaam, log

cangorî *zn.* de martelaar, de bloedgetuige

canik *zn.* de dame, de mevrouw **canik û camêran**

◇ dames en heren

canî I *zn. dierk.* (hesp) het veulen

II *zn.* (qatil) de moordenaar

cankuj *bn.* dodelijk

cankûş *zn.* (çangoç) de klokkenluider
canpola *bn.* kerngezond, [met stalen zenuwen]
canxıraş *bn.* onaangenaam, [door merg en been] (*geluid*)
canxwaşî *zn.* de goede gezondheid **can xwaşiya yekî xwastin** iemand een goede gezondheid toewensen
canzer *bn.* ongezond, [schadelijk voor de gezondheid]
car *zn.* de keer, de/het maal **tu car** nooit **her cara ku** iedere keer dat **pir caran** vaak, dikwijls **car û car** af en toe, soms
caran *bijw.* soms, [af en toe]
carcaran *bijw.* soms, [af en toe]
carcarekan *bijw.* soms, [af en toe]
carcarne *bijw.* soms, [af en toe]
carcim *bijw.* ▶ *cacim*
carcûr *zn.* (çek) het magazijn
cardin *bijw.* nogmaals, wederom, opnieuw, [een andere keer], [volgende keer] **cardin kirin** herhalen
caregize *zn.* de 4-jarige mannelijke waterbuffel
carek *bijw.* [één keer], ineens, eenmalig, eens
carekê *bijw.* [één keer], ineens, eenmalig, eens **carekê ji cara** er was eens **bi carekê** ooit **carekê de** plotseling, ineens
carina *bijw.* soms, [af en toe]
carisî *zn.* (çêr) de vloek
carisî kirin *ww.* vloeken, schelden
cariye *zn.* 1. de haremvrouw, de slavin 2. het dienstmeisje
carû *zn.*, *S.* het pleister
casûs *zn.* de spion
casûsî *zn.* de spionage
caş *zn.*, *S.* 1. (ker) de ezel 2. (xayîn) de landverrader
caşik *zn.* (kurrik) het ezelsveulen
catir *zn. plantk.* 1. de wilde marjolein, de oregano 2. het vergeet-mij-nietje
caw *zn.* de katoenen stof
cawbir *zn.* 1. de wever 2. de schaar
cawî **I** *bn.* [van katoen], katoenen
II *zn.* de schoonzus (*vrouw van broer van echtgenoot*)
cawîdanî **1.** *bn.* onsterfelijk **2.** *zn.* de katoenen tas
cawîn *bn.* [van katoen], katoenen
cax *zn.* 1. de leuning, de balustrade 2. het hek

caz *zn. muz.* de jazz
cazib *bn.* bekoorlijk, aantrekkelijk
cazibe *zn.* de aantrekkelijkheid, de bekooring
cazibedar *bn.* bekoorlijk, aantrekkelijk
cazû *zn.* de heks, de kol, de toverkol
ceban *bn.* 1. (tirsonok) angstig, laf, kleinmoedig
 2. (çivanok) onbetrouwbaar, veranderlijk
cebanî *zn.* 1. de lafheid, de bevreesdheid 2. de afvalligheid
cebhe *zn.* het front
cebilxane *zn.* de ammunitie, de munitie, de/het munitiedepot
Cebrayîl *zn.* de aartsengel Gabriël
cebt *zn. plantk.* ▶ *surdar*
cedew *zn. med.* 1. de ontsteking op mond en hoeven
 2. (nasir) de likdoorn, het eelt
cedwel *zn.* de liniaal
cefa *zn.* de moeite, de last
cefakar *bn.* lankmoedig, verdraagzaam, gekweld
cefakêş *bn.* gekweld, [moeite ondervindend], lankmoedig
cefen *zn.* de fabel
ceferî *zn.* 1. □ een (*het*) zwaard 2. □ een (*de*) sjiitische sekte
ceger *zn. anat.* de lever
ceh *zn. plantk.* de gerst
cehcehik *zn. plantk.* de venkel
cehd *zn.* de wilskracht, de ijver, de moeite, de vlijt, de poging, de inspanning
cehdasî *zn. plantk.* de muizengerst, het kruipertje
cehd kirin *ww.* pogen, moeite doen, proberen
cehel *bn.* onwetend, onkundig
cehenem *zn.* de hel
cehenem bûn *ww.* oprotten **Cehenem be!** ◊ Loop naar de hel!, Donder op!
cehenem kirin *ww.* op laten rotten
cehidandin *ww.* (bicehidîne) ijveren, streven, zich inspannen
cehidok *zn.* □ een (*het*) geurig kruid, dat vocht opneemt uit kleding en een lekkere geur verspreidt
cehîni *bn.* [van gerst]

cehnemî *zn. plantk.* de bougainville

cehter *zn. plantk.* de tijd

cehzeran *zn. 1. juni 2. astron.* de Tweelingen

cejn *zn.* het feest, de fuif **cejna Newrozê** het Newrozfeest (*Koerdisch nieuwjaarsfeest*) **cejna piçûk** het suikerfeest **cejna Ramadanê** het suikerfeest **cejna qurbanê** het slachtfest, het offerfeest **cejna sersalê** het nieuwjaarsfeest **Cejna te píroz be!** ◇ Prettige feestdagen!

cejnane *zn.* de festiviteit

cejna zayîné *zn. 1.* (a Fileyan) de Kerstmis, het kerstfeest *2.* (cejna rojbûyîné) het verjaardagsfeest

cejnepîrozî *zn.* de feestviering

celad *zn.* de beul, de scherprechter

celadet *zn.* (mêrxasî) de moed, de dapperheid

celeb I *zn.* de veehandelaar

II *zn.* (cûre) de soort, de variant, de variatie, de verscheidenheid

celebnav *zn. gramm.* de samengestelde naam

celew *zn.* het bit, de breidel, de teugel

celp *zn.* de modder, de blubber, het slib, het slijk

celx *zn.* de barst, de scheur, de krimpscheur

celxe *zn. 1.* de schijf (*van vrucht*) *2.* (kefçî) de vork

cem I *bijw.* bij, naast **li cem** bij, naast

II *zn.* de grote mand

III *zn. 1.* de bijeenkomst **cem û civat** ◇ de bijeenkomst *2.* de Alevietische godsdiensttoefening

cemaet *zn. 1.* (civat) de gemeenschap, de groepering, de gemeente *2.* de groep mensen aanwezig in de moskee tijdens het gebed

cemciqandin *ww.* (bicemciqîne) schudden, karnen

ceded *zn.* (qeşa) het ijs

cededanî *zn.* (puşî) de tulband

ceded girtin *ww.* bevriezen

cemidandin *ww.* (bicemidîne) *1.* bevriezen, invriezen *2.* schorsen

cemidî *bn.* bevroren, ijskoud **ava cemidî** het ijskoude water

cemidîn *ww.* (bicemide) *1.* vriezen, bevriezen *2.* het erg koud hebben

cemik *zn.* de hooivork

cemiyet *zn.* de gemeenschap, de vereniging

cemsêr *zn. aardr.* de pool

centêr *zn.* de dubbele ezelstas

cenab *zn.* de heer, de majesteit, de excellentie **cenabî heq** ◇ Onze-Lieve-Heer, de here God

cenabet 1. [ritueel onrein] *2. zn.* de rituele onreinheid

cenanî *zn.* de pachter (*meestal van boomgaard of groentetuin*)

cenawer *zn.* het monster, het ondier, het onmens, het misbaksel, het gedrocht, het wangedrocht, (ejdeha) de draak

cenawir *zn.* ► cenawer

cenaze *zn.* het lijk, de dode

cencer *zn. 1.* de katrol, het hijsblok *2.* (bendik) de spoel, de klos

cenculuk *zn.* de tot twee jaar oude kameel

cendek *zn. 1.* (cenaze) het lijk *2.* (laş) het lichaam

cendere *zn.* de pers **cenderê tirî** de druivenpers

cendirme *zn.* de gendarme, de militaire politie

cenet *zn.* het paradijs, de hemel

ceng *zn.* (şer) de oorlog, de strijd, de slag

cengawer 1. *bn.* krijgshaftig, oorlogszuchtig, martiaal *2. zn.* de krijger

cengbaz *zn.* ► cengawer

ceng kirin *ww.* strijden, vechten, oorlog voeren

cengname *zn.* het oorlogsverhaal, het oorlogsdocument

cenîn *zn.* het embryo

centûr *zn. muz.* de harp

ceqîn *zn.* (hezaz) de aardverschuiving

cer I *zn.* de waterkan, de kan

II *zn.* de moer, de schroef

cera *bn.* vloeibaar

cerahat *zn. med.* de etter, de/het pus

cerahî 1. *bn.* chirurgisch *2. zn.* de chirurgie, de heelkunde

cerbader *zn.* de schroevendraaier

cercer *zn.* (gam) de dorsslede

cerd *zn. 1.* het detachement *2.* (êrîş) de inval, de overval, de aanval

cerde *zn.* de piraat, de kaper, (li deryayê) de zeerover, de boekanier

cerdel *zn.* de emmer, de puts
cerdeyî *zn.* de piraterij, de zeeroverij, de vrijbuitelij
cerdeyî kirin *ww.* kapen, piraterij bedrijven
cereme *zn.* ▶ cerîme
ceres *zn.* de bel, de gong, de zoemer
cereyan *zn.* 1. (*elektrisch*) de stroom 2. de tocht
cerg *zn. anat.* de lever
cerge *zn.* de kring, de cirkel, de rondte
cergebez *zn.* □ een (*de*) Koerdische dans waarbij mannen en vrouwen in een cirkel dansen
ceribandin *ww.* (*biceribîne*) proberen, pogen, trachten
ceribîn *ww.* (*biceribe*) proberen, pogen, trachten
ceribok *zn.* de proef, het experiment
cerîme *zn.* 1. de boete, de bekeuring 2. de straf
ceryan *zn.* 1. (*elektrisch*) de stroom 2. de tocht
ces *zn.* het gips
cesaret *zn.* het lef, de moed, de durf, de dapperheid
cesaret kirin *ww.* durven, de moed hebben, lef hebben, aandurven
cesd *bn.* (*çist*) energiek, actief
cesed *zn.* het lijk, de dode
cesûr *bn.* (*mêrxas*) moedig, dapper, flink, onbevreesd, manhaftig, kranig, kloekmoedig, kordaat
cew *zn.* (*hevring*) de schaar (*om schapen te scheren*)
cewab *zn.* (*bersîv*) het antwoord, de respons
cewahir *zn.* het sieraad, het juweel, de edelsteen
cewar *zn.* (*hewan*) de doedelzak
cewaz *zn.* (*destûr*) de toestemming
cewdik *zn.* de kleine leren zak voor vloeistof
cewenke *zn.* de veldfles
cewher *zn.* 1. het sieraad, het juweel, de edelsteen 2. het materiaal, de stof, het erts, het element
cewî *zn.* (*zamq*) de lijm, het plaksel, de/het stijfjel, de/het hars
cew kirin *ww.* afscheren, trimmen
cewr *zn.* het geweld, de dwang **bi cewr û cefa** ◊ met geweld en onder dwang
cewrîk *zn. dierk.* de pup, de puppy, de jonge hond, het hondje
cewseq *bn.* boordevol, propvol, stampvol, tjokvol, afgeladen

cewşen *zn.* (*zîrx*) het harnas, het pantser, de wapenuitrusting
cewtik *zn.* het handtasje
cezar *zn.* het verdriet, het leed, de smart, het medelijden, de droefenis
cexiz *zn.* (*cerge*) de kring, de cirkel, de rondte
cexizî *bn.* cirkelvormig
ceza *zn.* 1. de straf, de bestraffing 2. de boete, de bekeuring **ceza giran kirin** straf verzwaren, boete verhogen **cezayê hebsê** de gevangenisstraf **cezayê mirinê** de doodstraf
ceza dayîn *ww.* straffen, een straf opleggen, bestraffen, straf geven
ceza girtin *ww.* gestraft worden, bestraft worden, straf opgelegd krijgen
ceza kirin *ww.* straffen, bestraffen
ceza kişandin *ww.* een gevangenisstraf uitzetten, een straf ondergaan
ceza xwarin *ww.* 1. (*pere*) een boete opgelegd krijgen, beboet worden 2. gestraft worden, straf krijgen
Cezayîr *zn.* het Algerije
Cezayîrî 1. *bn.* Algerijns 2. *zn.* (*m.*) de Algerijn, (*v.*) de Algerijnse
cezîr *zn.* de eb, het laagwater, het laagtij
cezû *zn.* het mohair
cezwe *zn.* het kleine pannetje met lange steel om koffie in te bereiden
cê *bn.* apart, gescheiden, verschillend, anders
cê bûn *ww.* scheiden, uit elkaar gaan, apart zijn, gescheiden worden **ji hev cê bûn** uit elkaar gaan
cêkerî *zn.* de discriminatie
cê kirin *ww.* scheiden, splitsen, delen, onderscheiden, uitzonderen, uit elkaar halen
cêmik *zn.* 1. de Siamese tweeling 2. de met elkaar vergroeide vruchten
cênig *zn. anat.* 1. het slaapbeen, de slaap 2. (*por*) de bakkebaard **cênigên xwe drêj kirin** zijn bakkebaarden laten staan
cêp *zn.* (*berik*) de zak
cêr *zn.* (*kûz*) de waterkan, de kan, de kruik, de gieter
cêreng (*cûda*) [*i*eder apart], [*i*eder voor zich]

cêrifk *zn.* (havlêk) de bezem, de veeger, de boender

cêw *zn.* (berik) de zak

cêwî *zn.* 1. de tweeling **zarokên cêwî** de tweelingkinderen 2. *gramm.* □ de medeklinker die een dubbelklank bevat, in het Koerdisch: ç, k, p, r, t

cêz *zn.* de bruidsschat

cibe *zn.* de tabberd, de stola, de toog, de toga

cibil *bn.* arm, berooid, [geen rooie cent hebben], [zonder een rooie cent op zak], platzak

cibilyet *zn.* het karakter, de aard, de geaardheid

ciger *zn. anat.* de lever

cih I *zn.* ▶ cî

II *bn.* ▶ cihê

cihê *bn.* apart, gescheiden, verschillend, anders

cihê bûn *ww.* scheiden, uit elkaar gaan, apart zijn, gescheiden worden **ji hev cihê bûn** uit elkaar gaan

cihêkerî *zn.* de discriminatie

cihê kirin *ww.* scheiden, splitsen, delen, onderscheiden, uitzonderen, uit elkaar halen

cihêz *zn.* (cêz) de bruidsschat

cihkî *bn.* plaatselijk, lokaal

cihnişîn *zn.* 1. (wekîl) de plaatsvervanger, de gemachtigde, de zaakgelastigde, de zaakwaarnemer 2. (meskûn) de inwoner, de ingezetene

cihû *zn. (m.)* de jood, (*v.*) de jodin **dij cihû** de antisemiet

cih û war *zn.* ▶ cîwar

cij 1. *bn.* gevaarlijk, onveilig, riskant 2. *zn.* het gevaar, het onraad

cil *zn.* 1. (kinc) de kleding, de kleren, het kleed, de kledij

cil ji xwe kirin zich uitkleden **cil li xwe kirin** zich aankleden **cil wergirtin** zich aankleden **cilê xwe danîn** zich uitkleden 2. (nivîn) het bed **cil danîn** het bed opmaken **ketin cilan** ◊ a. naar bed gaan

b. bedlegerig worden, door ziekte aan bed gebonden worden c. (palas) het paardendek

cilbik *zn. plantk.* de wikke, de lathyrus

cild *zn.* (germ) de huid, het vel

cildank *zn.* 1. de kleerkast, de klerenkast 2. het rek of de plank waar overdag de bedden opgestapeld liggen

cilnermker *zn.* de wasverzachter

cilq *bn.* 1. (hêkê cilq) bedorven (*van erî*) 2. (vala) leeg, loos 3. (mirovê cilq) hersenloos, dom

cilşo *zn.* 1. de wasvrouw 2. de wasmachine

cilşok *zn.* de wasserij, de wasserette, de wasinrichting

cilwe *zn.* de koketterie, de behaagzucht

cilwefiroş *bn.* koket, koketterend

cilwekar *bn.* koket, koketterend

cimnastîk *zn.* de gymnastiek

cin *zn.* de geest, de boze geest, het spook, het aardmannetje, de demon **cinan ketin** ◊ een epileptische aanval krijgen **cin ji ser girtin** ◊ de duivel uitbannen

cinabet *zn.* ▶ cenabet

cinaq *zn. anat.* het vorkbeen (*van vogels*) **cinaq girtin** ◊ wedden met een vorkbeen

cinawir *zn.* ▶ cenawir

cinayet *zn.* de moord

cincilandin I *ww.* (bicincilîne) (*opvallend*) versieren

II *ww.* (bicincilîne) laten bezinken

cincilî I *bn.* (av) helder, klaar, zuiver, kristalhelder

II *bn.* (xemilandî) [met veel sieraden], kleurrijk, opgemaakt

cincilîn *ww.* (bicincile) bezinken

cinciqî *bn.* (*opvallend*) versierd, kleurrijk

cinciqî kirin *ww.* (cincilandin) laten bezinken

cindar 1. *bn.* demonisch, epileptisch 2. *zn.* de epilepticus

cindî 1. *bn.* mooi, knap 2. *zn.* (leşker) de soldaat, de militair

cinêh *zn.* (ço) de knuppel

cine sitrî *zn. plantk.* de braam

cinê kirin *ww.* katoen oogsten

cinên *zn.* het tuintje

cingal *zn.* de jungle

cingane *zn. (m.)* de zigeuner, (*v.*) de zigeunerin

cingir *zn.* de exorcist, de duivelbanner, de duivelbezuuder

cinig *zn. anat.* ▶ cênig

cinigandin *ww.* (biciniqîne) angst aanjagen, laten schrikken, opschrikken

cinisrî *zn. plantk.* de braam, de braambes

cins *zn.* 1. (cur) de soort, het type 2. (nijad) het ras

3. (cinsiyet) het geslacht, de sekse

cinsiyet *zn.* 1. het geslacht, de sekse 2. de seksualiteit

cinsî *bn.* geslachtelijk, seksueel

cinûs *bn.* (gemar) vuil, vies, smerig, goor, morsig **cinûs bûn** vuil worden, vies worden

cinûs kirin *ww.* vuil maken, bevuilen, vervuilen, bemorsen, bezoedelen, besmeuren

cir I *zn.* het kabaal, het spektakel, de bombarie, het geraas, het misbaar, het lawaai, de herrie, het gruis, de kakofonie, het rumoer **cir kar xistin** ◇ herrie veroorzaken

II *zn.* (xû) het karakter, de aard, de natuur

circir *zn.* 1. (cîrcîrê kinc) de rits, de ritssluiting 2. (dengê sîsîrkê) het getsjirp van een krekel 3. (dir dir) het gezanik, het gekanker, het gezaag, het gemeier 4. (çîrrîn) het geknars

circirik *zn. dierk.* de mot, de kleermot

circir kirin *ww.* 1. (sîsîrk) tsjirpen 2. (dir dir) zeuren

cird *zn.* (cerd) de aanval, de inval, de overval, het offensief, de aanslag

cire cir *zn.* 1. het getsjirp 2. het gezeur 3. het geknars

cirik I *zn. dierk.* de mot, de kleermot

II *zn.* 1. het spinnewiel 2. de wringer die pitjes van de katoen scheidt

cirîd *zn.* 1. (lîstîka cirîd) het steekspel 2. (dara cirîd) de speer, de werpspeer, de lans **cirîd avêtin** speerwerpen **cirîd leyîstin** speerwerpen als sport of spel

cirîdbaz *zn.* de speerwerper

cirîdbazî *zn.* het speerwerpen

cirk *zn. med.* (melhem) de zalf

cirm *zn.* de misdaad, de criminaliteit, het vergrijp

cirt *bn.* 1. karakterloos, waardeloos 2. futloos, moedeloos

cirtemîz *bn.* incontinent

cis *zn.* het gips **baskê wî di cisê de ye** zijn arm zit in het gips

cisim *zn.* het voorwerp, het object

cisir *zn.* de balk, het bint (*voor plafond*)

cismanî *bn.* materieel

cisn *zn.* ▶ cins

cit *zn.* de steekwond

civak *zn.* de gemeenschap, de maatschappij, de samenleving, de commune

civakî *bn.* sociaal, maatschappelijk **karê civakî** het maatschappelijk werk **bisporê civakî** de maatschappelijk werker **bispora civakî** de maatschappelijk werkster **Bisporiya Civakî ya Kurd** het Koerdisch Maatschappelijk Werk

civandin *ww.* (bicivîne) (kom mirin) verzamelen, bijeenbrengen, bijeenroepen

civat *zn.* 1. de gemeenschap, de maatschappij, de samenleving 2. (hevhatin) de vergadering, de bijeenkomst 3. het gezelschap, de groep, de raad

civata şaredariyê *zn.* de gemeenteraad

civatgeh *zn.* de vergaderruimte, de plaats van bijeenkomst

civatname *zn.* het verslag, de notulen

civatnişîn *zn.* 1. de zitting, de bijeenkomst 2. (dadgeh) de rechtszitting

civatok 1. *zn.* het (*kleine*) college, de (*kleine*) raad 2. *bn.* sociaal

civîn 1. *ww.* (bicive) bijeenkomen, vergaderen, verzamelen **civîn girêdan** vergaderen, vergadering houden 2. *zn.* de vergadering, de bijeenkomst **civîna salê** de jaarlijkse bijeenkomst 3. *zn.* het gezelschap

ciwa *zn.* (zîbak) het kwik, het kwikzilver

ciwan *bn.* 1. jong 2. (rind) knap, mooi, prachtig

ciwanga *zn.* het kalf, de vaars

ciwanî *zn.* 1. de jeugd, de jongeren 2. (rindî) de schoonheid, de pracht, de beauty

ciwan kirin *ww.* 1. verjongen 2. (kokandin) verfraaien, mooier maken

ciwanmêr 1. *bn.* (egît) dapper, moedig, krانى 2. *bn.* (çavtêr) gulhartig, gul, joviaal, galant 3. *bn.* (durust) eerlijk, oprecht 4. *zn.* (mîrza) de heer, de weldoener

cixare *zn.* de sigaret **cixare tendûristiyê xera dike** roken schaadt de gezondheid **cixare vêxistin** sigaret aansteken

cixarekêş *zn.* de roker

cixare kişandin *ww.* roken

cixiz I *bn.* (hîlekar) vals, oneerlijk, gemeen

II *zn.* (xet) de streep, de lijn, de reep

cixizî kirin *ww.* vals spelen, bedriegen, niet eerlijk te werk gaan

ciyawaz *zn.* de twist, het geschil, de tweespalt, de onmin

cizdan *zn.* de portemonnee, de portefeuille, de beurs

cize ciz *zn.* het gesis

cize kirin *ww.* sissen

cizme *zn.* (gîzme) de laars

cî *zn.* 1. de plaats, de plek, het oord, de locatie, het punt
2. (nivîn) het bed

cîgeh *zn.* ▶ cîh

cîger *zn. anat.* de lever

cîgera reş *zn. anat.* de lever

cîgera spî *zn. anat.* de long

cîgermasî *zn. dierk.* de longvis

cîgir 1. *zn.* de plaatsvervanger 2. *voorv.* vice-

cîh *zn.* 1. (şûn) de plaats, de plek, de ruimte, de locatie **bi cîh** juist, op zijn plaats **cîhê kar** de werkplaats, het werkterrein **cîhê ku** de plaats waar ... **Ger ez di cîhê te de bûm ...** ◇ Als ik jou was ..., Als ik in jouw schoenen stond ... **di cîh de** ◇ op zijn plaats, toepasselijk, onmiddellijk 2. (xak) de grond 3. (meydan) het terrein, het veld 4. (meqam) de functie, de positie, de plaats

cîhad *zn.* de heilige oorlog

cîhan *zn.* 1. (dinya) de wereld 2. (alem) het universum

cîhangîr *zn.* de wereldveroveraar

cîhangîrî *zn.* de wereldverovering

cîh anîn *ww.* uitvoeren, verwezenlijken, vervullen, nakomen

cîhaz *zn.* het apparaat, de machine

cîh bûn *ww.* 1. (bi cî û war bûn) gaan wonen, zich vestigen 2. (rûniştin) plaatsnemen, gaan zitten

cîh cîh [hier en daar], [op verschillende plaatsen]

cîh dayîn *ww.* plaatsmaken, plaats ter beschikking stellen

cîhderk *zn.* de uitgang

cîher *zn.* de geadresseerde

cîherîn *zn.* 1. (poste) de bestemming 2. (tayîn) de aanstelling, de benoeming

cîhgah *zn.* de plaats, de plek, de ruimte

cîhgeh *zn.* de plaats, de plek, de ruimte

cîhgir 1. *zn.* de plaatsvervanger 2. *voorv.* vice-

cîh girtin *ww.* plaatsnemen, plaatsvervangen **ketin**

cîhê iemands plaats innemen

cîh guhartin *ww.* van plaats veranderen/verwisselen, verplaatsen

cîh hiştin *ww.* achterlaten, verlaten

cîh kirin *ww.* plaatsnemen, neerzetten **kirin cîh** op zijn plaats zetten

cîhkî *bn.* lokaal, plaatselijk

cîhteng *bn.* 1. onprettig 2. ongeduldig

cîh û war *zn.* de omgeving, de verblijfplaats

cîl *zn.* de/het gum, de/het gom, het vlakgom, het stof, de/het radeergum

cîla *zn.* de/het lak, de/het vernis, het glazuur

cîla kirin *ww.* glazuren, vernissen, lakken

cînar *zn.* (cîran) de buur, (*m.*) de buurman, (*v.*) de buurvrouw

cînav *zn. gramm.* het voornaamwoord **cînavên pêşker** het aanwijzend voornaamwoord **cînavên kesan** het persoonlijk voornaamwoord

cîp *zn.* de jeep

cîran *zn.* de buur, (*m.*) de buurman, (*v.*) de buurvrouw

cîro *zn.* de giro **jimareyê cîro** het gironummer

cîsim *zn.* het voorwerp, het object

cîwar *zn.* het district, het gewest, de omgeving, de omstreken

cîwarbûyî *bn.* woonachtig

co *zn. aardr.* de beek, de vliet

cobar *zn.* de beek, de vliet

cobir *zn. dierk.* de veenmol

cokey *zn.* 1. de jockey 2. de joker

col *zn.* 1. (zencîr) de ketting, de keten, de rij 2. (bir) de kudde

colandin *ww.* (bicolîne) (dergûş) wiegen

colane *zn.* (dergûş) de wieg

cole *zn., S.* de beweging

colek *zn.* (naxir) de kudde

coleq *zn.* (mirêba) de pachter

colik *zn.* ▶ culbe

comerd *bn.* vrijgevig, royaal, edelmoedig, gul

comerdî *zn.* de gulheid, de vrijgevigheid, de edelmoedigheid

conî *zn.* (sîndir) de mortier, de vijzel

cop *zn.* de gummistok, de gummiknuppel, de wapenstok

coq I *zn. med.* de bult, de knobbel (*in bot*)

II *zn., S.* (nîr) het juk

III *zn.* het eiertikken (*gokspel waarbij twee eieren tegen elkaar gestoten worden*)

coqcoq *zn. dierk.* de kalkoien

cor I *zn.* (corê hespê) de voerzak, de haverzak

II *zn.* (cûre) de soort

coşandin *ww.* (bicoşîne) (kelandin) koken, aan de kook brengen

coşîn *ww.* (bicoşe) **1.** (kelîn) koken, aan de kook zijn
2. op zijn kop staan, juichen

cot *zn.* **1.** het paar, het koppel, het tweetal, het span **cot bi cot** twee aan twee **2.** de ploeg

cotar *zn.* de boer, de landbouwer, de landarbeider

cotarî *zn.* de landbouw **cotarî kirin** landbouw beoefenen

cotek *bn.* [één paar], [één stel] **cotek ga** één paar ossen, twee ossen

cotik *zn.* **1.** de Siamese tweeling **2.** twee met elkaar vergroeide dingen

cotkar *zn.* de boer, de landbouwer, de landarbeider

cotkarî *zn.* de landbouw **cotkarî kirin** landbouw beoefenen, ploegen

cotyar *zn.* de boer, de landbouwer

coxîn *zn.* (bênder) de dorsvloer, de deel

coxînan *zn.* juni

coxîngeh *zn.* de dorsvloer

cozerdan *zn.* ▶ cehzeran

cuda *bn.* ▶ cûda

Cuhî *zn.* (*m.*) de jood, (*v.*) de jodin

culbe *zn. plantk.* **1.** de lathyrus **2.** □ een (*de*) erwt

culhe *zn.* (çilag) de wever

cume *zn.* (înî) de vrijdag

cumle I **1.** *onbep.vnw.* alle **2. bn., bijw.** hele **cumle alem**
◇ de hele wereld

II *zn.* (hevok) de zin

cunbuş *zn. muz.* □ een (*het*) tokkelinstrument

cundî *zn.* de soldaat

curn *zn.* ▶ cirm

curn *zn.* **1.** de uitgeholde boomstam **2.** de uitgeholde boomstam voor het persen van druiven
3. de uitgeholde boomstam als drinkbak
4. het marmeren bekken **5.** de drinkbak, de drinkplaats

cut *bn.* ▶ cot

cuwab *zn.* (bersîv) het antwoord

cuwan *bn.* ▶ ciwan

cuxîn *zn.* (bênder) de dorsvloer

cuz **1.** *zn.* (cuzê Qur'an) □ een (*het*) deel van de Koran
2. bn. (kêm) weinig

cuzam *zn. med.* (gulî) de lepra, de melaatsheid

cuzb *zn.* de voordracht

cûbrik *zn.* ▶ cobir

cûce **1. bn.** klein, [in groei achtergebleven] **2. zn.** de dwerg, de lilliputter, de kabouter, het aardmannetje

cûcîk *zn. dierk.* het kuiken, het nestkuiken

cûda *bn.* apart, gescheiden, verschillend, afzonderlijk, uiteenlopend **tiştên cûda** de uiteenlopende dingen
cûda bûn gescheiden worden

cûda kirin *ww.* scheiden, uit elkaar halen

cûdayî *zn.* het verschil

cûmik *zn.* het weefgetouw, de weefstoel

cûmker *zn.* (çilag) de wever

cûn I *ww.* (bicû) (cûtin) kauwen

II **1. bn.** loodkleurig, grauw **2. zn.** de loodkleur

III *zn. plantk.* de boterbloem, de ranonkel

cûqîn *bn.* zwak, uitgeput

cûre *zn.* de soort, de manier **ev cûre kesana** dit soort personen

cût *zn.* **1.** het paar, het koppel, het tweetal, het span **2.** de ploeg

cûtin *ww.* (bicû) kauwen

Ç

ç *zn.* de ç (*de vierde letter van het Koerdische alfabet*)

ça *bijw.*, *Z.* waar, [op welke plaats]

çabik *bn.* (zû) gauw, snel, spoedig

Çaçan *zn.* (*m.*) de Circassiër, (*v.*) de Circassische

Çaçanî **1.** *bn.* Circassisch **2.** *zn.* het Circassisch

çadir *zn.* de tent

çak *bn.* (baş) goed

çakbîn *zn.* de optimist

çak bûn *ww.* (xwaş bûn) beter worden, genezen

çakêt *zn.* de jas

çakil *zn.* (çangil) de haak, de beugel

çakî *zn.* **1.** (başî) de goedheid, de vriendelijkheid

2. (xweşî) de gezondheid

çak kirin *ww.* **1.** beter maken **2.** (xwaş kirin) genezen, revalideren

çakûç *zn.* de hamer

çal I *zn.* de grote zak, de jutezak, de baal

II *bn.* bont, kakelbont

III 1. *zn.* de kuil, de groeve, de sleuf, het hol, de holte

2. (bîr) de put

çalak *bn.* kwiek, snelvoetig, snel, vlug

çalakî *zn.* de actie, de beweging, de daad

çalav *zn.* **1.** de plas **2.** (bîr) de put

çal bûn *ww.* verzakken

çaleke *zn.* *dierk.* de das

çalik *zn.* het kuiltje

çal kirin *ww.* induiken, uitdiepen

çam *zn.* *plantk.* (kaj) de den, de dennenboom, de pijnboom, de naaldboom

çamûr *zn.* (herrî) de modder, de blubber, het slib, het slijk

çand *zn.* de cultuur **Akediya Çand û Hunera**

Kurdî de Academie van Koerdische Cultuur en Kunst

çandayî *bn.* cultureel

çande *zn.* **1.** de cultuur **2.** de akkerbouw, de landbouw, het boerenbedrijf

çandeyî *bn.* cultureel

çandin **1.** *ww.* (biçîne) planten, kweken, zaaien, telen **2.** *zn.* de akkerbouw, de landbouw, het boerenbedrijf

çandiyar *zn.* de landbouwer, de boer, de agrariër

çandî *bn.* cultureel

çankut *zn.* de klokkenluider

çanqil *zn.* de haak, de beugel

çanqoç *zn.* de klok, het carillon

çap *zn.* de druk, de uitgave **çapa duhemîn** de tweede druk **çap bûn** gedrukt worden

çapdêrî *zn.* de pers

çapemenî *zn.* de pers

çapez *zn.* de theepot

çapgerî *zn.* de pers

çapker *zn.* de drukker

çap kirin *ww.* **1.** drukken **2.** (weşandin) publiceren, uitgeven

çaplus **1.** *bn.* kruiperig, vleierig **2.** *zn.* de kruiper, de vleier, de strooplikker

çaplusî *zn.* de kruiperij, het strooplikken, de vleierij

çaplûk *zn.* het kruipen

çapxane *zn.* **1.** de drukkerij **2.** (weşanxane) de uitgeverij

çaq *zn.* ▶ çêq

çaqmaq *zn.* **1.** (heste) de aansteker **2.** (di tifingê de) de haan (*van geweest*)

çaqrût *bn.* **1.** (feqîr) arm, [niet rijk] **2.** (bêedeb)

onfatsoenlijk, onbeschaamd, schaamteloos, brutaal

çaqû *zn.* het zakmes, het radeermesje, het pennenmes

çar I *telw.* vier **çar bi çar** telkens vier **çar kem, çar**

zêde ongeveer, ten naaste bij, plusminus

- II** *zn.* (babirek) het zeil, het doek
- III** *zn.* (şahê Rûs) de tsaar
- çarbazî** *zn.* de galop
- çarbez** *zn.* de vierling
- çarçabik** *bijw.* [in minder dan geen tijd], [in een handomdraai], vliegensvlug, [zeer snel]
- çarçek** *bn.* [goed gewapend], geharnast
- çarçiğ** *bn.* modderig, slijkerig, morsig
- çarçive** *zn.* de lijst, het frame, de omlijsting, de rand, het kader
- çarçive kirin** *ww.* inlijsten, omlijsten, omlijnen, omkaderen
- çardağ** *zn.* de koepel, het prieel
- çardar** *zn.* de brancard, de draagbaar
- çardax** *zn.* de koepel, het prieel
- çardeh** *telw.* veertien
- çardehem** *rangtelw.* veertiende
- çardehemîn** *rangtelw.* veertiende
- çar destî** *zn.* het zijn best doen, het zich ergens helemaal aan geven **çar destan pê girtin** ◇ zich ergens voor inzetten
- çare** **I** *zn.* *anat.*, *Z.* het voorhoofd
- II** *zn.* het redmiddel, het hulpmiddel, het tegengif
- çare dîtîn** ◇ een oplossing trachten te vinden **çare nedîtîn** ◇ ergens geen oplossing voor vinden, geen raad meer weten met **bêçare a.** hulpeloos, radeloos, wanhopig, weerloos **b.** (nexwaşî) ongeneeslijk
- çarek** *zn.* ▶ çaryek
- çarem** *rangtelw.* vierde
- çaremîn** *rangtelw.* vierde
- çarenîn** *bn.* onvermijdelijk
- çarenûs** *zn.* het lot, het noodlot, het fatum **mafê çarenûsî** het zelfbeschikkingsrecht
- çareser** *zn.* de oplossing **çareser bûn** opgelost worden
- çareser kirin** *ww.* oplossen
- çargoşe** **1.** *bn.* vierhoekig **2.** *zn.* het vierkant
- çarik** **I** *zn.* de hoofddoek
- II** *zn.* ▶ çargoşe
- çarix** *zn.* □ een (*de*) schoen gemaakt van ongelooide huid
- çarîn** **1.** *bn.* viervoudig **2.** *zn.* het kwatrijn, het couplet
- çarîng** *zn.* *dierk.* (mozebeş) de hoornaar
- çarkenar** **1.** *bn.* vierhoekig **2.** *zn.* het vierkant
- çarkindêle** *zn.* *plantk.* (çewênder) de suikerbiet
- çarlep** *zn.* het kruipen
- çarlepki** *bn.* kruipend
- çarmedor** (hawêr) **1.** *bijw.* rondom, buitenom, daaromheen, omheen **2.** *zn.* de omgeving, de omtrek
- çarmêrkî** *zn.* de kleermakerszit **çarmêrkî rûniştin** in kleermakerszit op de grond zitten
- çarmix** *zn.* het kruis
- çarnal** *zn.* de galop **çarnalê çûn** ◇ galopperen, draven
- çar neçar** *bn.*, *bijw.* [tegen wil en dank], [met tegenzin], gedwongen
- çarnîk** *bn.* ervaren, kundig
- çaroke** *zn.* de sjaal
- çarpare** *bn.* [helemaal in farden], verscheurd
- çarpê** *bn.* viervoetig
- çarpîne** **1.** *zn.* (çarpineyê solê) de zool **2.** *bn.* (bêfirşk) onbetrouwbaar **3.** *bn.* (pînekirî) opgelapt
- çar qat** *bn.* viervoudig
- çarqeb** *bn.* **1.** (bêedeb) onfatsoenlijk, zedeloos, immoreel **2.** (hêrsdar) begerig, hunkerend
- çarrex** **1.** *bn.* vierhoekig **2.** *zn.* het vierkant
- çarrê** *zn.* de kruising, het kruispunt, de viersprong
- çarşem(be)** *zn.* de woensdag **çarşema ku bê** aanstaande woensdag
- çarşev** *zn.* het laken
- çarşî** *zn.* **1.** de binnenstad, het centrum **2.** de markt, de bazaar, het winkelcentrum
- çaryek** *zn.* **1.** (saet) het kwart, het kwartier **saet sê û çaryek e** het is kwart over drie **2.** (par) het kwart, het vierde, het vierendeel
- çat** **I** *zn.* het vod, de lap, de lomp, de/het lor
- II** *zn.* (navend) het midden, het middel
- çatik** *zn.* het midden, het middel
- çatkêş** *zn.* de laadstok
- çav** *zn.* *anat.* het oog **çermikê çav** het ooglid **gûza çav** de oogholte **ji çav (der)ketin** ◇ (*bij iemand*) uit de gunst zijn, in ongenade vallen **nermikên çavan** de oogleden **palikên çav** de oogleden **perdeya çav** het ooglid **reşika çav** de iris, het regenboogvlies

spika çav het oogwit **tu li serçavan hatî** ◇ je bent van harte welkom **girtin bin çav** ◇ arresteren **anîn berçavan** ◇ openbaar maken, in het daglicht brengen, aan de kaak stellen **çav deranîn** ◇ proberen iemand grote schade te berokkenen **Ser çavan!** ◇ Met plezier!, Met genoeg!, Komt in orde!, Ja zeker! **Çavê min!** ◇ Schat!, Lieverd!

çavbaze *zn. plantk.* de distel

çav berdan *ww.* een oogje op iemand hebben

çavbirçitî *zn.* de gretigheid, de gulzigheid, de hebzucht, de schraapzucht

çavbirçî **1. bn.** gulzig, hebzuchtig, begerig, gretig, inhalig, schraapzuchtig **2. zn.** de gulzigaard, de schrokker

çavbîrrîn *ww.* zien zitten, het voor mogelijk houden

çavçilûs *bn.* gulzig, vraatzuchtig, schrokkerig

çavçilûsî *zn.* de gulzigheid, de vraatzucht, de hebzucht, de schraapzucht

çav damilandin *ww.* tolereren, toestaan, iets door de vingers zien

çavdarî *zn.* de inspectie, het toezicht

çavdarî kirin *ww.* **1.** inspecteren **2.** in de gaten houden

çavdêr *zn.* **1.** (notirvan) de bewaker **2.** (soraxvan) de waarnemer

çavdêrî *zn.* **1.** (parastin) de bewaking **2.** (serperîştî) de waarneming, de observatie

çavdêrî kirin *zn.* **1.** (parastin) bewaken, wacht houden **2.** (serperîştî kirin) observeren, gadeslaan, waarnemen

çavendazî *zn.* het uitzicht, de uitkijk

çavenî *zn.* het boze oog

çavêş *zn. med.* de oogpijn

çavgirtok *zn.* ▶ pîtros

çav grêdan *ww.* misleiden, om de tuin leiden

çav har *bn.* heethoofdig, opvliegend, driftig, heetgebakerd

çav havêj *zn.* de ongeluksbrenger

çavhelkirî **1. bn.** attent, waakzaam, snugger, sluw **2. zn.** de slimmerik, de gladjanus, de leperd

çavik *zn.* (berçavik) de bril

çavinî *zn.* het boze oog

çavinî bûn *ww.* door het boze oog getroffen worden, schade ondergaan (*door het boze oog*)

çavî *zn.* **1.** (berkêşk) de la, de lade **2.** (vebirîn) de (af)scheiding

çavkanî *zn.* de bron

çav kirin *ww.* knipogen, met de ogen knippen, knippen

çav lê bûn *ww.* in de gaten houden **çavê min li wê ye** ik hou haar in de gaten

çav lê dan *ww.* bekijken, doorkijken, inkijken, een blik werpen op

çav lê gerandin *ww.* bekijken, doorkijken, inkijken, een blik werpen op

çav lê ketin *ww.* opvallen, in het oog lopen

çav lê xistin *ww.* bekijken, doorkijken, inkijken, een blik werpen op

çav li rê bûn *ww.* met smacht wachten op, (*op iemand*) lang en ongeduldig wachten

çavmark *zn. plantk.* de asperge

çavnebar *bn.* jaloers, afgunstig, nijdig **çavnebar bûn** jaloers zijn

çavnebarî *zn.* de jaloezie, de jaloersheid, de afgunst, de nijd

çavnebarî kirin *ww.* jaloers zijn (*op*), misgunnen, benijden, afgunstig zijn

çavnêr *zn.* **1.** (heras) de surveillant **2.** (notirvan) de wachter **3.** (parasvan) de bewaker **4.** (raçavker) de gluurder

çavnêrî *zn.* **1.** het surveilleren **2.** (payîn) het wachten **3.** (parastin) het bewaken **4.** (raçavkirin) het begluren

çavnêrî kirin *ww.* **1.** surveilleren **2.** (payîn) wachten **3.** (parastin) bewaken **4.** (raçav kirin) begluren

çav niqandin *ww.* (çêv diniqîne, çêv biniqîne) **1.** (çav damilandin) tolereren, toestaan, iets door de vingers zien **2.** (çav kirin) knipogen, met de ogen knippen

çavreş *bn.* zwartogig

çavreşî *zn.* de jaloezie, de afgunst

çav ronî kirin *ww.* feliciteren, gelukwensen **Cavê te ronî be!** ◇ Gefeliciteerd!

çavsazî *zn.* de oogheekunde

çav sivikî *zn.* de geringschatting, de minachting

çavsor *bn.* aanvallend, agressief, bruut

çavsorî *zn.* de agressie, de agressiviteit

çavşaş *bn. med.* scheel, loens
çavşandin *ww.* afschrikken, ontmoedigen
çavşken *bn.* vreeswekkend, schrikbarend, schrikaanjagend
çavşkestî *bn.* geïntimideerd, bevreesd, versaagd
çavtarî *bn.* kortzichtig, onoordeelkundig
çavtarîbûn **1.** *zn.* de onoordeelkundigheid **2.** *ww.* duizelig zijn, zich duizelig voelen
çavteng *bn.* gierig, vrekkig, karig, schraapzuchtig
çavtengî *zn.* de gierigheid, de vrekkingheid
çavtêr *bn.* gul, vrijgevig, edelmoedig, royaal, genereus
çavtêrî *zn.* de grootmoedigheid, de vrijgevigheid, de royaliteit
çavtirsandin *ww.* afschrikken, ontmoedigen
çavtirsiyayî *bn.* geïntimideerd, bevreesd, versaagd
çavvekirin *ww.* (hatin dinê) geboren worden
çavvekirî *bn.* slim, bijdehand, uitgekookt, rap, gewiekst, link, snugger
çavxwînîbûn *ww.* blind worden door woede
çavzêlk *bn.* nieuwsgierig, benieuwd
çavzêlkî *zn.* de nieuwsgierigheid
çawa *bijw.* hoe **Tu çawa yî?** Hoe gaat het met je?
çawan *bijw.* hoe **Çawani?** Hoe gaat het met je?
çawîş *zn.* de sergeant, de onderofficier
çax *zn. 1.* het tijdperk, het tijdvak **2.** (sedsal) de eeuw
çaxil *zn.* ▶ zagir
çay *zn.* de thee
çaydank *zn.* de theepot
çayser *zn.* de ober
çayxane *zn.* het theehuis, het koffiehuis
çebîwar *zn. gramm.* het participium, het deelwoord
çefte *zn.* het lint
çejtin *ww.* proeven
çek **I** *zn.* de cheque
II *zn.* het wapen **bi çek kirin** bewapenen, bepantseren **ji çek kirin** ontwapenen **çek (hil)girtin** naar de wapens grijpen, de wapens oppakken
Çek *zn. (m.)* de Tsjech, *(v.)* de Tsjechische
çekbend *zn.* het vest
çekçekûle *zn. dierk.* de vleermuis

çekçemêjok *zn. dierk.* de vleermuis
çekdanîn *zn.* het bestand, de wapenstilstand, het staakt-het-vuren
çekdar **1.** *bn.* gewapend **çekdar kirin** bewapenen
2. Çekdar (*een jongensnaam*)
çekem *zn. plantk.* de jeneverbes
çekxane *zn.* het arsenaal, de wapenkamer, de/het munitiedepot
çel **I** *zn.* het exemplaar, de proef, het monster
II *bn.* veertig
çelak *bn.* bochtig, zigzag, krom
çelak kirin *ww.* buigen, krommen
çelebî *zn.* de heer, de gentleman
çelefik *zn. anat.* het kaakbeen
çelem *zn. plantk.* de kool
çeleme *zn. 1. anat.* het vorkbeen **2. anat. het sleutelbeen
3. de weddenschap met vorkbeen
çelemîn *bn.* veertigste
çeleng *bn. 1.* (bedew) knap, mooi **2.** (egît) dapper, moedig
çelenk *zn.* de krans, de rouwkrans
çelepa *bn.* betrouwbaar
çelepâyî *zn.* □ een (*de*) Koerdische volksdans
çelitandin *ww.* (biçelitîne) schillen, afschillen, afpellen, afstropen
çelitîn *ww.* (biçelite) geschild worden
çelixt *zn. med.* de tumor, het gezwel
çelkew *zn. dierk.* het kuiken van een patrijs
çeloxar *bn.* bochtig, zigzag, krom
çelp *zn.* de smak **çelpe çelp** ◊ luid smakkend, klinkend, klappend
çelpandin *ww.* (biçelpîne) doen smakken, laten smakken
çelpî *zn.* het beroven, het roven
çelpîn *ww.* (biçelpe) **1.** kletsen **2.** (çelpîna dev) smakken
çelqandin *ww.* (biçelqîne) **1.** schudden, hutselen
2. (derya) deinen, golven, onrustig worden **3.** (dev) spoelen
çelqîn *ww.* (biçelqe) **1.** geschud worden **2.** (çelqîna derya) deinen, golven
çeltûk *zn.* de ongepelde rijst**

çelûz *bn.* praatziek, babbelziek
çem *zn. aandr.* de rivier
çemandin *ww.* (biçemîne) **1.** (xwar kirin) buigen, krommen **2.** (îstîqamet guhertin) zijn koers veranderen
çemandî *bn.* gebogen
çember *zn.* de cirkel
çembil *zn.* het handvat, de steel, de greep, de beugel, de kruk
çemçe *zn.* ▶ çemçik
çemçik *zn.* de schep, de pollepel
çemik *zn. 1.* (şiv) de stang, de stok, de twijg **2.** (çember) de cirkel
çemîn *ww.* (biçeme) **1.** gebogen worden **2.** (histo xwar kirin) gehoorzamen, het hoofd buigen, zich gewonnen geven
çempil *zn.* ▶ çepil
çem rabûn *ww.* overstromen (*van een rivier*)
çenber *zn.* de cirkel
çenbil *zn.* het handvat
çençûr *bn.* gierig
çend **1.** *bijw.* (çiças) hoeveel **Bi çendî difiroşî?** Wat kost het? **2.** [een paar] **3.** *zn.* het aantal **çend car** een aantal keren
çendam *voegw.* ofschoon, hoewel
çendan *rangtelw.* hoeveelste
çendek [een aantal]
çendemî *bn., bijw.* tijdelijk, voorlopig
çene *zn. anat.* de kaak, de kin
çenebaz *zn.* de babbelaar, de kletskaus, de kakel, de kakelaar, de leuteraar
çenebazî *zn.* het geklets, het leuterpraatje, het gebazel
çene kutan *ww.* kletsen, kakelen, kleppen, kwebbelen
çeng **I** *zn. muz.* de harp
II *zn.* (çing) de sprong, het springen
III *zn. anat.* de oksel
IV *zn. anat.* de handpalm
çeng dan *ww.* springen, huppen, opspringen
çenge *zn., Z.* de kaak
çengel *zn.* de haak, de beugel
çengevan *zn.* de harpenist, de harpspeler, de harpist

çengî *zn.* de danseres
çente *zn.* de tas
çentebask *zn.* de handtas
çentedest *zn.* de handtas
çentik *zn.* het tasje
çep *bn. 1.* links **Çepa Kesik** Groen Links **2.** (çewt) omgekeerd, ongunstig, verkeerd **3.** (destçep) linkshandig
çepe *bn.* afgelegen
çepedayî *zn.* de slimheid, de sluwheid, de geslepenheid
çepêk *zn.* (çekbend) het vest
çepel *bn. 1.* (gemar) vies, vuil, goor **2.** (bêaxlaq) onzedig, zedeloos, immoreel, zedenkwetsend, oneerbaar
çepelî *zn.* (gemarî) de viesheid, de viezigheid
çeper **I** *zn. 1.* *mil.* de loopgraaf **2.** (percan) het hek, de haag, de heg, de omrastering, de schutting, de omheining
II *zn.* de post, de PTT
III *zn. 1.* *anat.* het wandbeen **2.** *biol.* het vlies
çeperker *zn.* de postbode, de bode, de brievenbesteller
çeper kirin **I** *ww.* (percan kirin) afpalen, omheinen
II *ww.* (poste kirin) opsturen, versturen, posten, verzenden
çeperxane *zn.* het postkantoor, de PTT
çepik *zn.* het applaus, het handgeklap
çepik lê dan *ww.* applaudiseren, klappen
çepik lê xistin *ww.* applaudiseren, klappen
çepil *zn. anat. 1.* de bovenarm **2.** (mil) de arm **çepilê hev girtin** iemand omarmen/omhelzen
çepî *zn.* de linksheid
çep kirin *ww.* binnenstebuiten keren, achterstevoren keren
çepre *zn. 1.* (antîka) het antiek **2.** (destî duwem) de tweedehands spullen
çeq **I** *zn. anat. 1.* het been **2.** (kirtik) het kraakbeen
II *zn.* het kraken, het knarsen, het kleppen **çeq û req** ◇ kletterend
III *zn.* (tax) het niveau, het peil, de rand
çeçal *zn. dierk.* de jakhals
çeçanok *zn.* ▶ geprûg
çeççeçe *zn.* de castagnetten

çeql *zn. dierk.* de jakhals
çeqlîk *zn.* de omelet
çeql *zn.* het wieden, het schiften, het lezen, het uitzoeken
çeqlandin *ww.* (biçeqlîne) wieden, schiften, lezen, uitzoeken
çeql kirin *ww.* wieden, schiften, lezen, uitzoeken
çeqlmast *zn.* de yoghurt drank
çeqlîn *ww.* (biçeqe) knapperen, knarsen
çeqlmaq *zn.* ▶ heste
çeqlrût *zn.* de schooier, de vagebond
çer *bijw.* hoe **Çere yî?** Hoe is het?
çerçirandin *ww.* ▶ jenandin
çerçî *zn.* de marskramer, de venter, de straatventer
çerez *zn.* de borrelnootjes
çerixandin *ww.* (biçerixîne) draaien, wenden, keren, omwenden, rondwentelen
çerixîn *ww.* (biçerixe) draaien, keren
Çerkez *zn. (m.)* de Circassiër, (*v.*) de Circassische
çerkez *zn.* de draaitol, de drijftol, de priktol, de tol
çerm *zn. anat.* de huid, het vel
Çermesor *zn.* de Indiaan
çermik *zn. anat.* het vlies
çermiqandin *ww.* (biçermiqîne) verfrommelen, kreuken, verkreukelen
çermiqîn *ww.* (biçermiqe) kreuken, verschrompelen
çermîn *bn.* leren, [van leer]
çert *zn.* ▶ zirîç
çertîl *zn.* de hark, de dreg
çerx *zn. 1.* het rad, het raderwerk **çerxê felekê** het rad van fortuin *2.* het wiel
çerxandin *ww.* draaien, wenden, keren, omwenden, rondwentelen
çerxetil *zn.* het koperen dienblad
çerxî *bn.* rond, bol, bolvormig, cirkelvormig **çerxî kirin** rond maken, ronden
Çerxî kevjal *zn. astron.* de Kreeft
çerx kirin *ww. 1.* (tûj kirin) slijpen, scherpen, aanzetten *2.* (zivirandin) laten ronddraaien
çerx lêdan *ww.* slijpen, scherpen, aanzetten
çeşm *zn. (çav)* het oog

çeşn *zn.* de manier, de stijl, de wijze
çeşnî *zn.* (tam) de smaak
çeşt *zn.* de smaak
çeşt kirin *ww.* proeven
çetare *zn.* ▶ çîtare
çete *zn.* de bende
çetel *zn. 1.* (sêtêlk) de vork *2.* de tweesprong
çetîn *bn.* moeilijk, zwaar, hard
çetîn bûn *ww.* moeilijker worden, gecompliceerd worden
çetînî *zn.* de moeilijkheid, de complexiteit
çetîn kirin *ww.* verzwaren, moeilijk maken, ingewikkeld maken
çetol *zn.* □ een tent die in de zomer wordt gebruikt
çevandin *ww.* (biçevîne) buigen, afbuigen, ombuigen, krommen
çevder *zn. plantk.* de rogge
çevîn *ww.* (biçeve) buigen, gebogen worden, kromtrekken
çevroke *zn. plantk.* de bernagie
çewal *zn.* de grote zak, de jutezak, de baal
çewênder *zn. plantk.* de suikerbiet
çewlik I *zn.* (tuwanc) de zinspeling, de toespeling
II *zn.* de boerderij
çewr *zn. anat.* (don) het spek, het vet
çewsandin *ww.* (biçewisîne) *1.* (pê lê kirin) aandrukken, drukken, samendrukken, samenpersen *2.* (pestandin) onderdrukken, druk uitoefenen op
çewt *bn. 1.* (xelet) foutief, incorrect, onjuist, verkeerd *2.* (xwar) bochtig, zigzag, krom
çewtî *zn. 1.* (xeletî) de fout, de misrekening *2.* (xwarî) de scheefheid
çewt kirin *ww. 1.* (xelet kirin) een fout maken, een fout begaan *2.* (çevandin) buigen, verbuigen, afbuigen, krommen
çexele *zn. plantk.* de groene amandel
çê *bn.* goed **çê bûn** (xwaş bûn) beter worden
çê bûn *ww. 1.* (hebûn) bestaan, bestaan *2.* (bûyîn) gebeuren, plaatsvinden, plaatshebben *3.* (hatin dinê) geboren worden
çêj *zn.* de smaak

çêjandin *ww.* (biçêjîne) proeven
çêjdar *bn.* lekker, smakelijk
çêjik *zn.* de/het welp, (seg) de pup
çêj kirin *zn.* proeven
çêjtin *zn.* proeven
çêker *zn.* 1. (xalik) de schepper, de maker, de voortbrenger 2. (hoste) de vakman
çê kirin *ww.* 1. (kirin) maken, doen 2. (afirandin) scheppen, tot stand brengen 3. (saz kirin) stichten 4. (tamîr kirin) repareren, herstellen 5. (hilberandin) produceren, vervaardigen 6. (xanî çê kirin) opbouwen, constitueren, stichten 7. (berhev kirin) samenstellen
çêl I *zn.* (zinar) de rots, de klip
 II *zn.* (zarok) het kind
çêle anîn *ww.* jongen werpen, baren
çêlek I *zn. dierk.* de koe
 II *zn.* (zarok) het kind
çêlê *zn.* (çêlêyê heywanan) het jonge dier
çêlik *zn.* (çûçik) het kuiken
çêlî *zn.* (nesîl) de generatie
çêl kirin *ww.* (çêl dike, çêl ke) 1. (vexwendin) uitnodigen 2. (bîranîn) denken aan, herdenken
çênî *zn.* 1. (qût) het kippenvoer 2. (parçe) het stuk, het deel
çêq *zn. anat.* 1. (şeq) het been 2. (çîp) de kuit, de schenkel
çêr I *zn.* de vloek, het scheldwoord
 II *zn.* het grasland, het grasveld
çêrandin *ww.* (biçêrîne) hoeden, weiden **zik çêrandin** ◇ parasiteren, klaplopen, profiteren van
çêre *zn.* het grasland, het grasveld, de weide, het weiland
çêregeh *zn.* het grasland, het grasveld, de weide, het weiland
çêriyan *ww.* (biçêre) grazen, weiden
çêrîn *ww.* (biçêre) grazen, weiden
çêr kirin *ww.* uitvloeken, schelden, vloeken
çêrme *bn.* lauw
çêrt *zn.* (zîç) de vogelpoep, de guano
çêştin *ww.* (tam kirin) proeven
çêtir *bn.* beter **çêtir bûn** beter worden **çêtir kirin** beter doen, beter maken

çêtirandin *ww.* (biçêtirîne) beter maken
çêyî *zn.* de goedheid
çi I *bijw., onbep.vnw.* niets, niks **çi kes** niemand
 II *bijw.* 1. wat **Çi bêjim?** Wat moet ik zeggen? **çi dibe bila bibe** wat dan ook, het maakt niet uit wat **bi çi rûyî ...** ◇ waar haalt hij de brutaliteit vandaan om ...
Çi heye çi tuneye? ◇ Hoe gaat het? **Mire çi!** ◇ Wat kan mij dat schelen! **Te re çi?** ◇ Wat gaat jou dat aan? 2. (çima) waarom 3. (çi wext) wanneer **Tu çi wextî tê?** Wanneer kom jij?
çiçik *zn. anat.* de borst
çift I *bn.* (cot) dubbel, tweeledig
 II [ongeluk brengend]
çifte *zn.* het geweer
çiftexas *zn.* het batist
çihiz *zn.* de kogel, de patroon
çikandin *ww.* (biçikîne) 1. (nebat çikandin) aanplanten, kweken 2. (çikçikandin) volproppen
çikare *zn.* het sigarettenpijpe, de stang
çikçikandin *ww.* (biçikçikîne) volproppen, volstoppen
çikçikî *bn.* overvol, stampvol, barstensvol
çikilandin *ww.* (biçikilîne) 1. (nebat çikilandin) aanplanten, kweken 2. (çikçikandin) volproppen
çikiyan *ww.* (biçike) uitdrogen
çikîn *ww.* (biçike) volgepropt worden
çikolate *zn.* de chocolade
çikot *bn.* gierig
çikrim *zn.* de paal, de balk, de pijler
çiksayî *bn.* hemelsblauw, azuurblauw
çiku *voegw.* (çi ko) omdat, want
çil *telw.* (çel) veertig
çilag *zn.* (m.) de wever, (v.) de weefster
çilan *zn.* (hûçik) de mouw
çilboq *zn. dierk.* de veldmuis
çile *zn.* 1. januari 2. □ zijn veertigste dag achter de rug hebben na de geboorte
çilek *bn.* gulzig, vraatzuchtig, schrokkerig
çilepak *bn.* chic, deftig
çilexane *zn.* de hermitage, de kluizenaarswoning
çilêçilê *zn. dierk.* de vleermuis
çilêz *bn.* kleverig, klef

- çilik** *zn. anat.* (gilik) de clitoris
- çilindî** *zn.* (kêlëndî) de zeis
- çilî-vilî** *bn.* rommelig, ordeloos, chaotisch, overhoop
- çilk** *zn.* de druppel, de drop, de drup **çilke çilk**
 ◇ druppelsgewijs
- çilkandin** *ww.* (biçilkîne) iets ergens in laten druppelen
- çilkîn** *ww.* (biçilke) druipen, druppelen
- çilk kirin** *ww.* druipen, druppelen
- çilm** *zn. plantk.* het slijm, het snot
- çilmêre** *zn.* de grendel, de bout, de klink
- çilmisandin** *ww.* (biçilmisîne) **1.** (gul çilmisandin) doen verleppe **2.** (kinc çilmisandin) doen verbleken, van kleur doen verschieten **3.** (qurmiçandin) smokken, plooiën, plisseren
- çilmisîn** *ww.* (biçilmisî) **1.** (gul çilmisîn) verleppe **2.** (kinc çilmisîn) verbleken
- çilmî** *bn.* slijmerig
- çilm kirin** *ww.* zijn neus snuiten
- çilo** *bijw. 1.* hoe **2.** waarom
- çilobûnî** *zn.* de hoedanigheid, de kwaliteit
- çilokok** *zn.* het struikgewas, het kreupelbos
- çilp** *zn.* het gemurmel **çilpe çilp** (çilpa dev) ◇ luid smakkend, klappend
- çilpandin** *ww.* (biçilpîne) **1.** (çilpandina dev) doen smakken, laten smakken **2.** (çilkandin) iets ergens in laten druppelen
- çilpirt** *zn. anat.* (xaş) de pens
- çilpîn** *ww.* (biçilpe) **1.** (çilpîna dev) smakken **2.** (çilkîn) druipen, druppelen
- çilqan** *zn.* de golf
- çilqandin** *ww.* golven, deinen
- çiltûk** *zn.* (çeltûk) de ongepelde rijst
- çilûr** *zn.* (bizmilûg) de ijskegel, de ijspegel
- çim** **I** *zn. anat.* (sim) de hoef
II *zn. anat., Z.* het oog
- çima** *bijw.* waarom **Tu çima nayê?** Waarom kom je niet?
- çiman** *zn.* het buigen
- çimandin** *ww.* buigen, verbuigen, afbuigen, ombuigen, krommen
- çimçîr** *zn. 1.* (mencenik) de katapult **2.** de schommel
- çimçolek** *zn.* de schommel
- çimento** *zn.* de/het cement
- çimîn** *ww.* (biçime) gebogen worden, krom trekken
- çimkî** *voegw.* omdat, want
- çinandin** *ww.* (biçinîne) maaien
- çinar** *zn. plantk.* de plataan
- çindik** *zn.* de sprong
- çinedîtk** *zn.* de parvenu
- çing** *zn. 1.* (ting) de suizing **2.** (çindik) de sprong
- çingandin** *ww.* (biçingîne) **1.** laten tingelen, laten klinken, laten suizen, laten schallen **2.** (zengil çingandin) de klok luiden
- çing dan** *ww.* springen
- çingîn** *ww.* (biçinge) tingelen, klinken, suizen
- çingûl** **I** *zn.* (çokdanîn) de kniebuiging
II *zn.* (sîtil) de emmer
- çinîn** *ww.* (biçîne) maaien
- çip** *zn.* het knotten, het snoeien
- çipborî** *zn.* de buis, de pijp, de leiding
- çipilandin** *ww.* (biçipilîne) knotten, snoeien
- çipixî** *zn.* de dichte bewolking
- çip kirin** *ww.* knotten, snoeien
- çipo** *zn.* (lenger) het anker
- çiqas** *bijw.* hoeveel
- çiqil** *zn.* (çiçilk) de boomtop
- çir** *zn. 1.* (şîpel) de waterval **2.** (şûrîn) het klaterend stromen **çir kirin** klaterend stromen
- çira** *zn. 1.* het aanmaakhout **2.** de lamp
- çirandin** *ww.* (biçirîne) scheuren, verscheuren, stuk scheuren
- çirav** *zn.* de plas
- çirax** **I** *zn.* (şagirt) de leerjongen, de leerling
II *zn.* (çira) **1.** het aanmaakhout **2.** de lamp
- çiraxan** *zn. 1.* (ronîkirin) de verlichting **2.** de lichtkroon, de kroonluchter
- çirçire** *zn. dierk.* de tijftjaf
- çirçirk** *zn. dierk.* de mot, de kleermot
- çirçirok** *zn.* het verhaal
- çirg** *zn. dierk. 1.* (zûrik) de trapgans **2.** de bergeend
- çirik** **I** *zn.* de goot
II *zn.* (masûle) de kloos, de spoel

çirikandin *ww.* (biçirikîne) **1.** (teyr) zingen, kirren, kraaien, kwelen **2.** (av) klaterend stromen

çirisandin *ww.* (biçirisîne) doen glanzen, doen schitteren, doen fonkelen

çirisîn *ww.* (biçirise) schijnen, glanzen, fonkelen, blinken, glimmen

çiriya paşin *zn.* november

çiriya pêşin *zn.* oktober

çiriyayî *bn.* gescheurd

çirî *zn.* het najaar

çirîn **1.** *ww.* (biçire) (dirîn) kapotgaan, versleten **2.** *zn.* het knarsen

çirîsk *zn.* de glans, de schittering

çirîş *zn.* de lijm, het plaksel, de/het stijfsel

çirî-virî *zn.* de verspilling, de verkwisting

çirî-virî kirin *ww.* verspillen, verkwisten

çirk **I** *zn.* (çirkê saetê) de seconde

II *zn.* de knak **çirke çirk** ◊ knisperend

çirkandin *ww.* (biçirkîne) knakken

çirnûgê gur *zn.* *plantk.* de ridderspoor

çirnûk *zn.* *plantk.* de monnikskap

çironek *zn.* de goot, de groef, de sponning, de draineerbuis

çirpandin *ww.* (biçirpîne) klapwieken, fladderen

çirpî kirin *ww.* ► çirp kirin

çirpîn *ww.* (biçirpe) spartelen, kronkelen, fladderen

çirp kirin *ww.* **1.** (bask) klapwieken, fladderen **2.** (qetandin) afrukken, losbreken, verbreken

çirt *zn.* (zîç) de vogelpoep, de guano

çirtemîz *bn.* incontinent

çirtemizî *zn.* de incontinentie

çirtik *zn.* de goot

çirto *bn.* dom, hersenloos

çirtûk *zn.* *plantk.* de monnikskap

çirûsandin *ww.* (biçirûsîne) glanzen, fonkelen, schitteren

çirûsk *zn.* de glans, de schittering

çirûsk dan *ww.* glanzen, fonkelen, schitteren

çirûskîn *ww.* (biçirûske) glanzen, schitteren, fonkelen

çirwisîn *ww.* (biriqîn) glanzen, blinken

çîst *bn.* energiek, beweeglijk, actief, fit

çîst bûn *ww.* energiek zijn, fit zijn, beweeglijk zijn

çîstî *zn.* de beweeglijkheid, de levendigheid

çit *zn.* de knak

çito *bijw.* hoe **Çitorê?** Hoe gaat het met jou?

çiton *bijw.* hoe **Çitonî?** Hoe gaat het met jou?

çiv *zn.* **1.** (hîle) de streek, de truc, het foefje, het kunstje **2.** (*zigzag*) de kromming, de kronkel

çivandin *ww.* (biçivîne) **1.** (loqandin) koketteren

2. (badan) buigen, afbuigen, krommen

çivane *zn.* de bocht, de draai, de winding

çivanok *bn.* bochtig

çivik *zn.* *dierk.* (çûfik) de mus

çivîn *ww.* (çivîna teyran) tjilpen, tjirpen, sjilpen, sjirpen, kwetteren, kwelen, piepen

çivok **1.** *zn.* de woordbreker **2.** *bn.* bochtig

çivoke *zn.* *aardr.* de kaap, het voorgebergte

çivr *bn.* vettig

çiwît *zn.* **1.** *plantk.* de indigoplant **2.** (rengê çiwît) het indigo

çix *zn.* de lawine

çixat *zn.* de lucifer

çixir *zn.* ► baxor

çixiz **1.** *bn.* ringvormig **2.** *zn.* de cirkel, de rondte

çiya *zn.* *aardr.* de berg

çiyakêş *zn.* de bergbeklimmer, de alpinist

çiyakêşî *zn.* het bergbeklimmen, het alpinisme, de bergsport

çiyanişîn *zn.* de bergbewoner

çiyavan *zn.* de bergbeklimmer, de alpinist

çiyayî **1.** *bn.* lomp, lummelachtig, onbeschoft **2.** *zn.* de bergbewoner

çizandin **I** *ww.* (bicizîne) (xêz kirin) strepen, onderstrepen, afstrepen

II *ww.* (bicizîne) (vingîn) suizen

çî *bijw.* wat

çîç *zn.* de raat

çîçal *zn.* het kuiken

çîçek *zn.* de bloem

çîçik *zn.* *dierk.* **1.** (cûcik) het kuiken **2.** (çivik) de mus

çîçirik *zn.* *dierk.* de krekel

çîçî *zn.* de kuisheid

çîçek [een klein beetje]

çîk I *zn.* (mozrik) de vonk, het vonkje, het sprankje

II *zn.* (spîçik) het oogwit

çîkandin *ww.* (biçîkîne) laten schreeuwen

çîk dan *ww.* sprankelen, vonken, spatten

çîkiyan *ww.* schreeuwen

çîkîn *ww.* (biçîke) schreeuwen

çîk vêketin *ww.* sprankelen, vonken, spatten

çîlan *zn.* (hûçîk) de mouw

çîleçap *zn.* het paadje

çîlik *zn. anat.* (gilik) de clitoris

çîlî çîlî *zn. dierk.* de vleermuis

çîm *zn.* het gras

çîmen *zn.* het gras

çîmento *zn.* de/het cement

çîmenzar *zn.* het grasperk, het gazon

çîn I *zn.* (neqş) het borduurwerk, het borduursel, het stiksel

II *zn.* (tebeqe) de klasse **çîna karkeran** de arbeidersklasse

III *bn.* (belek) bont, kakelbont

Çîn *zn.* China

çînandin *ww.* borduren

çînçolek I *zn.* het schommeltje

II *bn.* (belek) bont, kakelbont

Çînî *zn.* 1. (*m.*) de Chinees, (*v.*) de Chinese 2. (zimanê Çînî) het Chinees 3. (ferfûr) de tegel, de keramiek

çîn kirin *ww.* borduren

çînko *zn.* het zink

çîp *zn. anat.* de kuit, de schenkel

çîprût *zn.* (çêqrût) de schooier, de vagebond

çîq I *zn.* 1. *anat.* het been 2. (qesel) de stengel, de spriet 3. *plantk.* het riet, de bies

II *bn.* (bo reng) donker **çîqsor** donkerrood

III *zn. dierk.* (çûkreş) de spreeuw

çîqîn *ww.* bliksemen, weerlichten

çîr I *zn. dierk.* de grijze patrijs

II *zn.* de gedroogde abrikoos

çîrok *zn.* het sprookje, het verhaal, (çîroka ser heywanan) de fabel

çîrokbêj *zn.* de verhalenverteller

çîroknivîs *zn.* de verhalenschrijver

çîrokvan *zn.* de verhalenverteller

çît *zn.* 1. (xêlî) de hoofddoek 2. (çeper) het hek, de haag

çîtare *zn.* de stof, het weefsel

çîtik *zn.* □ een (*de*) vulpen

çîvçîv kirin *ww.* piepen

çîvîn *ww.* (biçîve) piepen

çîvjen *zn. muz.* de xylofoon

çîz *zn. dierk.* de paardenvlieg

çîzok *bn.* pietluttig, kleinzielig, muggenzifterig

ço *zn.* de stok, de knuppel **ço bûn** ◇ geslagen worden

çobir *zn.* de onderdrukker

çok *zn. anat.* 1. de knie 2. (hestiyê çok) de knieschijf

çok dan erdê *ww.* 1. knielen, de knieën buigen, neerhurken 2. (înad kirin) verzetten

ço kirin *ww.* slaan, in elkaar slaan, aframmelen, mishandelen

çol 1. *zn.* (sahara) de woestijn 2. *zn.* (boran) het platteland 3. *bn.* verlaten

çolaq *zn.* (celew) het bit

çolax *zn.* de verminkte (*aan arm*)

çolaxî *zn.* de verminking (*van armen*)

çoleke *zn. dierk., S.* de zwaluw

çolik I *zn.* de brij (*van modder*)

II *zn.* de magere kaas

çolistan *zn.* de woestijn

çolkarî *bn.* plattelands-

çom *zn. aandr.* (çem) de rivier

çonetî 1. *bijw.* [gezien de huidige toestand], uiteraard, vanzelfsprekend 2. *zn.* de regel, het principe, de methode

çong *zn.* 1. *anat.* de knie 2. (ço) de stok

çop I *zn.* de/het afval, de/het vuilnis

II *zn.* de usurpatie

çopik *bn.* idioot, mal, stom, dom

çop kirin *ww.* beroven, roven, ontroven

çor I *zn. dierk.* de fazant

II *zn. med.* de veenziekte

çorek *zn.* □ een (*het*) broodje

çors *bn.* (çort) tactloos, grof, [zonder respect]

çort *bn.* tactloos, grof, [zonder respect]

çortan *zn.* □ een (*de*) magere kwark

çortanok *zn. anat.* de knieschijf

çotik *zn.* de wandelstok

çoxik *zn.* de jas

çuqulk *zn.* de tak, de twijg

çur *zn.* ▶ çir

çurtanok *zn. anat.* de knieschijf

çurtim *zn.* 1. de hinder, de belemmering, de barrière
2. (têlê stîrî) het prikkeldraad

çuwer *bn.* (kulek) mank, kreupel

çuxtî 1. *bn.* (bêrû) schaamteloos, onbeschaamd, brutaal
2. *zn.* (serserî) de schooier, de straatjongen, de vagebond

çû 1. *bijw.* (tu car) nooit 2. *onbep.vnw.* (tu tişt) niets

çûçik *zn. dierk.* 1. (çûîk) de mus, de huismus 2. (çêlik) het kuiken

çûçk *zn. dierk.* ▶ çûçik

çûçkê deştê *zn. dierk.* de leeuwerik

çûçkê titelanî *zn. dierk.* de nachtzwaluw

çûçkê zêrik *zn. dierk.* de wielewaal

çûîk *zn. dierk.* de mus

çûk *zn. dierk.* de mus

çûkreş *zn. dierk.* de spreekw

çûl *zn.* de kleding

çûle *zn.* de komiek

çûn *ww.* (diçe, biçe) 1. gaan, vertrekken **ew çû rehmetê**
◇ hij is overleden **çûn û hatin** gaan en terugkeren
2. (şibîn) lijken op, aarden naar **li bavê xwe çûye** hij lijkt op zijn vader 3. *zn.* het vertrek

çûn ava *ww.* ondergaan, zinken

çûnbar *zn.* het vervoermiddel

çûneve *ww., S.* terugkeren, terugkomen

çûng *zn. plantk.* 1. de boterbloem 2. de ranonkel 3. het speenkruid

çûngeh *zn.* de gang

çûnûhatin *zn.* 1. het retour 2. (trafik) het verkeer

çûr *zn.* (talan) de plundering, de roof

Çûş! *uitr.* Ho! (*om een ezel te laten stoppen*)

çûyîn 1. *ww.* (diçe, biçe) gaan, vertrekken 2. *zn.* het vertrek

çûz *zn.* de spruit, de uitloper, de scheut, de rank, de twijg

çûzandin *ww.* (biçûzîne) pijn doen

çûze I *zn.* het verdriet, de smart, het leed
II *zn.* ▶ aj

çûzele *zn.* ▶ aj

çûz kirin *ww.* enten

D

d *zn.* de d (*de vijfde letter van het Koerdische alfabet*)

da *zn.* (dê) de moeder **Daê kilê!** ◊ Lieve moeder!

dabarîn *ww.* (dadibare, dabere) **1.** (barîn) regenen
2. (çek) een salvo geven

dabaş *zn.* (babet) het onderwerp

dabaş kirin *ww.* (hûrnêrîn) onderzoeken

dabeliandin *ww.* (dadibeliîne, dabeliîne) slikken,
innemen

daberizandin *ww.* (dadiberizîne, daberizîne)
afsnauwen, afbekken

daberizîn *ww.* (dadiberize, daberize) aanvallen,
bestoken, bestormen

dabestîn *ww.* (dadibeste, dabeste) binden, verbinden

dabeş *zn.* het deel, het gedeelte

dabeşîn *ww.* (dadibeşe, dabeşe) delen, verdelen

dabeş kirin *ww.* delen, verdelen

dabinartin *ww.* (dadibinêre, dabinêre) (dar û ber)
planten, poten, zetten

dabiristin *ww.* (dadibirisin, dabirisin) rijen vormen, op
een rij staan

dabûn *ww.* (dadibe, dabe) zakken

daçek *zn. gramm.* het voorzetsel, de prepositie

daçikandin *ww.* (dadiçikîne, daçikîne) **1.** (dar û ber)
planten, in de grond steken **2.** (tijî kirin) overvol
beladen, tot de rand toe vullen

dad *zn. 1.* het recht, de justitie, het rechtswezen **2.** de
rechtvaardigheid, de gerechtigheid **dad xwastin** voor
zijn rechten opkomen, op zijn recht staan

dadan **I** *ww.* (dadide, dade) **1.** (girtin) sluiten,
dichtdoen **derî dadan** deur dichtdoen **2.** (vêxistin)
aansteken **agir dadan** vuur aansteken **3.** (dest
xistin) pakken, grijpen, bespringen **pisîng dada**
mişk de kat besprong de muis

II *ww.* (dadide, dade) (niştin) landen

dadbexş *bn.* rechtvaardig, billijk

dadger *zn.* de officier van justitie, de procureur-
generaal

dadgerî *zn.* het recht

dadigeh *zn.* de rechtbank, het gerecht **dadigeha**
cezayî de strafkamer

dadigeha aştiyê *zn.* het kantongerecht, de
politie rechtbank

dadigeha dadweriyê *zn.* de islamitische rechtbank

dadigeha serbazî *zn.* de krijgsraad, de militaire
rechtbank

dadî *bn. 1.* rechtvaardig **2.** juridisch, justitieel,
gerechtelijk

dadkar *bn.* rechtvaardig, rechtmatig, terecht

dadmend *bn.* rechtvaardig, billijk

dadmendî *zn.* de rechtvaardigheid, de gerechtigheid,
de billijkheid

dadparêz *zn.* de jurist, de rechtsgeleerde, de
wetgeleerde

dadperwer *bn.* rechtvaardig

dadstên *zn.* de rechter, de magistraat

dadxwaz *zn.* de klager, de reclamant

Daê! *uitr.* Ma!, Moeder!

daf *zn.* (feq) de val, de valstrik, de klem, de strik

dafilandin *ww.* (dadifilîne, dafilîne) ladderen (*van kous*)

dafilin *ww.* (dadifile, dafile) ladderen (*van kous*)

dager *zn.* de beheerder, de begeleider

dagera çavdarî *zn.* de inspectie

dagerandin *ww.* (dadigerîne, dagerîne) ombuigen,
omkeren, van richting doen veranderen (*naar beneden*)

dageriyan *ww.* (dagere) ▶ dagerîn

dagerî *zn.* het beheer, het bestuur

dagerî kirin *ww.* beheren, besturen

dagerîn **1.** *ww.* (dadigere, dagere) terugkeren, wekeren, teruggaan **2.** *zn.* de draai, de toer, de keer, de rotatie, de omwenteling, het van richting veranderen (*naar beneden*)

dagirisandin *ww.* (dadigirisîne, dagirisîne) branden, verbranden, in brand steken

dagirtin *ww.* (dadigire, dagire) laden, beladen, vullen **tifing dagirtin** het geweer laden **bar dagirtin** de lading laden **zikê xwe dagirtin** zijn maag vullen

dagirtî *bn.* geladen, beladen, vol **tifing dagirtî ye** het geweer is geladen

dagîr *zn.* de bezetting, de annexatie, de invasie, de inbeslagname

dagîr kirin *ww.* bezetten, occuperen, in beslag nemen **Kurdistan ji alî çar dewletan da hatiye dagîr kirin** Koerdistan is door vier landen bezet

dahatin *ww.* (datê, dawere) **1.** dalen **berf datê** het sneeuwt **2.** (balafir dahatin) landen, neerkomen **balafir dahat** het vliegtuig is geland **3.** (ba dahatin) kalmeren **ba dahat** ◊ het weer is tot rust gekomen **4.** (çuçik dahatin) neerstrijken

dahatû **1.** *bn.* aanstaand, aankomend, toekomstig, volgend, komend **rojên dahatû** de komende dagen **2.** *zn.* (pêşeroj) de toekomst, het verschiet

dahatûnas *zn.* de futuroloog

dahatûnasî **1.** *bn.* futurologisch **2.** *zn.* de futurologie

dahatûperistî *zn.* het futurisme

dahatûxwas *zn.* de futurist

dahelandin *ww.* (dadihêlîne, dahêlîne) laten zakken, doen dalen, laten dalen

dahelanîn *ww.* (dadihêlîne, dahêlîne) uittrekken, terugtrekken, terugroepen

dahênan **1.** *ww.* scheppen, creëren **2.** *zn.* het scheppen

dahêner *zn.* de uitvinder, de schepper, de maker

dahilandin *ww.* laten zakken

dahiştin *ww.* (dadihêje, dabihêje) stilstaan bij, overdenken, (*ergens over*) nadenken, overwegen, overpeinzen, zich beraden op

dahî **1.** *bn.* geniaal, vernuftig **2.** *zn.* het genie, de geest

dahol *zn.* de trom, de drum, de trommel

dâimen *bijw.* (herdem) altijd, voortdurend, steeds, eeuwig, voorgoed

dakelandin *ww.* ► daquandin

daketin *ww.* (dadikeve, dakeve) **1.** dalen, omlaag komen **biha daketin** de prijzen zijn gedaald **2.** (balafir daketin) landen, neerkomen **balafir daket** het vliegtuig is geland **teyr daket banê** de vogel landde op het dak **3.** (ba daketin) kalmeren **ba daket** het weer is tot rust gekomen **4.** (av daketin) ebben, wegebben **av dadikeve** het water ebt weg **5.** (zayif bûn) afvallen **ew çar kilo daket** hij is vier kilo afgevallen

dakêşan **1.** *ww.* wegen **2.** *zn.* het wegen, het wikken

dakêşîn *ww.* (dadikêşe, dakêşe) wegen, wikken, het gewicht bepalen

dakirin **I** *ww.* (dadike, dake) filteren, zeven (*van vloeibare stoffen*)

II *ww.* (guhartin) inruilen, omruilen, verruilen, omwisselen

daktîlo *zn.* de typemachine, de schrijfmachine

dakutandin *ww.* (dadikutîne, dakutîne) schudden

da kû *voegw.* zodat, opdat

dal **I** *zn.* *aardr.* (gelî) het dal, de vallei

II *zn.* *dierk.* (hulî) de adelaar, de arend

dalan *zn.* de gang

dalde *zn.* de schaduw

daleqandin *ww.* (dadiliqîne, daleqîne) hangen, ophangen **xwe daleqandin** zich ophangen

daleqîn *ww.* (dadiliqe, daliqe) opgehangen worden

daliqiyayî *bn.* opgehangen

dalistin *ww.* (dalêse, balêse) likken

dalî kerxur *zn.* *dierk.* de gier

dalît *zn.* *plantk.* **1.** (mêw) de wijnstok, de wijnrank **2.** (pêçek) de klimop

dalye *zn., S.* (sadir) de stek, het kiemplantje

damalandin *ww.* (dadimalîne, damalîne) vegen, aanvegen

damaliştin *ww.* (dadimale, damale) vegen, aanvegen

damalîn *ww.* (miştin) vegen

daman **I** *zn.* (pêş) de rok

II *zn.* (xemgîni) de droevigheid, het verdriet, de treurigheid

damar *zn. anat.* de ader, het bloedvat

damarî *zn.* 1. de stiefmoeder 2. de pleegmoeder

dame *zn.* (daxme) de dam, het damspel

dame listin *ww.* dammen

damilandin *ww.* (dadimilîne, damilîne) sluiten, dichtdoen (*van ogen*)

damiştin *ww.* ▶ damalandin

damizrah *zn.* de instelling, de onderneming, het instituut

damizrandin *ww.* (dadimizrîne, damizrîne) stichten, instellen, oprichten, vestigen

damizrîn *zn.* de instelling, de vestiging

damusk *zn. anat.* (bîjî) de manen

damxe *zn.* de stempel, het waarmerk, het cachet

damxe kirin *ww.* stempelen, zegelen, brandmerken

dan I *zn.* 1. een derde deel van de dag **danê êvarê** tegen de avond 2. (vardiye) de ploeg **danê şevê** de nachtploeg

II *zn. anat.* ▶ dran

III *zn.* de gepelde tarwe

IV *ww.* (dide, bide) 1. geven 2. (pere dan) betalen

dana *zn.* het litteken

danasîn *zn.* het voorstellen

dan ber çav *ww.* onder ogen brengen

dan ber hev *ww.* vergelijken

dançik *zn.* een gerecht

dan der *ww.* openbaren

dandestkî *zn.* de centralisering

dane *zn.* de korrel

danexwarin *ww.* terugdoen, betaald zetten

danezan *zn.* de bekendmaking, de aankondiging

Danezana Gerdûnî ya Mafên Mirov de Verklaring van de Rechten van de Mens

danêr *zn.* 1. (hakîm) de rechter 2. (dadger) de officier van justitie

dang I *zn.* één zesde

II *zn.* (ayar) de afstelling, de instelling

III *zn.* de plaats waar het vee 's winters gevoerd wordt

dan hev *ww.* verzamelen, bij elkaar brengen,

bijeenbrengen **pişt dan hev** ◇ elkaar ondersteunen

danîn *ww.* (datîne, dayne/deyne) 1. leggen, zetten,

neerzetten, neerleggen, plaatsn **danîn ser masê** op tafel leggen/zetten **danîn erdê** op de grond

zetten/leggen **xwe li xew danîn** ◇ doen alsof men

slaapt, slaap simuleren 2. (dar danîn) planten **dar danîn** een boom planten 3. (daxistin) doen afnemen

danîn ber çavan *ww.* tonen, onder ogen brengen

danîn ber hev *ww.* vergelijken

danînk *zn.* het onderwerp, het object

danîsqe *bn.* uitstekend, buitengewoon

danîşgeh *zn.* 1. de universiteit 2. de leerstoel

danîştin *ww.* (dadinîştî, dabinîştî) 1. (rûniştin) zitten 2. (iqamet kirin) wonen, inwonen, bewonen

dan kuştin *ww.* laten vermoorden

dan mêr *ww.* uithuwelijken

dan nasîn *ww.* voorstellen **min îro hevalê xwe da nasîn** ik heb vandaag mijn vriend voorgesteld

dan nivîsandin *ww.* laten schrijven, laten inschrijven, laten registreren

dan pey *ww.* achtervolgen, volgen

dan rê *ww.* op weg gaan **dan ser rêya rast** ◇ op het goede pad brengen

dans *zn.* de dans

dans kirin *ww.* dansen

dan şaş kirin *ww.* 1. op het slechte pad brengen

2. misleiden, in de war brengen

danû *zn.* de gekookte tarwe

danûstandin 1. *ww.* (tîcaret) handel drijven 2. *ww.*

(peywendî) contact hebben met 3. *ww.* (ragihandin)

communiceren 4. *zn.* (tîcaret) de handel 2. *zn.*

(peywendî) de relatie, de betrekking, de omgang, de

connectie 3. *zn.* (ragihandin) de communicatie

danyar *zn.* de auteur, de schrijver

dapaçîn *zn.* het minteken (–)

dapaçîn kirin *ww.* in de doofpot stoppen, onder de tafel vege

dapalandin *ww.* (dadipalîne, dapaîne) distilleren, filtreren, laten druppelen

dapalandî *bn.* gedistilleerd, gefilterd

dapalîn *ww.* (dadipale, dapale) 1. (nisiîlîn) gefilterd

worden, gezeefd worden 2. (dilop kirin) druppelen,

sijpelen

daperîn *ww.* (dadipere, dapere) (*iemand*) afsnauwen, kijven, uitvaren tegen

dapilandin *ww.* ▶ dapalandin

dapîr *zn.* de oma, de grootmoeder

dapîrk *zn.* de vroedvrouw, de kraamverpleegster

dapîtin *ww.* (dadipêje, dapêje) snoeien, afknippen, afkappen

dapoşî *bn.* vaag, onzeker

daqulandin *ww.* (dadiqulîne, daqulîne) inslikken, slikken, verzwelgen

daqurtandin *ww.* inslikken

daqutandin *ww.* (dadiqutîne, daqutîne) 1. inslaan (*spijker, paal, haring enz.*) 2. (kutan) slaan

daqûl bûn *ww.* bukken, zich buigen

dar *zn.* 1. de boom **dar danîn** een boom planten **dar dapîtin** een boom snoeien **dar qir kirin** een boom kappen, hout hakken **dar birrîn** een boom vellen, een boom kappen, hout hakken 2. de galg **dar de** hangend **avêtin dar** ◇ ophangen, opknopen **dar de bûn** ◇ opgehangen worden, geëxecuteerd worden **dar de kirin** ◇ ophangen, executeren **dar ve kirin** ◇ ophangen, opknopen

dara *zn.* de tarra

Dara *zn.* Darius (*Perzische koning*)

dara kimê *zn. plantk.* de kurkeik

dararam *zn. dierk.* de Amerikaanse aloë

dara selwê *zn. plantk.* de cipres

dara serwîzadê *zn. plantk.* de ceder

daras *zn. dierk.* de adelaar

darayî *bn.* geldelijk, financieel

daraz *zn.* het vonnis, het oordeel, de rechtspraak, het besluit

daraz dan *ww.* vonnissen, veroordelen

darbe *zn.* 1. de slag, de stoot 2. de staatsgreep, de putsch, de coup d'état **darbe kirin** een staatsgreep plegen

darbend *zn.* 1. (serban) het dak 2. (darbendê inşaatê) de bouwsteiger

darbenk *zn. plantk.* de terpentijnboom

darbest *zn.* 1. (darterm) de draagbaar, de brancard 2. (tabût) de doodskest, de lijkkest

darbindeq *zn. plantk.* de hazelaar

darbir *zn.* 1. (darevan) de houthakker, de brandhoutverkoper 2. *dierk.* de bever

darbûqa *zn.* de handtrom

darçewî *zn. plantk.* de acacia

darçik *zn.* (şêmûg) de drempel

darçîn *zn. plantk.* de/het kaneel

dardarok *zn.* de slinger

daredrêj *zn. anat.* de middelvinger

darenan *zn. plantk.* de broodboom

darepîçan *zn.* (dalan) de gang

darevan *zn.* de houthakker

darfroş *zn.* de houthandelaar

dargez *zn. plantk.* de tamarisk

dargilyas *zn. plantk.* de kers, de kersenboom

dargoz *zn. plantk.* de notenboom, de okkernotenboom, de walnotenboom

darikê diranan *zn.* de tandenstoker

daring *zn.* de materie, de stof

daringî *bn.* materieel

daristan *zn.* het bos, het woud

darî lobiyê *zn. plantk.* (gûşîdar) de acacia

darîn *bn.* houten, [van hout]

darkarçik *zn. plantk.* de peer, de perenboom

darkarî *zn.* de houtbewerking

darkirok *zn. dierk.* (kutkutok) de specht

darkolk *zn.* 1. de (*houten*) pook 2. *plantk.* de erica, de dopheide

darkunkere *zn.* 1. de boor, de boormachine 2. *dierk.* de specht

darkutik *zn.* 1. (sîrkutik) de stamper 2. *dierk.* de specht

darmijok *zn.* de lolly

darqesp *zn. plantk.* de palmboom

darşilêr *zn. plantk.* de tulpenboom

dartaş *zn.* 1. de timmerman 2. (xûştire) de schaaf

darteam *zn.* de fruitboom, de vruchtboom

darterm *zn.* de brancard, de draagbaar

dartraş *zn.* de timmerman

dartraşî *zn.* het timmermanschap

dartû *zn. plantk.* de moerbeiboom

dartûn *zn.* de klos, de spoel

darû *zn.* 1. (derman) het medicijn, het geneesmiddel, het medicament 2. (agda) de ontharingswas

darûcan *zn. plantk.* het raagrass

darvan *zn.* de houthakker

darxistin *ww.* (dar dixe, dar xe) ophangen, executeren

darxîç *zn. de wip (speeltuig)*

darxurme *zn. plantk.* de dadelpalm, de dadel

das *zn.* de sikkel, de zicht **das çinîn** met een sikkel
maaien

dasan *zn.* de oogsttijd, de oogstperiode, de oogstmaand
(*van graan*)

dasî *zn. anat.* (gûse) de graat, de visgraat

dask *zn. anat., S.* de graat

daşandin *ww.* (dadişîne, daşîne) ▶ daweşandin

daşir *zn.* het toilet, de wc

daşt *zn.* (sifteh) de eerste verkoop

daûran *zn.* het slikken, het inslikken

daûrandin *ww.* (dadiûrîne, daûre) slikken, inslikken,
innemen, opslokken, doorslikken

davek *zn.* de riem, de ceintuur

daw **I** *zn. anat.* de staart **zn.** de achterkant **3. bn.**
achterste

II *zn.* de inzet (*van wedden of gokken*)

dawa *zn.* **1.** het proces, de zaak, het pleit, het
rechtsgeding, de rechtszaak, het geding **2.** (şikayet) de
aanklacht

dawa kirin *ww.* procederen, een proces voeren,
aanklagen

dawat *zn.* het huwelijksfeest, de bruiloft, het
trouwfeest

dawat kirin *ww.* feestvieren (*voor het huwelijk*)

dawa vekirin *ww.* een proces voeren, procederen,
aanklagen

dawer *zn.* **1.** (dad) de justitie **2.** (qeder) het lot

dawerandin **I** *ww.* (dadiwerîne, dawerîne/dabiwerîne)
schudden om te oogsten (*fruitbomen*)

II *ww.* distilleren

dawerîn *ww.* (dadiwere, dawere) vallen (*van rijp fruit*)

dawerîwandî *bn.* gedistilleerd

dawerîwok *zn.* de retort, het distilleertoestel, de
distilleerkolf, de distilleerketel

daweşandin *ww.* (dadiweşîne, daweşîne) **1.** schudden
om te oogsten (*takken en bomen*) **2.** (lê xistin) slaan,
neerslaan

daweşîn *ww.* (dadiweşe, daweşe) zich schudden

dawet *zn.* de uitnodiging

dawet kirin *ww.* (vexwendin) uitnodigen

dawên *zn. anat.* □ het gedeelte onder de gordel

dawênpak *bn.* zedig, kuis, eerbaar

dawênpîs *bn.* onkuis, onzedig, oneerbaar

dawiyandin *ww.* (bidawîne) voltooiën, beëindigen,
volbrengen, afmaken

dawî **1.** *zn.* het einde, het slot, de afloop, het uiteinde

2. zn. (encam) het gevolg, het resultaat, de uitkomst

3. bn. laatst **4. bijw.** op, uit **dawiya dawî** ◇ tenslotte,
uiteindelijk

dawî anîn *ww.* (dawî tîne, dawî bine) voltooiën,
beëindigen, afmaken, opmaken

dawî hatin *ww.* aflopen, stoppen

dawîn *bn.* laatst-

dawînî *zn. gramm.* ▶ paşdank

dawîtin *ww.* (dadiwêje, dawêje) zeven

dawîxwazî *zn.* het testament, de laatste
wilsbeschikking

dawşêle *zn.* de uitval, het uitschot, de rommel

dawûdî *zn. plantk.* de chryasant

dawûdîdunîkul *zn. dierk.* de hop (*voegel*)

dax *zn.* het brandmerk

daxil *bijw.* binnenkant, binnenzijde

daxilî *bn.* inwendig, interieur, intern

daxistin *ww.* (dadixe, daxe) naar beneden halen, naar
beneden trekken, laten zakken **biha daxistin** prijzen
laten dalen, afprijzen

dax kirin *ww.* brandmerken, met een brandmerk
tekenen

daxme *zn.* het damspel **daxme listin** dammen

daxuşandin *ww.* (dadixuşîne, daxuşîne) kruipen
(*reptiel*)

daxuyanî *zn.* **1.** de verklaring, de vermelding, de
mededeling **2.** het manifest

daxwarin *ww.* (dadixwe, dabixwe) gehoorzamen,
onderdanig zijn

daxwaz *zn.* **1.** (awat) de wens, de wil, het verlangen

daxwaza dawî de laatste wens **2.** (xwastin) de eis, de
vordering

daxwaz kirin *ww.* 1. wensen, willen, verlangen

2. eisen, vorderen

daxwaznivîs *zn.* de petitie, het verzoekschrift, het rekest

dayende 1. *zn.* de gever 2. *zn.* (afrandêr) de schepper
3. *bn.* barmhartig

dayê 1. *zn.* de moeder 2. *utr.* Mamma!, Ma!

dayêk *zn.* de moeder

dayêtî *zn.* het moederschap

dayik *zn.* de moeder

dayî *zn.* (gezo) de honingdauw

dayîm *bijw.* altijd, steeds, eeuwig, immer, voorgoed

dayîn I *zn.* de voedster, de min

II *ww.* (dide, bide) 1. geven **dil dayîn** ◇ verliefd worden op **rû dayîn** ◇ vertroetelen 2. (pere dayîn) betalen 3. uitlenen **deyn dayîn** uitlenen, lenen

dayîre *zn.* 1. (çember) de cirkel, de rondte 2. (buro) het kantoor, het bureau, de afdeling

dayîrewî *bn.* cirkelvormig

daykemar *zn. dierk.* de reuzensmaragdhagedis

daz *zn.* de combinatietang

dazmix *zn.* de gist, de desem, het ferment

De! *utr.* Kom op!, Komaan!, Toe! **De were em herin!**
Kom op, laten we gaan!

debance *zn.* het pistool, de revolver

debanik *zn.* ▶ bawîşk

debar *zn.* het levensonderhoud **îsal ez debara xwe**
dikim dit jaar kan ik in eigen onderhoud voorzien

debax *zn.* het looien

debaxane *zn.* de looierij, de leerlooierij

debaxker *zn.* de leerlooier

debax kirin *ww.* looien

debdebe *zn.* de praal, de statie, de pracht

debe *zn.* (elb) de emmer

debeng *bn.* frivool, wuft, lichtzinnig

debenik *zn.* (bawîşk) de gaap

debir *zn.* de kroontjespen

debirandin *ww.* (bidebirîne) met succes uitvoeren

debirxane *zn.* het kantoor, het bureau

debis *zn.* (şîrêz) het kleefmiddel, de lijm

debîr *zn.* 1. de kroontjespen 2. de secretaris, de klerk,
(debîrê mehkemê) de griffier

debr *zn.* het levensonderhoud

debûqan *zn.* de vogellijm

debûş *zn.* het kleefmiddel, de lijm

deca *zn.* ▶ êş

deccal *zn.* de antichrist

dedektîf *zn.* de detective

dedektor *zn.* de detector

dedkêna *zn.* ▶ dotmam

def I *bijw.* (cem) bij, naast

II *zn.* de duw, de stoot

III *zn. muz.* de tamboerijn **def lê dan/kutan**
tamboeren, tamboereren

IV *zn.* het wegsturen, de verwijdering

def dan *ww.* duwen

defîhandin *ww.* (bidefîne) teruggedrijven, wegdrijven,
wegsturen, iemand de deur wijzen

defîn *zn.* de begrafenis, de teraardebestelling

defîne *zn.* (gencîne) de schat

defîn kirin *ww.* begraven, ter aarde bestellen

defjen *zn. muz.* de tamboer, de trommelaar

def kirin *ww.* wegsturen, iemand de deur wijzen,
verwijderen

defne *zn. plantk.* de laurier

defter *zn.* het schrift, het schrijfboekje

defterdar *zn.* de provinciale belastingambtenaar

degme *bijw.* (carna) soms, [niet zo vaak], [af en toe]

deh *telw.* tien

dehan *zn.* het tiental

dehandin 1. *ww.* (bidehîne) verteren 2. *zn.* de
spijsvertering

dehbe 1. *bn.* wild 2. *zn.* het wilde dier

dehem(în) *rangtelw.* tiende

dehifandin *ww.* (bidehifîne) duwen

dehî *zn.* (qurban) het dankoffer, het votiefgeschenk, het offer

dehker *zn.* het gerucht

dehl *zn. aardr.* het dal, de vallei

dehlîz *zn.* de gang, de corridor, de tunnelgang

dehol *zn.* de trom, de drum, de trommel **dehol lê**
dan/kutan trommelen

deholjen *zn. muz.* de drummer, de trommelaar

dejenere *bn.* ontaard, gedegeneerd

dejenere bûn *ww.* ontaarden, degenereren

dejenere kirin *ww.* laten ontaarden, laten degenereren

dek *zn.* de truc, het bedrog, de intrige, het kunstje

dekan *zn.* de decaan

dekar *zn.* 10 are

dekbûz *zn.* (tilqe) de tuimeling, de buiteling, de duikeling

dekor *zn.* het decor, de decoratie

delal **1.** *bn.* lief, schattig, dierbaar, teder **2.** *zn.* de geliefde **3.** Delal (*een meisjesnaam*)

delalî *zn.* de schattigheid, de dierbaarheid, de tederheid

delaş *zn. dierk.* de lammergier

delav **I** *zn.* de drinktrog, de watertrog

II *zn. aardr.* **1.** (xelîc) de baai, de zeearm **2.** (tengav) de zeestraat **3.** (kerax) de oever

Delew *zn. astron.* de Waterman

delfîn *zn. dierk.* de dolfin

delik *zn.* het pleister, de pleisterkalk, het pleisterwerk, het stucwerk

delikandin *ww.* (bidelikîne) pleisteren, bepleisteren, besmeren

deling *zn.* **1.** de broekspijpopening **2.** de broekspijp

deliqîn *ww.* (bideliqe) werpen, jongen krijgen (*roofdier*)

delîl **I** *zn.* **1.** (belge) het bewijs, het bewijsstuk **2.** het argument **3.** (emare) de aanwijzing, het bewijs

II **1.** *bn.* lief, schattig, geliefd, dierbaar, teder **2.** Delîl (*een jongensnaam*)

delîve *zn.* de gelegenheid, de kans, het buitenkansje

delk *zn.* de wrijving

dellal *zn.* de stadsomroeper

delokiş *zn.* □ spel met (*vijf*) steentjes

delû *zn.* **1.** de artiest **2.** (deholjen) de trommelaar

delûv *zn.* de emmer

dem **1.** *zn.* de tijd, de periode, het moment **dem û dem**

◊ af en toe, van tijd tot tijd **di nav dem û dewranan**

de ◊ door de eeuwen heen **ji dema ku** sinds **ji demê**

der ◊ uit de tijd, uit de mode **dem dema min e** ◊ het

is mijn beurt **dem hatiye** ◊ het is de hoogste tijd **2. bn.**

(çay) sterk **çay dem kirin** thee laten trekken

dema *bijw.* gedurende, terwijl **dema kû** als, terwijl, wanneer

dema borî *zn. gramm.* de verleden tijd

deman *zn.* (kire) de huur, de pacht

demandin **I** *ww.* (bidemîne) thee laten trekken

II *ww.* (bidemîne) verhuren, verpachten

dema niho *zn. gramm.* de tegenwoordige tijd

deman kirin *ww.* verhuren, verpachten

demar *zn. anat.* de ader, het bloedvat, het vat **demara** xwîn het bloedvat

dema têhatî *zn. gramm.* de toekomstige tijd

demberê *bijw.* vroeger

demborî *bijw.* vroeger

demdemî *bn.* inconsequent, besluiteloos

demegog *zn.* de demagoog

demegojî *zn.* de demagogie

demegojîk *bn.* demagogisch

demekî *bijw.* **1.** een poosje, even, eventjes **2.** weleens, eens, vroeger

demet *zn.* de bos, de bundel, de tros, de ruiker, het boeket

demgirêdayî *bn.* tijdgebonden

demhev *bn.* contemporain, eigentijds, hedendaags

demhevî *bn.* tijdelijk

demîn **1.** *zn.* (adet) de gewoonte, het aanwensel, het gebruik **2. bn.** (wextî) voorlopig, tijdelijk

demjmêr *zn.* de klok, het horloge, de tijdmetr

demkevçik *zn. dierk.* de lepelaar

dem kirin *ww.* thee laten trekken

demokrasî *zn.* de democratie

demokrat *zn.* de democraat

demokratîk *bn.* democratisch

demsal *zn.* het seizoen, het jaargetij, het jaargetijde, de tijd **salêkê de çar demsal hene** een jaar heeft vier jaargetijden

dem û rû *zn.* ▶ dev û rû

den *zn.* de kuip

dendik *zn.* **1.** de pit, het zaad **2. nat.** de kern

dendikî *bn. nat.* nucleair

dendikî hecîlegleg *zn. plantk.* ▶ derzîlok

dendikreş *zn. plantk.* de watermeloen

dendûreşk *zn. plantk.* ▶ drî

deng **I** *zn.* **1.** (awaz) de stem, het stemgeluid, de klank

2. (ray) de stem, de opinie 3. (xeber) het bericht
deng belav bûn zich verspreiden (*van een geluid/bericht*) **deng meng tune** ◇ er is geen geluid te bekenen

II zn. (bendeke) de lading van een lastdier

denganî zn. de uitspraak, de articulatie

dengbêj zn. (m.) de zanger, (v.) de zangeres

deng birrîn ww. zwijgen, stil zijn, niet meer praten

deng jê birrîn laten zwijgen, tot zwijgen brengen

deng dan ww. 1. (ray dayîn) stemmen 2. (dey kirin) geluid geven, galmen, luiden

dengdar 1. zn. gramm. de medeklinker 2. *bn.* (navdar) bekend, beroemd

dengdêr zn. de klinker, de vocaal **dengdêra dirêj** de lange klinker **dengdêra kurt** de korte klinker

deng girtin ww. 1. (qeyd kirin) opnemen 2. (deng birrîn) geluid afzetten

dengîr bn. beroemd, bekend, befaamd

dengjar bn. ontroerend

deng jê ketin ww. hees worden

deng ketin ww. zijn stem verliezen

deng kirin ww. 1. (bang kirin) roepen, geluid geven

deng lê kirin roepen 2. (îtiraz kirin) bezwaren opperen, zijn stem verheffen 3. (hev hatin) zich met iemand verzoenen

dengnuxêm zn. de geluiddemper, de knalpot

dengsirîn [met mooie stem], [met zoete stem], [met lieve stem]

dengûbas zn., S. het nieuws, het journaal, de nieuwsberichten

dengvedan zn. 1. (akîs) de echo, de galm, de resonantie, de weerklank 2. de tijding, het bericht

dengweş zn. de microfoon

dengxweş [met mooie stem]

dengzar zn. het lawaai, de herrie, het geraas, het geruis

denik zn. 1. de pit 2. *nat.* de kern

deniş zn. de ervaring, het experiment, de ondervinding, de praktijk

denişandin ww. (bidenişîne) ervaren, meemaken, beleven

deniş kirin ww. ervaren, ondervinden, proberen, experimenteren

Denîmark zn. Denemarken

Denîmarkî 1. zn. (m.) de Deen, (v.) de Deense 2. *zn.* (ziman Denîmarkî) het Deens, de Deense taal 3. *bn.* Deens

dep zn. de balk, de draagbalk

depa sîng zn. anat. het borstbeen

depo zn. de/het depot, het pakhuis, de voorraadkamer

depozît zn. de waarborgsom, het deposito

depreş zn. het schoolbord, het bord

deq I zn. 1. anat. (doq) de knobbel op het bot 2. *plantk.* de galappel 3. *anat.* de bikkel **deq listin** bikkelen

II zn. de tatoëring, de tatoeage **deq dan** tatoeëren **deq kirin** tatoeëren

III zn. de score, het punt

IV zn. het tekstdeel

deqandin ww. (bideqîne) tatoeëren

deqaq I zn. de trommelaar

II zn. (otî) het strijkijzer

deqel zn. de harde grond

deqelûz zn. (tilqe) de tuimeling, de buiteling, de duikeling

deqîqe zn. de minuut

deqlûk zn. plantk. de galappel

deq mirî bn. (kaw) traag, slaperig

deqne zn. de benefietvoorstelling **deqne danîn** een benefietvoorstelling organiseren

deqor zn. het decor

der I zn. plaats, plek **ev der** hier **ev der Holend e** hier is Nederland **ew der** daar **li her derê** alom, overal

Tu li ku derê bûyî? Waar was je? **li wê derê** daar

li vê derê hier **li tu derê** nergens **li derekê din**

ergens anders **xwe avêtin derekê** ◇ zich

verschuilen **der nema lê geriyam** er is geen plaats waar ik niet geweest ben

II 1. bijw. uit, buiten **anîn der** eruihalen, uithalen

dan der ◇ bekendmaken, onthullen **ez li der bûm**

ik was buiten **derketin der** naar buiten gaan, naar het buitenland gaan 2. *zn.* (welatê beyanî) het buitenland

III zn. (derî) de deur

derabe zn. 1. (kepenk) het rolluik 2. (çit) de leuning

derabzûn *zn.* (şêmûg) de drempel, de dorpel

deramet *zn.* de inkomsten

derandin *ww.* (biderîne) **1.** (belav kirin) verspreiden, verdelen, distribueren **2.** (îxrac kirin) exporteren

deranîn *ww.* (dertîne, derîne) **1.** tevoorschijn halen, uitnemen, eruittrekken, uittrekken **jê deranîn** uitnemen, eruithalen **2.** (derxistin meydanê) erachterkomen **3.** (qezenc kirin) verdienen **nanê xwe deranîn** ◇ zijn brood verdienen **4.** (ji hev deranîn) rangschikken **ji hev deranîn** uit elkaar halen, rangschikken

derav *zn.* **1.** *aadr.* (perav) de kust, de oever **2.** (kanî) de waterbron **3.** het irrigatiekanaaltje

deravok *zn.* (derabzûn) de drempel

derawa *zn.* de toestand, de situatie, de omstandigheid

derazînk *zn.* (şêmûg) de drempel

derb **I** *zn.* (lêdan) de slag, de stoot, de klap **bi derbekê** in één klap

II *zn.* (hêz) de kracht, de energie **ji derbê xwe ketin** ◇ doodmoe zijn

derbare *bijw.* over, omtrent, aangaande, betreffende, inzake **di derbareyî vê mijarê de** omtrent dit onderwerp, over dit onderwerp

derbaz *zn.* het verloop

derbaz bûn *ww.* **1.** passeren, voorbijlopen, voorbijgaan, inhalen **ji sînor derbaz bûn** de grens passeren **derbazî hundur bûn** naar binnen gaan **jê derbaz bûn** (*iemand of iets*) inhalen, passeren **2.** (wext derbaz bûn) voorbijgaan, verlopen **saet derbaz bûn** verlopen van tijd **3.** (dibistan derbaz bûn) overgaan **derbazî sinifa çaran bûn** overgaan naar de vierde klas **4.** (rê/av derbaz bûn) oversteken **derbazî wî alî bûn** naar de andere kant oversteken

derbaz kirin *ww.* **1.** (*laten*) oversteken, (*laten*) passeren, doorbrengen **2.** (ji ser re avêtin) eroverheen gooien, overzetten **3.** (jê derbaz bûn) inhalen **4.** (wext derbaz kirin) (*tijd*) doorbrengen **zivistan li bajêr derbaz kirin** de winter in de stad doorbrengen **5.** meemaken, beleven **tîştên ko min di piçûkahî ya xwe de derbaz kirî bû** de dingen die ik in mijn jeugd heb meegemaakt

derb dan *ww.* slag toebrengen, slaan, stoten

derbeder *bn.* sjofel, armoedig, onverzorgd, verwaarloosd

derbederî *zn.* de armoedigheid, de onverzorgdheid

derbeke *zn.* (darbûqa) de handtrom

derben *zn.* de rijgdraad, het rijgkoord, het rijgsnoer

derbend *zn.* *aadr.* **1.** de bergpas, de pas **2.** (tengav) de zeestraat **3.** (bender) de haven

derbest *bn.* gesloten

derbexwarî *bn.* geslagen

derbik *zn.* het vuurwerk

derbûn *ww.* (der dibe, der be) **1.** verschijnen, uitkomen, uitstromen **2.** openbarsten **kul derbû** de wond is opengebarsten

dercaw *zn.* de handdoek, de baddoek

derçûn *ww.* (der biçê, der çê) tevoorschijn komen, uitkomen **xwîn ji pozê min der çû** er kwam bloed uit mijn neus

derd *zn.* **1.** (keser) de pijn, het verdriet, de smart **derd û keder** ◇ kommer en kwel, ellende en verdriet, verdriet en moeilijkheden **derd û kul** ◇ kommer en kwel, ellende en verdriet **derd û kulên tenêtiyê nayê kişandin** het verdriet en de moeilijkheden van de eenzaamheid zijn ondraaglijk **derdê xwe veşartin** zijn verdriet niet laten merken **derd kişandin** ◇ verdriet hebben **2.** (nexwaşî) de ziekte, de kwaal, de klacht **3.** (mesele) het probleem, de narigheid, het ongerief, de kwellig **derdê bê derman** de ongeheelbare ziekte, het onoplosbare probleem **derdê xwe gotin** zijn problemen (*aan iemand*) vertellen

derdank *zn.* het vaatwerk

derdanka mîzê *zn.* de po, de ondersteek

derdekopan *zn. med.* de tetanus

derdekurtan *zn. med.* de tetanus

derdese *zn. med.* (harî) de hondsdolheid, de rabiës

derdest *bn.* gearresteerd, [onder arrest]

derdest kirin *ww.* arresteren, gevangennemen

derdê derûnî *zn. med.* de inwendige ziekte

derdê derve *zn. med.* de uitwendige ziekte

derdê dil *zn.* het hartenleed, het hartzeer, de zielensmart

derdê dûrî *zn.* het heimwee

derdê serî *zn.* 1. *med.* (serêş) de hoofdpijn 2. (kesê ku li serê mirov bela dibe) de pestkop, de plaaggeest, de kwelgeest, de kwelduivel

derdkêş 1. *bn.* (nexwaş) ziekelijk, zorgelijk 2. *bn.* (xemgîn) verdrietig, bedroefd 3. *zn.* de zieke, de lijder

derdmend *bn.* verdrietig, treurig, droevig

derdnak *bn.* ▶ derdmend

derece *zn.* 1. (germî) de graad 2. (peling) de rang, de trap

derefêş *zn.* (ala leşkeriyê) het vaandel, de banier, de standaard, de legerstandaard, de krijgsbanier

dereke *bn.* 1. (derve) buiten 2. buitenlands **welatên dereke** het buitenland

derek(ê) *bijw.* ergens **derekê din** ergens anders

dereng *bijw.* laat, [te laat] **dereng çûn** laat weggaan **dereng hatin** laat komen **dereng bûn** laat zijn **dereng man** te laat zijn

derenghil *bn.* zwaar, [moeilijk te verteren]

derengî 1. *zn.* de vertraging, het oponthoud 2. [tegen het einde] **derengiya rojê** tegen het einde van de dag **derengiya salê** tegen het einde van het jaar

dereng ketin *ww.* 1. verlaat zijn, te laat komen 2. (trên) vertragen

derengtir *bijw.* later

derengtirîn *bijw.* laatst

dereng xistin *ww.* uitstellen, vertragen

derew 1. *zn.* de leugen, de onwaarheid 2. *bn.* leugenachtig, onwaar **derew bûn** niet waar zijn, onwaar zijn

derewbêj *zn.* de leugenaar, de valsaard

derewçîn *zn.* (derewbêj) de leugenaar

derewîn *bn.* 1. leugenachtig, onwaar, onheus 2. (sexte) vals, onecht

derewînê *zn.* de leugenachtigheid

derewker *zn.* de leugenaar, de valsaard

derew kirin *ww.* liegen

derewzîn *zn.* de bedrieger

derêxistin *ww.* ▶ derxistin

dergah *zn.* 1. (derî) de deur 2. het derwisjklooster

dergeh *zn.* (derî) de deur, de poort, de ingang

dergevan *zn.* de portier, de wachter

dergevanî *zn.* het beroep van portier **dergevanî kirin** het beroep van portier uitoefenen

dergîstî *zn.* (desgirtî) de verloofde

dergîs *zn.* (desgirtî) de verloofde

dergûş *zn.* 1. de wieg **dergûş rajandin** de wieg wiegen 2. (pitê) de baby

dergûşkî 1. *bn.* gelijk, onbeslist 2. *zn.* het gelijkspel

der hatin *ww.* ontspringen, opkomen **hatin der** naar buiten komen

derheq *bijw.* omtrent, over, aangaande **derheqa vê ferhengê de** wat dit woordenboek betreft **derheqa tiştêkî de axaftin** ergens over praten

derhênan *ww.* ▶ deranîn

derîçk *zn.* de drempel, de dorpel

derince *zn.* (nerdigan) de trap, de ladder

derizandin *ww.* (biderizîne) laten barsten, laten scheuren, een scheur laten ontstaan

derizîn *ww.* (biderize) barsten, scheuren

derî *zn.* 1. de deur, de poort **avêtin ber derî** ◇ buiten de deur zetten, voor de deur zetten **derî girtin** de deur dichtdoen, de deur sluiten **derî kişandin** de deur dichttrekken **derî kutan** op de deur kloppen **derî lê dan** op de deur kloppen **derî lê xistin** op de deur kloppen, op de deur bonken **derî derî gerîn** ◇ van deur tot deur gaan **derî şkandin** de deur forceren **derî vebûn** ◇ geopend worden (*deur*), de kans krijgen **derî vekirî a.** ◇ open (*deur*) **b.** (comerd) gul 2. de ingang, de entree 3. (gûmrik) de douane

derînamî *zn.* de weigering

derînamî kirin *ww.* weigeren

derîzan *zn.* de drempel, de dorpel

derk *zn.* het besef, het begrip, het inzicht, de waarneming

derkandin *ww.* 1. beseffen, inzien, begrijpen, waarnemen 2. (dan der) onthullen, bekendmaken

derkenar *zn.* 1. (şerx) de kanttekening 2. (îlawe) de bijlage

derketin *ww.* (derdikeve, derkeve) 1. uitgaan, uitkomen, naar buiten gaan **derketin der ve** naar buiten komen, naar buiten gaan **paşê gotina min derket** later kwam mijn bewering uit **derketin çiyân**

de bergen ingaan **ji erdê derketin** uit de grond komen **ji bin derketin** (jê hatin) ◇ voor elkaar krijgen, ergens in slagen, ergens onderuit komen

2. (çap bûyîn) verschijnen, uitkomen **3.** (hilhatin) opkomen, opgaan **4.** (şer derketin) uitbreken

derkirin **I** *ww.* (dike der, derke) **1.** (ji kar derkirin) ontslaan, ontslag geven **2.** (def kirin) uitzetten, uitwijzen, wegsturen, de deur wijzen

II *ww.* (dike der, bike der) voldoende zijn, voldoen

derkirî *bn.* **1.** (ji kar derkirî) ontslagen **2.** (def kirî) uitgewezen, weggestuurd

derk kirin *ww.* **1.** beseffen, inzien, begrijpen, waarnemen **2.** (dan der) onthullen, bekendmaken

derling *zn.* de broekspijpopening

dermal **I** *zn.* **1.** □ het voedsel dat door de bruidegom naar de familie van de bruid gestuurd wordt ter viering van de bruiloft aldaar **2.** □ de bediende, door de bruidegom aangesteld om te helpen bij de viering van de bruiloft bij de familie van de bruid

II *zn.* het mestvee, het slachtbeest, het slachtdier

dermalî *zn.* □ het voedsel bedoeld ter viering van de bruiloft

dermal kirin *ww.* vetmesten, mesten

derman *zn.* **1.** (îlac) het geneesmiddel, het medicijn **2.** (çare) de uitkomst, de oplossing

dermanfiroş *zn.* de apotheker

dermangeh *zn.* de apotheek

dermankarî *zn.* (tedawîkirin) de behandeling

dermanker *zn.* de genezer

derman kirin *ww.* behandelen, genezen

dermanxane *zn.* de apotheek

dernexûn *bn.* omgekeerd

derozan *zn.* het verzamelen van de aren die na de oogst op het veld zijn achtergebleven

derpê *zn.* **1.** (bincil) de onderbroek **2.** (şal) de broek

derpê de kirin ◇ het in zijn broek doen **derpê ji xwe kirin** zijn onderbroek uittrekken **derpê kişandin** zijn onderbroek aantrekken **derpê li xwe kirin** zijn onderbroek aantrekken

derpê avêtin *ww.* zich zedeloos gedragen, zich onzedig gedragen

derpêş *zn.* **1.** de aankondiging, de presentatie, de introductie **2.** de overhandiging **3.** de aanbidding

derpêş kirin *ww.* **1.** aankondigen, presenteren, naar voren brengen **2.** overhandigen **3.** aanbieden

derpî *zn.* **1.** (bincil) de onderbroek **2.** (şal) de broek

derqitik *zn.* (derqîl) de knevel

derqîl *zn.* de knevel

ders *zn.* de les, het college, het onderricht **ji dersê derketin** uit de les komen, uit de klas komen **çend dersê min mane** ik moet nog een paar lessen maken **ders girtin** les nemen **ders xwandin** ◇ studeren, leren

ders dan *ww.* lesgeven, onderwijzen, doceren, leren, onderrichten

dersdar *ww.* de leraar, de lesgever, de docent, de onderwijzer

ders dayîn *ww.* lesgeven, onderwijzen, doceren

Dersîm *zn.* Dersîm (*provincie in Noord-Koerdistan*)

dersxane *zn.* de klas, het klaslokaal, het leslokaal

derşo *zn.* de spons

derûber *bijw.* overal, [her en der] **der û ber tijî mişk in** het zit overal vol met muizen **der û berê min gişt diêşin** ik heb overal pijn

derûdor *zn.* omgeving, ruimte om zich heen **li der û dora xwe nihêrîn** om zich heen kijken, rond om zich kijken

derûn *zn.* **1.** (can) de geest, de ziel **2.** (hundir) het gemoed, het innerlijk

derûnî *bn.* innerlijk, inwendig

der ve **1.** *bijw.* buiten **ji der ve hatin** van buiten komen **ew li der ve ma** hij is buiten gebleven **der ve şandin** naar buiten sturen, exporteren **2.** *voegw.* (ji bilî) behalve

derve dan *ww.* **1.** (îtiraf kirin) bekennen, toegeven **2.** (kolîn) opgraven, delven, uitgraven

derveşandinî *zn.* de export, de uitvoer

derveyî **1.** *bn.* buitenlands **2.** *zn.* (biyanî) de vreemdeling, de buitenlander, de allochtoon

derwaze **I** *zn.* (erebe) de koets

II *zn.* (dergeh) de poort

derwêş *zn.* de derwisj

derwêşane [als een derwisj]

derwêşxane *zn.* het derwisjklouster

derx *zn.* de dief (*ongewenste knop of scheut*)

derxistin *ww.* (der dixe, der xe) **1.** uitwijzen, verbannen (*van plaats of land*) **2.** (ji xanî derxistin) eruit zetten, eruit gooien, wegsturen **3.** (ji kar derxistin) ontslaan **4.** (kinc derxistin) uittrekken, uitdoen **5.** (metamatîk) aftrekken **6.** (pirtúk derxistin) uitgeven, publiceren **7.** (kişandin) eruit halen, onttrekken **av ji birê derxistin** water uit een put halen **8.** (derxistin holê) aan het licht brengen, ophelderen

derxûn *zn.* ▶ derxwîn

derxwîn *zn.* **1.** □ de tafel om brooddeeg op te rollen **2.** de lage eettafel **3.** (dewang) de/het deksel

derya *zn.* **1.** (behr) de zee **2.** (okyanûs) de oceaan

Derya Bakurê *zn.* de Noordzee

Derya Baltiqê *zn.* de Baltische Zee

Derya Egê *zn.* de Egeïsche Zee

Derya Hazarê *zn.* de Kaspische Zee

Derya Hindê *zn.* de Indische Oceaan

Derya Manşê *zn.* het Kanaal

Derya Mermerê *zn.* de Zee van Marmara

deryanas *zn.* de oceanograaf, de oceanoloog

deryanasî *zn.* de oceanologie, de oceanografie, de zeekunde

Derya Reş *zn.* de Zwarte Zee

Derya Sor *zn.* de Rode Zee

Derya Spî *zn.* de Middellandse Zee

deryavan *zn.* de zeeman, de matroos, de marinier, de zeevaarder

deryavanî *zn.* het zeewezen, de navigatie, de zeedienst

deryayî *bn.* zee-, [uit de zee komend], [bij de zee horend]

derz *zn.* de spleet, de barst, de scheur, de insnijding, de gaping

derz bûn *ww.* barsten, splijten, splinteren, versplinteren

derzî *zn.* **1.** (derziya drutinê) de naald, de speld, de pen **2.** (derziya parzayê) de injectienaald **3.** (parza) de injectie, de prik **4.** (derziya mêş) *anat.* de angel **derzî tê re kirin** steken

derzîdank *zn.* het naaldenboekje, het speldendoosje

derzî kirin *ww.* inenten, een injectie geven

derzîlo *zn.* de speld

derzîlok *zn.* *plantk.* **1.** de ooievaarsbek **2.** de reigersbek

derzîşivan *zn.* *plantk.* de kaardenbol

derz kirin *ww.* doorklieven, klieven, splijten, splitsen

desgirtî *zn.* de verloofde, de aanstaande

desîlîtir *zn.* de deciliter, het maatje

desîmetir *zn.* de decimeter

desîxram *zn.* de decigram

deskîs *zn.* de spion, de verkenner

desmal *zn.* de zakdoek

desmê *zn.* de rituele wassing

desnimêj *zn.* de rituele wassing **desnimêj girtin** de rituele wassing uitvoeren

despot *zn.* de despoot, de tiran, de geweldenaar

despotî *zn.* het despotisme, de overheersing

despotîk *bn.* despotisch

despotîzm *zn.* het despotisme

dest *zn.* *anat.* de hand **ber dest** bij de hand **bi dest** met de hand **bi dest çêkirî** handgemaakt **çûn dest** ◇ een handkus geven, de hand kussen **dan dest** overhandigen **Dest bilind kin!** Handen omhoog! **dest bi dest** ◇ hand in hand, samen **destê min dixure** mijn handen jeuken **destê tenê deng jê nayê** ◇ vele handen maken licht werk **ji dest derketin** ◇ uit de hand lopen **ji dest girtin** afhandig maken, uit handen nemen, afpakken **ji dest hatin** ◇ handig zijn, in zijn vermogen liggen **çi ji destê te tê bike** ◇ doe wat je kan **heta ku ji dest tê** ◇ zo veel als mogelijk **kirin dest** ◇ a. krijgen, verkrijgen, bemachtigen **b.** in handen geven **li ser destan gerandin** ◇ (*iemand*) op handen dragen, verafgoden **xistin bin dest** onderdrukken, onder de duim houden **xistin dest** ◇ a. verkrijgen, krijgen, bemachtigen **b.** vangen, veroveren **xistin bin destê xwe** ◇ onderwerpen, onder zijn heerschappij brengen **xwe avêtin destan** ◇ smeken, om vergiffenis vragen **xwe avêtin dest û lingan** ◇ smeken (*om*), afsmecken, om vergiffenis vragen **dest û pê lerizîn** ◇ zenuwachtig zijn, over zijn hele lichaam trillen

destajo *bn.* gehoorzaam, volgzaam

destan *zn.* het epos, de epiek

destar *zn.* de handmolen (*van steen*) **destar hêrdin** malen (*met de handmolen*)

destav *zn.* het toilet, de wc **çûn destavê** ◇ naar het toilet gaan **destav kirin** naar het toilet gaan **destav rijandin** ◇ plassen, urineren

destavêj *bn.* 1. (destdrêj) handtastelijk 2. (êrişker) agressief

destavêjî *zn.* 1. de handtastelijkheid 2. (tecavuzkirin) de verkrachting 3. (êriş) de agressie, de agressiviteit

dest avêtin *ww.* 1. handtastelijk zijn/worden 2. (tecavuz kirin) verkrachten 3. agressief zijn/worden 4. (dest pê kirin) beginnen 5. (alîkarî kirin) een handje helpen, iemand de hand reiken 6. (tacîz kirin) lastigvallen, aanranden **dest avêtin hev** (pevçûn) ◇ ruzie maken **dest avêtin pêsrê** ◇ iemand bij zijn lurven pakken

destavxane *zn.* het toilet, de wc

destbelav *bn.* 1. (çavtêr) gul, gulhartig, vrijgevig 2. (destberdayî) kwistig, verkwistend, spilziek

dest berdan *ww.* ophouden met, niet meer doen **dest ji hev berdan** ◇ scheiden, uit elkaar gaan (*huwelijk of ruzie*), elkaar met rust laten **dest ji xwe berdan** ◇ wanhopig worden, wanhopen, levensmoe worden/zijn

dest berdayî *bn.* verspillend, spilzuchtig

destbeser 1. *bn.* veroordeeld 2. *zn.* de veroordeelde, de gevangene

dest bilind kirin *ww.* 1. (guhdarî nekirin) niet gehoorzamen 2. (kutandin) slaan, aframmelen, aftuigen 3. (destê xwe bilind kirin) de handen omhoog doen, opsteken

destbira *zn.* de goede vriend, de beste vriend, de bruidsjonker, de huwelijksgetuige

destbizêv *bn.* handig, behendig, bedreven

destçalak *bn.* handig, behendig, bedreven

dest çepilandin *ww.* applaudisseren, in de handen klappen **bi destekî çepik lê nakevin** je kunt met één hand niet klappen

dest dan *ww.* 1. (dest lê xistin) aanraken 2. (dest

hêjandin) een hand geven 3. (destûr dan) toestaan **ger Xwedê dest bide ezê sibê bi rê kevîm** als God het belieft, ga ik morgen op weg 4. (bi kêrî yekî hatin) in iemands kraam te pas komen **dest dan ber** ◇ iemand de hand boven het hoofd houden, beschermen **dest dan hev** ◇ elkaar helpen, elkaar de hand geven

dest dan ser *ww.* 1. in beslag nemen, beslag leggen op, verbeurd verklaren, confisqueren, afnemen **dest dan ser mala min** ze hebben mijn huis in beslag genomen 2. de hand leggen op **dest dan ser wîcdanê xwe** ◇ met de hand op het hart (verklaren)

destdayî *bn.* geschikt

dest de man *ww.* niet kunnen verkopen, niet van de hand kunnen doen

dest de nebûn *ww.* 1. (feqîr bûn) arm zijn, niet in de hand hebben 2. (bêçare bûn) □ machteloos zijn door een situatie

destdirêj 1. *bn.* invloedrijk 2. *bn.* agressief 3. *zn.* (diz) de dief 4. *zn.* de verkrachter

dest dirêj kirin *ww.* 1. (tecavûz kirin) verkrachten 2. (tacîz kirin) aanranden

deste *zn.* 1. (desteyê kulîlkan) de bos, de bundel 2. de commissie 3. *mil.* het peloton, de troep, de batterij 4. *wisk.* het tiental

destegîr *bn.* hulpvaardig, behulpzaam, toeschietelijk **destek** *zn.* 1. de steun, de ondersteuning, de stut, de schoor, de standaard, de opbouw 2. (alîkarî) de hulp, de bijstand, de hulpverlening

deste kirin *ww.* bundelen

destemo *zn.* het kamermeisje, de schoonmaakster

desteng *bn.* arm, [krap bij kas]

destengî *zn.* het gebrek aan geld, het geldtekort, de schaarste, de geldverlegenheid

destê diduyan *bn.* tweedehands

destê hev girtin *ww.* samenwerken, elkaar helpen, de handen ineenslaan

destê xwe tê dan *ww.* zich bemoeien met, zich mengen in

destgiran *bn.* onhandig, lomp

dest girê dan *ww.* in de boeien slaan, de handen binden

destgirtî I *bn.* (temayî) gierig

II 1. *bn.* (nîşani) verloofd 2. *zn.* de verloofde

destgîr *bn.* hulpvaardig, behulpzaam, toeschietelijk
destgîrî *zn.* de verloofde, de aanstaande
desthelat *bn.* autoritair, bevoegd, gezaghebbend
desthelatî *zn.* de autoriteit, de gezagvoerder, de gezaghebber **desthelatîyên welêt** de overheid
destik *zn.* het handvat, de greep, de kruk, het hengsel, de beugel, het heft, de steel
destir *zn.* de pannenlap
destî *zn.* de waterkruik
destîcer *zn.* (lûlik) het waterkruikje
dest jê kişandin *ww.* 1. ophouden met, niet meer doen, zich terugtrekken, opgeven **dest ji kar kişandin** ontslag nemen 2. iemand aan zijn lot overlaten, iets aan zijn lot overlaten
destkar *zn.* de handwerker, de ambachtsman
destkarî *zn.* het handwerk, het ambacht
destketin *ww.* 1. (girtin) verkrijgen, behalen, verwerven, bemachtigen 2. (hatin girtin) gepakt worden
dest ketin *ww.* in handen krijgen, bemachtigen **dest neketin** niet in handen kunnen krijgen, niet kunnen verkrijgen, niet kunnen vinden
destkêş *zn.* (lepik) de handschoen
dest kişandin *ww.* aftreden, zich terugtrekken, opgeven, afstand doen van
destkurt *bn.* machteloos
destkurtî *zn.* de onmacht, de machteloosheid
dest lê gerandin *ww.* 1. (mist dan) aaien, strelen 2. (dest lê xistin) betasten
dest lê ketin *ww.* aanraken **dest lê neketin** niet aan komen, afblijven van **destê min lê neketiye** ik ben er niet aangekomen
dest lê weşandin *ww.* wuiven naar, zwaaien naar
dest lê xistin *ww.* 1. aanraken, beroeren, 2. (sond xwarin) een eed afleggen (*b.v. op de bijbel of koran*)
dest li ba kirin *ww.* zwaaien, wuiven
dest li pişt xistin/dan *ww.* prijzen, loven
dest livandin *ww.* zich haasten
dest maç kirin *ww.* de hand kussen, een handkus geven
destmal *zn.* de zakdoek, de doek

destmaye *zn.* het kapitaal
destmayedar *zn.* de kapitalist
destmêj *zn.* de rituele wassing
destmiz *zn.* 1. het commissieloon, de provisie 2. (yewmiye) het dagloon, het daggeld 3. (avans) het voorschot
destnimêj *zn.* de rituele wassing **destnimêj girtin** een rituele wassing uitvoeren
destnivîs *zn.* 1. het handschrift 2. (pirtûka bi dest nivîsî) het manuscript 3. (îmza) de handtekening
destpaqij *bn.* onschuldig
destpelink *zn.* de tast **bi dest pelinkê** op de tast
destpelixî *bn.* onhandig, onbeholpen, onbekwaam, lomp
destpê *zn.* de start, het begin, de aanvang
destpêk *zn.* het begin, de aanvang, de start **di destpêkê** de aanvankelijk
dest pê kirin *ww.* (dest pê dike, dest pê ke) beginnen met, starten, aanvangen **dest bi kar kirin** beginnen met het werk
destpîs *bn.* laag, laaghartig, kwaadaardig
dest rakirin *ww.* 1. (guhdarî nekirin) niet gehoorzamen 2. (kutandin) slaan, aframmelen, aftuigen 3. (destê xwe bilind kirin) de handen omhoog doen, de handen opsteken
destrêjk *zn.* 1. (daz) de tang 2. de haan, de trekker (*van wapens*)
dest surandin *ww.* masseren, wrijven
dest şkênandin *ww.* demoraliseren
destşo *zn.* de wastafel, de gootsteen, de wasbak
destûr *zn.* de toestemming, de vergunning, de permissie **destûr xwastin** toestemming vragen, vergunning vragen **destûr girtin** toestemming krijgen, vergunning krijgen
destûr dan *ww.* toestemming geven, toestemmen, toestaan, vergunning verlenen, toelaten
destûrname *zn.* de vergunning
destvala 1. [met lege handen] 2. *bn.* (bêkar) werkloos, werkeloos
destvank *zn.* de handboei
destvekirî *bn.* gul, gulhartig, vrijgevig, royaal

dest veweşandin *ww.* zwaaien, wuiven

destxet *zn.* ▶ destnivîs

dest xistin *ww.* (dest bixe, dest xe) veroveren, vangen, in handen krijgen

destxwîşk *zn.* de beste vriendin (*van een vrouw*)

destyar **1.** *bn.* aardig, sympathiek **2.** *zn.* de assistent, de helper

destyarî *zn.* de sympathie

destyaw *zn.* (deyn) de schuld, de lening

deşenî *bn.* onderdrukt

deşnam *zn.* het schelden, de vloek, het gevloek

deşt *zn. aardr.* **1.** de vlakke, het laagland **2.** (çol) de woestijn

deştî **1.** [van het platteland], [van de vlakke] **2.** *zn.* de plattelander

dev **1.** *zn. anat.* (devê mirov) de mond **bidev gotin** zeggen, vertellen **dev çûn paş kerikan (guhan)** ◇ van oor tot oor lachen, een gat in de lucht springen **dev de lê xistin** op/voor zijn bek slaan **ew ne layîqê devê deriyê te ye** ◇ hij is jou niet waardig **devê rê** begin van de weg, rand van de weg **dev girê dan** de mond snoeren, de bek dichtbinden **dev ketin hev** ◇ doodstil worden, met de mond vol tanden staan **dev xweş kirin** ◇ zoet houden **esmanê dev** het gehemelte, het verhemelte **nermika esmanê dev** het zachte gehemelte **2.** *zn.* (devê sê û berez û hwd.) de snuit **3.** *zn.* (devê şûşê) de tuit, de uitloop **4.** *bijw.* nabij **li dev bûn** in de buurt zijn, in de nabijheid zijn **li dev bajêr** aan de rand van de stad

dev avêtin *ww.* **1.** insinuerende aan- of opmerkingen maken, een onbeschaamde opmerking maken **2.** (gestin) bijten

devdevî **1.** *bijw.* tegen **devdevî biharê** tegen het voorjaar **devdevî êvarê** tegen de avond **2.** (yawebêj) □ onzint uitkramend **3.** □ snel etend

devdifink *zn.* de dop, de prop, de kurk, de stop

devdirî *bn.* praatziek, praatgraag

deve *zn. dierk.* (hêştir) de kameel, de dromedaris

devecû *zn.* de slogan, de leuze

devedeştî *zn.* (sergîn) de gedroogde mest (*als brandstof*)

develûasî *zn.* de devaluatie

dever *zn.* (herêm) de streek, het district, de plaats

deve rû *bijw.* voorover, [op zijn buik], [op zijn kop]

devezmankî *bn.* **1.** mummelend **2.** (bi devkî) mondeling, verbaal

devgem *zn.* het bit

devgenî [met een slechte adem], [uit de bek stinkend]

devgilêj *bn.* kwijlend, [met kwijl in de mond]

devgirtek *zn.* (devdifink) de/het deksel, de dop

dev girtin *ww.* tot zwijgen brengen, laten zwijgen **Devê xwe bigre!** Hou je mond!, Zwijg!

devgirtî *bn.* **1.** discreet **2.** zwijgzaam **3.** [met dichtgebonden bek] **4.** afgesloten (*fles, pot*)

devik *zn.* **1.** de dop, de kurk, de prop **2.** het mondje

devikkêş *zn.* de flesopener, de kurkentrekker

devilken *bn.* (rûken) joviaal, glimlachend

devilxwîn *bn.* bloeddorstig

devî *zn.* de struik, de heester

devîstan *zn.* het struikgewas, het kreupelbos, de heidegrond, het heideveld

dev jê berdan *ww.* **1.** opgeven, afzien van, ophouden, stoppen met **2.** verlaten, het contact verbreken met

dev ji hev çûn *ww.* met open mond staan, perplex staan, verbaasd zijn

devken *bn.* (rûken) joviaal, glimlachend

devkenok *bn.* (rûken) joviaal, glimlachend

devkevçik *zn. dierk.* de lepelaar

devkî *bijw.* mondeling, verbaal

dev lê kirin *ww.* **1.** iets beginnen te eten **2.** beginnen te praten/zingen

dev li xwîn *bn.* bloeddorstig, moorddadig, wraakgierig, wreed

devok *zn.* het dialect, de tongval

devpîs *bn.* [grof in de mond]

devpoş *zn.* de/het deksel, de dop

devrû *zn.* het gezicht, het gelaat

devşêr *zn. plantk.* de leeuwenbek

devtîjî **1.** [met volle mond] **2.** *bn.* (çenebaz) praatziek, babbelachtig

devtî *zn.* (nişast) het zetmeel

dev û lêv kirin *ww.* een lang gezicht trekken, mokken, pruilen

dev û rû *zn.* het gezicht, het gelaat
dev vekirî *bn.* verbluft, onthutst, [met open mond]
devxwarî *zn.* de proviand
devxwîn *bn.* bloeddorstig, moorddadig
devxwîni *zn.* de bloeddorstigheid
devzêrin *zn.* de gezellige prater
dew *zn.* □ de met water verdunde yoghurt, yoghurtdrink
dewam *zn.* (dom) het vervolg, de voortzetting
dewan *zn.* de bespreking, de onderhandeling, het overleg
dewang *zn.* de/het deksel, de dop
dewar *zn.* het vee, het kleinvee **dewar çêrandin** vee hoeden
dewask *zn.* de/het pedaal van een weefmachine
dewdew *zn.* *dierk.* de papegaai
dewen *zn.* de struik, de heester
dewêt *zn.* (debir) de kroontjespen, □ de schrijfpen gemaakt van veer of riet
dewik *zn.* ▶ dewjin
dewiqîn *ww.* (bidewiqe) 1. rijp worden, rijpen (*fruit*) 2. rijpen (*mens*)
dewisandek *zn.* de pers, het perswerktuig
dewisandin *ww.* (bidewisîne) aandrukken (*van los materiaal*), in elkaar drukken, walsen
dewisîn *ww.* (bidewise) aangedrukt worden, in elkaar gedrukt worden, gewalst worden
dewixandin *ww.* (bidewixîne) wurgen (*b.v. wurgslang*), doodbijten (*door roofdier*)
dewixîn *ww.* (bidewixe) gewurgd worden, doodgebeten worden
dewiyandin *ww.* (bidewîne) analyseren, onderzoeken
dewjin *zn.* □ het zoutig overblijfsel na het zeven van met zout gesmolten boter
dewkîs *zn.* □ een (*de*) kwark
dewlemend *bn.* rijk, gefortuneerd, vermogend
dewlemend bûn rijk worden
dewlemendî *zn.* de rijkdom, de welgesteldheid, de welstand
dewlemend kirin *ww.* rijk maken, verrijken
dewlet *zn.* de staat, het rijk

dewlik *zn.* de emmer
dewr *zn.* 1. (dem) het tijdperk, de periode, het tijdvak 2. (gav) de fase, het stadium
dewran *zn.* 1. (bext) het fortuin, het lot 2. (dem) de tijd, het tijdperk
dews *zn.* 1. (rêç) het spoor **dews gerandin** spoorzoeken 2. (şûn) de plaats, de plek **Memo çû îznê, ez ketim dewsa wî** Memo ging op vakantie, ik nam zijn plek in **ketin dewsa yekî** iemand opvolgen
dews girtin *ww.* plaatsnemen
dewsok *zn.* de plaatsvervanger, de invaller, de waarnemer
dexel I *zn.* (kax) het onkruid
II *bn.* (zexel) listig, leep, sluw
dexes *bn.* jaloers, afgunstig, nijdig
dexesî *zn.* de jaloezheid, de jaloezie, de afgunst, de nijd
dexezar *bn.* 1. chagrijnig 2. kribbig, kattig
dexisandin *ww.* (bidexisîne) jaloers maken, de ogen uitsteken
dexisîn *ww.* (bidexise) jaloers zijn (*op*), afgunstig zijn
dexl *zn.* het landbouwproduct, de oogst
dexo *bn.* jaloers, afgunstig, nijdig
dexok *bn.* jaloers, afgunstig, nijdig
dexsoyî *zn.* de jaloezheid, de jaloezie, de afgunst, de nijd
dey *zn.* ▶ deng
deyatî *zn.* het moederschap
deydik *zn.* (hêlanek) de schommel, de hangmat
dey lê kirin *ww.* roepen
deyn *zn.* de lening, de schuld
deyndar *zn.* 1. (deyngirtî) de schuldenaar, de debiteur 2. (deyndayî) de schuldeiser, de crediteur
deyndayî *zn.* de schuldeiser, de crediteur
deyn dayîn *ww.* lenen (*aan iemand*)
deyn girtin *ww.* lenen (*van iemand*)
deyngirtî *zn.* de schuldenaar, de debiteur
deyn kirin *ww.* lenen (*van iemand*)
deyûs *zn.* de pooier
deyz *zn.* ▶ dîz
deza *zn.* de neef
dezgah *zn.* ▶ dezgeh

- dezgeh** *zn.* 1. (dezgeha xaliyê) het weefgetouw 2. (sazî) de organisatie, het bedrijf, de onderneming **dezgeha hukumatê** het staatsbestel
- dezgeh danîn** *ww.* een organisatie opzetten, een bedrijf of fabriek beginnen
- dezgehvan** *zn.* de organisator
- dezgîn** *zn.* 1. de bestuurder, de bewindvoerder 2. (sazûmankar) de oprichter, de stichter
- dezi** *I zn.* het garen, het naagaren, de draad, de katoendraad
- II zn.** (kitûk) de broodschimmel
- dezi badan** *ww.* spinnen
- dezi rêstin** *ww.* spinnen (*met spintol*)
- dê** *I zn.* (dayik) de moeder
- II hulppww.** zal, zullen **ez dê bêm** ik zal komen **em dê hev û dû hîn bibînin** we zullen elkaar nog zien
- dêdar** *zn. plantk.* de es
- dêh** *zn.* (gund) het dorp
- dêkane** *zn. plantk.* de maretak, de vogellijm, de mistletoe
- dêl** *I 1. zn.* de teef, het wijfje (*vooral voor hond en wolven sommige andere dieren*) 2. *bn.* verraderlijk, onbetrouwbaar
- II zn.** (dwêl) de leren veter
- III zn.** (dews) de plaats, de plek
- dêlegur** *zn. dierk.* de wolvin
- dêlemar** *zn. dierk.* 1. de reuzensmaragdhagedis 2. de vrouwtjesslang
- dêlese** *zn.* de teef
- dêlik** *zn.* het teefje
- dêlindêz** *zn.* de ceremonie
- dêlî** *zn.* de waarschuwing
- dêm** *I zn. anat.* de wang
- II zn.** (bej) het ongeïrrigeerde land
- dêman** *zn.* de groenteteler, de groentekweker
- dêmanî** *zn.* de groentekwekerij
- dêmarî** *zn.* 1. de stiefmoeder 2. de pleegmoeder
- dêmcame** *zn.* 1. de luchtspiegeling, de fata morgana 2. de zinsbegoocheling, het schijnbeeld, het gezichtsbedrog
- dêmçîn** *zn.* de vetplant
- dêmî** *I zn.* (bej) het ongeïrrigeerde land
- II 1. zn.** het fluweel, de/het velours 2. *bn.* fluwelen, pluche
- dên** *zn.* (qerd) de schuld, de lening
- dêr** *zn.* de kerk, het klooster **heta te dêrek ava kir, te mizgeftek xira kir** ◇ iemand van de wal in de sloot helpen
- dêran** 1. *bn.* (bêçare) hulpeloos, wanhopig 2. *bn.* (wêran) bouwvallig 3. *zn.* (xerabe) de ruïne
- dêrandin** *I ww.* (bidêrîne) schuddend schiften
- II ww.** (bidêrîne) 1. (çikandin) aanplanten, planten, poten 2. (çandin) zaaïen, uitstrooien, verstrooien
- dêrîn** *bn.* 1. antiek 2. traditioneel
- dêrs** *bn.* 1. (pîs) vies, smerig, vuil 2. (berbad) kapot, verknoeid, bedorven
- dêrs bûn** *ww.* 1. (pîs bûn) vervuilen, vuil worden, vies worden 2. verknoeid worden, verslechteren
- dêrs kirin** *ww.* 1. (pîs kirin) vervuilen, bevuilen, verontreinigen, bezoedelen **binê xwe dêrs kirin** ◇ het in zijn broek doen 2. verknoeien, bederven, kapot maken, verslechteren
- dêse** *zn. dierk.* de gems
- dêş** *zn.* (dûlge) het religieuze gezang, de hymne, de lofzang, de psalm
- dêtî** *zn.* het moederschap
- dê û bav** *zn.* de ouders
- dêv** *zn.* de reus, de kanjer, de gigant
- dêvzime** *zn.* de nachtmerrie
- dêw** *zn.* (dêv) de reus
- di** *I voorz.* **di aliyê me de** aan onze kant **di ber de** voor, voorop, naast, bij **di ber nan de av tê vexwarin** bij het eten wordt water gedronken **di ber mirinê de** op het randje van de dood **di ... de** in, op **di bin ... de** onder ... **di bin masê de** onder de tafel **di cîh de a.** terecht, juist **b.** onmiddellijk, ineens, plots, plotseling, opeens **di dora ... de** op ... beurt **di nav ... de** tussen, tussenin, te midden van **di ... re** tussendoor, door **di ber ... re** langs, voorlangs, langsheen **di bin ... re** onderdoor **di bin masê re** onder de tafel door **di ser ... re** overheen **di ser ve kirin** iets ergens op doen, iets ergens aan doen **di teniştê ... de** naast ...

II *telw.*, *Z.* (dido) twee
dia *zn.* het gebed, de bede
dia kirin *ww.* bidden
dibe *bijw.* misschien, [het kan], [het is mogelijk], [het zou kunnen] **dibe ku** misschien, het kan zijn dat, het is mogelijk dat, het zou kunnen dat
dibit *bijw.* ► dibe
didan *zn. anat.* de tand
didivan *rangtelw.* tweede
dido *telw.* twee
diduyan *rangtelw.* tweede
difn *zn. anat.* (poz) de neus
difs *zn.* (dime) de stroop (*gemaakt van druiven*)
digel *voorz.* met, [samen met] **digel hev** samen **digel vê** **qasê** ondanks **digel vê yekê** niettemin, desondanks **digel xwe** met zich **digel xwe birin** met zich meenemen, meenemen **digel yekî çûn** met iemand meegaan **digel silavên germ** ◊ met vriendelijke groeten
dihar *zn.* de top, het toppunt, de kruin
dihindan *ww.* (dihin bide) verharden, harder maken, verstijven
dihlik *zn. dierk.* de vrouwelijke kat, de poes
dihm *bn.* (sorax) dor, onvruchtbaar
dihn *zn. anat.* (don) het vet, het spek
dihol *zn.* de trom
dij *voorz.* tegen, tegenover
dijane **1.** *bn.* omgekeerd **2.** *bijw.* andersom
dijber **1.** *bn.* (dijraber) tegengesteld **2.** *bijw.* tegen
dijberî *zn.* het contrast, de tegenstelling
dijgirani *zn.* het tegenwicht
dijî *voorz.* tegen, tegenover **li dijî yekî rabûn** tegen iemand tekeergaan **dijî her tiştî** tegen alles **dijî hev bûn** tegen elkaar zijn, het met elkaar oneens zijn
dijmin *zn.* (neyar) de vijand
dijminahî *zn.* de vijandigheid, de vijandelijkheid, de vijandschap
dijminane *bn., bijw.* vijandelijk, vijandig
dijraber *bn.* tegenovergesteld
dijraberî *zn.* **1.** het tegenovergestelde **2.** (berevani) de weerstand, de tegenstand, het verzet

dijûn *zn.* de vloek, het schelden
dijûn kirin *ww.* vloeken, schelden
dijwar *bn.* **1.** moeilijk **zimanê Holendî zor dijwar e** de Nederlandse taal is erg moeilijk **2.** hard, hevig, ernstig **3.** streng **4.** (giran) zwaar
dijwarî *zn.* **1.** de moeilijkheid **2.** de hevigheid **3.** de strengheid
dik *zn.* de divan, de bank
dikak *zn.* de groentetuin
dikan *zn.* de winkel **dikan vekirin** een winkel beginnen
dikandar *zn.* de winkelier
diktor *zn.* **1.** de arts, de huisarts **2.** de dokter
diktorî *zn.* het beroep van arts **diktorî kirin** werkzaam zijn als arts
dil *zn.* **1.** *anat.* het hart **tep tepe dil** de hartenklop **2.** het gemoed, het hart **bi dil** ◊ uit het hart, oprecht, hartelijk, van harte, welgemeend **bi dil û ciger** ◊ met hart en ziel **di dilê xwe de gotin** tot zichzelf zeggen **dilê min dibêje** mijn hart zegt (*het*) me **dilê xwe rehet kirin** ◊ zich tevreden stellen **dil li jê man** ◊ ontevreden zijn over **dil lê şewitîn** ◊ medelijden hebben met, iemand zielig vinden **dil lê xira bûn** ◊ iemand wantrouwen **ji dil avêtin** ◊ vergeten, willen vergeten, niet meer denken aan **ji dil hatin** ◊ uit het hart komen **ji dil de gotin** ◊ oprecht spreken, zijn hart laten spreken **3.** de wens, de wil, het verlangen **bi dilê te** ◊ met uw welnemen **bi dilê xwe** ◊ uit eigen wil, vrijwillig **dil tê de bûn** ergens zin in hebben **gora dilê xwe** naar zijn zin **ji dil** graag, vrijwillig, van harte, hartelijk, met genoegen **4.** het midden, het binnenste van iets **di dilê bajêr de** middenin de stad
dilawêrî *zn.* de moed, de dapperheid
dilawêr *bn.* moedig, dapper
dilaza *bn.* zielsblij, goedmoedig, gerust, rustig, kalm, [met een gerust hart]
dilazad *bn.* zielsblij, goedmoedig, gerust, rustig, kalm, [met een gerust hart]
dilbawer *bn.* gelovig, rechtgelovig
dilbaz *bn.* koketterend, koket, wuft
dilbazî *zn.* de koketterie, de behaagzucht

dilbazî kirin *ww.* koketteren, flirten
dilbend *bn.* verliefd
dilber **1.** *bn.* charmant, aantrekkelijk, mooi, knap, koket, gracieus **2.** *zn.* de schoonheid
dilberî *zn.* de schoonheid
dil bijîn *ww.* verlangen naar, trek hebben in
dilbirîn *bn.* verdrietig, bedroefd
dil borîn *ww.* **1.** (bêhiş man) flauwvallen **2.** geen trek hebben in
dilçepel *bn.* boosaardig, laaghartig
dilçûçik *bn.* grillig, [grillig in de liefde]
dil çûn *ww.* trek hebben in, verlangen naar **dilê min naçe kolayê** ik heb geen trek in cola **dil lê çûn** trek hebben in, lusten, zich aangetrokken voelen tot
dil dan *ww.* **1.** houden van, liefhebben **2.** verliefd zijn, verliefd worden
dildar *zn.* de geliefde
dildayî **1.** *bn.* verliefd **2.** *zn.* de geliefde
dilevîn **1.** *bn.* verliefd **2.** *zn.* de geliefde
dilêr *bn.* (dilawêr) moedig, dapper
dilêş *zn.* het hartzeer
dil êşandin *ww.* iemands hart breken, krenken, kwetsen, iemand in zijn gevoelens krenken
dilfireh *bn.* **1.** gerust, [op zijn gemak] **2.** (biaram) geduldig
dilfirehî *zn.* **1.** (rehetî) het gemak, de rust, het welbehagen **2.** (aram) het geduld
dilgerm *bn.* warmbloedig
dilgeş *bn.* verheugd, blij, welgemoed, vrolijk
dilgeşî *zn.* de vreugde, de blijdschap
dilgir *bn.* arrogant, hooghartig, hoogmoedig
dilgiran *bn.* (bêîştah) lusteloos, afkerig
dilgiranî *zn.* (bêîştahî) de lusteloosheid, de onwil
dil girtin *ww.* **1.** iemand tevreden stellen, iemand een plezier doen **2.** (hevhatîn) verzoenen **3.** (sil bûn) zich aan iets ergeren, aanstoet nemen aan iets
dilgîr *bn.* boos, kwaad
dilguman *bn.* besluiteloos, achterdochtig
dil hebûn *ww.* van plan zijn te, zin hebben om te **min dil heye ku werim cem te** ik ben van plan om bij jou langs te komen

dil herişandin *ww.* kwetsen, krenken, kwellen
dilhesin *bn.* hardvochtig, wreed
dilhişk *bn.* wreed, hardvochtig
dilhişkî *zn.* de wreedheid, de hardvochtigheid
dil hiştin *ww.* (iemand's) hart breken, teleurstellen
dilhiştî *bn.* gekrenkt, geraakt, gekwetst
dilîk *zn.* **1.** (naz) de geveinsde tegenzin **2.** (cilwe) de koketterie, de behaagzucht
dilîk kirin *ww.* **1.** (naz kirin) tegenzin veinzen **2.** (cilwe kirin) behagen, koketteren
dilîn *zn.* het gevoel
dilîr *bn.* moedig, dapper
diljar *bn.* zielig, verdrietig, bedroefd, armzalig
dilkeçik *bn.* schichtig, schuw, kleinhartig
dil ketin *ww.* verliefd worden op
dilketî **1.** *bn.* verliefd **2.** *zn.* de geliefde
dilkêş *bn.* aantrekkelijk
dil kirin *ww.* **1.** (xwastin) willen, zin hebben om te **2.** instemmen met, akkoord gaan met, bereid zijn te
dilkirî *bn.* bereid, willig
dil kişandin *ww.* trek hebben in, zin hebben in, lusten
dilkul *bn.* verdrietig, treurig, droevig
dilkulî *zn.* de treurigheid, de droevigheid
dil kutîn *ww.* kloppen (*hart*)
dilkûr *bn.* ondoorgroondelijk
dil lihev ketin *ww.* misselijk zijn, zich misselijk voelen, braakneigingen hebben
dil mayîn *ww.* boos zijn, mokken
dilme *bn.* zachtgekookt (*et*)
dilmezin *bn.* **1.** (dilgir) arrogant, hooghartig **2.** (dilovan) barmhartig
dilmezinî *zn.* (dilovanî) de barmhartigheid
dilnas *zn.* de cardioloog
dilnasî *zn.* de cardiologie
dilnazik *bn.* gevoelig, sensibel
dilnerm *bn.* zachtaardig, weekhartig
dil nerm kirin *ww.* iemand van mening doen veranderen, iemand overhalen, iemand ompraten, iemands instemming verwerven
dilnexwaz *bn.* onwillig
dilniwaz *bn.* aantrekkelijk

- dilnizm** *bn.* bescheiden
- dilnizmî** *zn.* de bescheidenheid
- dilodîn** *bn.* besluiteloos
- dilop** *zn.* (çilk) de druppel, de drop, de drup
- dilopink** *zn.* het distilleertoestel
- dilop kirin** *ww.* druppelen, druipen
- dilovan** *bn.* barmhartig, teder, genadig, dierbaar
Yezdanê dilovan ◇ de barmhartige God
- dilovanî** *zn.* de tederheid, de barmhartigheid, de genadigheid, de dierbaarheid
- dilpak** *bn.* eerlijk, fatsoenlijk, deugdzaam
- dilpakî** *zn.* de eerlijkheid, de deugd
- dilpîs** *bn.* laaghartig
- dil qijîn** *ww.* branden van de maag
- dil qusîn** *ww.* branden van de maag
- dil rabûn** *ww.* misselijk worden **dilê min ra bû** ik voel me misselijk
- dilrast** *bn.* eerlijk
- dilrastî** *zn.* de eerlijkheid
- dil rawestin** *ww.* een hartaanval krijgen, een hartstilstand krijgen, een hartinfarct krijgen
- dilrazî** *bn.* tevreden
- dilrehet** *bn.* rustig, gerust, kalm
- dilrehm** *bn.* barmhartig
- dilreş** **1.** *bn.* pessimistisch, wantrouwend **2.** *bn.* onruststokkend, onrustzaaiend **3.** *zn.* de pessimist **4.** *zn.* de onruststoker, de stoker, de onrustzaaier
- dilreşî** *zn.* **1.** het pessimisme **2.** de stoker
- dilronî** *bn.* openhartig, goedhartig
- dilsaf** *bn.* openhartig, goedhartig
- dilsar** *bn.* onwillig, onverschillig, blasé **dil sar bûn** ◇ geen zin hebben in, de pest in hebben, ergens van walgen, een hekel krijgen aan, afkerig worden van
- dilsarî** *zn.* de onwilligheid, de onverschilligheid
- dilsar kirin** *ww.* een hekel laten krijgen aan, afkerig laten worden van
- dil seh kirin** *ww.* (*iemand*) uithoren, (*iemand*) polsen
- dilsivik** *bn.* losbandig, lichtzinnig, wuft
- dil sotin** *ww.* diep verdriet hebben, erg verdrietig zijn
- dilsoz** *bn.* betrouwbaar, trouw, eerlijk, oprecht
- dilsozî** *zn.* de betrouwbaarheid, de eerlijkheid, de oprechtheid
- dilşa** *bn.* blij, vrolijk, tevreden
- dilşayî** *zn.* de vreugde, de blijdschap, de vrolijkheid
- dilşewat** *bn.* bedroefd, treurig
- dil şewitîn** *ww.* diep verdriet hebben, erg verdrietig zijn
- dil şkestin** *ww.* kwetsen, krenken, kwellen
- dilşkestî** *bn.* gekrenkt, gekwetst, gekweld
- diltenik** *bn.* overgevoelig, sentimenteel, teerhartig
- dilter** *bn.* vitaal, energiek
- dil tev dan** *ww.* misselijk zijn
- dil têr bûn** *ww.* genoeg gehad hebben, tevreden zijn met
- dil xapandin** *ww.* □ (*als tijdverdrijf*) zich met iets bezighouden
- dilxavî** *zn.* het verzuim, de nalatigheid
- dilxirab** *bn.* boosaardig, laaghartig, kwaadwillig
- dil xwastin** *ww.* **1.** willen, wens, verlangen naar, zin hebben in **2.** trek hebben in
- dilxwaz** *bn.* gewillig, bereidwillig
- dilxwazî** *zn.* **1.** (îştah) de lust, de trek, de zin **2.** (arezû) de wil, de wens, het verlangen
- dilxweş** *bn.* (dilşa) blij, tevreden, vrolijk **dilxweş bûn** blij zijn, vrolijk zijn
- dilxweşî** *zn.* de tevredenheid, de blijdschap, de vrolijkheid **bi dilxweşî** ◇ gaarne, van harte, met plezier
- dilxweş kirin** *ww.* blij maken, opvrolijken, vrolijk maken
- dimatî** *zn.* de autochtoon
- dimbik** **1.** *zn.* (def) het trommeltje **2.** *bn.* (dîn) stom, dom
- Dimilî** *zn.* het Dimili, het Zaza (*een Koerdisch dialect in Noordwest-Koerdistan*)
- dims** *zn.* de stroop (*gemaakt van druiven*)
- din** *bn.* **1.** ander **mala din** het andere huis **2.** volgend **carekî din** een andere keer
- dinbaşk** *zn.* (balix) de bijenstal
- Dinbilî** *zn.* het Dimilî, het Zaza
- dinê** *zn.* (dinya) de wereld, de aarde, de aardbol, het aardrijk **anîn dinê** baren, ter wereld brengen **dinê alem** ◇ het universum **dinê ser wî de hat** ◇ zijn wereld is ingestort **hatin dinê** geboren worden, ter

wereld komen **ji dinê bêxeber bûn** ◇ in zijn eigen wereldje leven **malê dinê li dinê dimîne** aardse goederen kan je niet meenemen (*wanneer je sterft*) **paşiya dinê** ◇ de ondergang van de wereld **dinêdîtî** *bn.* ervaren, wereldwijs **dinênedîtî** onervaren, onwetend

ding *zn.* de verticaal draaiende molensteen

dinge *zn.* de heipaal

dinok *zn.* het deeltje, de molecule

dinya *zn.* de wereld, de aarde, de aardbol, het aardrijk

dinyayî *zn.* de aardbewoner

dinyewî *bn.* aards, werelds, wereldlijk

diqdiqandin *ww.* (qilî kirin) kietelen

diqet *zn.* 1. de voorzichtigheid, de omzichtigheid 2. de aandacht 3. de oplettendheid 4. de concentratie

diqet kirin *ww.* opletten, oppassen, uitkijken, aandacht schenken

dir I 1. *bn.* gescheurd 2. *zn.* (çiriyayî) de scheur

II *zn.* (hewtîn) het geblaf

diraf *zn.* (pere) het geld

diran *zn. anat.* de tand, de kies **diran der xistin** doorkomen van tanden, tanden krijgen **diran alû bûn** gevoelig worden van tanden **diran firçe kirin** tandenpoetsen **diran hev ketin** klappertanden **diran hev re kirin** knarsetanden, tandenknarsen **diran kurmî bûn** een gat in de tand of kies hebben, cariës hebben, tandwolf hebben **diran paqij kirin** tandenpoetsen, tanden reinigen **diran qîj kirin** ◇ de kans afwachten om wraak te nemen, zijn tanden laten zien **diran tijî kirin** tanden of kiezen vullen, plomberen **diran hatin** tanden krijgen, doorkomen van tanden **diran helkişandin** tanden of kiezen trekken **diran şidandin** de tanden op elkaar houden, op zijn tanden bijten **diran rizîn** bederven van tanden, rotten van tanden **diran ketin** uitvallen van tanden **diran weşandin** uitvallen van tanden **koka diran** de tandwortel **sedefa diran** het tandglazuur

diranajin *zn.* de tandenstoker

dirandin *ww.* (bidirîne) scheuren, verscheuren, openscheuren

diranê kursî *zn.* de kies

diranên pîrî *zn.* het echte gebit

diranên şîr *zn.* het melkgebite

diranê paşî *zn.* de kies

diranêş *zn. med.* de tandpijn, de kiespijn

diranê tûj *zn.* de hoektand

diranî fil *zn.* 1. de/het ivoor 2. de slagtang

dirankêş *zn.* (dransaz) de tandarts

diran kirin *ww.* 1. (gez kirin) bijten, knagen, knabbelen 2. van een valse tand voorzien, een valse tand aanbrenge

diransaz *zn.* de tandarts

diraxe I *zn.* de drukte, de menigte, de massa, de stapel, de hoop **diraxe bûn** samscholen, zich ophopen, zich opstapelen

II *zn.* het bloedbad, de slachtpartij

diraxe kirin *ww.* 1. ophopen, opeenhopen, bijeenbrengen 2. opstapelen, stapelen

dirç *zn.* de schelp

dire *zn.* (tov) het zaad, de korrel

dirêm *zn.* (dirhem) de drachme

direng *bn.* ▶ dereng

direwş *zn.* 1. *mil.* het vaandel, de banier, de standaard, de legerstandaard, de krijgsbanier 2. (îşaret) het symbool

dirext *zn.* (dar) de boom

dirê *zn.* (tov) het zaad, de korrel

dirêj *bn.* 1. lang, gerekt, groot 2. (dirêj ajotina wext) langdurig

dirêjahî *zn.* de lengte

dirêj bûn *ww.* 1. lang worden, lengen, rekken, uittrekken 2. (wext dirêj bûn) lang duren, uitlopen

dirêj kirin *ww.* verlengen, lengen, rekken, langer maken **xwe dirêj kirin** gaan liggen

dirêş *zn.* de priem, de els

dirêx *zn.* het verzuim, de nalatigheid, de verwaarlozing

dirh *zn.* (dax) het merk, het brandmerk

dirhem *zn.* de drachme

dirh kirin *ww.* merken, brandmerken

dirik *zn. plantk.* de braam, de braambes

dirinc *zn.* (dêv) de boeman, de reus

dirinde 1. *bn.* (hov) wild 2. *bn.* (wehşî) wreed, gruwelijk, bruut, woest, onmenselijk 3. *zn.* het roofdier

dirindeyî *zn.* de wreedheid, de gruwelijkheid

diringandin *ww.* (bidiringîne) donderend/rofflend
geluid voortbrengen

dirist *bn.* 1. eerlijk, deugdzaam, integer, oprecht,
onberispelijk, rechtschapen, fatsoenlijk 2. (rast)
correct, juist, volmaakt, foutloos, feilloos

diristî *zn.* de eerlijkheid, de integriteit, de
rechtschapenheid

dirist kirin *ww.* 1. (ayar kirin/çê kirin) bijstellen,
afstellen 2. (rast kirin) verbeteren, corrigeren,
herstellen 3. (amade kirin) in orde maken,
gereedmaken, opmaken **sifre dirist kirin** de eettafel
dekken 4. (saz kirin) stichten, oprichten

diristpeyman *bn.* trouw, loyaal, toegewijd

dirî *zn. plantk.* de braam, de braambes

dirîdan *ww.* ▶ dirrîdan

dirîn **I** *ww.* scheuren

II *ww.* (gû kirin) poepen

dirkandin *ww.* (bidirkîne) onthullen, bekendmaken,
laten doorschemeren

dirke *zn.* (zîç) de vogelpoep

diro *zn.* (derew) de leugen

dirov *zn.* ▶ dirûv

dirrandin *ww.* (bidirrîne) scheuren, verscheuren,
openscheuren

dirrin *zn.* 1. de lichaamsgeur 2. het reukvermogen

dirrî *zn.* 1. (dirik) de stekel, de doorn 2. *plantk.* (dirî) de
braam, het braambos

dirrîdan *ww.* (dirrî dide, dirrî bide) 1. bloed prikken
2. aderlaten 3. bloed geven

dirrîn **I** *ww.* (bidirre) 1. scheuren (*van kleding enz.*)
2. barsten (*van gevulde voorwerpen*)

II *ww.* (gû kirin) poepen

dirust *bn.* oprecht, eerlijk

dirûd *zn.* het krijgslied

dirûn **I** *ww.* (bidûre) (zevî dirûn) maaïen, oogsten

II *ww.* (bidûre) (kinc dirûn) naaien

dirûngeh **I** *zn.* het hooiland

II *zn.* de kleermakerij

dirûnker **I** *zn.* (pale) de maaier, de landarbeider

II *zn.* de kleermaker

dirûş *zn. anat.* het scheenbeen

dirûşim *zn.* 1. (rû) het gezicht, het gelaat 2. (etîket) het
handelsmerk, het etiket 3. (rewş) de situatie, de
toestand

dirûtin *ww.* (bidûre) (kinc dirûtin) naaien

dirûv *zn.* 1. (etîket) het handelsmerk 2. (rû) het gezicht,
het gelaat 3. (tevger) de houding, het gedrag

dirûvandin *ww.* (bidirûvîne) vormen, vormgeven

dirûvdan *ww.* (çê bûn) ontstaan

dirwêne *zn.* het maaïen

dirxandin *ww.* (bidirxîne) misgunnen

disan *bijw.* opnieuw, weer, [nog eens]

dismal *zn.* de zakdoek

distar *zn.* de handmolen

diş *zn.* de schoonzus

divê *ww.* (vên) moeten **ez divê biçim** ik moet gaan **min**
wext divê ik heb tijd nodig **min ne divê** ik heb het
niet nodig **divê ku hun jibo azadiya xwe bixebitin**
jullie moeten voor jullie vrijheid strijden

divêtin *ww.* verplicht zijn, nodig zijn, nodig hebben,
noodzakelijk zijn, moeten

divîl *zn.* □ het ijzeren beschermstuk voor de schoenhak

divnak *zn.* de kwitantie, de bon, het bonnetje

diwa **1.** *zn.* het eind, de afloop, het slot **2.** *bn.* laatst

diwaroj *zn.* de toekomst, het verschiet

diwazdeh *telw.* (donzde) twaalf

diwazdehmîn *rangtelw.* twaalfde

diwêl *zn.* de (*leren*) veter

dixe *zn.* (dek) het bedrog, de intrige, het kunstje, de truc
dixebaz *bn.* listig, sluw, leep

diyalekt *zn.* het dialect

diyalektîk **1.** *bn.* dialectisch **2.** *zn.* de dialectiek

diyar **I** **1.** *zn.* het land **diyar diyar gerîn** ◇ naar verre
landen reizen **2.** het hoogland

II *bn.* duidelijk, blijikbaar, zichtbaar, helder, bekend

diyare ko ... zo te zien, blijikbaar, het blijkt dat ...

diyar bûn gezien worden, zichtbaar worden,

verschijnen

diyarî *zn.* (xelat) het geschenk, het cadeau, de gift, het
presentje **diyarî girtin** een cadeau krijgen, een
geschenk krijgen

diyari dan ww. schenken, een cadeau geven
diyari kirin ww. schenken, een cadeau geven
diyar kirin ww. zichtbaar maken, onthullen
diz I zn. 1. de dief 2. de inbreker **diz ket mala min** er is bij mij ingebroken
 II zn. (birc) de burcht, het kasteel, de vesting
 III zn. □ de holle kant van een bikkell
dizbêro zn. de spion
dizçente zn. de zakkenroller
dizdar zn. de wachter, de gevangenebewaarder, de cipier, de bewaker
dizdi zn. de diefstal
dize zn. de burcht, het kasteel, de vesting
dizgîn zn. de teugel, de toom, het leidsel, de breidel
diziti zn. de diefstal, de dieverij
dizi zn. de diefstal, de dieverij
dizi kirin ww. stelen, een diefstal plegen
dizîn ww. (bidize) stelen
dizok zn. de dief
dî bn. (din) ander **roja dî** de andere dag
dîbace zn. (pêşgotin) het voorwoord, de proloog, de inleiding, de introductie
Dicle zn. aandr. de Tigris
dîde zn. anat. het oog
dîdevan zn. de wachter, de toezichthouder
dîdexane zn. 1. de wachtpost, de observatiepost
 2. (resedxane) de sterrenwacht
dîk zn. dierk. de haan **dîk sibehan zû bang dîkin** de hanen kraaien 's ochtends vroeg
dîkil zn. dierk. ▶ dîk
dîklok zn. de vizierkorrel
dîksilêman zn. dierk. de hop
dîkta zn. het dictaat
dîktator zn. de dictator, de despoot, de tiran
dîktatorî zn. de dictatuur, het dictatorschap
dîl zn. 1. (kole) de slaaf, de lijfeigene 2. (girtî) de krijgsgevangene
dîlan zn. 1. (davet) het feest, de partij, de fuif, de festiviteit 2. (şahî) het amusement, het vertier, de lol, de pret 3. (bindarî) de picknick 4. Dîlan (een meisjesnaam)

dîlan kirin ww. feestvieren
dîlawer bn. moedig, dapper
dîlbaz 1. bn. knap, mooi 2. zn. de vakman
dîlber 1. bn. charmant, bekoorlijk, mooi, gracieus, koket 2. zn. de schoonheid
dîlberî zn. de schoonheid
dîlêwe zn. 1. de slavernij, de lijfeigenschap, het knechtschap 2. de krijgsgevangenschap
dîlî zn. 1. de slavernij, het lijfeigenschap, het knechtschap 2. de krijgsgevangenschap
dîl kirin ww. 1. tot slaaf maken, knechten 2. gevangennemen
dîlmar zn. dierk. de hagedis
dîlok zn. het volksdanslied
dîlokvan zn. de voorzanger (bij volksdansen)
dîmatî 1. bn. inheems, binnenlands, inlands 2. zn. de autochtoon, de inboorling
dîmax zn. de rede, het verstand, het intellect
dîmen I zn. 1. (pêşdarî, manzara) het uitzicht, het panorama 2. (bûut) de dimensie **bidîmen** dimensionaal
 II zn. (bej) het ongeïrrigeerde land
dîmenî bn. dimensionaal **sê dîmenî** driedimensionaal
dîn I zn. (ol) de godsdienst, de religie **dîn guhartin** bekeren, een andere godsdienst aannemen
 II (gêc) 1. bn. gek, dwaas, krankzinnig, mal **dîn û ebter** doldwaas **dîn û har** ◇ heethoofdige, heetgebakerd, opvliegend, driftig **dîn bûn** gek worden, krankzinnig worden **dîn kirin** gek maken
 2. bn. zot, dol 3. zn. de geesteszieke, de krankzinnige, de gek
 III ww. (dibîne, bibîne) zien
dînamîk 1. bn. dynamisch 2. zn. de dynamiek
dînamît zn. het dynamiet
dînamo zn. de dynamo, de generator
dînar zn. de dinar
dîndar bn. gelovig, religieus, devoot, vroom, godvruchtig, godvrezend
dîndarî zn. de godsdienstigheid, de devotie
dînemêr bn. dapper, moedig, heldhaftig
dînemêrî zn. de heldendaad, de heldenmoed, de dapperheid, de moed

dînik *bn.* getikt, [een beetje gek]

dînî *bn.* godsdienstig

dînîtî *zn.* de gekheid, de dwaasheid, de krankzinnigheid **dînîtî kirin** gek doen, zich gek gedragen

dînozor *zn. dîerk.* de dinosaurus

dînperist *zn.* de gelovige

dînxane *zn.* de psychiatrische inrichting, het gekkenhuis

dîplomasî *zn.* de diplomatie

dîplomat *zn.* de diplomaat

dîplome *zn.* het diploma

dîq *zn. med., S.* de tuberculose, de tbc, de tering

dîqet *zn.* 1. de voorzichtigheid, de omzichtigheid 2. de aandacht 3. de oplettendheid 4. de concentratie

dîqet kirin *ww.* opletten, oppassen, uitkijken, aandacht schenken **Dîqet ke!** Let op!, Pas op!, Kijk uit!

dîrok *zn.* 1. (tarix) de geschiedenis, de historie 2. (dem) de datum

dîrokî *bn.* historisch

dîroknivîs *zn.* de geschiedschrijver, de historieschrijver, de kroniekschrijver

dîrokvan *zn.* de historicus, de geschiedkundige

dîrokzan *zn.* de historicus, de geschiedkundige

dîsa *bijw.* opnieuw, weer, [nog eens], terug, her- **şer dîsa dest pê kir** de oorlog is opnieuw begonnen **Hesen dîsa were vir!** Hesen kom nog eens hier terug!

dîsaneke *bijw.* opnieuw, weer, [nog eens]

dîsîplîn *zn.* de discipline, de tucht

dîsk *zn.* 1. de discus, de werpschijf 2. de schijf

dîsket *zn.* de diskette

dîskotek *zn.* de discotheek, de disco

Dîstan *zn. astron.* □ het sterrenbeeld bestaande uit drie sterren in de buurt van de Weegschaal

dîstan *zn.* (xaçîrgan) het treefje, de driehoet, de driepoot

dîtbar *bn.* 1. zichtbaar 2. visueel 3. concreet

dîtîn **I** *zn.* 1. de/het idee, de mening, de opinie, de blik, de visie, het inzicht, de kijk, het zicht **li gor dîtîna min** naar mijn mening, volgens mij 2. (ziyaret) het bezoek **em çûn dîtîna nexwaşê** wij hebben de

zieke bezocht **çûn dîtîna hevûdu** elkaar bezoeken, bij elkaar op bezoek gaan

II *ww.* (dîbîne, bibîne) 1. zien, aanzien **hatin dîtîn** gezien worden 2. (ferq kirin) opmerken, bemerken, merken 3. (tecribe kirin) ervaren, ondervinden 4. (tişteki windabûyî û hwd. dîtîn) vinden 5. (rast hatin) tegenkomen, ontmoeten 6. (saxi kirin) bezoeken, een bezoek brengen 7. (alîkarî dîtîn) krijgen, ontvangen 8. (kifş kirin) uitvinden

dîtîr *bn.* (din) ander

dîtî *zn.* de getuige

dîw *zn. plantk.* (silq) de snijbiet

dîwan **I** *zn.* 1. de divan, de zitbank, het rustbed, de canapé, de sofa 2. (şûra) de raad 3. (text) de troon

II *zn.* (pirtûk) de gedichtenbundel

dîwana dadimendî *zn.* het paleis van justitie

dîwana pîrmenda *zn.* de senaat

dîwane *bn.* gek, mal, dwaas

dîwar *zn.* de muur **dîwar çêkirin** een muur bouwen **dîwar hûnandin** een muur metselen, een muur bouwen

dîwar girêdan *ww.* 1. ommuren 2. een muur stutten

dîx *zn.* (bildirik) de tol (*speelgoed*)

dîz *zn.* 1. de hooiberg 2. (lod) □ stapel hooi of takken tussen twee palen of bomen als wintervoorraad 3. (birc) de burcht, het kasteel

do **I** *zn. muz.* de do

II *zn.* (dew) de yoghurtdrink

doç *zn. anat.* de staart

doçend *zn.* de docent, de leraar

doçik *zn.* 1. *anat.* de staart, het staartje 2. de stengel, de steel

dogma *zn.* het dogma, de leer

dogman *zn.* het verraad, de ontrouw

dogman kirin *ww.* verraden, verraad plegen

dogmaperist *zn.* de dogmaticus

dogmatîk *bn.* dogmatisch

dogmatîzm *zn.* het dogmatisme

dojeder *zn. med.* het abces

dojeh *zn.* de hel

dojhîn *bn.* hels

doktirîn *zn.* de doctrine, de leer, de leerstelling

dol **I** *zn.* **1.** (toxum) het zaad, het sperma **2.** (nesîl) de afstamming, de afkomst, het geslacht **3.** (cîns) de soort

II *zn. aandr.* het dal

III *zn.* (fahîşe) de hoer

IV *zn.* **1.** (elb) de emmer **2.** (sîndir) de vijzel, de mortier **3.** (teşt) de kuip, de teil

dolab *zn.* **1.** de kast **2.** het spinnewiel

dolar *zn.* de dollar

dolav *zn.* **1.** de kast **2.** het spinnewiel

dolavjen *zn.* de spinster

dolik *zn. aandr.* het dalletje

doliw *zn.* het beheer, het bestuur

doliwger *zn.* de beheerder, de bestuurder, het bestuurslid **koma doliwger** het bestuur, de bestuursraad

dolidang *zn.* de schommel

dolyane *zn.* de trechter

dom *zn.* de voortzetting, het vervolg

domandin *ww.* (bidomîne) **1.** doorgaan, voortduren **2.** door laten gaan, voortzetten, voort laten duren

dombele *zn.* de tombola **dombele leyîstin** tombola spelen

domdar *bn.* voortdurend, onophoudelijk, aanhoudend, constant, onafgebroken, continu

domdarî *zn.* de continuïteit

domîne *zn.* het domino, het dominospel

dom kirin *ww.* doorgaan, voortzetten, vervolgen, voortduren

don *zn. anat.* het vet, het spek

don girtin *ww.* dik worden, aankomen

dongê *zn.* de afloop, het slot, het eind

donim *zn.* de 10 are, 1000 m²

donzdeh *telw.* twaalf

doq *zn.* de bult, de buil, de knobbel

doqik **I** *zn.* de speld

II *zn.* (cop) de wapenstok, de gummiknuppel, de gummistok

dor *zn.* **1.** de beurt **dor bi dor** om en om, om de beurt

Dora kê ye? Wie is aan de beurt? **2.** (alî) de omgeving,

het milieu, de omtrek, de buurt, de streek **di dora mala me de** in de buurt van ons huis **li dora malê** rond het huis

doralî **1.** *bijw.* rondom, omheen, om **doraliya masê** rondom de tafel **2.** *zn.* de omtrek, de omgeving

doran *zn.* (aso) de horizon

dorandin *ww.* (bidorîne) **1.** (belav kirin) verspreiden **2.** (berdan) ophouden, afzien van

dor girtin *ww.* omheinen **dor lê girtin a.** omsingelen **b.** zich rondom iets verzamelen

dorgirtî *bn.* **1.** omsingeld **2.** omheind

dorhêl **1.** *bijw.* rondom, omheen, om **2.** *zn.* de omtrek, de omgeving

dorinc *zn.* (tenî) het roet, het roetvlokje

dorîxe *zn.* het bloembedje, het groentebedje

dormador **1.** *bn.* uitgebreid **2.** *bijw.* rondom, omheen, om **3.** *zn.* de omtrek, de omgeving

dormandor **1.** *bn.* uitgebreid **2.** *bijw.* rondom, omheen, om **3.** *zn.* de omtrek, de omgeving

dormişk *zn. dierk.* de hazelmuis

dost *zn.* **1.** (heval) de vriend, de maat, de makker, de kennis, de gabber **nas û dostên min ên Aksarayî** mijn vrienden en kennissen uit Aksaray **dost û dijmin** vriend en vijand **dost zanîn** als vriend kennen **2.** de vriendin, de maîtresse, de geliefde **dosta min pir bedew e** mijn vriendin is heel erg mooi **dost girtin** ◇ een maîtresse hebben, een vrijer hebben **3.** de vriend, de minnaar **dostê min mêrxas e** mijn vriend is dapper **4.** (hevkar) de bondgenoot, de bondgenote

dostane *bn.* vriendelijk, vriendschappelijk, welwillend, welgezind, amicaal

dostanî *zn.* de vriendschap, de vriendelijkheid, de kameraadschap

dostik *zn.* de vriendin

dostî *zn.* de vriendschap, de vriendelijkheid, de kameraadschap

dosye *zn.* het dossier, de map, de ordner **dosye kirin** in een map doen, in een map opbergen **dosya xwe stûr bûn** veel op zijn kerfstok hebben

doşandin *ww.* (bidoşîne) melken

doşanî *bn.* melkgevend

doşav *zn.* 1. de stroop 2. het vruchtensap

doşek *zn.* de/het matras

doşın *ww.* (bidoşe) melken

dot *zn.* (keç) de dochter

dotdersdar *zn.* de lerares

dotin *ww.* (bidoşe) melken

dotir 1. *bn.* volgend 2. *zn.* de/het volgende **dotira rojê** de volgende dag, de dag daarna **dotira salê** het volgende jaar, het jaar daarna

dotmam *zn.* de nicht

dotmîr *zn.* de prinses (*dochter van emir*)

dotşah *zn.* de prinses (*dochter van şah*)

dotxwendekar *zn.* de studente, de leerlinge

dox I *zn.* 1. *anat.* de muilddierhoef 2. (tûj) de pijlpunt, de scherpe punt

II *zn.* (rewş) de situatie

doxe *zn.* □ het dier dat als geschenk wordt aangeboden

doxin *zn.* het rijgsnoer (*van broek*), het trekkoord

doxîn *zn.* het rijgsnoer (*van broek*), het trekkoord

doxînsist *zn.* de vrouwengek, de rokkenjager

doxînşil *zn.* de vrouwengek, de rokkenjager

doz I *zn.* 1. (armanc) de doelstelling, het doel, het einddoel, het oogmerk 2. (dawa) de eis, de aanklacht

II *zn.* (rêc) het spoor

dozdekî *zn.* het dozijn, het twaalfal

dozîne *zn.* het dozijn

dozkar *zn.* de eiser, de aanklager

doz kirin *ww.* eisen, aanklagen

draf *zn.* (pere) het geld

drafgeh *zn.* 1. de bank 2. de kluis, de safe

drafguhêrî *zn.* het geld wisselen

drafi *bn.* geldelijk, financieel, monetair

dram *zn.* het drama, het treurspel

dramatîk *bn.* dramatisch

drametî *zn.* (sond) de eed

dran *zn.* *anat.* de tand, de kies

drav *zn.* (pere) het geld

drêj *bn.* lang

drî *zn.* *plantk.* de braam, de braambes

dro *zn.* (derew) de leugen

drûn I *ww.* (didrû, bidrû) maaien

II *ww.* (bidrû) (kinc) naaien

drûtin *ww.* naaien

drûv *zn.* ► dirûv

du I *telw.* twee

II *bijw.* (do) gisteren

dua *zn.* het gebed, de bede

duajo *zn.* de hulpherder

dubare 1. *zn.* □ dubbel twee bij het dobbelen 2. *bijw.* nogmaals, opnieuw, [nog een keer] 3. *zn.* (tekrar) de herhaling 4. *zn.* (hîle) de foef, het bedrog, de arglist, de list

dubendî *zn.* de tweedracht, de tweespalt, het geschil, de onenigheid, de verdeeldheid **dubendî kirin nava endaman** tweedracht zaaien onder de leden

duber *bn.* □ tweemaal een oogst leverend

dubere *zn.* de tweede oogst

duble *bn.* dubbel

dubra *zn.* de jachtvogel

dubrang *zn.* de jachtvogel

ducan *bn.* zwanger, [in verwachting] **ducan kirin** zwanger maken

ducar 1. *bijw.* tweemaal 2. *zn.* de herhaling

ducar kirin *ww.* 1. (tekrar kirin) herhalen, repeteren 2. verdubbelen

duçar *bn.* blootstaand **duçar bûn** blootgesteld worden

duçar kirin *ww.* blootstellen

duçendane *bn.* tweevoudig, dubbel

duçende *bn.* tweevoudig, dubbel **duçende kirin** verdubbelen

duçeng 1. *zn.* *gramm.* de tweeklank, de diftong 2. *bn.* samengesteld

duçerxe *zn.* 1. de handkar 2. (bisiklêt) de fiets, de tweewieler

dudil *bn.* aarzelend

dudilî *zn.* de aarzeling, de twijfel

dudu *telw.* twee

duduyan *rangtelw.* tweede

dugihan *bn.* (ducan) zwanger, [in verwachting], drachtig

duguh *zn.* de hooivork, de hooikeerder, de hooigaffel

duh *bijw.* gisteren **duh êvarî** gisterenavond

duhem *rangtelw.* tweede

- duhemîn** *rangtelw.* tweede
- duhî** *bijw.* (duh) gisteren
- duhn** *zn.* het vet, het spek
- duh ne pêr** *bijw.* eergisteren
- dujmin** *zn.* (neyar) de vijand
- dujûn** *zn.* (çêr) de vloek, het schelden
- dulge** *zn. dierk.* de duizendpoot
- dumahîk** *zn.* het vervolg
- dumarekol** *zn. dierk., S.* de schorpioen
- dumbelan** *zn. plantk.* de truffel
- dummar** *zn.* het tabaksgruis
- dumohr** **1.** (*bij dier*) [met dubbele bles] **2.** *bn. (volgens het bijgeloof)* ongelukbrengend
- dundan** *zn. 1.* het nageslacht, het nakomelingschap
2. de generatie
- dundul** *zn.* het muilnier
- dunikan** *zn.* het aanhalingsteken (')
- dupişt** *bn.* tweezijdig, keerbaar
- dupûçik** *zn. dierk.* de schorpioen
- duqat** *bn.* dubbel, tweelagig, [bestaande uit twee lagen]
- duqor** **1.** *bn.* (melez) gekruist **2.** *zn.* de kruising, de halfbloed
- duqozî** *zn. wisk.* de hoek
- durd** *zn.* de neerslag, het bezinnsel
- dureh** *zn. 1.* (melez) de halfbloed, de kruising **2.** (lîl) de ent, de entrijs
- dureh kirin** *ww.* enten, oculeren
- durîn** *ww.* (bidure) **1.** oogsten **2.** maaien **3.** (mêwe) plukken
- durr** *zn.* de parel **durrê bide durnasan** ◇ een goed ding wordt door een kenner gewaardeerd
- durust** *bn. 1.* oprecht, fatsoenlijk, eerlijk, eerzaam
2. (rast) correct, juist, goed
- durustî** *zn.* de eerlijkheid, de integriteit, de rechtschapenheid
- durust kirin** *ww. 1.* (ayar kirin/çê kirin) bijstellen, afstellen **2.** (rast kirin) verbeteren, corrigeren, herstellen **3.** (amade kirin) in orde maken, gereedmaken, opmaken **4.** (saz kirin) stichten, oprichten
- durû** *bn. 1.* (mirovê durû) hypocriet, schijnheilig, oneerlijk, huichelachtig **2.** (kinc û hwd.) keerbaar, [tweezijdig te gebruiken]
- durûtî** *zn.* de oneerlijkheid, de huichelarij, de hypocrisie
- durûv** *zn.* ▶ dirûv
- durzîle** *zn. plantk.* de brandnetel, de netel
- duserî** *bn.* tweehoofdig, dubbelhoofdig
- duşibe** *bijw.* overmorgen
- duşimî** *bn.* evenhoevig
- dustar** *zn.* ▶ distar
- dustûr** *zn. 1.* het principe, de regel **2.** *wisk.* de formule
- duşaxe** *zn. med.* de difterie
- duşem(b)** *zn.* de maandag **duşemba ku tê** komende maandag, aanstaande maandag
- duta** *bn.* gebogen, doorgebogen, doorgezakt **duta bûn** doorgebogen worden
- duta kirin** *ww.* doorbuigen
- duvkî** *bijw.* later, straks
- duwa** *S. 1. bn.* laatst **2. bijw.** op, uit **3. zn.** het einde, het slot, de afloop, het uiteinde **4. zn.** (encam) het gevolg, het resultaat, de uitkomst
- duwazdeh** *telw.* twaalf
- duwem** *rangtelw.* tweede
- duwêl** *zn.* de (leren) veter
- duwîtin** *ww.* (dotin) melken
- dux** *zn.* het handvat, de steel, de greep, het heft, het hengel
- duxter** *zn.* de dochter
- duzerik** *zn.* de dubbeldooier
- duzil** *zn.* de fluit (*gemaakt van riet*)
- duzîn** *zn.* het paard (*vier jaar oud*)
- dû** **I** **1. zn. anat.** (dûv) de staart **2. bijw.** (paşî) achter **bi dû** achter aan **bi dû hev** achter elkaar
II zn. (dûman) de rook **dû helhatin** opstijgen van rook
- dûa** *zn.* het gebed, de bede
- dûbare** *zn.* de foef, het bedrog, de arglist, de list
dûbare li serê yekî çêkirin ◇ iemand met een list bedriegen
- dûblaj** *zn.* de nasynchronisatie
- dûblaj kirin** *ww.* nasynchroniseren

dûbrang *zn.* de jachtvogel
dûçar *bn.* blootstaand **dûçar bân** blootgesteld worden
dûçar kirin *ww.* blootstellen
dû çûn *ww.* volgen, achternagaan, achteraan gaan, achtervolgen
dûde 1. *bijw.* achter **z. zn. anat., S.** de staart
dûdeman *zn.* het nageslacht
dûdemayî *bn.* achtergebleven
dûde mayîn *ww.* achterblijven
dûdik *zn.* de fluit
dûcelo *zn.* het tweegevecht, het duel
dûcelo kirin *ww.* duelleren
dûg *zn. anat.* de staart
dûgel *zn.* (dewlet) de staat, het rijk
dû hatin *ww.* achternakomen
dûj *zn.* de laatkop
dûj kirin *ww.* aderlaten met een laatkop
dûj kişandin *ww.* aderlaten met een laatkop
dûkan *zn.* de winkel
dû ketin *ww.* volgen, achteraan zitten, achternazitten
dûkêl *zn. 1.* (bux) de stoom, de damp **z. (dû)** de rook, de smook, de walm **3.** (keştî) de stoomboot
dûkêş *zn.* (rojîng) de schoorsteen
dû kirin *ww.* roken (*van vuur*)
dûlge *zn.* (dêş) de lofzang, de ode, het lofdicht
dûmahîk *zn. 1.* (dom) het vervolg **z. (paşî)** het einde **dûmahîk heye** wordt vervolgd
dûman *zn.* (dûkêl) de rook
dûmayîk *zn. 1.* (dom) het vervolg **z. (paşî)** het einde
dû mayîn *ww.* achterblijven, achter staan
dûmayîn *zn.* de achterstand
dûmeqesk *zn. dierk.* de zwaluw
dûmirin *ww.* bot worden
dûn *zn. anat.* het vet, het spek
dûndan *zn.* (nifş) het nageslacht
dûng *zn. anat.* (dûv) de staart
dûpişk *zn. dierk.* de schorpioen
dûr *bn., bijw.* ver, afgelegen, [ver weg] **dûr niye** het is niet ver **dûr û dirêj** uitvoerig, gedetailleerd, met alle details **dûr û nêzîk** ◇ ongeveer, circa **ji dûr ve** van verre, uit de verte **jê dûr sekinîn** ◇ afstand houden

van, zich niet bemoeien met **dûrî min** be houd afstand van mij **dûrî welat bân** ver van huis (*geboorteland*) zijn **dûrî hev bân** ver van elkaar (*verwijderd*) zijn

dûra *bijw.* (dû re) later, daarna

dûrahî *zn.* de verte, de afstand, de distantie, de afgelegenheid

dûrbîn 1. *bn.* verziend, vooruitziend **z. zn.** de verrekijker

dûrbînî şebenk *zn.* de spectroscop

dûrbîstk *zn.* de telefoon

dû re *bijw.* later, daarna

dûrgeh *zn. 1.* (giravok) het eilandje **z. (leşkergeh)** de kazerne

dûrik *zn.* de melodie

dûrika miriyan *zn.* de klaagzang

dûrî *zn. 1.* de verte, de afstand **di dûrî yê de** in den vreemde **z. (xeribî)** het buitenland, een verre stad, een vreemde stad

dûr ketin *ww. 1.* weggaan, zich verwijderen **z.** ver van elkaar verwijderd zijn

dûr kirin *ww.* verwijderen

dûrtir *bn.* verder

dûrtirîn *bn.* verst

dûr xistin *ww.* (dûr dixê, dûr xe) **1.** wegsturen, weggagen **z.** verwijderen

dûş I *zn.* (alî) de richting, de route, de koers **Ji kîjan dûşê re hatî?** Uit welke richting ben je gekomen?, Langs welke weg ben je gekomen?

II *zn.* de douche

dûv 1. *zn. anat.* (boç) de staart **z. bijw.** achter, na **3. zn.** (paşî) het einde

dûvdirêj *bn.* langstaartig

dûvik *zn. 1.* (boçik) het staartje **z.** het overblijfsel, de rest, het restant **3.** (saniye) de seconde

dûvlerzînk *zn. dierk.* de kwikstaart

dûvmeqesk *zn. dierk.* de zwaluw

dûvmesas *zn. dierk.* de vleermuis

dûv re *bijw.* later, daarna

dûvrep [met rechtopstaande staart]

dûvrovî *zn. plantk.* de vossenstaart

dûvsing *zn. dierk.* de sabelsprinkhaan

dûvstêrk *zn. astron.* de komeet, de staartster

dûwa *zn. (dawi)* het einde

dûwayî **1.** *bn.* eind-, laatst **2.** *zn.* het einde **dûwayî hat**
het is beëindigd

dûxan *zn. (dûman)* de rook

dûxesay *zn.* de meteorologie

dûxistî *bn.* onontwikkeld, onderontwikkeld

dûz *bn.* glad

dwêl *zn.* de (*leren*) veter

dwîn *zn. (don)* het vet, het spek

dwîtin *ww.* zeven

E

e *zn.* de e (*de zesde letter van het Koerdische alfabet*)

eba *zn.* **1.** (kulav) het vilt **2.** de overjas

ebabîl *zn.* □ de legendarische vogel die het leger van de Ethiopische generaal Abraha aanviel, waardoor Mekka gespaard bleef

ebandin *ww.* (biebîne) leunen (*over, op, tegen*)

ebdal **I** *zn.* *dierk.* de kwartel

II *bn.* armoedig, werkloos

ebeboz **1.** *zn.* (bêmal) de zwerver, de vagebond **2.** *zn.* (bêgef) de ijzervreter, de vechtersbaas, de houwdegen **3.** *bn.* (serhişk) balsturig, tuchteloos

ebedî *bn.* **1.** eeuwig, oneindig, altijddurend **2.** onsterfelijk

ebenûs *zn.* *plantk.* het ebbenhout, de ebbenboom

ebloqe *zn.* de omsingeling, het beleg, de belegering

ebloqe kirin *ww.* belegeren, omsingelen

ebone *zn.* de abonnee

ebreş *zn.* □ de moeder die na de geboorte geen melk heeft

ebûqat *zn.* (*m.*) de advocaat, (*v.*) de advocate

ecans *zn.* (ajans) het persbureau, het persagentschap

ecayîb *bn.* raar, vreemd, eigenaardig, merkwaardig, ongewoon

ecdad *zn.* de voorouders, het voorgeslacht, de voorvaderen

ecéb *bijw.* **1.** ik vraag me af of ... **2.** zou het ..., zouden ...

ecel *zn.* het doodsuur, het stervensuur, de dood **ecel hatin** doodgaan, gaan sterven, zijn einde naderen

ecele *bn.* **1.** (acîl) dringend, urgent, spoedig, haastig **2.** (lez) snel, vlot, gauw

ecele kirin *ww.* haast hebben, zich haasten, spoeden, zich spoeden, ijlen, snellen

Ecem **1.** *zn.* (*m.*) de Pers, (*v.*) de Perzische **2.** *bn.* Perzisch

Ecemî **1.** *zn.* (*m.*) de Pers, (*v.*) de Perzische **2.** *bn.* Perzisch, Iraans **3.** *bn.* onervaren, onge oefend, nieuw, [zo groen als gras], onbedreven **4.** *zn.* de beginneling, het groentje

ecêb *bn.* vreemd, eigenaardig, raar, wonderlijk, merkwaardig, zonderling **ecêb kirin** raar doen, vreemd doen **ecêb dîtin** vreemd vinden, raar vinden **ecêb man** ◇ zich verbazen, zich verwonderen **lê ecêbmayî man** ◇ zich verbazen over

ecibandin *ww.* (biecibîne) **1.** (xwaş dîtin) waarden, bevallen, aanstaan **min bajar eciband** de stad bevalt mij **2.** verrassen, verwonderen, verbazen, verbijsteren

ecibîn *ww.* (biecibe) verbaasd worden, verrast worden, er versted van staan

eciqandin *ww.* (bieciqîne) vertrappen, verpletteren, plattrappen, pletten

eciz *bn.* (bêçar) hulpeloos, zielig **eciz bûn** het zat zijn, het beu zijn, zich vervelen, zich ergeren

ecizandin *ww.* (biecizîne) lastigvallen, vervelen, ergeren

ecizî *zn.* **1.** (bêçarî) de hulpeloosheid, de zwakheid, de onmacht, de zwakte **2.** (jênehatin) de onbekwaamheid, de ongeschiktheid

ecizîn *ww.* (biecize) zich vervelen, zich ergeren, iets zat worden

eciz kirin *ww.* **1.** (xwe eciz kirin) zich vervelen, zich ergeren **2.** (yekî eciz kirin) lastig vallen

eciz man *ww.* iets niet kunnen doen

ecnebî **1.** *zn.* (biyanî) de buitenlander, de vreemdeling, de allochtoon, de onbekende **2.** *zn.* (welatê xerîb) het buitenland **3.** *bn.* buitenlands **dirafî ecnebî** het buitenlands geld

ecza *zn.* (derman) het geneesmiddel, het medicijn, het medicament

eczaxane *zn.* de apotheek, de drogisterij

eda I *zn.* (ravêj) het gedrag, de houding

II *zn.* (dayîn) de betaling

edab *zn. med.* (nêm) de etter, de/het pus

edad *zn.* het recht, de justitie, het rechtswezen

edadî *bn.* rechtvaardig

edadmend *bn.* rechtvaardig

edadmendî *zn.* de rechtvaardigheid, de gerechtigheid

edalet *zn.* (dadmendî) de justitie, de gerechtigheid

edat *zn. gramm.* het voorzetsel, de prepositie

edeb *zn.* de beleefdheid, het fatsoen, de goede manieren

edeb û terbiye de goede manieren

edebiyat *zn.* (wêje) de literatuur, de letterkunde, de letteren, de belletrrie

edebî *bn.* (wêjeyî) literair, letterkundig

edebxane *zn.* het toilet, de wc

Edem *zn.* Adam **Edem û Hewa** Adam en Eva

edil I *zn.* (qufe) de mand, de korf **edilkê tirî** de druivenmand

II *bn.* rechtvaardig

edilandîn *ww.* (biedilîne) rechtzetten, onrecht ongedaan maken

edilîn *ww.* (biedile) rechtgezet worden

edîb *zn.* **1.** de letterkundige, de belletrist, de geletterde, de literator **2.** (niviskar) de schrijver

edr *zn. med.* de epilepsie

ef *zn.* **1.** (af) de amnestie, de vergeving, de gratie, de genade **2.** (deyn) de kwijtschelding **3.** (borîn) het excuus, het pardon, de verontschuldiging, (guneh) de vergiffenis

efê gîştî de algemene gratie

efan *zn.* de slijtage aan/van een hoef

efare *zn.* (qurf) □ wat achterblijft na een oogst

efendî **1.** *zn.* (mîrza) de heer, de mijnheer, de weldoener

2. (axa) de meester, de machthebber **3.** *bn.* fatsoenlijk

mirovêkî efendî een fatsoenlijk mens

Eferîn *utr.* Bravo!, Goed zo!, Prima!

Efganî **1.** *bn.* Afghaans **2.** *zn.* het Afghaans

ef kirin *ww.* **1.** gratie schenken, vergeven **2.** (deyn ef kirin) kwijtschelden **3.** excuseren, vergeven, verontschuldigen

eflatûn *bn.* violet, paars

Eflatûn *zn.* Plato

efnikî bûn *ww.* beschimmelen, schimmelen

efnikî *bn.* beschimmeld, schimmelig

Efrîqe *zn.* Afrika

Efrîqî **1.** *bn.* Afrikaans **2.** *zn. (m.)* de Afrikaan, (v.) de Afrikaanse

efsane *zn.* de legende, de mythe, de sage, het sprookje

efser *zn.* **1.** (serok) de leider, de aanvoerder **2.** (serbaz) de officier

efsûn *zn.* de tovenarij, de magie

efsûnkar **1.** *zn.* de magiër, de tovenaar **2.** *bn.* magisch

efû *zn.* ▶ ef

Efxan *zn. (m.)* de Afghaan, (v.) de Afghaanse

efyon *zn.* de/het opium

efyonkêş *zn.* de opiumverslaafde, de opiumgebruiker, de opiumschiiver

egal *zn.* de tulband

eger *voegw.* als, indien, wanneer

egît *bn.* dapper, heldhaftig, kranig

egoîst **1.** *bn.* egoïstisch, zelfzuchtig **2.** *zn.* de egoïst

egzema *zn. med.* het eczeem

egzoz *zn.* de uitlaat

ehalî *zn.* het volk, de mensen, het publiek, de bevolking, de bewoners

ehd *zn.* **1.** de gelofte, de eed **2.** (hevhatin) de overeenkomst, de afspraak, het contract

ehlamûr *zn. plantk.* **1.** de linde **2.** de lindeboom

ehliyet *zn.* **1.** (ehliyeta trambêl) het rijbewijs **2.** (destur) het certificaat, de vergunning

ehmeq *bn.* dom, achterlijk, dwaas, stom, onnozel, idioot, debiel

ehmeqane *bn.* dom, onbenullig, onnozel

ehmeqî *zn.* de domheid

Ehrîmen *zn.* Ahriman, god van duisternis en kwaad (*in de leer van Zoroaster*)

ehwal *zn.* de toestanden, de omstandigheden, de situaties, de voorvallen, de gebeurtenissen

ejdeha *zn.* de draak

ejdiyar *zn.* de draak

ejnû *zn. anat.* (çok) de knie, de knieschijf **hêzî ejnû**

şkîn ◇ geen kracht in de benen hebben

ekonomî *zn.* (aborî) de economie

ekonomîk *bn.* economisch

Ekrad *zn.* de Koerden

ekran *zn.* het scherm, het beeldscherm, de beeldbuis

eks *zn.* 1. (deng) de echo, de resonantie 2. (wêne) het weerschijnsel, de weerschijn

ekselans *zn.* de excellentie

eksentrîk *bn.* excentriek, zonderling

ekserî *bijw.* meestal, vaak, veelal, doorgaans, gewoonlijk

eks kirin *ww.* 1. (deng eks kirin) naklinken, weerklinken 2. (wêne eks kirin) weerschijnen, reflecteren

ekspêr *zn.* (bispor) de expert, de deskundige, de vakman

eksprês 1. *zn.* de sneltrein 2. [per expresse]

ekstra *bn.* extra

elaf *zn.* de graanhandelaar

elal *bn.* kleinste

elamet *zn.* 1. het voorteken, de signatuur, het ordeteken, de aanwijzing, het teken, het merk 2. (elametê nexwaşî) het symptoom, de blijk

elb *zn.* de emmer

elbane *zn.* de tamboerijn

elbekî *zn.* het koperen dienblad

elbet 1. *bijw.* zeker, natuurlijk, beslist, vanzelf, vanzelfsprekend, allicht 2. (wek bersiv) ja, jawel, natuurlijk

elbik *zn.* het emmertje

elektrîk 1. *zn.* de elektriciteit 2. *zn.* het elektrisch licht 3. *bn.* elektrisch

elektronîk *bn.* elektronisch

elem *zn.* het verdriet, het leed, de smart, de droefenis, de pijn

eleman *zn.* het personeelslid, de personeelskracht

elemdar *bn.* verdrietig, droevig, treurig, bedroefd

element *zn.* het element, de grondstof, het grondbestanddeel

elestîk 1. *bn.* elastisch, rekbaar, buigzaam 2. *zn.* de elasticiteit, de buigzaamheid, de rek, de spankracht

eletewş *bn.* 1. nutteloos 2. onevenwichtig

eleyh *voorz.* (dij) tegen

elfabe *zn.* het alfabet, het abc **di elfabeya Kurdî de 31 tîp hene** het Koerdische alfabet telt 31 letters

elhed *zn.* de grafsteen

Elhemdûlîllah! *uitr.* Godzijdank!

elimandin *ww.* (bielimîne) onderwijzen, leren

elimandî *bn.* geleerd, geletterd, ontwikkeld, geschoold

elimîn *ww.* (bielime) leren

elind *zn.* de dageraad, de morgenschemering, de ochtendschemering

eliqandin *ww.* (bieliqîne) ophangen

elîbegî *zn.* de kom, de schaal, de schotel

elîborda *zn.* het meergranenbrood

elîf *zn.* de eerste letter van het Arabische alfabet

elîfba *zn.* het alfabet

elîl 1. *bn.* invalide, gehandicapt, verminkt, onvolwaardig 2. (mîrovê elîl) de invalide

elîps *zn.* de ellips

elîqurne *zn.* het stropapier

elmas *zn.* de diamant

elmastraş *zn.* de diamantslijper

Elo! *uitr.* Hallo!

elok *zn.* de kalkoenhaan

em *pers.vnw.* wij, we **em hatin mal** wij zijn thuisgekomen

ema *voegw.* maar, doch

Eman! *uitr.* 1. (Hawar!) Help! **eman kirin** ◇ om hulp roepen 2. (Bibexşe!) Genade! **eman xwastin** ◇ om genade smeken

emanet *zn.* 1. de bewaring 2. de/het bagagedepot, de stalling, het depot

emaneten [in deposito], [in bewaring]

emanet kirin *ww.* toevertrouwen, met vertrouwen geven, in bewaring geven, deponeren, consigneren

emanetxane *zn.* de/het bagagedepot, de stalling

embar *zn.* 1. de opbergplaats, het magazijn, de voorraadschuur, de/het depot, het pakhuis 2. (li malê) de berging, de bergplaats, de loods

embaz *zn.* het voorbeeld

embriyo *zn.* (cenîn) het embryo

emced *zn.* de geluksvogel

emek *zn.* (ked) de moeite, het werk, de arbeid **emegê min boşê çû** mijn moeite was tevergeefs

emekdar *zn.* 1. □ iemand die lange tijd trouw en toegewijd heeft gediend 2. de veteraan

Emerîka *zn.* (Welatên Yekbûyî yên Emerîka) de Verenigde Staten van Amerika

Emerîkanî 1. *zn.* (*m.*) de Amerikaan, (*v.*) de Amerikaanse 2. *bn.* Amerikaans

emilandin *ww.* (biemilîne) gebruiken

emir I *zn.* 1. (ferman) het bevel, de opdracht, de order, het gebod, de lastgeving, de ordonnantie, het bevelschrift 2. *gramm.* gebiedende wijs

II *zn.* de leeftijd, de levensduur **Emrê te çiyê?** Hoe oud ben jij?

emir dan *ww.* bevelen, gebieden, commanderen

emir kirin *ww.* bevelen, gebieden, commanderen

emirname *zn.* het bevelschrift, de lastbrief, het decreet

emîn *bn.* veilig, zeker

emînî *zn.* de veiligheid, de zekerheid

emîr *zn.* de prins, de hertog, de emir, de vorst

emlak *zn.* de onroerende goederen

emniyet *zn.* 1. de veiligheid, de zekerheid 2. de openbare veiligheid 3. de politie 4. (di çêk de) de veiligheidspal

empyralîst 1. *bn.* imperialistisch 2. *zn.* de imperialist

empyralîzm *zn.* het imperialisme

emr *zn.* ▶ emir

emraz *zn.* het gereedschap

emsal I 1. [dit jaar] 2. *zn.* de leeftijdgenoot

II *zn.* (mînak) het voorbeeld

emust *zn.* *anat.*, *S.* de vinger **emustî balaberze** de duim **emustî doşawmije** de wijsvinger

emûdî *bn.* verticaal, loodrecht

enayî *bn.* dom, onnozel, suf

enbar *zn.* de opbergplaats

enbaz *zn.*, *Z.* de vriend

enbiya *zn.* de profeten

encam *zn.* 1. (dawî) het einde, de afloop 2. het resultaat, de uitkomst

encame *zn.* het scharnier, het hengsel, het deurhengsel

encumen *zn.* 1. de commissie, het comité, de raad 2. (encumenê belediyê) het gemeenteraadslid

endam *zn.* 1. (eza) het lid 2. (bejn) de gestalte, de lichaamslengte

endaze *zn.* 1. de geometrie 2. de maat, de proportie

endazeyar *zn.* de ingenieur

endelî *zn.* *dierk.* de nachtegaal

ender *bn.* zeldzaam, ongewoon, curieus

endişe *zn.* de ongerustheid, de bezorgdheid, de zorg, de beslommering, de kopzorg, het getob, de angst

endişe kirin *ww.* zich ongerust maken, zich zorgen maken over, bezorgd zijn over

endişenak *bn.* verontrust, bezorgd, ongerust, bezwaard

Endoneziye *zn.* Indonesië

endustrî *zn.* de industrie, de nijverheid

Endûlûs *zn.* Andalusië

enerjî *zn.* de energie

enexdar *zn.* (mifteh) de sleutel

enfiye *zn.* de snuif, de snuiftabak

enflasyon *zn.* de inflatie

engast *zn.* het mankement, het gebrek, de tekortkoming

engîşt *zn.* *anat.*, *Z.* de vinger

engiz *zn.* de stimulatie

engizandin *ww.* (biengizîne) stimuleren, in beweging brengen

engizisiyon *zn.* de inquisitie, de ketterijrechtbank

engînar *zn.* *plantk.* de artisjok

engur *zn.* *plantk.*, *Z.* de druif

enirandin *ww.* (bienirîne) boos maken, nerveus maken, ergeren, irriteren

enirîn *ww.* (bienire) boos worden, nerveus worden, kwaad worden, geïrriteerd raken

enitîn *ww.* (bienite) boos worden

enî *zn.* 1. *anat.* het voorhoofd 2. het front **Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan** het Nationale Bevrijdingsfront van Koerdistan

enîbeş *zn.* de bles

enîşk *zn.* 1. *anat.* de elleboog **enîşk dan** ◊ iemand de rug toekeren, geen contact meer willen hebben 2. *anat.* (enîşkê borî/lûle) de elleboog 3. *wîsk.* de rechthoek

ensîklopedî *zn.* de encyclopedie

entari *zn.* de jurk, de japon

entelektûel *1. bn.* intellectueel *2. zn.* het intellect, de intellectueel

enteresan *bn.* interessant, boeiend

entike *bn.* antiek, aloud

enzelok *zn.* (holik) de hut, het kot, de barak, de keet

enzerût *zn. plantk.* de balsemien, het springzaad

Eqademiya Hunerên Delal *zn.* de Academie van Schone Kunsten

eqademî *zn.* de academie **Eqademiya Kurdî** de Koerdische Academie

eqd *zn.* de overeenkomst

eqil *zn.* het verstand, de rede, het intellect **ji eqil çûn** vergeten **ji eqilê min çû** ik ben het vergeten **Tu çi didî eqilê xwe?** Wat denk je?, Wat denk je ervan? **ji eqil der** ◇ onlogisch, onbegrijpelijk, onverstandig **bieqil** verstandig, intellectueel, intelligent **eqil dan** ◇ advies geven, raad geven

eqil gihîştin *ww.* bevroeden, vermoeden, verstaan, begrijpen, peilen

eqil girtin *ww.* raadplegen, advies vragen

eqil kirin *ww.* om iets denken, aan iets denken, bedenken

eqilmend *bn.* verstandig, intelligent, wijs

eqilsivik *bn.* zwakzinnig, zwakhoofdig, zwakbegaafd

eqîq *zn.* de afaat

eql *zn.* het verstand

eraq *zn.* de raki, de ouzo, de alcoholische drank

erazî *zn. 1.* (zevî) de akker, het bouwland, het land *2.* het veld, het grondgebied, de grond, het territorium

erbab *zn.* de deskundige, de vakman, de kenner

erbaîn *zn.* □ een periode tussen 22 december en 30 januari

erçen *zn. anat.* de kin

erd *zn. 1.* (xak) de grond, de aarde, de bodem **bin erd kirin** ◇ begraven, verbergen *2.* (dinya) de aarde, de planeet **erd û ezman** hemel en aarde *3.* (erazî) het territorium, het gebied, het grondgebied *4.* (welat) het land

erdaz *zn.* de lei, de daklei

erdçinî *zn.* de landbouw

erd girtin *ww. 1.* land bezetten *2.* (kirrîn) land kopen

erdhejin *zn.* de aardbeving

erdîn *bn.* aards, land-, werelds

erdnas *zn.* de geoloog

erdnasî *zn.* de geologie

erdnigar *zn. 1.* de geograaf, de aardrijkskundige *2.* de cartograaf, de kaarttekenaar

erdnigarî *1. zn.* de geografie, de aardrijkskunde *2. bn.* geografisch

erd rakirin *ww.* ploegen, ompspitten

Ereb *1. bn.* Arabisch *2. zn. (m.)* de Arabier, (v) de Arabische

erebane *zn.* de tamboerijn

erebe *zn. 1.* (trambêl) de auto, de wagen *2.* (payton) de koets, de kar

Erebistan *zn.* Arabië

Erebî *zn.* het Arabisch, de Arabische taal

Erefat *zn.* Arafat (*een berg vlakbij Mekka*)

erefe *zn. 1.* □ de dag voor het religieuze feest/de religieuze feesten *2.* de vooravond, de dagen voor ..., de voorbereidingstijd, de voorbereidingsdag

ereq *zn.* de alcoholische drank

ereqan *zn. med.* de geelzucht, de hepatitis

ereşe *zn.* (pag) het bouwterrein, de bouwgrond, het terrein, de grond

erê *zn.* ja **erê-nerê** ◇ tegen wil en dank, met tegenzin **erê û nerê** ◇ ja en nee **erê bûn** bevestigd worden, goedgekeurd worden

erêdanî *zn.* de bevestiging, de bekrachtiging

erê kirin *ww.* bevestigen, ja zeggen, bekrachtigen, goedkeuren, ratificeren, certificeren

erênî *1. zn.* de bevestiging *2. bn.* positief, bevestigend

erinandin *ww.* (bierinîne) boos maken, nerveus maken, kwaad maken, irriteren, nijdig maken

erinîn *ww.* boos worden

eriyandin *ww.* (bieriyîne) goedkeuren, instemmen, toestemmen, bevestigen, onderschrijven, bekrachtigen

erînî *1. zn.* de bevestiging *2. bn.* positief, bevestigend

erjeng *bn. 1.* (tirsehê) angstaanjagend, verschrikkelijk, enorm *2.* (berbad) geducht, vreselijk

erjing *zn. plantk.* de judasboom

erk *zn. 1.* (wezîfe) de plicht, de taak, de opdracht **2.** (kar) de functie, de dienst, het werk, het ambt

erkan *zn.* de hogere pieten

erkedar *bn.* werkzaam, dienstdoend, [belast met]

Ermenistan *zn.* Armenië

Ermenî **1.** *bn.* Armeens **2.** (*m.*) de Armeniër, (*v.*) de Armeense

Ermenîkî *zn.* het Armeens, de Armeense taal

ern *zn.* de kwaadheid, de boosheid, de toorn, de woede
erna wî danî hij is gekalmeerd

erno *bn. 1.* (qehirî) kwaad, boos, woedend, driftig, nerveus **2.** (hişk) streng

ernok *bn. 1.* (qehirî) kwaad, boos, woedend, driftig, nerveus **2.** (hişk) streng

eroîn *zn.* de heroïne

Err! *uitr.* Oeil, Oefl (*uitroep van verbazing, afgunst, ongeloof*)

Errrik! *uitr.* Jongel, Tsjongel, Tjongel

erş *zn.* de hemel, het hemelgewelf, het firmament

erşanî *zn.* het krabbelen, het omwroeten

erşanî kirin *ww.* krabbelen, omwroeten, scharrelen

erşêt *zn.* 1/8e deel

erwaz *zn.* de helling

erwend *zn.* de slimheid, de sluwheid, de listigheid

erwist *zn.* ► evrist

erxewan **1.** *bn.* (reng) purperrood **2.** *zn. plantk.* de judasboom

erz **I** *zn.* (erd) de wereld, de aardbodem

II *zn.* (dilxwazî) **1.** de wil, de wens, het verlangen, de lust **2.** de begeerte

III *zn.* (namûs) de kuisheid, de zedigheid, de eer

erzan *bn.* goedkoop, afgeprijsd, betaalbaar, voordelig

erzanî *zn. 1.* de goedkoopte **2.** (daxistin) de aanbieding

erzan kirin *ww.* afprijzen, goedkoper maken

erzaq *zn. 1.* (tiştê xwarinê) het voedingsmiddel **2.** (îaşê) de proviand, de provisie, de lijftocht, de voorraad

erzêl *zn.* (holik) de hut, het kot

erzên **I** *zn. 1.* *anat.* de kin **2.** baarddeel op de kin

II *zn. plantk.* de maïs

esalet *zn.* de adel, de adelstand

esans *zn.* het parfum, de odeur, de essence

esas **1.** *zn.* (bingeh) het fundament, de basis, de

grondslag **2.** *zn.* (cewher) de kern, de essentie, de

substantie, het wezen **3.** *bn.* (bingehîn) werkelijk, van oorsprong, echt, fundamenteel, [van origine], origineel

esasen *bijw.* eigenlijk, feitelijk, wezenlijk

esbab *zn. 1.* de reden, de oorzaak **2.** de redenen

Eseh! *uitr.* Echt!, Werkelijk!

eselî *zn.* de hoofddoek

eser *zn.* het werkstuk, het kunstwerk, het maaksel, de schepping, het werk

eshabe *zn.* de metgezellen van de profeet Mohammed

esil **1.** *zn.* de oorsprong, de origine, de herkomst, de afkomst **2.** *bn.* [van oorsprong] **Kurd bi esilê xwe Arîne** de Koerden zijn van oorsprong Ariërs

esîl *bn.* edel, adellijk

esîlzade *zn.* de edelman

esîr **1.** *zn.* (dîl) de krijgsgevangene **esîr bân** gevangen genomen worden **2.** (kole) (*m.*) de slaaf, (*v.*) de slavin, de lijfeigene

esîr kirin *ww.* gevangennemen

esk *zn.* de vorm

eskene *zn.* de beitel, de steekbeitel

esker *zn.* (leşker) de soldaat, de militair

eskergeh *zn.* de kazerne

eskerî *zn.* de militaire dienst, de dienstplicht

Eskîmo *zn.* de Eskimo

esmer **1.** *zn.* de brunette **2.** *bn.* (rengê esmer) bruin

esnaf *zn. 1.* de winkelier, de handelaar, de kleine handelaar, de koopman, de middenstander, de detaillist **2.** (pîşekar) de ambachtsman

esp *zn. dierk.* het paard

espanax *zn. plantk.* de spinazie

espere *zn.* □ het dwarshoutje aan de steel van een spa om met de voet op te drukken

esr *zn. 1.* (sedsal) de eeuw **2.** (cax) het tijdperk **3.** (berêvar) de namiddag

esraq *zn.* het plafond

esrar **I** *zn.* het mysterie

II *zn.* de hasjiesj

esrarkêş *zn.* de opiumschuiver

esrîn *zn.* (hêstir) de traan

Esseh! *uitr.* Eerlijk!, Echt!, Waar!, Werkelijk!, Echt waar!

estar *zn.* de voering (*van kleding*)

Estaxfurûllah! *uitr.* God behoede!, God beware!, Ik vraag God om vergeving!

estetîk **1.** *bn.* esthetisch **2.** *zn.* de esthetica, de esthetiek

estewir *bn.* onvruchtbaar

estûwane *zn.* de cilinder

eşaîr *zn.* de stammen

eşarp *zn.* de hoofddoek

eşîr *zn.* de stam

eşkence *zn.* (îşkence) de marteling, de foltering, het gemartel, de pijniging

eşkencekar *zn.* de folteraar, de beul

eşkence kirin *ww.* martelen, folteren, pijnigen

eşkere *bn.* (aşîkar) duidelijk, openlijk, zichtbaar, helder, bekend, opvallend **bi eşkere** openlijk

eşkêl *zn.* **1.** *wisk.* de diameter, de doorsnede, de doorsnee **2.** (*şikl*) de vorm

eşofman *zn.* het trainingspak

eşq *zn.* (evîn) de liefde

eşqiya *zn.* de bandiet, de rover

eşraf *zn.* de notabele, de notabelen

eşya *zn.* **1.** de spullen, de voorwerpen, de dingen **2.** (eşyayê malê) de goederen, het huisraad, de inboedel **eşyayê malê** het huisraad

et *zn.* de moeder **Etê!** Moeder!

etar *zn.* de grossier

etîket *zn.* het etiket, het prijskaartje

etîmolojî *zn.* de etymologie

etlahî *zn.* **1.** de vakantie **2.** het verlof

etlahî kirin *zn.* op vakantie gaan, met vakantie gaan

etles **I** *zn.* (xerîta) de atlas

II *zn.* het satijn

etraf *zn.* de omgeving, het milieu, de omtrek

Etrak *zn.* de Turken

etûn *zn.* **1.** de kalkoven **2.** de steenoven **3.** de groeve

ev *aanw.vnw.* dit, deze **ev a min e** dit is van mij **ev çende** zodanig, zozeer, zoveel, dermate **ev hinde** zoveel

evan *aanw.vnw.* dit, dat

evandin *ww.* (bievîne) houden van (*liefde*)

evd *zn.* **1.** (qûl) het menselijk wezen, het schepsel (*mens*) **2.** (*dîl*) de slaaf, de dienaar

evdal **1.** *bn.* armoedig, zielig **2.** *zn.* de derwisj

eve *aanw.vnw.* hier, dit, ziehier

evende *bijw.* destijds, indertijd, toen, toentertijd

evê *aanw.vnw.* (*vrouwelijk*) dit, deze

evîl **1.** *voegw.* alvorens **2.** *bijw.* eerder, vroeger **3.** *zn.* (*destpêk*) het begin

evî *aanw.vnw.* (*mannelijk*) dit, deze

evîn *zn.* de liefde

evînandin *ww.* (bievînine) houden van, verliefd zijn

evîndar *bn.* verliefd **evîndar bûn** verliefd zijn, verliefd worden

evîndarî *zn.* de verliefdheid

evqas *bijw.* zoveel, zozeer, dermate, zodanig

evra *bn.* heilig, sint

evradar *bn.* heilig, sint

evran *zn.* *plantk.* de populier

evrandin *ww.* (bievrîne) **1.** (*meth kirin*) hoogachten **2.** (*pêşkeş kirin*) aankondigen, voorstellen, introduceren, presenteren

evrav *bn.* heilig

evraw *bn.* bewolkt

evra xistin *ww.* bewieroken, loven, ophemelen, eren, verheffen

evraz *zn.* *aandr.* de helling, de glooiing, het talud, de bergflank, de schuinte **evraz bê nişûv nînin** \diamond geen dag zonder nacht, na regen komt zonneschijn

evrîşim *zn.* de zijde

evsar *zn.* de kroon

evser *zn.* de kroon

evzel *bn.* gunstig, geschikt, passend, aangenomen, geaccepteerd

ew **1.** *aanw.vnw.* die, dat **ew pirtûka Bêrîvanê ye** dat boek is van Bêrîvan **2.** *pers.vnw. (m.)* hij, (*v.*) zij, ze, (*onz.*) (*neşexsî*) het **ew bi xwe** hij/zij zelf **3.** *pers.vnw.* (*piranî*) zij, ze **ew zûde li wir in** zij zijn allang hier **ewan** *pers.vnw.* hun, hen **min ji ewan re got ku ...** ik heb tegen hen gezegd dat ...

ewçend *bijw.* zoveel, zozeer, zodanig, dermate

ewd *zn.* (heyf) de wraak, de wraakneming, de vergelding

ewd hilanîn *ww.* wreken, wraak nemen (*op*), vergelden

ewe *aanw.vnw.* het, dat, ziedaar

ewê *pers.vnw.* 1. zij **dilê ewê ketiye wî** ze is op hem verliefd geworden 2. haar **hespê ewê** haar paard

Ewha! 1. *uitr.* Zo een!, Zo! 2. *bn.* zo'n 3. *bijw.* zo

ewik 1. *zn.* het ding 2. *pers.vnw.* hij, zij 3. (filan) Mijnheer Dinges

ewiqandin *ww.* (biewiqîne) verdagen, uitstellen, vertragen

ewiqîn *ww.* (biewiqe) laat zijn, vertragen, uitgesteld worden, verdaagd worden

ewî *pers.vnw.* 1. hij **dilê ewî ketiye wê** hij is op haar verliefd geworden 2. hem **hespê ewî** zijn paard

ewk *zn.* het ding, het voorwerp

ewlad *zn.* 1. het kind, (keç) de dochter, (kûr) de zoon 2. de kinderen 3. (nesil) de afstammeling

ewlad girtin *ww.* (een kind) adopteren

ewle 1. *bn.* veilig 2. *zn.* het vertrouwen, de confidentie **ji xwe ewle bûn** zelfvertrouwen hebben

ewledar *bn.* veilig, [te vertrouwen]

ewlehî *zn.* de veiligheid **ewlehiya gelemperî** de openbare veiligheid **ewlehiya civakî** de sociale zekerheid

ewlekarî *zn.* de veiligheid

ewle kirin *ww.* 1. versterken, verstevigen, bevestigen 2. (parastin) in veiligheid stellen

ewlewandin *ww.* (biewlewîne) 1. (parastin) beveiligen, in veiligheid stellen, garanderen, verzekeren, overtuigen 2. (bîme kirin) assureren, verzekeren

ewleyî *bn.* veilig

ewliya *zn.* de heilige, de beschermheilige

ewqas *bijw.* zoveel, zozeer, zodanig, dermate

ewr *zn.* de wolk **ewr kîp bûn** dichtbewolkt worden

ewraq *zn.* het document, de akte, de brief, het officiële stuk

ewreng *zn.* de pracht, de praal, de staatsie, de heerlijkheid, de glans

ewretirîşke *zn.* (brûsk) de bliksem, de/het weerlicht

ewrî *bn.* bewolkt

Ewrûpe *zn.* Europa **Yekitiya Ewrûpe** de Europese Unie

Ewrûpeyî 1. *bn.* Europees 2. *zn.* (*m.*) de Europeaan, (*v.*) de Europese

ewt *zn.* het geblaf, het blaffen

ewtandin *ww.* (biewtîne) laten blaffen, laten keffen

ewtîn *ww.* (biewte) blaffen, keffen

exlamûr *zn.* *plantk.* de linde

exlaq *zn.* 1. de ethiek, de moraal 2. (*xûy*) de zede, de aard, de gewoonte, het karakter, de zedelijkheid

exlewîk *zn.* 1. (aftawe) de koekenpan, de pan 2. (beroş) de kookpan

exmaq *bn.* dom, idioot, dwaas, onnozel, stom

exte *zn.* de gecasteerde hengst

Ey! *uitr.* Heel

eyal *zn.* het gezin, de familie

eyalet *zn.* de provincie, het kanton, de deelstaat

eyan *bn.* duidelijk, blijikbaar, evident, manifest, zichtbaar **eyane ku tu li min ne bawerî** het is duidelijk dat jij mij niet gelooft

eyar *zn.* het leer (*van dieren*), het vel, de vacht

eyaş *zn.* de dronkaard, de zuiper, de zuiplap, de dronkelap, (*m.*) de alcoholist, (*v.*) de alcoholiste

eyaşî *zn.* 1. de sluier, de hoofddoek 2. (*eyaşiyê keştî*) het zeil

eyb 1. *zn.* de schande, de schaamte 2. *zn.* (*kêmasî*) het gebrek, het defect 3. *bn.* schandalig, schandelijk

Eybe! *uitr.* Schaam je!

eyb kirin *ww.* zich misdragen, zich onfatsoenlijk gedragen

eydî *bijw.* 1. voortaan, van nu af aan, in het vervolg **eydî çî ji destê min tê ezê bikim** voortaan zal ik mijn best doen 2. (*nema*) niet meer **ez eydî nayêm** ik kom niet meer

eylet *zn.* de familie

eylo *zn.* *dierk.* de adelaar, de arend

eylûl *zn.* (îlon) september

eyne *zn.* (*hîlî*) de spiegel

eyvez *bn.* klaar, gereed, bereid

eyvezandin *ww.* (biewezîne) klaarmaken, gereedmaken

Eywallah! *uitr.* 1. (bi xatirê te) Doeit!, Tot kijkt!, Dag!, Tot ziens! 2. (spas) Bedankt!

eywan *zn.* het terras, het plat

Eywax! *uitr.* Ach!, O jeel!, Shit!

ez *pers.vnw.* ik **ezê feqîr** arme ik **ez bindestiyê tucar qebûl nakim** ik accepteer de onderdrukking nooit

eza I *zn.* (endam) het lid, het medelid

II *zn.* het leed, het lijden, de last, de moeite

ezab *zn.* (êş) de pijn, de kwelling, de beproeving

ezan *zn.* de gebedsroep, de oproep (*voor gebed*)

Ezbenî! *zn.* Mijnheer!, Zijne excellentie!, Zijne/hare majesteit!

ezber *zn.* (jiber) het uit het hoofd leren, het uit het hoofd weten

ezber kirin *ww.* uit het hoofd leren, memoriseren, instuderen

ezbet *zn.* de familie

ezeb I 1. *zn.* (ciwan) de adolescent 2. *zn.* (bekar) de vrijgezel 3. *bn.* (ciwan) jong, jeugdig 4. *bn.* (bekar) ongetrouwd, ongehuwd

II *zn.* (êş) de pijn, de kwelling, de beproeving

ezibandin *ww.* (biezibîne) onderdrukken, laten lijden, folteren, martelen, kwellen

ezibîn *ww.* (biezibe) lijden, gekweld worden

ezimandin *ww.* (biezimîne) iemand eer bewijzen, huldigen, eren, vereren

ezitî *zn.* het egoïsme, de zelfzucht

ezyet *zn.* de plaag, de kwelling, de mishandeling, de marteling, de foltering, het gemartel

ezyetkar *zn.* de folteraar, de kweller

ezyet kirin *ww.* kwellen, martelen, folteren

ezîz *bn.* 1. lieve, beste 2. geliefd, dierbaar 3. (birêz) geachte

ezl *zn.* het ontslag

ezl kirin *zn.* ontslagen

ezman *zn.* (asîman) de hemel, de lucht, het firmament, het uitspansel

ezmandev *zn.* de wolkenkrabber

ezmûn *zn.* (azmûn) het examen

ezperest 1. *bn.* egoïstisch, zelfzuchtig 2. *zn.* de egoïst

ezperestî *zn.* het egoïsme, de zelfzucht

Ezraîl *zn.* Azraël (*doodsengel*)

ezyet *zn.* (îşkence) de mishandeling, de marteling, de foltering

Ê

ê *zn.* de ê (*de zevende letter van het Koerdische alfabet*)

Ê! **1.** Dus, dat betekent, dat wil zeggen **Ê, tu nayê?**

Betekent dat dat jij niet komt? **2.** En? **Ê, wekî din?** En verder?

ê I [degene die] **Ê ku dixwaze were ewe?** Is hij degene die wil komen?

II *voorz.* van, uit **ê berê** vanouds **ew seg ê min e die** hond is van mij

êdî *bijw.* **1.** voortaan, van nu af aan, in het vervolg **2.** niet meer **ez êdî cixarê nakşînim** ik rook niet meer

êkilbeyan *zn.* de morgenschemering, de ochtendschemering, de dageraad

êl *zn.* **1.** de stam **2.** het volk **êl alem** ◊ de volksmassa, de mensen

êleg I *zn.* (çekbend) het vest

II *zn.* (bêjing) de/het vergiet

êleg kirin *ww.* (bêjing kirin) zeven, ziften, wannen

êlinc *zn. anat.* (qolinc) het schouderblad

êm *zn.* het voer (*voor dieren*), het voeder

êm dan *ww.* voeren, voederen, te eten geven

êpê *bijw.* (gelek) tamelijk, behoorlijk, nogal

êr *zn.* het vuur

êrdek *zn.* □ het reservepaard van een reiziger

êre *bijw., S.* hier

êreqan *zn. med.* (zerik) de geelzucht

êreqe *zn.* ▶ hewcar

êrîş *zn.* de aanval, het offensief, de aanslag, de aanranding, het delict

êrîş kirin *ww.* aanvallen, bestormen, losstormen op, bestoken, aanvliegen **ez êrîşî te nakim** ik val je niet aan

êrxat *zn.* **1.** (êrxatê cotar) de oogstarbeider, de boerenarbeider, de boerenknecht **2.** (karkerê rojane) de dagloner, de losse arbeider

êsk *zn.* de vorm

êskere *zn.* de kom (*metaal*), het kommetje

êsta *bijw., S.* (nuka) nu

êstir I *zn. dierk.* het muilddier, de muilezel

II *zn.* (rondik) de traan **êstirên tîmsah** ◊ de krokodillentranen

êş *zn.* **1.** de pijn, het zeer, het leed **2. med.** (giranî) de wee **3.** (êşê wicdan) het verdriet, de smart **Ser û çavên te neêşe!** ◊ God zegene u (*als antwoord op* ‘Ser seran û ser çavan’)

êşan *zn.* (êş) de pijn

êşandin *ww.* (biêşîne) pijn doen, pijnigen, kwellen, zeer doen **min xwe êşand** ik heb mij pijn gedaan

êşandî *bn.* gepijnigd

êşbir *med.* **1. zn.** de pijnstillert **2. bn.** pijnstillend

êş dan *ww.* pijn doen, pijn bezorgen, pijnigen

êş girtin *ww.* **1.** pijn krijgen **2.** (giranî) weeën krijgen

êşîn *ww.* (biêşe) pijn doen, pijn lijden, pijn hebben, zeer doen

êşkence *zn.* de marteling, de foltering

êşkence kirin *ww.* martelen, folteren

êşnasî *zn. med.* de diagnose

êş nasîn *ww.* een diagnose stellen, diagnosticeren

êt *zn. anat.* de heup, de bil

êtûn *zn.* **1.** de kalkoven **2.** de steenoven **3.** de groeve

êvar *zn.* de avond **vê êvarî** vanavond **Êvar xweş!** Goedenavond! **Êvar baş!** Goedenavond!

êvaran [’s avonds]

êvarî [’s avonds]

Êwellah! *uitr.* **1.** (bi xatirê te) Tot kijk!, Tot ziens!, Dag!, Adieu!, Aju! **2.** (spas) Bedankt!

êxbar *zn.* het verraad, de verklikking, de aangifte

êxbar kirin *ww.* verklikken, verraden, aangeven

êxistin *ww.* (bêxe, biêxine) **1.** laten vallen **2.** (hikumet êxistin) ten val brengen (*regering enz.*) **3.** (cil ji xwe kirin) uittrekken, uitdoen **4.** (biha êxistin) verminderen, verlagen, reduceren **5.** (zaro ji ber girtin) aborteren **6.** (beravtî) een miskraam krijgen **7.** (balafir êxistin) laten neerstorten, neerschieten **êxistin jêr** neerhalen, naar beneden halen

êxte *zn.* **1.** (êstir) de muilezel, het muildier **2.** (exte) de gecastreerde hengst

êxtiyar **1.** *bn.* oud (*van leeftijd*), bejaard **2.** *zn.* de oude, de bejaarde

Êzidî **1.** *zn.* Jezidi (*Koerdisch geloof*) **2.** *bn.* Jezidisch

êzimx *zn. med.* het eczeem

êzing *zn.* (hêzim) het houtje, het brandhout, het hout

êzingvan *zn.* de houthakker

êzmûg *zn.* (mostik) de speen

êzmûk *zn.* (mostik) de speen

F

f *zn.* de f (*de achtste letter van het Koerdische alfabet*)

fa *zn. muz.* de fa

faal *bn.* actief, arbeidzaam, bedrijvig, vlijtig

faaliyet *zn.* de activiteit, de actie, de handeling

fabríqe *zn.* de fabriek

fabríqetor *zn.* de fabrikant

fafik **1.** *bn.* stotterend **2.** *zn.* de stamelaar, de stotteraar

fafik bûn *ww.* stotteren, hakkelen, stamelen

fafikî *zn.* het stotteren

fafon *zn.* het aluminium

fahişe *zn.* de hoer, de prostituee, de deerne

faîz *zn.* de rente, de interest, de interest

faktor *zn.* de factor

fakulte *zn.* de faculteit

fal *zn.* de waarzegging, de voorspelling, de

toekomstvoorspelling

falan *zn.* zo en zo, en zo, die en die, meneer Dinges, enz.

falan û filan \diamond enzovoort, en dergelijke, en wat er bij komt

falavêj *zn.* de waarzegger, de wichelaar

falbêj *zn.* de waarzegger, de wichelaar

falbêjî *zn.* de waarzeggerij, de wichelarij, het voorspellen

falbîn *zn.* de waarzegger, de wichelaar

falgîr *zn.* de waarzegger, de wichelaar

falinc **1.** *zn. med.* de verlamming, de beroerte **2.** *bn.* lam, verlamd

falinc bûn *ww.* verlammen, verlamd zijn, paralyseren, lam worden

falinc kirin *ww.* verlammen, paralyseren

fal vekirin *ww.* waarzeggen, de toekomst voorspellen

fam *zn.* het begrip, het besef

fanatîk **1.** *bn.* fanatiek, dweepziek **2.** *zn.* de fanaat, de fanaticus, de fanatiekeling

fanatîzm *zn.* het fanatisme, de dweepzucht, het gedweep, de geestdrijverij

fanêle *zn.* de trui, de pullover, de borstrok

fani *bn.* sterfelijk, voorbijgaand, vergankelijk, temporeel, werelds, aards **ev dinya ya fanî** \diamond deze vergankelijke wereld

fanos *zn.* de stormlantaarn, de scheepslantaarn

fantazî *zn.* de fantasie, de hersenschim, de waanvoorstelling

fanûs *zn.* de stormlantaarn, de scheepslantaarn

faq I *zn.* de tak, de boomtak, de twijg

II *zn.* (feq) de valstrik, de hinderlaag, de val, de strik, de wolvenklem

faqe *zn.* (feq) de valstrik, de hinderlaag, de val, de strik, de wolvenklem

fareziye *zn.* de hypothese, de veronderstelling

farezî *bn.* hypothetisch, imaginair, irreeël, denkbeeldig

Faris *zn.* (*m.*) de Pers, (*v.*) de Perzische, (*m.*) de Iraniër, (*v.*) de Iraanse

faris *zn.* de ruiter, de ridder, de cavalierist

Farisî **1.** *zn.* het Perzisch **2.** *bn.* Perzisch, Iraans

farmason *zn.* **1.** de vrijmetselaar **2.** de goddeloze, de atheïst

Fars *zn.* (*m.*) de Pers, (*v.*) de Perzische, (*m.*) de Iraniër, (*v.*) de Iraanse

Farsî *zn.* \blacktriangleright Farisî

farzik *bn.* **1.** (pirxwer) vraatzuchtig **2.** (çav birçî) hebzuchtig, begerig, inhalig

Fas *zn.* Marokko

Fasî **1.** *zn.* (*m.*) de Marokkaan, (*v.*) de Marokkaanse **2.** *bn.* Marokkaans

fason *zn.* de snit

fasûlî *zn. plantk.* de boon

faş *zn.* (ferş) de blos (*van schaamte*)
faşizm *zn.* het fascisme
fatareşk *zn. anat.* de milt
fatfatik I *zn. dierk.* de tortelduif
II *zn. dierk.* (gumgumok) de hagedis
fatik *zn. dierk.* de hagedis
fatîha *zn.* de eerste soera van de Koran
fatmok *zn. dierk.* de tortelduif
fatore *zn.* de factuur, de kwitantie
fatûl *zn.* (derqîl) de knevel
fatûre *zn.* de factuur, de kwitantie
faxir *bn.* waardevol
fayans *zn.* de tegel, de wandtegel, de faience, het tegelwerk
fayde *zn.* het voordeel, het nut
fayiz *zn.* de rente
fayton *zn.* de koets, het rijtuig
fedâ *zn.* de opoffering, het offer **fedâ bûn** zich opofferen, opgeofferd worden
fedakar 1. *bn.* onzelfzuchtig, offervaardig, opofferingsgezind, altruïstisch, onbaatzuchtig
2. zn. de altruïst
fedakarî *zn.* de opoffering, de offervaardigheid, het altruïsme, het offer
fedâ kirin *ww.* opofferen, zich ontzeggen **xwe fedâ kirin** zich opofferen
fedayî 1. *bn.* onzelfzuchtig, offervaardig, opofferingsgezind, altruïstisch, onbaatzuchtig **2. zn.** de altruïst
federal *bn.* federaal, federatief
federalizm *zn.* het federalisme
federasyon *zn.* de federatie
fedî *zn.* de schaamte, het schaamtegevoel
fedîker *bn.* verlegen, bedeesd, schuchter, beschroomd
fedî kirin *ww.* zich schamen, verlegen zijn, zich generen
fedîtî *zn.* de verlegenheid, de bedeesdheid, de beschroomdheid
fedok *bn.* (fedîker) verlegen, bedeesd
fehêt *zn.* (şerm) de schaamte
fehêtîn *ww.* (bifehête) verlegen zijn, zich schamen, zich generen

fehl *zn.* het fokdier
fehm *zn.* het begrip, het besef, het inzicht, de perceptie
fehm bûn begrepen worden
fehm kirin *ww.* (têgihîştin) begrijpen, snappen, beseffen, verstaan, bevatten, het besef hebben **hatin fehm kirin** begrepen worden **ew tê fehm kirin** het is begrijpelijk
fehmkor *bn.* [slecht van begrip]
fehş *bn.* onbeschaamd
fek *zn. anat., Z.* de mond
fekandin *ww.* (bifekîne) scheuren
fekane *zn.* het schepsel, het wezen
fekar *zn.* de/het idee, de gedachte, de opinie, de mening, het denkbeeld, het inzicht
fekberaxî *zn.* de schroevendraaier
felaket 1. *bn.* vreselijk, verschrikkelijk, [zeer slecht]
2. zn. de ramp, het onheil, de catastrofe
felat *zn.* (azadî) de bevrijding
felc *zn. med.* de verlamming
felek *zn. 1.* het noodlot, het lot **2. □** de mythische figuur die rampen veroorzaakt
feleqe *zn.* de bastonnade
felîqandin *ww.* (bifeliqîne) delen, verdelen
felîşandin *ww.* (bifelişîne) verdelen, verspreiden
felîşîn *ww.* (bifelişe) verspreid worden, verdeeld worden, zich verspreiden
felitandin *ww.* (bifelitîne) redden, bevrijden, verlossen
felitîn *ww.* (bifelite) ontkomen, ontsnappen, gered worden, zich bevrijden
felît *zn.* het jochie
felîte I *zn.* de overspelige vrouw, de vrouw van lichte zeden
II *bn.* beweeglijk, levendig
fellah *zn.* de boer, de landbouwer
felq *zn. 1.* (parçe) het deel, het stuk, het part, het gedeelte **2. (loqme)** de hap
felqe *zn.* ► felq
felsefe *zn.* de filosofie, de wijsbegeerte
felsefe kirin *ww.* filosoferen
felte *zn.* de hoer, de prostituee, de vrouw van lichte zeden

felteyî *zn.* de prostitutie

feminîst **1.** *bn.* feministisch **2.** *zn.* de feministe, de feminist

feminîzm *zn.* het feminisme

fen I *zn.* de natuurwetenschappen

II *zn.* (feq) het bedrog, de streek, de list

fena I *bn.* (xirab) slecht **fena bûn** verslechteren, slecht zijn

II *voegw.* (wek) zoals, als, gelijk

fena kirin *ww.* verslechteren, slechter maken

fenbaz *bn.* listig

fenbazî *zn.* het bedrog

fend *zn.* **1.** de truc (*bij spel of sport*) **2.** het bedrog, de list

fenek I *bn.* bedrieglijk, arglistig, listig

II *zn.* *dierk.* de woestijnvos

fener *zn.* **1.** (lamba) de olielamp **2.** de lantaarn, de lantaren, de fakkel **3.** (fenera deryayê) de vuurtoren

fenik *bn.* (honik) koel

fenomen *zn.* het fenomeen, het verschijnsel

feodal *bn.* feodaal

feodalîzm *zn.* het feodalisme, het feodale stelsel

feq *zn.* de val (*voor muizen e.d.*), de klem, de valstrik, de hinderlaag **pê li feqê kirin** \diamond in de val lopen

feqet *voegw.* maar, doch

feqê mişk *zn.* de muizenval

feqî *zn.* **1.** de theologiestudent **2.** de student

feqîr *bn.* arm, noodlijdend, behoeftig **feqîr û fiqare** \diamond armelui, de armen **feqîr bûn** verarmen, arm worden

feqîrî *zn.* de armoede, de behoeftigheid

feqîr kirin *ww.* verarmen, arm maken

fer I *bn.* oneven

II *zn.* (hêz) de kracht, het vermogen, de sterkte

III *zn.* **1.** (*van ogen*) de glans, de levendigheid **2.** (ronahî) het licht

feraset *zn.* de scherpzinnigheid

ferd *zn.* de persoon, het individu, de enkeling

ferdî *bn.* individueel

ferê *zn.* (fîraq) het vaatwerk, het keukengerei

ferec *zn.* de (*morgen*) schemering, de ochtendschemering, de dageraad

ferêh *bn.* wijd, breed **ferêh bûn** verbreed worden, zich verbreden, breed worden

ferêhî *zn.* de wijdde, de breedte

ferêh kirin *ww.* verbreden, uitbreiden, uitwijden

ferenc *zn.* het vilt

ferencî *bn.* (kulav) vilten

ferêşxane *zn.* de steengroeve

ferexur *bn.* vraatzuchtig, gulzig

ferfûr *zn.* het porselein, het glanzende vaatwerk

ferfûrî *bn.* porseleinen

ferfût *bn.* oud, stokoud **kalekî ferfût** een zeer oude man

ferheng *zn.* **1.** (lûgat) het woordenboek **2.** (perwerde) het onderwijs

ferisandin *ww.* (biferisîne) (*een probleem*) oplossen

ferîbot *zn.* de veerboot, de pont, het veer

ferîşte *zn.* de engel

ferk *zn.* de las (*in draad*)

ferman *zn.* **1.** het bevel, de order, het vermaan, de vermaning, het gebod **2.** de resolutie

fermandar *zn.* de bevelhebber, de commandant

fermande *zn.* de officier, de bevelhebber

fermanî *zn.* \square een (*de*) Koerdische jas

ferman kirin *ww.* bevelen

fermanname *zn.* het bevelschrift, de vermaanbrief

fermî *bn.* officieel, formeel, [van regeringswege], ambtelijk

Fermo! *uitr.* **1.** Als je blijft! **2.** Ga je gang! **3.** Zegt u het maar!

ferq *zn.* het verschil, het onderscheid

ferqî *zn.* het verschil, het onderscheid

ferq kirin *ww.* **1.** verschillen, uitmaken, schelen **Ferq nakel!** Dat geeft niet!, Dat maakt niet uit!, Het scheelt niets! **2.** (cudâ bûn) verschillen van elkaar, verschillend zijn **3.** (seh kirin) (*ergens*) achter komen, gewaarworden, merken, voelen, bemerken

fersah *zn.* \square een lengtemaat (5 km)

fersend *zn.* de kans, de gelegenheid, het buitenkansje, de aanleiding **fersend dan** \diamond een kans geven, gelegenheid geven om te ... **fersend dîtin** \diamond de gelegenheid krijgen om, een gelegenheid aangrijpen **fersend lê birrîn** \diamond geen kans geven

ferş *zn.* de rots, de klip, de natuursteen

ferşenî *zn. anat.* het voorhoofd

ferşî gorê *zn.* de grafsteen, de zerk

ferûc *zn.* (çêlik) het kuiken, het kippetje

ferx *zn.* het kuiken, het kippetje

ferxe *bn.* praatziek, babbelziek (*vrouw*)

feryad *zn.* 1. (qîrîn) de schreeuw, de hulpkreet, de jeremiade 2. het gejammer

feryad kirin *ww.* 1. gillen, schreeuwen 2. jammeren

feryad û fixan *zn.* de rouwklacht

ferz *zn.* 1. de verplichting 2. het (*religieuze*) gebod, de verplichting **ferz e** het is verplicht

ferzane *bn.* intelligent, slim

ferzend *zn.* de nakomeling, het nageslacht, het kind

ferzîn *zn.* de koningin, de vorstin

ferzîne *bn.* absoluut, zeker, stellig, volstrekt

fes *zn.* de fez, het kalotje

fesad 1. *bn.* onrustzaaiend, onruststokend 2. *zn.* de opruiing, de onlusten, het oproer

fesadî kirin *ww.* de mensen ophitsen, opruien

fesal *zn.* de maat

fesl *zn.* de sectie, het deel, het part, het gedeelte

festîwal *zn.* (mihrîcan) het festival, de kermis

feşkilandin *ww.* (bifeşkilîne) stuk maken, in stukken verdelen, stukbreken

feşkilîn *ww.* (bifeşkile) uit elkaar vallen, oplossen, breken

fet *zn.* het bedrog, de gemeenheid, het boerenbedrog, de streek, de truc, de kneep

fetar *bn.* slordig, sjofel

fetbaz *zn.* de oplichter, de intrigant, de konkelaar, de kuiper

feth kirin *ww.* bezetten, veroveren (*een land*)

fetihandin *ww.* (bifetihîne) geschikt maken van grond voor landbouw

fetilandin *ww.* (bifetilîne) 1. omwikkelen, omwinden 2. draaien, terugdraaien

fetilîn *ww.* (bifetile) er omheen slingeren

fetinandin *ww.* (xapandin) bedriegen

fetiq *zn. med.* de liesbreuk, de navelbreuk

fetiqîn *ww.* (bifetiqe) barsten, scheuren

fetisandin *ww.* (bifetisîne) verstikken, stikken, smoren

fetisîn *ww.* (bifetise) stikken, smoren

fetîr *zn.* (şkeva) het ongegiste platte brood

fetwa *zn.* de fatwa (*het oordeel van een moefti of een sjeik*)

fewikandin *ww.* (bifewikîne) 1. missen (*b.v. trein, kans*) 2. (telef kirin) verkwisten, verspillen 3. (zayif kirin) verzwakken

fewikîn *ww.* (bifewike) 1. missen, gemist worden

2. (telef bûn) verkwist worden, verspild worden

3. (zayif bûn) verzwakken

fewitîn *ww.* ► fewikîn

fewqalede *bn.* buitengewoon, bijzonder, prachtig, uitstekend

fewtandin *ww.* ► fewikandin

fexfûr *zn.* het porselein, het glanzende vaatwerk

fexfûrî *bn.* porseleinen

feyde *zn.* het nut, de baat, het voordeel

feydedar *bn.* nuttig, bruikbaar

feydekar *bn.* nuttig, bruikbaar

feyiz *zn.* de overvloed, de weelde

feyizdar *bn.* vruchtbaar, productief

feylezûf *zn.* de filosoof, de wijsgeer

Feylî *zn.* het Feyli (*een Koerdisch dialect in Oost- en Zuid-Koerdistan*)

feza *zn. astron.* de ruimte, het heelal

fezîlet *zn.* de deugd

fezîletdar *bn.* deugdzaam, vroom, zedelijk

fezîletdarî *zn.* de deugdzaamheid

fê *zn. med.* de epilepsie, de vallende ziekte

fêdar 1. *zn.* de epilepticus 2. *bn.* epileptisch

fêkî *zn.* (meywe) het fruit, het ooft

fêl *zn.* de truc, de list **fêla wî xirab e** hij heeft slechte bedoelingen

fêlbaz *bn.* sluw, listig, bedrieglijk

fêr *zn.* het leren

fêrandin *ww.* (bifêrîne) 1. leren, onderwijzen, doceren 2. doen wennen

fêr bûn *ww.* leren, wennen

fêrbûyî *bn.* wetend, ervaren, gestudeerd

fêrdar *zn.* de leraar

fêrdarî *zn.* de oefening

fêre *zn.* de les

fêrgeh *zn.* de leerplaats

fêris *bn.* 1. (şûx) chic, elegant, bevallig 2. (jêhatî) talentvol, krachtdadig, zaakkundig, bekwaam
3. (hîlebaz) listig

fêr kirin *ww.* 1. leren, onderwijzen, doceren 2. doen wennen

fêrmend *zn. (m.)* de onderwijzer, (*v.*) de onderwijzeres, (*m.*) de leraar, (*v.*) de lerares

fêrnam *zn.* het diploma, het certificaat, het getuigschrift

fêsad 1. *bn.* onrustzaaiend 2. *zn.* de opruiing, het oproer

fêz I *zn.* 1. (gasîn) het plein, de plek 2. (hêl) de kant, de zijde

II *zn.* 1. (xirûr) de trots 2. (kîbîr) de hoogmoed, de arrogantie

III *bijw.* (jor) boven

fiçke *zn.* de keutel, de mest

fiçqe *zn.* de sproeier, de pomp

fida *zn.* de opoffering, het offer **fida bûn** zich opofferen, opgeofferd worden

fidakar 1. *bn.* onzelfzuchtig, offervaardig, opofferingsgezind, altruïstisch, onbaatzuchtig
2. *zn.* de altruïst

fidakarî *zn.* de opoffering, de offervaardigheid, het altruïsme, het offer

fida kirin *ww.* opofferen, zich ontzeggen

fidayî *bn.* ► fedakar

fihêl *zn.* de vrijspraak

fihêl kirin *ww.* 1. zuiveren (*van schuld enz.*)
2. vrijspreken

fihrîst *zn.* de index, de inhoudsopgave, het register, de bladwijzer

fikar *zn.* (endîşe) de bezorgdheid, de zorg, de kopzorg, de beslomming, de angst

fikar kirin *ww.* zich zorgen maken over, zich ongerust maken

fikih *zn.* 1. de islamitische rechtswetenschap
2. de islamitische wetgeving

fikir *zn.* 1. (raman) de/het idee, de gedachte, de opinie, de mening, het denkbeeld, het inzicht, het oordeel
2. (pêşniyar) het plan

fikirîn *ww.* (bifikire) 1. denken 2. (*ergens over*) nadenken, overwegen, overdenken 3. van plan zijn, beogen

fikr *zn.* 1. (raman) de/het idee, de gedachte, de opinie, de mening, het denkbeeld, het inzicht, het oordeel
2. (pêşniyar) het plan

filan *zn.* zo en zo, en zo, die en die, meneer Dinges, enz.
falan û filan ◊ enzovoort, en dergelijk, en wat erbij komt **filan kes** ◊ iemand, meneer Dinges, een zeker iemand **filan û behvan** ◊ de een of ander

filç I *bn. anat.* plat (*van neus*)

II *zn.* (filçe-filç) □ het geluid dat ontstaat bij het lopen door modder of water

File *zn.* (xiristiyan) de christen

Filîpînî 1. *zn.* de Filippino, de Filippijn 2. *bn.* Filippijns

Filîstîn *zn.* Palestina

Filîstînî *zn. (m.)* de Palestijn, (*v.*) de Palestijnse

filîte 1. *bn.* onzedelijk, obscene, schunnig, onkuis, ontuchtig 2. *zn.* de rokkenjager, de vrouwenjager, de gigolo

filîz *zn.* (aj) de spruit, de stek, de twijg, de scheut, de loot, de uitloper

film *zn.* de film

film kişandin *ww.* filmen, opnemen, filmopnamen maken van

filozof *zn.* de filosoof, de denker, de wijsgeer

filq *bn.* (fetar) slordig, sjofel

fincan *zn.* de kop, het kopje

find *zn.* de kaars

finddank *zn.* de kandelaar

findiq *zn. plantk.* de hazelnoot, de hazelaar

finfinok *zn.* de opschepperij

finik *zn.* het jonge muilddier, de jonge muilezel

finûnî *bn.* (fenek) bedrieglijk

fiqare 1. *bn.* arm, zielig 2. *zn.* de arme

fiqeroşk *zn. plantk.* (kuvark) de champignon

fir I *zn.* 1. de slok, de teug, de dronk 2. de slurp, de slorp
II *zn.* (firîn) de vlucht

firajîn *ww.* (aj dan) ontkiemen, kiemen, uitlopen, spruiten

firandin *ww.* (bifirîne) laten vliegen

firaq *zn.* het vaatwerk, het keukengerei

- firar** *zn.* 1. de ontsnapping, de ontvluchting, de uitbraak
2. *mil.* de desertie
- firarî** *zn.* 1. de voortvluchtige, de uitbreker 2. *mil.* de deserteur
- firawan** *bn.* 1. wijd, breed, ruim 2. uitgebreid, omvangrijk
- firawîn** *zn.* (navroj) de lunch, het middagmaal, het middageten
- firax** *zn.* het vaatwerk, het keukengerei
- firçe** *zn.* de borstel, de kwast
- firçe kirin** *ww.* borstelen, boenen, schuieren
- firçeşîşe** *zn.* *plantk.* de paardenstaart
- firdik** *zn.* de broodpap (*melk of karnemelk met stukjes brood*) **firdika dew** karnemelk met brood
- firdikandin** *ww.* (bifirdikîne) verkrumelen, verbrokkelen
- firêh** *bn.* breed, wijd, ruim **firêh bûn** verwijden, wijder worden
- firêhî** *zn.* de breedte, de wijdte
- firêh kirin** *ww.* verbreden, verwijden, uitbreiden, wijder maken
- Fireng** *zn.* 1. (*m.*) de Europeaan, (*v.*) de Europese 2. *plantk.* de tomaat
- Firengistan** *zn.* Europa
- Firengî** 1. *bn.* Europees 2. *zn.* *plantk.* de tomaat
- firêz** *zn.* *plantk.* de kweek
- firfat** *bn.* sjofel, haveloos
- firfaz** *zn.* de sprong
- firfire** *zn.* de windmolen (*als speelgoed voor kinderen*)
- firfrok** *zn.* de vlieger (*speelgoed*)
- firgeh** *zn.* het vliegveld, de luchthaven
- firidandin** *ww.* (bifiridîne) verkrumelen, verbrokkelen
- firikandin** *ww.* (bifirikîne) 1. verkrumelen, verbrokkelen 2. masseren
- firin** *zn.* 1. (*ocax*) de oven, het fornuis 2. (*dikanê nên*) de bakkerij
- firincemişk** *zn.* *plantk.* het baziëlkruid, het basilicum
- firinde** *zn.* (*balafir*) het vliegtuig
- firingî** *zn.* *plantk.* de tomaat
- firîg** [bijna rijp], [tegen de rijpheid aan zittend]
- firîk** [bijna rijp], [tegen de rijpheid aan zittend]
- firîn** *ww.* (bifire) vliegen
- firîngeh** *zn.* het vliegveld, de luchthaven
- firîşk** *zn.* de biest
- firîşte** *zn.* de engel
- firîşteyî helkewt** *zn.* de beschermengel, de engelbewaarder
- firîz** *zn.* *plantk.* de kweek
- firj** *zn.* het niesen, het niezen (*van dier*)
- firjîn** *ww.* niesen, niezen
- firk I** *zn.* *med.* de kramp, de spierpijn
II *bn.* dun, [niet dicht op elkaar], [ver uit elkaar staand]
firk bûn dunner worden
- firk kirin** *ww.* 1. nippen 2. slorpen, slurpen
- firk kirin** *ww.* uitdunnen
- firmêsk** *zn.* (rondik) de traan
- firn** *zn.* *anat.* het neusgat
- firnik** *zn.* *anat.* het neusgat
- firnî** *zn.* *anat.* het neusgat
- firo** *zn.* de biest
- firoher** *zn.* de geest, de ziel
- firoke** *zn.* (*balafir*) het vliegtuig
- firoke helgir** *zn.* het luchtdoelgeschut, de luchtdoelartillerie
- firokevan** *zn.* de piloot
- firokexane** *zn.* de hangar
- firoşer** *zn.* de verkoper
- firoşgeh** *zn.* de winkel, de verkoopplaats
- firoştin** *ww.* (bifiroşe) verkopen
- firoşyar** *zn.* de verkoper
- firotin I** *ww.* (bifiroşe) verkopen 2. *zn.* de verkoop
- firotişk** *zn.* de goederen
- firotker** *zn.* de verkoper
- firqe** *zn.* de divisie
- firrisandin** *ww.* (bifirrisîne) instoppen
- firrisîn** *ww.* (bifirise) ingestopt worden
- firsend** *zn.* de kans, de gelegenheid, het buitenkansje, de aanleiding **firsend lê anîn** ◇ een gelegenheid aangrijpen **firsend dîtin** ◇ de gelegenheid krijgen om, een gelegenheid aangrijpen **firsend lê berrîn** ◇ geen kans geven **firsend dan** ◇ een kans geven, gelegenheid geven om te ...

firstiqandin *ww.* (bifirstiqîne) grijpen, vastgrijpen, vastpakken, pakken

firşik **I** *zn.* (gocî) de biest

II *zn. anat.* de gal, de galblaas

firşteng *bn.* zenuwachtig, nerveus, ongeduldig

firtine *zn.* (bahoz) de storm, de wervelwind, de orkaan

firxûn *zn.* de wagen, de verhuiswagen, de goederenwagen

fis *zn.* de (*geluidloze*) scheet, de wind, de buikwind

fisegur **1.** *zn. plantk.* de stuifzwam **2.** *zn. plantk.* de zonnedaauw **3.** *bn.* bruin

fisek *bn.* winderig

fisgur **1.** *zn. plantk.* de stuifzwam **2.** *zn. plantk.* de zonnedaauw **3.** *bn.* bruin

fiske *zn.* **1.** het knippen (*met de vingers*) **2.** het tikken met de vinger

fis kirin *ww.* een windje laten

fisos *zn. dierk.* de hermelijn

fispehewan *zn.* □ de persoon die bij het worstelen steeds onder ligt

fisqe *zn.* (kixse) de plantui

fistiq *zn.* **1.** de pinda, de pindanoot, de olienoot, het apenootje **2.** □ de verzamelnaam voor pistaches en pinda's

fistiqandin *ww.* (bifistiqîne) (velîstin) zwikken, verzwikken, verstuiken

fistiqî *bn.* pistachekleurig

fistiqîn *ww.* (bifistiqe) zwikken

fîş *zn.* het snot, het slijm

fîşandin *ww.* (bifîşîne) **1.** snuiten, zijn neus ophalen **2.** (xuşîn) ruisen, ritselen

fîşar *zn.* (diyari) het cadeau, het geschenk, de gift, het presentje

fîşe-fis kirin *ww.* (*zijn neus*) snuiten, zijn neus ophalen, zijn neus uitblazen

fîşe-fîş *zn.* het gesnotter

fîşîn *ww.* (bifîşe) **1.** snuiten **2.** (xuşîn) ruisen, ritselen

fîşkandin *ww.* (bifîşkîne) **1.** eruit spuiten (*van water enz.*) **2.** niesen, niezen (*zoals bij koe, paard*)

fîşkilandin *ww.* (bifîşkilîne) stuk maken, in stukken verdelen, stukbreken

fîşkilîn *ww.* (bifîşkile) uit elkaar vallen, oplossen, breken

fîşkîn *ww.* (bifîške) **1.** zijn neus snuiten **2.** eruit spuiten (*van water enz.*) **3.** niesen, niezen (*zoals bij koe, paard*)

fîşne *zn. plantk.* de morel

fîşok *bn.* snotterig

fîştixandin *ww.* (bifîştixîne) laten struikelen, laten uitglijden

fîştixîn *ww.* (bifîştixe) struikelen, uitglijden

fitar **1.** *zn.* □ het onderbreken van het vasten in ramadan **2.** [niet vastend]

fitilandin *ww.* (bifitilîne) **1.** omwikkelen, omwinden **2.** draaien, terugdraaien

fitilîn *ww.* (bifitile) eromheen slingeren

fitilok *zn.* de bocht, de welving, de winding, de boog, de draai

fitiq *zn. med.* **1.** de navelbreuk, de liesbreuk **2.** de hernia

fitir *zn.* de aalmoes (*gegeven door islamieten in ramadan*)

fitirîn *ww.* (bifitire) **1.** □ onderbreken van het vasten tijdens de ramadan bij zonsondergang **2.** □ nuttigen van de avondmaaltijd tijdens de ramadan

fitîl *zn.* **1.** de pit (*van kaars*) **2.** (fitîla dînemît) de lont

fitne **1.** *zn.* de onvrede, de tweedracht, de onenigheid **2.** *bn.* onruststokend, onrustzaaiend

fitnekar *zn.* de onrustzaaier, de onruststoker, de ophitser, de opruier, de stoker

fitrak *zn.* de lasso, de werpstrik

fitrik *zn. plantk.* de champignon

fitûr *zn.* **1.** (taştê) het ontbijt **2.** de ontbijttijd

fiyat *zn.* (biha) de prijs, de waarde, het tarief

fiyat birrîn *ww.* prijs vaststellen, prijs bepalen **fiyat lê xistin** prijs vaststellen, prijs bepalen

fiyatbirrîn *zn.* de prijsbepaling

fiyord *zn. aardr.* de fjord

fiyoz *zn.* de zekering, de stop

fizûlî *bn.* onnodig, nodeloos, [voor niets], [zonder noodzaak]

fiat *zn.* (biha) de prijs, de waarde

fîdan *zn.* (mişteli) de jonge boom, de stek (*tot 1 jaar*)

fîde *zn.* de stek

fîdye *zn.* (bac) het losgeld

fîl *zn.* 1. *gramm.* (lêker) het werkwoord 2. de daad, de handeling

fîk *zn. plantk.* de wikke

fîkan *zn.* het fluiten

fîkandin *ww.* (bifîkîne) fluiten (*met de mond*)

fîkîn *ww.* (bifîke) fluiten

fîl *zn.* 1. *dierk.* de olifant 2. (fîlê setrênc) de loper (*schaken*)

fîlal *zn.* de sandaal

fîlar *zn.* (nal) het hoefijzer

fîldran *zn.* 1. de/het ivoor 2. de olifantstand, de slagtang

fîlim *zn.* de film

fîlik *zn.* het mohair

fîlmê rengîn *zn.* de kleurenfilm

fîlo *zn.* de vloot

fîlolojî *zn.* de filologie

fîlolox *zn.* (m.) de filoloog, (v.) de filologe

fîlosofî *zn.* de filosofie, de wijsbegeerte

fîlozof *zn.* de filosoof, de wijsgeer, de denker

fîltre *zn.* de/het filter

fînal *zn.* de finale

fînanse *zn.* de financiering

fînanse kirin *ww.* financieren

fîncan *zn.* de kop, de beker, het kopje, de mok

fînik *zn.* de pup, de puppy, het hondje

fîno *zn. dierk.* 1. de schoothond, het hondje 2. de pony

fîrandin *ww.* (bifîrîne) 1. fluiten 2. (virik pê ketin) buikloop hebben, diarree hebben, aan de dunne zijn, aan de diarree zijn

fîrar *zn.* 1. de ontsnapping, de ontvluchting, de uitbraak 2. *mil.* de desertie

fîrarî *zn.* 1. de uitbreker, de voortvluchtige, de ontsnapte 2. *mil.* de deserteur

fîrar kirin *ww.* 1. ontsnappen, uitbreken, vluchten, ontvluchten 2. *mil.* deserteren

fîrawûn *zn.* de farao

fîrdews *zn.* het paradijs

fîre **I** *zn.* de indroging, de gewichtsvermindering
II *zn. med.* (virik) de diarree, de buikloop

fîre dan *ww.* indrogen, gewicht verliezen

fîrik *zn.* fluitje (*b.v. het politiefluitje*)

fîrma *zn.* de firma, de onderneming, het handelshuis

fîrqa *zn.* de scheiding

fîrûze *zn.* de turkoois

fîrûzî *bn.* turkooizen (*kleur*)

fîsardebêj [grof in de mond]

fîsel *zn.* de verzuimer, de lijntrekker

fîsel kirin *ww.* (*werk*) verzuimen, met stille trom vertrekken, stiekem weggaan, ontglippen, ontduiken, ontwijken

fîskanî *bn.* klein, mini

fîske *zn.* 1. het knippen (*met de vingers*) 2. het tikken met de vinger **fîske lê dan** tikken

fîskîn *ww.* (bifîske) (velîstin) zwikken

fîsqe *zn. plantk.* (kixse) de plantui

fîsqegul *zn. dierk.* de koolmees

fîstan *zn.* de jurk, de japon

fîş **I** *zn.* (fîşê elektrîkê) de stekker

II *zn.* de bon, het reçu, de/het fiche

fîşal *zn.* 1. (kibîr) de hoogmoed, de eigendunk, de eigenwaan 2. (quretî) de trots 3. (gir kirin) de overdrijving

fîşar *zn.* de flauwekul, de onzin, de larie, de beuzelpraat, de kolder

fîşarde *zn.* de flauwekul, de onzin, de larie, de beuzelpraat, de kolder

fîşeng *zn.* de kogel, de patroon

fîşengbend *zn.* de patroongordel, de patroonhouder

fît *zn.* het quitte zijn **fît bân** quitte zijn

fîte-fît *zn.* het fluiten

fîte-fît kirin *ww.* fluiten (*met de mond*)

fîtik *zn.* het fluiten

fîtik kutan *ww.* fluiten

fît kirin *ww.* ophitsen, opstoken

fîtne **1.** *zn.* de samenspanning, de tweedracht, de onenigheid 2. *bn.* onruststokend, onrustzaaiend

fîtnetî *zn.* de ophitsing, de opruiing

fîtrûne *zn. med.* de inenting, de vaccinatie

fîxan *zn.* de weeklacht, de jammerklacht, het gejammer, de jeremiade

fîz *zn.* de dakbalk, de constructiebalk

fîza *bn.* 1. trots 2. hooghartig, hoogmoedig, ijdel

fîzar *zn.* (fîxan) de weeklacht, de jammerklacht, het gejammer, de jeremiade

- fizar kirin** *ww.* kreunen, jammeren
- fizîk** *zn.* de natuurkunde, de fysica, de natuurwetenschap
- fîzîkî** *bn.* 1. fysiek, fysisch 2. natuurkundig
- fîzîknas** *zn.* de natuurkundige, de fysicus
- fîzîknasî** *zn.* de natuurkunde, de fysica
- fîzîn** *ww.* (bifîze) zoemen, snorren, suizen, fluiten (*van kogel*)
- flamîngo** *zn. dierk.* de flamingo
- florîn** *zn.* de gulden
- fobî** *zn. med.* de fobie, de ziekelijke angst
- fodil** *bn.* elegant, beleefd
- fok** *zn. dierk.* de zeehond, de zeerob
- fol** *zn. plantk.* de jasmijn
- folklor** *zn.* de folklore, de volkskunde
- fon** *zn.* het fonds, de kas
- fonetîk** 1. *zn.* de fonetiek, de klankleer 2. *bn.* fonetisch
- fonksiyon** *zn.* de functie
- forîn** *ww.* (bifore) borrelen, bubbelen, pruttelen, borrelend koken
- form** *zn.* 1. de vorm, het aanzicht, het voorkomen 2. (di sporê de) de conditie, de vorm
- forma** *zn.* het trainingspak
- formalîte** *zn.* de formaliteit
- formul** *zn.* 1. (formulê feni) de formule 2. (waraq) het formulier
- fort** *zn.* de opsnijderij, het pochen, de bluf, de pocherij, de leugen **Bes e, êdî fortan meke!** Genoeg, vertel geen leugens meer!
- fortandin** *ww.* (bifortîne) opscheppen, opsnijden, zwetsen, bazelen
- fosfat** *zn. chem.* het fosfaat
- fosfor** *zn. chem.* de fosfor
- fosîl** *zn.* het fossiel, de verstening
- fote** *zn.* de hoofddoek
- foto** *zn.* (wêne) de foto
- fotokêş** *zn.* de fotograaf
- foto kişandin** *ww.* fotograferen, opnamen maken
- fotokopî** *zn.* de fotokopie
- fotomodel** *zn.* het fotomodel
- fotomontaj** *zn.* de fotomontage
- fotoxraf** *zn.* de foto
- frank** *zn.* de frank (*munteenheid*)
- Frans** *zn. (m.)* de Fransman, (*v.*) de Française
- fransiyûm** *zn. chem.* het francium
- Fransî** 1. *zn.* het Frans 2. *bn.* Frans
- frekans** *zn.* de frequentie
- frengî** *zn. med.* de syfilis
- frên** *zn.* de rem, het remtoestel
- frên kirin** *ww.* remmen
- frêz** *zn. plantk.* de kweek
- frêze** I *zn.* (kepir) de hut, de barak, het kot, het hok
II *zn.* 1. de stengel, de strohalm, de graanstengel
2. (xozan) de stoppel
- frûmaye** *bn.* ouderwets
- fursan** *zn.* de cavalerie
- fuzûlî** *bn.* onnodig, nodeloos, [voor niets], [zonder noodzaak]
- fûrîn** *ww.* (bifûre) 1. (kelîn) borrelen, bubbelen, pruttelen 2. slurpen
- fûtbol** *zn.* de voetbal
- fûtbol leyîstin** *ww.* voetballen
- fûtik** *zn.* de hoofddoek (*voor vrouw*)

G

g *zn.* de g (*de negende letter van het Koerdische alfabet*)

ga *zn. dierk.* de os, de bul **ga dan** een koe laten dekken

gabinêzk *zn. med.* □ een aandoening in de nek van ossen

gac *zn.* **1.** de streng, de knot **2.** de randversiering (*van weefsels*)

gaçêrîn *zn. dierk.* de ossenpikker

gadane *zn. plantk.* de lathyrus, de wikke

gadar *zn.* □ de weide voor runderen

gadêr *zn.* de cowboy, de herder (*van runderen*)

gagol *zn. dierk.* de mestkever

gagole *zn.* het kruipen, de kruiphouding **bi gagolekî çûn** kruipen

gaj *zn.* (gilok) het kluwen, de bol (*van wol of draad*), het bolletje touw

gakêl *zn.* **1.** (cotar) de ploeger **2.** (gayê cot) de ploegos

gakotir *zn. dierk.* de holenduif

gakovî *zn.* (*verzamelnaam voor wilde runderen*) de buffel, de bizon, de wisent, de gnoe

gala *zn.* het gala

galegal *zn.* het gesprek, de conversatie

galegal kirin *ww.* praten, spreken, converseren

galegurt *zn.* de roddel, de achterklap, het geroddel

galegurt kirin *ww.* roddelen

galerî *zn.* de galerie

galgalîşk *zn. anat.* de keel, de strot, het strottenhoofd

galim *zn.* het air, de dikdoenerij, de branie

galte *zn.* (henek) de grap, de mop, het grapje, het geintje

galtebéj *zn.* de grappenmaker

galte kirin *ww.* **1.** (henek kirin) een grapje maken, een grapje uithalen **2.** bespotten, spotten met

galtîn *ww.* (bigalte) **1.** (henek kirin) grapjes maken **2.** bespotten, spotten met

galûk *zn.* de spoor (*van ruiter*)

galûm *zn.* de knuppel, de goedendag, de knots

galvanîze *bn.* gegalvaniseerd

galyûm *zn. chem.* het gallium

gam *zn.* de dorsvleugel

gamêş *zn. dierk.* de waterbuffel

gam gerandin *ww.* dorsen met dorsvleugel

gamil *zn.* de schouders

gamisk *zn. dierk.* de muskusos

gamîl kirin *ww.* op de schouder nemen/dragen

gan I *ww.* (digehê, bigehê) (gehiştin) arriveren, aankomen

II *zn. anat.* de uier

III *ww.* (digayê, bigayê) seksuele gemeenschap hebben, neuken, naaien

gandêr *zn.* de hoer, de publieke vrouw

ganek *bn.* wellustig, wulps, geil, heet

ganêr *zn.* **1.** de stier **2.** de fokstier

gangilok *zn. plantk.* de krokus

gangster *zn.* de gangster

gap *zn.* □ onbetaalde arbeid voor een gemeenschappelijk doel

gar I *zn.* het station

II *zn.* (guhar) de oorbel

III *zn.* (garan) de plaats waar de kudde rust

garaj *zn.* de garage

garan *zn.* **1.** de kudde (*runderen*) **2.** de rustplaats voor runderen

garantî *zn.* de garantie

gardiyân *zn.* de gevangenvaarder, de cipier, de bewaker, de oppasser, de wachter

garis *zn. plantk.* de gierst, de sorghum

garîs *bn.* vechtlustig

garîte *zn.* de paal, de balk
garnizon *zn.* het garnizoen, de kazerne
garson *zn.* de ober, de kelner
garte *zn.* de sneeuwslee (*gemaakt van touw*)
gasik *zn.* de vuurtang
gasin **I** *zn.* (meydan) het plein
II *zn.* (gîsin) de ploegschaar
gastrît *zn. med.* de gastritis, de maagontsteking
gaşe *zn.* de kiezel, het grind, het grof zand, de keisteen
gav *zn.* **1.** de stap, de tred, de pas, de voetstap **gav bi gav**
 ◇ stap voor stap, geleidelijk, langzamerhand **2.** (dem)
 het moment, het ogenblik, het tijdstip **vê gavê** op
 het/dit ogenblik, op dit moment **dî vê gavê ve** vanaf
 nu
gava *bijw.* toen **gava ku** toen
gava ku *bijw.* toen **gavek şunda** straks **gavek pêsta** zo
 snel mogelijk
gavan *zn.* de cowboy, de herder (*van runderen*)
gav avêtin *ww.* **1.** stappen, schrijden, treden **gavê xwe**
davêjim ik zet stappen, ik loop **2.** (dest pê kirin)
 beginnen, ondernemen **3.** (pêş de çûn) vooruitgang
 boeken, vooruitgaan
gavber *zn.* de tegenstander
gav dan *ww.* uitmeten, afpassen, afmeten
gavîn *zn.* de afstand
gav kirin *ww.* uitmeten, afpassen, afmeten
gavpîv *zn.* de voet (*lengtemaat, 30 cm*)
gawir *zn.* **1.** de ongelovige, de heiden **2.** de niet-moslim
gawuk *zn. dierk.* de wandluis, de weegluis
gaxend *zn.* □ een Koerdisch feest, gevierd rond
 nieuwjaar
gayîn *ww.* (digayê, bigayê) seksuele gemeenschap
 hebben, neuken, naaien
gaz **I** *zn. anat.* **1.** het onderbeen, de kuit **2.** de onderarm
II *zn.* de nijptang, de combinatietang
III *zn. aardr.* (tûm) de heuvel, de terp, de berg
IV *zn. chem.* het gas
gazel **I** *zn.* □ de afgevalen bladeren van bomen in de
 herfst
II *zn.* (di edebiyatê de) de ode
gazind *zn.* (gilî) het verwijt, de berisping, de klacht, het
 beklag

gazind kirin *ww.* verwijten, berispen, klagen
gazinok *zn.* de klager
gazî *zn.* het roepen, het geroep
gazîker *zn.* de omroeper, de heraut
gazî kirin *ww.* roepen **wî gazî cîranê xwe** kir hij riep
 zijn buurman
gazîn *zn.* het verwijt, de berisping, de klacht, het beklag
gazîno *zn.* het casino
gazîvan *zn.* de omroeper, de heraut
gazîz *zn.* **1.** de bladluis **2.** de vijgenluis **3.** de mot
gazoz *zn.* de gazeuse, de priklimonade
gebirge *zn.* de trom
gebre *zn.* de roskam
geç *zn.* het gips
gedandin *ww.* (bigedîne) bedelen
gede *zn.* (zaro) de jongen, het jongetje, het kind
gedek *zn.* het waterbuffelkalf
gedeq *zn. anat.* (asik) de maag
gef *zn.* de bedreiging, de dreiging
gefandin *ww.* (bigefîne) bedreigen, dreigen
gef dan *ww.* bedreigen, dreigen **gef lê kirin/xwarin**
 bedreigen
geh **I** *bijw.* soms, [nu en dan], [af en toe] **geh bi geh** ◇ af
 en toe, van tijd tot tijd, nu en dan
II *zn. anat.* het gewricht, het gelid
III *zn.* **1.** het hol **2.** (qul) het gat, de opening
geha dest *zn.* het polsgewricht
geha engist *zn.* de knokkel
gehîn **1.** *ww.* (dighê, bigehê) begrijpen, waarnemen
2. *ww.* (stewîn) rijpen, rijp worden **3.** *zn.* (têgehîştin)
 het begrip, het besef, de waarneming
gehînek *zn.* het verbindingspunt
gehîştin *ww.* (dighîje, bigehîje) **1.** (stewîn) rijpen, rijp
 worden **2.** (hatin) arriveren, aankomen, bereiken,
 geraken
gej *bn.* stekelig, borstelig
gejgering *zn.* (gilêle) de cycloon, de orkaan, de
 wervelstorm, de wervelwind
gejmirandin *ww.* (bigejmîrîne) **1.** malen, vermalen
2. (hezim kirin) verteren
gel **I** *zn.* **1.** (netew) het volk, de natie **2.** (kom) de groep

II *voegw.* met, [samen met] **ez li gel te nînim** ik ben het niet met je eens

gela *zn.* het blad, de bladeren

gelac *zn.* de ruzie, de twist, de discussie

gelac kirin *ww.* discussiëren, ruziën, tekeergaan

gelale **I** *zn.* het klad, het concept, het ontwerp, het voorbeeld, het model

II *zn. anat.* de amandel

gelalûç *zn. anat.* de huid

gelarêzan *zn.* **1.** het najaar **2.** *astron.* de Schorpioen

gelawêj *zn. astron.* **1.** Venus **2.** de Maagd

gelbaze *zn.* (qor) de rij, de reeks

gelo *zn.* **1.** de hoop, de stapel, de verzameling, de kudde **2.** (gel) het volk

gelece *zn.* ▶ gelş

gelejmar *gramm.* **1.** *bn.* meervoudig **2.** *zn.* het meervoud

gelek **1.** *bijw.* (pir) veel, erg, zeer, heel, [heel wat], nogal **2.** [een hoop]

gelemper *zn.* het publiek, de gemeenschap, de maatschappij

gelempêrî *bn.* algemeen, openbaar, publiek, geheel, heel

golemşe *zn.* het geschil, de tweedracht, het conflict

gelender *zn.* de paal

gelerî **1.** *voorv. volks- 2. bijw. muz.* anoniem (*onbekende componist*)

geleş *zn.* ▶ gelş

gelêr *bn.* nationaal

gelêş *zn.* de humus

gelêşe *zn.* **1.** □ het restant na het kaarden van katoen **2.** □ het afval dat zich in een kanaal ophoopt

gelhe *zn.* de bevolking, de bewoners, de inwoners

gelifandin *ww.* (bigelifîne) malen, vermalen, verkleinen

gelî *zn. aandr.* het dal, de pas, de vallei **Geliyê Zilan** □ een dal in Noord-Koerdistan

Gelî *uitr.* O!, Alle! **Gelî hevalan!** O vrienden!

gelmişandin *ww.* (bigemişîne) mengen

gelmişîn *ww.* (bigemişê) gemengd worden

Gelo *uitr.* **1.** O!, Alle! **2.** Ik vraag me af of ... **Gelo, ma hun bêaqil in?** Ik vraag me af of jullie gek zijn geworden?

gelsî *zn.* de verdeeldheid, het geschil

gelş *zn.* **1.** het geschil, de tweedracht, het conflict **2.** de ruzie **3.** het probleem

gelû **I** *zn. anat.* de keel, de strot

II *zn.* het middelpunt, het midden, het centrum

gelviçandin *ww.* (bigelviçîne) **1.** (qehirandin) boos maken **2.** (pehn kirin) vertrappen, met de voet vermorzelen

gelwaz **I** *zn.* **1.** ketting van vruchten (*aan een snoer geregen vruchten om te drogen*) **2.** (qor) de rij, de reeks

II *zn.* (zivistan) de winter

gem *zn.* (bizm) het bit, de breidel

gemal *zn. dierk.* de buldog

gemar **1.** *zn.* het vuil, de smerigheid, de vlek **2.** *bn.* vuil, vies, smerig, goor, groezelig, morsig

gemar bûn *ww.* vervuilen, verontreinigen, vies zijn, vies worden, smerig zijn, smerig worden, vuil worden

gemardan **1.** *ww.* (gemar dide, gemar de) omsingelen, belegeren **2.** *zn.* het monopolie, de alleenhandel

gemarî *zn.* het vuil, de viezigheid, de smerigheid, de viesheid

gemarîn *bn.* vervuild, vuil, smerig, vies, goor, groezelig, morsig

gemar kirin *ww.* vuil maken, smerig maken, vies maken, vervuilen, bevuiden, verontreinigen

gemaro *zn.* **1.** de omsingeling, de belegering, de insluiting **2.** het centrum (*van een stad*)

gemaro dan *ww.* omsingelen, belegeren, insluiten, omringen

gembol *zn. dierk.* de reu

gemirandin *ww.* (bigemirîne) **1.** omvormen, vervormen **2.** (hişyar bûn) wakker worden, ontwaken **3.** (pîs kirin) vervuilen

gemirîn *ww.* (bigemire) van vorm veranderen

gemiş *zn.* de slag, de stoot

gemişandin *ww.* (bigemişîne) slaan, doodslaan

gemî *zn.* (keştî) het schip, de boot

gemor *bn.* zuur

gemore **1.** *zn.* de onrijpe vrucht **2.** *bn.* zuur

gemş *zn.* **1.** *anat.* de handpalm **2.** de worsteling

gemşandin *ww.* (bigemşîne) worstelen

gemşo *zn.* de worstelaar

gen I *zn. biol.* het gen

II *zn.* de inkeping

III *zn. dierk.* de teek

gencîne *zn.* de schat, de schatkamer

gencînevan *zn.* de schatgraver

gendar *zn. plantk.* de tamarisk

gendel *bn.* 1. (pûç) rot, verrot 2. (himbil) plomp, traag, loom, log

gendij *bn.* stinkend

gendijandin *ww.* (bigendijîne) stinken

gene *zn. dierk.* de teek

general *zn. mil.* de generaal

gengaz *bn.* makkelijk

gengazî *zn.* 1. (êsanî) het gemak 2. (îmkan) de mogelijkheid

gengeşî *zn.* de discussie, het debat, de redetwist, de ruzie

gengeşî kirin *ww.* betwisten, discussiëren, debatteren

genim *zn. plantk.* de tarwe

genimê bihare *zn. plantk.* de zomertarwe

genimê kose *zn. plantk.* de baardloze tarwe

genimê şamî *zn. plantk.* de maïs

genimî 1. *bn.* tarwekleurig 2. tarwe-

genî *bn.* stinkend, rot, bedorven

genî bûn *ww.* stinken, rotten, bederven

genîn *ww.* (bigene) stinken, bederven, rotten

genû *bn.* stinkend, rot, bedorven

genû bûn *ww.* stinken, rotten, bederven

genûs *bn.* 1. (çavteng) gierig 2. (pîs) vuil, vies

geometrî *zn.* de geometrie

geometrik *bn.* geometrisch

gep *zn.* 1. *anat.* (dêm) de wang, de koon 2. (parî) de hap

gepiçandin *ww.* (bigepiçîne) omwerpen, omverwerpen, omgooien

geprûg *zn. anat.* de krop

ger I *voegw.* als, indien, wanneer

II *zn.* de wandeling, het uitstapje, de rondreis, de reis, de tocht

gera *zn.* 1. (gera masî) de kuit (*van vis*) 2. het insectenei

geran I *zn.* de voorhamer, de moker

II 1. *ww.* (bigere) wandelen, een wandeling maken,

zwerven 2. *zn.* de reis, de wandeling, de rondreis

gerandin *ww.* (bigerîne) 1. (çerxandin) ronddraaien, draaien 2. rondleiden **rêç gerandin** opsporen, het spoor volgen 3. laten dwalen **çavên xwe lê gerandin** zijn ogen laten dwalen over, kijken naar 4. wikkelen, omwikkelen, omwinden

gerandî *bn. gramm.* overgankelijk, transitief

gerav *zn.* de mui, de draaikolk

gerdebil *zn.* (xortum) de slang (*tuinslang*)

gerdek *zn.* 1. de huwelijksnacht 2. de bruidskamer

gerden *zn. anat.* 1. de hals, de keel 2. (sîng) de borst

gerdenaza *bn.* vrij, ongedwongen, vrijmoedig, los

gerdenî *zn.* de halsketting, het collier

gerdêle *zn.* de koets

gerdûn *zn.* 1. de wereld 2. de kosmos

gerdûnî *bn.* universeel

gerek 1. *bijw.* nodig, noodzakelijk, vereist 2. *zn.* de behoefte, het vereiste

gerek bûn *ww.* nodig zijn, moeten **gerek e ez biçim** ik moet gaan

gerelawje *zn.* de onregelmatigheid

geremol *zn.* 1. de wanorde, de chaos, de verwarring 2. (qelebalix) de drukte, de massa, de menigte

gerevêre *bn.* onnodig

gerew *zn.* 1. (kefalet) de borgtocht, de garantie

2. (rehînhiştin) het onderpand, het pand, de belening

3. (rehîne) de gijzelaar

gerew dan *ww.* belenen, in onderpand geven

gerew kirin *ww.* gijzelen

gerger *bn.* steenachtig

gergere *zn.* de spoel, de katrol

gergerok 1. *bn.* [veel reizend] 2. *zn.* de reiziger

gergûnk *zn.* de halsband

gerik *zn.* het bloemenzaad

gerisandin *ww.* (bigerisîne) pletten, verpletteren, vermorzelen

geriyan *ww.* (bigere) 1. wandelen, dwalen **li dora**

tîşteki geriyan zich zeer interesseren voor iets

2. reizen 3. besmetten **lê geriyan** besmetten 4. zoeken

pê geriyan zoeken, opzoeken **li dora** **Xwedê**

digerim ik wijd me aan God

gerîh *zn.* de onrijpe amandel

gerîla *zn.* de guerrilla

gerîn *ww.* (bigere) **1.** wandelen, dwalen **2.** reizen
3. besmetten **4.** zoeken, opzoeken **lê gerîn**
onderzoeken **5.** raken, aanraken **destê min li te**
nagere ◇ ik krijg het niet over mijn hart om je kwaad
te doen

gerînek *zn.* de draaikolk

gerînende *zn.* de directeur

gerînendekarî *zn.* de directie

germ *bn.* warm, heet **germ û gur** ◇ erg warm

germahî *zn.* de warmte, de hitte

germandin *ww.* (bigermîne) verwarmen, verhitten,
warm maken, opwarmen

germav *zn.* de warmwaterbron, de geneeskrachtige
warme bron

germayî *zn.* de warmte, de hitte

germijandin *ww.* (bigermijîne) warmen, verwarmen,
opwarmen, verhitten

germijîn *ww.* (bigermije) warm worden

germijok *zn. med.* de huiduitslag (*door warmte*)

germik *zn.* de warmwaterbron, de geneeskrachtige
warme bron

germişk *zn. med.* de puistjes, de pukkels (*die brandende*
pijn veroorzaken)

germixandin *ww.* (bigermixîne) drogen, droogkoken

germiyan *zn.* de overwinteringsplaats, het winteroord

germiyandin *ww.* (bigermiyîne) op laten leven,
verlevendigen

germî *zn.* de warmte, de hitte

germî dan *ww.* warmte geven, verhitten, verwarmen

germjêr *zn.* de thermometer

germker *zn.* de verwarmers, de warmtegever, de
verhitter

germ kirin *ww.* verwarmen, verhitten, warm maken,
opwarmen

germok *zn. plantk.* het piment, de jamaicapeper

germparêz **1. bn.** warmtehoudend **2. zn.** de thermosfles

germrêj *bn. chem.* exotherm

gernas *bn.* heldhaftig, moedig

gerok **1. bn.** zwervend **2. zn.** de wandelaar, de zwerver

gerr *zn. med.* de schurft, de huidziekte

gerrek *zn. aardr.* het meertje

gerû *zn. anat.* (gewrî) de keel, de hals

gerûşe *zn.* de toorn, de woede

gerûz *bn.* ruw (*van oppervlak*)

gerzik *zn.* de ring

gesik *zn.* de bezem, de veeger

gestin *ww.* (bigese) bijten

geş *bn.* **1.** stralend, schitterend, glanzend, laaiend

çirayê geş een sterk stralende lamp **2.** sfeervol,

gezellig **3.** intens, hevig **4.** bloeiend, levendig,

overvloedig, florerend **5.** uitbundig **kêfa xwe geş**

bûn ◇ uitbundig plezier hebben **6.** (gelek) talrijk

geş bûn *ww.* **1.** stralen, schitteren **2.** gezellig worden,

floreren, opbloeien (*feest, muziek, dans enz.*) **govend geş**

bû het feest is gezellig geworden **3.** vooruitgaan,

vorderen (*b.v. techniek*) **4.** hevig worden, toenemen,

talrijk(er) worden **evîna wan geş bû** hun liefde is

intensief geworden **baran geş bû** het regent hevig

5. (vuur/ruziê) oplaaien **agir geş bû** het vuur laaide op

geşbûnî *zn.* **1.** (refah) het welzijn **2.** (pirtirbûn) de

toename **3.** (pêşdeçûn) de vooruitgang

geşî *zn.* **1.** het schitteren, het stralen **2.** de gezelligheid

3. de intensiteit **4.** de vooruitgang **5.** de talrijkheid

geşt I *zn.* de reis, de tocht, de trip, het uitstapje **çûn**

geştê op reis gaan

II *zn.* de aalmoes, de gave, de gift **çûn geştê** gaan

bedelen, bedelen, om een aalmoes vragen

geştname *zn.* het reisverhaal, het reisverslag

getto *zn.* het getto

gevaztin *ww.* (*zich*) in het stof rollen, schurken, schuren

xwe gevizandin zich in het stof rollen, zich schurken,

zich schuren

geve *bn.* dom, onnozel, stom

gevende **1. zn.** de vedelaar **2. zn.** (aware) de landloper, de
schooier **3. bn.** werkeloos **4. zn.** de nietsnut, de

nietsdoener

gevez *bn.* rood, roodachtig

geveze **1. bn.** praatziek, babbelziek **2. zn.** de babbelaar,

de kletsmeier, de kwebbel, de ratelaar

gevil *zn.* het talent, de bekwaamheid

gevizandin *ww.* (bigevizîne) (*zich*) in het stof rollen, schurken, schuren **xwe gevizandin** zich in het stof rollen, zich schurken, zich schuren

gevizîn *ww.* (bigevize) zich in het stof rollen

gevjol *zn.* de krul

gewad *zn.* de pooier, de bikker, de schoft

gewc *bn.* dom, onnozel, stom, dwaas

gewende **1.** *zn.* de vedelaar **2.** *zn.* (aware) de landloper, de schooier **3.** *bn.* werkeloos, nietsdoend **4.** *zn.* de zwerver **5.** *zn.* de leegloper, de nietsnut

gewer bûn *ww.* verrekken, creperen, sterven (*meestal gebruikt voor dieren*)

gewez *bn.* vuurrood (*van kleur*)

gewher **I** *zn.* **1.** het juweel, het sieraad, de edelsteen **2.** (di felsêfê de) de substantie, de essentie

II *bn.* (gewr) grijs

gewixandin *ww.* (bigewixîne) wurgen

gewlaz *zn.* (hevsar) de teugel, de halster

gewr *bn.* grijs

gewre *bn., S.* groot

gewrên *zn.* het plein, de plaats, het terrein

gewrik **I** *bn.* **1.** (gewr) grijs **2.** (sel) schemerig

II *zn. med.* de roos

gewrî *zn.* **1.** *anat.* de keel, de hals **2.** *fig.* het gezinlid, de persoon **tu çend gewriyan xwedî dikî?** voor hoeveel personen moet je zorgen?

gewrîn *bn.* grijs

gewrok *bn.* grijs

gewşinî *bijw.* vooral

gewşin *zn.* (taybetî) de bijzonderheid

geyîn *ww.* (bigeyî) **1.** (gehîştin) bereiken, aankomen **2.** (gîhan) rijpen

geyîştin *ww.* (bigeyîje) **1.** (gehîştin) bereiken, aankomen, naderen **2.** (gîhan) rijp worden **tirî geyîştiye** de druiven zijn rijp

gez **I** *zn.* de beet **gez bûn** gebeten worden

II *zn. plantk.* de tamarisk

gezandin *ww.* (bigezîne) **1.** bijten **2.** happen

gezgezik *zn. plantk.* de brandnetel, de netel

gezgezok *zn. plantk.* de brandnetel, de netel

gezik *zn.* de bezem, de veger, de boender

gezîze *zn. plantk.* het klokje

gez kirin *ww.* bijten **ez sêvê gez dikim** ik beet in de appel **min zmanê xwe gez kir** ik heb op mijn tong gebeten

gezne **I** *zn. med.* het eczeem

II *zn. plantk.* de brandnetel, de netel

gezo *zn.* het manna

gezok *zn.* **1.** *plantk.* de brandnetel, de netel **2.** de bijter

geztin *ww.* (bigeze) bijten, happen

gêç *zn.* **1.** het gips **2.** het krijt

gêhîştin *ww.* (bigêhîje) **1.** (stewîn) rijpen, rijp worden **2.** arriveren, aankomen, bereiken, geraken

gêj *bn.* **1.** (dîn) gek **2.** duizelig

gêj bûn *ww.* **1.** (dîn bûn) gek worden **2.** duizelen

gêjik *zn.* de draaikolk

gêjî *zn.* **1.** (dînfî) de domheid **2.** de duizeligheid, de zwijmel, de roes

gêj kirin *ww.* **1.** (dîn kirin) gek maken **2.** doen duizelen, verdoven

gêjlok *zn. plantk.* **1.** het vijfvingerkruid **2.** de wolfsklauw

gêjnok *zn. plantk.* de peterselie

gêle *zn. dierk.* de mier

gêlexur *zn. dierk.* de miereneter

gêr **I** *zn.* de val, het omvallen, het kiepen **gêr bûn** omvallen, kantelen

II *zn.* de horizon

gêranî *zn.* de puberteit, de adolescentie, de geslachtsrijpheid **gêranî bûn** volwassen worden

gêrav *zn.* de namaak, de imitatie, de nabootsing

gêrav kirin *ww.* namaken, vervalsen

gêraz *zn. plantk.* de kers

gêrbend *zn.* het stopblok, het remblok

gêre **I** *zn.* het dorsen

II *bn.* chaotisch

gêre kirin *ww.* dorsen

gêrik *zn. dierk.* (morî) de mier

gêr kirin *ww.* omgooien, omvergooien, omverwerpen

gêrmî *zn.* (şorbe) de soep

gêrûfen *zn.* het talent, de bekwaamheid

gêrûse *zn.* (destar) de handmolen

gêtî *zn.* (gerdûn) de wereld, de kosmos

gêzbelok *zn. plantk.* de morgenster
gêzer *zn. plantk.* de peen, de wortel
gêzik *zn.* (havlêk) de bezem
gêzirandin *ww.* (bigêzirîne) vertragen, afleiden
gêzî *zn.* (havlêk) de bezem
gêzî kirin *ww.* vegen
gicgicandin *ww.* (bigicgicîne) afschudden, schudden, rammelen
gidik *zn.* (karik) het lam (*van een geit, tot 1 jaar*)
gidî **1.** *zn.* het jochie **2.** *bn.* gemeen
gidok *zn. aandr.* de heuvel
gidûk *zn.* ▶ gidok
giftûgo *zn.* het babbelen, het gepraat
giftûgo kirin *ww.* **1.** babbelen, kletsen, praten **2.** bespreken
gihan **I** *ww.* (bigehê) aankomen, bereiken **gihan hev** bijeenkomen, elkaar ontmoeten
II *zn.* (can) de ziel, de geest
gihandin *ww.* (bigehîne) brengen, bereiken, overbrengen
gihar *zn.* de ondiepte, het wad
gihaştin *ww.* (bigehîje) **1.** aankomen, bereiken **2.** groeien, opgroeien
gihaştî *bn.* rijp, volgroeid
gihîştin *ww.* aankomen, bereiken
gij *bn.* stekelig, borstelig
gijgijandin *ww.* (bigijgijîne) **1.** een hoge borst opzetten **2.** schudden
gijgijîn *ww.* (bigijgije) kippenvol van iets krijgen, griezelen (*van iets*)
gijik **I** *zn. plantk.* het struikgewas, de dwergbomen
II *zn.* **1.** de/het haar **2.** de krul **bi gijikê wê girt** hij greep haar bij haar haar
gijikin *bn.* gekruld
gijlok *zn.* de sneeuwvlok
gijnîj *zn. plantk.* de koriander
gijnîje *zn. plantk.* de koriander
gijnîk *zn. dierk.* de teek
gil **I** *zn.* de klei
II *bn.* rond, bol, bolvormig
gilahe *zn.* de buit

gilale *zn. anat.* (beyvok) de amandel
gilare **I** *zn. anat.* de oogholte
II *zn. anat.* de onderkin
III *zn.* (gonc) de stronk, de stam
gilav *bn.* onrein
gildî *zn.* het rollen
gildî bûn *ww.* omrollen, rollen, wentelen
gildî kirin *ww.* rollen, wentelen, omwentelen **çavên xwe di ser hev de gildî kirin** zijn ogen laten rollen (*van woede of kwaadheid*)
gilêj *zn. biol.* de/het kwijl, het speeksel, de zever
gilêj kirin *ww.* kwijlen, zeveren
gilêle *zn.* de wervelwind, de storm, de orkaan
gilêne **I** *zn. anat.* het hoornvlies
II *zn. plantk.* de lathyrus, de pronkerwt
gilik *zn. anat.* de kittelaar, de clitoris
gilî **I** *zn.* **1.** de klacht, het beklag, de weeklacht **2.** (îtîraz) het bezwaar **3.** (gilî li mehkemê) de aanklacht
II *zn.* **1. med.** de bult, de buil, de zwelling (*op het lijf*) **2.** de klont (*in de pap enz.*)
gilîdar *zn.* **1.** de klager, de reclamant **2.** de aanklager
gilîkar *zn.* **1.** de klager, de reclamant **2.** de aanklager
gilî kirin *ww.* **1.** klagen **2.** een klacht indienen, aanklagen
gilm *zn.* (qît) de knoest, de kwast
gilmik *zn. med.* de tumor
gilok *zn.* het kluwen, de kluit, de bol, de dot **gilokî dezî** het bolletje touw **gilok kirin** tot een bol maken
gilol **I** *zn. plantk.* de tamarisk
II *bn.* rond, bolvormig
gilor **I** *bn.* rond, bolvormig
II *zn. plantk.* (deq) de zaaddoos
III *zn.* de massa, de menigte
gilor bûn *ww.* omrollen, rollen, wentelen
gilor kirin *ww.* rollen, wentelen, omwentelen
giloxe *bn.* jong (*van gans en eenden*)
gilpe *zn.* de vlam
gilviçandin *ww.* (bigilviçîne) kreukelen
gilyas *zn. plantk.* de kers
gilyasî *bn.* kerskleurig
gimandin *ww.* (bigimîne) laten gonzen

gimgimok *zn. dierk.* de hagedis

gimîn *ww.* (bigime) gonzen, zoemen

gincir *zn.* 1. de zwabber 2. de franje, de kwast

gincirandin *ww.* (bigincirîne) in stukjes scheuren, verscheuren

gincirîn *ww.* (bigincire) verscheurd worden

gincî I *zn.* (fanêle) het vest, de trui

II *zn.* (gulik) de franje, de kwast

gindirandin *ww.* (bigindirîne) rollen, wentelen, omwentelen

gindirîn *ww.* (bigindire) omrollen, rollen, wentelen

gindor I *zn.* de cilinder, de rol, de wals

II *zn. plantk.* de pompoen

gindore *zn. plantk.* de pompoen

gindorî *bn.* cilindrisch

gine gin *zn.* het gebrom, het gemopper

gine gin kirin *ww.* mompelen, morren, mummelen

ginginik *zn.* 1. (gine gin) het gebrom, het gemopper
2. de mopperaar, de mopperpot

ginginik kirin *ww.* mompelen, morren, mummelen

ginî *zn. anat.* de klier

ginû *zn. plantk.* de sandelboom

gir I *zn. aandr.* de heuvel

II *bn.* (mezin) groot, flink, lijk, log

giram I *zn.* de achtting, de verering, de hoogachtting, de eerbied

II *zn.* de gram **sed gram** honderd gram, een ons

giram girtin *ww.* eerbiedigen, achten, vereren

giran I *bn.* 1. zwaar, zwaarwichtig 2. (hêdî) langzaam,

moeizaam, [niet vlot], (kesê giran) traag, sloom

3. (dijwar) moeilijk, inspannend 4. (xewa giran) diep,

zwaar **ketiye xewekî giran** hij is in een diepe slaap

gevallen 5. (giranbiha) duur, kostbaar

giranbiha *bn.* 1. duur, kostbaar 2. (birûmet)

eerbiedwaardig 3. (birêz) geachte

girane *bn.* belangrijk, gewichtig

giran giran *bijw.* langzamerhand, geleidelijk, gaandeweg

giranî I *zn.* 1. het gewicht, de zwaarheid, de zwaarte

2. (hêdîbûn) de traagheid 3. (dijwarî) de

moeilijkheid

II *zn. med.* de epilepsie

giran kirin *ww.* 1. verzwaren 2. (hêdî kirin) laten

vertragen 3. (dijwar kirin) moeilijker maken,

ingewikkeld maken 4. (biha) duurder maken, in prijs laten stijgen

giranpaye *bn.* belangrijk, gewichtig

girar *zn.* (sawar) van rijst of tarwe gemaakt gerecht

giraste *zn.* 1. de slinger, de zwengel 2. de hefboom

girav *zn. aandr.* het eiland

girave *zn. aandr.* het schiereiland

giraw *zn.* ► gerew

gir bûn *ww.* groeien, groot worden

girdav *zn.* 1. de stroomversnelling 2. (zinar) de afgrond

girde *zn.* 1. *anat.* de heup 2. *aandr.* (girav) het eiland

girdek *zn. gramm.* de hoofdletter

girdik *zn. anat.* de spier

giregir *zn.* de notabele, de vooraanstaande man, de

aanzienlijke persoon, de invloedrijke persoon, de

prominent **giregirên eşîrê hatin** de notabelen van de stam zijn aangekomen

girev *zn.* de staking

girev kirin *ww.* staken

girê I *zn. med.* de bult, de buil, de woekering

II *zn.* (pîrs) het probleem, de kwestie, de vraag, de moeilijkheid

III *zn.* (bend) de paragraaf, de passage

IV *zn.* de knoop **girê lê xistin** een knoop leggen **girê bûn** vastgebonden worden

girêba *zn. med.* 1. de tumor 2. (ba) de reumatiek

girêbend *zn.* het rapport

girêcan *zn.* de benauwdheid

girêç *zn.* het lawaai, de herrie, het geraas

girêçk *zn. anat.* het gewricht, het gelid, het lid

girê dan *ww.* vastknopen, vastbinden

girêdanî *zn.* 1. de verbinding, het verband, de samenhang, de connectie 2. (hevhatin) de

overeenkomst

girêdank *zn.* de overeenkomst, het contract, het pact, het verdrag, het verbond

girêdayî *bn.* 1. vastgebonden, vast, aaneengesloten

2. (dildayî) gebonden, toegewijd, gehecht 3. (peywend) [afhankelijk van], afhankelijk

girêk I *zn.* (girê) de knoop

II *zn. gramm.* het voegwoord

III *zn.* (gilm) de knoest, de kwast

girêkor *zn.* de gordiaanse knoop, de impasse

girêmitik *zn. aardr.* het dal

girêpêç *zn.* de wervelstorm

girê ya sto *zn. anat.* de nekwerfel

girfan *zn.* de zak, de broekzak

girfanbir *zn.* de zakkenroller

girgire *zn.* de notabele

girgirik *zn.* 1. de koets 2. de kinderwagen

girgirikvan *zn.* de koetsier

girgîn I 1. *bn.* zenuwachtig 2. *zn.* (bîhtengî) de zenuwachtigheid

II *bn.* concreet

girift *bn.* ► tevlihev

girik I *zn. aardr.* (gir) het heuveltje, de grafheuvel

II *zn.* (girgirik) de kinderwagen

giring *bn.* belangrijk, gewichtig, aanzienlijk

giryandin *ww.* (bigiryîne) laten huilen

girî I *zn.* 1. het gehuil, het geschrei 2. (şîn) het klaaglied, de jammerklacht

II *zn.* de grootte, de omvang

girîdeng *bn.* huilerig, betraand

girîn *ww.* (bigîre) huilen, wenen, schreien, janken

girînok *bn.* huilerig, betraand

gir kirin *ww.* 1. vergroten, uitbreiden, opbrengen 2. (mubalaxa kirin) overdrijven

girm *bijw.* 1. boem 2. knal

girmandin *ww.* (bigirmîne) dreunen, bulderen, denderen, donderen, brullen, knallen

girme girm *bn.* brullend, bulderend

girme girm kirin *ww.* 1. brullen, bulderen, daveren 2. knallen

girmik *zn.* de vuist, de knuist

girmixî *bn.* verrot, rot, rottig, bedorven

girmîn *ww.* (bigirme) dreunen, donderen, brullen
girmîna ewran de donder

girnas *bn.* heldhaftig, moedig

girnewût *zn.* het krols zijn

girnewûtî *bn.* krols

girnijandin *ww.* (bigirnijîne) 1. vouwen, omvouwen, opvouwen, plooiën 2. laten glimlachen, laten grijnzen

girnijî *bn.* joviaal

girnijîn *ww.* (bigirnije) grijnzen, glimlachen

girnûg *zn. plantk.* het kliskruid

girohî *bn. gramm.* collectief

giroşk *zn.* de prop, de stop, de pakking, de ploeg, de dop

girover *bn.* rond, bolvormig, cirkelvormig, ringvormig

giroverî *zn.* de rondheid, de rondte, de ronding

girover kirin *ww.* oprollen

girr *zn. med.* de schurft, de huidziekte

girrek *bn.* onzuiver, drabbig, [zeer troebel] (*voor water*)

girr girtin *ww.* schurftig zijn, schurftig worden

girs I *bn.* (gir) groot, lijvig, log

II *bn.* bruto

girsandin *ww.* (bigirsîne) vergroten, groter maken

girse *zn.* de massa, de menigte

girsik *zn. plantk.* de wilde peer

girsî *zn.* de grootte, de omvang

girsş *zn.* de paal, de pijler, de staak, de balk

girték *zn.* de kwitantie

girtik *zn. anat.* het kraakbeen

girtin *ww.* (bigire/biyre) 1. nemen, krijgen, pakken, grijpen **girtin û dayin** nemen en geven 2. vasthouden 3. (dest ketin) ontvangen 4. pakken, afpakken **jê girtin** afnemen, toeëigenen, onteigenen 5. sluiten, dichtdoen **derî girtin** de deur dichtdoen 6. (serma girtin) kou vatten, verkouden zijn 7. (bi xwe ve birin) meenemen 8. (kirîn) kopen, inkopen 9. (agahdar bûn) informatie inwinnen 10. afhalen **biçe pirtûka xwe bigre** ga je boek afhalen 11. (film girtin) opnemen 12. (girtin ser xwe) overnemen 13. (diploma girtin) verkrijgen, halen 14. (feth kirin) veroveren 15. (pişt girtin) steunen, ondersteunen 16. (serî girtin) bedekken, dekken

girtî 1. *bn.* gevangen, gedetineerd 2. *zn.* de gevangene, de gedetineerde, de arrestant

girtîgeh *zn.* de gevangenis, het gevang

girtole *bn.* forsgebouwd, reusachtig, groot

girû *zn.* ► beyar

girûgêç *1. zn. anat.* de inwendige organen *2.* [door elkaar heen], [iedereen tegelijk] (*gebruikt voor praten*)

girûn *ww.* (bigure) villen, stropen

girûxane *zn.* (selexane) het slachthuis

girûzin *bn.* ruw, stroef, hobbelig

girwandin *ww.* (bigirwîne) villen, stropen

giryân *zn.* het gehuil, het geschrei

giryandin *ww.* (bigiriyîne) laten huilen

giş *onbep.vnw. 1.* (her) alle, alles *2.* (herkes) allemaal, iedereen

gişkî *bn.* algemeen

gişt *bijw. 1.* (her) alle, alles *2.* (herkes) allemaal, iedereen

giştî *1. onbep.vnw.* (her) alle, alles *2. onbep.vnw.* (herkes) allemaal, iedereen *3. bn.* (gelempêrî) algemeen **civîna salê ya giştî** jaarlijkse algemene vergadering

givale *zn.* de compagnie, het eskader

givand *zn.* de lijn, de streep, de reep

givandin *ww.* gist toevoegen

givar *zn.* vriendelijk, beminnelijk, bekoorlijk, liefelijk, hartelijk

givaştin *ww.* (bigivêşe) *1.* persen *2.* drukken, verdrücken

givêr *zn.* de spijsvertering

givêrandin *ww.* (bigivêrîne) verteren

givir *zn. dierk. 1.* de kater *2.* de wilde kat *3.* de lynx

givirt *zn. med.* de etter, de/het pus

givî *zn.* (haveyn) de gist, het ferment, de desem

givîn *ww.* (bigive) gisten

givrik *bn.* gezond, sterk, krachtig, flink

giya *zn.* het gras, de plant, het kruid

giyabenîşt *zn. plantk.* de hondsdraf

giyabirîş *zn. plantk.* de haver

giyaciwa *zn. plantk.* de ossetong

giyadawûdî *zn. plantk.* de hysop

giyagezok *zn. plantk.* de brandnetel, de netel

giyagêsk *zn. plantk.* de brem

giyagirêçk *zn. plantk.* het varkensgras

giyahurçî *zn. plantk.* de yuca, de yucca

giyajehrîn *zn. plantk. 1.* de dollekervel *2.* de scheerling

giyakêçk *zn. plantk.* de kamille

giyakitik *zn. plantk.* de valeriaan

giyamaran *zn. plantk.* de asperge

giyamêrg *zn. plantk.* het timothee gras

giyamêş *zn. plantk.* de chrysanthemum

giyan *zn. 1.* (can) de geest, de ziel *2.* (jiyan) het leven, het bestaan

giyan dan *ww. 1.* (vejîn) opleven *2.* (mirin) sterven

giyana xwe dan zijn ziel opofferen

giyanî *1. zn.* de vitaliteit, het elan *2. bn.* geestelijk

giyanleber *zn.* het dier

giyaqepûşk *zn. plantk.* de maagdenpalm

giyarevînk *zn. plantk.* de clematis

giyarîşalok *zn. plantk.* het timothee gras

giyasawûn *zn. plantk.* het zeepkruid

giyasurik *zn. plantk.* het kaasjeskruid

giyaşermîn *zn. plantk.* de mimosa

giyaxur *zn.* de vegetariër, de planteneter

giyazerîle *zn. plantk.* het kanarie gras

giyotîn *zn.* de guillotine, de valbijl

giz *zn., S.* de interesse, de belangstelling, de aandacht

gizdar *bn., S.* betrokken, betreffend

gizêr *zn. plantk. 1.* de peen, de wortel *2.* □ een (*de*) knol

gizgêrik *zn.* de fonkeling (*in de ogen*)

gizgiz *zn.* de trilling, de vibratie

gizgizandin *ww.* (bigizgizîne) laten trillen, laten vibreren

gizgizîn *ww.* (bigizgize) trillen, beven, vibreren, sidderen, bibberen

gizing *zn.* de morgenschemering, de ochtendschemering, de dageraad

gizîr *zn. 1.* (nûner) de vertegenwoordiger *2.* (notirvan) de bewaker

gizvanok *zn.* de haarlok, de vlecht

gî *onbep.vnw. 1.* (her) alle, alles *2.* (herkes) allemaal, iedereen

gîhandin *ww.* (bigîhîne) laten aankomen, laten arriveren

gîhanek *zn. gramm.* het voegwoord

gîhanleber *zn.* het dier

gîhansûz *bn.* verschrikkelijk, vreselijk

gîjok *zn. plantk. 1.* de haagdoorn, de meidoorn *2.* de wegedoorn

gîl *zn.* (hêrî) de modder, de blubber, het slib, het slijk

gîr *zn. med.* de obstipatie, de verstopping **gîr bûn**
verstopping hebben, verstopping krijgen

gîran **1.** *ww.* (bigîre) huilen **2.** *zn.* het gehuil, het geschrei

gîrandin *ww.* (bigîrîne) laten huilen, doen huilen

gîrî *zn.* het gehuil, het geschrei

gîrîn *ww.* (bigîre) huilen, grienen, janken, schreien

gîsîn *zn.* de ploegschaar (*van ijzer*)

gîsîn kirin *ww.* ploegen, omploegen

gîsk *zn. dierk.* de geitenbok, de bok

gîşe *zn.* het loket

gîştin *ww.* (bigîje) **1.** bereiken, aankomen **2.** (mêwe)
rijpen **3.** (baqil bûn) volwassen worden

gîtar *zn.* de gitaar

gîtik *zn. anat.* het kuitbeen

gîtî *zn. 1.* (hebûn) het bestaan **2.** (gerdûn) de wereld, de
kosmos

gîvale *zn. 1.* de groep **2.** *mil.* het eskader

gîz *zn.* (cêz) de bruidsschat

gîzan *zn.* het scheermes

gîzan kirin *ww.* scheren

gîzik *zn. anat.* het sprongbeen

gîzme *zn.* de laars

glîkoz *zn. chem.* de glucose

glîserîn *zn. chem.* de glycerine

go **I** *zn.* (gog) de bal

II *zn.* de riek, de gaffel, de hooivork

gocik *zn.* de jopper, de jekker

goçan **1.** de wandelstok **2.** de hockeystick

goçel *zn.* de scepter, de staf

gog *zn.* de bal

gogerîn *zn. dierk.* de mestkever

gojalk *zn. plantk.* de kolokwint

gol **I** *zn. aardr.* **1.** het meer **2.** de vijver, het meertje

II *zn.* de goal, het doelpunt

golf *zn.* het golf

golik *zn.* het kalf, het kalfje

golikê avî *zn. dierk.* de zeehond, de rob

golikvan *zn.* de herder (*van kalveren*)

gom **I** *zn. 1.* de eengezinswoning **2.** het landhuis

II *zn.* (gol) het meertje

gomak *zn.* de golf

gomel *zn.* de vuist, de knuist

gon *zn. 1.* (reng) de kleur **2.** (boyax) de verf **3.** (gwîn) de
gelaatskleur

gonandin *ww.* (bigonîne) verven, schilderen

gonc *zn.* de stronk, de boomstronk

goncal *zn.* (çal) de kuil, het hol, de holte

gone *zn. anat.* (gep) de wang, de koon

gong *zn.* de gong

gongil *bn.* gekruld

gonî *zn.* de verf

goniker *zn.* de schilder

gopal *zn.* (goçel) de scepter, de staf

gor **I** *voorz.* volgens, naar **li gora min** volgens mij

II *zn.* (mezel) het graf

goral *zn.* de belasting

Goran *zn.* Goran (*provincie in Zuidoost-Koerdistan*)

goran *zn.* het weiland, het grasland, de weide

goranî *zn.* het lied, de zang, het liedje

Goranî *zn.* het Gorani (*een Koerdisch dialect in Zuidoost-
Koerdistan*)

gore **I** *voorz.* volgens, naar

II *zn.* de sok

gorevan *zn.* de grafdelver

gorewîlk *zn. dierk.* de lynx, de woestijnlynx, de los

gorim *zn.* (diş) de schoonzus (*zus van echtgenoot*)

goristan *zn.* het kerkhof

gorî *zn.* de opoffering

gorîçe *zn.* de grafsteen, de zerk

gorîl *zn. dierk.* de gorilla

gorîn *ww.* (bigore) **1.** (bedilandin) veranderen

2. (guhartin) ruilen **3.** (wergerlandin) vertalen

gormiz *zn.* (xerdal) de mosterd

gorn *zn.* het graf

gosale *zn.* het kalf (*van een jaar oud*)

gosan *zn. dierk.* de cicade

gosartme **1.** *bn.* belachelijk, bespottelijk, ridicuul **2.** *zn.*
het schandaal

gospe *zn.* de storing, het gebrek, het defect, de pech

goşe *zn.* (quncik) de hoek

goşegîr *zn.* de kluizenaar

goşepîv *zn.* de gradenboog
goşkar *zn.* de schoenmaker
goşt *zn.* het vlees **goşt çûye hestî maye** ◇ hij is broodmager
goştê braştî *zn.* het gebraden vlees
goştê kelandî *zn.* het gekookte vlees
goştê qelî *zn.* het gebraden vlees
goştîroş *zn.* de slager
goşt girtin *ww.* aankomen, dik worden
goşt nexur *zn.* de vegetariër
goşt xur *zn.* de carnivoor, de vleeseter
goşt xwer *zn.* de carnivoor, de vleeseter
gotar *zn.* de toespraak, de preek, de redevoering
gotar dan *ww.* toespreken, een toespraak houden, een speech houden, redevoeren
gotarvan *zn.* de redenaar
gotegot *zn.* 1. de roddel 2. het gerucht, het praatje
gotin (bibêje) 1. *ww.* zeggen, uiten, uitspreken 2. *ww.* (dan zanîn) meedelen 3. *ww.* (neqil kirin) vertellen, verhalen 4. *ww.* beduiden 5. *zn.* het woord, de praat
gotina pêşîya *zn.* het spreekwoord, het gezegde
gotîk 1. *zn.* de gotiek 2. *bn.* gotisch
gotûgo *zn.* de discussie, de bespreking
gov *zn.* het meertje
govan *zn.* de getuige, de ooggetuige
govanî *zn.* de getuigenis
govanname *zn.* het getuigschrift, het bewijsstuk, het document **govanname ya pakreftariyê** het bewijs van goed gedrag
govend *zn.* de volksdans, de rondedans, de dans
govend danîn *ww.* dansen
govend girtin *ww.* dansen
govend kişandin *ww.* dansen
govengêr *zn.* (m.) de volksdanser, (v.) de volksdanser
govenkêş *zn.* (m.) de volksdanser, (v.) de volksdanser
goyîj *zn.* *plantk.* de haagdoorn, de meidoorn
goyîn I *zn.* *dierk.* de bosduif, de houtduif
 II *zn.* de wacht, de wachtdienst
goyînvân *zn.* de wachter
goz *zn.* *plantk.* de walnoot, de okkernoot

gozek *zn.* *anat.* het sprongbeen
gozirvan *zn.* *plantk.* de ossentong
grafîk *zn.* de grafiek
grafît *zn.* het grafiet, het potlood
gram *zn.* de gram
gramafon *zn.* de grammofoon
gramer *zn.* (rêziman) de grammatica
granît *zn.* het graniet
gravîr *zn.* de gravure
Grek *zn.* (m.) de Griek, (v.) de Griekse
Grekî *zn.* het Grieks
greyfûrt *zn.* *plantk.* de grapefruit
grîp *zn.* *med.* (serma) de griep
grûb *zn.* de groep
gucîle *zn.* (fînik) de pup, de puppy
guç *zn.* de rand, de kant
guçîk I *zn.* 1. (goşe) de hoek 2. de rand, de kant
 II *zn.* *anat.* de oorschelp
guftûgo *zn.* 1. het praten, het spreken 2. de discussie 3. de babbel
guh *zn.* 1. *anat.* het oor **nermika guh** de oorlel **kerikê guh** de oorschelp **kevçika guh** de oorschelp **perdeya guh** het oorvlies, het trommelvlies **avêtin paş guh** ◇ niet serieus nemen **bi guh heldan** herinneren **guh lê bûn** ◇ op de hoogte zijn **guh lê dêran** ◇ opletten **li ber guh ketin** ◇ ter ore komen, opvangen 2. (destik) het handvat, de handgreep, de steel 3. (kenar) de rand, de kant
guhan *zn.* *anat.* de uier
guhar *zn.* de oorbel, de oorring
guharandin *ww.* (biguharîne) 1. (bedilandin) veranderen 2. (berdêl kirin) ruilen, inruilen, inwisselen
guharîn *ww.* (biguhêre) veranderen, variëren, wisselen
guhartin I *ww.* (biguhêre) 1. (bedilandin) veranderen 2. (berdêl kirin) ruilen, inruilen, inwisselen 3. (nû kirin) vernieuwen
 II *zn.* 1. de verandering 2. de verwisseling, de wisseling
guhastin *ww.* (biguhêze) ► guhaztin
guhaztin 1. *ww.* (biguhêze) overbrengen, vervoeren, dragen, transporteren 2. *zn.* het transport, het vervoer

guh dan *ww.* 1. luisteren, het oor lenen aan 2. (guh lê kirin) gehoorzamen, volgen 3. (bal dan) opletten

guhdar 1. *bn.* gehoorzaam, volgzzaam 2. *zn.* de luisteraar

guhdarî kirin *ww.* 1. luisteren 2. gehoorzamen

guhderz *bn.* 1. aandachtig, attent 2. waakzaam

guhêr *bn.* attent, aandachtig

guhê derve *zn. anat.* de gehoorgang en gehoorschelp

guhêmişk *zn. plantk.* het havikskruid, de hoornbloem

guhê navîn *zn. anat.* het middenoor

guhêrandin *ww.* (biguhêrîne) 1. (bedilandin) veranderen 2. (berdêl kirin) ruilen, inruilen, inwisselen 3. (nû kirin) vernieuwen

guhêrbar *bn.* veranderlijk, wisselvallig, variabel

guhêrek *bn.* veranderlijk, wisselvallig, variabel

guhêrgeh *zn.* het geldwisselkantoor

guhêrîn *ww.* (biguhêre) veranderen, variëren, wisselen

guhêrk *zn.* 1. de verandering 2. het keerpunt 3. (hesincaw) het onderdeel 4. *gramm.* de uitgang, het suffix

guhêz *zn.* het transport, het vervoer

guhêzker *zn.* de transporteur

guhêztin *ww.* (biguhêze) transporteren, vervoeren, overplaatsen

guhfire *bn.* nalatig, onachtzaam, ongedwongen

guhgiran *bn.* (ker) slechthorend

guhîş *zn.* de hak (*van schoen*)

guhîj *zn. plantk.* 1. de haagdoorn, de meidoorn 2. de wegedoorn

guhîş *zn. plantk.* de/het rotan

guhkerok *zn. plantk.* het speenkruid

guhkunkere *zn. dierk.* de oorworm

guh lê kirin *ww.* 1. gehoorzamen 2. aandachtig luisteren naar, serieus nemen

guhmasî *zn.* 1. *anat.* het slakkenhuis 2. de schelp

guhmişk *zn. plantk.* het havikskruid, de hoornbloem

guhênêr *zn.* de paringstijd (*van steenbokken*)

guhoh *zn. aard.* het dalletje

guh re avêtin *ww.* (*iemand iets in het oor*) fluisteren, inluisteren

guhsim *zn. dierk.* de oorworm

guhuk 1. *bn.* oorvormig (*plant, enz.*) 2. *zn. anat.* de oorlel, het oorlelletje

guhûr *zn.* de/het vuilnis, de/het afval

gujîn *ww.* (biguje) 1. (êriş kirin) aanvallen 2. klateren

gujm 1. *bn.* hevig, fel, heftig 2. *zn.* (êriş) de aanval

gul *zn. plantk.* 1. de roos 2. (çîçek) de bloem **gula cenet û cehenemê** de kamille

gula befrînk *zn. plantk.* het sneeuwkllokje

gula berbiroj *zn. plantk.* de zonnebloem

gulac *zn.* (bişku) de knop

gula caferî *zn. plantk.* het afrikaantje

gula çavêşê *zn. plantk.* 1. de witte amarant 2. (gulepjmîn) het valkruid, het wondkruid

gula dawûdî *zn. plantk.* het madeliefje

gulan *zn.* mei

gula payîzê *zn. plantk.* de zinnia

gulaş *zn.* de worsteling

gula şêstper *zn. plantk.* de (*witte*) amarant

gulaş girtin *ww.* worstelen

gulav *zn.* de rozenolie

gulavdank *zn.* de rozenoliepot

gula zerîle *zn. plantk.* de kanariebloem

gulbejn *bn.* slank, tenger

gulbihar *zn. plantk.* 1. de primula, de sleutelbloem 2. de (*kruipende*) boterbloem, de ranonkel

gulborî *zn. plantk.* 1. het klokje 2. de doornappel 3. de (*akker*)winde

gulçan *zn.* (xilç) de houweel, de pik, het breekijzer

gulçîçek *zn.* de bloem

gulçîn *zn.* de bloemist, de rozenkweker

guldank *zn.* de vaas, de pul

gule *zn.* de kogel **dan ber guleyan** schieten

gulebaran *zn.* de kogelregen

gule berdan *ww.* schieten

gulehingvîn *zn. plantk.* de kamperfoelie

gulekalane *zn. plantk.* de brandnetel

gulemêş *zn. plantk.* (gulhesîl) het duizendblad

gulemî *zn. plantk.* de herfsttijloos

gulendam *bn.* slank, tenger

gulenesrîn *zn. plantk.* de hondstroos

gulenişan *zn. plantk.* de anemoon

gulepayîz *zn. plantk.* de zinnia

gulepjmîn *zn. plantk.* het valkruid, het wondkruid

guleşêxan *zn. plantk.* 1. de kanariebloem 2. het vlokruid
gulexizê *zn. plantk.* de tulp
gulexor *zn.* het kaliber
gule xwarin *ww.* geschoten worden
gulezengul *zn. plantk.* het klokje, de winde
gulezerîle *zn. plantk.* de kanariebloem
gulgenim *zn.* de aar, de korenaar
gulgeşt *zn.* de bloementuin
gulgîn *bn.* rooskleurig
gulgulî *bn.* gebloemd, kleurrijk
gulhesîl *zn. plantk.* het duizendblad
gulik *zn.* 1. *plantk.* (bişku) de knop 2. *plantk.* □ papaver
 en soortgelijke bloemen 3. (gincir) de franje, de kwast
 4. (gilî) de haarlok, de vlecht
gulink *zn. anat.* (quz) de vagina
gulî I *zn.* 1. *plantk.* de tak 2. de vlecht
 II *zn. med.* de lepra
 III *zn. aardr.* het dal
 IV *zn.* de vlok (*van sneeuw*)
gulîfk *zn.* (gincir) de franje, de kwast
gulîstan *zn.* 1. de rozentuin 2. de bloementuin
 3. Gulîstan (*een meisjesnaam*)
gulîzar *zn.* 1. de rozentuin 2. de bloementuin 3. Gulîzar
 (*een meisjesnaam*)
gulkelem *zn. plantk.* de bloemkool
gull *zn. med.* de lepra
gulle *zn.* de kogel **dan ber gulleyan** schieten
gulgexmûr *zn. plantk.* de hanenkam
gulmit *zn.* de knoest, de kwast
gulnesrîn *zn. plantk.* de hondsroos
gulokîn *zn.* het bloedlichaampje
gulokînên sor *zn.* het rode bloedlichaampje
gulokînên spî *zn.* het witte bloedlichaampje
golor *bn.* (gilover) rond, bolvormig
gulp *zn.* het slokje
gulpik *zn.* 1. (bişku) de knop 2. (kulm) de vuist, de
 knuist
gulşen *zn.* de bloementuin
gulte I *zn.* (stûn) de zuil, de kolom, de paal
 II *zn.* (sewl) de riem, de roeriem, de roeispaan
gulte kirin *ww.* roeien, oproeien

gulzar *zn.* 1. de rozentuin 2. de bloementuin 3. Gulzar
 (*een meisjesnaam*)
guman 1. *zn.* de twijfel, de achterdocht, de verdenking,
 de argwaan **bêguman** zonder twijfel **biguman**
 twijfelend, aarzelend 2. *zn.* (texmîn) de schatting, de
 raming, de gissing, het vermoeden **bi gumana min**
 volgens mij
gumanbar *bn.* achterdochtig, sceptisch
guman kirin *ww.* 1. aarzelen, twijfelen, verdenken
 2. (texmîn kirin) vermoeden, gissen, raden,
 veronderstellen
gumanza *bn.* achterdochtig, sceptisch
gumbet *zn.* de koepel
gume gum *zn.* 1. het zoemen 2. de donder
gume gum kirin *ww.* 1. zoemen 2. donderen
gumgum *zn.* 1. het zoemen 2. de donder
gumgumok *zn. dierk.* de hagedis
gumîn *ww.* 1. knallen 2. (teqîn) ontploffen,
 uiteenbarsten
gumlat *zn.* de hoop, de stapel
gumre *bn.* druk, dichtbevolkt, talrijk, overvol
gumrik *zn.* 1. de douane 2. (bac) de tol
gums *zn.* de klomp, de kluit, de prop
gumsandin *ww.* (bigumsîne) klonteren, vlokken
gumş *zn.* (guvişk) de klomp, de homp
gumtil *zn. med.* het gezwel, de zwelling, de opzwellig
gun *zn. anat.* de bal, de kloot, de testikel, de zaadbalk, de
 testis
guncan *zn.* de capaciteit, de inhoud
guncandin *ww.* (biguncîne) (bihîstin) horen
guncîn *ww.* (bigunce) horen
gund *zn.* het dorp
gundikî [als dorping]
gundirandin *ww.* (bigundirîne) rollen, wentelen,
 omwentelen
gundî 1. *zn.* de dorping 2. *bn. fig.* onbeschaafd, (cahîl)
 onwetend, onkundig
gundor *zn. plantk.* de pompoen
guneh 1. *zn.* de zonde, de schuld **bêguneh** onschuldig
 2. *bn.* zielig
gunehkar 1. *zn.* de zondaar, de dwaalgeest 2. *bn.* zondig

gunehkarî *zn.* de zondigheid

gunek **I** *bn.* zielig

II *zn. med.* (fitiq) de breuk, de navelbreuk

guneyay *bn.* geschikt

gung **I** *bn.* vaag, onbestemd

II *zn. plantk.* het onkruid, de kweek

gungulî *bn.* vol, dicht, veel

gupik *zn.* 1. de hak (*van schoen*) 2. *plantk.* de knop

gur *zn. dierk.* de wolf

gurandin *ww.* (bigurîne) villen, stropen, scalperen

guranî *zn.* de kwantiteit, de hoeveelheid

gurbe *zn.* (kewar) de korf, de bijenkorf

gurbik *zn.* (kewar) de korf, de bijenkorf

Gurcî **1.** *zn. (m.)* de Georgiër, (*v.*) de Georgische **2.** *bn.* Georgisch

Gurcîstan *zn.* Georgië

gurçik *zn. anat.* de nier

gurçika guh *zn. anat.* de oorle

gure gur *zn.* 1. (hor) de donder 2. het gebrom 3. de herrie, het geraas

gureşk *zn. dierk.* de lynx

gurên *ww.* (bigurê) villen, stropen

gurêz *zn.* de vermijding, de ontwijking

gurg *zn. dierk.* de wolf

gurge *zn. plantk.* de bremraap

gurgen *zn. plantk.* de haagbeuk

gurgur *zn.* 1. (hor) de donder 2. het gebrom 3. de herrie, het geraas

gurgura ezmên *zn.* de donder

gurî *zn.* de wimpel, de vaan, de kleine vlag

gurîj *zn. plantk.* de wegedoorn

gurmij *zn.* de aanval

gurmijandin *ww.* (bigurmijîne) 1. toestromen 2. aanvallen

gurmijîn *ww.* (bigurmije) 1. toestromen 2. aanvallen

gurmik *zn.* de vuist, de knuist

gurmize *zn. plantk.* de (*wilde*) mosterd

gurmîn *ww.* (bigurme) 1. (brusk lêdan) donderen 2. brommen

gurn *zn. anat.* de bal, de kloot, de testikel, de zaadbal, de testis

gurr *bn.* rijkelijk, weelderig

gurri *bn.* 1. (kel) kaal **serê gurri** de kale kop 2. ontbladerd, onbegroeid, dor **çiyayê gurri** de kale berg

gurrîn **1.** *ww.* (bigurre) (brusk lêdan) donderen **2.** *ww.* brommen **3.** *zn.* (şemate) het lawaai **4.** *zn.* (hor) de donder

gurtîl *zn.* de menigte, de drom, de massa, de drukte

gurxenêq *zn. plantk.* 1. de monnikskap 2. de ridderspoor

gurz *zn.* 1. de knots, de goedendag 2. (deste) de bos

gustîl *zn.* de ring, de trouwring

gustîlk *zn.* de ring, de trouwring

guş *zn. plantk.* de hennep

guşîn *ww.* persen

guv *zn.* de suizing

guva *bijw.* langzamerhand, geleidelijk, trapsgewijs **guva guva hat pêş** langzamerhand kwam hij naar voren

gulah *zn.* de getuige

gulahî *zn.* de getuigenis

gulahî kirin *ww.* getuigen

guvandin *ww.* (biguvîne) (*laten*) zoemen

guvaştin *ww.* (biguvêşe) persen, klemmen, knellen, uitpersen, wringen

guvik *zn.* de draaitol, de tol

guvirandin *ww.* (biguvirîne) verteren

guvişandin *ww.* (biguvişîne) persen, klemmen, knellen, uitpersen, wringen

guvişk *zn.* de klomp, de homp

guvî *zn.* ▶ givî

guvîn *ww.* suizen

guvîtandin *ww.* (biguvîtîne) rondkomen, toe kunnen, uitkomen

guzaf *zn.* het gebazel, het leuterpraatje

guzer *zn.* de passage, het winkelcentrum, de winkelgalerij

guzergah *zn.* de richting, de route

guzvan *zn.* 1. de vingerhoed 2. *plantk.* het napje

gû *zn.* de poep, de stront, de ontlasting, de/het schijt

gûç *zn.* de hoek

gûfik *zn.* (gincir) de franje, de kwast
gûgerîn *zn. dierk.* de mestkever
gûgirêfk *zn. dierk.* de mestkever
gûgrêfk *zn. dierk.* de mestkever
gûhesin *zn.* de sintel, de slak (*van metaal*)
gûhê hundirîn *zn. anat.* het inwendige oor
gûhûr *zn.* de/het vuilnis, de/het afval
gûjme *zn. aandr.* de vallei, het dal
gû kirin *ww.* poepen, ontlasten, schijten, kakken **gû**
kirin nav \diamond bederven, doen mislukken, in de
 vernieling helpen
gûmez *zn.* de koepel, het koepeldak
gûmik *zn. anat.* de vingertop
gûn *zn.* ► gon
gûp *zn. anat.* de wangzak
gûpa *zn. anat.* (xaş) de pens
gûriz *zn. plantk.* de ossentong
gûrî I *zn.* het perceel
II *zn.* (qurban) het offer
gûse *zn. anat.* (dasî) de graat, de visgraat
gûsik I *zn.* de kruik (*van aardewerk*)
II *zn.* de bandage, het verbandlinnen
gûsinc *zn. plantk.* de oleander
gûsk *zn.* de wijzerplaat
gûstêrik *zn. dierk.* de vuurvlieg, de vuurkever
gûstêrk *zn. dierk.* de vuurvlieg, de vuurkever
gûşî *zn.* de druiventros, de rist
gûşîdar *zn. plantk.* de acacia
gûşpil *zn.* de mest
gûv *zn. 1.* het hol (*voor dieren*) *2.* (axur) de stal
gû xwarin *ww. fig.* een stommiteit begaan, blunderen,
 een stomme fout maken
gûz *zn. plantk.* de walnoot, de noot
gûzan *zn.* het scheermes
gûzek *zn. anat.* het sprongbeen
gûzele *zn.* de fluit
gûzik *zn. anat.* (pêgozek) het kootbeen, het sprongbeen
gûzidan *ww.* (pêkhatin) overeenkomen met
gwêşî *zn.* de druiventros
gwîn *zn.* ► gon
gwînî *zn.* de werf

gwîriz *zn. plantk.* de ossentong
gwîşî *zn.* de druiventros, de rist
gwîz *zn. plantk.* de walnoot, de noot
gwîzik *zn. anat.* het sprongbeen

H

h *zn.* de h (*de tiende letter van het Koerdische alfabet*)

hac *zn.* de bedevaart, de pelgrimstocht, de pelgrimage

hacet *zn.* 1. (alet) het gereedschap, het instrument 2. de nood, de behoefte **hacet nake ku ez bikim** ik hoef het niet te doen

hacî *zn.* de pelgrim

hacîreşk *zn. dierk.* de zwaluw

hadîs *zn.* de leer/opvatting van Mohammed

hafiz *zn.* □ iemand die de Koran uit zijn hoofd opzegt

hakîm 1. *bn.* dominant, overheersend 2. *zn.* de rechter, de magistraat

hal I *zn.* 1. (rewş) de situatie, de toestand, de omstandigheid, de staat 2. de houding, het gedrag 3. de gesteldheid 4. (hêz) de kracht 5. (awa) de wijze, de trant

II *zn.* de hal

hal bûn *ww.* opgelost worden

hal kirin *ww.* 1. (çareser kirin) oplossen 2. (rêkûpêk kirin) regelen, afwickelen

halter *zn.* de halter, het gewicht

hamî *zn.* de beschermer, de schutsheer

hanê *aanw.vnw.* zulke, zo **mirovên hanê** zulke mensen

har *bn.* 1. dol **kûçikek har** een dolle hond 2. heethoofdig, driftig, opvliegend, boos

har bûn *ww.* 1. dol worden 2. *fig.* razen, tieren, woeden

harem *zn.* de harem

haremasî *zn. dierk.* de zaagvis

harî *zn.* 1. de hondsdolheid 2. *fig.* de razernij

har kirin *ww.* boos maken, woest maken

harmonî *zn.* de harmonie

hasilat *zn.* 1. (mehsûl) de oogst, het product 2. (qezenc) de opbrengst, het rendement, de inkomsten

Haşa! *uitr.* God verhoede!

haşhaş *zn. plantk.* de papaver, de maankop, de slaapbol

hatin *ww.* (tê, were) 1. komen **ezê werim** ik zal komen 2. aankomen, arriveren 3. (xew hatin) slaap krijgen 4. (dem hatin) aanbreken, ontstaan, zich vormen

hattûbaala *zn.* de horizon

haveyn *zn.* de gist, de desem, het ferment

haviil *zn.* de uitweg, de oplossing

haviyar *zn.* de kaviaar

havîn I *zn.* de gist, de desem

II *zn.* de zomer **havîn ji dû biharê tê** de zomer komt na de lente

havlêk *zn.* 1. de bezem, de veger 2. *plantk.* de dopheide, de erica

hawan *zn. mil.* de houwitser

Hawar! 1. *uitr.* Help! 2. *zn.* de hulpkreet, de noodkreet

hatin hawarê te hulp komen

hawarî *zn.* de apostel

hawar kirin *ww.* om hulp roepen

hawe *bn.* passend, toepasselijk

hawêr *zn.* 1. de omgeving, de buurt 2. het milieu

hawêrdor *bijw.* omheen, rondom **li hawêrdora**

Roterdamê rondom Rotterdam

hawî *bn.* zwakbegaafd

hawîd *zn. anat.* de bult (*van kameel*)

hawîr *zn.* de omgeving

hawran *zn.* de pelerine, de cape

hawsa *zn.* (cînar) de buur, (*m.*) de buurman, (*v.*) de buurvrouw

hay *zn.* 1. het geweten, het besef 2. het ergens van weten **ew ji zimanên beyanî bê hay e** hij kent geen

vreemde talen **haya min jê tune ye** ik weet er niets van, ik ben er niet van op de hoogte

haydar *bn.* [op de hoogte gesteld], geïnformeerd

Haydê! *uitr.* **1.** Komaan!, Kom op!, Schiet op! **2.** Laten we ... **Haydê em dest pê bikin** Laten we beginnen

haydût *zn.* de rover, de bandiet, de struikrover

hazeq *zn.* de vakman

hazir **1.** *bn.* (mevcûd) aanwezig, present **2.** *bn.* klaar, gereed, af **3.** *bn.* (bidil) gewillig, bereid **4.** [kant en klaar]

haziriya xwe kirin *ww.* zich voorbereiden op

hazirî *zn.* **1.** de voorbereiding **2.** de voorstudie

hazir kirin *ww.* klaar maken, voorbereiden

heb *zn.* **1.** het stuk, het stukje **2.** de korrel

heba *zn.* de verspilling, de verkwisting, het verlies

heba kirin *ww.* verspillen, verkwisten

hebandin *ww.* (bihebîne) liefhebben, houden van, graag mogen, beminnen

hebosan *zn. plantk.* de anijs

hebreş *zn. plantk.* de komijn

hebs *zn.* **1.** (girtîgeh) de gevangenis **2.** (girtî) de gevangene **3.** de gevangenschap

hebs bûn *ww.* opgesloten worden

hebs kirin *ww.* **1.** gevangenzetten, gevangennemen, vastzetten **2.** binnenshuis houden, binnenhouden

hebsxane *zn.* de gevangenis

hebûn **1.** *ww.* (hebe) hebben **solên wî yên nû hene** hij heeft nieuwe schoenen **2.** *ww.* bestaan, zijn, bestaan **3.** *zn.* het bestaan, de existentie, het wezen **hebûna gelê** Kurd het bestaan van het Koerdische volk

hec *zn.* de bedevaart

hece *zn.* de lettergreep

hehecik *zn. dierk.* de zwaluw

hecî *zn.* de pelgrim

hecî legleg *zn. dierk.* de ooievaar

hecîreşk *zn. dierk.* de zwaluw

heçî [wie dan ook]

heçik *zn.* het anker

hed *zn.* **1.** de streep **2.** de grens, de begrenzing **bêhed** grenzeloos

hedef *zn.* (armanc) het doel, de doelstelling

hedidandin *ww.* (bihedidîne) bedreigen

hedidîn *ww.* (bihedide) bedreigd worden

hedimandin *ww.* (bihedimîne) afbreken, slopen, verwoesten, omverwerpen

hedimîn *ww.* (bihedime) afgebroken worden

hedinandin *ww.* (bihedinîne) bedaren, geruststellen, kalmeren

hedinîn *ww.* (bihedine) tot rust komen, kalmeren, bedaren

hedîs *zn.* de leer/opvatting van Mohammed

hedîse *zn.* (bûyer) de gebeurtenis, het incident, het geval, het voorval, de belevenis, het voorval

hefik *zn. anat.* (gewrî) de keel

hefqas *hoofdteiw.* zoveel

hefsar *zn.* de teugel, de halster, het leidseel

hefsar kirin *ww.* halsteren, beteugelen

hefsûdank *zn. plantk.* de komijn

heft *teiw.* zeven

heftan *rangteiw.* zevende

heftanî *zn.* het weekloon

heft bira *zn. astron.* de Grote Beer

hefte *zn.* de week **heftê borî** de vorige week **heftê pêşî** de volgende week

heftem *rangteiw.* zevende

heftemîn *rangteiw.* zevende

hefteyî *zn.* het weekloon

heftê *teiw.* zeventig

heftreng **1.** *zn.* de regenboog **2.** *bn.* veelkleurig

hegal *zn.* de halsdoek, de sjaal

hejandin *ww.* (bihejîne) **1.** beven, bibberen, trillen **2.** schudden, wapperen **dest hejandin** de hand schudden

hejar *bn.* **1.** arm **2.** zielig

hejarî *zn.* de armoede

hejdeh *teiw.* achttien

hejdehem *rangteiw.* achttiende

hejdehemîn *rangteiw.* achttiende

hejesor *zn. plantk.* de oleander

hejg *zn.* de ruwhheid

hejhejok *bn.* trillend, bevend, wapperend

hejîn *ww.* (biheje) beven, wankelen, bibberen, wiebelen **dinya diheje** de aarde wankelt

hejmar *zn.* **1.** het nummer, het getal **2.** het cijfer **3.** het aantal

hejmartin *ww.* (bijmêre) **1.** tellen **2.** rekenen

heke *voegw.* als, indien
hekem *zn.* de scheidsrechter
hekîm *zn.* de dokter, de arts
hekmet *zn.* de wijsheid
hektar *zn.* de hectare
hela *zn.* het toilet, de wc
helab *zn.* de volle maan
helal **I** *bn.* geoorloofd, toelaatbaar
II *zn. plantk.* de hyacint
helandin *ww.* (bihelîne) laten smelten
helandî *bn.* gesmolten
helanîn *ww.* (bihelîne) **1.** bewaren **2.** opbergen, verbergen, verschuilen, verstoppen **3.** begraven
helar *zn.* (pêt) de vlam
helaw *zn.* □ snoepgoed gemaakt van suiker, siroop en sesamzaad
helbest *zn.* het gedicht, het vers
helbestin *ww.* (helbeste) binden, vastbinden
helbestvan *zn.* de dichter
helbet **1.** *bijw.* vanzelf, vanzelfsprekend **2.** *tussenw.* (erê) ja, jawel, jazeker
helbijartin **1.** *ww.* (helbijêre) verkiezen, kiezen, selecteren **2.** *zn.* de verkiezing **3.** *zn.* de selectie, de keuze, de keus
helbijêr *zn.* de kiezer
helbirîn *ww.* (helbire) tillen, optillen, opheffen
helçinandin *ww.* (helçinîne) laten opruimen
helçinîn *ww.* (helçine) oprapen, opruimen
heldan *ww.* (helde) tillen, optillen **serî heldan** muiten
helez *bn.* opmerkelijk
helezon *zn.* de spiraal
helezonî *bn.* spiraalvormig
helgirtin *ww.* (helgire) beetpakken, optillen, dragen
helhelan *zn.* het geschreeuw, het gebrul **helhelan dan** xwe luid schreeuwen
helhilîn *ww.* (bihelhile) verslijten
helisandin *ww.* (bihelisîne) verslijten
helisîn *ww.* (bihelise) verslijten
helikopter *zn.* de helikopter
helîme *zn.* het schuim
helîme girtin *ww.* schuimen

helîn **I** *ww.* (bihêle) ▶ hêlan
II *ww.* (bihele) smelten
helîse *zn.* (lepe) de brij, de pap
helkehelk *zn.* het hijgen
helketin *ww.* (helkeve) stijgen, opstijgen, opklimmen
helkirin *ww.* (hel ke) **1.** uittrekken, afrukken, wegrukken, weghalen **2.** (zêvî helkirin) ploegen
helkişandin *ww.* (helkişîne) uittrekken, wegrukken
helkîn *ww.* (helke) hijgen
helkulîn *ww.* (helkule) hinken, mank lopen
helkutan *ww.* (helkute) trappelen, spartelen, stampvoeten
helm *zn.* de stoom, de damp
helmeşîyan *ww.* (helmeşe) klimmen
helmet *zn.* de aanval
helmêjk *zn.* de hevel, de sifon, de trekker, de spoeling
helo **I** *zn. dierk.* de geitenmelker
II *zn. dierk.* (eylo) de adelaar, de arend
helpehelp *zn.* het hijgen
helperanî *zn.* de opstand
helqe *zn.* de cirkel, de ronde
helqerêz *zn.* de ketting
heltûtan *ww.* (heltûte) hurken
helûb *zn.* de kruik
helûje *zn. plantk.* de pruim
helwa *zn.* ▶ helaw
helweşandin *ww.* (helweşîne) verwoesten, omverwerpen, slopen
hem *bijw.* **1.** bovendien, eveneens, ook **2.** zowel ... als ...
hem mêran hem jinan zowel de mannen als de vrouwen
hema hema *bijw.* **1.** (qasî) bijna, ongeveer, circa, omtrent **2.** (hindik ma ku) nauwelijks, amper, zowat **3.** (di demekî kurt de) bijna, binnenkort, straks
hemal *zn.* de drager, de kruier
hemam *zn.* het badhuis
hemam kirin *ww.* baden, een douche nemen, douchen
hembajarî *zn.* (*m.*) de stadsgenoot, (*v.*) de stadsgenote
hember **1.** *voorz.* (dij) tegen **2.** (li aliyê din) [aan de overkant] **3.** *zn.* de rivaal, de tegenstander
hembêz *zn.* **1.** de omarming **2.** de schoot

- hemdem** 1. *bn.* hedendaags, eigentijds, modern 2. *zn.* de tijdgenoot
- hemêz** *zn.* 1. de omarming, de omhelzing 2. de schoot
di hemêzê de op schoot
- hemêz kirin** *ww.* omhelzen, omarmen **hevûdu hemêz kirin** elkaar omhelzen
- hemgundî** *zn. (m.)* de dorpsgenoot, (*v.*) de dorpsgenote
- hemî** *onbep.vnw.* alle, alles
- heml** *bn.* geladen
- hemnav** *zn. (m.)* de naamgenoot, (*v.*) de naamgenote
- hemşerî** *zn. (m.)* de stadsgenoot, (*v.*) de stadsgenote
- hemşîre** *zn.* 1. de verpleegster, de zuster, de verpleegkundige 2. (*xweh*) de zus
- hemû** *onbep.vnw.* alle, alles
- hemwelatî** *zn.* de landgenoot
- henar** *zn. plantk.* de granaatappel
- henardin** *ww.* (*bihinêre*) sturen, wegsturen, zenden, afzenden
- henase** *zn.* de adem
- henase dan** *ww.* uitademen
- henase girtin** *ww.* inademen
- henav** *zn. anat.* (*henaw*) de inwendige organen, de ingewanden
- hencet** *zn.* de betrekking
- hendef** *zn. aardr.* 1. de afgrond, het ravijn 2. (*gir*) de heuvel
- hendese** *zn.* de meetkunde
- hene** *zn.* de henna
- henefî** *zn. dierk.* de meerkoet
- Henefî** *zn.* 1. □ de leer van Abu Hanifa
2. □ de aanhanger van Abu Hanifa
- henek** *zn.* 1. de grap, de mop, de bak 2. de bespottling, de spot, de ironie
- henek kirin** *ww.* 1. grappen maken, een grapje uithalen, foppen 2. voor de gek houden, bespotten, spotten met
- hengame** *zn.* het rumoer, de herrie, het lawaai
- hengav** *zn.* het moment, het ogenblik **di vê hengavê de** op dit moment
- hengil** *zn. anat., S.* de heup, de bil
- hengkuj** *zn. plantk.* de waterlelie
- hengur** *zn.* de schemer, de avondschemering, de ochtendschemering
- hengûf** *zn.* het niveau
- henîşk** *zn. anat.* de elleboog
- henzel** *zn. plantk.* de kolokwint
- heps** *zn.* de gevangenis
- heq** *zn.* 1. (*maf*) het recht **heqê xwe gerîn** voor zijn rechten opkomen 2. (*par*) het deel, het part, het aandeel 3. (*ked*) □ wat men aan iemand te danken heeft, de moeite die je voor iemand doet
- Heq** *zn.* de God
- heqandin** *ww.* (*biheqîne*) graven
- heqîqet** *zn.* de waarheid, het feit, de realiteit, de werkelijkheid
- heqîqî** *bn.* 1. (*rasteqîne*) echt, niet vals, authentiek
2. (*rast*) werkelijk, feitelijk
- heqîv** *zn.* de zadelzak, de zadeltas
- heq kirin** *ww.* verdienen
- her** 1. *onbep.vnw.* elk, ieder, alle **her alî ve** van alle kanten 2. *bijw.* altijd, steeds, voortdurend
- heram** *bn.* ongeoorloofd (*door religieuze voorschriften verboden*)
- heram kirin** *ww.* verbieden (*door godsdienst*)
- heramazade** *zn.* de bastaard
- hercar** *bijw.* [iedere keer], telkens, voortdurend
- herçend** *voegw.* hoewel, ofschoon
- herdem** *bijw.* altijd
- herder** *bijw.* overal
- herdu** *bn.* allebei
- hereket** *zn.* 1. (*livîn*) de beweging 2. (*rêketin*) het vertrek
3. (*çalakî*) de daad, de handeling, de activiteit 4. het gedrag, de handeling, de houding 5. de beweging, de stroming **hereketa siyasî** politieke beweging
- hereket kirin** *ww.* 1. (*livîn*) bewegen 2. (*rê ketin*) vertrekken 3. zich gedragen, handelen
- herem** *zn.* de harem
- hereşe** *zn.* de bedreiging
- hereşe kirin** *ww.* bedreigen
- herewez** *zn.* de dwangarbeid, de herendienst
- herê** *uitr.* ja, oké
- herêm** *zn.* het district, de streek, de regio, het territorium

herf *zn.* (tîp) de letter

herfiyen *bn., bijw.* [woord voor woord], precies, nauwkeurig, letterlijk

herhal *bijw.* misschien, hoogstwaarschijnlijk

heridandin *ww.* (biheridîne) krenken, kwetsen

heridîn *ww.* (biheride) iets kwalijk nemen, gekrenkt worden

herifîn *ww.* (biherife) ineestorten

herikandin *ww.* (biherikîne) doen stromen, in beweging brengen

herikîn *ww.* (biherike) **1.** (av herikîn) stromen **2.** (livîn) bewegen

herimandin *ww.* (biherimîne) verontreinigen, bederven

herimîn *ww.* (biherime) onrein worden, bederven

herin *ww.* (here) gaan

herirî *bn.* zijden

heriş *zn.* (firo) de biest

herî I *zn.* de wol, de schapenwol

II *bijw.* meest **çiyayê herî bilind** de meest hoge berg

herî baş best, allerbest

herîr *zn.* (hevrîşim) de zijde, de/het floret

herkes *onbep.vnw.* iedereen

hermê *zn. plantk.* **1.** de peer **2.** de perenboom

hermî *zn. plantk.* **1.** de peer **2.** de perenboom

herri *zn.* de modder, de blubber

herroj *bijw.* **1.** [elke dag], [iedere dag], dagelijks **2.** altijd

hertişt *onbep.vnw.* alles

herwekî *voegw.* zoals, evenals **her wekî din** enzovoort, enz., etc.

herwez *zn.* de dwangarbeid

heryek *onbep.vnw.* ieder, elk

herzalik *zn.* de hut, de berghut

herze *bn.* onzinnig, zinloos, absurd

hes *zn.* het gevoel

hesab *zn.* **1.** de rekening, de nota **2.** *wisk.* de rekensom, de calculatie **3.** (berpirsiyarî) de verantwoording

hesab dan *ww.* verslag uitbrengen, verantwoording afleggen

hesab kirin *ww.* **1.** berekenen, omrekenen **2.** *fig.* overwegen, ergens goed over nadenken

hesab pirsîn *ww.* **1.** ondervragen **2.** *fig.* betaald zetten

hesandin *ww.* (bihesîne) op de hoogte brengen

hesan kirin *ww.* slijpen, scherpen

hesar *zn.* de schade

hesar dan *ww.* beschadigen

hesar dîtin *ww.* beschadigd worden

hesas *bn.* gevoelig, sensibel

hesêb *zn.* ▶ hesab

hesêbgêr *zn.* de boekhouder

heshesûk *zn.* het gewei

hesibandin *ww.* (bihesibîne) **1.** beschouwen als **em wê zana dihesibînin** we beschouwen haar als een intellectuele **2.** meerekenen, meetellen

hesin *zn.* het ijzer

hesincaw *zn.* het gereedschap

hesingêr *zn.* de smid

hesinî *bn.* ijzeren

hesinkar *zn.* de smid

hesîn *ww.* (bihese) **1.** ergens van weten, op de hoogte zijn **2.** erachter komen, merken **pê hesîn** merken, zich bewust zijn van

hesk *zn.* de pollepel, de scheplepel, de gietlepel, de laadlepel

hesp *zn. dierk.* het paard

hespê avê *zn. dierk.* het nijlpaard

hespê nîl *zn. dierk.* het nijlpaard

hesret *zn.* het verlangen, het heimwee, de nostalgie

hesret kişandin *ww.* heimwee hebben

hesret man *ww.* ontberen, missen **hesreta yekî de man** iemand missen

hest *zn.* het gevoel

heste *zn.* de aansteker **heste lê xistin** aansteken

hestî *zn. anat.* het bot, het been

hesûd *bn.* jaloers, afgunstig, nijdig

hesûdî *zn.* de afgunst, de jaloezie

hesûdî kirin *ww.* misgunnen, benijden

heş *zn.* het verstand **heşê min diçe** ik voel me duizelig, het duizelt mij

heşerî *bn.* ondeugend, stout

heşîn *bn.* groen

heşinatî *zn.* de groente

hešt *telw.* acht

heštdeh *telw.* achttien

heštdehem *rangtelw.* achttiende

heštdehemîn *rangtelw.* achttiende

heštem *rangtelw.* achtste

heštemîn *rangtelw.* achtste

heštê *telw.* tachtig

heštêhem *rangtelw.* tachtigste

heštêhemîn *rangtelw.* tachtigste

heštir *zn. dierk.* de kameel

heštirme *zn. dierk.* de struisvogel

heštpê *zn. dierk.* de octopus

heta *voorz.* 1. tot, tot aan **ji vir heta Hewlêr** van hier tot

Hewlêr **heta bîstaliya xwe** tot aan zijn twintigste

2. tot, totdat **heta ku em hatin vir** totdat we hier

kwamen 3. binnen, tot **heta sê rojan** binnen drie

dagen

heta ku *voorz.* tot, totdat

hetaw *zn. astron.* de zon

heter *bn.* koppig, eigenwijs

hetik *zn.* de schande, de aanfluiting, het schandaal

hetikandin *ww.* (bihetikîne) te schande maken, tot schande strekken

hetîw *zn.* de wees, het weeskind

hev *bijw., voegw.* elkaar, samen **bi hev anîn** verzoenen

bi hevre samen **dan ber hev** vergelijken (*met*) **ji hev**

bûn uit elkaar gaan **li hev çûn** op elkaar lijken **li hev**

hatin ◇ zich verzoenen met, vrede sluiten met **li hev**

ketin ◇ met elkaar overhoop liggen

heval *zn.* 1. (*m.*) de vriend, (*v.*) de vriendin 2. de makker,

de kameraad, het maatje 3. de partner, de metgezel

4. (hevalê kar) de collega

hevalbend *zn.* 1. de bondgenoot 2. de vriend, de

makker

hevalbendî *zn.* 1. het bondgenootschap, de alliantie

2. de vriendschap, de vriendschappelijkheid

hevalkar *zn.* de collega

hevaltî *zn.* de vriendschap, de kameraadschap

hevaltî kirin *ww.* 1. bevriend zijn met, omgaan met

iemand 2. iemand gezelschap houden

hevdeh *telw.* zeventien

hevdem 1. *bn.* eigentijds, modern 2. *zn.* de tijdgenoot

hevdesazî *zn.* de organisatie

hevenav *zn. gramm.* de soortnaam

hevêz *zn.* de stal, de kooi, de kraal

hevgîhandîn *ww.* (hevgîhîne) verzamelen, samenstellen

hevgîhandêr *zn.* de verzamelaar, de samensteller

hevgîhandî *bn.* verzameld, samengesteld

hevhatin *ww.* zich verzoenen met, vrede sluiten met

hevirandin *ww.* (bihevîrîne) afknippen

hevîr *zn.* het deeg

hevîr kirin *ww.* deeg kneden

hevîrtirş *zn.* de gist

hevjale *zn.* het liedje

hevkar *zn.* de partner

hevkarî *zn.* de samenwerking

hevling *zn.* de zwager (*man van schoonzus*)

hevmana *zn. gramm.* het synoniem

hevnav *zn.* de naamgenoot

hevok *zn. gramm.* de zin

hevoksazî *zn.* de zinsbouw

hevor *zn. dierk.* de stier (*mannetjesrendier*)

hevotin 1. *ww.* (bihevoje) opvoeden, opleiden,

onderwijzen 2. *zn.* het onderwijs, de opleiding, de

opvoeding

hevpar *zn.* de aandeelhouder, de mede-eigenaar, de

deelgenoot

hevpeyîvîn *zn.* het interview, de rapportage

hevpeyîvîn kirin *ww.* interviewen

hevqas *hoofdtelw.* zoveel

hevra *bijw.* samen

hevran *zn. plantk.* de populier

hevraz *zn. aardr.* de helling

hevre *zn.* de kameraad, de metgezel, de reisgenoot, de

vriend

hevring *zn.* de schapenschaar

hevri *bn.* gelijkend, soortgelijk

hevrişim *zn.* de zijde

hevsar *zn.* de teugel, de halster, het leidsel

hevsê *zn.* (cîran) de buur

hevûrî *zn. dierk.* de/het ree

hevzik *zn.* de tweeling

hew *zn.* (derman) de/het tablet, de pil

hewa *zn.* 1. het weer **îro hewa çawa ye?** Hoe is het weer vandaag? **hewa sar e** het is koud 2. (gaz) de lucht 3. (ezman) de hemel, de lucht 4. (îqlim) het klimaat

hewale *zn.* de storting, de overmaking, de overboeking, de overschrijving

hewale kirin *ww.* storten, overmaken, overschrijven

hewandin *ww.* (bihewîne) 1. ontvangen, verwelkomen 2. huisvesten, onderbrengen

hewber *zn.* de voering

hewcar *zn.* de ploeg

hewce *bn.* nodig, vereist

hewce bûn *ww.* nodig zijn, noodzakelijk zijn, hoeven

hewcedar *bn.* behoeftig, armoedig

hewcedarî *zn.* de behoefte, de nood

hewceyî *zn.* de behoefte, de nood

hewes *zn.* de lust, de zin, de zucht, de begeerte

heweskar *bn.* enthousiast, geestdriftig, hartstochtelijk, begerig, verlangend

hewes kirin *ww.* enthousiast worden voor, zin krijgen om te

hewêrde *zn.* *dierk.* het winterkoninkje

hewês *zn.* *anat.* de handpalm

hewî *zn.* tweede echtgenote (*in de bigamie*)

hewl *zn.* de ijver, de vlijt, de naarstigheïd

hewl dan *ww.* ijveren, streven, zich inspannen

hewldar *bn.* ijverig, naarstig, arbeidzaam, bedrijvig, vlijtig

hewran *zn.* *plantk.* de populier

hewsele *zn.* het verstand, het begrip

hewş *zn.* het hof, de binnenplaats, het erf

hewşeng *zn.* het stadion

hewt *telw.* zeven

hewz *zn.* 1. het zwembad 2. de vijver

Hey! *uitr.* Hé!, Kijk eens!

heya I *voorz.* 1. tot, tot aan **trên heya Nijmegenê diçe** de trein rijdt tot Nijmegen 2. totdat, tot **heya ku ew hat vir** totdat hij hier kwam 3. binnen, tot **heya nuha** tot nu toe

II *zn.* (şerm) de schaamte, de verlegenheid

heyal *zn.* de fantasie, de dromerij, de dagdroom, de illusie

heyalî *bn.* denkbeeldig, imaginair, fantastisch

heyal kirin *ww.* fantaseren, dromen

heyalperest *zn.* de dagdromer, de fantast

heyam *zn.* het tijdvak, het tijdperk

heyat *zn.* (jîn) het leven, het bestaan

heyet *zn.* 1. de delegatie, de afvaardiging 2. het bestuur, de raad, de commissie, het college

heyf *zn.* 1. de spijt, de smart, het medelijden **heyf e** het is spijtig 2. (tol) de wraak, de vergelding

heyf girtin *ww.* wraak nemen, vergelden, wreken

heyf hilanîn *ww.* wraak nemen, vergelden, wreken

heyidî *bn.* ordinair, doodgewoon, alledaags, banaal

heyirandin *ww.* (biheyirîne) verbazen

heyirîn *ww.* (biheyirîne) verbaasd zijn

heyî *zn.* 1. het bestaan, het wezen 2. het fortuin, de weelde

heyîn *zn.* (hebûn) het bestaan, het wezen, het zijn

heykel *zn.* het standbeeld, het beeld

heykeltraş *zn.* de beeldhouwer

heyran 1. *uitr.* Bestel!, Lieve! 2. *zn.* de fan, de bewonderaar, de aanbïdder, de vereerder

heyret *zn.* de verbazing, de verwondering

heyret man *ww.* verbaasd zijn, verwonderd zijn

heyşt *telw.* acht

heyştê *telw.* tachtig

heythol *zn.* het lawaai, het geraas, het spektakel, het tumult, het kabaal

heyv *zn.* 1. *astron.* de maan 2. (meh) de maand

Heyva Sora Kurdistanê *zn.* de Koerdische Rode Halve Maan, het Koerdische Rode Kruis

heyveron *zn.* de maneschijn

heywan *zn.* het dier, het beest

heywanên kedî *zn.* het huisdier

heywanên kovî *zn.* het roofdier

hezar *telw.* duizend

hezarpê *zn.* *dierk.* de duizendpoot

hezaz *zn.* de aardverschuïving

hezeran *zn.* de/het bamboe

hezîn *bn.* droevig, aandoenlijk

hezîran *zn.* juni

hez kirin *ww.* houden van, liefhebben, graag mogen **ez te hez dikim** ik hou van jou **jê hez kirin** houden van

hezm *zn.* de spijsvertering

hezm kirin *ww.* verteren

hezret *zn.* de heilige

hê *bijw.* nog, [nog steeds], [tot nu toe] **ez hê newestiya me** ik ben nog niet moe

hêcet *zn.* het smoesje, de uitvlucht, het voorwendsel

hêciz *zn.* de beslaglegging, het beslag

hêciz kirin *ww.* beslag leggen op, in beslag nemen

hêcîn *zn. dierk.* de dromedaris

hêç *bijw.* 1. niet, niets, niks 2. (tu car) nooit, ooit **Tu hêç çûyî Elegezê?** Ben jij ooit naar Elegez gegaan? **Na, ez hêç neçûm wê derê** Nee, ik ben er nooit heen gegaan

hêçandin *ww.* (bihêçine) proberen, beproeven, uitproberen

hêçî *zn.* (hêrs) de kwaadheid, de woede

hêdî *bn.* langzaam, traag, loom, slap

hêdî hêdî *bijw.* langzamerhand, geleidelijk, gaandeweg

hêdîka *bijw.* zachtjes, [heel langzaam]

hêdî kirin *ww.* 1. laten vertragen 2. doen afnemen, verlagen

hêj *bijw.* nog, [nog steeds] **Tu hêj li wir e?** Ben jij er nog?

hêja *bn.* 1. kostbaar, waardevol 2. (birêz) beste, geachte 3. (baş) goed, prima, uitstekend

hêjandin **I** *ww.* (bihêjîne) waardenen

II *ww.* ► hejandin

hêjar *bn.* 1. arm 2. zielig

hêjîr *zn. plantk.* de vijg

hêjmar *zn.* het nummer, het cijfer, het getal

hêjmartin *ww.* (bihêjmêre) tellen

hêk *zn.* het ei

hêkanî *bn.* ovaal, eirond

hêkel *zn. anat.* de eierstok, het ovarium

hêkerûn *zn.* de omelet

hêk kirin *ww.* eieren leggen

hêl **I** *zn.* 1. het gebied, de buurt, het district **li hêla**

Leeuwaardenê in de buurt van Leeuwarden 2. de

kant, de richting, de zij, de zijde **hêla çep** de linkerkant

II *zn. anat.* (gun) de bal

hêlan *ww.* (bihêle) 1. (berdan) loslaten 2. (danîn) laten, neerleggen, laten zitten, laten staan 3. (destûr dan) toestemming geven, laten gaan

hêlane *zn.* (hêlîn) het nest

hêlanek *zn.* de schommel

hêlik *zn. anat.* (gun) de bal, de kloot

hêlim *zn.* de lijm, het plaksel

hêlî *zn.* (neynik) de spiegel

hêlîn *zn.* het nest

hêlîn kirin *ww.* nestelen

hêlkan *zn.* de schommel

hêlke *zn.* (hêk) het ei

hêman *zn.* de factor, het element

hêmîn 1. *bn.* kalm, rustig 2. *zn.* (aramî) de stilte, de rust

hênan *ww.* (bihêne) brengen

hêncet *zn.* het smoesje, de uitvlucht

hênik *bn.* koel, fris

hênik bûn *ww.* koeler worden, afkoelen

hênik kirin *ww.* koeler maken, verfrissen, afkoelen

hêran *ww.* (bihêre) malen, vermaleren

hêrandin *ww.* (bihêrine) malen, vermaleren

hêrdin *ww.* (bihêre) malen

hêrifandin *ww.* (bihêrifîne) omgooien, omverwerpen

hêrifin *ww.* (bihêrife) instorten, inzakken

hêring *zn.* de zeef

hêrîn *ww.* (bihêre) malen, vermaleren

hêrs *zn.* de boosheid, de kwaadheid, de drift, de verontwaardiging **hêrs bûn** boos worden, woedend worden, kwaad worden **hêrs kirin** kwaad maken, boos maken, irriteren

hêrsok *bn.* kwaad, boos, woedend, driftig

hêsan *bn.* 1. makkelijk, gemakkelijk 2. eenvoudig

hêсандin *ww.* (bihêsîne) vergemakkelijken, vereenvoudigen

hêsanî *zn.* de gemakkelijkheid

hêsan kirin *ww.* vergemakkelijken, iets makkelijker maken

hêsîn *zn.* 1. de essentie, de substantie, het wezen 2. het materiaal, de stof

hêsîr *zn.* (dîl) de slaaf

hêstîr **I** *zn. dierk.* de muilezel, het muildier

II *zn.* (rondik) de traan

hêşîn *bn.* groen **hêşîn bûn** **1.** groen worden, groenen
2. groen worden (*van natuur*)

hêştin *ww.* (bihêşe) ▶ hiştin

hêştîr *zn. dierk.* de kameel

hêşû *zn.* de druiventros, de rist

hêt *zn. anat.* (ran) het dijbeen, de dij

hêtêş *zn. med.* de ischias

hêtûn *zn.* ▶ êtûn

hêvên *zn.* de gist, de desem

hêvî *zn.* de hoop, de verwachting, het vooruitzicht **Ez**
hêvî dikim ku ... Ik hoop dat ..., Hopelijk ... **hêvî**
dan hoop geven

hêvîdar *bn.* hoopvol

hêvî kirin *ww.* hopen, verwachtingen koesteren

hêwer *zn.* (tî) de zwager (*broer van echtgenoot*)

hêwirandin *ww.* (bihêwirîne) huisvesten,
onderbrengen

hêwirîn *ww.* (bihêwire) onderdak vinden, een
schuilplaats vinden

hêz *zn.* de kracht, de sterkte

hêzan *bn.* sterk, krachtig, machtig

hibîr *zn.* de inkt

hiçhar *zn.* de rode peper

hidûd *zn.* (şînor) de grens

hijdeh *telw.* achttien

hikim *zn.* het vonnis, de uitspraak, de beschikking, het
oordeel

hikimdar *zn.* de heerser, de koning, de regeerder

hikim kirin *ww.* regeren, overheersen

hikimxwarî *bn.* veroordeeld

hikmet *zn.* de wijsheid

hikûmet *zn.* de regering

hilal *zn.* de tandenstoker

hilanîn *ww.* (hilîne) tillen, aftillen, optillen, heffen

hilawîstin *ww.* (hilawîse) hangen

hilber *zn.* het product

hilberandin *ww.* (hilberîne) produceren

hilberînî *zn.* de productie

hilibjartin **1.** *ww.* (hilibijêre) kiezen, uitkiezen,
uitzoeken, selecteren **2.** *ww.* (di polîtîka de) kiezen,
stemmen **3.** *zn.* de verkiezing

hilibjartî *bn.* uitgezocht

hilibjêr *zn.* de kiezer, de stemmer

hilciniqandin *ww.* (hilciniqîne) verschrikken, doen
schrikken

hilciniqîn *ww.* (hilciniqe) schrikken

hilçinîn *ww.* (hilçine) oprapen, opruimen

hilço *zn.* de kapstok, de hanger

hildan *ww.* (hilde) tillen, optillen

hilgavtin *ww.* (hilgavêje) tillen, optillen

hilhatin *ww.* (hilê) opkomen, opgaan

hilketin *ww.* (hilkeve) **1.** (blind bûn) stijgen, opstijgen,
omhooggaan **2.** (roj hilketin) opgaan **3.** (hilkişîn)
klimmen, beklimmen, opklimmen

hilkirin *ww.* (hil ke) **1.** uittrekken, afrukken,
wegrukken, weghalen **2.** (zêvî hilkirin) ploegen

hilkişandin *ww.* (hilkişe) **1.** uittrekken, afrukken,
wegrukken, weghalen **2.** (zêvî hilkişandin) ploegen

hilkişiyân *ww.* (hilkişe) ▶ hilkişîn

hilkişîn *ww.* (hilkişe) **1.** (blind bûn) stijgen, opstijgen,
omhooggaan **2.** (roj hilkişîn) opgaan **3.** (rapelikîn)
klimmen, beklimmen, opklimmen

hilm *zn.* de stoom, de damp

Hilo! *uitr.* Sta op!, Schiet op!, Hupsakee!

hilperîştin *ww.* (hilperîşe) klimmen, beklimmen

hilperîn *ww.* (hilpere) **1.** schrikken **2.** (perrîn) spetteren,
spatten

hilşandin *ww.* (hilşîne) verwoesten, kapot maken

hilû *bn.* glad **hilû bûn** effen worden

hilû kirin *ww.* glad maken, vereffenen

hilweşandin *ww.* (hilweşîne) verwoesten, slopen

him *bijw.* **1.** eveneens, bovendien, ook **2.** zowel ... als

him mamoste him jî xwendevan hatin cejnê zowel
de leraren als de leerlingen zijn naar het feest
gekomen

himbêz *zn.* ▶ hemêz

himbil *bn.* lomp

hin *onbep.vnw.* enig, sommige, beetje, wat **hin kes**

ketin govendê sommige mensen gingen dansen **min**
hin mirov dît ik heb wat mensen gezien

hinar *zn. plantk.* de granaatappel

hinare *zn.* de boodschap

hinarik *zn. anat.* het jukbeen

hinarî *zn.* de snik

hinarî anîn *ww.* snikken

hinartin *ww.* (bihinêre) **1.** (name hinartin) zenden, posten **2.** (rê kirin) sturen, opsturen

hinav *zn. anat.* de inwendige organen

hin bi hin *bijw.* geleidelijk, langzamerhand

hincaran *bijw.* soms

hincirandin *ww.* (bihincirîne) persen, samenpersen

hind 1. *bijw.* bij, naast **2.** *zn.* de zijde, de flank

hindav *zn.* de richting

hindik 1. *bn.* (piçek) weinig, beetje, gering, enkele, [een paar] **hindik lê rindik** ◊ klein maar fijn **2.** *bn.* (kêm) [niet genoeg], schaars **3.** *bijw.* (carcaran) zelden, [niet vaak], [af en toe]

hindikahî *zn.* de minderheid

hindik bûn *ww.* minder worden, afnemen, dalen, verminderen

hindik kirin *ww.* verlagen, doen afnemen, verminderen, reduceren

hindik ma *bijw.* bijna

hindî *bijw.* (êdî) voortaan, [van nu af], [niet meer], [nimmer meer] **hindî emê zû biçin mal** voortaan gaan we wat vroeger naar huis **ew hindî nayê** hij komt niet meer

hindur 1. *bijw.* binnen, inwaarts **2.** *bn.* intern, innerlijk, inwendig **3.** *bijw.* (nav) tussen **4.** *zn.* de binnenkant, de binnenzijde **5.** *zn.* het opvulsel, de vulling

hinek 1. *onbep.vnw.* enig, sommige **2.** *bijw.* beetje, wat

hiner *zn.* de kunst, het talent, de gave, de handigheid, de begaafdheid

hinermend 1. *bn.* bekwaam, handig, talentvol, begaafd **2.** *zn.* de kunstenaar

hingaftin *ww.* (bihingêve) **1.** bereiken, aankomen **2.** raken, aanraken **3.** *fig.* (met een mes) steken

hingavtin *ww.* (bihingêve) ► hingaftin

hingê *bijw.* dan

hingiv *zn.* de honing

hingivî *bn.* [honing bevattend], honingzoet

hingivîn *bn.* honingzoet, [honing bevattend]

hingî *voegw.* (gava ku) toen, nadat

hinglîsk *zn.* (gustîlk) de ring

hingor *zn.* de avondschemering

hingur *zn.* de avondschemering

hingustok *zn.* de vingerhoed

hingvîn *zn. plantk.* de dovenetel

hinik 1. *onbep.vnw.* (piçek) weinig **2.** *bijw.* beetje, [een paar] **3.** *bn.* schaars, [niet genoeg] **4.** *bijw.* (carcaran) zelden, [niet vaak]

hipnoz *zn.* de hypnose

hiqûq *zn.* het recht, de rechtswetenschap, de rechtsgeleerdheid

hiqûqî *bn.* juridisch, gerechtelijk, justitieel

hiqûqnas *zn.* de jurist, de rechtsgeleerde, de wetgeleerde

hiřç *zn. dierk.* de beer

hiriyîn *bn.* wollen

hirî *zn.* de wol, de schapenwol

hirmet *zn.* de eerbied, het respect, de verering, de hoogachting, de achting

hirmet kirin *ww.* respecteren, eren, eerbiedigen, hoogachten

hirmî *zn. plantk.* de peer

hirs *zn.* de ambitie, de begeerte

hisab *zn.* de rekening

hisab kirin *ww.* rekenen, berekenen, omrekenen

histewr *bn.* steriel, onvruchtbaar

histukur *zn. anat.* (sto) de nek

hiş *zn. 1.* (aqil) het verstand, het intellect, de rede **bêhiş** onverstandig, onwijs, dwaas **bihiş** verstandig, intellectueel, wijs **2.** (bîr) het geheugen **3.** (şîûr) het besef, het bewustzijn, het zelfbewustzijn **bêhiş** onbewust, bewusteloos **bihiş** bewust

hişavtin *ww.* (bihişêve) slikken, inslikken, innemen, doorslikken

hişk *bn. 1.* (ziwa) droog **2.** hard

hişkandin *ww.* (bihişkîne) **1.** (ziwa kirin) drogen, droogmaken **2.** verharden, verstevigen

hişk bûn *ww. 1.* (ziwa bûn) droog worden, drogen **2.** (çilmisîn) uitdrogen, verwelken, verbleken, verdorren **3.** verharden, verstijven, aanharden

hişkî *zn.* 1. de droogte, de dorheid 2. de hardheid, de stijfheid

hişk kirin *ww.* 1. (ziwa kirin) drogen, droogmaken 2. verharden, versterken

hişsivik *bn.* 1. zwakbegaafd 2. dom

hiştin *ww.* (bihêle) 1. (danîn) laten, laten zitten, laten staan, neerleggen 2. (berdan) loslaten 3. (destûr dan) toestaan, toestemming geven 4. (serbest hiştin) loslaten, vrijlaten 5. (şunda hiştin) nalaten, achterlaten 6. (dest jê berdan) stoppen met iets, ophouden met iets 7. (telaq kirin) scheiden 8. (bexşandin) *fig.* iemands leven sparen, begenadigen 9. (kar, dibistan, hwd.) opgeven, niet meer doen 10. (dewr kirin) iets aan iemand overdragen, overlaten, toevertrouwen 11. (rih hiştin) laten staan, laten groeien 12. (terikandin) iemand verlaten

hişyar *bn.* 1. wakker 2. *fig.* alert, attent, waakzaam 3. bewust

hişyar bûn *ww.* 1. wakker worden, ontwaken 2. bewust worden

hişyar kirin *ww.* 1. wekken, wakker maken 2. bewust maken

hivdeh *telw.* zeventien

hivdehem *rangtelw.* zeventiende

hiwêzî *zn.* (gurz) de knots

hiyerarşî *zn.* de hiërarchie

hiyeroxlîf *zn.* de hiëroglief

hizargez *zn. plantk.* 1. de (witte) heggenrank 2. de bosrank

hizêran *zn.* juni

hizir *zn.* de gedachte

hizirandin *ww.* doen denken aan

hizirîn *ww.* denken

hizûr I *zn.* (selamet) de vrede, de rust

II *zn.* (cem) het bijzijn, de aanwezigheid, de tegenwoordigheid

hîbe *zn.* de schenking, de donatie

hîcîw *zn.* de satire, het smaadschrift, het spotdicht, het spotschrift

hîcret *zn.* de emigratie, de immigratie

hîç *bijw.* niets, niks, (tucar) nooit, (carek) ooit

hîç derekê *bijw.* nergens

hîçkes *bijw.* niemand

hîç nebe *bijw.* tenminste, althans

hîdrojen *zn. chem.* de waterstof, het hydrogenium

hîdrolîk 1. *bn.* hydraulisch 2. de hydraulica

hîdrometir *zn.* de vochtigheidsmeter

hîkaye *zn.* 1. het verhaal 2. de vertelling

hîkmet *zn.* de wijsheid

hîlal *zn. astron.* de halve maan, de nieuwe maan

hîlaw *bn.* 1. edel, adellijk 2. rasecht, volbloed, raszuiver

hîle *zn.* de truc, het bedrog, het kunstje, het foefje, de intrige, de manipulatie

hîlebaz 1. *bn.* listig, geslepen, sluw 2. *zn.* de konkelaar

hîlekar 1. *bn.* listig, geslepen, sluw 2. *zn.* de konkelaar

hîlekarî *zn.* het boerenbedrog, de konkelaarrij, de truc

hîle kirin *ww.* bedriegen, niet eerlijk te werk gaan, intrigeren, valsspelen

hîlî *zn.* de spiegel

hîlo *zn. plantk.* (kefkefok) het zeepkruid

hîm 1. *zn.* de basis, de fundering, de onderbouwing 2. *bn.* elementair, basis, fundamenteel

hîm avêtin *ww.* funderen, grondvesten

hîmdanêr *zn.* de oprichter, de stichter

hîm danîn *ww.* funderen, grondvesten

hîn *bijw.* 1. nog, meer **ew hîn çêtir** e het is nog beter

2. nog, tot nu toe **Melîk Firat hîn piçûk e** Melîk Firat is nog jong

hîna *bijw.* nu, pas, al, net **ez hîna hatim** ik ben net gekomen

hîn bûn *ww.* leren, aanleren **ez dixwazim Çînî hîn bim** ik wil Chinees leren

hînga *bijw.* ▶ hîna

hînik *bn.* koel

hîn kirin *ww.* leren, onderwijzen, onderrichten, bijbrengen, doceren **ez Kurdî bi Marjoleinê didim** hîn kirin ik leer Marjolein Koerdisch

hîpî *zn.* de hippie

hîpodrom *zn.* de/het hippodroom, de renbaan

hîpotek *zn.* de hypotheek

hîpotez *zn.* de hypothese, de veronderstelling

hîrog *zn. plantk.* de abrikoos

hîrrandin *ww.* (bihîrrîne) hinniken, briesen

hîrrîn *ww.* (bihîrre) hinniken, briesen

hîse *zn.* 1. (beş) het deel, het part 2. (par) het aandeel

hît *zn. dierk.* het mohair

hîv *zn.* 1. *astron.* de maan 2. (meh) de maand

hîwa *zn., S.* (hêvî) de hoop

hîwer *zn.* (tî) de zwager (*broer van echtgenoot*)

hîzar *zn.* (mişar) de zaag

hodeng *zn. gramm.* de uitroep, het tussenwerpsel

hogir *zn.* de vriend, de kameraad, de gabber

hoker *zn. gramm.* (rengpîşe) het bijwoord **hokerên**
cihkî het bijwoord van plaats **hokerên demkî** het
bijwoord van tijd

holdîng *zn.* de holding

Holendî 1. *bn.* Nederlands 2. *zn. (m.)* de Nederlander, (*v.*)
de Nederlandse 3. *zn.* het Nederlands **Holendî weke**
Kurdî zimanekî Indo-Ewropî ye het Nederlands is
evenals het Koerdisch een Indo-Europese taal

holik *zn.* de hut, het hok, het kot, het krot

Homa *zn., Z.* God **bêhoma** goddeloos, atheïstisch

homayî *bn.* goddelijk

homo 1. *bn.* homofiel 2. *zn.* de homo, de homofiel

hon *pers.vnw.* jullie

honan *ww.* (bihone) breien, vlechten

honandin *ww.* (bihonîne) breien, vlechten

honijîn *ww.* (bihonije) denken, peinzen

honik *bn.* koel, fris, kil

honik kirin *ww.* af laten koelen, verfrissen

honîn *ww.* (bihone) breien, vlechten

hoperlor *zn.* de luidspreker, de speaker

hopik *zn.* de plas, de waterplas

hoqe *zn.* □ het gewicht van 1283 gram

hoqebaz *zn.* de goochelaar, de illusionist, de
vuurvreter, de jongleur

horî *zn.* de hoeri, de maagd uit het paradijs

hormon *zn.* het hormoon

hoste 1. *bn.* vakkundig, competent 2. *bn.* handig,
bekwaam 3. *zn.* de meester, de vakman

hosteyî 1. *bn.* meesterlijk, virtuoos 2. *zn.* het
vakmanschap, de vakbekwaamheid, het meesterschap

hostês *zn.* de stewardess, de hostess

hov *bn.* wild, ruw

hovberî *zn.* 1. de wildheid 2. de wreedheid

hovîtî *zn.* 1. de wildheid 2. de wreedheid

hoy *zn.* 1. de voorwaarde 2. de omstandigheid, de
toestand, de staat **hoyên dijwar** de moeilijke
omstandigheden

hoz *zn.* de gemeenschap, de samenleving, de
maatschappij

hozan *zn.* 1. de zanger **Şivan Perwer hozenê bi herî**
nav û deng e Şivan Perwer is de meest bekende
zanger 2. de dichter

hu bûn *ww.* leren, wennen

hucre *zn.* 1. (hucreyê girtîgehê) de cel 2. *anat.* de cel

hucum *zn.* (êriş) de aanval

hucum kirin *ww.* aanvallen

hu kirin *ww.* leren

hukm *zn.* 1. het vonnis, het oordeel, het besluit
2. (ferman) het bevel

hukmat *zn.* de regering, de overheid, het kabinet

hukmdar *zn.* de heerser, de koning, de regeerder

hukmî zatî *zn.* de autonomie

hukumat *zn.* de regering

hulî *zn. dierk.* de adelaar

hulkumîn *ww.* (bihulkume) ▶ tilpekî bûn

hulû *bn.* glad

humanîst 1. *bn.* humanistisch 2. *zn.* de humanist

humanîzm *zn.* het humanisme

humus *zn.* de humus

hun *pers.vnw.* jullie

hundur 1. *biyw.* binnen 2. *bn.* inwendig, intern

hune *zn.* de henna

hune kirin *ww.* henna inwrijven

huner *zn.* 1. het talent, de handigheid, de
bekwaamheid, de gave 2. (pîşe) de kunst

hunerî *bn.* artistiek, kunstzinnig

hunermend *zn. (m.)* de kunstenaar, (*v.*) de kunstenaars

hunermendî *zn.* de kunstzinnigheid

hurç *zn. dierk.* de beer

huriyet *zn.* (azadî) de vrijheid

hurmet *zn.* de eerbied, het respect, de achting, de
verering

Hurميز *zn.* 1. (Ahura Mazda) de God 2. *astron.* Jupiter

hûçik *zn.* de mouw

hûphûpik *zn. dierk.* de hop

hûr I *zn. anat.* de maag

II *bn.* klein, dun, fijn, nietig

hûrandin *ww.* (bihûrîne) 1. analyseren 2. fijnmaken, stukmaken, verkrumelen 3. (şikandin) breken, stuk maken 4. (pere hûrandin) wisselen 5. (êzing hûrandin) hakken

hûrbîn *zn.* de microscoop

hûr bûn *ww.* stukgaan, verkrumeld worden

hûrdek *bn.* klein

hûrdem *zn.* de minuut

hûredeng *zn.* de microfoon

hûreşop *zn.* de spoorzoeker

hûr hûr [beetje bij beetje], [stukje voor stukje]

hûrhûrik *zn. dierk.* 1. de buizerd 2. de bruine kiekendief

hûrik *bn.* klein, minuscuul

hûrî *zn.* de hoeri

hûr kirin *ww.* 1. fijnmaken, stukmaken, verkrumelen 2. (şikandin) breken, stukmaken 3. (pere hûr kirin) wisselen 4. (êzing hûr kirin) hakken

hûrmêş *zn.* het insect

hûr nihêrîn *ww.* (hûr binihêre) onderzoeken, analyseren

hût *zn.* 1. de reus 2. de heks, de kol

hûtik *bn.* scherp, scherp puntig

hwd (her wekî din) *afk.* en andere, e.a., en dergelijke, e.d., enzovoort, enz.

I

i *zn.* de i (*de elfde letter van het Koerdische alfabet*)

ilm *zn.* (*zanistî*) de wetenschap

ingirandin *ww.* aanstoot geven, kwetsen, krenken

ingirîn *ww.* zich iets aantrekken, aanstoot nemen aan
iets, zich aan iets ergeren

ingişk *zn.* de duw

int *zn.* de haat, de wrok

intdar *bn.* haatdragend, rancuneus

intî *zn.* de hatelijkheid, de wraakgierigheid

intîn *ww.* haten, haat koesteren voor

Iraq *zn.* Irak

Iraqî *zn.* (*m.*) de Irakees, (*v.*) de Iraakse

irq *zn.* **1.** het ras **2.** (*nesîl*) het geslacht, de afkomst, de
afstamming

irs *zn.* erfelijk, overerfelijk

irsiyet *zn.* de erfenis

ispanax *zn. plantk.* de spinazie

istekan *zn.* het glas, de beker

istêrk *zn.* (*stêr*) de ster, het sterretje

işkirap *zn. plantk.* □ een (*het*) hoefblad

iwaraş *zn.* de cycloon

ixlamûr *zn.* **1.** de linde **2.** de lindeboom

Î

î *zn.* de î (*de twaalfde letter van het Koerdische alfabet*)

îade *zn.* 1. (lê vegerandin) de teruggave, de restitutie
2. (paşdeşandin) de terugzending, het terugzenden

îade kirin *ww.* 1. (vegerandin) teruggeven 2. (paş de şandin) terugsturen, terugzenden

îane *zn.* de schenking, de bijdrage, de donatie

îbadet *zn.* het gebed, de aanbidding, de bede, de godsdienstoefening

îbadetgeh *zn.* 1. (perestgah) de tempel, de bidplaats
2. (camî) de moskee 3. (dêr) de kerk

îbadet kirin *ww.* (peristin) aanbidden, zijn gebed doen, godsdienstoefeningen doen

îbare *zn.* 1. de zin, het woord 2. de notitie

îbare *zn.* bestaand (*uit*)

îblîs *zn.* de duivel, de satan, de demon, de boze

îbne *zn.* (qûnek) de flikker

îbranî *zn.* 1. (*m.*) de Hebreeër, (*v.*) de Hebreeuwse 2. het Hebreeuws

îbraz *zn.* het tonen, het laten zien

îbraz kirin *ww.* (nîşandan) tonen, laten zien

îbre *zn.* de wijzer

îbret *zn.* (sosret) de lering

îbret girtin *ww.* lering uit iets trekken, iets in de oren knopen

îbriq *zn.* de tuitkan, de kan, de lampetkan, de waterkan

îbrîşîm *zn.* (hevîrîşîm) de zijde

îbûdî *zn.* de steekpenning, het omkoopgeld, het smeergeld

îca *bijw.* [deze keer], nu, ditmaal

îcab *zn.* de noodzaak, de noodzakelijkheid

îcabet *zn.* de aanneming, de acceptatie (*van een uitnodiging*)

îcab kirin *ww.* vereisen, noodzaken, nodig zijn **îcab nake tu bê** het is niet nodig dat je komt

îcad *zn.* de uitvinding

îcad kirin *ww.* uitvinden, vinden

îcar **I** *bijw.* [deze keer], nu, ditmaal **îcar dora kêye?**
Wie is deze keer aan de beurt?

II *zn.* (kirê) de huur, de pacht

îcare *zn.* de huur, de pacht

îcare kirin *ww.* verhuren, verpachten

îcaze *zn.* (destûr) de toestemming

îcaze dan *ww.* toestemmen

îcazet *zn.* de machtiging, de vergunning, de permissie, de toelating, de toestemming

îcazet xwastin *ww.* toestemming vragen, vergunning (*aan*)vragen

îcbar *zn.* de dwang

îcbar kirin *ww.* dwingen

îcra *zn.* 1. (serkarî) de uitvoering, de vervulling, de voltrekking, de uitoefening 2. *jur.* de voltrekking, de executie

îcra kirin *ww.* uitvoeren, vervullen, volbrengen, verrichten

îçtima *zn.* (civîn) de vergadering, de bijeenkomst, de meeting

îçtimaî *bn.* (civakî) sociaal, maatschappelijk

îd *zn.* het feest

îdam *zn.* de executie, de terechtstelling, de ophanging **îdam bûn** geëxecuteerd worden

îdam kirin *ww.* ophangen, executeren, terechtstellen

îdare *zn.* 1. (rêvebirin) het beheer, de administratie, de besturing, het beleid 2. (komîteya rêvebir) het bestuur, de raad, de directie 3. (rejîm) het regime 4. (qitotî) de zuinigheid, de economie

îdare kirin *ww.* 1. (rêve birin) beheren, besturen, regeren 2. (serokî kirin) leiden, voorzitten 3. (abor kirin) rondkomen, uitkomen

îdari *bn.* administratief, bestuurs-

îddia *zn.* (angaşt) de bewering

îddia kirin *ww.* 1. beweren, pretenderen 2. (heq xwastin) aanspraak maken op, opeisen

îddianame *zn.* de akte van beschuldiging

îdeal 1. *bn.* ideaal 2. *zn.* het ideaal

îdealîst 1. *zn.* (*m.*) de idealist, (*v.*) de idealiste 2. *bn.* idealistisch

îdealîzm *zn.* het idealisme

îdentîk *bn.* (wekhev) identiek

îdeoljîk *bn.* ideologisch

îdeolojî *zn.* de ideologie, de maatschappijvisie, de wereldbeschouwing

îdîl *zn.* de idylle

îdman *zn.* de training, de sportbeoefening, het turnen

îdman kirin *ww.* trainen, turnen

îdraq *zn.* het begrip, het besef, het inzicht, de waarneming

îdraq kirin *ww.* (têgihîştin) beseffen, inzien, begrijpen, percipiëren, gewaarworden

îfa *zn.* de uitvoering, de vervulling

îfade *zn.* 1. de uiting, de verklaring, de bewoording 2. *jur.* de getuigenis

îfade dan *ww.* een verklaring (*getuigenis*) afgeven

îfade girtin *ww.* iemand verhoren, een verhoor afnemen

îfade kirin *ww.* (anîn ziman) onder woorden brengen, uitdrukken, verklaren, zeggen, uiten

îfa kirin *ww.* (bicîanîn) uitvoeren, vervullen, doen, maken

îffet *zn.* de kuisheid

îflas *zn.* het failliet, het faillissement, het bankroet

îflas kirin *ww.* failliet gaan, faillieren, over de kop gaan

îfrat *zn.* (rapirî) de buitensporigheid

îfrît *zn.* de demon, de boze geest

îfşa *zn.* de onthulling, de openbaring

îfşa kirin *ww.* (diyar kirin) onthullen, bekendmaken, openbaren

îftar *zn.* □ de onderbreking van het vasten bij zonsondergang

îftihar *zn.* (serfrazî) de trots, de fierheid

îftihar kirin *ww.* trots zijn op, bogen op, prat gaan op

îftira *zn.* (nebû) de smaad, de laster, de belastering, de aantijging, de kwaadsprekerij

îftira kirin *ww.* (*iemand*) belasteren, kwaadspreken

îhale *zn.* 1. de toewijzing (*bij rechterlijke uitspraak*) 2. de veiling

îhale kirin *ww.* 1. toewijzen 2. veilen

îhanet *zn.* (xayîntî) het verraad, de ontrouw

îhanet kirin *ww.* verraden, verraad plegen

îhbar *zn.* het verraad, de verklikking, de aangifte

îhbar kirin *ww.* verraden, verklikken

îhlal *zn.* de overtreding, het vergrijp, de inbreuk

îhlal kirin *ww.* overtreden, verbreken, inbreuk maken op

îhmal *zn.* (xemsarî) het verzuim, de verwaarlozing, de nalatigheid, de veronachtzaming

îhmalkar *bn.* nalatig, onachtzaam, achteloos

îhmal kirin *ww.* verzuimen, verwaarlozen, veronachtzamen

îhtilaf *zn.* (dubendî) de twist, het geschil, de onenigheid

îhtilal *zn.* (şores) de revolutie, de omwenteling

îhtimal 1. *zn.* de mogelijkheid, de eventualiteit, de waarschijnlijkheid 2. *bijw.* waarschijnlijk, vermoedelijk, misschien, wellicht, eventueel, mogelijk

îhtimam *zn.* (sexberî) de zorgvuldigheid, de zorgzaamheid, de voorzichtigheid, de zorg, de nauwgezetheid

îhtiram *zn.* (rûmet) het respect, de achting

îhtisas *zn.* de deskundigheid, het specialisme

îhtişam *zn.* de praal, de pracht, de staatsie

îhtiyac *zn.* (hewceyî) de behoefte, de noodzaak

îhtiyad *zn.* 1. (tedbîr) de voorzorgsmaatregel 2. (bargîrî) de reserve, het vervangingsmiddel

îhtiyadkar *bn.* voorzichtig, bedachtzaam, omzichtig, waakzaam

îkamet *zn.* het verblijf

îkametgah *zn.* de woning, het verblijf

îkamet kirin *ww.* bewonen, wonen, verblijven, woonachtig zijn, resideren

îkaz *zn.* de waarschuwing, de vermaning

îkaz kîrin *ww.* waarschuwen, vermanen

îkbal *zn.* het geluk, het fortuin, het succes

îkmal *zn.* 1. (tevkîrin) de aanvulling, de opvulling, de invulling 2. (xelaskîrin) de afwerking, de beëindiging, de voltooiing

îkmal kîrin *ww.* 1. (tev kîrin) aanvullen, opvullen, invullen 2. (xelas kîrin) afwerken, beëindigen, voltooiën

îkrah *zn.* (bîzjêçûn) de walging, de afschuw, de hekel, de weerzin, de afkeer

îkrah kîrin *ww.* walgen van, een afkeer hebben van, een hekel hebben aan

îkram *zn.* 1. (bihadaxistin) de aanbieding, de korting 2. (pêşwazî) het gastvrij onthaal, de aanbieding

îkramiye *zn.* de premie, de bonus, het extraatje

îkram kîrin *ww.* 1. (biha daxistin) aanbieden, korting geven 2. (pêşwazî kîrin) gasten iets aanbieden, gastvrij onthalen

îlac *zn.* (derman) het medicijn, het geneesmiddel, het medicament

îlah *zn.* 1. de god 2. de afgod

îlahe *zn.* de godin

îlahiyat *zn.* de theologie

îlahî *bn.* goddelijk

îlan *zn.* 1. de annonce, de aankondiging, de afkondiging, de bekendmaking 2. de advertentie

îlan kîrin *ww.* 1. verkondigen, bekendmaken, verklaren, aankondigen 2. adverteren

îlawe *zn.* 1. de toevoeging, het bijvoegsel 2. de bijlage

îlawe kîrin *ww.* aanvullen, bijvullen, bijleggen, erbij voegen, toevoegen

îlegal *bn.* illegaal

îlet *zn.* (nexwaşî) de ziekte

îlham *zn.* de ingeving, de inspiratie, de bezieling

îlham girtin *ww.* inspireren, bezielen

îlhaq *zn.* de annexatie

îlhaq kîrin *ww.* annexeren, inlijven

îlim *zn.* de wetenschap

îlla *bijw.* [hoe dan ook], [wat dan ook], [in elk geval], beslist, absoluut

îllallah! *uitr.* Ik heb er genoeg van!, Ik ben het beu!

îlmî *bn.* wetenschappelijk

îlmîhal *zn.* de catechismus, de catechese

îlon *zn.* september

îlqah *zn.* de bevruchting, de inseminatie

îlqah kîrin *ww.* bevruchten, insemineren

îltica *zn.* (pena) het asiel, de toevlucht

îltica kîrin *ww.* asiel aanvragen

îltifat *zn.* het complimentje

îltifat kîrin *ww.* complimenteren, een complimentje maken, iemand een pluim geven, iemand prijzen

îltimas *zn.* het voortrekken, de onrechtmatige begunstiging

îltimas kîrin *ww.* voortrekken, protegeren, bevoorrecht behandelen, vooruit helpen

îm *aanw.vnw., S. (ev)* dit, dat

îmal *zn.* de productie, de vervaardiging, de fabricage, de aanmaak

îmalat *zn.* de productie

îmal kîrin *ww.* vervaardigen, produceren, fabriceren, maken

îmam *zn.* de imam, de voorganger (*in de moskee*)

îman *zn.* (bawerî) het geloof

îman kîrin *ww.* geloven in

îmar *zn.* de aanleg (*van publieke werken*)

îmbiq *zn.* de retort, het distilleertoestel

îmcar *bijw., S. (îcar)* [dit keer]

îmdat! *uitr.* (hawar) Help!

îmha *zn.* de vernietiging, de destructie, de uitroeiing

îmha kîrin *ww.* vernietigen, verdelgen, uitroeien

îmkan *zn.* de mogelijkheid, de gelegenheid

îmla *zn.* de spelling

împerator *zn.* de keizer, de imperator

împeratorî *zn.* het rijk, het imperium

împeryalîst 1. *bn.* imperialistisch 2. *zn.* de imperialist

împeryalîzm *zn.* het imperialisme

îmro *bijw., S.* vandaag

îmsak *zn.* □ de aanvangstijd van het vasten

îmsakiye *zn.* □ het tijdschema waarin de aanvangstijden en de onderbrekingstijden van het vasten aangegeven zijn

îmsal *bijw., S.* [dit jaar]

îmtihan *zn.* het examen, de toets, het tentamen
îmtihan kirin *ww.* testen, toetsen, examineren
îmtiyaz *zn.* het voorrecht, het privilege
îmza *zn.* de handtekening, de ondertekening
îmza kirin *ww.* tekenen, ondertekenen, zijn handtekening zetten, signeren
în *zn.* de vrijdag
înad *zn.* (rik) de koppigheid, de halsstarrigheid
înad kirin *ww.* 1. koppig zijn, halsstarrig zijn 2. voet bij stuk houden, bij zijn mening blijven
înca *bijw.* [deze keer], nu, ditmaal
încane *zn.* de bloempot
încas *zn.* plantk. de (*blauwe*) pruim
încî *zn.* de parel
încîl *zn.* het Nieuwe Testament, de bijbel
Îndonezî *zn.* (*m.*) de Indonesiër, (*v.*) de Indonesische
înfaz *zn.* 1. de terechtstelling, de executie 2. de uitvoering
înfaz kirin *ww.* 1. terechtstellen, executeren 2. uitvoeren
înfilaq *zn.* (teqîn) de ontploffing, de explosie, de uitbarsting
înfilaq kirin *ww.* exploderen, uitbarsten, ontploffen
înformasiyon *zn.* de informatie, de inlichting
Îngîlîz *zn.* (*m.*) de Engelsman, (*v.*) de Engelse
Îngîlîzî 1. *zn.* het Engels 2. *bn.* Engels
înkâr *zn.* de ontkenning, de loochening
înkâr kirin *ww.* ontkennen, loochenen
înorganîk *bn.* anorganisch
înqîlab *zn.* (şoreş) de revolutie
înqîşaf *zn.* (pêşveçûn) de ontwikkeling
însaf *zn.* het redelijk en rechtvaardig gedrag
însan 1. *zn.* de mens 2. *onbep.vnw.* (yekî) men, iemand
însaniyet *zn.* 1. de menselijkheid, de humaniteit 2. (mirovahî) de mensheid
însanî *bn.* humaan, humanitair, menselijk
înspektor *zn.* de inspecteur
înşa *zn.* de (*aan*)bouw, het bouwen, de constructie
înşaat *zn.* het gebouw, de aanbouw
înşa kirin *ww.* (*op*)bouwen
Înşallah *uitr.* Ik hoop het!, Hopelijk!, Als God het wil!

întelektûel 1. *zn.* het intellect, de intellectueel 2. *bn.* intellectueel
întiba *zn.* de indruk, het gevoel
întibaq *zn.* de aanpassing
întibaq kirin *ww.* zich aanpassen
întihar *zn.* de zelfmoord, de zelfdoding, de suïcide
întihar kirin *ww.* (xwe kuştin) zelfmoord plegen, zich van kant maken
întiqal *zn.* de overgang, de overdracht, de overerving
întiqal kirin *ww.* overgedragen worden
întiqam *zn.* (heyf) de wraak, de vergelding, de represaille, de wraakneming
întiqam girtin *ww.* wraak nemen, wreken, vergelden
întizam *zn.* (rêkûpekî) de orde, de ordening, de regelmaat
întizar *zn.* (bendemanî) het wachten
înzibat *zn.* het militair politiekorps
înziwa *zn.* de afzondering, het kluizenaarsleven, het eenzame leven
îpek *zn.* de zijde
îpotek *zn.* de hypotheek
îptal *zn.* de annulering, de nietigverklaring, de vernietiging, de opheffing, de intrekking, de afschaffing
îptal kirin *ww.* annuleren, opheffen, intrekken, afschaffen, afzeggen, opzeggen, tenietdoen
îptida *zn.* (destpêk) het begin
îptidaî *bn.* 1. (di destpêkê de) oorspronkelijk, aanvankelijk 2. (kevnare) primitief
îptila *zn.* de verslaving, de verslaafdheid
îqlim *zn.* het klimaat
îqna *zn.* het overtuigen, het overhalen
îqna kirin *ww.* overtuigen, overreden, overhalen
îqtidar *zn.* het bewind, de regering
îqtisad *zn.* de economie
îqtisadî *bn.* (aborî) economisch
îrade *zn.* (vên) de wil, de wilskracht
Îran *zn.* Iran
Îranî 1. *zn.* (*m.*) de Iraniër, (*v.*) de Iraanse 2. *zn.* (*m.*) de Perziër, (*v.*) de Perzische 3. *bn.* Perzisch
îrfan *zn.* 1. (feraset) het inzicht, het besef 2. (zanîn) de kennis

Írlandí 1. *zn.* (m.) de Ier, (v.) de Ierse 2. *zn.* het Iers 3. *bn.* Iers

Íro *bijw.* vandaag **ez íro li Antwerpenê me** ik ben vandaag in Antwerpen

Íroyîn *bijw.* 1. tegenwoordig, huidig 2. van vandaag **rojnameyê íroyîn** de krant van vandaag

Írsiyet *zn.* de erfelijkheid

Írsî *bn.* erfelijk

Írtibat *zn.* 1. het contact 2. (peywendî) de verbinding, het verband, de connectie

Írtica *zn.* het fundamentalisme

Ísa *zn.* Jezus, Christus

Ísabet *zn.* het raken, de treffer, de voltreffer

Ísabet kirin *ww.* raken, treffen

Ísabet nekirin *ww.* missen, misgaan

Ísal [dit jaar]

Ísbat *zn.* het bewijs, het bewijsstuk, het betoog

Ísbat kirin *ww.* bewijzen, betogen

Ísfendan *zn.* *plantk.* de (Spaanse) aak, de esdoorn

Íshal *zn.* *med.* de diarree, de buikloop

Ísk *zn.* 1. (qirpik) de hik 2. (îskê girînê) de snik

Ískambîl *zn.* het kaartspel

Ískan *zn.* de bewoning, de nederzetting

Ískandinavî 1. *zn.* (m.) de Scandinaviër, (v.) de Scandinavische 2. *bn.* Scandinavisch

Ískan kirin *ww.* huisvesten, nederzetten

Ískarpîn *zn.* de herenschoen

Ískele *zn.* de steiger, de stelling

Ískelet *zn.* *anat.* het skelet, het geraamte

Íslam *zn.* de islam

Ísnad *zn.* 1. het toeschrijven 2. (tawanbarî) de valse beschuldiging, de belastering

Ísnad kirin *ww.* 1. toeschrijven, toedichten 2. (tawanbarî kirin) vals beschuldigen, aantijgen

Ísot *zn.* de peper

Íspad *zn.* het bewijs, het betoog

Íspanî 1. *zn.* (v.) de Spanjaard, (v.) de Spaanse 2. *zn.* het Spaans 3. *bn.* Spaans

Íспенax *zn.* *plantk.* de spinazie

Íspiyon *zn.* de verklikker

Íspîrto *zn.* de spiritus

Ísponc *zn.* de spons

Ísraf *zn.* de verspilling, de verkwisting

Ísraf kirin *ww.* verkwisten, verspillen, verbrassen

Ísraîl *zn.* Israël

Ísraîlî 1. *zn.* (m.) de Israëliër, (v.) de Israëliëse 2. *bn.* Israëliësch

Ístasiyon *zn.* het station

Ístatîstîk *zn.* de statistiek

Ístekan *zn.* het theeglas, het glas

Ístgeh *zn.* 1. de halte 2. het station

Ístida *zn.* de petitie, het rekest, het verzoekschrift

Ístida dan *ww.* rekestreren, een verzoekschrift indienen

Ístifa *zn.* (vekişîn) het ontslag, de aftreding, de resignatie

Ístifa kirin *ww.* (vekişîn) ontslag nemen, aftreden

Ístihbarat *zn.* het nieuws, het bericht, de informatie, (saziya îstihbaratê) de binnenlandse veiligheidsdienst

Ístihsal *zn.* (hilberîn) de productie

Ístila *zn.* de bezetting, de invasie, de inval

Ístila kirin *ww.* (dagirkirin) bezetten

Ístimlaq *zn.* de onteigening

Ístimlaq kirin *ww.* onteigenen

Ístiqamet *zn.* (alî) de richting, de koers, de route

Ístiqbal *zn.* (dahatû) de toekomst

Ístiqlal *zn.* (serxwebûn) de onafhankelijkheid, de vrijheid

Ístirahet *zn.* de rust, de ontspanning

Ístirahet kirin *ww.* rusten, uitrusten, zich ontspannen

Ístirham *zn.* (tika) het verzoek, de vraag

Ístirham kirin *ww.* verzoeken, vragen

Ístismar *zn.* het misbruik

Ístismar kirin *ww.* misbruiken

Ístisna *zn.* de uitzondering, de exceptie

Ístisnaî *bn.* uitzonderlijk, buitengewoon

Ístîfade *zn.* (kêr) het profiteren

Ístîfade kirin *ww.* profiteren

Ísyan *zn.* (serhildan) het oproer, de opstand, (di keştiyê de) de munitie

Ísyankar *bn.* opstandig, oproerig, rebels

Ísyan kirin *ww.* rebelleren, muiten

- îş** *zn.* (kar) het werk, de arbeid
- îşaret** *zn.* 1. het teken, de aanwijzing 2. het signaal, het sein 3. het symbool
- îşaret dan** *ww.* signaleren, wenken, seinen, aanwijzen
- îşaret kirin** *ww.* 1. wijzen, aanwijzen 2. een signaal geven, seinen
- îşarkî** *bijw. gramm.* aanwijzend **pronavên îşarkî** het aanwijzend voornaamwoord
- îşev** *bijw.* 1. vannacht 2. vanavond
- îşkence** *zn.* de marteling, de foltering, de pijniging, het gemartel
- îşkence kirin** *ww.* martelen, folteren, pijnigen
- îştîha** *zn.* (bîz) de trek, de zin, de eetlust, de lust
îştîhaya min li sévekê heye ik heb trek in een appel
- îştîraq** *zn.* (beşdarî) de deelneming
- îştîraqî** *zn.* het socialisme
- îştîraq kirin** *ww.* deelnemen, meedoen, participeren
- îşxal** *zn.* de bezetting, de invasie, de inval
- îşxal kirin** *ww.* bezetten
- îtaet** *zn.* de gehoorzaamheid, de volgzzaamheid
- îtaetkar** *bn.* gehoorzaam, onderdanig, onderworpen, volgzzaam
- îtaet kirin** *ww.* gehoorzamen
- Îtalî** 1. *zn. (m.)* de Italiaan, (*v.*) de Italiaanse 2. *zn.* het Italiaans 3. *bn.* Italiaans
- îtfaye** *zn.* (agirkujî) de brandweer
- îthaf** *zn.* de toewijding
- îthaf kirin** *ww.* toewijden
- îthal** *zn.* de invoer, de import
- îthal kirin** *ww.* invoeren, importeren
- îtham** *zn.* de beschuldiging, de aantijging, de verdachtmaking
- îtham kirin** *ww.* beschuldigen, aanklagen, de schuld geven aan
- îtibar** *zn.* de eer, het prestige, de goede naam, het aanzien, de (*goede*) reputatie
- îtifaq** *zn.* (peyman) het verbond, de alliantie, het bondgenootschap, de bond
- îtimad** *zn.* het vertrouwen, de confidentie
- îtimad kirin** *ww.* vertrouwen
- îtiqat** *zn.* de geloofsovertuiging, het geloof
- îtiraf** *zn.* de bekentenis, de confessie
- îtiraf kirin** *ww.* bekennen, toegeven, opbiechten
- îtiraz** *zn.* het bezwaar, de tegenspraak, de tegenwerping, het protest
- îtiraz kirin** *ww.* bezwaar maken tegen, een bedenking maken tegen, tegenwerpen
- îxfal** *zn.* 1. de verleiding, de verlokking 2. de ontmaagding
- îxfal kirin** *ww.* 1. verleiden, verlokken, afvallig maken 2. ontmaagden
- îxrac** *zn.* 1. de export, de uitvoer 2. de verdrijving, de verwijdering
- îxracat** *zn.* de export, de uitvoer
- îxrac kirin** *ww.* 1. exporteren, uitvoeren 2. (ji kar) ontslaan, uitzetten (*van land, school, dienst enz.*)
- îxtiyar** *bn.* (pîr) bejaard, oud
- îxtiyar bûn** *ww.* oud worden, verouderen
- îxtiyarî** *zn.* de ouderdom
- îxtiyar kirin** *ww.* verouderen, oud maken
- îzafiyet** *zn.* de relativiteit, de betrekkelijkheid
- îzafî** *bn.* relatief, betrekkelijk
- îzah** *zn.* (rave) de uitleg, de verduidelijking, de verklaring, de toelichting
- îzahat** *zn.* de toelichting, de verklaring
- îzah kirin** *ww.* uitleggen, verklaren, uiteenzetten, toelichten
- îzdiwac** *zn.* het huwelijk, het trouwen
- îzgeh** *zn.* de radiozender
- îzin** 1. (destûr) de toestemming, de permissie
2. (desturname) de vergunning 3. (tatîl) de vakantie
4. (îzinê nexwaşiyê) het verlof
- îzin dan** *ww.* 1. (destûr dan) toestemming geven, permitteren 2. (desturname dan) vergunning verlenen
3. (îznê nexwaşiyê dan) verlof verlenen
- Îzlandî** 1. *zn. (m.)* de IJslander, (*v.*) de IJslandse 2. *zn.* het IJslands 3. *bn.* IJslands
- îzmarît** *zn.* de peuk, het peukje
- îzolasiyon** *zn.* de isolatie
- îzole** *zn.* de isolering
- îzole kirin** *ww.* isoleren
- îzzetî nefis** *zn.* het zelfrespect, de zelfachting

J

j *zn.* de j (*de dertiende letter van het Koerdische alfabet*)

jagûar *zn. dierk.* de jaguar

jahr *zn.* het gif, het vergif

jaj *zn. plantk.* de karwij

jajilan *zn. plantk.* de cactus

jajî *zn.* de wei

jajîrûn *zn.* □ gerecht van wei, boter en bloem

jakaw *bn.* 1. (hov) wild, roof 2. (qermişok) gekreukeld

jal *zn. plantk.* de ronde zonnedauw

jale I *zn. plantk.* de oleander

II *zn.* (xunav) de dauw

jan *zn.* 1. (êş) de pijn, het zeer 2. (nexwaşî) de ziekte
3. (xemgîni) de smart

jana zirav *zn. med.* de tuberculose

jan dan *ww.* 1. pijn doen 2. smarten **dilê wî jan dide**
zijn hart doet pijn **jana dil** het hartzeer

jandar *bn.* lijdend, pijnlijk

jane *zn. dierk.* (şehêmêr) de duizendpoot

jan girtin *ww.* stekende pijn krijgen

jano *bn.* lijdend, ziek, ongezond

Japonî 1. *zn. (m.)* de Japanner, (v.) de Japanse 2. *zn.* het
Japans 3. *bn.* Japans

jar I *zn.* (êş) de pijn, het zeer

II *bn.* 1. mager, iel 2. (hejar) arm, zwak, armzalig,
erbarmelijk

III *zn.* (jehr) het gif, het vergif

jar bûn *ww.* 1. verzwakken, verschrallen 2. verarmen,
arm worden

jarî *zn.* 1. de zwakheid 2. de armoede

jarîn *ww.* (bijare) 1. weeklagen, kreunen, jammeren,
kermen 2. (girîn) huilen

jar ketin *ww.* 1. verzwakken 2. verarmen

jehr *zn.* het gif, het vergif

jehrav *zn.* de giftige vloeistof

jehr dan *ww.* vergiftigen

jehrdar *bn.* giftig

jehrîn 1. *bn.* giftig, vergiftigd 2. *zn.* de toxine

jehr kirin *ww.* vergiftigen

jek *zn.* de biest

jendin I *ww.* (bijene) 1. kaarden **pembu jendin** katoen
kaarden 2. weven

II *ww.* (bijene) 1. (dil jendin) kloppen **dil jendin**

hartkloppingen hebben 2. (brusk jendin) bliksemen

III *zn. nat.* de stembork, de stemsleutel

jendirme *zn.* de gendarme, de militaire politie

jeng *zn.* 1. de roest, de oxidatie 2. *biol.* de schimmel

jengar *bn.* roestig, verroest

jeng girtin *ww.* roesten, verroesten, vastroesten

jengî *zn.* de roest

jengîn *bn.* roestig, verroest

jenosîd *zn.* de genocide, de massamoord

jeolojî *zn.* de geologie

jeololox *zn.* de geoloog

jet *zn.* de straaljager

jeton *zn.* 1. de telefoonmunt 2. de (*automaat*)penning

jê *bijw., voorz.* 1. van, uit 2. af 3. aan, in, op

jêbir *zn.* de/het gum, de/het gom

jê birin *ww.* aftroeven

jê bûn *ww.* 1. gesneden worden, afgesneden worden
2. (dest jê berdan) vertrekken, afhakken, niet meer
meedoen 3. (ji dayik bûn) geboren worden

jê gerîn *ww.* afzien van, opgeven

jê girtin *ww.* 1. (teqlîd kirin) nabootsen, imiteren,

nadoen, na-apen 2. (qopye kirin) kopiëren,

overschrijven 3. (girtin) nemen, ontnemen 4. besmet

worden **min nexwaşî jê girtiye** ik ben door hem
besmet

jêgirtî *zn.* de kopie, de imitatie
jê hatin *ww.* slagen, bolwerken
jêhatî *bn.* bekwaam, handig
jêkanîn *ww.* uit elkaar halen, scheiden
jêkirin *ww.* (jê dike, jê ke) **1.** snijden, afsnijden **2.** (por jêkirin) knippen **3.** (dar jêkirin) kappen, hakken **4.** (heywan jêkirin) slachten, afslachten **5.** (kurt kirin) korten, inkorten **6.** (mêwe jêkirin) plukken
jêli *voorz.* sinds
jêr **1.** *bijw.* beneden, onder **2.** *zn.* de onderkant, de bodem
jêrde [van onder]
jêrîn *bn., bijw.* onder, beneden
jêve kirin *ww.* (jê ve dike, jê ve ke) **1.** losbreken, verbreken **2.** (mêwe) plukken
jêza *zn.* de oorsprong, de origine, de herkomst
jêzayî *bn.* oorspronkelijk
ji *voorz.* van, uit
ji ber *voorz.* vanwege, wegens **ji ber vê** daarom, dus **ji ber vê yekê** vandaar, daarom, om deze reden, hierom, dus **ji ber vî qasî** vandaar
jiber *zn.* het uit het hoofd leren, het uit het hoofd weten
jiber kirin *ww.* uit het hoofd leren, van buiten leren
ji ber ku *voegw.* omdat, want
jibo *voorz.* voor **ezê jibo te bikim** ik zal het voor jou doen
jibona *voorz.* voor
ji der **1.** [van buiten] **2.** [van het buitenland]
ji dêla *voorz.* [in plaats van], namens
ji dil **1.** *bijw.* vrijwillig **2.** [van harte]
jih *zn.* het koord, het snoer
ji hev de ketin *ww.* **1.** verslijten, slijten **2.** aan het scheiden zijn
ji hev kirin *ww.* **1.** van elkaar scheiden, uit elkaar halen **2.** (dakirin) distilleren
ji hev xistin *ww.* onderscheiden, afzonderen, uitzonderen, scheiden, splitsen, delen, indelen
jimar *zn.* **1.** het nummer **2.** het cijfer, het getal
jimara *zn.* **1.** het nummer **2.** het cijfer, het getal
jimartin *ww.* (bijmêre) **1.** tellen **2.** berekenen
jin *zn.* **1.** de vrouw **jin mehr kirin** huwen met, trouwen met, in het huwelijk treden met **2.** (pîrek) de echtgenote, de vrouw

jinane *bn.* vrouwelijk
jin anîn *ww.* trouwen
jinap *zn.* de tante (*vrouw van broer van vader*)
jinbav *zn.* (dêmarî) de stiefmoeder
jinbira *zn.* de schoonzus (*vrouw van broer*)
jindost *zn.* de maîtresse, de bijzit, de vriendin
jinebî *zn.* de weduwe
ji nedî ve *bijw.* plotseling, ineens, onverwachts
jinetî **1.** *zn.* de vrouwelijkheid **2.** *bn.* vrouwelijk
jingar *bn.* roestig, verroest
jinik *zn.* de vrouw, de dame
ji nişka ve *bijw.* plotseling, ineens, onverwachts
jin kirin *ww.* trouwen
jinkok *zn.* het vrouwtje
jinmam *zn.* de tante (*vrouw van broer van vader*)
jinmar *zn.* de getrouwde vrouw
jintî **1.** *zn.* de vrouwelijkheid **2.** *bn.* vrouwelijk
jinxal *zn.* de tante (*vrouw van broer van moeder*)
ji ... pê ve **1.** *voegw.* behalve ... **ji min pê ve** behalve mij **2.** *voorz., bijw.* sinds **ji wê bûyerê pê ve** sinds die gebeurtenis **3.** *voorz.* vanaf **ji îro pê ve** vanaf vandaag
ji vir [vanaf hier], [vanaf dat punt] **ji vir ve** hiervandaan, vanhier **ji vir pê ve** voortaan, van nu af, vanaf nu, in het vervolg, hierna
jixwe *bijw.* overigens, eigenlijk, toch, trouwens
jiyan *zn.* het leven, het bestaan, de levensduur
jiyandin *ww.* (dijiyîne, bijiyîne) laten leven
jiyîn *ww.* (dijî, bijî) **1.** leven **2.** wonen **ez li Den Haagê dijîm** ik woon in Den Haag
jiyînanandin *ww.* (dijiyîninê, bijiyîninê) laten leven
jî I *voegw.* ook **ez jî ji Kurdistanê têm** ik kom ook uit Koerdistan
II *zn.* het (*leren*) koord, het (*leren*) snoer
jîgolo *zn.* de gigolo
jîjk *zn.* *dierk.* de egel
jîjkî derya *zn.* *dierk.* de zee-egel
jîjkî tîravêj *zn.* *dierk.* het stekelvarken
jîjo *zn.* *dierk.* de egel
jîkele *bn.* teder, nieuw, onervaren, piepjong
jîlet *zn.* het scheermes
jîmnastîk *zn.* de gymnastiek

jîn 1. *ww.* (dijî, bijî) leven, wonen 2. *zn.* het leven

jîndar *bn.* levend, organisch

jîndarî *zn.* 1. de vitaliteit, het elan, de beweeglijkheid
2. (saxî) de gezondheid

jînde *bn.* levend

jîndewar *bn.* levend, energiek, beweeglijk, actief

jîndewarî *zn.* 1. de vitaliteit, het elan, de
beweeglijkheid 2. (saxî) de gezondheid

jînenigarî *zn.* de biografie, de levensbeschrijving

jîngiringî *bn.* [van levensbelang], vitaal, cruciaal

jînsal *zn.* (temen) de leeftijd

jîr *bn.* 1. intelligent, slim, wijs, knap, verstandig
2. handig, begaafd, behendig

jîrane *bijw.* verstandig, wijselijk

jîrî *zn.* de intelligentie, het verstand

jîvan *zn.* 1. de afspraak **sibe bi Sociale Dienstê ve**
jîvanek min heye ik heb morgen een afspraak met de
Sociale Dienst 2. (teqsît) de termijn, de
termijnbetaling

jmar *zn.* 1. het nummer 2. het cijfer, het getal

jmare *zn.* 1. het nummer 2. het cijfer, het getal

jmaredar *zn.* (hesêbgêr) de boekhouder, de accountant

jmaredarî *zn.* het boekhouden, de boekhouding

jmareyî pareyî *zn. wisk.* het gebroken getal

jmareyî rêzda *zn. gramm.* het rangtelwoord

jmartin *ww.* (bijmêre) 1. tellen 2. berekenen

jojî *zn. dierk.* de egel

jor *bijw.* boven, bovenaan, bovenop

jorde [van boven]

jorîn *bijw.* boven, bovenaan

jorve [van boven]

junî *zn. anat.* 1. de knie 2. de knieschijf

Jupîter *zn. astron.* Jupiter

jurî *zn.* de jury, de gezworenen

juwan *zn.* de afspraak

jûdo *zn.* het judo

jûjî *zn. dierk.* de egel

jûr *zn., S.* de kamer

jûrî *zn.* de jury

K

k *zn.* de k (*de veertiende letter van het Koerdische alfabet*)

ka I *zn.* (giya) het stro, het hooi

II 1. *vr.vnw.* waar, [waar blijft ...?] **Ka ew li ku ye?**

Waar blijft hij toch? **Ka pirtûka min?** Waar is mijn boek? **z. uitr.** Hé!, Doe eens!, Kijk eens! **Ka binihêre ew li mal e, an na!** Ga eens kijken of hij thuis is!

kab *zn. anat.* de bikkel, het kuitbeen

Kabe *zn.* de Kaaba (*heilig gebouw voor moslims in Mekka*)

kabîne *zn. 1.* (hikumet) het kabinet **z.** de cabine

kabra *zn., S.* (mirov) de man, de manspersoon, de kerel, de gozer, de vent

kabûs *zn.* de nachtmerrie

kac *zn. plantk.* de dennenboom, de den

kaçanî *zn.* het keukengerei **kacanî û firax** het keukengerei, het vaatwerk

kad 1. *zn.* de globe, de bol **z. bn.** bolvormig

kade *zn.* het zandgebak

kadiz *zn. astron.* (kakêşan) de melkweg

kadîn *zn.* de hooischuur, de schuur, de hooizolder

kafir 1. *bn.* ongelovig **z. zn.** de heiden, de ongelovige, de niet-moslim, de ketter

kafiye *zn.* het rijm

kafûr *zn. dierk.* de kamfer, de kamferboom

kafyar *zn. dierk.* de steur

kaho *zn. plantk.* de sla

kahreba I *zn.* de amber

II *zn.* (ceryan) de elektriciteit

kahûr *zn.* (kalanî) de dolk

kaînat 1. *onbep.vnw.* allen, iedereen **z. zn.** de kosmos, het heelal, het universum, de wereld

kaj *zn. plantk.* de den, de dennenboom, de spar, de pijnboom, de grove den

kajistan *zn.* het dennenbos

kajîle *zn. plantk.* de kardemom

kak *zn. 1.* de oudere broer **z.** (mirza) de mijnheer

kakao *zn.* de cacao

kakêşan *zn. astron.* de melkweg

kakil *zn. 1.* de borrelnootjes **z.** het aperitiefje

kakinc *zn. plantk.* de (*witte*) amarant

kakîlbaz *zn. dierk.* de meeuw

kaktûs *zn. plantk.* de cactus

kakût *zn. anat.* (qerqote) het skelet, het geraamte

kal I *bn.* (xam) onrijp

II 1. *bn.* (mêrê kal) oud, bejaard **z. zn.** de oude, de bejaarde **z. zn.** (ced) de voorouder

kalan *zn.* de schede

kalanî *zn. 1.* de dolk **z.** het slagersmes

kalbûn *zn.* de ouderdom **ji ber kalbûnê** vanwege zijn hoge leeftijd

kal bûn *ww.* oud worden, verouderen

kale *zn.* □ een (*de*) leren pantoffel

kaledend *zn.* de grondstof

kaleg *zn. anat.* de angel

kale kal *zn.* het geblaat

kale kal kirin *ww.* blaten, blèren

kalepîr *zn.* de oudere persoon, de senior, de bejaarde

kalepîrî *zn.* de ouderdom

kaler *zn.* de handelsgoederen

kalik *zn. 1.* de voorouder, de grootouder **z.** (bapîr) de opa

kalî *zn.* de ouderdom

kalîn *ww.* (bikale) blaten, blèren

kalîsk *zn.* de koets

Kalo! *uitr. 1.* Ouwe! **z. Opa!**

kalorî *zn.* calorie

kalorîfer *zn.* de (*centrale*) verwarming, de cv

kam I *zn.* (nem) het vocht, de vochtigheid

II *vr.vnw.*, *S./Z.* **1.** (kíjan) welk, welke **2.** (kí) wie

III *zn.* het geluk, de voorspoed

kamar *zn.* de hoepel, de ring

kamaş *zn.* de jonge, gedroogde tabaksbladeren

kamav *zn.* de plas

kamax *zn.* ▶ kamaş

kambax *bn.* ongelukkig

kambax bûn *ww.* **1.** ongelukkig zijn **2.** te gronde gaan, verliederlijken, liederlijk worden

kambaxî *zn.* de ongelukkigheid

kambax kirin *ww.* **1.** iemand ongelukkig maken **2.** vernielen, verwoesten, vernietigen

kamera *zn.* **1.** het fototoestel **2.** (kamerayê film) de camera

kameraman *zn.* de cameraman

kamil *bn.* **1.** volmaakt, geheel **2.** volwassen **mirovekî** **kamil** een ontwikkelde man

kamir *zn.* *plantk.* het riet

kamiran *bn.* ▶ kamran

kamp *zn.* het kamp, de camping

kampanya *zn.* de campagne

kamp danîn *ww.* kamperen

kamran *bn.* **1.** (serfiraz) succesvol, geslaagd (*in het leven*) **2.** (şa) gelukkig, blij

kamranî *zn.* **1.** (serketin) het succes, de prestatie **2.** (şadî) het geluk, de gelukzaligheid

kamyon *zn.* de vrachtwagen, de vrachtauto

kamyonet *zn.* de bestelwagen, de kleine vrachtwagen

kan *zn.* de groeve

kana kevir *zn.* de steengroeve

kanarye *zn.* *dierk.* de kanarie

kanav *zn.* de bron

kanc *bn.* onbeschoft, schaamteloos, brutaal, arrogant

kanê *bijw.* waar, [waar blijft ...?]

kanêje *zn.* *plantk.* de korenbloem

kangeh *zn.* de groeve

kangirû *zn.* *dierk.* de kangoeroe

kanî *zn.* de bron, de waterbron

kanîje *zn.* *plantk.* de korenbloem

kanîn *ww.* (dikane, bikane) kunnen

kant *zn.* het hete water met suiker (*als drank*)

kantîn *zn.* de kantine

kanton *zn.* het kanton

kaos *zn.* de nachtmerrie

kap *zn.* *anat.* de bikkel, het kuitbeen

kapan *zn.* het paadje

kapik *zn.* de zemel

kapital *zn.* (sermaye) het kapitaal

kapitalîst **1.** *bn.* kapitalistisch **2.** *zn.* de kapitalist

kapitalîzm *zn.* het kapitalisme

kapîtilasyon *zn.* de capitulatie

kapok *zn.* *anat.* de schedel, de hersenpan

kapol **I** *zn.* het fijne stro

II *zn.* *anat.* de schedel, de hersenpan

kapox *zn.* de grasmaaier

kapsûl *zn.* de capsule

kar **I** *zn.* **1.** de winst **2.** (kêr) het voordeel, het nut, de baat **3.** (şixul) het werk **4.** de bezigheid

II *zn.* (xweylîn) de zoutmijn

III *zn.* *dierk.* het lam **kar û berx** de geitjes en lammetjes

karak *zn.* de ijzermijn

kar anîn *ww.* gebruiken, uitvoeren

karbend *zn.* het vak, het beroep

kar berdan *ww.* staken

karbîdest *zn.* **1.** (kardêr) de werkgever **2.** (berpirsiyar) de directeur, de bestuurder **karbîdestên dewletê** de staatsbestuurders

karbîrator *zn.* de carburateur

karbon *zn.* de koolstof

karbûran *zn.* de brandstof

karçik *zn.* *plantk.* (hermê) de peer

kardar *zn.* de ambtenaar, de staatsaffaire

karderî *zn.* de instelling, het instituut

kardêr *zn.* de werkgever

kardînal *zn.* de kardinaal

kare *zn.* het vierkant, de/het carré

kareba **I** *zn.* de amber

II *zn.* (ceryan) de elektriciteit

karesat *zn.* de ramp, de catastrofe, het onheil

karesatî *bn.* catastrofaal

karêc *zn.* de hark

- karêj** *zn. anat.* het kaakgewricht
- karêz** *zn.* de tunnel, de ondergrondse weg
- karg** *zn. plantk.* (kuvark) de champignon, de paddestoel
- kargeh** *zn.* de werkplaats, het atelier, het werkhuis
- karger** *zn.* de werker, de arbeider, de werknemer
- kargêr** *zn.* de bestuurder
- karguzarî** *zn.* de service, de dienst **karguzariya civakî** de sociale dienst
- karhatî** *bn.* geschikt
- karik I** *zn.* de silo
- II *zn. dierk.* het lam (*van geit*)
- III *zn.* de kier, de opening, het gaatje
- karî I** *zn. plantk.* (kuvark) de champignon, de paddestoel
- II *zn. plantk.* de gevlekte aronskelk
- karîgeh** *zn.* de kosmos, het universum
- karîkatur** *zn.* de karikatuur
- karîkaturîst** *zn.* de karikaturist
- karîn** *ww.* (bikare) kunnen, in staat zijn, bevoegd zijn
- karînay** *zn., S.* de tweedehands goederen
- karîte** *zn.* de balk
- karîteyî pişt** *zn. anat.* de ruggengraat
- karker** *zn.* de arbeider, de werker, de werknemer
- partiya karkeran** de arbeiderspartij
- karketin** *ww.* bezig zijn
- karkinar** *bn.* gepensioneerd
- kar kirin** *ww. 1.* (şixulîn) werken **2.** winst maken
- karmax** *zn.* de zeef (*met grote gaatjes*)
- karmend** *zn.* de ambtenaar
- karmendî** *zn.* de plicht, de dienst, de functie
- karniyar** *zn. (m.)* de sollicitant, (*v.*) de sollicitante
- karniyarî** *zn.* de sollicitatie
- karniyarî kirin** *ww.* solliciteren
- karok** *zn. plantk.* de champignon, de paddestoel
- karole** *zn.* het ledikant
- karpêk** *zn.* (berhem) het werk, het kunstwerk, het product, de schepping
- karsaz** *zn.* de werkgever, de ondernemer
- karsazî** *zn.* het genootschap, de instelling, het instituut
- kart** *zn. 1.* de kaart **2.** de speelkaart **3.** het visitekaartje
- karte** *zn., S. 1.* de tweede oogst in het jaar **2.** de restanten van de oogst
- kartik** *zn.* de vijl
- kartix** *zn.* de vijl
- kartol** *zn. plantk.* de aardappel
- karton** *zn.* het karton
- kartpostal** *zn.* de ansichtkaart, de prentbriefkaart
- karûbar** *zn. 1.* de handeling, de bezigheid, de voorbereiding **2.** de dagelijkse bezigheden, de arbeid
- karwan** *zn.* de karavaan **reya karwan** de melkweg
- karwankuj** *zn. 1. astron.* de morgenster **2. dierk. de kwartel**
- karwanseray** *zn.* de karavanseraai
- karxane** *zn. 1.* de fabriek **2.** de werkplaats
- karxwe** *zn.* de baas, de werkgever
- karzana** *bn.* deskundig
- kase** *zn.* (piyale) de schaal, de kom, de schotel
- kasik** *zn.* de schaal (*van aardewerk*)
- kasnî** *zn. plantk. 1.* de andijvie, de veldsla **2.** de wilde cichorei
- kasox** *zn. 1.* (das) de sikkkel, de zicht **2.** het snoeimes
- kasûlî** *bn. 1.* bedorven, rot, verrot **2.** (betilî) moe, afgemat, gaar
- kaş** *zn. aardr.* (evraz) de helling, de daling
- kaşan** *zn.* de houten plug
- kaşane** *zn.* het grote herenhuis, het landhuis, de villa
- kaşî** *zn. 1.* (gulthank) de vaas **2.** (fayans) de tegel
- kaş kirin** *ww.* slepen, sleuren, verslepen
- kaşme** *zn. plantk.* de duivelsdrek
- kaşo** *zn.* de hockeystick
- kaşûl** *zn.* de schil
- kat I** *zn.* (dem) de tijd
- II *zn. 1.* (daîre) de verdieping, de etage **2.** (tebeqe) de laag
- katalox** *zn.* de catalogus
- katbeş** *zn.* de registrator
- katedral** *zn.* de kathedraal, de dom
- kategorî** *zn.* de categorie, de rubriek
- katib** *zn. 1.* de secretaris, de klerk **2.** (katibê dadgehê) de griffie, de griffier
- katjmêr** *zn. 1.* het horloge **2.** (katjmêra diwêr) de klok
- katolîk** **1.** *zn.* de katholiek **2. bn.** katholiek, rooms-katholiek

kator *zn. anat.* de kam, de hanenkam
kavanbar *bn.* verdrietig, droevig, treurig
kavil **1.** *bn.* bouwvallig, [in puin liggend], vervallen
2. *zn.* de ruïne, de bouwval
kavil bûn *ww.* in puin liggen
kavil kirin *ww.* ruïneren, ineenstorten, omvergooien
kavir *zn. dierk.* de ooi, de twenter
kavol *zn. anat.* (xaş) de pens
kaw *zn. anat.* de bikkel, het kuitbeen
Kawa *zn.* Kawa (*een legendarische Koerdische onafhankelijkheidsstrijder*) **Kawayê hesinger** Kawa de smid
kawanî *zn. dierk.* de spreeuw
kawdan *zn.* de schede
kawêj *zn.* (kayîn) het herkauwen
kawêj anîn *ww.* herkauwen
kawêj kirin *ww.* herkauwen
kawik *zn. anat.* het gewricht
kawîs *zn.* de nachtmerrie
kax *zn. plantk.* de kweek, het onkruid
kaxez *zn.* het papier
kaxik *zn.* de vaas
kaxîl *zn. plantk.* de komijn
kax kirin *ww.* wieden
kayîn **1.** *ww.* herkauwen **2.** *zn.* het herkauwen
kebab *zn.* de kebab, het geroosterde vlees, het gebraad
kebanî *zn.* de huisvrouw, de huishoudster
kebar *zn.* de vroegte, de morgenschemering, de ochtendschemering
keç **1.** *zn.* het meisje, de meid **keç revandin** een meisje ontvoeren, schaken (*om met haar te trouwen*) **keç xwastin** een meisje om haar hand vragen **2.** *zn.* (dot) de dochter **3.** *zn.* (bakîre) de maagd **4.** *bn.* maagdelijk
keçanî *zn.* de maagdelijkheid
keç anîn *ww.* trouwen (*voor man*)
keç dayîn *ww.* (*uit*) huwelijken
keçel *bn.* **1.** (kel) kaal, kaalhoofdig **2.** (erdê keçel) dor, onbegroeid
keçelî *zn.* de kaalheid
keçelok *zn. dierk.* de gier
Keçê! *uitr.* Meid!

keçhêlî *zn.* de stiefdochter
keçik *zn.* (qîz) het meisje, het jonge meisje
keçîn *bn.* maagdelijk
keçînî *zn.* de maagdelijkheid
keçxapînok *zn.* de rokkenjager
ked *zn.* de arbeid, de moeite, het werk
kedanî *zn.* het pluimvee, het gevogelte
keder *zn.* de smart, het verdriet, de droefenis, de treurigheid
kedî *bn.* tam, getemd, mak
kedî kirin *ww.* temmen
kedînk *zn.* (kûz) de kan, de kruik
kedkar *zn.* de arbeider, de proletariër
kedûn *zn.* de kan, de kruik
kedxwar *zn.* de uitbuiters, de kolonist
ked xwarin *ww.* uitbuiten, uitzuigen
kedxwarî *zn.* de uitbuiting
kef *zn.* het schuim **kefa sawûnê** het zeepschuim
kefa beqê *zn. plantk.* de alge
kefa dest *zn. anat.* de handpalm
kefa dev *zn.* het speeksel
kefalet *zn.* de borg, de borgsom, de borgtocht, de dwangsom
kefandin *ww.* (bikefine) schuimen, laten schuimen
kefaret *zn.* de boetedoening
kefçî *zn.* de lepel
kefçîdank *zn.* het lepelrek
kef dan *ww.* schuimen, bruisen
kefen *zn.* de lijkwade, het doodskleed, het lijkkleed, het doodshemd
kefenê mar *zn.* de slangenhuid
kefen kirin *ww.* iemand het lijkkleed omdoen
kefçîr *zn.* de/het filter, de/het vergiet, de schuimspaan
kefik *zn. plantk.* het zeepkruid
kefi *zn.* de tulband
kefi derya *zn.* de spons
kefil *zn.* de borg
kefkefok *zn. plantk.* het zeepkruid
kef kirin *ww.* schuimen
keřş **I** *zn.* de uitvinding, de ontdekking
II *zn. anat.* de oksel

kefşîl *zn.* de kwijl, het speksel, de zeever
keftar *zn. dierk.* de hyena
kefteleft *zn.* de ruzie
kefteleftî kirin *ww.* ruzie maken
kefxo *zn.* het dorpsheofd
kefxoy *zn.* het dorpsheofd
kefxwê *zn.* het dorpsheofd
kefzer *zn. plantk.* 1. de alge, het wier 2. het zeegras, het zeewier
kehanet *zn.* het orakel, de voorspelling, de waarzegging
kehanet kirin *ww.* voorspellen, waarzeggen
kehêl *zn.* de volbloed (*paard*)
kej *bn.* 1. (porkej) blond **kejê** de blondine, het blondje
kejo de blonde man 2. roodharig
kejave *zn.* de brancard, de draagbaar
kejî *zn. anat.* de klier
kejok *zn. med.* de ischias
kek *zn.* 1. de oudere broer 2. (mîrza) de mijnheer
kel I *zn.* de kook
II *zn.* het kalf (*van twee jaar oud*)
kelagirî *bn.* huilerig, betraand
kelan *zn.* het koken, de kook
kelandin *ww.* (bikelîne) koken, aan de kook brengen
kelandî *bn.* gekookt
kelaş *zn.* (kelax) het kadaver, het aas, het kreng
kelat *zn.* de burcht, het fort
kelax *zn.* het kadaver, het aas, het kreng
kelbetan *zn.* 1. de tang 2. *anat.* de schaar (*van kreeft*)
kel dan *ww.* koken, aan de kook zijn
kele *zn.* (kelat) het kasteel, de vesting, het fort, het slot
keleba *zn. dierk.* de haan
kelef *zn.* het (*grote*) kluwen
kelegî *zn.* de ontvangstzaal
kelegîrî 1. *bn.* huilerig 2. *zn.* de snik
kelegîrî bûn *ww.* op het punt staan in tranen uit te barsten
kelegîrî kirin *ww.* laten huilen, doen huilen
kelek I *zn.* de schuit, het schuitje, de boot
II *zn. anat.* de kieuw
kelekvan *zn.* de bootsmann

kelem I *zn. plantk.* de kool
II *zn. plantk.* 1. de eik 2. het eikenbos
III *zn.* de pin, de spie
kelemêş *zn. dierk.* de mug
kelemîz *bn.* incontinent
kelemsor *zn. plantk.* de rodekool
kelendûr *zn. plantk.* de distel
keleng *zn. plantk.* de kardoen
kelepçe *zn.* de handboei
kelerim *zn. plantk.* de bloemkool
kelestûn *zn.* (keskesor) de regenboog
keleş *bn.* 1. (rind) mooi 2. (êgid) moedig, dapper, heldhaftig
kelê *bn.* ongezoeten, zoutloos, zouteloos
kelgamêş *zn. dierk.* de buffelstier
kelh *bn.* zeldzaam
kel hatin *ww.* koken, aan de kook zijn
kelhok *zn.* het kasteeltje
kelhoşk *zn. aardr.* de bergpas, de bergengte
kelik *zn.* de mand, de korf
kelistin *ww.* (bikelize) gluren, beloeren, turen, loeren
kelî *bn.* ongezoeten, zoutloos, zouteloos
kelîçe *zn. plantk.* de (*drie jaar oude*) buffelstier
kelîj *zn.* de invloed, de macht, het gezag
kelîlan *zn.* de warmte, de hitte
kelîn *ww.* (bikele) koken
kelk I *zn.* (ban) het dak
II *zn.* (feyde) het nut
kelkel *zn.* de hitte
kelk girtin *ww.* benutten, profiteren
kelkot *bn.* 1. (kevn) oud 2. (xar û xiç) krom, bochtig
kelle *zn. anat.* de kop, het hoofd
kelmêş *zn. dierk.* de mug
kelmîz *bn.* incontinent
kelpezî *zn. dierk.* de/het kameleon
kelpik *zn. anat.* de flank, de zijde
kelpîç *zn.* de ongebakken bouwsteen
kelû *zn.* de horoscoop
kelûça çîn *zn. dierk.* de forel
kelûk *zn. dierk.* (masîxatûnk) de zalm
kelûmel *zn.* de uitrusting, de outillage

kelwaz *zn.* het vriesweer

kelx [zeer oud]

kelxane *zn.* de gieterij

kemal *zn.* de rijpheid

keman *zn. muz.* de viool

kemance *zn. muz.* het viooltje

kemanjen *zn.* de violist, de vioolspeler

kemax *zn. anat.* de heup, de bil

kember *zn.* 1. (şûtik) de riem, de gordel 2. (di mîmariyê de) de boog, het overwelfsel, de welving

kemend *zn.* de lasso

kemendbestane *zn.* de worsteling

kemer *zn.* 1. (şûtik) de riem, de gordel 2. (di mîmariyê de) de boog, het overwelfsel, de welving

kemitandin *ww.* (bikemitîne) aanbranden

kemitîn *ww.* zuur worden (*van melk*)

kemîn *zn.* de hinderlaag, de valstrik **ketin kemînê** in een hinderlaag lopen, verstrikt raken

kemîn girtin *ww.* in een hinderlaag liggen, op de loer liggen

kemole *zn.* het vat

kemtiyar *zn. dierk.* de hyena

ken *zn.* het gelach

kenandin *ww.* (bikenîne) doen lachen, aan het lachen brengen

kenar *zn.* (kêlek) de rand, de kant

kenarî *zn. dierk.* de kanarie

kend *zn.* 1. de gracht, de sloot 2. *aardr.* het dal, de vallei

kendal *zn. aardr.* de kloof, het klif, de afgrond, het ravijn

kendir *zn. plantk.* de hennep

kenef *zn.* het toilet, de wc

kengê *bijw.* wanneer **ji kengê ve** sinds wanneer

kengirû *zn. dierk.* de kangoeroe

kenik *zn. med.* de korst

kenişte *zn.* de synagoge

kenife *zn.* het toilet, de wc

kenîn *ww.* (bikene) 1. lachen, glimlachen **Tu çi dikenî?**

Waarom lach jij? 2. uitlachen **ew li min dikene** hij lacht me uit

kenok 1. *bn.* (devken) joviaal 2. *zn.* (pêkenok) de mop

kenze *zn.* de trui, de pullover

kepaze *bn.* 1. (qerfok) belachelijk, waardeloos 2. (rezîl) schaamteloos, infaam, verachtelijk, laag

kepek *zn.* 1. de zemel 2. (kepeka serî) de roos (*op hoofd*)

kepenek *zn.* het ijzeren rolluik

kepez *zn.* het heideveld

kepeze *zn.* ▶ kepaze

kepir *zn.* (holik) de hut, de barak, het kot

kepî *zn. anat.* (poz) de neus

kepîr *zn.* de tandsteen

kepû *zn. anat.* de neus

ker I *zn. dierk.* de ezel

II 1. *bn.* doof, slechthorend 2. *zn.* de dove, de slechthorende

kerajo *zn.* de ezeldrijver

keramet *zn.* het mirakel, het orakel

kerane *bijw.* ezelachtig

keravî *zn.* ▶ pelîkan

kerb *zn.* (keder) het verdriet, het leed, de pijn, de smart

kerbeng *zn. plantk.* het wrangkruid, de wrangwortel

kerbeş *zn. plantk.* de distel

kerçik *zn. plantk.* de ricinusboom, de wonderboom, de castorolieboom

kerçilandin *ww.* (bikerçilîne) mengen, mixen

kerdî *zn.* het bloembed

kerefz *zn. plantk.* de knolselderij, de selderij

kereh *bn.* lelijk

kereh kirin *ww.* lelijk maken, ontsieren, verminken

kerihtî *zn.* de lelijkheid

kerem *zn.* de vrijgevigheid, de gulheid **Ji kerema xwe!**
◊ Alstublieft!

Kerem ke! *uitr.* Alstublieft!

kereng *zn. plantk.* de kardoen

kereste *zn.* het bestekhout, het bouwhout

kerewuz *zn. plantk.* de knolselderij

kerexne *zn.* de pook, de tang

kerg *zn.* (dezgeh) de werkbank, de werktafel, de stand

kergez *zn. dierk., S.* de gier

kerguh *zn. dierk.* het konijn

kerifîn *ww.* (bikerife) zijn buik vullen, zich vol stoppen

kerihandin *ww.* (bikerihîne) afstoten, weerzinwekkend, verafschuwen

kerihîn *ww.* (bikerihe) haten, walgen van, afkeer hebben van, verafschuwen

kerik I *zn. anat.* (şertik) het vorkbeen

II *zn. anat.* (guh) het oor

kerixandin *ww.* (bikerixîne) 1. rot laten worden
2. ergeren, vervelen

kerixîn *ww.* (bikerixe) vervelen, zich ergeren

kerî I *zn.* (dînî) de stommiteit

II *zn.* 1. de doofheid 2. (bêdengî) de stilte

III *zn.* (naxir) de kudde

IV *zn.* (parçe) het deel, het stuk **kerî kirin**

stukmaken, klein maken, breken, delen **kerî bûn**
stukgaan, kapotgaan

kerîm *bn.* 1. vrijgevig, gul, royaal 2. tolerant, toegevend

kerke *zn.* het schiereiland

kerkedan *zn. dierk.* de neushoorn

kerkûk *zn. dierk.* 1. het winterkoninkje 2. de klauwier

kerme *zn.* 1. de gedroogde mest 2. de aardkluit, de kluit,
de klomp

kermêş *zn. dierk.* de mug

kermoz *zn. dierk.* (kelmêş) de mug

keroşk *zn. dierk.* de haas, het konijn

kerpeze *zn. dierk.* de/het kameleon

kerrax *zn.* de oever

kerre *zn.* 1. (kevir) de steen 2. (zinar) de rots, de klip

kerrehû *zn.* de samoen, de samoem

kerrik I *bn.* (xam) onrijp (*vrucht*)

II *zn.* (dezgeh) de werkbank, de werktafel, de stand

kersele *zn. dierk.* de aalscholver, de schollevaar

kerseleyî keran *zn. dierk.* 1. de gier 2. de raaf

kert *zn.* de kerf

kertek *bn.* veel, heleboel, talrijk, overvloedig

kerû *zn.* de schimmel (*kaas e.d.*)

kerwan *zn.* de karavaan

kerx [zeer oud]

kerxane *zn.* het bordeel, de hoerenkast

kerxur 1. *bn. fig.* vraatzuchtig, gulzig 2. *zn. dierk.* de gier

kes 1. *zn.* de persoon, het individu, de mens **kesê**

duhemîn de tweede persoon 2. *onbep.vnw.* (mirov)

men 3. *onbep.vnw.* (kesek) iemand **kesê wî tune** hij

heeft niemand **kes nîne** er is niemand **Kes li wir**

heye? Is er iemand daar?

kesad *bn.* slap, [niet druk], stil (*van markt enz.*)

kesas *bn.* ongelukkig

kesat *zn.* de pekel, de inmaak

kesaxtin *ww.* (bikesixîne) snoeien, afsnijden, bekorten
(*van planten*)

keser *zn.* (kovan) het verdriet, de droevigheid, de
treurigheid

kesibandin *ww.* (bikesibîne) verwerven, verdienen

kesidandin *ww.* (bikesidîne) pekelen

kesirandin *ww.* (bikesirîne) 1. verdriet doen, bedroeven
2. (betilandin) vermoeien

kesirîn *ww.* (bikesire) 1. verdrietig worden, bedroefd
worden 2. (betilîn) moe zijn

kesixandin *ww.* (bikesixîne) snoeien

kesk *bn.* groen **kesk bûn** groen worden, groenen

keskankiroj *zn. dierk.* de appelvink

keskesor *zn.* 1. de regenboog 2. *fig.* de Koerdische vlag

keskûsor *zn.* 1. de regenboog 2. *fig.* de Koerdische vlag

kesp *zn.* de veekoek

kesper *zn.* de groenogige

kestane *zn. plantk.* de kastanje

keşa *zn.* de monnik

keşe *zn.* de monnik

keşf *zn.* de uitvinding

keşîne *zn. dierk.* de zalm

keşîş *zn.* de monnik, de kloosterling, de priester

keşîşxane *zn.* het monnikenklooster

keşk I *zn. anat.* 1. de knieschijf 2. de gewrichten

II *zn.* de gedroogde yoghurt

keşke Als ... toch ... was, Ik wou dat ...

keşkêlenê *zn. dierk.* de ekster

keşkol *zn.* de halsdoek, de das

keşkûr *zn.* de gedroogde mest

keşt *zn.* het schip, de boot

keştî ba *zn.* de zeilboot

keştî ceng *zn.* het oorlogsschip

keştî dûkelî *zn.* de stoomboot

keştîgeh *zn.* de haven

keştî masîvanî *zn.* de vissersboot

keştî Nuh *zn.* de ark van Noach

keştivan *zn.* de zeeman, de matroos, de zeevaarder, de
schipper

keşûşke *zn. dierk.* de spreekw

keşwer *zn.* (welat) het land

ket *zn. plantk.* de klaver

keta sor *zn. plantk.* de rode klaver

keten *zn. 1. plantk.* het vlas **2.** het linnen, het linnenweefsel

ketin *ww.* (bikeve) **1.** vallen, neervallen **2. fig.** verzwakken, verarmen, economisch verarmen **belengaz ketin** verarmen **3.** (dest pê kirin) beginnen met **4.** (tev bûn) meedoen **5.** (lêketin) raken, bereiken **gule lê ketin** de kogels sloegen in **kurm li penîr ketin** er zijn maden in de kaas gekomen **6.** aftrekken **jê ketin** aftrekken **7.** acceptabel zijn, aanvaardbaar zijn **ket serê min** ◇ ik vind het aanvaardbaar

ketxûda *zn.* het dorpshoofd

keûçûk *zn.* de/het rubber, de/het gummi

kevan *zn.* de boog, de kruisboog

kevane *zn. 1.* (voor brug of gebouw) de boog, het overwelfsel **2. gramm.** de haakjes () of { } of []

kevaştin *ww.* (bikevêşe) knagen, kluiven, knabbelen

kevgî *zn.* de lepel

kevin *bn.* verouderd, oud

kevir *zn.* de steen, de pit, de kei

kevirbir *zn.* de steenhouwer

kevirê êş *zn.* de molensteen

kevirê gora *zn.* de grafsteen

kevirê helan *zn.* het marmer

kevirê heste *zn.* de vuursteen

kevî *zn. 1.* de kust, de wal, de oever **2.** de kant, de rand, de zijde **keviya çem** aan de oever van de rivier

kevişen *zn.* het strand

kevjâl *zn. dierk.* de kreeft, de krab

kevjâlî derya *zn. dierk.* de zeekreeft

kevn *bn. 1.* oud, versleten, verouderd **2.** (ê berê) voormalig, vroeger **3.** antiek, klassiek **4.** ouderwets

kevnare *bn.* (kevn) antiek, versleten, [heel oud]

kevnarik *zn.* de tweedehands spullen

kevn bûn *ww. 1.* oud worden **2.** (hincirîn) verslijten, afslijten

kevnepereş *bn.* conservatief, traditioneel

kevnepîr *zn.* de bejaarde

kevneşop *bn.* traditioneel

kevneşopî *zn.* de traditie, de gewoonte

kevnîfiroş *zn.* de uitdrager, de voddenman

kevnîk *bn.* waardeloos, rot, bedorven

kevnîkê pîrê *zn.* het spinnenweb

kevnî I *zn.* het spinnenweb

II *zn.* het conservatisme, de behoudzucht

kevok *zn. dierk.* de duif

kevot I *zn. dierk.* de tortelduif

II *zn. plantk.* de ahorn, de esdoorn, de els

kevroşk *zn. dierk.* het konijn, de haas

kevs *zn. plantk.* het kroos

kevz *zn. plantk.* het kroos

kevze *zn. plantk.* het kroos

kew I *zn. dierk.* de patrijs

II *bn. 1.* blauw **2.** (şîn) groen

kewa *zn.* het brandmerk

kewandin *ww.* (bikewîne) **1.** brandmerken, met een brandmerk tekenen **2.** lassen

kewanî *zn.* de huisvrouw

kewar I *zn.* (kewara mêşa) de bijenkorf

II *zn. plantk.* het kroos

kewbedar *zn. astron.* de Boogschutter

kevgî *zn.* de lepel

kevgîrk *zn. dierk.* de (grijze) patrijs

kewdan I *zn.* (qilif) de schede

II *zn.* (şert) de voorwaarde

kewer *zn.* ▶ gûlik

kewgîrîn *ww.* (bikewgîre) janken

kewişandin *ww.* (bikewîşîne) doen vallen

kewişîn *ww.* (bikewîşe) neervallen, omvallen, vallen

kewîn *ww.* (dikewe, bikewe) **1.** gebrandmerkt worden **2.** gelast worden, gelijmd worden

kewkurd *zn.* de zwavel, de/het sulfuur

kewn *bn. 1.* oud, versleten, verouderd **2.** (ê berê)

voormalig, vroeger **3.** antiek, klassiek **4.** ouderwets

kewsûsk *zn.* ▶ sûsik

kewtandin *ww.* (bikewtîne) laten blaffen

kewte kewt *zn.* het geblaf

kewte kewt kirin *ww. 1.* blaffen, keffen **2. fig.** kletsen, ouwehoeren

- kewtin** *ww.* (bikewe) vallen
- kewtîn** *ww.* (bikewte) blaffen
- key** *zn.* (şah) de koning
- keya** *zn.* 1. (ketxûda) het dorpsheofd 2. (şah) de koning
- keyandin** *ww.* (bikeyîne) karnen, krachtig roeren, doen kolken
- keyanî** 1. *bn.* koninklijk 2. *zn.* het koninkrijk
- keybanû** *zn.* 1. de koningin, de vorstin 2. de prinses
- keyf** *zn.* ▶ kêf
- keyfî** *bn.* willekeurig, eigenmachtig
- keyfxwaş bûn** *ww.* 1. op zijn gemak zijn, lekker in zijn vel zitten, zich lekker voelen 2. blij zijn, gelukkig zijn
- keyîn** *ww.* (bikeyê) (keyandin) karnen, krachtig roeren
- keyperest** *bn.* monarchist
- keyperestî** *zn.* het monarchisme
- keys** *zn.* (gunstige) de gelegenheid, de aanleiding, de kans **keys lê hatin** de gelegenheid krijgen om, een gelegenheid aangrijpen
- keys gerîn** *ww.* een gunstige gelegenheid zoeken
- keysgîr** 1. *bn.* opportunist 2. *zn.* de zelfzuchtige persoon
- keysperest** 1. *bn.* opportunist 2. *zn.* de zelfzuchtige persoon
- keysperestî** *zn.* het opportunisme
- keyvan** *zn.* 1. de kokkin 2. (kebanî) de huishoudster, de huisvrouw
- Keywan** *zn. astron.* Saturnus
- kezab** *zn.* het salpeterzuur
- kezaxtin** *ww.* (bikezêxe) snoeien, uitdunnen, besnoeien
- kezeb** *zn.* 1. *anat.* de lever 2. *fig.* de moed, het lef
- kezeba reş** *zn.* de lever
- kezeba sor** *zn.* de long
- kezibandin** *ww.* (bikezibîne) ontkennen
- kezî** *zn.* de vlecht, de haarlok
- kezwan** *zn. plantk.* 1. de terpentijnboom 2. de/het mastiek, de gomboom
- kê** *vr.vww.* wie, wiens **Kê te re got?** Wie heeft jou dat verteld? **Kê li wî xist?** Wie heeft hem geslagen? **Ew ya kê bû?** Van wie was dat? **Ew bavê kê ye?** Wiens vader is hij?
- kêç** *zn. dierk.* de vlo
- kêf** *zn.* 1. (zewq, sefa) het plezier, het genoeg 2. (şahî de pret, de pretmakerij, de feestelijkheid 3. (çoşî) de uitgelatenheid, de opgewektheid, de vrolijkheid 4. (dilşayî) de stemming, het goede humeur, de luim **bêkêf** ontstemd, mismoedig, naargeestig **bêkêfî** de ontstemdheid
- kêfare** *zn.* de boetedoening
- kêf kirin** *ww.* genieten van, zich amuseren, zich vermaken
- kêfşing** *zn. dierk.* de kreeft
- kêfte** *zn. aardr.* het irrigatiemeer
- kêfxwaş** *bn.* blij, gelukkig, verheugd, tevreden, plezierig
- kêfxwaşî** *zn.* de vreugde, de blijdschap, het genot, het amusement
- kêl** *zn.* 1. de grafsteen 2. de obelisk
- kêlan** *ww.* (bikêle) 1. (kolan) graven 2. (mer kirin) ompspitten 3. (ajotin) ploegen
- kêl dan** *ww. (grof)* naaien
- kêlek** 1. *bijw.* naast, bij, vlakbij **dan kêlekê hev** naast elkaar komen 2. *zn. anat.* de flank, de zijde, de zijkant
- kêlendî** *zn.* de zeis
- kêlik** *zn.* de grafsteen
- kêlindî** *zn.* de zeis
- kêling** *zn.* de zeis
- kêlî** 1. *voorz.* wegens, [ten gevolge van] 2. *bn.* secundair
- kêlûde** *zn.* de schelp
- kêlûn** *zn.* de klamp, de klem
- kêlûn kirin** *ww.* vastklemmen, klampen, goed dichtmaken
- kêm** I *bn.* 1. (hindik) weinig, minder **kêm bêje zêde** bike ◊ minder praten meer doen 2. (netemam) onvolledig, incompleet, onvoltooid 3. (biqisûr) gebrekkig 4. (kêmehil) onvoldoende, tekort, ontoereikend
- II *zn. med.* de etter
- kêmanî** *zn.* het gebrek, het tekort
- kêmasî** *zn.* 1. het gebrek, het tekort, de tekortkoming 2. (qebehet) de schuld, de ongerechtigheid, de fout **kêmasiya min bibore** vergeef mijn fout 3. (qisûr) het mankement, het gebrek, de handicap 4. (netemamî) de onvolkomenheid, de gebrekkigheid

kêmbër *bn.* smal, strak, krap, nauw

kêmbîr *bn.* vergeetachtig

kêm bûn *ww.* afnemen, minder worden, verminderen, verlagen, dalen, weinig worden

kêm dîtin *ww.* minachten, geringschatten

kêmhiş *bn.* zwakzinnig

kêmî *zn.* het tekort, het gebrek, de tekortkoming, het gemis

kêm kirin *ww.* 1. verminderen, doen afnemen, verlagen
2. beperken, inkrimpen 3. (deng kêmbîr kirin) dempen

kêmtîr *bn.* minder

kêmtîrîn *bn.* minst

kêmuze *bijw.* ongeveer, [min of meer], circa, plusminus

kêmxwîni *zn. med.* de anemie, de bloedarmoede

kêr I *zn.* het mes **kêr kirin** met een mes steken

II *zn.* het nut, de nuttigheid, de baat, het voordeel, de uitwerking, de winst

kêrandin *ww.* gebruiken, benutten, baten

kêranîn *ww.* gebruiken, benutten, baten

kêr hatin *ww.* nuttig zijn, bruikbaar zijn

kêrhatî *bn.* bruikbaar, nuttig

kêrik *zn.* het zakmes

kêrt *zn.* de inkeping, de keep, de kerf

kêrt kirin *ww.* inkepen, insnijden

kêşan *ww.* (bikêşe) wegen

kêşandin *ww.* (bikêşîne) ▶ kişandin

kêwan *zn.* ▶ keywan

kêwe *zn.* de rots

kêyandin *ww.* (bikêyîne) karnen

kêz *zn. dierk.* de kever

kêzezer *zn. dierk.* de Spaanse vlieg

kêzêreş *zn. dierk.* de hommél

kêzik *zn. dierk.* 1. de kever 2. het insect

kêzika gûgerîn *zn. dierk.* de mestkever

kibrît *zn.* de lucifer

kicîr *zn.* (ço) de stok, de knuppel

kiçûle *zn.* het hennepouw

kifêrî *zn. plantk.* de tamarisk

kifik *zn. biol.* de schimmel

kifkarik *zn. plantk.* de champignon, de paddestoel

kifkifok *zn. plantk.* het fluitenkruid

kifko bûn *ww.* beschimmelen, schimmelen

kifir *zn.* (nifir) het schelden, de vloek, het gevloek

kifrbaz [grof in de mond]

kifir kirin *ww.* schelden, uitschelden, vloeken

kifş *zn.* de uitvinding, de ontdekking

kifş kirin *ww.* uitvinden, ontdekken

kifte *zn.* het gehaktballetje

kiftexor *zn.* de opschepper, de snoever

kil *zn.* de oogschaduw

kilam *zn.* het liedje, het lied, de zang **kilam gotin**
zingen

kilambêj *zn.* de zanger

kilandin *ww.* (bikilîne) karnen

kilb *zn. anat.* de hoektand

kilçan *zn.* de zaklantaarn

kilçêv *zn.* het oogpotlood

kilêb *zn.* de schoffel, de hark

kilêb kirin *ww.* omhakken

kilêjî *zn. anat.* het staartbeen, het stuitbeen, het stuitje

kilik I *zn. anat.* de bult (*van kameel*)

II *zn. anat.* het staartje

kilisandin *ww.* (bikilîsîne) pleisteren

kiliş *zn.* (gelêş) de humus

kilîl *zn.* de sleutel

kilît *zn.* 1. de sleutel 2. het slot

kilîtçêker *zn.* de sleutelmaker

kilît kirin *ww.* sluiten, op slot doen, afsluiten

kil kirin *ww.* de ogen opmaken

kilor *zn.* de pastei

kilosk *zn.* het aardewerk

kilox *zn. anat.* de schedel, de hersenpan

kils *zn.* de kalk

kils bûn *ww.* verkalken, tot kalk worden, calcineren

kilsîn *bn.* kalkhoudend

kim *zn.* 1. de hoed 2. de puntmuts

kimax *zn. anat.* de heup, de bil

kimê *zn.* 1. de kurk, de plug, de stop 2. *plantk.* de kurkeik, de kurkboom 3. *plantk.* de truffel

kin *bn.* kort

kin bûn *ww.* 1. korter worden 2. (*qumas*) krimpen

kinc *zn.* (cil) de kleding, de kledij, het kleed, het gewaad
kinc li xwe kirin zich aankleden **kinc ji xwe kirin**
 zich uitkleden
kincik *zn.* (paçik) het vod, de lap, de/het lor
kindir *zn.* *plantk.* de hennep
kinêr **I** *zn.* *plantk.* **1.** de citroengele honingklaver **2.** het vogelpootje
II *zn.* *plantk.* de els
III *zn.* *med.* de zweer, het abces, de steenpuist, de etterbuil, het ettergezwel
king *zn.* *anat., S.* de dij
kinîse *zn.* de kerk
kin kirin *ww.* **1.** korter maken, afkorten **2.** (qumaş) inkorten, inleggen, verkorten
kinose *zn.* de bezem
kiras *zn.* **1.** (bincil) het ondergoed **2.** (pirehen) het hemd, het overhemd **3.** (kinc) de kleding
kirde *zn.* *gramm.* het onderwerp, het subject
kirdin *ww.* ▶ kirin
kiremît *zn.* de baksteen
kirê *zn.* de huur, de huurprijs, de pacht
kirêb *zn.* het onbebouwd laten, het braak laten liggen
kirêc *zn.* de kalk
kirê dan *ww.* verhuren
kirêdar *zn.* de huurder
kirê girtin *ww.* huren
kirêjok *zn.* *anat.* de oorschelp
kirêkar *zn., S.* de arbeider
kirê kirin *ww.* huren
kirêt *bn.* smerig, vuil, vies **kirêt bûn** vuil worden, vervuilen, vies worden
kirêt kirin *ww.* vuilmaken, bevuilen, vervuilen, bemorsen
kirin *ww.* (dike, bike) **1.** maken, doen **ji xwe kirin** zich uitkleden **li xwe kirin** zich aankleden **2.** begaan, plegen, bedrijven **3.** (kar kirin) werken, arbeid verrichten **4.** (cîh anîn) uitoefenen, beoefenen, verrichten, uitvoeren **5.** (anîn holê) scheppen, tot stand brengen **6.** (serrast kirin) samenstellen **7.** produceren, vervaardigen **8.** (tamîr kirin) repareren, maken

kirin der *ww.* verwijderen, uitgooien, uitzetten
kirin hawar *ww.* hulp vragen
kirin ser *ww.* vermeerderen, bijleggen, bijstorten, toevoegen
kiriyar *zn.* de koper, de klant, de consument
kirîn *ww.* (bikire) kopen
kirîsk *zn.* *dierk.* de krekel
kirîv *zn.* de peet (*bij besnijdenis*)
kirkişîn *ww.* (bikirkîşe) barsten
kirkût *zn.* de lucifer
kirm *zn.* *dierk.* de worm
kirman *zn.* het kasteel, de vesting
kirosk *zn.* *plantk.* de wilde peer
kirp *zn.* het accent, de klemtoon
kirpandin *ww.* beklemtonen, accentueren
kirre kir *bijw.* krakend
kirrotî *zn.* *med.* de rachitis
kirte kirt *bijw.* krakend
kirtên *zn.* *gramm.* het afkappingsteken, de apostrof (")
kirtik *zn.* *anat.* het kraakbeen
kirt kirin *ww.* afsnoeien, afknippen, knarsen
kirtnak *zn.* de deegroller
kirtûpan *bn.* oppervlakkig, vluchtig, [niet grondig], onnauwkeurig
kirûr *telw.* vijfhonderdduizend
kirvatî *zn.* het peetschap (*bij besnijdenis*)
kiryar *zn.* **1.** *gramm.* (kirde) het onderwerp **2.** (kiriyar) de klant
kisbûkar *zn.* **1.** het ambacht, het handwerk **2.** (tîcaret) de handel
kisûr *zn.* de stof, het weefsel
kişandin *ww.* (bikişîne) **1.** trekken, naar zich toe trekken, uittrekken **2.** (kaş kirin) slepen, wegslepen **3.** (rakêşan) aantrekken, bekoren, verlokken **4.** (rakirin) omhoogtrekken, hijsen **5.** (cixare kişandin) roken **6.** (pîvan) wegen **7.** (ceza kişandin) uitzitten, boeten **8.** (kinc kişandin) krimpen, inkrimpen **9.** (lêçûn) aarden naar, lijken op **10.** (derd kişandin) lijden, ondergaan, moeilijkheden ondervinden **me pir kişand** wij hebben het erg moeilijk gehad **11.** (semaxî kirin) uithouden, verdragen, dragen

12. (film kişandin) opnemen 13. (ga dan) dekken, doen
paren

kişkişandin *ww.* (bikişkişîne) ophitsen, opruien,
provoceren

kişmiş *zn. plantk.* de bes, de aalbes

kişre *zn.* de slee, de slede

kiştûkal *zn.* 1. (çandinî) de landbouw, de akkerbouw
2. (mijûlî) de bezigheid

kişwer *zn.* (welat) het land

kitan *zn.* het linnen

kitêb *zn.* het boek

kitêbxane *zn.* de bibliotheek

kitik *zn. dierk.* de kat, de poes

kitikî *bn.* beschimmeld

kitkite *zn.* het detail

kitrim *bn.* (gelemper) algemeen

kitrimî *bn.* algemeen

kivark *zn. plantk.* de champignon

kivloşk 1. *bn.* rimpelig 2. *zn.* (kivloşkê qumaş) de
kreukel 3. *zn.* (kivloşkê rû) de rimpel, de frons

Kixe! *uitr.* Blijf afl, Dat is vies!

kixîn *ww.* (bikixe) kuchen, hoesten

kixse *zn. plantk.* de sjalot

kiyas *zn.* het testament

kizik *zn.* de kaan, de kaantjes

kizin *zn. plantk.* de wikke, de lathyrus, de voederwikke

kizirandin *ww.* (bikizirîne) roosteren, grillen

kizîr *zn.* 1. de dorpsbewaker 2. (hakem) de
scheidsrechter

kî *vr.vnw.* wie

kîbar *bn.* beleefd, beschaafd, deftig, net, hoffelijk,
galant, welgemanierd

kîf *zn.* de handtas

kîjan *vr.vnw.* welk, welke

kîl *zn.* de klei

kîlo *zn.* de/het kilo

kîlometir *zn.* de kilometer

kîlowat *zn.* de kilowatt

kîloxram *zn.* het kilogram

kîlte *zn.* de klei

kîmye *zn.* de scheikunde, de chemie

kîmyeger *zn.* de scheikundige, de chemicus

kîmyewî *bn.* chemisch

kîmyon *zn. plantk.* de komijn

kîn *zn.* de haat, de wrok

kîndar *bn.* haatdragend, wraakgierig

kîndarî *zn.* de hatelijkheid, de wraakgierigheid

kîn girêdan *ww.* haat koesteren tegen, haten

kîn girtin *ww.* haat koesteren tegen, haten

kînin *zn.* de kinine

kînoyî *bn.* (kîndar) haatdragend

kîper *zn. anat.* de dunne darm

kîr *zn. anat.* de penis, de lul, de pik

kîrman *zn.* de spinner

kîroşk *zn. dierk.* het konijn, de haas

kîroşkî hindî *zn. dierk.* de cavia

kîse *zn.* 1. de zak, het zakje 2. (kîseyê pere) de
portemonnee, de beurs 3. (kîseyê hemamê) het
washandje

kîsekêş *zn.* de masseur (*in een badhuis*)

kîse kirin *ww.* iemand met een washandje wassen

kîsel *zn. dierk.* (kûsî) de schildpad

kîsik *zn.* 1. de zak, het zakje 2. (kîsikê pere) de
portemonnee, de beurs

kîso *zn. dierk.* de schildpad

kîşwer *zn. aardr.* 1. (welat) het land 2. (îqlîm) het
klimaat, de luchtstreek 3. (parzemîn) het continent

kîtab *zn.* (pirtûk) het boek

kîte *zn. gramm.* de lettergreep, de syllabe

kîve *bijw.* 1. (ku de) waarheen, [waar naar toe] 2. (ji ku)
[van waar], waarvandaan

kîwan *zn. astron.* Saturnus

klasîk *bn.* klassiek, antiek, oud

klînik *zn.* de kliniek

kloç *zn.* de horen, de hoorn, (kloçê askê) het gewei

klor *zn. chem.* de/het chloor

klorofil *zn.* het chlorofyl

kloroform *zn.* de chloroform

ko I *zn. astron.* de plejaden, het Zevengesternte
II *zn. aardr., Z.* de berg

koalisiyon *zn.* de coalitie

kobald *zn. chem.* het kobalt

- kobay** *zn. dierk.* de cavia
- kobra** *zn. dierk.* de cobra
- koc** *zn.* het hangslot
- koç** *zn.* de verhuizing, de migratie
- koç bûn** *ww.* emigreren
- koçek** *zn.* de danser
- koçer** *zn.* 1. de nomade 2. de nomaden
- koçerî** *bn.* nomadisch
- koçik** *zn.* de wachtkamer
- koç kirin** *ww.* emigreren
- kod** *zn.* de mok, de drinkbeker
- kode** *zn.* de huur (*van grasveld of weiland*)
- kodik** *zn. anat.* het bekken
- kodoş** *zn.* de pooier, de souteneur
- kodqelên** [ongeluk brengend]
- koga** *zn.* 1. de winkel 2. het warenhuis
- koh** *zn. aardr., S.* de berg
- koj** *zn.* de jonge buffel
- kok** **I** *bn.* sierlijk, decoratief, opgesmukt, fraai
II *zn.* 1. de stam (*van planten*) 2. de stengel
III *zn. muz.* de stemming, het akkoord
- kokaîn** *zn.* de cocaïne
- kokandin** *ww.* (bikokîne) versieren, verfraaien
- kokenar** *zn. plantk.* de papaver, de maankop
- kokim** *bn.* (kal) oud, bejaard
- kokî** *zn.* de mooiheid, de fraaiheid
- kok kirin** **I** *ww.* versieren, verfraaien, opsmukken, mooi maken
II *ww. muz.* stemmen
- kokos** *zn.* de waterpijp
- kokteyl** *zn.* de cocktail
- kol** *zn.* de vuist, de knuist
- kolan** **I** *zn.* de straat, de kade, de laan, de weg
II *zn. anat.* de schouder
III *ww.* (bikole) graven, delven
- kolandin** *ww.* (bikolîne) graven, delven
- kolan kirin** *ww.* op zijn schouders dragen
- kole** *zn.* (dîl) de slaaf, de lijfeigene
- kole bûn** *ww.* tot slaaf worden
- koledarî** *zn.* de slavernij, de lijfeigenschap, het knechtschap
- kolej** *zn.* het college
- kolek** *zn.* (stûn) de paal, de zuil
- kole kirin** *ww.* tot slaaf maken, knechten, onderwerpen
- koleksiyon** *zn.* de collectie, de verzameling
- kolektîf** *bn.* (girohî) collectief
- kolera** *zn. med.* de cholera
- kolik** **I** *zn.* 1. het objectief (*fototoestel*) 2. de schietsleuf
II *bn.* (kem) onvolledig, incompleet
- kolikedar** *zn.* de boomstronk, het houtblok
- kolinc** *zn. anat.* het schouderblad
- koling** *zn.* de muurkast
- kolîn** *ww.* (bikole) 1. graven, delven 2. (lêgerîn) onderzoeken
- kolît** *zn.* 1. de hut, de barak, de blokhut, het krot 2. (kox) het kippenhok, het hoenderhok
- kol kirin** *ww.* met de vuist slaan
- koloniyalîst** *zn.* de kolonist
- koloniyalîzm** *zn.* het kolonialisme
- kolonî** *zn.* de kolonie
- kolos** *zn.* 1. het harnas, de wapenuitrusting 2. (xûde) de helm, de valhelm
- koloz** *zn.* 1. het harnas 2. (xûde) de helm, de valhelm
- kom** *zn.* de groep, de menigte, de hoop
- koma** *zn. med.* het coma
- komal** *zn.* ► komel
- komar** *zn.* de republiek **serokkomar** de president
- komarî** *zn.* de republikein
- komarparêz** *zn.* de republikein
- komarperest** *zn.* de republikein
- komarxwaz** *zn.* de republikein
- kom bûn** *ww.* 1. bijeenkomen, samenkomen
 2. vergaderen
- kombûnî** *zn.* 1. (merasîm) de plechtigheid, de ceremonie 2. (civîn) de bijeenkomst, de vergadering
- komcivîn** *zn.* (civîn) de vergadering
- komedî** *zn.* de komedie, het blijspel
- komel** *zn.* 1. de vereniging **Komela karkerên Kurd li Holandê** de Koerdische Arbeiders Vereniging in Nederland 2. (waqif) de stichting 3. het comité
- komela** *zn.* de organisatie, de vereniging
- komelayetî** *bn.* sociaal, maatschappelijk

- komik** *zn.* het groepje
- komir** *zn.* de kool, de steenkool
- komirvan** *zn.* 1. (di trêhê de) de stoker 2. (komirfros) de kolenhandelaar
- komisiyon** *zn.* de commissie
- komîk** *bn.* komisch, grappig
- komînîst** 1. *zn.* (*m.*) de communist, (*v.*) de communiste
2. *bn.* communistisch **Partiya Komînîst** de Communistische Partij
- komînîzm** *zn.* het communisme
- komîte** *zn.* het comité **komîteya alikarî** het steuncomité
- kom kirin** *ww.* 1. (berhev kirin) verzamelen, bijeenbrengen 2. (qûc kirin) ophopen 3. (pere kom kirin) sparen
- komperê** *zn.* 1. de geldsom, het bedrag 2. de spaarpot
- kompîtûr** *zn.* de computer
- kompleks** *bn.* complex
- komplo** *zn.* het complot, de samenspanning, de samenzwering
- kon I** *bn.* (kevn) oud
II *zn.* de tent
- kondisiyon** *zn.* de conditie, het uithoudingsvermogen
- kondîktor** *zn.* de conducteur
- kone** *bn.* (kevn) oud
- koneperist** *bn.* conservatief, behoudend
- konê pîrê** *zn.* het spinnenweb
- konferans** *zn.* de conferentie
- konfor** *zn.* het comfort, het gemak, het gerief
- kongre** *zn.* het congres
- konik** *zn.* (pûrt) het dons, de veer
- konî** *zn.* *wisk.* de kegel, de conus
- konîk** *bn.* conisch, kegelvormig
- konser** *zn.* het concert
- konsoles** *zn.* (balyoz) de consul
- konsulxane** *zn.* (balyozxane) het consulaat
- kontirgerîla** *zn.* de contraguerrilla
- kontra** *bijw.* contra, tegen
- kontrat** *zn.* het contract, de overeenkomst
- kontrol** *zn.* de controle, de inspectie
- kontrol kirin** *ww.* controleren, inspecteren
- koos** *zn.* de nachtmerrie
- kop** *zn.* de top, het toppunt
- kopal** *zn.* de wandelstok, de blindenstok
- kopan** *zn.* de/het pakzadel, de/het zadel
- kopare** *zn.* *anat.* de bult
- kopî** *zn.* de kopie
- kor** *bn.* blind
- korahî** *zn.* de blindheid
- koranî** *zn.* de blindheid
- korcîk** *zn.* de pijp, de tabakspijp
- korderzî** *zn.* de speld
- Kordestan** *zn.* Kordestan (*een provincie in Iran*)
- korefam** *bn.* achterlijk
- koremişk** *zn.* *dierk.* de mol
- korî** *zn.* de blindheid
- korîzan** *bn.* achterlijk, zwakzinnig
- kor kirin** *ww.* verblinden, blind maken
- korm** *zn.* de kuil, de put, de holte, het hol
- kormîk** *zn.* het putje, het kuiltje
- kormîkê çav** *zn.* *anat.* de oogholte
- koro** *zn.* *muz.* het koor, de rei
- korox** *zn.* *dierk.* de wesp, de horzel
- korpê** *zn.* de brug
- kors** *zn.* het breiwerk, het breisel
- korsan** *zn.* de piraat, de kaper
- korsker** *zn.* de breier
- kors kirin** *ww.* breien
- kort** *zn.* de kuil, de put, de holte, het hol
- kortal** *zn.* *aardr.* 1. de afgrond, het ravijn 2. de krater
- kortîk** *zn.* de kuil, de put, de holte, het hol
- kortîx** *zn.* *anat.* het stuitbeen, het staartbeen
- kose** *bn.* baardeloos
- kosele** *zn.* het zolenleer
- kosnîg** *zn.* *dierk.* de mol
- kosp** *zn.* de belemmering, het beletsel, de hinder
- kostek** *zn.* de kluister, de ketting
- kostek kirin** *ww.* kluisteren
- koş** *zn.* *anat.* (kêlek) de flank, de zijde
- koşê** *zn.* de hoek
- koşk** *zn.* de villa, het landhuis
- kot** *zn.* (çeper) de omheining

kotan *zn.* de ploeg

kotek *zn.* 1. het pak slaag, de klap, de slag 2. de dwang, het geweld, de druk **bi kotek** met geweld

kotekî *zn.* de gewelddadigheid

koter **I** *zn.* het collier, de halsketting

II *zn. dierk.* de tortelduif

Kotiko *uitr.* Viezerik!

kotin *ww.* (dikoje, bikoje) knagen, kluiven, knabbelen

kotî **I** *bn.* slecht

II *zn. med.* de lepra

kotûkeş *zn.* 1. de menigte, de massa 2. (cîvak) de gemeenschap

kov *bn. anat.* bultig

kovan *zn.* het verdriet, de droevigheid

kovar *zn.* het tijdschrift, het magazine, de/het periodiek

kovik **I** *zn.* (hunî) de trechter

II *zn.* (kovika dirutinê) de vingerhoed

kovî *bn.* (hovî) wild

kox *zn.* het hok, het kippenhok

koxik *zn.* het hok, het kippenhok

koxî *zn., S.* het hok, het kippenhok

koz *zn.* 1. (axir) de stal, het hok 2. (xiçik) de hut, de barak

kozere *zn.* de dop (*van tarwe*)

kozik *zn.* 1. (axir) de stal, het hok 2. (xiçik) de hut, de barak

kozir *zn.* (traf) de gloeiende as

kozi *zn.* 1. (koşê) de hoek 2. de hoop, de stapel

krater *zn. aardr.* de krater

krîko *zn.* de krik, de dommekracht, de vijzel

krîmînîlojî *zn.* de criminologie

kristal *zn.* het kristal

krîtîk *bn.* kritiek, bedenkelijk, hachelijk

krîz *zn.* de crisis

krokî *zn.* de schets, het plan

krom *zn. chem.* het chroom

kronolojî *zn.* de chronologie, de tijdtafel, de jaartelling

ku **I** 1. *aanw.vnw., betr.vnw.* dat **ew dibeje ku ...** hij zegt

dat 2. *aanw.vnw., betr.vnw.* die, dat, welke **mirovê**

ku min dît de man die ik zag 3. *voegw.* als, zoals

çawa ku min nivîsiye zoals ik geschreven heb **ez**

ku hatim als ik kom 4. *voegw.* zodat 5. *bijw.* toen **ez**

hatim ku ew çû ye toen ik kwam, was hij al weg

6. *voegw. of ez nizanîm ku ezê rocekî bikarî bim wegerim Kurdistan* ik vraag me af of ik ooit naar Koerdistan terug kan

II *bijw.* 1. waar **Serhat li ku ye?** Waar is Serhat?

2. waarvandaan **Nesrîn ji ku tê?** Waar komt Nesrîn vandaan? 3. waarheen **ku re** waar aan, waar heen

Bedo ku de diçe? Waar gaat Bedo heen? 4. hoe

Fîdan ji ku dizane! Hoe moet Fîdan het weten!

kubar *bn.* beleefd, beschaafd

kucik *zn.* de hoek

kuç *zn.* 1. (kevir) de steen 2. de stapel, de hoop

kuçik *zn.* 1. de steen, het steentje 2. (koşê) de hoek

kuçke *zn.* de doodlopende weg

kuçqulêp *zn.* het slachtoffer

kuçqulêpî [door een groot ongeluk getroffen]

kudandin *ww.* (bikudîne) duren, voortzetten

kuder *bijw.* waar, [welke plaats], [welk land] **Kuder**

wek Rihayê xweş e? Welke plaats is zo mooi als Riha?

kuderê *bijw.* waar, [welke plaats], [welk land]

kudik **I** *zn.* de/het welp

II *bn.* 1. kort 2. klein 3. laag

kudî *zn.* de big, het speenvarken

kufandin **I** *ww.* (bikufîne) schuimen, laten schuimen

II *ww.* (bikufîne) 1. sissen (*slang enz.*) 2. puffen

kufêrî *zn. plantk.* de tamarisk

kufik *zn. biol.* de schimmel

kufik avêtin *ww.* schimmelen, verschimmelen, beschimmelen, bederven

kufikini *bn.* beschimmeld, muf

kufikî *bn.* beschimmeld, muf

kufir *zn.* 1. (xewer) de vloek, het schelden, het gevloek

2. (bêdînî) de godslastering

kufkarik *zn. plantk.* de champignon, de paddestoel

kufir *zn.* 1. (xewer) de vloek, het schelden, het gevloek

2. (bêdînî) de godslastering

kufte *zn.* de gehaktbal

kukurd *zn.* de zwavel, de/het sulfer

kul **I** *zn. med.* 1. (jan) de zweer, de ontsteking, het abces

2. (derd) de ziekte, de klacht

II *zn.* het gat

kulabe *zn. anat.* de tandwortel

kulane *zn.* (hêlîn) het nest

kula reş *zn. med.* de tuberculose, de tbc, de tering

kulav *zn.* het vilt

kulavi *bn.* vilten

kulb *bn.* (çilek) gulzig, vraatzuchtig

kulbe *zn.* de schoffel, de hark

kulbe kirin *ww.* omhakken, schoffelen

kul bûn *ww. med.* zweren, ontsteken

kuldar *bn.* verdrietig

kuleh *zn.* de hoed

kulek **I** *bn.* (leng) mank, kreupel

II *zn.* (qul) het gat

kulekî *zn.* de mankheid, de kreupelheid

kulemar *zn. dierk.* de wouw

kuleng **I** *zn.* de ton, het tonnetje, de melkbus

II *zn.* (dolab) de muurkast

kulfet *zn.* **1.** (jin) de echtgenote, de vrouw **2.** (zarok) het kind **3.** (zehmet) de moeite, de strubbeling, de soesa, het ongemak

kulind *zn. plantk.* de pompoen

kuling *zn.* (dolab) de muurkast

kulî **I** *zn. dierk.* de sprinkhaan

II *zn.* **1.** het katoenpluis **2.** (kuliya berfê) de sneeuwvlok, de vlok

kulîlk *zn.* de bloem, het bloemetje

kulîlka adarê *zn. plantk.* de krokus

kulîlka mil *zn. anat.* het sleutelbeen

kulîmek *zn. anat.* het dijbeen

kulîn *ww.* (bikule) hinken, strompelen, mank lopen

kulm *zn.* (mist) de vuist, de knuist

kulû *zn.* **1.** (gilok) het kluwen, de bol **2.** (kulî) de sneeuwvlok, de vlok

kum *zn.* **1.** de hoed **2.** de muts, de koksmuts **dest dan kum** \diamond met de hand op het hart (verklaren)

kum avêtin *ww.* een ruzie uitlokken

kumbed *zn.* de koepel, het koepelgraf

kumik *zn.* **1.** de hoed **2.** de muts

kumişandin *ww.* (bikumişîne) in elkaar steken, in elkaar duwen

kumzir *zn.* de baret, de pet

kumzirx *zn.* de helm

kun *zn.* **1.** (qul) het gat, het gaatje **2.** (gûv, geh) het hol

kuna hurç het hol van de beer **3. anat.** (qûn) de anus

kunandin *ww.* (bikunîne) **1.** doorboren, boren

2. perforeren, ponsen

kunc *zn.* de hoek

kuncandin *ww.* (bikuncîne) knagen

kuncik *zn.* de hoek

kuncî *zn. plantk.* de sesam

kund *zn. dierk.* de uil

kundê çîçk *zn. dierk.* de steenuil

kundê şevê *zn. dierk.* de bosuil

kundir *zn. plantk.* **1.** de pompoen **2.** de courgette

kundirê avî *zn. plantk.* de kalebas

kunêr *zn. med.* de zweer, het abces, de steenpuist

kun kirin *ww.* **1.** doorboren, boren **2.** perforeren, ponsen

kunkunoşkî [met gaatjes]

kur **I** *bn.* (kin) kort

II *zn.* **1.** (law) de zoon **Kurê te çend salî ye?** Hoe oud is jouw zoon? **2.** de jongen **Ew kur kî ye?** Wie is die jongen?

kurap *zn.* de neef

kurbeşik *zn. dierk.* de das

kurbeşk *zn. dierk.* de das

Kurd *zn.* de Koerd

Kurdayetî *zn.* het Koerdisme

Kurdistan *zn.* Koerdistan

Kurdistanî **1. zn.** iemand die uit Koerdistan komt **2. zn.** de Koerd

Kurdî **1. zn.** het Koerdisch **2. bn.** Koerdisch

Kurdmançî *zn.* het Koermanji, het Kirmanji (*een Koerdisch dialect*)

kurderwer *zn.* de Koerdofiel

kurik **I** *zn.* (gore) de sok

II *zn.* (lawik) de jongen, het jongetje

kurisandin *ww.* (bikurisîne) insteken, induwen

kurk *zn.* **1.** het bont **2.** de bontjas

kur kirin *ww.* **1.** afkorten, bekorten, verkorten **2.** (por kur kirin) afknippen, knippen **3.** (qûmaş kur kirin) inkorten, inleggen, verkorten

kurm *zn.* **1.** *dierk.* de worm, de made, de larve **2.** (kurmê diran) het tandbederf **kurm kete diranê min** mijn tand is rot

kurmam *zn.* de neef

Kurmancî *zn.* het Koermanji, het Kirmanji (*een Koerdisch dialect*)

kurmatîx *zn. anat.* de heup

kurmik *zn. dierk.* de worm

kurmî *bn.* wormstekig, wormig, [vol maden]

kurmûrî *zn. dierk.* de mier

kurnîşk *zn.* de hoek

kurp *zn.* de veekoek

kurri *zn.* (çaş) het ezelsveulen

kurs **I** *zn. plantk.* de erica, de dopheide
II *zn.* (qurs) de cursus

kursî *zn.* de stoel

kurt **I** *bn.* (kin) kort **kurt birrîn** kort houden
II *zn.* de broedse kip

III *zn. dierk.* de gier

kurtaj *zn.* de abortus

kurtan *zn.* de/het pakzadel

kurtan kirin *ww.* zadelen

kurtayî **1.** *zn.* de korthed **2.** *bijw.* kortom, kortweg **bi kurtayî rewşa me ne baş e** kortom, onze situatie ziet er niet zo best uit

kurtbîn *bn.* **1.** *med.* bijziend, kippig **2.** bekrompen, kortzichtig, kleingeestig

kurtbînî *zn.* **1.** *med.* de bijziendheid, de kippigheid **2.** de bekrompenheid

kurte *zn.* de samenvatting, het uittreksel

kurtedem *bijw.* **1.** gauw **2.** binnenkort

kurtek *zn.* het overhemd, het hemd

kurtepank *zn. dierk.* de brasem

kurtêl *zn.* de broodkruimel

kurt kirin *ww.* **1.** afkorten, bekorten, verkorten **2.** (por kurt kirin) afknippen, knippen **3.** (qûmaş kurt kirin) inkorten, inleggen, verkorten

kurtûpîst *zn.* **1.** de samenzwering **2.** de roddel

kurtûpîst kirin *ww.* **1.** samenzweren **2.** roddelen

kusk *bn.* blauwogig

kusûr *zn.* de rest (*van het geld*)

kuşne *zn. plantk.* de wikke, de lathyrus

kuştar *zn.* de moordenaar

kuşte **I** *zn.* het gips

II *bn.* vermoord

kuştekarî *zn.* het gipswerk

kuştin *ww.* (bikuje) doden, vermoorden, ombrengen

kuştî *bn.* vermoord

kut *zn.* de tik, de klopp

kuta *zn.* het eind, de afloop, het slot, het einde

kuta bûn *ww.* ten einde komen, eindigen, aflopen

kuta kirin *ww.* voltooien, beëindigen, afwerken, ten einde brengen

kutan *ww.* (bikute) **1.** (lêxistin) slaan, mishandelen
2. bonken, bonzen, kloppen, tikken **3.** *muz.* spelen
bilûr kutan fluiten

kutandin *ww.* (bikute) **1.** (lêxistin) slaan, mishandelen
2. bonken, bonzen, kloppen, tikken

kutek *zn.* **1.** (kotek) het slaan, het pak slaag, de klap

2. (mîrkut) de moker, de houten hamer **3.** (payende) de schraagpijler, de stut, de legger, de steunpaal

kutekyarî *zn. wisk.* de algebra, de stekunde

kutilk *zn.* de gehaktbal

kutîn *ww.* (bikute) **1.** (lêxistin) slaan, mishandelen
2. bonken, bonzen, kloppen, tikken

kut kirin *ww.* tikken, kloppen

kut kut kirin *ww.* tikken, kloppen

kutkutok *zn. dierk.* de specht

kutkutokê kesk *zn. dierk.* de grijskopspecht

kutlik *zn.* (lopik) de gehaktbal

kuva [waar naar toe]

kuvan *zn.* de huls

kuvarik *zn. plantk.* de champignon, de paddestoel

kuvarikê bizinkî *zn. plantk.* de weidechampignon

kuware *zn.* de bijenkorf

kuwarg *zn. plantk.* de champignon, de paddestoel

kuxare *zn.* de hoek, het kruispunt

kuxe kux kirin *ww.* hoesten, kuchen, een hoestaanval
krijgen

kuxik *zn.* de hoest, het gehoest

kuxîn *ww.* (bikuxe) hoesten, kuchen, een hoestaanval
krijgen

kuzark *zn. plantk.* de kolokwint
kûçe *zn.* de steeg, de straat
kûçik *zn. dierk.* de hond
kûçikê nêçîrê *zn.* de jachthond
kûçk *zn. dierk.* de hond
kûd *bn. med.* lam, verlamd
kûfîn *ww.* (bikûfê) puffen
kûjî *zn.* de hoek
kûkla *zn.* de marionet, de pop
kûlîn *zn.* de silo
kûlîs *zn.* de coulisse
kûn *zn. 1. anat.* (qûn) de anus, de aars *z. anat.* de kont
 3. fig. (qûz) de vagina
kûnderz *zn.* het borduursel
kûnderz kirin *ww.* borduren
kûnek *zn.* de flikker
kûnêr *zn. med.* de zweer, het abces, de steenpuist
kûp **I** *zn.* het grote aarden watervat
 II *1. bn.* hol *z. zn.* de holte, het hol
kûpandin *ww.* (bikûpîne) indeuken
kûpon *zn.* de coupon, de bon
kûr **I** *bn.* (xorî) diep
 II *bn.* (kor) blind
kûrahî *zn.* de diepte
kûrandin *ww.* (bikûrîne) dieper maken
kûre **I** *zn.* het smidsvuur
 II *zn.* (kewar) de bijenkorf
kûre kûr *zn.* het gehuil
kûre kûr kirin *ww.* huilen
kûrevan *zn.* de smid
kûrik **I** *zn.* (berik) de zak
 II *zn.* de blaasbalg, de balg
kûrî **I** *zn.* de diepte
 II *zn.* de blindheid
kûrîn *ww.* (bikûre) **1.** hardop huilen **z.** (kûrîna kew)
 koeren
kûrk *zn. 1.* het bont **z.** de bontjas
kûr kirin *ww.* dieper maken
kûrmêş *zn. dierk.* de mug, de steekmug
kûsel *zn. dierk.* de schildpad
kûsî *zn. dierk.* de schildpad

kûştinxwazî *zn. 1.* de aanslag **z.** de moordlust
kûtal *zn. 1.* de handelsgoederen **z.** (pirtu) de stof, het
 weefsel
kûtin *ww.* (dikoje, bikoje) knagen
kûtî *zn. dierk.* de hond
kûvî *bn.* wild
kûyî *zn. plantk. 1.* de pompoen **z.** de courgette
kûz *zn.* de waterkruik, de kan
kûzçêker *zn.* de pottenbakker
kûze *zn. dierk.* de wezel, de marter
kûzeyî avî *zn. dierk.* de bever
kûzeyî daran *zn. dierk.* de boommarter
kûzik *zn.* het kruikje
kûzî **I** *zn. plantk.* de (witte) waterkers
 II *zn.* (beş) het deel, het stuk, het gedeelte
kûzkûz *zn. plantk.* het korstmos
kwêşî *zn. dierk.* de schildpad
kwît *zn.* het fluiten
kwîtandin *ww.* (bikwîtîne) fluiten
kwîtin *ww.* (bikwîte) knagen

L

l *zn.* de l (de vijftiende letter van het Koerdische alfabet)

la **I** *zn.* (alî) de kant, de zijde, de richting, de zij **layê**

çepê de linkerkant

II *zn. muz.* de la

III *zn., Z.* de draad, het touw

labaratûar *zn.* het laboratorium

labik *zn.* (tapik) de val, de valstrik

labîrent *zn.* het labyrint, de doolhof

lac *zn., Z.* **1.** de zoon **Heso lacê Meto yo** Heso is de zoon van Meto **2.** de jongen **O lac kam o?** Wie is die jongen?

lace *zn.* de vluchteling, de asiëlzoeker

laceyî *zn.* het asiël

lacik *zn., Z.* **1.** het zoontje **2.** het jongetje

lacîwerd *bn.* donkerblauw, lazuurblauw

ladê *zn.* het landhuis, de villa

laf *zn.* **1.** de praat, het praatje, het woord **2.** (yawe) de onzin, de flauwekul, het bakerpraatje **laf û guzaf**
 ◇ de nonsens, de onzin

laf avêtin *ww.* **1.** aanspreken **2.** aanmerkingen maken op

lafazan *bn.* praatziek, kletserig

laflafok *zn. plantk.* de klimop

lahana *zn. plantk.* de kool

Lahêy *zn.* Den Haag, 's-Gravenhage

lahiye *bn.* kunstmatig, gemaakt, onecht, gekunsteld

lahmacûn *zn.* de Koerdische pizza

laîn *bn.* vervloekt

lajwerd *zn.* het metaal

lak *zn.* de pap (voor honden)

lakîn **I** *voegw.* maar, doch

II *zn.* de drinkbak

lal **I** *zn.* de parel **2. bn. (sor) lichtrood**

II *bn.* (bêziman) stom, verstomd

lal bûn *ww.* **1.** stom zijn **2.** (deng birrîn) zwijgen, stil zijn

lale *zn. plantk.* de tulp

lalegûn *bn.* tulpleurig

lalelal *zn.* (lava) de smeekbede, de kreet, de schreeuw

lalelal kirin *ww.* smeken, pleiten

lalengî *zn. plantk.* de mandarijn

lalezar *zn.* de tulpentuin, het tulpenveld, de tulpenkwekerij

lalî **I** *zn.* (sênî) het dienblad

II *zn.* **1.** de stomheid **2.** de stilte, de rust

lalîlk *zn.* de schaal, het bord

lal kirin *ww.* tot zwijgen brengen

lalo *bn.* stom, verstomd

lam *zn. anat.* **1.** de kaak, de kin **lama jêrîn** de onderkaak
lama jorîn de bovenkaak **2.** (gep) de wang

lama *zn. dierk.* de lama

lambe *zn.* de lamp, de gloeilamp

lame *zn. anat.* de wang, de koon, de wangzak

lan *zn.* (qul) het dierenhol

landik *zn.* (dergûş) de wieg

lanet *zn.* de doem, de banvloek, de vervloeking, de verwensing

lanet kirin *ww.* vervloeken, verdoemen, verwensen

Lanet lê here! ◇ Verdomd!, Verdorie!

lanik *zn.* de wieg

laperandin *ww.* (ladiperîne, laperîne) **1. gramm.** verbuigen, vervoegen, infecteren **2.** dichterbijhalen, naderbijhalen, verenigen

laperîn *ww.* (ladipere, lapere) **1. gramm.** vervoegen **2.** naderen, nabij komen

lapûşk *zn. anat.* (lep) de klauw

laqirdi *zn.* **1.** het praatje **2.** de onzin, het geklets

lar I *zn.* de stal, de veestal

II *zn. dierk.* de veenmol

lareş *zn. med.* het gangreen, het koudvuur

lasar *bn.* koppig, eigenwijs, hardnekkig

lasayî *zn.* de imitatie, de namaak, de nabootsing

laser *zn.* (lehî) de overstroming, de stroom

laserk *zn.* (bêtêl) de draadloze telefoon, de portofoon, de mobilfoon

lask *zn.* de stengel, de steel, de spriet, de halm

lastik *zn.* 1. het elastiek, de/het rubber, het gum
2. (teker) de band **lastikê erebê** de autoband

laş *zn. anat.* 1. het lichaam, de romp 2. het lijk

laş giran *bn.* lomp, plomp, vermoeid

laş giranî *zn.* de lomphheid

lat I *zn.* (put) de afgod

II *zn.* 1. (parsel) het perceel 2. (parçe) het deel, het stuk

III *zn.* 1. (zinar) de rots, de steen 2. (devgirtek) de kruk, de plug, de stop

latik *zn.* 1. het bloembed, het bloemperk 2. het perceel

latîfe *zn.* (henek) de grap, de bak, de gein, de klucht

Latîni 1. *bn.* Latijns **tîpên latîni** de Latijnse letters, het Latijnse alfabet 2. *zn.* het Latijn

lat kirin *ww.* 1. delen, verdelen 2. kavelen, in percelen delen

latûlût *bn.* straatarm, armzalig

lava *zn.* het smeken, het pleiten

lavaj *zn.* ▶ lawij

lavakar *zn.* de smeker, de pleiter

lava kirin *ww.* smeken, pleiten

lavalav *zn.* het geklaag, de jeremiade, de klacht

lavatî *zn.* de smeebede

lavlak *zn. plantk.* de klimop

lavlav I *zn.* het smeken, het pleiten

II *zn. plantk.* de klimop

lavlavok *zn.* de smeker, de pleiter

law *zn.* 1. de zoon 2. de jongen

lawa *zn.* de lava

lawabo *zn.* de wastafel, de gootsteen

lawandin *ww.* (bilawîne) kermen, kreunen, jammeren, huilen

lawanî *zn.* (xortanî) de jeugd, de jongeren

lawante *zn.* 1. de lavendel 2. de lavendelgeur

lawaz *bn.* mager, dun **lawaz kirin** doen vermageren, doen afslanken

lawaz bûn *ww.* afvallen, vermageren

lawekar *zn.* de smeker, de pleiter

lawij *zn.* het hooglied, de psalm, de hymne, het gezang

lawik I *zn.* (kur) de jongen

II *zn.* het lied, het gezang, de zang

lawinî *zn.* de jeugd

lawîr *zn.* 1. het dier 2. het wilde dier

lawje *zn.* het hooglied, de psalm, de hymne

lawlak *zn. plantk.* de klimop

lawlaw *zn. plantk.* 1. de klimop 2. de winde

lax kirin *ww.* (çek lax kirin) doorzeven, afmaaien

layka *zn.* de raket, de vuurpijl

Laz *zn.* de Lasse (*een Kaukasisch volk*)

lazim *bn.* nodig, vereist, noodzakelijk **lazim bûn** nodig zijn, noodzakelijk zijn, hoeven

lazût *zn. plantk.* 1. de maïs 2. de maïskolf

leb *zn. anat.* (lêv) de lip

lebaleb *bn.* overvol, propvol, stampvol

lebat I *zn.* de beweging

II *zn.* 1. het lid 2. het orgaan

Lebê! *uitr.* Zegt u het maar!, Alstublieft!

lebikandin *ww.* (bilebikîne) iemand ergens mee belasten, iemand hard laten werken

lebikîn *ww.* (bilebikê) zich inspannen, veel moeite doen, ijveren, hard werken

lebitandin *ww.* (bilebitîne) in beweging brengen, activeren, in werking stellen

lebitîn *ww.* (bilebite) bewegen, in actie komen

leblebî *zn.* de gepofte en geroosterde kekers (*kikkererwten*)

lebt *zn.* de beweging

lebûdî *zn.* de vilter, de viltbereider

lebzîne *zn.* 1. □ een (*de*) amandelkoek 2. *wisk.* de ruit
3. (almas) de diamant

lec *zn.* 1. de ruzie, de discussie, de redetwist 2. het gevecht

lec kirin *ww.* 1. discussiëren, bekvechten, ruzie maken
2. vechten

- leç** *bn.* (çewt) fout, verkeerd
- lef** *zn.* *wisk.* de breuk
- lefaf** *zn.* (lesar) de overstroming
- lefandin** *ww.* (bilefîne) wikkelen, winden, omwinden, omwikkelen, inwikkelen, omsluiten, om elkaar heen strengelen
- legan** **I** *zn.* de grote ketel/pan
II *zn.* *anat.* het bekken
- legel** **1.** *voorz.* met **2.** *bijw.* samen, [samen met], mee, [met behulp van] **Ekrem pirtûkek legel xwe bir** Ekrem nam een boek mee
- legleg** *zn.* *dierk.* de ooievaar
- Leh** *zn.* (*m.*) de Pool, (*v.*) de Poolse
- leheng** **1.** *bn.* dapper, heldhaftig, kranig **2.** *zn.* de held
- lehf** *zn.* *aardr.* de helling
- lehiqandin** *ww.* (bilehiqîne) **1.** dichterbijhalen, naderbijhalen **2.** bijvoegen, toevoegen, aaneen voegen, aan elkaar koppelen
- lehiqîn** *ww.* (bilehiqe) bijgevoegd worden, toegevoegd worden
- Lehî** *zn.* het Pools
- lehî** *zn.* (lesar) de overstroming, de (*berg*)stroom, de stortvloed
- lehî hatin** *ww.* overstromen
- lehîm** *zn.* **1.** de/het soldeer **2.** de las
- lehîm kirin** *ww.* **1.** solderen **2.** lassen
- Lehîstan** *zn.* Polen
- lehn** *zn.* het hol
- lejward** *zn.* het metaal
- lek** **1.** *telw.* tienduizend **2.** *zn.* □ de grote militaire eenheid
- Lek** *zn.* het Lek (*een Koerdisch dialect uit Zuid-Koerdistan*)
- leke** *zn.* de vlek, de plek, de smet, de klad, de spat
- leke bûn** *ww.* vuil worden
- leke kirin** *ww.* bevlekken, vlekken, kladden, bekladden
- lekitîn** *ww.* (bilekite) grazen, weiden
- Lekî** *zn.* het Lekî (*een Koerdisch dialect*)
- lel** *zn.* de parel
- lele** **I** *zn.* **1.** de vizier **2.** de babysit(ter), de oppasser
II *zn.* het juk, het gareel
- lemlate** **I** *zn.* de stroming, de vloed
II *zn.* *anat.* de spier
- lence** *zn.* het wiebelen, het schommelen, het waggelen
- lencîn** *ww.* (bilence) wiebelen, schommelen, waggelen
- lend** *zn.* het hol
- lendik** *zn.* de wieg
- lenf** *zn.* *med.* de lymfe
- lenfa** *zn.* *med.* de lymfe
- leng** *bn.* mank, kreupel
- lenger** **I** *zn.* **1.** (sînf) het dienblad **2.** (fotêr) de vilthoed
3. *astron.* de vliegende schotel, de UFO
II *zn.* (lengerê keştî) het anker
III *zn.* (balans) het evenwicht, de balans
- lenger avêtin** *ww.* ankeren, verankeren, afmeren
- lenger berdan** *ww.* ankeren, verankeren, afmeren
- lenger girtin** *ww.* het anker lichten
- lenger hildan** *ww.* het anker lichten
- leopar** *zn.* *dierk.* de luipaard, de panter
- lep** *zn.* *anat.* **1.** (lepê mirov) de handpalm **2.** (lepê heywan) de klauw **lep lê dan** klauwen, met een klauw pakken
- lepe** *zn.* (sawar) de pilav
- lepetîr** *zn.* de pilav
- lepik** *zn.* de handschoen
- lepira** *bijw.* plotseling, ineens, plotsklaps, onverwachts, opeens, plots
- lep kirin** *ww.* **1.** een handvol pakken **2.** klauwen
- lepra** *zn.* *med.* de melaatsheid, de lepra
- leq** **I** **1.** *zn.* (liv) de beweging **2.** *bn.* los
II *zn.* (henek) de grap
III *zn.* (gez) de beet
- leqandin** *ww.* (bileqîne) laten bewegen, in beweging brengen, laten trillen
- leqe** *zn.* (pîn) de schop, de trap
- leqeb** *zn.* de bijnaam, de spotnaam, de schuilnaam
- leqiyân** *ww.* (bileqe) bewegen, trillen
- leqîn** **1.** *ww.* (bileqe) bewegen, trillen **2.** *zn.* de beweging
- leq kirin** **I** *ww.* (sist kirin) doen verslappen, slap laten worden
II *ww.* (henek kirin) grappen maken, grapje uithalen, foppen
- leraneve** *ww.*, *S.* trillen, bewegen
- lerizîn** *ww.* (bilerize) trillen, bewegen
- lerz** *zn.* de trilling, de huivering, de beving, de vibratie

lerzandin *ww.* (bilerzîne) laten trillen, laten vibreren
lerzek *zn.* het moeras, het drasland
lerzeta *zn. med.* de malaria
lerzîn **1.** *ww.* (bilerze) trillen, bewegen **2. zn. med.** de malaria
lerzok *bn.* beverig, bibberig, wankel
lesar *zn.* (lehî) de overstroming
leş *zn.* (leşê mirov) het lijk, (leşê heywên) het kadaver, het kreng
leşker *zn. 1.* de soldaat, de militair **2.** (arteş) het leger
leşkergeh *zn.* de kazerne
leşkerî **1. zn.** de militaire dienst, de dienstplicht **2. bn.** militair
leşkerxane *zn.* de kazerne
let *zn. wisk.* (lef) de breuk
letm *bn.* moeilijk, ingewikkeld, [met moeite]
letmî *zn.* (zehmetî) de moeilijkheid, de moeite
leva kirin *ww.* delen, verdelen
leven *zn. plantk.* het riet, het rietje
levenê şekir *zn. plantk.* het suikerriet
lew *bijw.* (lewma) daardoor, daarom
lewan *zn. plantk.* de/het bamboe
lewante *zn. 1.* de lavendel **2.** de lavendelgeur
lewaş *bn.* liefdevol (*uit medelijden*), barmhartig, mededogend, goedhartig
lewazim *zn.* de benodigdheden, de materialen
lewçe *bn.* praatziek, babbelziek
lewe *zn. 1.* de bagger, de modder, het slib, de blubber **2.** de aanslibbing
lewe kirin *ww.* aanslibben
lewend **1. bn.** ongebonden **2.** de avonturier, de vrijbuiters
lewer *zn.* het grasland, het grasveld, de weide, het weiland
lewerîn *ww.* (çêrandin) hoeden
lewha *zn. 1.* het paneel, de plaat **2.** (lewhaya trafikê) het verkeersbord, de wegwijzer
lewirandin *ww.* (bilewirîne) hoeden, weiden
lewirîn *ww.* (bilewire) weiden
lewitandin *ww.* (bilewitîne) bewegen
lewitîn *ww.* (bilewite) bewegen

lewlewi *zn.* de gepofte en geroosterde kikkererwten
lewm *zn.* het verwijt
lewma *bijw.* daarom, vandaar, daardoor, hierdoor, immers, namelijk, omdat, want
lewm kirin *ww.* verwijten, schelden
lewra *bijw.* daarom, vandaar, daardoor, hierdoor, immers, namelijk
lewt *zn.* (leke) de vlek, de plek, de smet
lexem *zn. 1.* het riool, de kanalisatie **2.** (mayîn) de mijn, de mijngang
lexem kirin *ww.* mijnen leggen
leşan *ww.* (bilexşe) glijden, glippen, glibberen, slippen, uitglijden
leyî *zn.* (lesar) de overstroming
leyîmişt *zn.* (lehî) de overstroming
leyîstandin *ww.* (bileyîzîne) laten spelen
leyîstevan *zn. 1. (m.)* de speler, *(v.)* de speelster **2. (m.)** de danser, *(v.)* de danseres
leyîstik *zn. 1.* het spel **2.** de dans
leyîstin *ww.* (bileyîze) **1.** spelen **2.** dansen
leyîstok *zn.* het speelgoed
leyîşo **1. bn.** (şêlo) troebel **2. zn.** (lehî) de overstroming, de stroom
leyîzandin *ww.* (bileyîzîne) laten spelen
leylan *zn.* de fata morgana, de luchtspiegeling
leylank *zn. plantk.* de lelie
leylaq *zn. plantk.* de sering
leylek *zn. dierk.* de ooievaar
Leyl û Mecnûn *zn. astron.* de Tweelingen
leymûn *zn. plantk.* de citroen
leyz *zn.* het spel
lez *bn.* snel, spoedig, urgent, haastig **lez bi lez** hals over kop (zeer haastig) **lez dan xwe** zich haasten **lez û bez** hals over kop, zeer haastig
lezahî *zn.* de snelheid **lezahiya trêne** de snelheid van de trein
lezandin *ww.* (bilezîne) **1.** haast hebben, zich haasten **2.** iemand haasten
lezet *zn.* de smaak **bi lezzet** lekker, verrukkelijk
lezgîn **1. bn.** haastig, snel, rap **2. zn.** Lezgîn (*een jongensnaam*)

lezgîni *zn.* de haastigheid

lezîn **1.** *zn.* de snelheid **2.** *ww.* snellen, ijlen, spoeden, sneller worden

lez kirin *ww.* haast hebben, zich haasten

lezkî **1.** *bijw.* ineens, plotseling **2.** *bn.* snel, [zeer vlug]

lezxwer *bn.* gulzig, vraatzuchtig

lê *voegw.* **1.** maar **min got lê te guh neda min** Ik heb jou gewaarschuwd maar jij hebt er niet naar geluisterd **2.** en **Lê tu!** En jij!

Lê *uitr.* O! **Lê Fadikê!** O Fadikê!

lêanîn *ww.* (lêbîne/lê weyne) **1.** zorgen dat het goed staat/past **2.** aanpassen **3.** een gelegenheid aanpakken

lêbelê *voegw.* maar, hoewel

lêbok **1.** *bn.* kruiperig, vleierig **2.** *zn.* de vleier, de kruiper

lêbûyî *zn.* de aanwezigheid

lêçek *zn.* (reşalûk) de franje

lê çûn *ww.* (lê diçe, lê biçe) lijken op, aarden naar, gelijken **dapîra min û xuşka wê li hev çûne** mijn oma en haar zus lijken op elkaar

lêçûyî *bn.* soortgelijk, uniform, overeenkomstig, gelijkend

lêdan *ww.* (lê dide, lê de) **1.** (kutan) slaan, meppen, mishandelen **2.** (lêketin) stoten **3.** (gulle lêdan) schieten **4.** *zn.* de slag **5.** *zn.* de stoet

lê geriyan *ww.* zoeken, zoeken op

lê gerîn *ww.* (lê bigere) **1.** zoeken, opzoeken, op zoek zijn naar **2.** (lêkolîn) onderzoeken **3.** (dest lê xistin) aankomen **4.** (pîs bûn) smerig worden, vuil worden

lêgoran *zn.* de twijfel, de achterdocht, het wantrouwen, de verdenking

lê hatin *ww.* (lê were/lê bê) **1.** (bikêr hatin) goeddoen, helpen **2.** (lê şikîn) goed staan bij **3.** (bişens bûn) geluk hebben, geluk brengen **4.** (firset dîtin) gelegenheid krijgen om

lêhatî *bn.* gelukkig, fortuinlijk

lê helbirîn *ww.* **1.** (çek lê helbirîn) oprichten **2.** (dest lê helbirîn) handen opheffen tegen

lê heldan *ww.* **1.** tillen, af tillen, optillen, heffen **2.** spioneren

lêk anîn *ww.* verzoenen

lêk bûn *ww.* vriendschap sluiten, verzoenen

lêk çûn *ww.* op elkaar lijken

lêkdaneve *S. 1. zn.* de analyse **2. ww. analyseren, ontleden**

lêker *zn. gramm.* het werkwoord

lêkera arîkar *zn.* het hulpwerkwoord

lêkera bergda *zn.* het overgankelijk werkwoord

Lêkera bêrêz *zn.* het onregelmatig werkwoord

lêkera geranî *zn.* het overgankelijk werkwoord

lêkera hevedudanî *zn.* het samengesteld werkwoord

lêkera nebergda *zn.* het onovergankelijk werkwoord

lêkera nebiservahatî *zn.* het onregelmatig werkwoord

lê ketin *ww.* (lê dikeve, lê keve) **1.** (dest lê dan) aanraken, aankomen, raken **2.** (gule lê ketin) beschoten worden **3.** (kurm lê ketin) rotten, bederven **4.** (ga dan) paren

lêk geran *zn.* verzoenen

lêk gerîn *zn.* verzoenen

lêk hatin *ww.* zich verzoenen met, vrede sluiten met, het eens worden, overeenkomen

lêkhatinî *zn.* de verzoening

lê kirin *ww.* (lê dike, lê ke) **1.** (kinc lê kirin) iemand aankleden, kleden **2.** (ser şûştin) in bad doen **3.** (bar lê kirin) laden **4.** (baran lê kirin) regenen, (berf lê kirin) sneeuwen **5.** (av lê kirin) gieten, overgieten

lêkolan **1.** *zn.* het onderzoek **2. ww. onderzoeken**

lêkolîn *zn.* het onderzoek, de studie

lê kolîn *ww.* (lê dikole, lê bikole) **1.** onderzoeken, een onderzoek instellen naar, studie verrichten naar, nazoeken, opzoeken, nagaan **2.** analyseren, bestuderen, grondig bekijken

lêkolînvan *zn.* de onderzoeker

lêk ve kirin *ww.* delen, verdelen

lêlat **1.** *zn. aardr.* de vlakke, het laagland **2. zn. de etagewoning, de flat **3. bn. glad, vlak, effen, plat****

lêmişt *zn.* (lehî) de overstroming

lêp *zn.* (dek) het bedrog, de truc

lê pêçan *ww.* (lêbipêçe) **1.** omwinden, omwikkelen **2.** (hemêz kirin) iemand omarmen/omhelzen, pakken

lê pirsîn *ww.* (lê bipirse) **1.** (pirsiyarî kirin) ondervragen, onderzoeken **2.** (pirs kirin) vragen, informeren **3.** (çûn ziyaretê) op bezoek gaan, een bezoek brengen

lêpok 1. *bn.* kruiperig, vleierig 2. *zn.* de vleier

lêra *bijw.*, *S.* hier

lê rabûn *ww.* (serî hildan) rebelleren, muiten, in opstand komen

lê sîn *ww.* (bilêse) likken, aflikken

lê sor kirin *ww.* iemand in een hoek drijven, iemand de klem op de neus zetten

lêv *zn.* 1. *anat.* de lip **lêv giran kirin** ◇ een lang gezicht trekken, mokken 2. *aardr.* de kust, de oever 3. (hêl) de kant, de rand, de zijde

lêva jêrîn *zn.* de onderlip

lêva jorîn *zn.* de bovenlip

lê vedan *ww.* binden

lê vegerandin *ww.* (lê vegerîne) 1. (paş de vegerandin) teruggeven, terugsturen, terugzenden, retourneren 2. (bersiv dan) antwoorden, beantwoorden, repliceren, responderen 3. tegenspreken, zich verzetten tegen

lê venêrîn *ww.* (lê venêre) vlooiën

lêvik *zn.* de rand, de kant, de wand **lêvika re tijî kirin** ◇ volproppen, volstoppen

lêvkî *bn.* mondeling

lê xistin *ww.* (lê dixê, lê xe) 1. (kutandin) slaan 2. (dest lê dan) aanraken 3. (isabet kirin) treffen, raken 4. (gule berdan) neerschieten 5. (muzîk lê xistin) spelen

lê xweş hatin *ww.* bevallen, aanstaan, in de smaak vallen

lêzim *zn.* (xêzan) de familie, de bloedverwant, het gezin, de kennis

lêzokî *zn.* de gril, de frats, de nuk, de caprice

li *voorz.* 1. in, binnen **li Holandê pir Kurd hene** er zijn veel Koerden in Nederland **li êvaran** 's avonds **li mal** thuis 2. (li ser) op

lib *zn.* 1. het stuk **deh lib bizin** tien stuks geiten 2. de korrel **lib û lib** korrelig

libas *zn.* de kleding, het pakje

libat *zn.* de beweging

li ber *bijw.* voor, voorop

Libê! *uitr.* 1. Alsjeblieft! 2. Wat zegt u!

li bin *bijw.* onder, beneden

libs *zn.* de kleding, het pakje

libûdî *zn.* (kevan) de boog

li dar xistin *ww.* 1. (saz kirin) oprichten, stichten, opzetten, constitueren 2. (rêk xistin) organiseren

li derekê *bijw.* ergens

li êra *bijw.*, *S.* hier

li gel *bijw.* bij

lihafe *zn.* de tulband, de hoofddoek

li hev anîn *ww.* (lêk anîn) verzoenen, overeenbrengen

li hev gezizîn *ww.* in paniek raken

li hev hatin *ww.* 1. (lêk hatin) verzoenen 2. (lê hatin) bij elkaar passen, in harmonie zijn

li hev ketin *ww.* 1. ruziën, ruzie maken 2. vechten

li hevre *bijw.* samen

lihêf *zn.* het dekbed, de spreij, de gewatteerde deken

lijne *zn.* het comité, de commissie, de raad

li ku *bijw.* waar

limûzzirav *zn.* *dierk.* de snoek

li nav *bijw.* tussen, tussenin

ling *zn.* 1. *anat.* (pê) de voet **ling avêtin ser lingan** de benen kruisen **li ser lingan sekinîn** staan 2. *anat.* (linga heywan) de poot 3. *anat.* (şeq) het been 4. (gav) de stap, de voetstap 5. (lingê pîştol) de haan, de trekker **tifing li ser ling e** het geweer is geladen **ling kişandin** de haan spannen

ling dan erdê *ww.* verzetten, voet bij stuk houden, bij zijn mening blijven

lingê pêpelingê *zn.* de trap

ling ji ber xistin *ww.* iemand uit de/het zadel lichten, iemand te voet lichten

lingmelik 1. *zn.* de platvoet 2. [met platvoeten] 3. *zn. fig.* de pechvogel

li paş *bijw.* achter, achterop

li pêş *bijw.* voor, vooraan, voorop

lipinav *bn.* (birêz) regelmatig, ordelijk, geordend

liq *zn.* de sectie, de afdeling, het bureau

liqa bûn *ww.* iemand tegenkomen, treffen, ontmoeten

li ser *bijw.* 1. op, bovenop 2. over **li ser jiyânê** over het leven

li serre *bijw.* overheen

liv *zn.* de beweging **liv lê dan** in beweging brengen

liva *zn.* (fijne) de schapenwol, de wol

livandin *ww.* (bilivîne) 1. laten bewegen, in beweging

- brengen, doen bewegen, activeren **z.** (çelqandin)
schudden
- livin** *zn.* de baksteen, de dakpan, de klinker
- livinê serendî** *zn.* de baksteen
- livîn** *ww.* (bilive) bewegen, spartelen
- livîna erdê** *zn.* de aardbeving
- livok** **1.** *zn. anat.* het gewricht, het lid, het gelid **z.** *bn.* los, onvast, ongespannen, [niet gespannen]
- liwa** *zn.* de (*kleine*) stad, het stadje
- lixab** *zn.* de teugel, het bit, de breidel, de toom, de trens
- lixab kirin** *ww.* beteugelen, breidelen, tomen
- lixêz** *bn.* kleef, kleverig
- liyan** *zn.* de ski
- liberal** *bn.* liberaal, vrijzinnig
- liberalîst** *zn.* de liberaal, de vrijdenker
- liberalîzm** *zn.* het liberalisme
- lîç** *zn.* de waterplas, de plas
- lîder** *zn.* de leider
- lîf** *zn.* **1.** de vezel, de/het fiber **z.** de spiraal **3.** de (*stalen*) boog **4.** de krul
- lîflê dan** *ww.* ombuigen, krommen, verbuigen
- lîjne** *zn.* **1.** (lod) de hoop, de stapel **z.** het comité, de raad
- lîk** *zn.* (lîkav) het slijm, het snot
- lîkicin** *zn., Z.* de druipneus, de loopneus, de snotneus
- lîko** *zn.* de loopneus, de snotneus, de druipneus
- lîkor** *zn.* de likeur
- lîlik** *zn. anat.* (bîbok) de oogappel, de pupil
- lîliyandin** *ww.* (bilîliyîne) dol blij zijn, een gat in de lucht springen van blijdschap
- lîlûper** *zn. plantk.* de lelie
- lîman** *zn. aandr.* de haven, de zeehaven
- lîmon** *zn. plantk.* de citroen
- lîmonate** *zn.* de limonade, de citroenlimonade
- lînc** *bn.* **1.** (zelqok) klef, kleverig, adhesief **z.** (şil) nat
- lîncav** *zn.* de frisdrank
- lînç** *zn.* het lynchen, de lynchpartij
- lînç kirin** *ww.* lynchen
- lîne** *zn.* het aardewerk
- lîngûîstik** *zn.* de taalwetenschap, de linguïstiek, de taalkunde
- lînks** *zn. dierk.* de los, de lynx
- lîr** *zn. anat.* de moedervlek, de vlek
- lîre** *zn.* de Turkse lira **Ew bi çend lîre ye?** Hoeveel kost het?
- lîrîk** *bn.* lyrisch
- lîrîn** *ww.* (bilîre) huilen (*hond of wolf*)
- lîs** *zn.* **1.** (tar) de stok, de roest **z.** (koxik) het hok, het kippenhok, het hoenderhok
- lîsan** *zn.* (ziman) de taal
- lîse** *zn.* het lyceum, het gymnasium
- lîsik** *zn.* de poelier
- lîste** *zn.* de lijst, de tabel, de/het rooster
- lîstik** *zn.* **1.** het spel **z.** (lîstok) het speelgoed
- lîstikvan** *zn.* de speler
- lîstin** *ww.* (bilîze) spelen **Xezal ji xwera dilîze** Xezal is aan het spelen
- lîstok** *zn.* **1.** het speelgoed **z.** het spelletje
- lîtav** *zn.* het moeras, het drasland, het moerasland
- lîtir** *zn.* de liter
- lîtoke** *bn.* vuil, vies, ongewassen
- lîwan** *zn.* (lixab) de teugel
- lo!** *uitr.* Ho!, Jonge!, Hoi!, Hé!, kijk eens! **Na lo!** ◇ Nee toch! **Wey lo!** ◇ Ach jee! **Wey lo lo!** ◇ Ach jee! **De here lo!** Ga toch weg!
- lobiye** *zn. plantk.* de boon
- loca** *zn.* de loge
- lod** *zn.* de hoop, de stapel, de bult
- lodê giya** *zn.* de hooiberg
- lod kirin** *ww.* ophopen, opstapelen, stapelen, optassen
- lod nijinandin** *ww.* ophopen, opstapelen, stapelen, optassen
- lok(e)** *zn.* de (*mannelijke*) kameel
- lokal** **1.** *zn.* (komet) de club **z.** *bn.* (heremî) plaatselijk
- loke** *zn.* (pembû) het katoen
- lokomotîf** *zn.* de locomotief
- lolo** *zn. plantk.* de hyacint
- Lolo!** *uitr.* Ho!, Jonge!
- lom** *zn.* het verwijt
- lome** *zn.* het verwijt
- lom kirin** *ww.* verwijten, afkeuren, bekritisieren **lom lê kirin** iemand verwijten
- lopik** *zn.* (kutlik) de gehaktbal

loqante *zn.* het restaurant, het eethuis

loqawt *zn.* de uitsluiting (*van arbeiders*)

loqle *zn. anat.* (rîvî) de darm

loqum *zn.* het Turks fruit

lor *zn.* de situatie, de toestand, de staat

Lor *zn.* het Lor, het Loer (*een Koerdisch dialect*)

lorandin *ww.* (bilorîne) wiegen

lorik *zn.* (lorî) het wiegelied **lorik gotin** wiegelied zingen

lorî *zn.* het wiegelied

Lorî *zn.* het Lorî (*een Koerdisch dialect*)

lorîn *ww.* (bilore) klaaglied zingen

Lorîstan *zn.* Lorîstan (*een provincie in Zuidoost-Koerdistan*)

losiyon *zn.* de lotion, de aftershave

lostik *zn. 1.* (lewe) de bagger, de modder, het slib, de blubber *z. de löss*

lotik *zn.* de sprong, het springen, de wip **lotik dan xwe** springen, heup wiegen

lotim *zn.* (par) het deel, het part

lotî *zn.* de danseres

lotke *zn.* de kajak, de boot, de roeiboot, het schuitje

lowik *zn. plantk.* de boon

lowî *zn. plantk.* de boon

Lozan *zn.* Lausanne

luq *zn.* de cilinder, de wals

luqma *zn.* het hapje, de versnapering

lutfen *zn.* (fermo) alstublieft

luxat *zn.* (ferheng) het woordenboek

luzum *zn.* de noodzaak

lûbiye *zn. plantk.* de boon

lûç *zn.* de truc, het bedrog, het kunstje

lûde *zn.* de tunnel

lûl I *zn.* de ent, de enting

II *zn.* de krul, de haarlok

III *zn.* het parelmoer

lûlaq *zn. anat.* het kuitbeen, het scheenbeen

lûlaqa stûr *zn. anat.* het scheenbeen

lûlaqa zirav *zn. anat.* het kuitbeen

lûle *zn. 1.* de buis, de pijp *z. (lûleyê tîfîng) de loop*

lûleper *zn. plantk.* de waterlelie

lûletîfîng *zn.* de loop van een geweer

lûlik *zn. 1.* de kruik *z. de pijp, de buis*

lûlikê avê *zn.* de waterkruik

lûl kirin I *ww.* (dar lûl kirin) enten

II *ww.* (por lûl kirin) krullen, onduleren

lûr *zn. med.* de netelroos

Lûr *zn.* het Lor, het Loer (*een Koerdisch dialect*)

lûrandin *ww.* (bilûrîne) wiegen

Lûrî *zn.* het Lûrî (*een Koerdisch dialect*)

Lûrîstan *zn.* Lûrîstan (*een provincie in Zuidoost-Koerdistan*)

lûrk *zn. plantk.* de oleander

lûs *bn. 1.* glanzend, glanzig *z. onbehaard*

lûşkandin *ww.* (bilûşkîne) hinniken, briesen

lûtke *zn. aandr.* de bergtop, de bergpiek

M

m *zn.* de m (*de zestiende letter van het Koerdische alfabet*)

ma **I** *voorz.* [vragende vorm] **Ma ne wilo ye?** Is dat niet zo? **Ma tu çi jê dizani?** Wat weet je ervan?

II *zn.* (*dayik*) de moeder

mabeyn *bijw.* tussen **mabeyna du çeman** tussen twee rivieren

macera *zn.* het avontuur, de belevenis

macûn *zn.* de/het mastiek, de kleefpasta, de kit

macûna diranan *zn.* de tandpasta

maç **I** *zn.* (*ramûsan*) de kus, de zoen, het kusje

II *zn.* de wedstrijd, de match

maçik *zn.* het zontje, het kusje

maçîn *ww.* (*bimaçe*) kussen, zoenen, een kusje geven

maç kirin *ww.* kussen, zoenen

maçlek *zn. anat.* het gewricht, het gelid

mad *zn.* de gelaatskleur **mad avêtin** bleek worden, van kleur verschieten **mad kirin** een lang gezicht trekken **madê wî çûye** hij is bleek geworden

Mad *zn.* ▶ Med

madam **I** *zn.* (*banû*) de mevrouw, de madame

II *voegw.* aangezien, [gezien het feit dat], omdat

made **I** *zn.* de materie, de stof, de substantie

II *zn.* het artikel, de clausule, de paragraaf

madem *voegw.* aangezien, [gezien het feit dat], omdat

madem ku ew nexwaş e aangezien zij ziek is

maden **1.** *zn.* het mineraal, het erts **2.** *zn.* het metaal

3. *zn.* de mijn, de groeve **4.** *bn.* metalen

mader *zn.* (*dayik*) de moeder

maderşahî *bn.* matriarchaal **cîvaka maderşahî** de matriarchale samenleving

maderzad *bn.* aangeboren, [van geboorte]

maeş *zn.* het salaris, het maandgeld, het maandloon, het traktement

maf *zn.* het recht

mafê çarenûsî *zn.* het zelfbeschikkingsrecht

mafîr *voegw.* aangezien, [gezien het feit dat], omdat

mafîr *bn.* rechtvaardig, rechtmatig, billijk

mafteqînî *zn.* de gerechtigheid, de rechtvaardigheid

magest *zn.* (*meqes*) de schaar

Mahabad *zn. 1.* Mahabad (*een Koerdische profeet*)

2. Mahabad (*stad in Zuidoost-Koerdistan, de hoofdstad van de voormalige Koerdische Republiek Mahabad*)

mahfûr *zn.* het tapijt

mahiye *zn.* het salaris, het maandgeld, het maandloon, het traktement

mahî *zn.* de/het ivoor

mahîzerd *zn. aandr.* de kale bergtop

mahkûm **1.** *bn.* veroordeeld **2.** *zn.* de gevangene, de veroordeelde

mahlû *zn.* de houten ploeg

mahlû kirin *ww.* ploegen

mahne *zn.* (*bafik*) het smoesje, de uitvlucht, het voorwendsel, de dekmantel

mahne kirin *ww.* iets voorwenden, iets als excuus verzinnen

mahr *zn.* het huwelijk

mahû *zn.* het (*vrouwelijke*) varken

mahzere *zn.* (*curn*) de persmachine

mak **1.** *zn.* (*dê*) de moeder **2.** *bn.* vrouwelijk

makder *zn. gramm.* de onbepaalde wijs, de infinitief

maker *zn. dierk.* de ezelin

makêş *zn.* de/het (*grote*) filter, de (*grote*) zeef

makî **I** *zn.* het struikgewas

II *bn.* (*mak*) vrouwelijk

makîna cilşuştinê *zn.* de wasmachine

makîna çinînê *zn.* de combine, de maaidorser

makîna dêranê *zn.* de dorsmachine
makîna dirûnê *zn.* de combine, de maaidorser
makîna dirûtinê *zn.* de naaimachine
makîna hêranê *zn.* de mechanische molen
makîna mêrga *zn.* de maaimachine
makîna nvisandinê *zn.* de typemachine, de schrijfmachine
makîna sûyînê *zn.* de slijpmachine
makîna tov kirinê *zn.* de zaaimachine
makîne *zn.* de machine, het apparaat
mal **I** *zn.* 1. (xanî) het huis, de woning **Mala te ava!**
 ◇ Bedankt!, Ik wens je het beste!, (ji nexwaş re) Beterschap!
 2. (xêzan) het gezin, de familie **mal û menal** ◇ het hele gezin, de hele familie
II *zn.* 1. (eşya) de goederen **malên ticaretê** de handelsgoederen
 2. (milk) het bezit, het eigendom, de rijkdom **mal û menal** het bezit, have en goed
III *zn.* (heywan) het vee
mala *zn.* de troffel
malava bûn *ww.* 1. rijk worden, welgesteld worden, vermogend worden
 2. vrolijk worden
malava kirin *ww.* 1. (iemand) rijkdom bezorgen
 2. opvrolijken
mala Xwedê *zn.* het godshuis, de moskee
malbat *zn.* de familie, de afstammeling, de afkomst
malbav *zn.* het ouderlijk huis
malbêçî *zn.* anat. de baarmoeder
maldar *bn.* (dewlemend) rijk, gegoed, vermogend
maldarî *zn.* de rijkdom
maleria *zn.* med. de malaria
malesef **1.** *bijw.* helaas **2.** *utr.* Jammer!
malevîn *bn.* gierig, hebzuchtig, gulzig, begerig
malê mirî *zn.* de inventaris, de inboedel
malêz *zn.* de brij, de pap
malik **I** *zn.* (ziwîv) de lintworm
II *zn.* 1. (beyît) het tweeregelig vers, het distichon
 2. (misre) de versregel **3.** (qite) het vers, de strofe
III *zn.* het huisje, de eenkamerwoning
malikiyet *zn.* het eigendomsrecht
malinc *zn.* (mala) de troffel
malıştîn *ww.* (bimale) vegen, schoonvegen, wissen

maliye *zn.* de financiën
malî *bn.* financieel, geldelijk, fiscaal
malîkane *zn.* het landhuis, het paleis, de villa
malîn *ww.* (bimale) **1.** vegen, schoonvegen **2.** dweilen
malmîrat bûn *ww.* **1.** een groot verlies lijden **2.** alle familieleden verliezen
malperest *bn.* hebzuchtig, inhalig, gierig
malû *zn.* de houten ploeg
malûlk *zn.* dierk. de pier, de worm
malûm *bn.* bekend, duidelijk, evident, helder
malûmat *zn.* **1.** (zanîn) de kennis, de informatie
 2. (agahdarî) de mededeling, de kennisgeving
malwênce *zn.* plantk. de jalap(pe)
malwêran bûn *ww.* **1.** een groot verlies lijden **2.** alle familieleden verliezen
malwêran kirin *ww.* iemands hele familie te gronde richten
malxirab bûn *ww.* **1.** een groot verlies lijden **2.** alle familieleden verliezen
malxirab kirin *ww.* iemands hele familie te gronde richten
malxwê *zn.* **1.** het gezinshoofd, de kostwinner, de heer des huizes
2. (xwedî) de eigenaar
malzeme *zn.* de benodigdheden, de middelen, het spul, de stof
mam *zn.* **1.** (ap) de oom (*broer van vader*) **Mam Neşet diçe Utrechtê**
 Oom Neşet gaat naar Utrecht **2.** (mîrza) de meneer **Mam Jan!** Meneer Jan!
maman *zn.* de vroedvrouw, de kraamverpleegster
paşmaman de hulpvroedvrouw
mambiz *zn.* dierk. het hert, het rendier
mamik *zn.* het raadsel, de puzzel
mamir *zn.* het pluimvee, het gevogelte
mamîran **I** *zn.* plantk. de gentiaan
II *zn.* plantk. **1.** de stinkende gouwe **2.** het speenkruid
Mamo! *utr.* **1.** Oom! **2.** Meneer!
mamoste *zn.* **1.** de leraar, de onderwijzer, **2.** de deskundige
mamostetî *zn.* het leraarschap **mamostetî kirin** als leraar werkzaam zijn
mamosteyî *zn.* het leraarschap **mamosteyî kirin** functioneren als docent

mamur (lêbok) **1.** *bn.* kruiperig, vleierig **2.** *zn.* de vleier, de kruiper

mamûr **I** *bn.* gecultiveerd, opbloeiend, bebouwd

II *zn.* de ambtenaar

mamût *zn. dierk.* de mammoet

man *ww.* (bimîne) **1.** (sekinîn) blijven, verblijven **Tu li ku ma yî?** Waar blijf je nou? **2.** (runîştin) wonen **em li Rotterdamê dimînin** wij wonen in Rotterdam **3.** overblijven, reteren **ji xwarinê tiştekek nema** er is niets van het eten overgebleven **4.** (di sinifê de man) zakken, blijven zitten **Murad îsal di sinifê de nema** Murad is dit jaar niet blijven zitten **5.** (dereng man) laat zijn, te laat komen, (tîren) vertragen **tren dîsa dereng ma** de trein is weer vertraagd **6.** (mêwanê kesekî bûn) logeren **em li Stockholmê di mala Kek Ali de man** wij hebben in Stockholm bij Kek Ali gelogeerd **7.** (mala kesekî de man) inwonen

mana *zn.* de bedoeling, de betekenis, de zin

mandarîn *zn. plantk.* de mandarijn

mandelîn *zn. plantk.* de mandarijn

mandêrek *zn. plantk.* de alruin, de mandragora

mandî *bn.* moe, vermoeid, afgemat

mandîtî *zn.* de vermoeidheid

mandolîn *zn. muz.* de mandoline

mane *zn. 1.* (wate) de bedoeling, de betekenis, de zin **bi mane** betekenisvol **2.** het smoesje **li maneyan gerîn** ◇ smoesjes verzinnen, een uitvlucht zoeken

manedar *bn.* betekenisvol, opmerkelijk, zinvol, veelzeggend

manegî *zn. 1.* (zîn) de/het zadel **2.** (manek) het raspaard

manegî kirin *ww.* zadelen, opzadelen

manek *zn.* (manegî) het raspaard

manend **1.** *voegw.* evenals, zoals **2.** *bn.* soortgelijk, gelijkend, overeenkomstig

manendî *voegw.* (wek) als, evenals

manewiyat *zn. 1.* het onstoffelijke, het bovennatuurlijke **2.** de moraal

manewî *bn.* geestelijk, innerlijk, spiritueel, psychisch

manewra *zn.* de manoeuvre

manewra kirin *ww.* manoeuvreren

manêle *zn.* de hefboom

mang *zn.* (meh) de maand

mange *zn. dierk.* de koe

mangemijok *zn. dierk.* de gekko

mangêr *zn.* de eg

mangêr kirin *ww.* eggen

mangir **I** *bn.* eigenwijs, koppig

II *zn.* (pere) het geld

mango *zn. plantk.* de mango

manî **1.** *zn.* de belemmering, de barrière, het beletsel **2.** *bn.* voorkomend, preventief

manî bûn *ww. 1.* (astengî kirin) belemmeren, verhinderen **2.** (pêşî lê girtin) voorkomen **3.** (nedan kirin) iemand ergens van afhouden

manîfetûre *zn.* de manufacturen

manken *zn. 1.* de mannequin **2.** de ledenpop

manşet **I** *zn.* (sernûçe) de kop van een krant

II *zn.* (bijkoj) de manchete, de manchetsknoop

mantiq *zn.* de logica **bimantiq** logisch **bêmantiq** onlogisch

manto *zn.* de mantel, de jas

manyaq **1.** *bn.* maniakaal, krankzinnig **2.** *zn.* de maniak

manyetîk *bn.* magnetisch

maqarne *zn.* de macaroni

maqûl *bn.* redelijk, rationeel, verstandig, aannemelijk, aanvaardbaar

mar **I** *bn.* (pîroz) heilig

II *zn. dierk.* de slang **bi markî geriyan** kruipen, gluipeerig lopen

III *zn.* het huwelijk

maraton *zn.* de marathon

mard *zn.* (adar) maart

marek *zn.* (zîn) de/het zadel

marek kirin *ww.* zadelen

mareşal *zn. mil.* de maarschalk, de veldmaarschalk

marez *zn.* de tentoonstelling, de expositie

marê avî *zn.* de waterslang

marê qoç *zn.* de hoornslang

marê şilane *zn. dierk.* de ratelslang

marê zengul *zn. dierk.* de ratelslang

margiros *zn. dierk.* de (mannelijke) patrijs

margîse *zn. dierk.* de/het kameleon

margîsk *zn.* **1.** *dierk.* de cobra, de brilslang **2.** *dierk.* de adder **3.** *fig.* de lasteraar

marîfet *zn.* de kunst, de handigheid, de bekwaamheid, het talent, de vakkundigheid

marîjok *zn.* **1.** het reptiel **2.** *plantk.* de pijpbloem

marîn *zn.* *plantk.* de gentiaan

marîpişt *zn.* *anat.* de ruggengraat, de wervelkolom

mark *zn.* de mark, de Duitse mark

marksîst **1.** *bn.* marxistisch **2.** *zn.* (*m.*) de marxist, (*v.*) de marxiste

marksîsti *zn.* het marxisme

marmarok **1.** *zn.* het reptiel **2.** *bn.* spiraalvormig

marmaroşk *zn.* *plantk.* de gevlekte aronskelk

marmasî *zn.* *dierk.* de paling, de aal, de zeepaling

marmêlke *zn.* het reptiel

marpelas *zn.* *dierk.* de/het kameleon

marqe *zn.* het merk, het handelsmerk

mars *zn.* □ het winnen van een spel (*backgammon*) met twee punten

Mars *zn.* *astron.* Mars

mars bûn *ww.* twee punten verliezen

mars kirin *ww.* twee punten winnen

marş *zn.* **1.** de mars **2.** *muz.* het krijgslied

marşing *zn.* *plantk.* de morgenster

marûf *bn.* bekend, gekend, wetend

marûm *bn.* **1.** beroofd, ontbloot **2.** zeer arm

marxarîn *zn.* de margarine

masaj *zn.* de massage

masaj kirin *ww.* masseren

mase *zn.* de tafel

masenûs *zn.* de schrijftafel, het bureau

masî *zn.* de vis **masî di behrê de bazar nabe** ◇ men moet de huid niet verkopen vóór men de beer geschoten heeft **masiyê stûr masiyên hûr dixwun** ◇ de grote vissen eten de kleine

masîgir *zn.* **1.** (*mirovê masîgir*) de visser **2.** (*lawîrê masîgir*) de visetende dieren **3.** *dierk.* (*kersele*) de ijsvogel

masî girtin *ww.* vissen

masîhespik *zn.* *dierk.* de walrus

masîhûrk *zn.* *dierk.* de sardine

masîkartûxk *zn.* *dierk.* de tarbot

masîlke *zn.* de hendel

masîmûsa *zn.* *dierk.* de tong, de platvis

masîpank *zn.* *dierk.* **1.** de karper **2.** de harder

masîperk *zn.* *dierk.* **1.** de poon **2.** de knorhaan

masîpisîk *zn.* *dierk.* de meerval

masîstêrk *zn.* *dierk.* de zeester

masîşûr *zn.* *dierk.* de zwaardvis

masîvan *zn.* **1.** de viskweker **2.** de visser

masîwa *zn.* het schepsel

masîwûrk *zn.* *dierk.* de sardine

masîxatûnk *zn.* *dierk.* de zalm

maske *zn.* het masker, de vermomming, de/het mom **bi maske** gemaskerd

maskot *zn.* de mascotte

mason *zn.* de vrijmetselaar

masonî *zn.* de vrijmetselarij

mast *zn.* de yoghurt

mastar *zn.* het monster, het voorbeeld **mastarê titûnê** het tabaksmonster

mastav *zn.* □ een (*de*) drinkyoghurt (*met water toegevoegd*)

mastêrik *zn.* **1.** de trechter **2.** *plantk.* de kelk

masûl *zn.* (*fitîl*) het kousje, de kous

masûle *zn.* de klos, de spoel

masûlke *zn.* *anat.* de spier

masûre *zn.* de klos, de spoel

maşandin *ww.* (*bimaşîne*) slijten, verslijten

maşe *zn.* de pook, de tang

maşelan *zn.* de aflandige wind, de landwind

Maşellah! *uitr.* **1.** Wonderlijk!, Geweldig!, Prachtig!, Schitterend! **2.** God behoede!

maşere *zn.* *med.* de roos, de wondroos

maşêne *zn.* de erwtensoep

maşiq **1.** *bn.* (*vrouw*) dierbaar, geliefd, lief **2.** *zn.* (*vrouw*) de geliefde, de hartendief, de minnares

maşîn *ww.* (*bimaşe*) slijten, afslijten, doorslijten

maşot *zn.* *dierk.* de rups, de cocon

mat **1.** *zn.* (*di setrençê de*) het schaakmat **2.** *bn.* slap, niet levendig

matador *zn.* de matador

mate *bn.* (*xag*) onrijp (*voor vruchten*)

matem *zn.* (sîn) de rouw
matematîk *zn.* de wiskunde
matem girtin *ww.* rouwen
materiyal *zn.* het materieel, de stof
materiyalîst **1.** *bn.* materialistisch **2.** *zn.* de materialist
materiyalîzm *zn.* het materialisme
matik *zn.* (kil) de oogschaduw
mat kirin *ww.* (setreng) iemand schaakmat zetten
mawe *zn.* **1.** (dem) de duur, de tijdsduur, de tijd **2.** de termijn **3.** de poos
mawî *zn.* *dierk.* het (vrouwelijke) varken
mawzer *zn.* □ een (de) geweer
maxeza *zn.* de winkel
mayesir *zn.* *med.* de aambeien
mayîn **I** *ww.* (bimîne) **1.** (sekinîn) blijven, verblijven
Tu li ku ma yî? Waar blijf je nou? **2.** (runîştin) wonen **Safiya li Dordrechtê dimîne** Safiya woont in Dordrecht **3.** overblijven, resteren **ji xwarinê tiştekek nema** er is niets van het eten overgebleven **4.** (di sinifê de mayîn) zakken, blijven zitten **Battal îsal di sinifê de nema** Battal is dit jaar niet blijven zitten **5.** (dereng mayîn) laat zijn, te laat komen, (tîren) vertragen **tren dîsa dereng ma** de trein is weer vertraagd **6.** (mêwanê kesekî bûn) logeren **em di mala Kek Ali de man** wij hebben bij Kek Ali gelogeed **7.** (mala kesekî de mayîn) inwonen
II *zn.* de mijn
mayo *zn.* de zwembroek, het badpak, het zwempak
mayonez *zn.* de mayonaise
maz *zn.* *dierk.* de ram (van vijfjaar of ouder)
mazî *zn.* *plantk.* de levensboom, de thuja
mazmal *zn.* *dierk.* de oude ram
mazmazz *zn.* *anat.* de spit (in de rug)
mazot *zn.* de diesel
mazû **I** *zn.* *plantk.* de levensboom, de thuja
II *zn.* *anat.* de biceps
mazûvan *zn.* (m.) de gastheer, (v.) de gastvrouw
me *bez.vnw.* **1.** (ê me) ons, onze **welatê me** ons land **dan me** ze gaven het aan ons **yên me** die van ons **hevalên me** onze vrienden **2.** *pers.vnw.* (em) we, wij **me go ku** wij hebben gezegd dat

meaf *bn.* [vrijgesteld van], vrij, [ontslagen van]
meafe *zn.* de/het zadel (voor kameel)
meamele *zn.* **1.** de behandeling, de bejegening **2.** de procedure, de behandeling
mebest *zn.* **1.** (qesd) de bedoeling **Mebesta te çiyê?** Wat is jouw bedoeling? **2.** (armanç) de doelstelling, het doeleinde, het doelwit, het doel **3.** (mijar) het onderwerp
mebûs *zn.* het parlamentslid, het kamerlid
mecal *zn.* **1.** de mogelijkheid, de gelegenheid **2.** de kracht, de energie
mecanî *bn., bijw.* gratis
mecazî *bn., bijw.* figuurlijk, overdrachtelijk
mecbûr *bn., bijw.* verplicht, noodzakelijk, gedwongen
mecbûren *bn.* noodgedwongen, genoodzaakt, gedwongen
mecbûriyet *zn.* de verplichting, de dwang, de noodzaak
mecbûrî *bn., bijw.* verplicht, gedwongen, noodzakelijk
mecbûr kirin *ww.* dwingen, afdwingen
mecbûr man *ww.* verplicht zijn, gedwongen zijn
mecerfe *zn.* **1.** de (houten) schop **2.** (mecerfeyê belemê) de roeispaan, de roeriem **3.** (xûştire) de schaaf, de rasp
mecidiye *zn.* □ oude munt ter waarde van 20 cent
meclîs *zn.* **1.** het parlement **2.** (dîwan) de raad, het college **3.** (cîvîn) de vergadering
mecmua *zn.* (kovar) het tijdschrift, de/het periodiek
mecnûn *bn.* **1.** waanzinnig, gek, dol, dwaas **2.** (aşiq) verliefd
mecrefe *zn.* **1.** de (houten) schop **2.** (mecrefeyê belemê) de roeispaan, de roeriem **3.** (xûştire) de schaaf, de rasp
Mecûsî *zn.* de Magiër
meçek *zn.* *anat.* (zend) de pols
meçhûl *bn.* onbekend, onontdekt
med *zn.* de eb en vloed, het getij
Med *zn.* Medië, de Meden
medalye *zn.* de medaille
medeniyet *zn.* (şaristanî) de beschaving
medenî *bn.* beschaafd
Medî **1.** *zn.* de Mediër, de Koerd **2.** *zn.* het Medisch, het Koerdisch **3.** *bn.* Medisch

medreb *zn.* het geïrrigeerde land
medrebaz *zn.* de opkoper, de speculant
medrese *zn.* 1. de school 2. de theologische school
mefer *zn.* (keys) de mogelijkheid, de gelegenheid, de kans
mefreq *zn.* het brons
mefsik *zn.* (kefîr) de/het filter, de/het vergiet
mefûl *zn.* het prikkeldraad
megafon *zn.* de megafoon
megalomanî *zn.* de megalomanie, de grootheidswaan
meger *bijw.* blijkbaar, feitelijk
meger ku *voegw.* tenzij, mits
meges *zn. dierk.* de vlieg
meh *zn.* de maand **meha ku bê** komende maand **meha borî** vorige maand
mehanî *zn.* het salaris, het maandgeld, het loon, het arbeidsloon
meharet *zn.* de kunst, het talent, de handigheid, de behendigheid
mehebet *zn.* 1. (dostî) de vriendschap, de liefde 2. (xoşbêş) het vriendschappelijk praatje, de gezellige conversatie
mehle *zn.* (tax) de wijk, de buurt, het kwartier
mehf bûn *ww.* te gronde gaan, verliederlijken, liederlijk worden
mehfeze *zn.* 1. (parastin) de bescherming, het behoud, de instandhouding 2. (weşartin) de bewaring
mehfeze kirin *ww.* 1. (parastin) beschermen, beschutten 2. (weşartin) bewaren, behouden
mehf kirin *ww.* vernietigen, verwoesten, ruïneren, te gronde richten, tenietdoen, in het verderf storten
mehî I *bn.* gegist, gestremd
II *zn.* het salaris, het loon
mehîn *zn. dierk.* de merrie
mehkeme *zn.* de rechtbank, het gerecht
mehkeme kirin *ww.* berechten
mehkî *bn., bijw.* maandelijks
mehkûm 1. *bn.* veroordeeld 2. *zn.* de gevangene, de veroordeelde
mehkûmiyet *zn.* de veroordeling, het vonnis

mehkûm kirin *ww.* veroordelen, vonnissen, berechten
mehmûz *zn.* de spoor (*van ruiter, haan*)
mehr *zn.* het huwelijk, de echtverbintenis
mehr birrîn *ww.* in de echt verbinden, een huwelijk aangaan
mehr kirin *ww.* huwen, trouwen
mehrûm *bn.* 1. beroofd, ontbloot 2. zeer arm
mehrûmiyet *zn.* de ontbering, de beroving
mehşer *zn.* 1. de Dag des Oordeels **Roja Mehşerê** de Jongste Dag 2. *fig.* de mensenmassa
mehvan *zn.* de gast, de bezoeker
mejî *zn.* 1. *anat.* de hersenen, het brein 2. *fig.* de intelligentie
mekan *zn.* de plaats, het woonoord
mekanîk 1. *bn.* mechanisch 2. *zn.* de mechanica
mekanîzma *zn.* de/het mechaniek, de machinerie
Mekke *zn.* Mekka
mekruh *bn. (ritueel)* ongewenst
mekteb *zn.* de school
mektûb *zn.* (name) de brief
mela *zn.* 1. de imam, de hodzja, de voorganger (*in moskee*) 2. (*seyda*) de molla, de theologieleraar
melabangan *zn.* de dageraad
melaîke *zn.* de engel
melanet *zn.* de verdoeming, de afschuwelijkheid, de verfoeilijkheid
melankolî *zn.* de melancholie, de weemoed, de zwartgalligheid
melankolîk *bn.* melancholisch, zwaarmoedig, droefgeestig
melankolîkî *zn.* de zwaarmoedigheid, de droefgeestigheid
melaq *bn.* edel, elegant
melaşû *zn. anat.* het gehemelte, het verhemelte
melavî *zn.* de vlijt, de ijver, de naarstigheid
melavî kirin *ww.* ijveren, streven, zich inspannen
melayîm *bn.* zachtaardig, goedaardig, rustig, gehoorzaam, mak, goedmoedig, tam
melayket *zn.* de engel
melbend *zn.* (herêm) het district, de zone, de streek, de regio, het gewest

mele I *zn.* de troffel

II *zn.* 1. de imam, de hodzja, de voorganger (*in moskee*)
2. (seyda) de molla, de theologieleraar

melek *zn.* (ferîşte) de engel

Melekî Tawûs *zn.* 1. □ de heilige pauw bij de Yezidi's
2. de Schikgodin

melem (lê) kirin *ww.* zalven

melevan I *zn.* de metselaar

II *zn.* de zwemmer

melevanî *zn.* (ajne) het zwemmen

melevanî kirin *ww.* zwemmen

melexan *zn.* (kelendî) de zeis

melez 1. *zn.* de halfbloed, de mesties 2. *bn.* gekruist

melêv *zn.* de hooivork

melhem *zn.* de zalf

melhem (lê) kirin *ww.* zalven

melik *zn.* de troffel **ling melik** de platvoet

melisîn *ww.* (bimelise) zich laag bukken, ineenduiken

melîk *zn.* de koning

melîke *zn.* de koningin

melkeb *zn.* de mand

melkemot *zn.* 1. (ezraîl) de engel des doods 2. de (*boze*)
geest

melkes *zn.* 1. de bezem 2. *plantk.* de struikheide, de
heide

melodî *zn.* de melodie

melodîk *bn.* melodisch, melodieus

melodram *zn.* het melodrama

melşe *zn. dierk.* de mug, de jeukmug

melûçk *zn.* 1. *dierk.* de mus 2. de vogel

melûl *bn.* verdrietig, bedroefd, treurig, neerslachtig,
bedrukt, moedeloos, geesteloos

melûl bûn *ww.* treuren, treurig of droevig zijn

melûlî *zn.* de droefheid, de neerslachtigheid, de
bedroefdheid

melûl kirin *ww.* bedroeven, verdriet doen

melûn *bn.* vervloekt, verdoemd, verfoeid

melyaket *zn.* de engel

memik *zn. anat.* 1. (çiçik) de borst **gupika memikê** de
tepel, de speen 2. (memikê heywanan) de uier
3. (memikê guh) de oorlel

memik mijandin *ww.* borstvoeding geven, zogen, de
borst geven

memleket *zn.* 1. (niştiman) het vaderland, de
geboorteplaats, het land 2. (dewlet) de staat, het land

memnû *bn.* verboden

memnûn *bn.* 1. (razi) tevreden, content, vergenoegd,
voldaan 2. (şa) blij, gelukkig, verheugd

memûr *zn.* de ambtenaar, de functionaris

memûriyet *zn.* het ambt, de post

Mem û Zîn *zn.* □ twee bekende Koerdische geliefden (*te*
vergelijken met Romeo en Julia)

men *zn.* het verbod

menba *zn.* de bron

menber *zn.* de preekstoel, de kansel (*in de moskee*)

mencel *zn.* 1. het kookgerei, het keukengerei, het
vaatwerk 2. (sîtîl) de (*grote*) ketel

mencenik *zn.* de katapult

mendebûr *bn.* slordig, laks, sloom, traag, vies

mendîl *zn.* (desmal) de zakdoek

menek *zn.* (zengû) de stijgbeugel, de beugel

menengûç *zn. plantk.* de terpentijnboom

menenjît *zn. med.* de meningitis

menfeet *zn.* (berjewendî) het belang, het voordeel, het
nut, het profijt, de winst

menfeetperest *zn.* de profiteur

menfeetperestî *zn.* het egoïsme

mengene *zn.* de bankschroef, de pers, de mangel

mengî *zn.* het ideaal

men kirin *ww.* verbieden

menkûl *bn.* transportabel, vervoerbaar

menqel *zn.* de barbecue

menşe *zn.* de oorsprong, de origine, de afkomst, de
herkomst

menteşe *zn.* het scharnier, het hengsel

menzel *zn.* (ode) de kamer

menzîl *zn.* de afstand, de schootsafstand, de

draagwijdte, het bereik, de strekking

meqam *zn.* 1. de instantie, het overheidsorgaan

2. de functie, het ambt, de hoge betrekking 3. het
bureau, het kantoor 4. *muz.* de melodie

meqber *zn.* (gor) het graf, de graftombe

meqer *zn.* het kwartier, het kamp, de legerplaats

meqes *zn.* de schaar

meqes kirin *ww.* knippen (*met schaar*)

meqsed *zn.* de doelstelling, het doeleinde, het doelwit, de intentie, het doel

meqtûl *zn.* het slachtoffer (*van een moordpartij*)

mer **I** *zn.* *dierk.* (kavir) de ooi, de twenter

II *zn.* de spade

mera *zn.* de weide, het weiland, het grasveld, het grasland

meram *zn.* het doel, de bedoeling, de intentie **merama xwe gotin** zich uitdrukken, zijn gevoelens onder woorden brengen

meran *zn.* *plantk.* de jasmijn

meraq *zn.* **1.** de nieuwsgierigheid, de weetgierigheid **2.** (meyil) de neiging, de voorliefde, de zin **3.** (xem) de zorg, de angst, de onrust

meraqdar *bn.* nieuwsgierig

meraqdarî *zn.* de nieuwsgierigheid

meraqa kirin *ww.* **1.** benieuwd zijn, benieuwen, nieuwsgierig zijn **2.** (meyil kirin) interesse krijgen voor, hartstocht opvatten voor **pir meraqa min ji muzîkêre heyê** ik ben geïnteresseerd in muziek **3.** (xem xwarin) zich zorgen maken over, bezorgd zijn **Meraq me ke!** Maak je geen zorgen!, Dat komt in orde!

mera rêz *zn.* de tuinspade

merasim *zn.* de ceremonie, de plechtigheid

meraxan *zn.* de zeis

merc *zn.* de toestand, de omstandigheid **di mercên dijwar de** in moeilijke omstandigheden

mercan *zn.* het koraal, het git

mercankok *zn.* *plantk.* **1.** de wilde marjolein **2.** het vergeet-mij-nietje

merd *bn.* **1.** moedig, dapper, krانىg, manmoedig **2.** (durust) eerlijk, volmondig, openhartig **3.** (comerd) royaal, vrijgevig

merdan *zn.* (mîrku) de hamer, de moker

merdane **I** *bn.* **1.** dapper, heldhaftig **2.** eerlijk, openlijk, oprecht

II *zn.* de cilinder, de roller

merdemêr *bn.* vrijgevig, royaal, genereus

merdî *zn.* **1.** de moedigheid, de dapperheid, de heldenmoed **2.** (durustî) de eerlijkheid **3.** (comerdî) de vrijgevigheid

merdum **1.** *zn.* de man **2.** *zn.* de mens **3.** *onbep.vnw.* men **divê merdum sozê xwe bicîh bîne** men moet zijn beloften nakomen

mereg *zn.* de/het depot

merek *zn.* **1.** de/het depot **2.** (kadîn) de hooischoor, de hooizolder, de schuur

merem *zn.* het doel, de bedoeling, de intentie

mereq *zn.* **1.** de nieuwsgierigheid, de weetgierigheid **2.** (meyil) de neiging, de voorliefde, de zin **3.** (xem) de zorg, de angst, de onrust

meret *bn.* verdomd, vervloekt

merexan *zn.* de zeis

merexez bûn *ww.* verdwijnen

merex **I** *zn.* de ziekte

II *zn.* het mohair, de angorawol

merexî *bn.* ziek

merg *zn.* (den) de kruik

mergonek *zn.* (bagurdan) de roller

merhamet *zn.* de barmhartigheid, het erbarmen, de clementie, het medelijden, de genade **bimerhemet** medelijdend, meedogend, genadig **bêmerhemet** onbarmhartig, meedogenloos, harteloos, ongenadig

Merheba! *utr.* **1.** Hallo! **2.** (Xêr hatî!) Welkom!

merhem *zn.* de zalf

merhûm *bn.* **1.** zalig, gestorven **2.** zaliger

meridiyen *zn.* de meridiaan, de lengtecirkel

meritûn *ww.* (bimerite) afpellen

meriv **1.** *zn.* de man **2.** *zn.* de mens **3.** *onbep.vnw.* men

meriv divê vê rastiyê bibîne men moet dat feit onder ogen zien

merixîn *ww.* (bimerixe) liggen (*voor dieren*)

Merîx *zn.* *astron.* Mars

merkez *zn.* het centrum, het middelpunt, het midden

merkezî *bn.* centraal

mer kirin *ww.* ompspitten

Merkûr *zn.* *astron.* Mercurius

mermer **1.** *zn.* het marmer **2.** *bn.* marmeren, van marmer

mermî *zn.* de kogel, de granaat, het projectiel

meroje *zn. plantk.* de asperge

merov *zn.* de man, de mens

merséf **I** *zn. aandr.* de lage bergen

II *zn.* (sînî) het dienblad, het presenteerblad

mersiye *zn.* (lawij) het klaaglied, de klaagzang, het treurdicht, de elegie

merş **I** *zn.* de kelim

II *zn.* **1.** *mil.* de mars **2.** *muz.* het krijgslied

mertal *zn.* het schild

merx **I** *zn. plantk.* de jeneverbes

II *zn. aandr.* de rivierbedding, de bedding

merxan *zn.* de zeis

merz **I** *zn.* de kolonie

II *zn.* de kelim

merze *zn. plantk.* de marjolein

merzekew *zn. plantk.* de wilde marjolein

merzekêwîle *zn. plantk.* de wilde marjolein

mesafe *zn.* (dûrahî) de afstand

mesaj *zn.* de boodschap, het bericht

mesas *zn.* de prik (*om ossen in beweging te laten komen*)

mescîd *zn.* het bedehuis, de kleine moskee

mesder *zn. gramm.* de infinitief, de onbepaalde wijs

meseb *zn.* de religieuze stroming, de gezindte, de sekte

mesela *bijw.* bijvoorbeeld

mesele *zn.* (dabaş) het probleem, het vraagstuk, de kwestie, de affaire, de zaak, het karwei, de klus

mesele derxistin *ww.* problemen veroorzaken, moeilijkheden veroorzaken

mesel(ok) *zn.* het sprookje, de parabel, de gelijkenis

Mesihî *zn.* de christen

Mesîh *zn.* **1.** Christus, Jezus **2.** de Messias, de Verlosser, de Gezalfde, Jezus Christus

mesîn *zn.* de tuitkan, de kan, de lampetkan, de waterkan

mesken *zn.* de woning, het huis, de huisvesting, het onderdak, het verblijf, de woonplaats

meskûn *bn.* bewoond, bevolkt

mesleg *zn.* **1.** het beroep, de professie **2.** het vak, de branche

mesref *zn.* de uitgaven, de kosten, de onkosten

mesref kirin *ww.* besteden, uitgeven

mesref kişandin *ww.* de kosten dragen

mest **I** *bn.* dronken

II *zn.* □ schoeisel van zacht leer

mest bûn *ww.* **1.** stomdronken worden, zich bedrinken **2.** bewonderen

mestekî *zn.* de/het hars

mesûd *bn.* (şa) gelukkig, blij, gelukzalig

mesûl *bn.* (berpirsiyar) aansprakelijk,

verantwoordelijk, toerekeningsvatbaar

mesûliyet *zn.* de verantwoordelijkheid, de aansprakelijkheid, de verantwoording

meş *zn.* de loop, de wandeling, de voettocht

meşale *zn.* de fakkel, de toorts

meşandin *ww.* (bimeşîne) **1.** laten lopen, op gang brengen **2.** toepassen, ten uitvoer brengen

meşe **I** *zn.* de pook, de tang

II *zn. plantk.* de eik

meşhele *zn.* de fakkel

meşhûr *bn.* (navdar) beroemd, bekend, befaamd

meşhûrbûn *zn.* de beroemdheid, de befaamdheid

meşiyân *ww.* (bimeşe) lopen

meşîn **I** *ww.* (bimeşe) **1.** lopen **2.** (geriyan) wandelen

3. (xebitîn) werken, doen, functioneren **meşîna**

makîne draaien van machine **4.** (berdewam kirin)

doorgaan, continueren, voortduren

II *zn.* ▶ mêşîn

meşq *zn.* de training, de oefening

meşq kirin *ww.* trainen, oefenen

meşûn *zn.* □ een houten bank waarop een lijk gewassen wordt

meşxele *zn.* de bezigheid

meşxûl *bn.* bezig, druk

met *zn.* de tante (*zus van vader*) **meta Fadîme û Emîne**

îsal bi hevre çûn hecê tante Fadîme en Emîne

hebben dit jaar samen een bedevaart naar Mekka

gemaakt

metabolizma *zn. biol.* het metabolisme, de stofwisseling

metafizîk **1.** *zn.* de metafysica **2.** *bn.* metafysisch

metal **I** **1.** *zn.* het metaal **2.** *bn.* metalen

II *zn.* (meterîs) de beschutting

metare *zn.* de veldfles

metbee *zn.* (çapxane) de drukkerij

metbex *zn.* de keuken

metel **I** *zn.* (mamik) het raadsel, de puzzel

II *1. zn.* de verbazing, de verbijstering, de verrassing

2. bn. verbaasd, verwonderd, verbluft

metel mayîn *ww.* verbazen, verrassen, verbijsteren

metelok *zn.* het gezegde, het spreekwoord

meteorolojî *zn.* de meteorologie, de weerkunde

meteorolojik *bn.* meteorologisch, weerkundig

meterîs *zn.* de schuilplaats, het toevluchtsoord, de schuilkamer

meth *zn.* de lof, de lofspraak, het loven, het prijzen

methelok *zn.* het gezegde, het spreekwoord

meth kirin *ww.* roemen, prijzen, loven, ophemelen

metik *zn. 1. plantk.* de knop *2. dierk.* het

lieveheersbeestje

metilxe *zn.* de spade

metirke *zn.* de spade

metîn **I** *1. bn.* stevig, flink, solide *2. Metîn (een*

jongensnaam) **Metîn were em biçin Leerdamê**

Kom Metîn, we gaan naar Leerdam

II *zn.* de tekst

metod *zn.* de methode, de leergang

metodolojî *zn.* de methodiek, de methodologie

metqeb *zn.* de boor, de boormachine

metran **I** *zn.* (metranê filan) de bisschop

II *zn.* de harpoen, de spies

metre *zn.* de meter

metre lê girtin *ww.* meten

metro *zn.* de metro

metropol *zn.* de metropool, de wereldstad

metropolît *zn.* de metropoliet

mewc *zn.* (pêl) de golf

mewcûd *bn.* aanwezig, present, bestaand, voorradig

mewcûdiyê *zn. 1.* de aanwezigheid *2.* het zijn, het

bestaan, het wezen

mewij *zn.* de rozijn

mewîj *zn.* de rozijn

Mewla *zn.* de Heer

mewlûd *zn. 1.* de requiemdienst voor Mohammed

2. de requiemdienst voor elke ander overledene

3. (helbest) □ gedicht over de geboorte van Mohammed

mewqî *zn. 1.* (cîh) het oord, de plaats, de plek

2. (mewqiyê trêhê) de klas **mewqiyê duwem** de tweede klas *3.* (meqem) de rang, de post

mewqûf *bn.* gevangen, gedetineerd

mewsîm *zn.* (demsal) het jaargetij, het jaargetijde, het seizoen, de tijd

mewzî *zn.* de positie, de ligging, de plaats

mewzû *zn.* (mijar) het onderwerp, het subject, het thema, de stof

mexel *zn.* de rustplaats voor het vee

mexer *zn. aardr.* de vlakte

mexlûb *bn.* verslagen

mexlûbiyê *zn.* de nederlaag

mexlûb kirin *ww.* verslaan, overwinnen

mexlûq *zn.* het schepsel, het wezen

mexlûqat *zn.* het schepsel, het wezen

mexmûr *bn.* slaperig, soezurig, slaapdronken

mexrik *1. zn.* (dijmin) de vijand *2. bn.* (mixrik) tegengesteld

mexrût *bn.* conisch

mexsûs **1.** [typisch voor], [eigen aan] **2. bn.** opzettelijk,

[met opzet] **3. bn.** [bestemd voor] **4. bijw.** vooral, [met name], speciaal

mexşer *zn. 1.* de Dag des Oordeels **Roja Mexşerê** de

Jongste Dag *2. fig.* de mensenmassa

mey *zn. 1.* de drank **2.** de wijn

meya *zn.* het muilddier, de muilezel

meyan **I** *zn.* (haveyn) de gist

II *zn. plantk.* het zoethout

III *bijw.* (nav) middenin, [temidden van]

meyandin *ww.* (bimeyîne) gisten

meydan *zn.* het plein, het veld, de ruimte **anîn**

meydanê samenstellen, voortbrengen, tot stand

brengen **avêtin meydanê** ◇ onthullen, in de

openbaarheid brengen, iets aan het licht brengen,

blootleggen **daketin meydanê** ◇ uitdagen, tarten,

trotseren **derketin meydanê** ◇ blijken te zijn **li**

meydanê hiştin iemand in de steek laten, iemand aan

zijn lot overlaten **meydana şer** het oorlogsveld, het slagveld **xistin meydanê** ◇ blootleggen, iets aan het licht brengen

meydenoz *zn. plantk.* de peterselie

meyger *zn.* de schenker

meyzandin *ww.* (bimeyizîne) kijken (*naar*), bekijken, aankijken, toekijken, schouwen, toeschouwen

meyizîn *ww.* (bimeyize) kijken (*naar*), bekijken, aankijken, toekijken, schouwen, toeschouwen

meyîl *zn.* de tendens, de aanleg, de neiging, de voorliefde

meyîldar *bn.* genegen, gezind

meyîn *ww.* (bimeyê) gisten, stremmen

meymûn *zn. dierk.* de aap

meyter *zn.* de stalknecht, de staljongen, de rijknecht, de palfrenier

meyvan *zn.* de gast

meywe *zn.* (fêkî) het fruit

meyxane *zn.* de herberg, de tapperij, het proeflokaal, de gelagkamer, de kroeg

meyxur *zn.* de zuiper, de alcoholist, de dronkaard, de dronkelap, de zuiplap, de drinker

meyxweş *bn.* zuur

mezad *zn.* 1. de veiling, de verkoping, de vendutie
2. (cîhê mezadê) het boelgebouw, het venduhuis, het veilinggebouw

mezad kirin *ww.* veilen, openbaar verkopen

mezar *zn.* (gor) het graf

mezaxtin *ww.* (bimezêxe) uitgeven, besteden

mezbehe *zn.* (selexane) het slachthuis

mezbût *bn.* fatsoenlijk, betamelijk

meze *zn.* de hors d'oeuvre

mezel *zn.* 1. (gor) het graf 2. (ode) de kamer

mezheb *zn.* de religieuze stroming, de gezindte, de sekte

mezin *bn.* 1. (gir) groot 2. (fireh) ruim, wijd 3. (kal) oud 4. (bilind) hoog

mezinahî *zn.* 1. de grootte, de omvang 2. (blindî) de hoogte 3. (şeref) de eer

mezin bûn *ww.* 1. groot worden, opgroeien **zarokên ku li Holandê mezin bûne Kurdî nizanin** de

kinderen die in Nederland zijn opgegroeid, spreken geen Koerdisch 2. (azew bûn) volwassen worden 3. (pîr bûn) oud worden 4. (hîn frehtir bûn) groter worden, ruimer worden

mezin kirin *ww.* 1. vergroten, groter maken 2. (fireh kirin) uitbreiden 3. opvoeden, grootbrengen **mam Zekî heyşt zarok mezin kirin** oom Zekî heeft acht kinderen grootgebracht 4. *fig.* overdrijven

mezintir *bn.* 1. (girtir) groter 2. (firehtir) ruimer, wijder 3. (pîrtir) ouder 4. (bilindtir) hoger

mezintirîn *bn.* 1. (girtirîn) grootst 2. (firehtirîn) ruimst, wijdst 3. (pîrtirîn) oudst 4. (bilindtirîn) hoogst

mezintî *zn.* 1. de grootte, de omvang 2. (bilindî) de hoogte

mezix *zn.* de verspilling

mezixîn *ww.* (bimezixe) verspild worden

meziyet *zn.* de deugd, de kwalificatie

mezre *zn.* het dorpje

mezûn *bn.* 1. (biîzîn) gemachtigd, bevoegd 2. (dibistan qedandî) afgestudeerd

mezûn bûn *ww.* 1. (biîzîn bûn) gemachtigd zijn 2. (dibistan qedandin) afstuderen

mê *bn.* vrouwelijk **Ew seg mê ye yan nêrê?** Is die hond vrouwelijk of mannelijk?

mêcbêtî *zn.* de gift, de schenking

mêçik 1. *bn.* (mê) vrouwelijk 2. *zn.* (aşifte) de del

mêhîn *bn.* vrouwelijk

mêhtin *ww.* (bimêje) zuigen

mêhvan *zn.* de gast

mêj *bn.* verleden **ji mêj ve a.** allang **b.** vanouds, sinds onheuglijke tijden

mêjandin *ww.* (bimêjîne) de borst geven, borstvoeding geven, zogen

mêjelak *zn. anat.* de hersenen, het brein

mêjer *zn. gramm.* het lidwoord

mêjik *zn.* ▶ kandew

mêjî *zn. anat.* de hersenen, het brein

mêjîkok *zn.* de kleine hersenen, het cerebellum

mêjîn *ww.* (bimêje) zuigen, opzuigen

mêjok *zn.* 1. de zuiger 2. (kedxwar) de uitbuiters, de kolonist

mêjunivîs *zn.* de geschiedschrijver, de historieschrijver
mêjû *zn.* 1. (dîrok) de geschiedenis, de historie 2. het verleden
mêjûnas *zn.* de historicus, de geschiedkundige, de kroniekschrijver
mêkok *zn. plantk.* het zoethout
mêkut *zn.* de hamer
mêkutik *zn. med.* de roodvonk
mêl *zn.* de tendens, de neiging, de aanleg
mêlak *zn. anat.* (cîger) de long
mêlede *zn.* de fakkel
mênanidin *ww.* (bimênîne) lijken op, gelijken op
mêr 1. *zn.* de man 2. (herif) de vent, de kerel 3. *zn.* de echtgenoot **Mîr Celadet mêrê Rexşan xanimê bû** Mîr Celadet was de echtgenoot van mevrouw Rexşan
 4. *bn.* (nêr) mannelijk **şêr şêr e çi jin e çi mêr e** ◇ een leeuw is een leeuw, het maakt niet uit of hij vrouwelijk of mannelijk is 5. *bn.* (êgîd) dapper, moedig
Mêrac *zn.* de Hemelvaart (*van Mohammed*)
mêranî 1. *zn.* de mannelijkheid 2. *zn.* (cesaret) de moed 3. *bn.* manmoedig 3. *zn.* de potentie **ji mêranî ketin** impotent worden
mêras *zn.* (mîrat) de erfenis, de nalatenschap
mêrdezime *zn.* (kaos) de nachtmerrie
mêrg *zn.* de weide, het grasveld, het grasland
mêrik *zn.* de man, het mannetje
mêrikek *onbep.vnw.* iemand **mêrikek ji tere telefon** kir iemand heeft voor je gebeld
mêr kirin *ww.* trouwen, huwen (*voor vrouw*)
mêrkiî *bn.* gehuwd (*voor vrouw*)
mêrkuj *zn.* de moordenaar
mêrkujî *zn.* de moord
mêrû *zn.* 1. het insect 2. *dierk.* de mier
mêrxas *bn.* moedig, dapper, onbevreesd, manhaftig, manmoedig, kordaat, kranig
mêrxasî *zn.* de dapperheid, de moed
mêş *zn. dierk.* 1. (buxik) de vlieg 2. de bij, de honingbij
mêşa hingivî *zn. dierk.* de honingbij
mêşesî *zn. dierk.* (mirdan) de trapgans
mêşin *zn.* 1. *dierk.* (mî) het schaap 2. het gelooid (*schapen*)leer

mêşlok *zn.* het insect
mêşxur *zn.* de insectenetende plant/vogel
mêtin *ww.* (bimêje) zuigen, opzuigen
mêtingeh *zn.* de kolonie
mêtinkar *zn.* de kolonist, de uitbouter
mêtûlke *zn.* ► rişk
mêvan *zn.* 1. de gast, het bezoek, de logé **Hatîce îro mêvana me ye** Hatîce is vandaag onze gast
 2. (vexwendî) de genodigde 3. de bezoeker
mêvan bûn *ww.* te gast zijn
mêvandar *bn.* gastvrij
mêvandarî *zn.* de gastvrijheid
mêvan kirin *ww.* 1. als gast onthalen, ontvangen 2. te logeren hebben
mêvanperwer *bn.* gastvrij
mêvanperwerî *zn.* de gastvrijheid
mêvanxane *zn.* het gasthuis
mêvok *zn.* (bijkoj) de knop
mêw *zn. plantk.* de wijnrank, de wijnstok
mêwe *zn.* (fêkî) het fruit
mêweber *bn.* 1. vruchtdragend, met vruchten 2. vruchtbaar
mêwedat *bn.* vruchtbaar
mêwefiroş *zn.* de groentebroer, de groenteman
mêwuj *zn.* ► mewij
mêxek *zn. plantk.* de anjer, de kruidnagel
mêxik *zn. plantk.* de anjer, de kruidnagel
mêze kirin *ww.* 1. kijken (*naar*), bekijken, aankijken, toekijken, schouwen, toeschouwen, staren 2. zorgen voor **ew li bavê xwe yê kal mêze dike** hij zorgt voor zijn bejaarde vader 3. (çavdêrî li zarokan kirin) oppassen 4. (çavdêrî kirin) bewaken 5. (sehitî kirin) gaan kijken
mêzer *zn.* 1. (xêlî) de hoofddoek 2. (betaniye) de deken
mêzên *zn.* 1. (terazî) de weegschaal 2. de balans
mi *pers.vnw.* ik **mi dît wê nedît** ik heb het gezien, zij niet
miamele *zn.* 1. de behandeling, de bejegening 2. de procedure, de behandeling
miamele kirin *ww.* bejegenen, behandelen
miayene *zn.* 1. (miayenyê bişîşkî) het medisch onderzoek 2. (kontrol) de inspectie, het onderzoek

miayene kirin *ww.* 1. (*medisch*) onderzoeken

2. controleren, inspecteren, onderzoeken

mibarek *bn.* 1. heilig 2. gezegend

micadele *zn.* 1. (têkoşîn) de strijd, het gevecht 2. (çalakî) de actie

micadele kirin *ww.* 1. strijden, bestrijden 2. actie voeren

micêwri *zn.* de bediener (*in een moskee*)

miçandin *ww.* (bimiçîne) (çav miçandin) een knipoog geven, knipogen

miçilge *zn.* de weddenschap

miçiqandin *ww.* (bimiçiqîne) uitdrogen

miçiqîn *ww.* (bimiçiçe) draineren, uitputten

miç kirin *ww.* een knipoog geven, knipogen

miçkulî *zn. anat.* het ooglid

midar *zn.* (qerpal) de flard, het vod, het lor, de lap

midet *zn.* (dem) de tijdsduur, de termijn

midûr *zn.* de directeur

midûre *zn.* de directrice

midûriyet *zn.* de directie, het directoraat, (di dibistanê de) het rectoraat

mieyen *bn.* bepaald

mifirdi *zn.* de wachter, de bewaker, de dorpsbewaker

miflis *bn.* failliet, bankroet

mift *bn., bijw.* gratis

mifteh *zn.* de sleutel

miftî *zn.* de moefti

mihacir *zn.* 1. (penahinde) de vluchteling, de asielzoeker 2. (*m.*) de emigrant, (*v.*) de emigrante

mihendiz *zn.* de ingenieur

mihes *zn.* de roskam

mihes kirin *ww.* roskammen

mihlet *zn.* de tijdsduur, de termijn

mihrab *zn.* de preekstoel (*in moskee*)

mihriban *bn.* barmhartig

mihrican *zn.* het festival, het feest

mihtac *bn.* 1. (feqîr) arm, behoeftig 2. (hewceyî) afhankelijk, nodig hebbend

mihtac bûn *ww.* 1. behoeftig zijn 2. nodig hebben

mij *zn.* de mist, de nevel, de sluier, het waas

mijad *zn.* ▶ mijar

mijandin *ww.* (bimijîne) de borst geven, borstvoeding geven, zogen

mijane *zn.* de drijfas, de ploegboom

mijang *zn. anat.* de wimper, de/het ooghaar

mijar *zn.* (mijare) het onderwerp, het punt **mijara pirtûka Siya Evîne, li ser evîna Memduh Selîm Beg û Ferîhayê ye** het onderwerp van het boek *Siya Evîne* is de liefde van Memduh Selîm Beg en Ferîha

mij bûn *ww.* misten

mijde *zn.* (mizgîn) een blijde boodschap, een goed bericht

mije *zn.* (tam) de smaak

mijî *bn.* mistig, nevelachtig, nevelig, wazig, gesluierd

mijîn *ww.* (bimije) zuigen, opzuigen

mijmijandin *ww.* (bimijmijîne) knipperen, knipogen

mijmijok I *zn.* de zuigfles, de fles

II *zn. plantk.* het vingerhoedskruid, de digitalis

mijû *bn.* (kitûk) oudbakken

mijûl *bn.* bezig, druk

mijûlahî *zn.* de bezigheid, de werkzaamheid

mijûl bûn *ww.* zich bezighouden met, bezig zijn met

Tu bi çi ve mijûl dibî? Waar ben jij mee bezig?

mijûlgeh *zn.* het kantoor, de werkplaats

mijûl kirin *ww.* bezighouden

miikdar *zn.* 1. de hoeveelheid, het quantum 2. (pere) het geldbedrag, de som 3. (derman) de dosis

mil *zn.* 1. *anat.* (çepel) de arm 2. *anat.* (şan) de schouder

mil dan hev elkaar steunen 3. (alî) de kant, de zijde **ji**

milê rast van de rechterkant

milç *zn.* het smakken

milçe milç *zn.* het smakken

milçe milç kirin *ww.* doen smakken, laten smakken

mile *zn.* de troffel

milet *zn.* (netewe) de natie

milêb *zn.* de hooivork

milêv *zn.* de hooivork

milik *zn. anat.* de bult (*van kameel*)

milî *bn.* (gelêrî) nationaal

milîmetir *zn.* de millimeter

milîs *zn.* de militie

milîtan *bn.* militant

milk *zn.* het eigendom, het bezit
mil kirin *ww.* op de schouder nemen, op de schouder dragen
milozim *zn.* (kaos) de nachtmerrie
miltaf *bn.* doodmoe, uitgeput, afgemat
miltafi *zn.* de oververmoeidheid
milyaket *zn.* de engel
milyar *hoofdtelw.* het miljard
milyarder *zn.* de miljardair
milyon *hoofdtelw.* het miljoen
milyoner *zn.* de miljonair
mimkûn *bn.* mogelijk
mimkûniyet *zn.* de mogelijkheid
mintaz *bn.* (bijarte) uitverkoren, uitgelezen, voornaam
min 1. *pers.vnw.* ik **min dil heye ku wegerim welêtê**
xwe ik wil graag terug naar mijn land 2. *bez.vnw.* mijn
dora min e het is mijn beurt 3. *pers.vnw., wederk.vnw.*
 mij, me **li ba min** bij me **ji bona min** voor mij
minafiq *zn.* de huichelaar, de hypocriet
minal *zn., S.* (zaro) het kind
minare *zn.* de minaret
minasib *bn.* geschikt, passend, redelijk, betamelijk,
 behoorlijk, gepast
mineral *zn.* het mineraal
minet *zn.* de dankbaarheid
minetdar *bn.* dankbaar, erkentelijk
minetkar *bn.* dankbaar, erkentelijk
minêkar *bn.* (minetdar) dankbaar, erkentelijk
minho *zn.* het gerucht
minîbus *zn.* het busje, de kleine bus
minîmûm *zn.* het minimum
minminik *zn. dierk.* de vlinder
minşar *zn.* de zaag, de handzaag, het snoeimes
minşar kirin *ww.* zagen
mintiqe *zn.* (herêm) het district, de streek, de regio, de
 buurt, de zone
miqabil 1. [als tegenprestatie] 2. *zn.* het equivalent
miqar *zn.* de beitel
miqate bûn *ww.* (miqate be) in de gaten houden,
 toezicht houden, opletten
miqayese *zn.* de vergelijking

miqayese kirin *ww.* vergelijken
miqdar *zn.* 1. de hoeveelheid, het kwantum 2. (pere) het
 geldbedrag, de som 3. (derman) de dosis
miqesok *zn. dierk.* de valk, de boomvalk, de buizerd
miqewa *zn.* het karton
miqewr *zn.* de kalebas
miqilk *zn.* de pan
miqnatis *zn.* de magneet
mirac *zn.* de Hemelvaart (*van Mohammed*)
mirad *zn.* 1. (daxwazî) de wens, het verlangen, de
 begeerte 2. (armanc) het doel, het oogmerk
mirandin *ww.* (bimirîne) 1. vermoorden, doden,
 afmaken 2. (agir mirandin) doven, blussen
miraq *zn.* 1. de nieuwsgierigheid, de weetgierigheid
 2. (meyil) de neiging, de voorliefde, de zin 3. (xem) de
 zorg, de angst, de onrust
miraq kirin *ww.* 1. benieuwd zijn, benieuwen,
 nieuwsgierig zijn 2. (meyil kirin) interesse krijgen
 voor, hartstocht opvatten voor **pir miraq min ji**
muzikêre heye ik ben geïnteresseerd in muziek
 3. (xem xwarin) zich zorgen maken over, bezorgd zijn
Miraq me ke! Maak je geen zorgen!, Dat komt in
 orde!
mirar *bn.* onrein, vuil, onzuiver
mirarî *zn.* (durr) de parel
miravî *zn. dierk.* de wintertaling
miravke *zn. plantk.* de wolfsmelk
miraz *zn.* (mirad) 1. (daxwazî) de wens, het verlangen,
 de begeerte 2. (armanc) het doel, het oogmerk
mirbaxî *zn. dierk.* de snip, de houtsnip
mircan *zn.* het koraal, het git
mircangeş *zn. plantk.* de wilde marjolein
mirdan *zn. dierk.* de trapgans
mirdar *bn.* onrein, vuil, onzuiver
mirde *zn.* de dode, de overledene, de gestorvene
mirdin *ww.* (bimire) doodgaan, sterven, overlijden
mirkeb *zn.* de inkt
mirimir *zn.* het mopperen, het knorren
mirimir kirin *ww.* mopperen, knorren, zeuren
mirêk *zn.* (neynik) de spiegel
mirês *zn.* 1. de pracht, de glorie, de statie 2. *anat.* het
 gezicht, het gelaat

mirik *zn. dierk.* de mot, de kleermot

mirin **1.** *ww.* (bimire) doodgaan, sterven, overlijden
dapîra min di 17ê gulanê de mir mijn oma is op 17 mei overleden **2.** *zn.* de dood, het overlijden, het sterven, de sterfte **dermanê mirinê tune ye** tegen de dood is geen kruid gewassen **mirin li ber çavê wî tiştekan nîne** hij daagt de dood uit, hij durft alles

mirî *zn.* de dode, de overledene, de gestorvene

mirîd *zn.* de volgeling, de discipel, de novice

mirî rabûn *ww.* spoken

mirîsok *zn. plantk.* het gewoon vingerhoedskruid

mirîşk *zn. dierk.* de kip, het hoen

mirîşka avê *zn. dierk.* **1.** de houtsnip, de snip **2.** de meerkoet

mirîşka beyaban *zn. dierk.* de houtsnip, de snip

mirîşka çîn *zn. dierk.* de kasuaris

mirîşka reş *zn. dierk.* de merel

mirîşka zekaw *zn. dierk.* **1.** de meerkoet **2.** de wateraal

mirmirik *zn. dierk.* de mug

mirov **1.** *zn.* de mens **tu mirov bê kemasî nîne** ◇ een vergissing is menselijk **mirov bi hêviyê ve dijî** ◇ hoop doet leven **2. onbep.vnw.** iemand, men **divê ku mirov vê rastiye bibîne** men moet dit feit onder ogen zien **3.** *zn.* (lêzim) de verwant **4.** *zn.* (zilam) de man

mirovahî *zn.* de menselijkheid, de humaniteit, de menselijkheid

mirovatî *zn.* de menselijkheid, de humaniteit, de menselijkheid

mirovhiz *bn.* humanitair, menselijk

mirovrevok *zn.* de misantroop

mirovxwer *zn.* de kannibaal, de menseneter

mirovzad *zn.* de mens, de mensheid, het mensdom

mirqandin *ww.* (bimirqîne) mopperen, knorren, zeuren, foeteren

mirtêl *zn.* de/het matras

mirtib *zn.* (qereçî) de zigeuner

mirtoxe *zn.* de pap

mirûç *zn.* **1.** het gezicht, het gelaat **2.** de/het figuur

mirûlexur *zn. dierk.* de miereneter

mirûz *bn.* onvriendelijk, nurks

mirûzin *zn.* de zuurpruim, de kniesoor

mirwet *zn.* de menslievendheid, de goedheid

mis **1.** *zn.* het koper **2. bn.** koperen

misafir *zn.* (mêvan) de gast, het bezoek

mishef *zn.* **1.** (quran) de Koran **2.** het heilige boek **3.** (pirtûk) het boek

Mishefa Reş *zn.* □ een heilig boek van de Yezidi's

misilman *zn.* de moslim, de islamiet

misilmanî *zn.* de islam

mişîn *zn.* de tuitkan, de kan, de lampetkan, de waterkan

mişî sor *zn.* het roodkoper

mişî zer *zn.* het brons

misk *zn.* de muskus

miskîn **1.** *bn.* suf, suffig **2.** de sufferd

miskî romî *zn. plantk.* de tuberoos

misl **1.** *bn.* (mîna) soortgelijk, uniform, overeenkomstig, gelijkend **2.** *zn.* de maal **3. hoofdtelw.** zoveel

misoger *bn.* onvermijdelijk, onontkoombaar, onafwendbaar

misre *zn.* (malik) de versregel

mist **1.** *zn. anat.* de palm, de handpalm **2.** [heel weinig], [zeer klein], [erg smal]

mist dan *ww.* aaien, wrijven, afwrijven, strelen

mişag *zn.* de dagloner, de losse arbeider

mişar I *zn.* de zaag

II *zn.* (qarix) het bloembed, de border

mişe I *bn.* overvloedig, veel

II *zn.* (ked) de arbeid, de moeite, het werk

mişe bûn *ww.* toenemen, vermeerderen

mişefil *zn.* (zinar) de afgrond, de kloof, het ravijn

mişe kirin *ww.* vermeerderen

mişexur *zn.* de parasiet, de bloedzuiger

mişk *zn. dierk.* **1.** de muis **2.** de rat

mişkê kêlge *zn. dierk.* de veldmuis

mişkê kor *zn. dierk.* de mol

mişkê kovî *zn. dierk.* de marmot

mişkul *bn.* moeilijk, zwaar, inspannend

mişkulî *zn. anat.* (bijang) de wimper, de oogwimper

mişkul kirin *ww.* verzwaren, moeilijker maken, bemoeilijken

mişmiş *zn. plantk.* de abrikoos

mişt I *bn.* stampvol, overvol, vol

II *zn.* (girmik) de vuist

miştelî *zn.* de spruit, de scheut
miştêrî *zn.* de klant, de koper, de consument
miştêrî *zn.* de klant, de koper, de consument
miştik *zn.* 1. de bezem, de vegeter 2. *plantk.* de dopheide
miştin *ww.* (bimale) vegen, wissen
miştî *bn.* (lêvika re) stampvol
mişt kirin *ww.* volproppen, volstoppen
mişwer *zn.* de gewoonte
mit *zn. aandr.* het heuveltje
mitbax *zn.* de keuken
mitêl *zn.* de/het matras
mitfaq *zn.* de keuken
mitran *zn.* de aartsbisschop
mitrib *zn.* (qereçî) de zigeuner
miweqet *bn.* tijdelijk, voorlopig
mix **I** *zn.* (bizmar) de spijker **mix kutan** spijkers inslaan
II *zn. anat.* het merg, het ruggenmerg
mixab *bn.* ongelukkig, verdrietig
Mixab e! *uitr.* Wat jammer!
mixabere *zn.* de correspondentie
mixabin **1.** *uitr.* Helaas! **2.** *bijw.* helaas
mixalefet *zn.* de oppositie, de tegenpartij
mixalîf *zn.* de opponent, de tegenstander
mixare *zn.* (şkeft) de grot, het hol
mixriq *zn.* 1. (reqîb) de vijand, de rivaal **2.** (nakokî) het conflict
mixrikî *bn.* tegenstrijdig
mixtar **1.** *zn.* (muxtâr) het dorpshoofd **2.** *bn.* (xweser) autonoom
mixtariyet *zn.* de autonomie, het zelfbestuur
miyandaw *zn. aandr.* de delta
miyandûgel *bn.* (navnetewî) internationaal
miyawîn *ww.* miauwen
miyob *bn. med.* bijziend, kippig
miz *zn.* het loon
mizandin *ww.* (bimizîne) aanplakken, aanlijmen, beplakken
mizawir *zn.* de onruststoker, de onrustzaaier
mizawirî kirin *ww.* onrust stoken, onrust zaaien, opdrijven, opjagen

mizdan *ww.* masseren
mize *zn.* 1. (yewmiye) het loon, het dagloon **2.** (raye) het entreegeld, de toegangsprijs **3.** (vîzîte) het honorarium
mizelq *bn.* (zelqok) plakkerig
mizgeft *zn.* de moskee
mizgîn *zn.* een goed bericht, een blijde boodschap
mizgîn dan *ww.* een goed bericht brengen, goed nieuws brengen
mizgînî *zn.* □ de fooi voor een goed bericht
miziqâ *zn.* de mondharmonica
mizmiz **1.** *bn.* pietluttig, kleinzielig, muggenzifterig, kleingeestig **2.** *zn.* de kankeraar, de zeurkous, de zeurpiet
mizmizandin *ww.* dreinen, kankeren, zeuren
mizmizî *zn.* de kleinzieligheid, de kleingeestigheid
mizmizî kirin *ww.* dreinen, kankeren, zeuren
mizmizok *zn.* de kankeraar, de zeurkous, de zeurpiet
mî **I** *zn. dierk.* het schaap
II *zn. muz.* de mi
mîç *zn. anat.* de bikkel
mîde *zn. anat.* de maag
Mîdya *zn.* Medië
Mîdyayî *zn.* de Mediër, de Koerd
mîheng *zn.* 1. het lydië **2.** *fig.* de proefsteen, de toetssteen
mîjû *zn.* 1. (dîrok) de geschiedenis **2.** het verleden
mîka *zn.* het mica
mîkrob *zn.* de microbe
mîkrobiyolojî *zn.* de microbiologie
mîkrofon *zn.* de microfoon
mîkroskob *zn.* de microscoop
mîkroskobik *bn.* microscopisch
mîl **I** *zn.* de mijl
II *zn.* (şaft) de as, de spil
Mîlad *zn.* de geboorte van Christus **Berî Mîladê** voor Christus, v. Chr.
mîlim *zn.* de millimeter
mîlyar *hoofdtekw.* het miljard
mîlyon *hoofdtekw.* het miljoen
mîmar *zn.* de architect, de bouwkundige
mîmarî **1.** *bn.* architectonisch, bouwkundig **2.** *zn.* de architectuur, de bouwkunde

mîmber *zn.* de preekstoel, de kansel (*in de moskee*)

mîna *1. voegw.* zoals, evenals **mîna ku min got** zoals ik gezegd heb **Yaşar Kaya mîna Musa Anter rewşenbîrekî Kurd e** Yaşar Kaya is evenals Musa Anter een Koerdische intellectueel *2. voegw. als 3. bn.* soortgelijk, uniform, gelijkend, analoog **mîna hev** soortgelijk

mînak *zn.* het voorbeeld

mînder *zn.* het kussen, de/het matras

mîne *zn.* het email, het glazuur

mînekarî kirin *ww.* e-maileren

mîneq *zn. mil.* de reserve, de reservetroepen

mînmînik *zn. dierk.* de vlinder

mînyatûr *zn.* de miniatuur

mîr *zn.* de emir, de hertog

mîran *zn. astron.* de Weegschaal

mîrat *zn.* de erfenis, de nalatenschap, het legaat

mîratxwer *zn.* de erfgenaam

mîraz *zn.* de gist, de desem, het ferment

Mîregan *zn.* □ het Koerdische rozenfestival

mîrî *zn. 1.* het emiraat *2.* het staatsdomein

mîrku *zn.* de prins, de emirszoon

mîrku *zn.* de moker, de hamer, de zware hamer

mîrza *zn. 1.* de emirszoon *2.* de heer, de meneer **Mîrza Firat Cewerî Hawar ji nû ve çap kir** De heer Firat Cewerî heeft **Hawar** opnieuw gepubliceerd

mîrzade *zn.* de prins, de emirszoon

mîsal *zn.* het voorbeeld

mîstîk *bn.* mystiek

mîstîsîzm *zn.* het mysticisme, de mystiek

mîsyon *zn.* de missie

mîsyoner *zn.* de missionaris, de zendeling

mîsyonerî *zn.* de missie, het zendingswerk

mîtîng *zn.* de meeting, de demonstratie

mîtoloji *zn.* de mythologie, de godenleer

mîtoloji *bn.* mythologisch

mîtro *zn.* de meter

mîwan *zn.* de gast

mîwek *bn.* hangend

mîxfer *zn.* de helm, de valhelm

mîz *zn.* de urine, de plas

mîzdank *zn. anat.* de urineblaas

mîzel *bn. med.* incontinent

mîzelek *bn. med.* incontinent

mîzî *zn. anat. 1.* (mîzdank) de urineblaas *2.* de urineleider

mîz kirin *ww.* urineren, plassen **xwe de mîz kirin in** zijn broek plassen

mîzok *bn. med.* incontinent

mîzo *bn. med.* incontinent

mîztin *ww.* (bimîze) urineren, plassen, pissen

mobilye *zn.* het meubel, het meubilair, het huisraad

moçe *zn.* het (*vrouwelijke*) muilddier, de muilezel

mode *zn.* de mode

modern *bn.* (nûjen) modern, eigentijds

modern bûn *ww.* modern worden, met zijn tijd meegaan

modernbûn *zn.* de modernisering

modern kirin *ww.* moderniseren

mole *zn.* (hewş) het hof, de binnenplaats, het erf

mole I *zn.* (navbir) de pauze, de tussenpoos

II *zn.* het pleister, de pleisterkalk, het pleisterwerk

mole kirin *ww.* bepleisteren

molekûl *zn.* de molecule

moleq *bn.* ongerijmd, zinloos, absurd

momix *zn. plantk.* de pruim

mon *zn.* (mirûz) de zuurpruim, de kniesoort

monarşî *zn.* de monarchie

monolox *zn.* de monoloog, de alleenspraak

monoton *bn.* monotoon, eentonig, saai

monotonî *zn.* de eentonigheid

monoxamî *zn.* de monogamie

monoxrafî *zn.* de monografie

mont *zn.* het jack, de jekker, de korte mantel

montaj *zn.* de montage, de assemblage

monte kirin *ww.* monteren, opstellen, opbouwen, inbouwen

mor I *bn.* (benefşî) paars, violet

II *zn.* (muhir) de/het stempel, het zegel

moral *zn.* het moreel, de gemoedstoestand

moran *zn.* de mist, de nevel

morane *zn.* (zengil) de roest

mord *zn. plantk.* (mûtik) de mirte

morfin *zn.* de morfine

morfolojî *zn.* de morfologie, de vormleer

morg *zn.* het mortuarium

morî **I** *zn.* de kraal, de parel

II *zn. dierk.* de mier

morîstan *zn.* het mierenest, de mierenhoop

mor kirin *ww.* stempelen, bestempelen, zegelen, van een stempel voorzien

morkirî *bn.* gestempeld

mors *zn.* het morse

mostik *zn.* de speen

mostre **1.** *bn.* raar, belachelijk, bespottelijk **2.** *zn.* de hansworst, de clown

moşek *zn.* (sarox) de raket

moşen *zn.* (gam) de dorsvleugel

moteke *zn.* (kaos) de nachtmerrie

motêl *zn.* het motel

motî *zn.* ▶ dims

motîf *zn.* **1.** het motief, het dessin, het patroon **2.** (sebeb) de aanleiding, het motief, de oorzaak

motor *zn.* de motor

motosîklet *zn.* de motorfiets, de bromfiets

movik *zn. anat.* de wervel, de ruggenwervel **movikên** piştê de ruggenwervels

movikstû *zn. anat.* de nekwervel

mox **I** *zn. anat.* het (been)merg

II *bn.* (qirase) reusachtig

moxil *zn.* (bêjing) de zeef, de wan

Moxol *zn. (m.)* de Mongool, (*v.*) de Mongoolse

Moxolistan *zn.* Mongolië

Moxolî *zn.* het Mongools

moz **I** *zn. dierk.* de brems, de bremze

II *zn. plantk.* de banaan

mozaîk *zn.* het mozaïek

moze *zn.* de brems, de bremze

mozebeş *zn. dierk.* de hoornaar

mozeqirtik *zn. dierk.* de wesp, de horzel

mozê rixê *zn. dierk.* de mestkever

mozik *zn.* het kalf, de twenter

mozrîk *zn.* (çirûsk) de vonk, de sprank, het vonkje

muayene *zn.* het medisch onderzoek

mubarek *bn.* **1.** heilig **2.** gezegend

mucadele *zn.* (têkoşîn) de strijd, het gevecht

mucahîd *zn.* de strijder (*voor heilig doel*)

mucewher *zn.* de edelsteen, het juweel

mucrîm *zn.* de schuldige, de dader, de misdadiger

mudafa *zn.* **1.** de verdediging, de defensie, de afweer, het verweer **2.** (di dadgehê de) de verdediging, het pleidooi, de pleitrede

mudafa kirin *ww.* (parastin) verdedigen

mudaxele *zn.* **1.** de tussenkomst, de bemoeienis **2. med.** de operatieve ingreep **3.** (mudaxele li rejîmê) de militaire inval, de staatsgreep

muDET *zn.* (dem) de termijn, de tijdsduur

muebed *bn.* levenslang

muezîn *zn.* de gebedsroeper

mufetiş *zn. (m.)* de inspecteur, (*v.*) de inspectrice

mufreze *zn. mil.* (cird) het detachement, het peloton

muftî *zn.* de moefiti

muhafiz *zn.* (parêzger) de beschermer, de bewaker, de wachter

muharrem *zn.* muharrem (*de eerste maand van de maankalender*)

muhefeze *zn.* **1.** (parastin) de bescherming, het behoud, de instandhouding **2.** (weşartin) de bewaring

muhefezekar *bn.* conservatief, behoudend

muhefezekarî *zn.* het conservatisme, de behoudzucht

muhefeze kirin *ww.* **1.** (parastin) beschermen, beschutten **2.** (weşartin) bewaren, behouden

muhendis *zn.* de ingenieur

muhir *zn.* de/het stempel, het zegel

muhîm *bn.* belangrijk

mujde *zn.* □ een goed bericht

mukafat *zn.* (padaş) de beloning, de premie

mukir *zn.* de bekentenis, de confessie

mukir hatin *zn.* bekennen, toegeven, opbiechten

multecî *zn.* (penahinde) de vluchteling, de asielzoeker

mumesil *zn.* (nûner) de vertegenwoordiger, de zaakwaarnemer

munasebet *zn.* **1.** (peywendî) de betrekking, de omgang, de relatie, de verhouding, het contact **2.** de samenhang

munasib *bn.* geschikt, passend, redelijk, betamelijk, gepast

muncim *zn.* de sterrenwichelaar

muneqaşe *zn.* (gengeşi) het debat, de discussie, de redetwist, de ruzie

muracaat *zn.* 1. de aanvraag 2. (ji bo karek) de sollicitatie

muretebat *zn.* de bemanning

murêkeb *zn.* de inkt

murîd *zn.* de volgeling, de leerling, de discipel, de novice, de noviet

murşîd 1. [het goede pad wijzend] 2. *zn.* de sekteleider

murx I *zn. muz.* de melodie
II *zn. dierk.* 1. (cûk) de mus 2. (keçelok) de gier

musabaqe *zn.* de wedstrijd

musade *zn.* (destûr) de toestemming, de permissie, de vergunning, de toelating, de veroorloving

musaîd *bn.* geschikt, gunstig

musawî *bn.* gelijk

musext *bn.* (wêran) bouwvallig

musîbet *zn.* (karesat) de catastrofe, het ongeluk

musrif *bn.* verkwistend, kwistig, spilziek

musteheq *bijw.* verdiend, terecht

muşkilê *zn.* (tengasî) de moeilijke situatie

muşterî *zn.* (kiriya) de klant

mutahît *zn.* de aannemer

mutefik 1. *bn.* verbonden 2. *zn.* de bondgenoot

muthîş *bn.* 1. (tirsehêz) griezelig, afgrijselijk, ijzingwekkend, ijselijk 2. (gelek) ontzettend, enorm, verschrikkelijk

muzawir *zn.* de onruststoker, de onrustzaaier

muzik *zn.* de muziek

muzîkal *zn.* de musical

muzîsiyen *zn.* de muzikant, de musicus

mû *zn.* de/het haar

mûcîze *zn.* het wonder, het mirakel

mûcîzewî *bn.* wonderlijk, miraculeus, wonderbaarlijk

mûçik I *zn.* de liter
II *zn.* (mûkêş) het pincet

mûçing *zn.* (mûkêş) het pincet

mûçirk *zn.* het kippenvel

mûd *zn.* de wrok, de haat

mûdeh *bn.* dapper

mûdî *bn.* haatdragend, rancuneus

mûjank *zn. anat.* de wimper, de oogwimper

mûjelank *zn. anat.* (birû) de wenkbrauw

mûkêş *zn.* het pincet

mûle *zn.* (herrî) de modder, de blubber, het slib

mûm *zn.* (find) de kaars, de waskaars

mûmar *zn. dierk.* de lintworm

mûmdank *zn.* de kandelaar, de kaarsenhouder

mûmî *zn.* de mummie

mûnandin *ww.* (bimûnîne) vlechten

mûniştin *ww.* (bimûnişe) vlechten

mûnîn *ww.* (bimûne) 1. (por mûnîn) vlechten 2. (fanêle mûnîn) breien

mûr I *zn.* (gonc) de stronk, de boomstronk
II *bn.* (ping) nurks, onvriendelijk

mûrege *zn. anat.* de ruggengraat

mûremûr *zn.* (borebor) het geblaas

mûremûr kirin *ww.* (ga û mange) loeien, (şêr û hirç) brullen

mûrî I *zn. dierk.* (gêle) de mier
II *zn.* de kraal, de parel

mûrîn *ww.* (bimûre) (ga û mange) loeien, (şêr û hirç) brullen

mûshaf *zn.* ► mishef

mûsîqî *zn.* de muziek

mûsîqîşînas *zn.* de muziek liefhebber

mûsîqîzan *zn.* de musicus, de muzikant

mûson *zn.* de moesson

mûstranîk *zn. dierk.* (gêle) de mier

mûşademe *zn.* (pifik) de blaasbalg, de balg

mûşembe *zn.* het vinyl

mûte *zn. dierk.* het goudhaantje

mûteber *bn.* 1. geldig, van kracht 2. (birêz) geacht, geëerd

mûtik *zn. plantk.* de mirte

mûxbîr *zn.* de verklikker, de aanbrenger, de spion

mûxil *zn.* de zeef, de wan

mûyîn *zn.* (bimûne) vlechten

mûz *zn. plantk.* de banaan

mûzer *bn.* blond

mûzik *zn.* de muziek

N

n *zn.* de n (*de zeventiende letter van het Koerdische alfabet*)

na *uitr.* nee, neen

nabe **1.** *bn.* onmogelijk, ondoenlijk **2.** *uitr.* Onmogelijk!, Dat kan niet! **3.** *tussenw.* (na) nee, neen

naçar **1.** *bn., bijw.* (bêçare) hulpeloos, radeloos **2.** *bn., bijw.* (bêderman) ongeneeslijk **3.** *bijw. fig.* (mûtleqe) in elk geval, zeker

naçarî *zn.* de armoede, de behoefteigheid

nadan *bn.* **1.** (çavteng) gierig, vrekkelig **2.** (poşman) vol spijt, berouwvol, boetvaardig

nadir *bn.* zeldzaam

nafe *zn.* de muskus

nafilane *bijw.* (nefile) tevergeefs, [voor niets]

nafîle *bijw.* tevergeefs, [voor niets]

nag *zn.* *dierk.* de (*vrouwelijke*) kameel

Nahê *zn. astron.* Venus

Nahid *zn. astron.* Venus

nahiye *zn.* de kleine stad

nahtor *zn.* de wachter, de boswachter

naîl bûn *ww.* bereiken, verkrijgen, behalen

naka *bijw., S.* (niha) nu

nakokî *zn.* de tegenspraak, de tegenstelling

nal *zn.* het hoefijzer, het beslag

nalandin *ww.* (binalîne) iemand laten kreunen

nalbend *zn.* de grofsmid, de hoefsmid

nalbûr *zn.* de verkoper van ijzerwaren, de handelaar in ijzerwaren

nalçe *zn.* het hoefijzer

nalçe kirin *ww.* beslaan, van hoefbeslag voorzien

nalebar *bn.* ongepast, tegenstrijdig

nalenal *zn.* de jeremiade, de weeklacht, de jammerklacht

nalenal kirin *ww.* jammeren, kreunen, kermen, betreuren, steunen

nalet *zn.* (lanet) de doem, de vervloeking, de verwensing, de banvloek

nalik *zn.* (pêdark) de klomp, de houten slipper

nalîn **1.** *ww.* (binale) jammeren, kreunen, kermen, betreuren, steunen **2.** *zn.* (nalenal) de jeremiade, de weeklacht, de jammerklacht

nal kirin *ww.* beslaan, van hoefbeslag voorzien

namdar *bn.* beroemd, bekend

name **I** *zn.* de brief

II *zn., Z.* (nav) de naam **Namê to çî ko?** Hoe heet jij?

namerd *bn.* gemeen, eerloos, laf, lafhartig, laaghartig

namerdî *zn.* de eerloosheid, de gemeenheid, de laaghartigheid

namîlke *zn.* de brochure, de folder, het pamflet

namûs *zn.* **1.** de eer, het fatsoen **2.** (keçîn) de kuisheid, de maagdelijkheid **binamûs** (dirûst) eerlijk, oprecht **keça binamûs** eerbaar, eerzaam, zedig, kuis, deugdzaam, zedelijk

namzed *zn.* **1.** (berendam) de kandidaat **2.** (namzedê karekî) (*m.*) de sollicitant, (*v.*) de sollicitante

nan *zn.* **1.** het brood **2.** (aş) het gerecht, de maaltijd, het eten

nançûçik *zn.* (tolik) het kaasjeskruid

nandar *bn.* **1.** edelmoedig, vrijgevig **2.** gastvrij

nane *zn.* (pûjan) de pepermint, de munt

nanê genimî *zn.* het tarwebrood **nanê xwe genimî kirin** \diamond vleien, flikflooiën, flemen

nanê hevîrtirş *zn.* het gerezen brood

nanê hingivî *zn.* de raat

nanê lewaşe *zn.* \square het op plaat gebakken dunne brood

nanê mewîja *zn.* het krentenbrood

nanê mêşa *zn.* (çîç) de raat

nanê patî *zn.* het versgebakken brood **bi tenê mêvanê nanê patiyê** \diamond in een warm (gespreid) bed stappen

nanê sêlê *zn.* □ het op plaat gebakken dunne brood
nanê şilekî *zn.* de pannenkoek
nanê şivîn *zn. plantk.* de vogellijm, de maretak, de mistletoe
nanê şkeva *zn.* het flensje, het wentelteefje
nanê xilt *zn.* het meergranenbrood
nangenimî *bn.* kruiperig, vleierig
nanik *zn.* de raat
nankor *bn.* ondankbaar, [niet erkentelijk]
nankorî *zn.* de ondankbaarheid
nankorî kirin *ww.* stank voor dank krijgen, goed met kwaad vergelden
nano *bn.* nietsnut, nietsdoend, lui, doelloos
nanpêj *zn.* de bakker, de broodbakker
naperist **1.** *bn.* nihilistisch **2.** *zn.* de nihilist
naperistî *zn.* het nihilisme
naperûşk *zn.* de krab **naperûşk lê dan** krabben
napesin **1.** *bn.* zondig **2.** *zn.* de dwaalgeest, de zondaar
naqawt *zn.* de knock-out
naqawt kirin *ww.* knock-out slaan
naqe *zn. dierk.* de kameel
naqliye *zn.* het transport, het vervoer
naqos *zn.* de klok, het carillon, het klokkenspel
naqosa dêrê *zn.* de kerkklok
nar *zn. plantk.* de granaatappel
nare *zn.* het geschreeuw, het gebrul
narewan *zn. plantk.* de beuk, de beukenboom
nargîl *zn. plantk.* de kokosnoot
narinc *zn. plantk.* **1.** (turunc) de pomerans **2.** (porteqal) de sinaasappel
narinciye *zn. plantk.* de citrusvruchten
narincî *bn.* oranje
narincok *zn.* de handgranaat
narîn *bn.* fijngebouwd, slank, tener
narkotîk *bn.* narcotisch
narkoz *zn.* de narcose
narsîzm *zn.* het narcisme
nas *zn.* **1.** (mîrovê nas) de kennis, de bekende **2.** (zana) de kenner
nasandin *ww.* (binasîne) (dan nas kirin) voorstellen, introduceren

nas bûn *ww.* **1.** bekend zijn, bekend staan **2.** (fermî) erkend worden **3.** (maf û her wekî din) toegewezen worden, toegekend worden
naser **1.** *bn.* deskundig **2.** *zn.* (pispor) de deskundige, de vakman
naserî *zn.* het specialisme, de deskundigheid
nasir *zn. med.* het eelt
nasîn *ww.* (binase) **1.** (zanîn) kennen **em hev û du baş dinasin** wij kennen elkaar goed **2.** (nasîna fermî) erkennen **3.** (nas kirin) herkennen, kennen **4.** (maf û hwd.) toekennen, toewijzen **5.** (kesekî baştir nas kirin) leren kennen **6.** (dan nasîn) voorstellen, introduceren **7.** (xwe dan nasîn) zich voorstellen, zich introduceren
nas kirin *ww.* **1.** (zanîn) kennen **2.** (nas kirina fermî) erkennen **Çima Holende Kurdistanê nas nake?** Waarom erkent Nederland Koerdistan niet? **3.** (nasîn) herkennen, kennen **min Ahmed Huseynî carêkê de nas kir** ik herkende Ahmed Huseynî meteen **4.** (maf û hwd.) toekennen, toewijzen **5.** (kesekî baştir nas kirin) leren kennen **6.** (dan nas kirin) voorstellen, introduceren **7.** (xwe dan nas kirin) zich voorstellen, zich introduceren
naşî *bn.* onervaren, onbekwaam, onbedreven
naşîtî *zn.* de onervarenheid, de onbedrevenheid
naşta *bn.* (birçî) hongerig
naştayî *zn.* (birçitî) de hongersnood
naştin *ww.* (binêje) begraven, wegbergen
nator *zn.* de wachter, de bewaker
natorî kirin *ww.* bewaken
natorvan *zn.* de bewaker, de wachter
nav **I** *zn.* **1.** de naam **2.** (pêşnav) de voornaam **3.** (paşnav) de achternaam, de familienaam, de naam **4.** (navdanî) de benaming **Navê Diyarbekîr yê berê Amed e** de oude benaming van Diyarbekir is Amed **5.** (sername) de titel **navê romana Ereba Şemo ya yekemîn Şivanê Kurd e** de titel van de eerste roman van Ereba Şemo is *Şivanê Kurd* **6.** (nam) de roem, de naam, de reputatie, de faam **navêkî Ahmed Kaya yê baş heyê Ahmed Kaya** heeft een goede reputatie **7. gramm.** het zelfstandig naamwoord
II **1.** *zn.* het midden, het middel **2.** *bijw.* (navber) tussen

bire ew nav me de bimîne dat blijft tussen ons
3. bijw. (hundir) in, binnen, binnenin **di nav bajêr**
de in de stad **4. zn.** (mesafe) de afstand, de distantie
navandin *ww.* (binavîne) (nav lê kirin) een naam geven
navbend *bijw.* tussen
navbendî *zn.* (mesafe) de tussenruimte, de afstand
navber **1. bijw.** tussen, tussenin **di navbera me de**
 tussen ons **Dersim di navbera çar çiyana de ye**
 Dersim ligt tussen vier bergen **2. zn. anat.** (navpêsir) de
 boezem
navbeyn **1. bijw.** tussen, tussenin **2. zn.** (demekî) de poos
3. zn. (peywendî) de relatie, de betrekking, het verkeer
navbir *zn.* de pauze, de rust, de tussentijd, de
 onderbreking, de intermissie, het interval
navbirêk *zn.* (çeper) het hek
navçe *zn.* het gebied, de streek, het district, de zone, de
 provincie **di navçeya me de** in ons gebied
navçeng *zn. anat.* de oksel
navçeç *zn. anat.* (navran) de lies
navçeyî *bn.* regionaal, provinciaal, gewestelijk
navçît *zn.* de bemiddelaar, de tussenpersoon
nav dan *ww.* **1.** (namdar bûn) beroemd worden **2.** (nav lê
 kirin) een naam geven
navdar *bn.* beroemd, bekend, befaamd, fameus
navdarî *zn.* de beroemdheid, de befaamdheid
navdayî *bn.* beroemd, bekend, befaamd, fameus
nav derketin *ww.* bekend staan als de bonte hond, in
 een slechte reuk staan, ongunstig bekend staan, een
 slechte naam hebben
nav derketî *bn.* berucht, notoir
navdest *zn.* het tuig, het schorremorrie
navend *zn.* **1.** (merkez) het centrum **Navenda Çanda**
Mezepotomya het Mesopotamische Culturele
 Centrum **2.** (navber) het midden, het middel
navendî *zn.* de bemiddelaar, de tussenpersoon
naverast *zn.* **1.** het midden **rohelatî naverast** het
 Midden-Oosten **2.** het centrum
naverok *zn.* **1.** de inhoud **Tu naverokê vê pirtûkê**
dizanî? Ken je de inhoud van dit boek? **2.** (fihrist) de
 inhoudsopgave, de index, de inhoud, het register
navê nenêrbaran *zn. gramm.* het abstract zelfstandig
 naamwoord

navê razber *zn. gramm.* het abstract zelfstandig
 naamwoord
navê serenav *zn.* de eigennaam
navêş *zn. med.* de buikpijn, de maagpijn
nav girtin *ww.* (namdar bûn) beroemd worden
navgîn *zn.* het tuig, het middel, het werktuig, het
 instrument
navgundî *bn.* loslopend
navik *zn.* **1. anat.** de navel **2.** (navikê mêwe) de kern (*van*
vruchten) **3.** (navend) het middelpunt
navîn **1. zn.** (merkez) het centrum **2. zn.** (navber) het
 midden, het middel
navko *zn.* de bungalow
nav lêdan *ww.* een naam geven
navlêk *zn.* (biwêj) het idioom
navmal *bijw.* binnenshuis, huiselijk
navmalî *zn.* **1.** de dienstster, het dienstmeisje **2.** (kebanî)
 de huisvrouw
navmil *zn. anat.* de rug
navnetewî *bn.* internationaal
navnijadîn *bn.* internationaal
navnîşan *zn.* het adres
navpêsir *zn. anat.* de boezem
navpişt *zn. anat.* de rug
navqed *zn. anat.* de rug **êşa navqedî** de rugpijn
navqolinc *zn. anat.* de rug, het bovenste deel van de rug
navran *zn. anat.* **1.** de lies **2.** het kruis
navrêz *zn.* de regelafstand
navro *zn.* (firawîn) de lunch, het middagmaal
navroj *zn.* (firawîn) de lunch, het middagmaal
navronk *zn.* **1.** (giravik) het eilandje **2. aadr.** (delav) de
 golf
navser *zn. aadr.* (zozan) de vlakke
navşan *zn.* de rug
navûdeng *zn.* de roem, de reputatie, de faam, de naam
binavûdeng beroemd
navûdeng dan *ww.* beroemd worden, befaamd worden
navûdengî *zn.* de beroemdheid
navxo *bn.* intern
navxwe *bn.* intern
navxweyî *bn.* intern

navzed *zn.* (berendam) de kandidaat
navzik *anat. 1. zn.* (libatên hundirîn) de inwendige organen *2. zn.* (zik) de buikholte *3. bn.* intern
nawe *zn.* het schip
nawenci *bn.* middelmatig, redelijk, [niet slecht]
nawendi *zn.* ▶ navendi
nawengi *bn., bijw.* middelmatig, redelijk, [niet slecht]
nawerok *zn.* ▶ naverok
nawis *zn.* de kelder, de bergplaats, de wijnkelder
Naxêr! *uitr.* Nee hoor!, Dat kan niet!, Nee!
naxir *zn.* de kudde
nylon *1. bn.* nylon *2. zn.* het nylon *2. zn.* (çenteyê naylor) de plastic tas
naz *zn. 1.* de geveinsde tegenzin *2. (cilwe)* de koketterie, de behaagzucht
nazdar *bn. 1.* (cilwekar) aanstellerig, behaagziek, koket *2. (delalî)* geliefd, lief *3. (rûgirtî)* verwend
nazende *bn. 1.* (delalî) geliefd, lief *2. (cilwekar)* aanstellerig, behaagziek, koket
nazenîn *bn. 1.* (delalî) geliefd, lief *2. (cilwekar)* aanstellerig, behaagziek, koket
nazhebîn *bn.* vrolijk, opgewekt, verheugd, blij, lollig
nazhewîn *bn.* vrolijk, opgewekt, verheugd, blij, lollig
nazik *bn. 1.* (xweşmêr) beleefd, beschaafd, voorkomend, aardig, hoffelijk, tactvol, elegant *2. (xeter)* kritiek, netelig, hachelijk *3. (hessas)* delicaat, nauwkeurigheid eisend
nazikî *zn.* de beschaafdheid, de beleefdheid, de aardigheid, de elegantie
nazir *zn.* (wezîr) de minister
Nazî *zn.* de nazi, de nationaal-socialist
nazîn *1. ww.* (binaze) zich aanstellen *2. bn.* (cilwekar) aanstellerig, behaagziek, koket
Nazîzm *zn.* het nationaal-socialisme
naz kirin *ww.* zich aanstellen
naznaz *zn. plantk. 1.* de violier *2.* het madeliefje
ne *1. bijw.* niet **ew ne birê min e** hij is niet mijn broer *2. onbep.vnw.* geen *3. voegw.* noch **ne ev, ne ew** noch de een noch de ander *4. voorv.* on- **nerast** niet echt, onwaar
neal *zn.* de ruziemaker, de vechter, de herriemaker

nebanok *bn.* (nedîtbar) onzichtbaar, verborgen
nebat *zn.* de plant, het gewas, het kruid
nebatat *zn.* de planten
nebatî *bn.* plantaardig
nebergda *bn. gramm.* onregelmatig
nebez *bn. 1.* (bêtirs) onbevreesd, onvervaard, onverschrokken, kordaat *2. (zorlênebir)* onverslaanbaar, onoverwinnelijk
nebijûn *bn.* ongezond, [schadelijk voor de gezondheid]
nebinavkirî *bn.* onbepaald **pronavê nebinavkirî** het onbepaalde voornaamwoord
nebiservahatî *bn. gramm.* onregelmatig
nebûn *zn. 1.* (tunebûnî) de non-existentie *2.* (hezir nebûn) de afwezigheid, de absentie *3. (feqîrî)* de armoede
nebûnî *zn. 1.* (tunebûnî) de non-existentie *2. (feqîrî)* de armoede
nebz *zn. med.* de polsslslag, de hartslag, de hartenklop
necaset *zn. 1.* (gû) het uitwerpen *2. (qirêjî)* de viesheid, de viezigheid
neccar *zn.* de timmerman
necimîn *ww.* mank lopen, strompelen, hinken
necis *bn.* vies, goor, onrein
neçak *bn.* slecht
neçar *bn. 1.* (feqîr) arm *2. (bêçare)* hulpeloos, radeloos, wanhopig *3. (bêderman)* ongeneeslijk *4. (çarenîn)* onvermijdelijk
neçarî *zn. 1.* (feqîrî) de armoede *2. (bêçaretî)* de hulpeloosheid, de radeloosheid, de wanhoop
neçê *bn.* (xirab) slecht
nedamet *zn.* (poşimanî) de spijt, het berouw, de wroeging, de inkeer
nedîtbar *bn.* onzichtbaar
nef *zn.* het nut, de baat, het voordeel
nefel *zn. plantk.* de klaver
nefeqe *zn. 1.* (di hûqûqê) de alimentatie *2.* de kosten van levensonderhoud
neferma *bn.* burgerlijk, civiel
nefes *zn.* (bêhn) de adem
nefes berdan *ww.* uitademen
nefes girtin *ww.* (bêhn girtin) ademhalen, inademen

nefirîn *ww.* (binefire) (kerihîn) haten, walgen van, verfoeien, verafschuwen

nefi *zn.* de verbanning, de deportatie, de balling

nefi kirin *ww.* verbannen, deporteren, uitbannen, het land uitzetten

nefs **1.** *zn.* (ruh) de geest, de ziel **2.** *wederk.vnw.* (xwe) zichzelf

neft *zn.* (petrol) de petroleum, de aardolie

neftalîn *zn. chem.* het naftaleen

neftî *bn.* donkerblauw

negatîf *bn.* negatief

negerandî *bn. gramm.* onovergankelijk **lêkera negerandî** het onovergankelijk werkwoord

neguhêzbar *bn.* isolerend

neh *telw.* negen

nehan *rangtelw.* negende **êlûn meha nehan e** september is de negende maand

nehem *rangtelw.* negende

nehemhev *bn.* ongelijk, ongelijkmatig, verschillend, ongeëvenaard

nehemîn *rangtelw.* negende

neheq *bn., bijw.* onrechtvaardig, onrechtmatig, onbillijk, onterecht

neheqî *zn.* de onrechtvaardigheid, de ongerechtigheid, de onbillijkheid

neheqî kirin *ww.* iemand onrecht doen, onbillijk behandelen

nehevijî *bn.* onbeleefd

nehf *zn.* het nut, de nuttigheid, de baat, het voordeel

nehfdar *bn.* voordelig, nuttig, bruikbaar

nehfîn *ww.* (binehfe) profiteren, benutten, ergens gebruik van maken

nehs *bn.* listig, sluw

nehwirandîn *ww.* (binehwirîne) **1.** (nalîn) kermen, kreunen, jammeren **2.** (stirîn) neuriën

nejad *zn.* het ras, de natie

nejd *zn.* (talan) de plundering, de roof

nejdvan *zn.* de plunderaar, de rover, de stroper

nekes *zn.* (kêm firsend) de uitgerekende persoon, de zelfzuchtige persoon, de profiteur

neks *zn. med.* het astma

neksî **1.** *bn.* astmatisch, kortademig **2. zn.** de astmalijder

nektar *zn.* de nectar

nektarin *zn. plantk.* de nectarine

nema *bijw.* (tucar) nooit, [niet meer]

neman *zn.* het uitsterven

nemaze *bijw.* vooral, voornamelijk, [in het bijzonder], [met name]

nemerd *bn.* gemeen, onbetrouwbaar, vals

nemêr *bn.* (hurim) impotent

nemêrî *zn.* de impotentie

nemir *bn.* onsterfelijk

nenas *bn.* onbekend

nenêrbaran *bn. gramm.* abstract

nengwaz *bn.* hard, streng

nepak *bn. 1.* (pîs) vuil, smerig **2.** (nedirust) oneerlijk, onfatsoenlijk **ez bi kesên nepak re hevaltî nakim** ik ga niet met onfatsoenlijke mensen om

nepaqij *bn.* (pîs) vuil, smerig, vies

nepax *zn.* de blaasbalg, de balg

nependî *bn.* verborgen, gedekt, gesluierd, verholen

nepenî *zn.* het geheim, het mysterie

nepixandin *ww.* (binepixîne) **1.** (werimandin) oppompen, opblazen **2. fig.** (fîşal kirin) overdrijven, ophef maken over

nepixî *bn.* (werimî) gezwollen, opgeblazen, pafferig

nepixîn *ww.* (binepixe) **1.** (werimîn) opzwellen, zwellen **2.** (hevîr û hwd.) uitzetten, oplopen, uitdijen

nepox *bn.* dik, gezet, corpulent, bol, rond, mollig

nepoxk *bn.* mollig, rond, bol

Neptûn *zn. astron.* Neptunus

neqandin **1.** *ww.* (bineqîne) kiezen, uitkiezen, selecteren, uitzoeken **tu karî sêvan bineqîne** je mag de appels zelf uitzoeken **2. zn.** de keuze

neqandî *bn.* gekozen, uitgezocht

neqanûnbar *bn., bijw.* onwettig, onwettelijk

neqanûnbarî *zn.* de onwettigheid

neqdî *bn.* contant

neqeret *zn.* (wekilandin) het refrein, het keervers, de reprise

neqil *zn. 1.* (barkêşî) het transport, het vervoer

2. (pêşanî) de overlevering **3.** (barkirin) de evacuatie, de verplaatsing

neqil kirin *ww.* 1. (bar kişandin) vervoeren, transporteren 2. (têgihandin) doorgeven, vertellen, overleveren 3. (bar kirin) evacueren, verplaatsen

neqîş *zn.* het borduursel, het borduurwerk, het stiksel

neqîşandin *ww.* (bineqîşîne) 1. borduren 2. (kokandin) versieren, decoreren, optuigen

neqîşîn *ww.* (bineqîşe) zich opsmukken, zich opdoffen, zich mooi maken

neql *zn.* het transport

neqliyat *zn.* het transport, het vervoer

neqş *zn.* het borduursel, het borduurwerk, het stiksel

nequlî *zn.* de roddel, het geroddel

nerast 1. *bn.* (xelet) onjuist, onwaar 2. *bn., bijw.* incorrect, verkeerd 3. *bn.* (çewt) schuin, krom

nerd *zn.* (tewle) het backgammon, het triktrak

nerdeban *zn.* (pêlûk) de trap, de ladder

nerênî *bn.* 1. negatief, ongunstig 2. *gramm.* ontkennd

nerî *bn.* 1. mannelijk 2. *fig.* grof, ruw

nerît *bn., S.* praktisch

nerm *bn.* 1. zacht, week, slap, mals, mild **bi nermî** zachtjes 2. (melayîm) mak, tam, meegaand, zachtmoedig, gehoorzaam, volgzzaam

nermahî *zn.* de zachtheid

nermandin *ww.* (binermîne) 1. zacht maken, verzachten, ontharden, lenigen, temperen, vermurwen, vertederen 2. (haş kirin) kalmeren, bekoelen 3. (dil nermandin) iemands instemming winnen, iemand overhalen, overhalen, overtuigen, overreden

nermayî *zn.* de zachtheid

nerm bûn *ww.* 1. zacht worden 2. (hewa nerm bûn) luwen

nermijandin *ww.* (binermijîne) 1. smelten, ontdoeien, oplossen 2. verzachten

nermijîn *ww.* (binermije) ontdoeien

nermik *zn. anat.* 1. (nermika guh) de oorlel 2. (nermika serî) de fontanel

nermiyandin *ww.* (binermiyîne) verzachten

nermî *zn.* de zachtheid, de mildheid

nermîn 1. *bn.* aangenaam, lief, aardig, sympathiek, aantrekkelijk 2. Nermîn (*een meisjesnaam*)

nermker *bn.* verzachter

nerm kirin *ww.* 1. zacht maken, verzachten, ontharden, lenigen, temperen, vermurwen, vertederen 2. (haş kirin) kalmeren, bekoelen 3. (dil nerm kirin) iemands instemming winnen, iemand overhalen, overhalen, overtuigen, overreden **Nesrîne dilê bavê xwe nerm kir ku ji wê re kompîtorek bikire** Nesrîn heeft haar vader overgehaald om een computer voor haar te kopen

nermo *bn.* onhandig, [met twee linkerhanden], dom, stommeling

neronebar *bn.* vaag

neruber *bn. gramm.* abstract

nerx *zn.* 1. de prijsvaststelling, de prijsbepaling 2. (biha) de prijs, de waarde

nerx dan *ww.* taxeren

nerx kirin *ww.* taxeren

nesax *bn.* ziek

nesaxî *zn.* de ziekte

nesax ketin *ww.* ziek worden

neseb *zn.* de afstamming, het voorgeslacht, de oorsprong, de afkomst

nesil *zn.* 1. (binaçe) de generatie 2. (nifş) het nakomelingschap, het nageslacht

nesîb *zn.* (qismet) het lot

nesîb bûn *ww.* gegeven zijn, toegestaan zijn, uitkomen, ten deel vallen

nesîhet *zn.* (şîret) het advies, de raad

nesîhet dan *ww.* adviseren, aanraden, raad geven

nesîhet kirin *ww.* adviseren, aanraden, raad geven

nesîr *zn.* het proza

nesrîn *zn.* 1. *plantk.* de hondsroos 2. Nesrîn (*een meisjesnaam*)

neşter *zn.* het lancet, de vlijm

netewe *zn.* (gel) de natie, het volk **neteweya Kurd** het Koerdische volk

neteweperist *bn.* 1. nationalist 2. (nijadperist) racist

neteweperistî *zn.* 1. het nationalisme 2. (nijadperistî) het racisme

neteweperwer *bn.* nationalist

neteweperwerî *zn.* het nationalisme

neteweyetî *zn.* het nationalisme

Neteweyên Yekbûyî *zn.* de Verenigde Naties, de vN

Neteweyên Yekgirtî *zn.* de Verenigde Naties, de vN

neteweyî *bn.* nationaal

netewî *bn.* nationaal

netêw *bn.* ongeldig

netik *zn.* de stoep, het trottoir, de bestrating

netil (dij) **1.** *bijw.* tegen **2.** *bn.* tegengesteld

netim *bn.* voorlopig, tijdelijk

netrûş *bn.* (teral) lui, laks, lamlendig

neva *zn.* de toon, de melodie

nevaze *bn.* prachtig, uitstekend, schitterend, perfect, buitengewoon, wonderbaar

nevisî *zn.* het pleegkind

neviyî *zn.* het nageslacht, de afstammeling

nevî *zn.* het kleinkind, de afstammeling, de nazaat, de telg

nevîçirk *zn.* het achterkleinkind

newa *zn.* de toon, de melodie

newal *zn. aandr.* het valleitje, het dal

newalok *zn.* het dalletje, het valleitje

newekhev *bn. 1.* ongelijk **2.** (cuda) verschillend

newekhevî *zn. 1.* de ongelijkheid **2.** het verschil

newêrandin *ww.* (nediwêrîne, newêrîne) ontmoedigen, demoraliseren, deprimeren, neerdrukken

newêrek *bn.* angstig, laf, kleinmoedig, lafhartig, schijterig

newêrîn *ww.* (nediwêre, newêre) niet durven, geen moed hebben, bang zijn, angst hebben (*om*) **Fatê**

newêre ji avê derbaz be **Fatê** durft niet het water over te steken **ez newêrim bêjim** ik durf het niet te vertellen

newkîn *ww.* (binewke) miauwen

newq *zn. anat.* de rug

Newroz *zn.* □ het Koerdisch nieuwjaarsfeest **Cejna**

Newroz het Newrozfeest **Cejna Newroz pîroz be!**

Prettig Newrozfeest!

newrozîn *zn. plantk.* het vlasbekje

Newrozhang *zn.* newrozhang (*de eerste maand van de Koerdische kalender*)

newşe *zn.* (helbest) het gedicht, het vers

newşekar *zn.* de dichter

newt *zn.* ► neft

nexasim *bijw.* vooral

nexişandin *ww.* (binexişîne) **1.** borduren **2.** (kokandin) versieren, decoreren, optuigen

nexş *zn.* het borduursel, het borduurwerk, het stiksel

nexş û nîgar sierlijk, opgesmukt, fraai, kleurig

nexşandin *ww.* (binexşîne) **1.** borduren **2.** (kokandin) versieren, decoreren, optuigen

nexşe *zn.* (xerîte) de landkaart, de kaart, de plattegrond

nexşeya rojhilata navîn de landkaart van het Midden-Oosten

nexşîn *bn.* kleurig, kleurrijk, veelkleurig

next *zn.* (qelîn) de bruidsschat

nexwaş **1.** *bn.* ziek **2.** *zn.* de patiënt, de lijder

nexwaşgeh *zn.* het ziekenhuis, het hospitaal

nexwaşî *zn.* de ziekte

nexwaşxane *zn.* het ziekenhuis, het hospitaal

ney *zn. muz.* de fluit

neyar *zn.* de vijand, de tegenstander

neyarî *zn.* de vijandelijkheid, de vijandigheid, de vijandschap

neyeksan *bn.* allerlei, verschillende

neyînî *bn. 1.* negatief **2.** *gramm.* ontkenkend

neyjen *zn.* de fluitist

neynik *zn.* de spiegel

neynok *zn. anat. 1.* de nagel **2.** (neynokê heywanan) de hoof

neynokbir *zn.* het nagelschaartje

neynokê bûkê *zn. plantk.* de artisjok

neynûk *zn. anat. 1.* de nagel **2.** (neynûkê heywanan) de hoof

nezaket *zn.* de beleefdheid, de beschaafdheid, de hoffelijkheid, de betamelijkheid

nezan **1.** *bn.* onwetend, onkundig, dom **2.** *zn.* (ummî) de analfabeet

nezanî *zn.* de onwetendheid, de onkunde

nezaret *zn. 1.* (hepis) de hechtenis, de detentie

2. (çevdêrî) het toezicht, de begeleiding

nezer *zn.* het boze oog **nezer li Rindo ket** Rindo is door het boze oog getroffen

nezeriyat *zn.* de theorie
nezerî bûn *ww.* door het boze oog getroffen worden
nezer lê ketin *ww.* door het boze oog getroffen worden, schade ondergaan (*door het boze oog*)
nezle *zn. med.* (saw) de verkoudheid
nêçîr *zn. 1.* (nêçîrî) de jacht, de vangst, (masî) het vissen
nêçîra kewa de jacht op patrijzen **2.** de prooi, de buit
nêçîr ket feqê de prooi is in de val gelokt
nêçîrî *zn.* de jacht
nêçîr kirin *ww.* jagen, vangen, (masî nêçîr kirin) vissen
nêçîrvan *zn. 1.* de jager **2.** Nêçîrvan (*een jongensnaam*)
nêçîrvanî *zn.* de jacht
nêk *zn. 1.* (nîk) de haaknaald **2.** (gupik) de punt, de spits, de top
nêm *zn. med.* (rêm) de etter, de/het pus
nêm girtin *ww.* etteren, zweren
nêmî *bn.* etterend
nênkê bûkê *zn. plantk.* de artisjok
nêr *bn. 1.* mannelijk **2.** *fig.* dapper
nêrbaz *zn.* de homo
nêreng *zn.* de tovenaar
nêrengsazî *zn.* de tovenarij
nêrevan *zn.* de opzichter, de toezichthouder
nêrg *zn.* (xurt) sterk, krachtig
nêrgele *zn.* de waterpijp, de nargileh
nêrgiz *zn. 1. plantk.* de narcis **2.** Nêrgiz (*een meisjesnaam*)
nêrî *zn. dierk.* de geitenbok, de bok
nêrîn **I 1.** *ww.* (binêre) kijken **2. zn.** de blik, de kijk, de oogopslag
II *bn.* mannelijk
nêrtin *ww.* (binêre) kijken
nêtik *zn. anat.* het voorhoofd
nêvik *zn. anat. 1.* de navel **2.** (zik) de buik
nêvikbir *zn.* de kraamverpleegster, de vroedvrouw
nêvikko *bn.* dikbuikig, dik
nêz *bijw. 1.* dichtbij, vlakbij, nabij **2.** binnenkort, spoedig **di nêz de** binnenkort
nêzik *bijw. 1.* dichtbij, vlakbij, nabij **mala Meyro**
nêzikî komelê ye het huis van Meyro is vlakbij de vereniging **2.** binnenkort, spoedig
nêzikahî *zn.* de nabijheid

nêzik bûn *ww.* naderen, aankomen
nêzikî **1.** *zn.* de nabijheid **2.** *bijw.* ongeveer, plusminus, circa, omtrent, rond, pakweg **nêzikî çil mîlyon Kurd li Kurdistanê dijîn** ongeveer veertig miljoen Koerden wonen in Koerdistan
nêzik kirin *ww.* dichterbij halen, naderbij halen
nicimîn *ww.* (binicime) mank lopen, strompelen
niçik *zn.* de top, de punt
nifir *zn.* de vervloeking, de verwensing, de vloek
nifir kirin *ww.* vervloeken, verwensen **li ber nifira ketin** vervloekt worden
nifir lê bûn *ww.* vervloekt worden
nifir lê kirin *ww.* vervloeken, verwensen
nifş **I** *zn.* de generatie
II *zn.* (rawe) de vorm
nift *zn.* ► neft
nifûs *zn.* de bevolking
nig *zn. 1. anat.* de voet, (niga heywanan) de poot **2.** (gav) de stap, de tred **nig û nig** stap voor stap, geleidelijk **3.** (niga mase û hwd.) de poot
nigar *zn. 1.* (nigarê mirov) het portret **2.** het schilderij
nigarvan *zn.* de schilder
nigeh *zn.* de kijk, de blik
nigehdar *zn.* de opzichter, de toezichthouder, de bewaker
nigehdarî *zn.* de bewaking, de bescherming
niha *bijw.* nu, [op dit moment], [op dit ogenblik], thans **ji niha û pê ve** voortaan, vanaf nu
niham *zn. 1.* de laag, de ader **2. aandr. de aardlaag
nihayet **1.** *zn.* (dawî) het eind, het uiteinde, het einde, het slot **2. bijw. uiteindelijk, tenslotte, eindelijk
nihayî *bn.* definitief, beslissend, afdoend, laatste
nihên *bn. 1.* (weşartî) heimelijk, stiekem, discreet **bi nihênî** stiekem, steels, ongezien **2.** (çepe) afgelegen **riya nihênî** de oprit
nihênî *zn.* het geheim, het geheimpje
nihêrîn *ww.* (binihêre) **1.** (mêze kirin) kijken **2.** (çavdêrî kirin) opletten, in de gaten houden, toezicht houden
nihêrtin *ww.* (binihêre) **1.** (mêze kirin) kijken **2.** (çavdêrî kirin) opletten, in de gaten houden, toezicht houden
nihîn *ww.* (binihe) neerstrijken****

niho *bijw.* nu, [op dit moment], [op dit ogenblik], thans
nihûn *zn.* 1. het riool 2. de tunnel
nijad *zn.* het ras, de natie
nijadkujî *zn.* de volkerenmoord, de rassenmoord
nijadperist 1. *zn.* de racist 2. *bn.* racistisch
nijar *zn.* ▶ talde
nijd *zn.* 1. (êriş) de aanval 2. (talan) de roof, de plundering
nijde *zn.* 1. (êriş) de aanval 2. (talan) de roof, de plundering
nijde kirin *ww.* 1. aanvallen, overvallen 2. roven, plunderen
nijdevan *zn.* 1. (şervan) de aanvaller, de krijger 2. (talanker) de plunderaar
nijinandin *ww.* (binijinîne) (qûç kirin) stapelen, opstapelen, ophopen
nik *bijw.* (ba) bij, naast **li nik** bij, nabij **li nik wan** nabij hen, naast hen
nikbîn 1. *zn.* de optimist 2. *bn.* optimistisch
nikil *zn. anat.* de snavel, de bek
nikilandin *zn.* (binikilîne) pikken
nikul I *zn. anat.* de snavel, de bek
 II *zn.* (poşmanî) de spijt, het berouw, de wroeging, de inkeer
nimandin *ww.* vertegenwoordigen
nimayîş *zn.* de demonstratie, de betoging
nimed *zn.* (kulav) het vilt
nimek *zn.* (xwê) het zout
nimêj *zn.* het gebed
nimêj kirin *ww.* bidden
nimîn 1. *zn.* het gebed 2. *ww.* bidden
nimîne *zn.* 1. (mînak) het voorbeeld, het exemplaar 2. het monster, de staal
nimînende *zn.* (nûner) de vertegenwoordiger, de afgevaardigde
nimîngeh *zn.* de moskee, de bidplaats
nimre *zn.* (jimar) het nummer
nimûne *zn.* 1. (mînak) het voorbeeld, het exemplaar 2. het monster, de staal
niqandin *ww.* (biniqîne) hijgen
niqeniq kirin *ww.* hijgen

niqir *zn.* 1. de inkeping, de keep, de kerf 2. de schroefdraad, de groef
niqirandin *ww.* (biniqirîne) groeven, inkepen
niqitandin *ww.* (biniqitîne) iets ergens in laten druppelen
niqîn *ww.* (biniqe) hijgen
niqrîsk *zn.* (xîsk) de hik, de snik
niqte *zn.* de punt
niqtebîhnok *zn.* de puntkomma
niqtecot *zn.* de dubbele punt
niquçandin *ww.* (biniquçîne) knijpen
niqut *zn.* (dilop) de druppel, de drop, de drup
niqutandin *ww.* (biniquitîne) iets ergens in laten druppelen
niqutîn *zn.* (biniquite) druppelen, druipen, doorlekken, sijpelen
nirx *zn.* de prijs, de waarde
nisar *zn.* 1. (zîrekî) de scherpzinnigheid 2. (niçik) de stip, de punt
nisbet *zn.* 1. de proportie, het percentage 2. (elaqa) de verhouding, de betrekking, de relatie
nisilandin *ww.* (binisilîne) filtreren
nisilîn *ww.* (binisile) gefilterd/gezeefd worden
nisrim *zn.* 1. (zîrekî) de scherpzinnigheid 2. (niçik) de stip, de punt
nişadir *zn.* de ammoniak
nişast *zn.* (devtî) het zetmeel
nişêw *zn.* de helling, de glooiing
nişirandin *ww.* (binişirîne) ontvlechten, losbinden
nişirîn *ww.* (binişire) ladderen
nişistîn 1. *zn.* de mislukking, de tegenspoed, het fiasco 2. *ww.* mislukken, mislopen, niet slagen
nişîmen *zn.* het trefpunt, de ontmoetingsplaats
nişîn 1. *zn.* de vestiging, de inwoning 2. *ww.* wonen, inwonen, bewonen, zich vestigen 3. *ww.* (çuçik) neerstrijken
nişk *bijw.* onverwacht **ji nişte ve** plotseling, ineens, opeens, onverhoeds, plotsklaps
niştêr *zn.* het lancet, de vlijm
niştin *ww.* 1. wonen, inwonen, bewonen, zich vestigen 2. (çuçik niştin) neerstrijken

niştîman *zn.* (welat) het moederland, het vaderland, het geboorteland, het land

niştîmanperwer *zn.* de patriot

niştîmanperwerî *zn.* het patriotisme

nişûk *zn.* de snuif

nişûv *zn. aandr.* de helling, de berghelling

nivan *zn.* het onderdak

nivandin *ww.* (binivînê) iemand in bed stoppen, iemand instoppen

nivîsîn *ww.* schrijven

nivistin *ww.* (binivise) slapen, naar bed gaan

nivişt *zn.* de amulet

nivîn **1.** *ww.* (binive) (raketin) slapen, naar bed gaan
2. zn. (cil) het bed

nivîngeh *zn.* de slaapzaal

nivînok *zn.* de divan, de bank, de sofa

nivînpûş *zn.* de beddensprei

nivînxane *zn.* de slaapzaal

nivîs *zn.* het schrift

nivîsandin *ww.* (binivîsîne) schrijven, opschrijven

nivîsar *zn.* de tekst, het geschrift, het opschrift

nivîsgeh *zn.* het bureau, het kantoor

nivîsk **I** *zn.* het geschrift, (pirtûk) het boek, (belavok) de brochure, de folder
II *zn.* (rûn) de roomboter

nivîskar *zn.* de schrijver, de auteur

nivîskî *bn.* schriftelijk

nivîsxane *zn.* het bureau, het kantoor

nivîsyar *zn.* de secretaris, de klerk, (di dadgehê de) de griffier

nivîştîlok *zn. plantk.* het herderstasje

nivandin *ww.* ▶ nimandin

nivênanandin *ww.* ▶ nimandin

nivêner *zn. 1.* (nûner) de vertegenwoordiger, de afgevaardigde **2.** (balyoz) de gezant, de afgezant, de voorbode

nivênt *zn.* de showplaats

nixay *bn.* oneerbiedig, [zonder respect]

nixayî *zn.* de oneerbiedigheid

nixêv *zn.* het dekbed, de spreij

niximandin *ww.* (biniximîne) dekken, bedekken, bekleden, vermommen, camoufleren

nixivandin *ww.* (binixivîne) opblazen, doen uitzetten, oppompen

nixivîn *ww.* (binixivê) zwellen

nixumandin *ww.* (binixumîne) dekken, bedekken, bekleden, vermommen, camoufleren

niyan *ww.* ▶ niyandin

niyandin *ww.* (bininê) neuken, naaien, wippen

niyaz *zn. 1.* (xwastek) de wens **2.** (tika) het verzoek

niyazan *bn.* eerlijk, fatsoenlijk

niyazanî *zn.* de eerlijkheid, de fatsoenlijkheid

niyet *zn. 1.* (mebest) de intentie, de bedoeling **2.** het plan, het voornemen

niyîn *ww.* (binê) neuken, naaien

nizar *bn.* (lawaz) **1.** mager, broodmager **2.** teder, zwak

nizark *zn.* de top, de bergtop

nizgere *zn.* (xîsk) de hik

nizîk *bijw. 1.* dichtbij, vlakbij, nabij, [in de buurt] **2.** binnenkort, spoedig

nizîk bûn *ww.* naderen, aankomen

nizîkî **1. zn.** de nabijheid **2. bijw.** ongeveer, plusminus, circa, omtrent, rond, pakweg

nizîk kirin *ww.* dichterbij halen, naderbij halen

nizm *bn.* laag

nizmahî *zn.* de laagte

nizmandin *ww.* (binizimîne) verlagen, naar beneden trekken

nizmayî *zn.* de laagte

nizm bûn *ww.* neerdalen, omlaag gaan, zakken

nizmî *zn.* de laagte

nizm kirin *ww.* verlagen, naar beneden trekken

nizûl **I** *zn. med.* (zekem) de verkoudheid
II *zn. med.* (kûd) de verlamming

nîgar *zn. 1.* (nîgarê mirov) het portret **2.** het schilderij

nîhal *zn.* (aj) de twijg

nîjad *zn.* het ras, de natie

nîjadkujî *zn.* de volkerenmoord, de rassenmoord

nîjadperist **1. zn.** de racist **2. bn.** racistisch

nîjtin *ww.* (binîje) wegsturen, verjagen **De binîje!**
◇ Donder op!, Maak dat je weg komt!, Hoepel op!

nîkah *zn.* (mehr) □ de officiële bekrachtiging van een huwelijk

nîkah kirin *ww.* huwen, trouwen

nîkil *zn. anat.* de snavel, de bek

nîkil kirin *ww.* pikken, oppikken

nîkil lê dan *ww.* pikken, oppikken

nîkotîn *zn. chem.* de nicotine

Nîl *zn. aardr.* de Nijl

nîl *zn. plantk.* de indigoplant

nîlûfer *zn. 1. plantk.* de waterlelie, de plomp *z. Nîlûfer*
(*een meisjesnaam*)

nîm *1. bn.* half *z. zn.* de helft

nîmet *zn.* de geschenken van God

nîn *1. bn.* (sifir) nul *z. zn.* het niet aanwezig zijn, het niet bestaan

nîne *1. zn.* het niet aanwezig zijn, het niet bestaan
z. onbep.vnw. geen *3. bijw.* niet **ew wîsa nîne** het is niet zo

nînig *zn. anat.* (neynok) de nagel

nînûk *zn. anat.* (neynok) de nagel

nîr I *zn.* het juk

II *zn. gramm.* (rengpîşe) het bijwoord

III *zn. 1.* (sedsal) de eeuw *z.* (hemdem) het tijdperk, het tijdvak

nîrkutik *zn. med.* de roodvonk

nîrû *zn.* de kracht, de sterkte

nîsan *zn. 1.* april *z. plantk.* de papaver

nîsanok *zn. plantk.* de anemoon, de bosanemoon

nîsk *zn. plantk.* de linze **nîskê dîke gîsk** ◇ van een mug
een olifant maken

nîske *zn. anat.* de pupil, de oogappel

nîskî avî *zn. plantk.* het kleine kroos

nîskok *zn. anat.* de pupil, de oogappel

nîşan *zn. 1.* (îşaret) het teken, het merk, het kenmerk,
het insigne *z.* (medaliye) de medaille, de penning, het
ordeteken *3.* (hedef) het mikpunt *4.* (nîşana bûkê) de
verloving, het engagement, de ondertrouw

nîşan dan *ww.* tonen, aanwijzen, laten zien, wijzen,
aanduiden

nîşan danîn *ww.* verlopen, de verlovingsakte tekenen

nîşandek *zn. 1.* het teken, de aanwijzing *z. gramm.* het
leesteken

nîşandeka dunikan *zn.* (?) het aanhalingsteken

nîşandeka hêdanê *zn.* (!) het uitroepteken

nîşandeka hîvokan *zn.* () de haakjes

nîşandeka pîrsê *zn.* (?) het vraagteken

nîşan girtin *ww.* mikken, richten op, (*een geweer*)
aanleggen

nîşangîr *zn.* de scherpschutter

nîşanî *zn.* (desgirtî) de verloofde, de ondertrouwde, de
aanstaande

nîşan kirin *ww. 1.* tekenen, bemerken, markeren,
merken, van een teken voorzien *z.* (bûk nîşan kirin)
verloven

nîşast *zn.* ▶ devtî

nîşe I *zn.* de notitie, de aantekening

II *zn.* (mînak) het voorbeeld

nîşe girtin *ww.* notities maken, aantekeningen maken,
noteren

nîşgeh *zn.* de landingsbaan

nîşor *zn.* (kayîn) het herkauwen

nîştecih *zn.* de autochtoon

nîştewar *zn.* de medeburger, de landgenoot

nîştîman *zn.* ▶ welat

nîv *1. bn.* half *z. zn.* de helft

nîvçe *bn.* incompleet **nîvçe hiştin** incompleet laten
xaniyê dibistanê nîvçe ma het schoolgebouw is
incompleet gebleven

nîvçe kirin *ww.* de helft afmaken

nîvdûrge *zn. aardr.* het schiereiland

nîvek *1. bn.* half *z. zn.* het midden *z. zn.* (navend) het
centrum

nîvenîv *bijw.* [ieder de helft], fifty-fifty

nîvê şevê *zn.* de middernacht

nîvişk *zn.* de boter, de roomboter

nîvî *zn.* de helft

nîvî kirin *ww. 1.* (nîvçe kirin) de helft afmaken *z.* (parçe
kirin) doormidden snijden, halveren, iets in tweeën
delen

nîv kilo *zn.* de/het halve kilo, het pond

nîvro *zn. 1.* de middag **berî nîvro** de voormiddag **piştî
nîvro** de namiddag *z.* (firawîn) de lunch, het
middagmaal *3.* (başûr) het zuiden

nîvroyî *zn.* de zuiderling

níwan *bn., S.* ▶ navendî
nîzam *zn.* 1. de orde 2. het systeem, het stelsel
nîzamî *bn.* (rêkûpêk) ordelijk, geordend
nîzamname *zn.* het voorschrift, het reglement
nîze *zn.* de bajonet
nîzîk *bijw.* 1. dichtbij, vlakbij, nabij, [in de buurt]
 2. binnenkort, spoedig
nîzîkahî *zn.* de nabijheid
nîzîk bûn *ww.* naderen, aankomen
nîzîk kirin *ww.* dichterbijhalen, naderbijhalen
nîzîkî 1. *zn.* de nabijheid 2. *bijw.* ongeveer, plusminus, circa, omtrent, rond, pakweg **nîzîkî panzdeh mîlyon kes li Holandê dijî** ongeveer vijftien miljoen mensen wonen in Nederland
no I *tussenw.* (na) nee
 II *zn.* de kwajongen, de rakker, de bengel
 III *telw.* (neh) negen
nobet *zn.* de wacht
nobetdar *zn.* (notirvan) de bewaker, de waker, de wachter
nobet girtin *ww.* de wacht houden, de wacht betrekken, op wacht staan
noc *zn.* *dierk.* de kelderwort
nod *telw.* negentig
nodemîn *rangtelw.* negentigste
nogin *zn.* de vaars
nok I *zn.* *planth.* de kikkererwt, de kekererwt
 II *zn.* ▶ nêk
noke *bijw.* (nika) nu
noker *zn.* 1. de dienaar, de dienaars, de knecht 2. *fig.* (dîl) de slaaf
nokerî *zn.* het knechtschap
nola *voegw.* (wek) als, zoals, evenals
nolî *voegw.* als, zoals, evenals **nolî hev** gelijkend, gelijk aan elkaar, gelijkmatig
noq *zn.* de duik
noqandin *ww.* (binoqîne) laten zinken, tot zinken brengen
noqav *zn.* de duiker, de kikvorsman
noqe *zn.* (loke) de kameel
noqitîn *ww.* (binoqite) ▶ şeqitîn

noqî bûn *ww.* duiken
noqî kirin *ww.* laten zinken, tot zinken brengen
noqîn 1. *zn.* de onderdompeling 2. *ww.* (binoqe) duiken, onderdompelen, zich verdiepen
normal *bn.* normaal
Noşican be! *uitr.* Proost!
noşîn *ww., S.* (vexwarin) drinken
not *zn.* de notitie
note *zn.* *muz.* de noot
notêr *zn.* de notaris
not girtin *ww.* noteren, aantekeningen maken
notirvan *zn.* (nobetdar) de opzichter, de bewaker, de wacht
notirvanî *zn.* het waken
notî *zn.* de zeeman, de marinier, de matroos
not kirin *ww.* noteren, opschrijven
notr *bn.* neutraal
nozdeh *telw.* negentien
nozdehemîn *rangtelw.* negentiende
nu 1. *bn.* (new) nieuw **ji nu ve** opnieuw, weer, nog een keer **sala nu** het nieuwjaar 2. *bijw.* (nika) nu, net **min nu nan xwar** ik heb net gegeten
nuciwan *zn.* de jongeman, de jongeling, de jongen
nuh *bn.* (nu) nieuw
Nuh *zn.* Noah
nuha *bijw.* nu, net
nuhildayî *zn.* (nûber) de eersteling, de primeur
nuhî *zn.* de nieuwhed, de vernieuwing
nuhtin *ww.* ▶ hingaftin
nuhurandin *ww.* (binuhurîne) kermen, kreunen, jammeren
nujen *bn.* modern
nu kirin *ww.* 1. vernieuwen **mala xwe nu kirin** zijn huis opknappen **xwe nu kirin** zich vernieuwen 2. (tamîr kirin) restaureren 3. (ducar kirin) herhalen
nukliyer *bn.* nucleair **çekê nukliyer** het kernwapen
nukte *zn.* de mop, de grap, de bak, de scherts
nuktedan *zn.* de grappenmaker, de moppentapper, de humorist, de snaak, de komiek
nukul *zn.* *anat.* (nîkil) de snavel, de bek
numayîş *zn.* de demonstratie

numre *zn.* (jimar) het nummer
numûne *zn.* 1. (mînak) het voorbeeld, het exemplaar
 2. het monster, de staal
nuqurç *zn.* het knijpen, de kneep
nuroj *zn.* de nieuwe dag
nostin *ww.* (razîn) slapen, naar bed gaan
nusxe *zn.* 1. (jimar) de oplage, de druk, de editie
 2. (fotokopî) de kopie, de afdruk 3. (nivişt) de amulet
nuvandîn *ww.* (binuvîne) uitleggen, verklaren,
 toelichten, expliceren, uiteenzetten
nuwaze *bn.* wonderbaar, fantastisch, schitterend,
 prachtig
nuwêl *zn.* de hijskraan, de bok
nuwêner *zn.* de vertegenwoordiger
nuxaftin *ww.* (binuxifîne) dekken, bekleden
nuxşe *zn.* de eersteling, de primeur
nuxşecar [voor de eerste keer]
nuxumandin *ww.* (binuxumîne) dekken, bedekken,
 bekleden, vermommen, camoufleren
nuxumî *bn.* gedekt, bedekt
nuxumîn *ww.* (binuxume) zich bedekken
nû 1. *bn.* (new) nieuw **ji nû ve** opnieuw, weer, nog een
 keer **sala nû** het nieuwjaar 2. *bijw.* (nika) nu, net **min**
nû nan xwar ik heb net gegeten
nûber *zn.* de eersteling, de primeur
nûçe *zn.* het nieuws, het journaal, de nieuwsberichten
ajansa nûçeyan het persbureau, het
 nieuwsagentschap
nûçegihan *zn.* de correspondent, de verslaggever, de
 reporter
nûçêbû *bn.* actueel, jongstleden
nûgin *zn.* de vaars
nûjen *bn.* modern
nûjenî *zn.* het modernisme
nûke *bijw.* nu
nûqandin *ww.* (binûqîne) 1. met de ogen knippen
 2. (binav kirin) laten zinken
nûr *zn.* het (*heilige*) licht
nûsaf *zn.* het rapport
nûsandîn *ww.* (binûsîne) 1. plakken, ophangen,
 vastmaken 2. (nivîsandin) schrijven

nûsar *zn.* 1. de inkt, de schrijfinkt, de vulpeninkt
 2. (nivîskar) de schrijver
nûsbir *zn.* de nylon schoen
nûser I *bn.* eigenaardig, bijzonder, karakteristiek
 II *zn.* (nivîskar) de schrijver
nûsikandin *ww.* (binûsikîne) aanplakken, beplakken,
 aanlijmen
nûsikîn *ww.* (binûsike) plakken, kleven, hechten
nûsiyar *zn.* (nivîskar) de schrijver
nûsîn *ww.* (binûse) 1. plakken, kleven 2. (nivîsîn)
 schrijven
nûşîn 1. *bn.* (şîrîn) zoet, zoetig 2. *bn.* (xweş) lekker,
 aangenaam, plezierig 2. *ww.* (noşîn) drinken
nûvedan 1. *ww.* opnieuw bloeien 2. *zn.* de uitvinding
nûza *bn.* (nûjen) nieuw, modern
nûzayî *zn.* (nûjenî) het modernisme
nvîn 1. *zn.* het bed 2. *ww.* slapen, liggen
nwêner *zn.* de vertegenwoordiger

O

o *zn.* de o (de achttiende letter van het Koerdische alfabet)

ober *zn.* het overkleed

oberîk *zn.* het kleedje

obje *zn.* het object, het voorwerp

objektîf *bn.* objectief

ocax *zn.* 1. de haard, de stookplaats 2. de oven, het fornuis 3. *fig.* het gezin, de familie **ocax kor bûn** alle familieleden verliezen, een groot verlies lijden

oda pêşwaziyê *zn.* de woonkamer

ode *zn.* (jûr) de kamer, de woonruimte

odegerên *bn.* gastvrij

Of! *uitr.* Oef!, Pf!

oflaz *bn.* 1. lief, aardig, sympathiek 2. (maxrur) trots, fier

ofset *zn.* de offset

oksîjen *zn.* de zuurstof

oksît *zn. chem.* het oxide

ol *zn.* (dîn) de godsdienst, de religie

olçek *zn.* 1. □ een schaal van ongeveer 35 kg 2. de schaal, de maatstaf

olçim *bn.* praatziek, babbelziek, [degene die overal zijn neus insteekt]

oldar *bn.* gelovig, religieus, devoot

oligarşî *zn.* de oligarchie

olîmpiyad *zn.* de Olympiade

olperist *bn.* fundamentalistisch

olperistî *zn.* het fundamentalisme, de godsdienstigheid, de devotie

olperwer *zn.* de fundamentalist

olperwerî *zn.* het fundamentalisme, de godsdienstigheid, de devotie

omet *zn.* de geloofsgenoten (van Mohammed)

onc *zn. anat.* de heup, de bil

once *zn. plantk.* de klaver

onî *zn.* 1. de balk, de plank 2. het timmerhout

opera *zn.* de opera

operasiyon *zn.* 1. *med.* de operatie 2. de actie, de operatie

operator *zn.* de chirurg

optîk *zn.* de optiek, de optica

optîmîst 1. *zn.* de optimist 2. *bn.* optimistisch

oqqe *zn.* □ het gewicht van 1283 gram

oqyanûs *zn.* de oceaan, de wereldzee

Oqyanûsa Etles *zn.* de Atlantische Oceaan

Oqyanûsa Hîndî *zn.* de Indische Oceaan

Oqyanûsa Mezin *zn.* de Grote Oceaan, de Stille Oceaan

oran *zn.* de stengel, de steel, de spriet, de halm

orangûtan *zn. dierk.* de orang-oetang

ordek *zn. dierk.* de eend, de eendvogel

ordî *zn.* het leger, de krijgsmacht

org *zn. muz.* het orgel

organizator *zn.* de organisator

organîk *bn.* organisch

organîzasiyon *zn.* (rêxistin) de organisatie

organîzma *zn. plantk.* het organisme

orispî *zn.* de hoer, de prostituee, de publieke vrouw, de snol, de lichtekooi

orîjînal *bn.* (xwerû) origineel, oorspronkelijk, onvervalst

orkan *zn.* de orkaan

orkestra *zn. muz.* het orkest, de band

ortodoks *bn.* orthodox

ortopedî *zn. med.* de orthopedie

orxan *zn.* 1. *anat.* het orgaan, het lichaam 2. het filiaal

oryat *bn.* onbeschaamd, schaamteloo

Osmanî *zn.* de Ottomaan, de Osmaan

otêl *zn.* het hotel

otî *zn.* het strijkijzer, de strijkbout

otoban *zn.* de autosnelweg, de autoweg

otobus *zn.* de bus, de autobus

otomat *zn.* de automaat

otomatîk *bn.* automatisch

otomobil *zn.* de auto

otonom *bn.* autonoom

otonomî *zn.* de autonomie, het zelfbestuur

otopark *zn.* de parkeerplaats, het autopark

otopsî *zn.* de autopsie, de sectie

otorîte *zn.* (desthelatdari) de autoriteit, de invloed

otorîter *bn.* autoritair

otostop *zn.* de lift

Ox! *uitr.* Goed!, Prachtig!

oxir *zn.* het geluk, het fortuin **Herin ser oxirê!** Goede reis!

Oxir be! *uitr.* Goede reis!, Dag!

Oy! *uitr.* Au!

P

p *zn.* de p (*de negentiende letter van het Koerdische alfabet*)

pa **I** *zn. anat.* 1. het been 2. (payê heywan) de pot

II *bn.* (pak) schoon

pace *zn.* 1. (pixêrî) de schoorsteen 2. (pencere) het raam

paç **I** *zn.* de doek, het kleed, de lap, het vod, de lomp, de lor

II *zn.* (ramûsan) de kus, het kusje, de zoen

paç bûn *ww.* gekust worden, gezoend worden

paçe *zn.* 1. *anat.* de schenkel, de schapenpoot 2. de broekspijp

paçik *zn.* 1. het lapje, het vod, de lomp, de/het lor
2. *med.* de bandage, het verbandlinnen **paçik lê pêçan**
een verband omleggen, zwachtelen

paçîne *zn.* 1. het laddertje 2. (şêmûg) de drempel, de dorpel

paçingeh *zn.* 1. het laddertje 2. (şêmûg) de drempel, de dorpel

paç kirin *ww.* zoenen, kussen, een kusje geven

paçvan *zn.* (werger) de tolk, de vertaler

paçve *zn.* de vertaling, het vertaalwerk

paçve kirin *ww.* (wengerandin) vertalen, vertolken

paçvezan *zn.* (werger) de tolk, de vertaler

padaş *zn.* 1. (diyari) het cadeau, het geschenk, de gift,
het souvenir 2. (şabaş) de beloning, de premie

padişah *zn.* de koning, de padisjah

pag *zn.* 1. (xerabe) de ruïne, de bouwval 2. (erese) het terrein, de grond, het areaal, de bouwgrond

pageh *zn.* 1. (axir) de stal, het hok, de stalling 2. de paardenstal

pagend *zn.* de robijn, de karbonkel, de saffier

pahn *bn.* plat, vlak

pahnî *zn.* de hiel, de hak

paj *zn.* het deel, het gedeelte, het stuk, het part, het fragment

pajne *zn.*, *Z.* de hak, de hiel

pak *bn.* schoon, puur, rein

pakdaw *bn.* deugdzaam, vroom, zedelijk

pakêt *zn.* het pakje, het pakket, het pak, de pakking

pakêt kirin *ww.* inpakken, verpakken, emballeren

pa kirin *ww.* schoonmaken

pakî *zn.* 1. (bîhnpakî) de deugdzaamheid 2. (paqijî) de schoonheid

Pakîstan *zn.* Pakistan

Pakîstanî *zn.* (*m.*) de Pakistaan, (*v.*) de Pakistaanse

pak kirin *ww.* 1. schoonmaken, reinigen 2. (gêzik kirin) vegen 3. (şûştin) wassen 4. (berhev kirin) opruimen 5. dweilen

pakt *zn.* (peyman) de overeenkomst, het pact, het verdrag, het traktaat

pal **I** *zn.* (kêlek) de flank, de zijde

II *zn.* (quntar) de helling

pala 1. *zn.* de grote snor 2. [met een grote snor] 3. *zn.* □ iemand die een grote snor heeft

palafis 1. *zn.* de luiaard, de luilak 2. *bn.* lui, laks, lamlendig, lomp

palamar *zn.* de aanval, de overval

palamar kirin *ww.* aanvallen, overvallen

palan *zn.* (palas) □ een zacht zadel

palandin *ww.* (bipalîne) 1. (livandin) laten bewegen, in beweging brengen 2. (tandan) duwen, stoten, aanduwen 3. (da kirin) filtreren, zeven 4. (daweriwandin) distilleren 5. (bi çav) loeren naar

palasqa *zn.* □ een brede riem

palavte 1. *zn.* (parzûn) de/het filter, de zeef 2. *bn.* (dapalandî) gefiltreerd, gezeefd

palavtin *ww.* (bipalêve) (da kirin) filtreren, zeven

palax *zn.* *dierk.* het buffelkalf

paldan *ww.* (pal dide, pal de) **1.** leunen op, leunen tegen, rusten op **pal dan dîwêr** tegen de muur leunen
2. languit liggen, rusten, genieten zonder iets te doen
3. (tandan) duwen

paldank *zn.* **1.** (palkursî) de leunstoel **2.** (qulhe) de stut

paldûm *zn.* (qûş) de staartriem

pale *zn.* (mişag) de landarbeider, de oogster, de boerenarbeider

paleoxrafî *zn.* de paleografie

palepal *bn.* **1.** languit liggend **2.** (zexm) stevig, vast, sterk

palet *zn.* het palet

palevan *zn.* **1.** de worstelaar **2.** (êgît) de held

palevanî *zn.* de heldendaad, het heroïsme, de heldenmoed

paleyî *zn.* de landbouw **paleyî kirin** oogsten

palêm *zn.* de/het maxi, de lange rok

palgeh *zn.* (balgih) het kussen, het hoofdkussen

palik *zn.* de/het (*houten*) zadel, de/het pakzadel

palik listin *ww.* het haasje-over spelen

palk *zn.* (quntar) de helling, de berghelling

palkursî *zn.* de leunstoel

palmiye *zn.* *plantk.* de palm, de palmboom

palor *zn.* de ossenwagen

palpişt *zn.* (destek) de steun, de hulp, de rugsteun

palpiştî *zn.* de solidariteit, de saamhorigheid **palpiştî kirin** steunen, solidariseren

palto *zn.* de overjas, de winterjas

palûke *zn.* de fabriek

palûte *zn.* de samenwerking

pan **I** *ww.* (dipê, bipê) **1.** wachten, afwachten
2. bewaken, de wacht houden
II *bn.* (pehn) plat, vlak

panav *zn.* *aandr.* de hoogvlakte, het plateau, het bovenland, de vlakte

panayî *zn.* *aandr.* de grote vlakte

pancik *zn.* de broekspijp

pandirûs *bn.* onafgemaakt, onaf, onvolledig, [niet klaar], incompleet

pandomîn *zn.* de pantomime, het gebarenspeel

panêr *zn.* de bewaker, de wachter, de opzichter

pang *zn.* het wachten, het afwachten

pangeh *zn.* de stal, het hok, de stalling

panik **I** *bn.* vlak, glad
II **1.** *zn.* de pot, de lesbienne **2.** *bn.* lesbisch

panî **I** *zn.* de vlakte, het terrein, het veld, de oppervlakte, de ruimte
II *zn.* *anat.* de hak, de hiel

panîk *zn.* de paniek

panjehr *zn.* het tegengif

pankart *zn.* het spandoek

pan kirin *ww.* **1.** plat maken, afplatten **2.** (perçiqandin) verpletteren, pletten

pankreas *zn.* *anat.* de pancreas, de alvleesklier

panorama *zn.* het panorama

panpanik *zn.* □ een (*de*) peen/wortel

panpanokê **1.** *zn.* de pot, de lesbienne **2.** *bn.* lesbisch

pansiyon *zn.* het pension

pansûman *zn.* de reiniging van een wond

panter *zn.* *dierk.* de panter

pantol *zn.* de broek

panzdeh *telw.* vijftien

panzdehemîn *rangtelw.* vijftiende

panzdehî *rangtelw.* vijftiende

panzer *zn.* het pantservoertuig

pap *zn.* de zemel

papa *zn.* de paus

papaxan *zn.* *dierk.* de papegaai

papaz *zn.* (mitran) de priester, de geestelijke

papîrûs *zn.* *plantk.* de papyrus

papor *zn.* **1.** (keşt) het schip **2.** het gaskomfoor

papûç *zn.* de kinderschoen

papûr *zn.* het asfalt, de grindweg, de landweg

paq *zn.* *anat.* de kuit, de schenkel

paqij *bn.* (pak) schoon, rein

paqijî *zn.* de schoonheid

paqij kirin *ww.* schoonmaken, reinigen

paqle *zn.* *plantk.* de tuinboon, de paardenboon

paqlewe *zn.* □ een laagje bladerdeeg gevuld met noten en in siroop gedrenkt

par **I** *zn.* **1.** het part, het deel **par kirin** delen, verdelen
2. het aandeel

II *zn.* het vorige jaar **ji par ve** sinds vorig jaar

III *bijw.* (paş) achter, na **par re** van achteren, achterop, achterna **ji par re** van achteren

parafîn *zn. chem.* de paraffine

parago *zn.* de bewaker

paralel *bn.* 1. parallel 2. (wekhev) soortgelijk, overeenkomstig, gelijkend

parandin *ww.* (biparine) delen, verdelen

paranewe *zn., S.* het smeken

paranî *zn.* de welwillendheid, de gunst

parastin *ww.* (biparêze) bewaken, verdedigen, beschermen **xwe parastin** zich verdedigen

parasû *zn. anat.* de rib, de/het karkas

paraşût *zn.* de parachute, het valschermb

paratoner *zn.* de bliksemafleider

parav *bn.* sappig, vers

parawtin *ww.* filtreren, distilleren

parazît 1. *zn. plantk.* de parasiet 2. *bn.* parasitair

3. *zn.* (parazîtê radyo) het bijgeluid, de luchtstoringen

parçe *zn.* het stuk, het deel

parçe kirin *ww.* delen, verdelen

parçe parçe kirin *ww.* klein maken, stuk maken, verbrijzelen, verbrokken

pardanî *zn.* de termijnbetaling, de termijn, de aflossing

pardar *zn.* 1. de mede-eigenaar, de partner 2. de aandeelhouder

pardarî *zn.* het deelgenootschap, de gemeenschap, de associatie

pardarî kirin *ww.* deelnemen, associëren

pardest *zn.* 1. de mede-eigenaar, de partner 2. de aandeelhouder

pardestî *zn.* het deelgenootschap, de gemeenschap, de associatie

pare I *zn.* (parçe) het stuk, het deel, het gedeelte

II *zn.* (diraf) het geld, de duit, (hesin, hur) de munt

pare hur kirin geld wisselen **bêpare** arm, zonder geld

paredar *zn.* de plutocraat, de kapitalist

parek *zn. gramm.* het affix, het suffix, het prefix

pare kirin *ww.* kostbaar zijn, waardevol zijn, geldig zijn

pare kişandin *ww.* geld opnemen

pare rijandin *ww.* ergens veel geld aan besteden, veel geld uitgeven voor

piresû *zn. anat.* de rib

pareyê hûr *zn.* het kleingeld, het wisselgeld, het muntstuk

parêz *zn.* 1. het dieet, het regime 2. (parastin) de bewaking, de bescherming, de verdediging

parêzgar *zn.* 1. de bewaker 2. de beschermer

parêzgeh *zn.* het toevluchtsoord, de schuilplaats

parêzger *zn.* 1. de beschermer 2. de bewaker

parêz girtin *ww.* op dieet zijn

parêz kirin *ww.* op dieet zijn

parêztin *ww.* (biparêze) bewaken, verdedigen

parêzvan *zn.* 1. de beschermer 2. de bewaker

pargidanî *zn.* (cîvat) de maatschappij, de samenleving, de gemeenschap

paristin *ww.* (biparize) beschermen, bewaken

parî *zn.* 1. het stuk 2. het deel, het gedeelte 3. het hapje **parîkî nan** stukje brood

parî kirin *ww.* delen

parîz *zn.* het park

parjmar *zn.* de breuk

park *zn.* 1. het park 2. (oto) de parkeerplaats

Parlamenta Kurdistan li Derweyî Welat (PKDW) *zn.* het Koerdische Parlement in Ballingschap

parlement *zn.* het parlement

parlementer *zn.* het kamerlid

parmend *zn.* 1. (beşdar) de deelnemer 2. (kêrî) het nut, het voordeel

parmendî *zn.* het profiteren

parole *zn.* het parool, het wachtwoord

paronek *zn. dierk.* de enter, het kalf

parpêv *zn.* (cîvat) de maatschappij, de samenleving, de gemeenschap

parro *zn.* de (houten) schop

pars *zn. dierk.* de luipaard, de panter

parsek *zn.* de bedelaar

parsêl *zn.* het perceel

parsêl kirin *ww.* in percelen delen, verkavelen

parsî *zn. anat.* de rib

pars kirin *ww.* bedelen

parsû *zn. anat.* de rib, de/het karkas

parsûstûr *bn.* hooghartig, arrogant, hoogmoedig, laatdunkend

parsûxwar **1.** *bn.* armoedig, armzalig **2. zn. fig.** de vrouw

part *zn.* de hoop, de stapel

Partiya Karkerên Kurdistan (PKK) *zn.* de Arbeiderspartij van Koerdistan

Partiya Sosyalîsta Kurdistan (PSK) *zn.* de Socialistische Partij van Koerdistan

partî I *zn.* de partij

II *zn.* (beş) de partij, het deel, het stuk

Partî Demoqratî Kurdistan (PDK) *zn.*

Democratische partij van Koerdistan

partîzan *zn.* de partizaan, de guerrillero

parve kirin *ww.* delen, verdelen

parxêl *zn.* (kaşo) de ossenwagen

parxone *zn. anat.* de spier

parza *zn.* (perpûn) de vaccinatie, de inenting

parzemîn *zn. aardr.* het continent, het vasteland, het werelddeel

parzinîn *ww.* (biparzinîne) filtreren, distilleren

parzî *zn. plantk.* de lindeboom

parzûn *zn.* (safo) de/het filter, de zever

parzûnandin *ww.* (biparzûnîne) zeven, filteren

parzûn kirin *ww.* zeven, filtreren

pas *bn.* onbedekt

pasaj *zn.* de passage, de winkelgalerij

pasaport *zn.* het paspoort **pasaportê Holandê** het Nederlandse paspoort

pasar **zn. 1.** (sivîng) het afdak, de luifel **2. aardr.** (pesar) de heuvel

pasban *zn.* de bewaker

pasdar *zn.* de gardesoldaat

pasewan *zn.* de opzichter, de wacht, de bewaker

pasiban *zn.* de opzichter, de wacht, de bewaker

pasik *zn.* de open plek, de open plaats

pasîf *bn.* passief

pas kirin *ww.* onthullen, aan het licht brengen

paso *zn.* de pas, het pasje, het vrijkaartje

paste *zn.* de taart, het gebak

pastexane *zn.* de patisserie

pastorîze *bn.* gepasteuriseerd

pasux *zn.* (bersiv) het antwoord

pasux dan *ww.* antwoorden, beantwoorden

paş **1. bijw.** achter **2. bijw.** (şunda) terug, wederom **3. zn.** (dû) de achterkant, de achterzijde **4. zn. anat.** (pişt) de rug

paşa *zn.* de pasja

paşandin *ww.* (bipaşîne) afleren, afwennen, laten ophouden

paşbend *zn. gramm.* (xurdepaş) het achtervoegsel

paşbêj *zn.* de roddelaar

paşbêjî *zn.* de roddel, de achterklap

paşdanî *zn. gramm.* het achtervoegsel

paşdank *zn. gramm.* het achtervoegsel

paşde *bijw.* achteruit, achterom, achterwaarts

paşdir *zn.* de straathond

paşecar *bijw.* eindelijk, uiteindelijk, [ten slotte]

paşel *zn. anat.* de boezem, de borst

paşeroj *zn.* het verleden

paşewar *zn.* de opvolger

paşewpaş *bijw.* achteruit, achterwaarts, ruggelings, terug

paşê *bijw. 1.* later **Filîz ê paşê were** Filîz komt later

2. (ji dû tişteki) daarna, na, naderhand **paşê xwarinê emê biçin sinamê** na het eten gaan wij naar de bioscoop

paşgotin *zn. 1.* (paşbêjî) de roddel, de achterklap

2. (paşgotina pirtûkê) het slotwoord, de epiloog

paşgotinî *zn. 1.* (paşbêjî) de roddel **2. (iftîra)** de smaad, de laster

paşil *zn. anat.* de boezem, de borst

paşilpîs *bn.* immoreel, onnozel

paşî anîn *ww. 1.* (xilas kirin) voltooien, afmaken **2. (gûrt kirin)** uitroeien

paşî bernedan *ww. (om iets te weten te komen)* doorgaan, doorzoeken, ergens niet mee ophouden

paşî hatin *ww.* eindigen, aflopen, het einde naderen

paşîn *zn.* de laatste

paşîng *zn. gramm.* het achtervoegsel

paške *bijw.* eindelijk, tenslotte, uiteindelijk

paşketin *ww.* achterblijven
paşketî *bn.* onontwikkeld
paşkîte *zn. gramm.* het achtervoegsel
paşko **I** *zn.* de bijlage
II *voegw.* omdat, want
paşling *zn.* het beentje lichten
paşling avetin *ww.* beentje lichten, laten struikelen
paşmayî *zn.* de rest, het overschot
paşmîr *zn.* de vizier
paşnîvro **1.** [in de middag], [post meridiem], [p.m.]
2. *zn.* de namiddag
paşperde *zn.* (bûkînan) de huwelijksnacht
paşpê *bijw.* omgekeerd, andersom, achterstevoren
paşrojmentî *zn. 1.* (qitût) de bezuiniging, de besparing
2. (aborî) de economie
paşve *bijw.* achteruit, achterom, achterwaarts
paşveçûn *zn. 1.* (weger) het teruggaan **2.** de terugtrekking
paşve man *ww.* achterblijven, nablijven
paşverohî *bn.* conservatief, behoudend
paşwarin *zn.* het nagerecht, het toetje
pata *zn.* het gelijkspel
pata bûn *ww.* gelijk spelen
patatêz *zn.* (kartol) de aardappel
pate **I** *zn.* de groet, het saluut **pate lê xistin** salueren, groeten
II *zn.* (pîne) de lap, de stop, het stuk
pate kirin *ww.* lappen, oplappen, verstellen, stoppen
patekirî *bn.* gestopt, opgelapt
patent *zn.* het patent
patik *zn. anat.* de nek
patin *ww.* (dipêje, bipêje) koken, bakken **nan patin** brood bakken
patî *bn.* gekookt, gaar
patoş *zn.* de dorsmachine
patox *bn.* (vrucht) rot, verrot
patoz *zn.* de dorsmachine
patpatik *zn.* de proppenschietter, het kinderpistooltje
patrîk *zn.* de patriarch
patrîkxane *zn.* het patriarchaat
patron *zn.* de baas, de werkgever

pavan *zn.* de medespeler
pavyon *zn. 1.* het paviljoen **2.** de nachtclub
pawan *zn.* het grasland, het grasveld
pawan kirin *ww.* hoeden, weiden
pax *zn.* de fobie
paxav *zn. 1.* (xemgînî) het verdriet, het leed, de droefenis, de kommer, de smart, het medelijden
2. (tirs) de fobie, het bang zijn voor, het niet durven
paxir *zn.* (mis) het koper
pay *zn.* (beş) het deel, het part, het aandeel
payebilind *bn.* [een hoge functie hebbend], hooggeplaatst, [met een hoge rang]
payedar [een hoge functie hebbend]
payer *zn. 1.* (notirvan) de bewaker **2.** (xulam) de knecht, de bediende
payidar **1.** *bn.* permanent, stabiel **2.** *zn.* de aandeelhouder
payitext *zn.* de hoofdstad
payîn *ww.* (dipêyî, bipêyî) **1.** wachten, afwachten
2. bewaken, de wacht houden
payîz *zn.* de herfst, het najaar
payîza paşîn *zn.* oktober
payîza pêşîn *zn.* september
pay kirin *ww.* delen, verdelen
payton *zn.* (fayton) de koets, het rijtuig
pazdeber *zn.* de stuw, de afsluitdam, de dam
pazen *zn.* het flanel
peçe *zn.* de sluier, de hoofddoek, de voile
peçve *zn.* de vertaling
peçve kirin *ww.* vertalen, tolken
peçvevan *zn.* (werger) de vertaler, de tolk
pedal *zn.* de/het pedaal, de trapper
pedegog *zn.* de pedagoog
pedegojî *zn.* de pedagogie, de opvoedkunde
pegirandin *ww.* (bipegirîne) destilleren
pegr *zn.* het bezinksel, het sediment, het drab, de prut
pehîn *zn.* de trap, de schop
pehlewan *zn. 1.* de worstelaar **2.** (êgît) de held
pehn *bn.* vlak
pehnî **I** *zn. 1.* de vlakte **2.** de effenheid
II *zn. anat.* de hak, de hiel

pehn kirin *ww.* 1. plat maken, afplatten
 2. (perçiqandin) verpletteren, pletten

pejare *zn.* het verdriet, het leed, de smart

pejilandin *ww.* (bipejilîne) vernietigen, slopen

pejinandin *ww.* (bipejinîne) knotten, snoeien, inkorten

pejirandin *ww.* (bipejirîne) accepteren, aanvaarden,
 aannemen, instemmen, goedkeuren

pejirîn *ww.* (bipejire) geaccepteerd worden,
 aangenomen worden

pejmûrde *bn.* slordig, afgedragen, versleten, sjofel

pejn *I zn.* 1. (deng) de stem, de klank, de echo
 2. (gumîn) het galmen, het suizen, het ruisen
II zn. (tîrêj) het licht, de schijn **pejna rojê** de
 zonneschijn

pejnandin *ww.* (bipejinîne) niesen, niezen, proesten

pel *I zn.* *mil.* het peloton, de troep
II zn. (belçim) het blad, het blaadje

pelandin *ww.* (bipelîne) 1. (mist dan) aaien, strelen,
 liefkozen, knuffelen 2. (dest lê dan) aanraken,
 aankomen 3. (seh kirin) voelen

pelax *I zn.* 1. de prullaria, de rommel, de rotzooi
 2. het gedroogde onkruid
II zn. *dierk.* het buffelkalf

pelaxtin *ww.* (bipelêxe) 1. verpletteren, pletten,
 kneuzen 2. verpletterd worden, geplet worden
 3. onderdrukt worden, onder druk gezet worden

pelçim *zn.* het blad, het blaadje

pelçiqandin *ww.* (bipelçiqîne) ▶ perçiqandin

peldank *zn.* (bêrik) de portemonnee

pele *zn.* (cîh) de plaats

pelemar *zn.* (êriş) de aanval

pelemar dan *ww.* (êriş kirin) aanvallen

pelemdar *zn.* de gummistok, de gummiknuppel, de
 wapenstok

pelepife *zn.* het geroosterde brood, de toast

pelepoşin *bn.* laks, indolent, traag, sloom

pelepsi *zn.* *dierk.* de bladluis

peleşti *bn.* 1. losbandig 2. verwaarloosd

pelewêsk *zn.* *plantk.* de lis, de iris

pelezêsk *zn.* *plantk.* de lis, de iris

pelik *zn.* 1. het blaadje 2. (pelikê titûn) het vloeitje, het

sigarettenvloei, het sigarettenspapier 3. (jîlet) het
 scheermesje

pelîng *zn.* de trede, de tree, de trap

pelîşandin *ww.* (bipelîşîne) 1. (têkil bûn) zich bemoeien
 met, bemoeien, komen aan, knoeien met, zich
 mengen, zijn neus steken 2. (mudaxele kirin)
 ingrijpen, optreden, tussenbeide komen 3. (xera kirin)
 afbreken, verwoesten, vernietigen, slopen, ten gronde
 richten

pelîşîn *ww.* (bipelîşe) 1. (têkil bûn) zich bemoeien met
 2. (mudaxele kirin) ingrijpen, optreden 3. (xera bûn)
 instorten, inzakken, ineenstorten, omvallen

pelixandin *ww.* (bipelixîne) 1. verpletteren, pletten,
 kneuzen 2. verpletterd worden, geplet worden
 3. onderdrukt worden, onder druk gezet worden

pelixîn *ww.* (bipelixe) verpletterd worden, geplet
 worden

pelîkan *zn.* *dierk.* de pelikaan

pelîse 1. *zn.* de proviand, (xwarinê roj) het lunchpakket
 2. *bn.* erbarmelijk, armoedig

pelît *bn.* (çepel) gemeen, laaghartig, smerig, eerloos

pelk *zn.* *plantk.* □ een (*de*) populier

pelos *bn.* (çepel) gemeen, laaghartig, smerig, eerloos

pelox *zn.* (tiraf) de gloeiende as

pelp *zn.* (behane) de smoes, de uitvlucht, de dekmantel

pelpîne *zn.* *plantk.* de postelein

pelqeçîck *zn.* *anat.* de krop

pembe *bn.* roze, rozerood, rozig

pembû *zn.* het katoen

pembûjen *zn.* de kaarder

pembûjenîn *ww.* kaarden

pena *zn.* het asiel, de toevlucht

penaber *zn.* de vluchteling, de asielzoeker

pena dan *ww.* asiel (*aan*)yragen

penbe *bn.* roze, rozerood, rozig

penbu *zn.* het katoen

penc *zn.* *anat.* de klauw

penca *telw.* vijftig

pencbaz *zn.* de twistzoeker, de ruziezoeker, de
 ruziemaker

pencbazî *zn.* de kibbelarij, de kibbelpartij, het gevecht,
 de kloppartij

pencere *zn.* het raam, het venster
pencik *zn. anat.* het klauwtje, de klauw
pencik kirin *ww.* krabbelen, (pisik) krabben
pend *zn.* (şîret) het advies, de aanbeveling, de raad
pend dan *ww.* aanbevelen, aanraden, advies geven, raad geven, recommanderen
pendiyar *zn.* de adviseur, de raadgever
pendî *bn.* (berçav) openbaar, open
pend kirin *ww.* aanbevelen, aanraden, advies geven, raad geven, recommanderen
pendname *zn.* het testament
penehinde *zn.* de vluchteling, de asielzoeker
penêr *zn.* de kaas
peng *bn.* kalm, stil, rustig, bewegingloos
pengav **I** *zn.* de plas, de waterplas
II *bijw.* tijdens
pengir *zn.* de gloeiende as
penhan *bn.* verborgen, geheim
penhan girtin *ww.* geheimhouden, achterhouden
penhanî *zn.* de geheimhouding, het geheim
penihandin *ww.* (bipenihiîne) asiel (*aan*)vragen
penihîn *ww.* (bipenihe) asiel (*aan*)vragen
penî *bn.* openbaar, open
penîr *zn.* de kaas
penîrê spi *zn.* de witte kaas
penîs *zn. anat.* de penis
pentol *zn.* de broek
pepûk *zn.* (pepûg) **1.** *dierk.* de koekoek **2.** *fig.* de armoedzaaier, de sukkelaar, de stumperd
pepûle *zn. dierk.* de vlinder
peqandin *ww.* (bipeqîne) **1.** (teqandin) laten exploderen, laten ontploffen **2.** (tîfing) laten afgaan, (top) afvuren
peqik *zn. med.* **1.** de blaar, de bobbel **2.** de zwelling
peqîjok *zn.* **1.** de ballon **2.** de lamp
peqîn *ww.* (bipeqe) ontploffen, exploderen
per **I** *zn. plantk.* het blad, het blaadje
II *zn. anat.* **1.** (bask) de vleugel, de wiek **2.** (mil) de arm
III *zn.* (hêl) de zijde, de zijkant, de kant
perakende **1.** [één voor één], [achter elkaar] **2.** [per stuk]
perandin *ww.* (biperîne) verdienen

perasandin *ww.* (biperisîne) verbreiden, verspreiden
perav *zn.* de oever, de kust
perawî *zn.* het schrift
percan *zn.* (çeper) het hek, de haag, de heg
Percîs *zn. astron.* Jupiter
perç *zn. med.* **1.** (peqîk) de zwelling, het gezwel, de opzwellling, het oedeem **2.** (brîn) de wond, het letsel
perçe *zn.* het stuk, het deel
perçem *zn.* de haarbos, de haarlok, de kuif
perçifandin *ww.* (biperçifîne) ▶ perçivandin
perçifîn *ww.* (biperçife) dik worden, zwellen
perçinandin *ww.* (biperçîne) nadruk geven, nadruk leggen op, nadrukkelijk zeggen
perçiqandin *ww.* (biperçiqîne) verpletteren, pletten, vermorzelen
perçiqîn *ww.* (biperçiqe) verpletterd worden, geplet worden, vermorzeld worden
perçivandin *ww.* (biperçivîne) **1.** (puf kirin) opblazen, oppompen **2.** (gir kirin) overdrijven
perçivîn *ww.* (biperçive) dik worden, zwellen
perçîn **I** *zn.* **1.** de klinknagel, de klinkverbinding **2.** de nietmachine
II **1.** *ww.* (biperçe) zwellen, dik worden **2.** *zn.* de zwelling
perçinandin *ww.* (biperçinîne) **1.** (perçîn kirin) klinken, nieten **2.** (kirpandin) nadruk geven, nadruk leggen op, nadrukkelijk zeggen
perçîn kirin *ww.* **1.** klinken **2.** nieten
perdax *bn.* glad, effen, vlak, egaal
perde **I** *zn.* het gordijn
II **zn.** **1.** (şano) de akte, het toneel, het bedrijf **2.** *muz.* de toon
perdepoş *bn.* gedekt, gesloten, afgedekt
perdeyî çav *zn. anat.* het ooglid
pere *zn.* (diraf) het geld, (pereyê hesin) de munt
percongî kirin *ww.* strijden, bestrijden
percongî *zn.* (têkoşîn) de strijd, het gevecht
perende *zn.* (tilqe) de salto
pereng *zn.* **1.** de gloeiende as **2.** (ar) het vuur
peresandin *ww.* (biperisîne) vooruitgaan, zich ontwikkelen, rijp worden

peresêlke *zn. dierk.* de zwaluw
perespan *zn.* (pîne) de lap, de stop, het stuk
perespanđin *ww.* (biperispîne) verstellen, lappen, oplappen
perestgeh *zn.* de tempel, het godshuis
perestın *ww.* (biperêse) aanbidden, vereren
perestj *zn.* het prestige
perg *zn.* de schoenveter, de veter
pergal *zn.* (hecet) het apparaat, het gereedschap, het instrument
pergar *zn.* 1. de passer 2. het plan, de schets
pergıhandın *ww.* (bipergıhıne) opstapelen, ophopen, stapelen
pergı *zn. anat.* het vlies
pergın *zn.* de ontvangst, het onthaal
perik **I** *zn.* 1. *anat.* (per) de vleugel 2. (bawesınk) de waaier
II *zn. plantk.* het blad, het blaadje
perinde *bn.* gevleugeld, gewiekt
peristin *ww.* (biperise) aanbidden, vereren
peritandin *ww.* (biperıtıne) 1. (çirandin) scheuren, verscheuren 2. (qelişandin) splijten, doorklieven 3. (pırt kirin) plukken
perixandin *ww.* (biperixıne) aaien, knuffelen, strelen
perı **I** *zn.* de fee, de toverfee, de elf
II *zn.* het waardevolle artikel
perışan *bn.* erbarmelijk, armoedig, ontredderd, stumperig, verwaarloosd
perışan bın *ww.* 1. in een ellendige toestand raken, miserabel zijn 2. (bin ketin) verslagen worden
perışanı *zn.* de ellende, de armoede
perışan kirin *ww.* iemand de grond inboren
perjan *zn.* de houten muur, het hek, de haag
perjın *zn.* (çıt) de houten muur, het hek, de haag
perk *zn.* het fragment, het deel, het gedeelte
permalı *zn.* het pluimvee, het gevogelte
pero *zn.* de doek, de lap, het kleed
perok *bn.* besmettelijk
peron *zn.* het spoor, het perron
peros *zn.* 1. (heyecan) de opwinding, de emotie, de spanning, de opgewondenheid 2. (şırûş) de inspiratie, de bezieling

perperok *zn. dierk.* de vlinder
perpitın *ww.* (biperpıte) spartelen
perpın *zn. med.* (derzı) de inenting, de vaccinatie
perpıt *bn.* afgedragen, versleten, slordig, sjofel
perqıjandin *ww.* (biperqıjıne) verpletteren, pletten
perqıjın *ww.* (biperqıje) verpletterd worden
Pers *zn.* de Pers
pert **I** *bn.* rommelig, wanordelijk, ongeordend, verward, [door elkaar]
II *zn.* de bladzijde, de pagina, het blaadje
pertal *zn.* (pirtı) de goederen, het artikel, het handelsartikel, de handelswaar
pertew *zn.* de lichtstraal, de straal
perı **I** *zn. dierk.* de vuurvlieg
II *zn.* (perı) het waardevolle artikel
III *zn.* (sedeqa) de aalmoes
perık *zn.* de pruik
perıs *zn.* 1. (heyecan) de opwinding, de emotie, de spanning, de opgewondenheid 2. (şırûş) de inspiratie, de bezieling
perwa *zn.* de angst, de vrees **bêperwa** overmoedig, driest, vermetel, onbevreesd, onverschrokken
perwane *zn.* 1. de propeller, de luchtschroef 2. *dierk.* (pırık) de vlinder 3. *dierk.* (perı) de vuurvlieg
perwaz **I** *zn.* de sierlijst
II *zn.* (fırın) de vlucht, het vliegen
perwerde **1.** *zn.* de opvoeding, de opleiding 2. *bn.* ontwikkeld, gestudeerd
perwerdekar *zn.* de opvoeder
perwerde kirin *ww.* opvoeden, opleiden
Perwın *zn. astron.* de Plejaden, het Zevengesternte
perzın *zn.* de post, de PTT
pesar *zn. aardr.* de terp, de schuinte, de bergflank
pesibın *ww.* (bipesibe) aan het ineensstorten zijn, aan het inzakken zijn
pesin *zn.* de lof
pesinandin *ww.* (bipesinıne) loven, roemen, prijzen, ophemelen
pesin dan *ww.* loven, prijzen, roemen
pesinın *ww.* (bipesine) pochen, opscheppen, opsnijden
pesinker *zn.* de opschepper, de grootspreker, de blaaskaak

pesinkerî *zn.* de opschepperij, de snoeverij
pesin kirin *ww.* loven, roemen, prijzen, ophemelen
pesn *zn.* de lof, de lofspraak
pesn dan *ww.* loven, prijzen, roemen **pesna xwe dan**
 opscheppen, opsnijden, pochen **pesna yekî dan**
 loven, prijzen
pespende *bn.* [niet geacht], waardeloos, onbeduidend
pesqe *zn.* de grappenmaker, de humorist, de
 moppentapper, de komiek
pest *zn.* de druk
pestandin *ww.* (bipestîne) onderdrukken, druk
 uitoefenen
pestek *zn.* (şapik) het hemd, het overhemd
pesteşî xwîn *zn.* de bloeddruk
peşilandin *ww.* (bipeşilîne) vernietigen, verwoesten,
 slopen, ten gronde richten
peşilîn *ww.* (bipeşile) ineenstorten, instorten, inzakken
peşk **I** *zn.* (peşka baranê) de regendruppel
II *zn.* (par) het deel, het aandeel
III *zn.* (çîk) de sprank, de vonk, het vonkje, de
 schittering
IV *zn.* (vijag) het lot
peşkandin *ww.* (bipeşkîne) motregenen
peşk avêtin *ww.* motregenen
peşkilandin *ww.* (bipeşkilîne) **1.** (belav kirin)
 verspreiden, verdelen, distribueren **2.** (axme kirin)
 strooien **3.** (parve kirin) uitdelen
peşkilîn *ww.* (bipeşkile) (belav bûn) uiteengaan, uit
 elkaar gaan
peşm *zn.* de wol, de schapenwol
peşmî *zn., Z.* de wol, de schapenwol
peşmîn *bn.* wollen
peştemal *zn.* de/het schort
peşûş *bn.* leeg, loos
peta *zn. med.* (zekem) de griep
petatî şîrîn *zn. plantk.* de aardpeer
petêx *zn. plantk.* de meloen
petêxî *bn.* rot, verrot
petî *bn.* helder, klaar, zuiver
petot bûn *ww.* rotten, verrotten
petot kirin *ww.* rot laten worden

petrol *zn.* (neft) de aardolie, de petroleum
petû *zn.* helder, klaar, zuiver
pev *bijw.* (bi hev) samen, gezamenlijk **pev re** samen,
 tezamen
pev anîn *ww.* verzoenen
pev axaftin *ww.* interviewen
pevçûn *ww. 1.* (hev û du dan) vechten, ruzie maken,
 ruziën **2.** (lê çûn) op elkaar lijken
pevdeng *zn.* de tweeklank, de diftong
pev dîtin *ww.* ontmoeten, aantreffen, tegenkomen,
 treffen
pevev *zn.* de som, het bedrag
pev gihandin *ww.* herenigen, bij elkaar brengen
pevgihanî *bn.* gemengd
pev girêdan *ww.* aan elkaar hechten, samenbinden
pevgirêdayî **1.** *bn.* gebonden, vastgebonden,
 verbonden, vast, aangesloten **2.** *zn.* de bondgenoot
pevgirêk *zn.* de overeenkomst, het contract, het
 verdrag, de conventie
pev hatin *ww.* verzoenen, overeenkomen
pevhatinî *zn.* de verzoening
pevk *zn.* het credit
pev nivîsîn *ww.* corresponderen
pev xebitîn *ww.* samenwerken, coöpereren
peşan *zn.* het proza
pey *bijw.* achter **dan pey** achtervolgen **ketin pey** van
 nabij volgen, vervolgen
peya **I** **1.** [te voet] **2.** *zn.* de voetganger
II *zn.* (mirov) de man, de persoon
peya bûn *ww. 1.* (oto, trê) uitstappen **2.** (hesp) afstijgen
peyade *zn. mil.* de infanterie
peyak *zn.* de pion
peya kirin *ww.* (ji oto û trê) peya kirin) laten
 uitstappen, (ji hespê peya kirin) laten afstijgen
peyale *zn.* het drinkglas, het waterglas
peyam **I** *zn. plantk.* de amandel
II *zn.* (nûçe) het nieuws, het bericht
peyandin *ww.* (bipeyîne) beginnen met, proberen,
 pogen
peyarê *zn. 1.* de stoep, het trottoir, de bestrating **2.** het
 voetpad

peyda *bn.* 1. zichtbaar 2. in voorraad, voorradig

peyda bûn *ww.* zichtbaar worden, tevoorschijn komen, verschijnen, ontstaan

peyda kirin *ww.* iets voor zichzelf bestemmen

peydok *zn.* (romork) de aanhanger

pey geriyan *ww.* op zoek zijn naar iemand, opzoeken

pey hev [achter elkaar], [na elkaar]

peyiftin *ww.* (bipeyife) praten, spreken

peyik *zn.* 1. (rêkîrox) de koerier, de bode 2. (çeperker) de postbode, de bode

peyin *ww.* (bipê) wachten

peyirk *zn.* het register

peyitandin *ww.* (bipeyitîne) bewijzen

peyiv *zn.* het woord, de praat

peyivandin *ww.* (bipeyivîne) laten praten, laten spreken

peyivdar *zn.* de spreker, de woordvoerder

peyivdarî *zn.* de praat, het praatje

peyivîn I *ww.* (bipeyîve) (qisse kirin) praten, spreken

II *ww.* (bipeyîve) meten, opmeten, aanmeten, afmeten, uitmeten

peyivok *bn.* babbelziek, spraakzaam, praatziek

peyîvtin I *ww.* (bipeyîve) (qise kirin) praten, spreken

II *ww.* (bipeyîve) meten, wegen

peyje *zn.* (pêpelûk) het laddertje

peyk I *zn.* (hinartî) de koerier, de bode, de boodschapper

II *zn.* de satelliet

peykan *zn.* het uiteinde van een pijl of speer

peykar *zn.* de veldslag, de oorlog

peyker *zn.* 1. (heykel) het standbeeld 2. (beden) de/het figuur, de vorm

peykernigar *zn.* de schilder

peykertraş *zn.* de beeldhouwer

peyman *zn.* de overeenkomst, het contract, het pact, het verdrag, het traktaat

peymanbestin *ww.* een contract sluiten, een overeenkomst aangaan, contracteren

peyman girtin *ww.* een contract sluiten, een overeenkomst aangaan, contracteren

peyniwazî *zn.* het vleien, het flemen

peyniwazî kirin *ww.* vleien, flemen

peyrûze *zn.* de turkoois

peyv *zn.* het woord, de praat

peywend *zn.* de betrekking, de relatie, de samenhang, de verbinding, het verband

peywendî *zn.* de betrekking, de relatie, de samenhang, de verbinding, het verband

peyweng *zn.* (pergal) het gereedschap, het apparaat, het instrument

peyweste *bijw.* continu, altijd

peywîst *bn., bijw.* nodig, noodzakelijk

peyxamber *zn.* de profeet

peyxamberî *zn.* de profetie

pez *zn.* de schapen en geiten **pezê reş** de geit, de geiten

pezê spi het schaap, de schapen

pezare *zn.* (êş) de pijn, het zeer

pezeweng *zn.* de pooier, de souteneur

pezîzank *zn. anat.* de krop

pezkovî *zn. dierk.* de gems

pezkuj *zn. dierk.* de leeuwerik

pezmijok *zn. dierk.* de gekko

pezûdan *zn.* (berbang) de morgenschemering, de ochtendschemering, de dageraad

pê I *zn. anat. 1.* (ling) de voet **pê dan erdê** (*zich*)

verzetten, tegen staan, weigeren, koppig

aandringen, eigenwijs doen **pê lê kirin** trappen

2. (şeq) het been

II *bijw.* (paş) achter

III *voorz.* met, [samen met] **pê çi?** met wat?

pêbawerî 1. *zn.* de volmacht 2. *zn.* het overtuigen

3. *bn.* overtuigend

pêbaz *zn.* de voetgangersbrug

pêcame *zn.* de pyjama

pêcanik *zn. plantk.* het klein hoefblad

pêç *zn.* het verband, de zwachtel

pêçan I *zn.* 1. de omwikkeling 2. het draaien

II *ww.* (bipêçe) 1. (pakêt kirin) verpakken, inpakken, verbinden 2. wikkelen, omwikkelen, ombinden

3. (birîn pêçan) een verband omleggen, zwachtelen

4. (cixare pêçan) draaien

pêçandin *ww.* (bipêçîne) 1. (pakêt kirin) verpakken,

inpakken, verbinden **z.** wikkelen, omwikkelen,
ombinden **3.** (birîn pêçandin) een verband omleggen,
zwachtelen **4.** (cixare pêçandin) draaien

pêçek **I** *zn. plantk.* de winde

II *zn.* **1.** (pêçeka zarok) de luier **2.** (pakêt) het pakje, het pak, het pakket

III *zn.* (nyar) de rol **pêçek girtin** een rol spelen

pêçeka daran *zn. plantk.* het warkruid

pêçekulû *zn.* (gilok) het kluwen

pêçik *zn.* **1.** (tûrik) het zakje, de zak **2.** (nerde) de leuning, het hek

pêçîn **1.** *ww.* (bipêçe) **1.** (pakêt kirin) verpakken, inpakken, verbinden **z.** wikkelen, omwikkelen, ombinden **3.** (birîn pêçîn) een verband omleggen, zwachtelen **4.** (cixare pêçîn) draaien

pêçoke *zn.* de spiraal

pê çûn *ww.* achtervolgen **li pê kesekî çûn** iemand achtervolgen

pêçûn *zn.* de achtervolging

pêdandin *ww.* (pêdîne) **1.** (zexm kirin) vastmaken **2.** (tesbît kirin) vaststellen, constateren

pêdanî *zn.* (îane) de bijdrage

pêdark *zn.* (nalik) de klomp, de houten slipper

pêgerandî *zn. gramm.* het onovergankelijk werkwoord

pê gerîyan *ww.* besmetten

pêgirt *zn.* **1.** de kopie, het duplicaat **2.** (zabit) het proces-verbaal

pêhatin *ww.* ontstaan

pêjîn *ww.* (bipêje) koken

pêjker *zn.* de kok

pêk anîn *ww.* voortbrengen, tot stand brengen, samenstellen

pêk dan *ww.* afbreken, vernietigen, slopen, verwoesten

pê kenîn *ww.* uitlachen, voor de gek houden, in de maling nemen

pêkenok **1.** *bn.* komisch, komiek **2.** *zn.* de mop

pê ketin *ww.* opsporen, achtervolgen

pêkhatin *zn.* het verdrag, de overeenkomst, het pact

pêk hatin *ww.* overeenkomen, een verdrag sluiten

pêkhatî *bn.* voortgebracht, [tot stand gebracht], samengesteld

pê kirin *ww.* (pê dike, pê ke) aantrekken (*schoeisel*)

pêkotir *zn. plantk.* de akelei

pêkvedayî *zn.* het mengsel, de mengeling, de vermenging

pêkxistin *ww.* voortbrengen, scheppen

pêl *zn.* **1.** (pêla avê) de golf **2.** (pêla radyo) de frequentie

pêlav *zn.* (sol) de schoen

pêl dan *ww.* **1.** (av pêl dan) golven **2.** (al pêl dan) wapperen

pêle *zn.* (qirne) de eeuw, het tijdperk

pêlekan *zn.* (pêlûk) de trap

pêlgir *zn.* het ontvangtoestel, de ontvanger

pêlû *zn. anat.* het ooglid

pêlûk *zn.* (pêling) de trap

pêlweş *zn.* **1.** (radyo) de zender **2.** de frequentie **3.** de geleider, de conductor

pêlweşandin *ww.* (pêlweşînê) uitzenden

pêlweşî *zn.* de radio-uitzending

pêmen [verstoken van], [gebrek hebbend]

pên *zn.* de schop

pênaw *zn.* (yom) het geluk, het fortuin

pênc *telw.* vijf

pênce *telw.* vijftig

pêncî *telw.* vijftig

pêncsed *telw.* vijfhonderd

pêncseh *zn.* de vijf zintuigen

pêncşem *zn.* de donderdag

pêncşemb *zn.* de donderdag

pêngav *zn.* de onderneming

pênijîn *ww.* (bipênije) denken

pênsed *telw.* vijfhonderd

pênûs *zn.* de pen, het potlood

pênûsbir *zn.* de puntenslijper

pênûsgêç *zn.* het krijt, het tekenkrijt

pênûs kişandin *ww.* wegstrepen, doorhalen, annuleren

pênûsmis *zn.* het potlood

pêpan **1.** *zn. med.* de platvoet **2.** [met platvoeten]

pêpeling *zn.* de trap

pêpelûk *zn.* **1.** de trap, de ladder **2.** de trede

pêpeqing *zn. dierk.* de vink, de boekvink

pêpetî *bijw.* blootsvoets, barrevoets

pêr I *bijw.* eergisteren

II *zn.* de vader

pêrar [twee jaar geleden]

pêrefser *zn.* de sergeant-majoor

pêrgîn *zn.* het onthaal

pêrî *zn.* de fee, de elf

Pêrû *zn.* 1. *astron.* (perwîn) de Plejaden 2. (çiraxan) de lichtkroon, de kroonluchter, de luchter

pêrûz *bn.* heilig, gezegend

pêşîr *zn.* 1. *anat.* de hals 2. de kraag, het boord, de halskraag

pêş 1. *bijw.* (ber) voor **anîn** **pêş** voorstellen, aankondigen 2. *bn.* aanstaande, komende 3. *zn.* (enî) het front, de voorkant

pêşajo 1. *zn.* de voorloper, de baanbreker, de voorvechter 2. *bn.* baanbrekend

pêşandar *zn.* de begeleider, de gids

pêşandin *ww.* (bipêşîne) betekenen, aanduiden, beduiden, tonen, aanwijzen, wijzen

pêşane [ten eerste], [in de eerste plaats]

pêşangêh *zn.* de tentoonstelling

pêşanî *zn.* de uitleg, de verklaring

pêşarî *zn.* (rêzanî) de politiek

pêşbazî *zn.* de wedstrijd, de strijd

pêşbend *zn. gramm.* het voorvoegsel

pêşberî *zn.* het beweren

pêşbêrî hev kirin *ww.* 1. confronteren 2. (miqayese kirin) vergelijken

pêşbirk *zn.* de wedstrijd, de wedloop, de race

pêşbîn *bn.* vooruitziend, [oog hebbend voor de toekomst]

pêşbînî *zn.* het vooruitzien

pêşçav *zn.* het uitzicht, de uitkijk

pêşçav kirin *ww.* laten zien, openbaar maken, in het daglicht brengen

pêşdanî *zn. gramm.* het voorvoegsel

pêşdank *zn. gramm.* het voorvoegsel

pêşdar *zn.* (serok) de leider

pêşdaraz *bn.* bevooroordeeld

pêşdarazî *zn.* het vooroordeel

pêşdarî *zn.* de leiding, de aanvoering, het leiderschap

pêşdarî kirin *ww.* leiding geven

pêşde *bijw.* vooraan, voorop

pêşde çûn *ww.* voorgaan, voorop lopen

pêşdedanî *zn.* de waarborg, de borg

pêşder *zn.* (serok) de leider

pêşdest [bij de hand], [binnen handbereik]

pêşe *zn.* 1. het proza 2. de kunst

pêşekar *zn.* de prozaschrijver, de prozaïst

pêşem *bn.* (giring) belangrijk

pêşende *zn.* (dahatû) de toekomst

pêşeng *zn.* 1. (serok) de leider 2. *mil.* de voorhoede

pêşeroj 1. *bn.* aanstaand, toekomstig, volgend 2. *zn.* de toekomst

pêşewa 1. *zn.* (serok) de leider 2. *utr.* Voorwaarts!

3. *zn.* □ Qadi Mihemed, de president van Koerdische Republiek Mahabad

pêşewar *zn.* de voorganger

pêşgeh *zn.* de voorkant

pêşger *zn.* de/het idee, de opinie, de mening, het oordeel

pêşgir *zn.* de belemmering, de barrière, het beletsel, de hindernis, het obstakel

pêşgirî *zn.* de belemmering, de barrière, het beletsel, de hindernis, het obstakel

pêşgotin *zn.* het voorwoord, de introductie, de inleiding, de voorrede, de aanloop, de proloog

pêşhatî *zn.* (dahatû) de toekomst

pêşhazirî *zn.* de voorbereiding, de voorstudie

pêşhevanî *zn. gramm.* de vergrotende trap

pêşîn 1. *bn.* (pere) contant, cash 2. *bijw.* vooraf, van tevoren, vooruit, al 3. *rangtelw.* eerste **cara pêşîn** eerste keer

pêşî I 1. *bijw.* (ber) voor 2. *bn.* (ê berê) vorig, voorgaand, voorafgaand **filmê pêşî baştir bû** de vorige film was beter 3. *bn.* aanstaand **çarşemê pêşî** aanstaande woensdag 4. *zn.* (enî) de voorkant 5. *zn.* (pêşeroj) de toekomst

II *zn. dierk.* de mug, de muskiet, de steekmug

pêşî girtin *ww.* voorkomen, belemmeren

pêşîn 1. *bn.* (pere) contant, cash 2. *bijw.* vooraf, van

tevoeren, vooruit, al **3. rangtelw.** eerste **cara pêşîn**
eerste keer

pêşîne *zn.* het contante geld

pêşkar *zn.* de bestuurder, de beheerder

pêşkarî *zn.* het beheer, de besturing, de leiding

pêşkepî *zn.* de concurrent, de rivaal, de tegenstander

pêş ketin *ww.* **1.** naar voren gaan **2.** vooruitgaan, zich ontwikkelen

pêşkêş *zn.* **1.** het aanbieden, het schenken **2.** (diyari) het cadeau

pêşkêş kirin *ww.* **1.** (bexş kirin) aanbieden, schenken **2.** (teqdim kirin) voorstellen, aankondigen, presenteren, introduceren **bernamê Bexçê Gulan ji hêla Gulîstanê ve tê pêşkeş kirin** het programma Baxçê Gulan wordt door Gulîstan gepresenteerd

pêşkir *zn.* **1.** de handdoek **2.** de badhanddoek, de baddoek

pêşkite *zn. gramm.* het voorvoegsel

pêşmal *zn.* de/het schort, de sloof

pêşmaman *zn.* de vroedvrouw, de verloskundige

pêşmerge *zn.* de Koerdische guerrillero's (*zij die de dood in de ogen zien*)

pêşniyar *zn.* het voorstel, het aanbod, de suggestie

pêşniyarî *zn.* het voorstellen

pêşniyar kirin *ww.* **1.** voorstellen, suggereren **2.** (penda dan) aanraden

pêşniyaz *zn.* het verzoek, de petitie, de vraag

pêşnuma *zn.* het ontwerp, het concept, de opzet, het plan

pêşrew *zn.* **1.** (destpêk) de start, het begin, de aanvang **2. muz.** de prelude **3.** (serok) de leider

pêşû *zn. dierk.* de mug, de muskiet, de steekmug

pêşûle *zn. dierk.* de zandvlieg

pêşve birin *ww.* bevorderen, vooruithelpen, ontwikkelen

pêşve çûn *ww.* zich ontwikkelen, vooruitgaan

pêşveçûyî *bn.* ontwikkeld

pêşverû *bn.* progressief, vooruitstrevend

pêşverûyî *zn.* de vooruitstrevendheid, de progressiviteit

pêşwaz *zn.* (pêrgîn) het onthaal

pêşwazî *zn.* het protocol

pêşwaz kirin *ww.* onthalen, gastvrij ontvangen

pêş xistin *ww.* **1.** beweren **2.** bevorderen, vooruithelpen **3.** aankondigen, introduceren, presenteren, voorstellen

pêt I *bn.* stevig, sterk, vast

II *zn.* (xurî) de vlam

pêtag *zn.* **1.** (sîlo) de opslagplaats, de/het depot, het pakhuis, het magazijn **2.** (pilûre) de bijenkorf

pêtal *zn.* (meşale) de fakkel, de toorts

pêtazî *zn.* de schooier, de vagebond

pêtik *zn.* de lucifer

pêtiv *bn.* (pêwîst) nodig, benodigd, noodzakelijk

pêtivî *zn.* de noodzakelijkheid

pêt kirin *ww.* versterken, verstevigen, bevestigen

pêvajo *zn.* het verloop, het proces

pêve met, samen, aan, aangelegen, [aan elkaar geplakt]

pêveder 1. bn. [ongeluk brengend], rampzalig **2. zn.** de ongeluksbode

pêvederî *zn.* het ongeluk, de tegenslag

pêve kirin *ww.* (pêve dike, pêve ke) **1.** invoegen, bijvoegen, toevoegen **2.** vastmaken

pêwan *zn.* de maat, de norm, de maatstaf

pêwar *bn.* plaatselijk, lokaal

pêwendî *zn.* de relatie, de betrekking

pêwir *zn. astron.* de nevel

pêwîstî *zn.* **1.** (hewceyî) de noodzakelijkheid **2.** (divêtin) de noodzaak, de dwang, de verplichting **3.** (erk) de plicht, de opdracht, de taak

pêwîst *bn., bijw.* (lazim) nodig, benodigd, noodzakelijk

pêwr *zn. astron.* de nevel

pêxas 1. bijw. blootsvoets, barrevoets **2. zn. fg.** de armoedzaaier, de schooier, de vagebond

pêxember *zn.* de profeet

pêxim *zn.* het afderen, het afraden, het ontraden, het ompraten

pêxim lê xistin *ww.* afderen, afraden, ontraden, ompraten, doen opgeven

pêxistin *ww.* (pê dixê, pê xe) ▶ vêxistin

pêxwarin *zn.* het beleg

pêxwas *bijw.* (xas) de blootsvoets

pêy *bijw.* achter
pêy ketin *ww.* volgen, achtervolgen, achterna zitten
pêyrew *zn.* (destûr) het reglement, het statuut, de verordening
pêz *zn.* de kleefstof
pêzandin *ww.* (bipezîne) mededelen, bekendmaken, laten weten
pêzanî *zn.* de kennisgeving, het communiqué, het exploit
pêzdar *zn.* de veelvraat, de gulzigaard, de slokop, de vreter
pêze *zn.* de materie, de substantie, de stof, het erts
pêzeweng *zn.* de pooier, de souteneur
piçek *zn.* een beetje, een klein beetje
piçê *zn.* een beetje
piçir *zn. anat.* de snij tanden
piçîk *bijw.* een beetje, een klein beetje
piçûk *bn.* 1. (hûr) klein 2. (kin) kort 3. (ciwan) jong
piçûk dîtîn *ww.* geringschatten, kleineren, minachten
piçûkî *zn.* de minderjarigheid
piçûk kirin *ww.* verkleinen, klein maken
pidî *zn. anat.* het tandvlees
pidû *zn. anat.* het tandvlees
pif *zn.* het blazen
pifdanik *zn.* de ballon
piffî *zn., Z.* de ballon
pifîk *zn.* de blaasbalg, de balg
pif kirin *ww.* blazen
pihîn *zn.* de schop, de trap
pijak *zn.* 1. (dilop) de drop, de druppel 2. (dengvedan) de echo, de galm
pijandin **I** *ww.* (bipijîne) (patin) koken
II *ww.* (bipijîne) (pijiqîn) eruit spuiten, eruit springen
pijbelav *zn.* de verspreiding, de verstuing
pijbelav bûn *ww.* uiteengaan, uit elkaar gaan
pijbelav kirin *ww.* verspreiden, verdelen
pijilandin *ww.* (bipijilîne) 1. losbreken, verbreken
2. scheiden, splitsen, delen, indelen
pijiqandin *ww.* (bipijiqîne) 1. (avêtin) werpen, gooien
2. (ketin pêy) verjagen, najagen 3. (fişkandin) eruit laten springen/spuiten

pijiqîn *ww.* (bipijiqe) (pijandin) eruit springen, eruit spuiten
pijîjk *zn.* de dokter, de arts
pijîn *ww.* (bipije) koken
pijîndar *zn. plantk.* de tuinkers
pijkoj *zn.* de knoop
pijkoj vekirin *ww.* losknopen, ontknopen
pijme *zn.* het niesen, het niezen, het proesten
pijmîn *ww.* (bipijme) niesen, niezen, proesten
pikoj girêdan *ww.* dichtknopen, vastknopen
pil *zn.* de sproet
pilan *zn.* het plan
piling **I** *zn.* de toename van warmte in de atmosfeer en de aarde
II *zn. dierk.* de tijger
pilinga avê *zn.* de toename van warmte in het water
pilinga çîn *zn. dierk.* de panter
pilinga erdê *zn.* de toename van warmte in de aarde
pilinga ravrav *zn. dierk.* de luipaard
pilîke *zn.* de trede, de trap
pilopilo *zn. dierk.* de mierenleeuw
pilor *zn.* □ snoepgoed gemaakt van druivenstroop en bloem
pilpilînik *zn.* de spuit
pilpîv *zn.* de gradenboog, de hoekmeter
pilqik *zn.* 1. de blaar, de zeepbel, de bobbel, de bel
2. *med.* de zwelling
pilûr *zn. dierk.* de eekhoorn
pilûre *zn.* (pêtæg) de bijenkorf
pilûsk *zn.* de groef, de sponning, de goot
pimpar *zn. plantk.* de postelein
pin **I** *zn.* het geheim
II *zn.* (kox) het kippenhok, het hok, het hoenderhok
III *zn.* (pil) de sproet
pinç *zn.* de kom, de pot, de schaal
pinçar *zn.* 1. de eetbare planten 2. *plantk.* de biet, de kroot, de mangelwortel
pind *zn.* de kant, de rand
pindam *zn.* de dam, de dijk
pinde kirin *ww.* excommuniceren, uit de kerk verbannen

pindepir *zn. dierk.* de spin

pîndik *zn.* (bişku) de knop

pîndîr *bn.* gehoorzaam

pine *zn.* ▶ derxûn

ping *bn.* (mûr) onvriendelijk

pingav *zn.* 1. de plas, de waterplas 2. (lîtav) het moeras

pingirîn *ww.* (bîpingire) een lang gezicht trekken, mokken, pruilen

pinîh *zn.* het slaan, het pak slaag

pinîhandîn *ww.* (bîpinîhîne) iemand laten slaan, iemand een pak slaag laten geven

pinî *bn.* verborgen, verscholen, verholen

pinî *bn.* gierig, vrekkelig, karig, krenterig, schraapzuchtig

pîntî *zn.* de vrekkelijkheid, de gierigheid

pîntî kirin *ww.* vrekkelig worden, gierig worden

pipîrîk *zn. dierk.* (minminîk) de vlinder

pir I *zn.* (pird) de brug

II *bijw.* (zor) veel, meer, heleboel, talrijk, zeer

pirandin *ww.* (bîpirîne) 1. vermeerderen, doen toenemen, groeien, uitbreiden 2. (nepixandin) overdrijven, ophief maken over

piranî *zn.* de meerderheid

pirase *zn. plantk.* de prei

pirawe *bn.* praktisch

pirbêj *bn.* praatziek, babbelziek

pirbêjî *zn.* het geklets, het leuterpraatje, het gebazel

pir bûn *ww.* toenemen, vermeerderen

pir car *bijw.* vaak, dikwijls, veelal, menigmaal

pirç *zn.* de/het haar, de vacht, de veer

pirçikandin *ww.* (bîpirçikîne) plukken

pirçikin *bn.* harig, [zwaar behaard]

pird *zn.* (pir) de brug

pirejmar *zn. gramm.* het meervoud, de pluralis

pirên *zn.* het hemd, het overhemd

pirg I *zn.* (pilqîk) de blaar, de bobbel

II *zn.* (kurm) de larve, de made, de worm

III *zn.* (to) de crème, de room

pirika mil *zn. anat.* het sleutelbeen

pirî *zn.* de overvloed, de talrijkheid

pirîsk *zn.* de vonk, de sprank, het vonkje

pirkam *zn.* de hysteric

pirkamî *bn.* hysterisch

pir kirin *ww.* 1. vermeerderen, doen toenemen, groeien 2. (nepixandin) overdrijven

pirole [heel veel], [te veel]

pirpar *zn. plantk.* de postelein

pirpêne *zn. plantk.* de postelein

pirpirok *zn.* de vlieger

pirs *zn.* 1. de vraag 2. (pirsgirêk) het vraagstuk, het probleem 3. (bêje) het woord

pirsandin *ww.* (bîpirsîne) 1. laten vragen 2. onderzoeken, ondervragen

pirsgeh *zn.* het informatiebureau, het inlichtingenkantoor

pirsgêrî *zn.* de nieuwsgierigheid

pirsgrêk *zn.* het vraagstuk, het probleem

pirsiyar *bn.* aansprakelijk, verantwoordelijk, zorgdragend

pirsiyarî *zn.* 1. de aansprakelijkheid, de verantwoordelijkheid, de verantwoording 2. de navraag, het opsporingsonderzoek

pirsiyarî kirin *ww.* ondervragen, onderzoeken

pirsîn *ww.* (bîpirse) 1. vragen 2. iemand iets vragen, informeren naar iets

pirsker *zn.* de vraagsteller

pirskerî *zn.* de nieuwsgierigheid

pirs kirin *ww.* 1. vragen, vraag stellen 2. iemand iets vragen, informeren naar iets

pirşên *zn.* 1. (tîrêj) de lichtstraal, de straal 2. (pirîsk) de vonk, de sprank, het vonkje

pirteqal *zn. plantk.* de sinaasappel

pirtikandin *ww.* (bîpirtikîne) plukken

pirtir *bn.* meer

pirtirîn *bn.* meest

pirtûk *zn.* het boek

pirtûkfiroş *zn.* de boekverkoper

pirtûkfiroşî *zn.* de boekenverkoop

pirtûkvan *zn.* de boekverkoper

pirtûkxane *zn.* de bibliotheek

pirusk *zn. anat.* de ruggengraat, de wervelkolom

pîrxandin *ww.* (bîpîrxîne) snurken, ronken

pirxe pîrx kirin *ww.* snurken

pîrxîn *ww.* (bipirxe) snurken

pîrzik *zn. med.* 1. de puist, de pukkel 2. de etterbuil, het abces, het ettergezwel

pis *zn.* (law) de zoon

pise pis *zn.* het gefluister

pise pis kirin *ww.* fluisteren

pisîk *zn. dierk.* de kat, de poes

pisîng *zn. dierk.* de kat, de poes

pismam *zn.* de neef

pispan *zn.* (pîne) de lap

pispis *zn.* het gefluister

pispisandin *ww.* (bipispisîne) 1. fluisteren 2. *fig.* roddelen

pispis kirin *ww.* fluisteren

pispor *zn.* 1. de deskundige, de specialist, de vakman, de expert 2. de professor, de hoogleraar

pisporî *zn.* de deskundigheid, het specialisme

pistepist *zn.* het gefluister

pisxal *zn.* de neef

pisxaltî *zn.* de neef

piş I *zn. anat.* de long

II *zn.* (*kindertaal*) de kat

III *bn.* (şêwî) onnozél, sullig, verwaand, dom

pişemasî *zn. dierk.* de kwal

pişew 1. *bn.* wanordelijk, rommelig, chaotisch, slordig
2. *zn.* de chaos, de rommel, de bende, de boel
3. *zn.* (fesad) de opruiing, de onlusten

pişêrandin *ww.* (bipişêrîne) fijnmaken, verkruiemelen

pişik *zn. anat.* 1. (piş) de long 2. de pancreas, de alvleesklier

pişk I *zn.* 1. (par) het deel 2. het lot

II *zn.* (dîlop) de druppel, de drop, de drup

pişkaftin *ww.* (bipişkêve) uitbotten, uitkomen, uitlopen

pişkandin *ww.* (bipişkîne) 1. niesen, niezen, proesten
2. (pijiqandin) eruit spuiten

pişkil *zn.* ▶ pişqul

pişkî *bijw.* gedeeltelijk, partieel, deels

pişkîn *ww.* (bipişke) niesen, niezen, proesten

pişkînîn *ww.* (bipişkîne) onderzoeken

pişko *zn.* (piling) □ de toename van warmte in de atmosfeer en in de aarde

pişksal *zn.* (demsal) het seizoen, het jaargetij, het jaargetijde

pişku *zn.* de knop, de bloemknop

pişkul *zn.* de mest (*van schaaap, geit en konijn*)

pişqil *zn.* de mest (*van schaaap, geit en konijn*)

pişqul *zn.* de mest (*van schaaap, geit en konijn*)

pişt 1. *zn. anat.* de rug 2. *bijw.* (paş) achter 3. *zn.* (şûtik) de riem, de gordel

pişta dest *zn. anat.* de handrug

pişt dan *ww.* steunen, ondersteunen, bijstaan

pişte *zn. plantk.* de pinda, de aardnoot, de olienoot

piştgirî *zn.* de steun

pişt girtin *ww.* steunen, ondersteunen, bijstaan

piştî *bijw.* na **piştî şerê çîhanê duwemîn** na de Tweede Wereldoorlog **piştî ku wê ev got, ew çû** nadat zij dit gezegd had, ging zij weg

piştkov *zn.* de bultenaar, de gebochelde

piştling *zn. anat.* de wreef

piştnig *zn. anat.* de wreef

piştpe *zn. anat.* de wreef

pişt re *bijw.* achter, achterom, achteraan

pişû *zn.* 1. (bêhn) de pauze, de tussenpoos 2. (tatîl) de vakantie

pit *bn.* (piçûk) klein

pitê 1. *uitr.* Schatje! 2. *zn.* de baby

pitêw *zn.* stevig, sterk

pitik I *zn.* 1. de baby 2. het (*kleine*) meisje

II *zn.* de punt

pitî *bn.* (piçûk) klein, [zeer klein]

pito *zn.* de baby

pitpito *bn.* pietluttig, kleinzielig, muggenzifterig

pixêrî *zn.* (rojing) de schoorsteen, het rookgat

pixêrîg *zn.* (rojing) de schoorsteen, het rookgat

piyade *zn.* 1. *mil.* de infanterie 2. (peya) de voetganger

piyale *zn.* (stekan) het drinkglas, het waterglas, de kelk

piyan I *zn.* 1. (stekan) het drinkglas, het waterglas

2. (sînî) het dienblad

II *bn.* staand

piyango *zn.* de loterij

piyanîst *zn.* de pianist, de pianospeler
piyano *zn. muz.* de piano
piyar *bn.* liefdevol, barmhartig, mededogend
piyarî *zn.* de deernis, de barmhartigheid
piyase *zn.* (bazar) de markt
piyaw *zn.* (zilam) de man
piyaz *zn. plantk.* de ui
piyes *zn.* het toneelstuk
piyon *zn.* (peyak) de pion
pizdan *zn. anat.* de placenta, de moederkoek
pizdank *zn. anat.* de placenta, de moederkoek
pizik *zn. med.* de puist, de pukkel
pizivîn *ww.* (bipizive) bewegen, een beweging maken
pizî *zn. anat.* de lies
pizînk *zn.* (êzmûg) de fopspeen
pizor **I** *bijw.* (bes) slechts, alleen
II *zn. anat.* de inwendige organen
pizpizik *zn. plantk.* de krokus
pizrik *zn. med.* de puist
pizrûk *zn. med.* de puist
pî *zn. 1. anat.* (mil) de arm **2.** (alî) de kant, de zij, de zijde, de richting
pîç *zn.* de bastaard
pîde *zn.* □ een (*het*) plat en rond brood
pîj **1.** *zn.* (jîlet) het scheermes **2. bn.** (tûj) scherp
pîjame *zn.* de pyjama
pîjan *zn. plantk.* de polei
pîjdanok *zn. plantk.* de erica, de dopheide
pîjikê kincan *zn.* de kapstok, de staander
pîjjindar *zn. plantk.* de tuinkers
pîj kirin *ww.* scherpen, spitsen, punten
pîkap *zn.* (muzik) de pickup, de grammofoon
pîknîk *zn.* (bindarî) de picknick
pîl **I** *zn.* de batterij
II *zn. anat.* (fatareşk) de milt
pîlav *zn.* (sawar) □ een gerecht van rijst of tarwegort
pîle *zn.* de graad
pîlot *zn.* de piloot
pîlsteng *zn. dierk.* de zwaluw
pîlstenga sîng spî *zn. dierk.* de gierzwaluw
pîltan *bn.* groot, reusachtig, enorm

pîn *zn.* de schop, de trap
pîn avêtin *ww.* schoppen, trappen
pînc *zn. 1.* (pîç) de bastaard **2.** (dar) de uitloper **3. dierk.** (hêstir) het muil­dier
pînce nînûk *zn.* de dwangnagel, de nij­nagel
pîne *zn.* de lap, de stop, het stuk
pîne kirin *ww.* lappen, oplappen, verstellen, stoppen
pînekirî *bn.* opgelapt, gestopt
pîngok *zn. dierk.* de zandvlieg
pîngpong *zn.* het pingpong
pîn kirin *ww.* aftrappen, trappen, schoppen
pîp *zn.* het vat, de ton
pîpnok *zn. plantk.* de klaproos
pîpok *zn. anat.* de pupil
pîr **I** *zn.* de beschermheilige, de schutspat­roon
II *bn.* (kal) oud, bejaard
pîramîd *zn.* (ehram) de piramide
pîraye *zn.* de versiering
pîr bûn *ww.* oud worden, verouderen
pîrçemek *zn. dierk.* de vleermuis
pîrebok *zn.* de heks, de kol
pîrehen *zn.* het hemd, het overhemd
pîrek *zn. 1.* (bermalî) de echtgenote **2.** (jin) de vrouw
pîremerd **1.** *zn.* de oude man **2. bn.** bejaard
pîremêr **1.** *zn.* de oude man **2. bn.** bejaard
pîrhevok **I** *zn.* de heks, de kol, de tovena­res
II *zn. dierk.* de spin
pîrhewî *zn.* (cin) de geest, het spook
pîrik **I** *zn. 1.* (dapîr) de oma, de groot­moeder
2. (maman) de vroedvrouw, de verloskundige
II *zn.* de weverskam
III *zn. biol.* (kitût) de schimmel
IV *zn. dierk.* (pepûle) de spin
pîrikê avî *zn. dierk.* de eendagsvlieg
pîrî *zn.* de ouderdom, de hoge leeftijd
pîrîtî *zn.* de ouderdom
pîrka melekdas *zn. dierk.* de/het kameleon
pîr kirin *ww.* verouderen
pîrmend *bn.* oud, bejaard
pîrot *zn. 1.* de pottenbakker **2.** de potten­verkoper
pîroz *bn.* heilig, geheiligd, gewijd, gezegend **Pîroz bel**
 ◇ Gefeliciteerd!

pîrozandin *ww.* 1. inzegenen, zegenen 2. feliciteren

pîrozbahî *zn.* 1. de gelukwens, de felicitatie 2. (şahî) de viering

pîrozbayî *zn.* 1. de gelukwens, de felicitatie 2. (şahî) de viering

pîrozbayî lê kirin *ww.* feliciteren, gelukwensen

pîroze 1. *bn.* lichtblauw 2. *zn.* de turkoois

pîroz kirin *ww.* 1. gelukwensen, feliciteren 2. vieren

pîrozname *zn.* de felicitatiebrief

pîrûpendî *zn.* (methelok) de spreuk, de kernspreuk, het devies

pîs 1. *bn.* (qilêr) vies, vuil, vervuild, smerig 2. *zn.* de viezerik, de goorling

pîs bûn *ww.* vuil worden, smerig worden, vervuilen

pîsitî *zn.* de viesheid, de viezigheid

pîsî *zn.* de viesheid, de viezigheid

pîs kirin *ww.* vuil maken, vervuilen, bevuilen, smetten, verontreinigen

pîst I *zn. anat.* de huid, het vel

II *zn.* 1. de landingsbaan 2. de piste, de dansvloer

pîston *zn.* de piston, de zuiger

pîşat *zn.* 1. (fîrsend) de kans, de gelegenheid, het buitenkansje, de aanleiding 2. (rasthatinî) het toeval

pîşatî *bn.* toevallig, incidenteel

pîşe *zn.* de plicht, de functie, de dienst

pîşegeh *zn.* het atelier, het werkhuis, de werkinrichting

pîşeger *zn. (m.)* de kunstenaar, (*v.*) de kunstenaars

pîşewar *zn. (m.)* de kunstenaar, (*v.*) de kunstenaars

pîşk *zn. gramm.* het werkwoord

pîşkber *zn. gramm.* de bepaling, het complement

pîşkkar *zn. gramm.* het onderwerp, het subject

pîşo *zn.* de tondel

pîşwaz *zn.* (pergîn) het onthaal

pîşwazî *zn.* het protocol

pîşwaz kirin *ww.* onthalen, gastvrij ontvangen

pît I *zn.* de meerpaal

II *bn.* (xurt) sterk, krachtig, stevig

III *zn.* (tîp) de letter

pîton *zn. dierk.* de python

pîtros *zn.* het verstoppertje

pîvan *zn.* de maat, de maatstaf, de norm

pîvandin *ww.* (bipîvine) meten, afmeten, opmeten, aanmeten, afwegen, peilen, uitmeten

pîvanker *zn.* het meetinstrument

pîvaz *zn. plantk.* de ui

pîvazok *zn. plantk.* de bloembol

pîvîn *ww.* (bipîve) meten, afmeten, opmeten

pîvok *zn. plantk.* de krokus

pîzag *zn. dierk.* de wesp

pîzang *zn. dierk.* de wesp

pîzoke *zn.* de puist, de pukkel

plaj *zn.* het strand

plan *zn.* het plan, het ontwerp, het project, het schema

plaq *zn. (sêlik)* de plaat

plaqe *zn.* het kenteken, het nummerbord

plastik 1. *bn.* plastisch, plastic 2. *zn.* het plastic

platin *zn. chem.* het platina

plazma *zn. plantk.* het plasma

plûton *zn. astron.* Pluto

podre *zn.* het poeder

pofik *zn.* □ een (*het*) poffertje gevuld met kaas of gehakt

pok *zn. anat.* het tandvlees

pokexatûn *zn. plantk.* de wilde haver

pokêr *zn.* het poker

pol I *zn.* de klasse, de groep

II *zn. anat.* (bêrik) het schouderblad

III *zn.* 1. (pûl) de postzegel 2. (pere) het geld

pola *zn.* (polat) het staal

polan *zn. astron.* de Waterman

polat *zn.* het staal

polatxor *bn.* dapper, sterk, moedig

polemîk *zn.* de polemiek, het twistgeschrift, de pennenstrijd

polik I *zn.* de munt, de duit

II *zn. plantk.* de erwt

polîgam *bn.* polygaam

polîgamî *zn.* de polygamie, de veelwilverij

polîgon *zn.* 1. de schietbaan 2. de grensmaal

polîklînîk *zn.* de polikliniek

polîs *zn.* de politie

polîsxane *zn.* het politiebureau

polîteîzm *zn.* het polytheïsme

polítík *bn.* politiek
polítika *zn.* de politiek, de staatkunde
polke **I** *zn. plantk.* de erwt
II *zn. anat.* het gehemelte, het verhemelte
pompe *zn.* de pomp
ponijandin *ww.* (biponijîne) doen denken aan
ponijîn *ww.* (biponije) **1.** (fikirîn) denken, peinzen
2. (hênijîn) suffen, dagdromen **3.** (xilmaş bûn)
doezelen, dutten, indommelen
por **I** *zn. dierk.* de berghazelhoen
II *zn. anat.* de/het haar
porg *zn. 1.* de cyste, de zwelling **2.** de korst
porgeavk *zn.* de blaar
porî keçka *zn. plantk.* het venushaar
porno *zn.* de porno
pornoxafî *zn.* de pornografie
porpare *bn.* capillair **demarên porpare** de haarvaten
porselen **1.** *zn.* het porselein **2.** *bn.* [van porselein],
porseleinen
porteqal *zn. plantk.* de sinaasappel
porteqalî *bn.* oranje
portetîf *bn.* draagbaar
portre *zn.* het portret
posat *zn.* de munitie, de wapens
post *zn. 1. anat.* de huid, het vel **2.** het leer (*van dieren*)
3. de vacht, de schapenvacht
poste *zn.* (çeper) de post
postekî *zn.* de schapenvacht, de vacht
postexane *zn.* het postkantoor
poşing *zn.* (xilav) de as
poşî **I** *zn.* □ een (*de*) hoofddoek voor mannen
II *zn.* de tondel
poşîman *bn.* [vol spijt], penitent, berouwvol
poşîn **I** *zn.* de hoofddoek
II *ww.* (bipoşe) aankleden, aandoen, aantrekken,
aanhebben, dragen, opzetten
poşman *bn.* [vol spijt], penitent, berouwvol
poşman bûn *ww.* berouw hebben, spijt hebben **jê**
poşman bûn spijt hebben van
poşmanî *zn.* het berouw, de spijt, de wroeging, de
inkeer

poşman kirin *ww.* berouwen, berouw doen hebben
potîn *zn.* de bottine, de kaplaars
poxik **I** *zn.* (gulik) de franje
II *zn.* (pofik) □ pastei gevuld met kaas of gehakt
poz **I** *zn. 1. anat.* (pozê mirov) de neus, (pozê heywan) de
snuit, de snoet **2. aardr.** (di deryayê de) de kaap **Pozê**
Hêviyê Kaap de Goede Hoop **3.** (çiya) de top, de
kruin, de spits
II *zn. 1.* (foto) de houding, de stand **2.** de belichting
poz badan *ww.* zijn neus ophalen/optrekken voor iets
pozber *zn.* de concurrent, de rivaal, de tegenstander
pozberî *zn.* de rivaliteit
pozberî kirin *ww.* concurreren
pozblind *bn.* laatdunkend, hoogmoedig, arrogant
pozblindî *zn.* de arrogantie, de hooghartigheid, de
laatdunkendheid, de verwaandheid
poz girtin *ww.* fotograferen, een foto van iemand
nemen
pozheçî *zn.* de haviksneus
pozik *zn.* (çiya) de top, de kruin, de spits
pozisiyon *zn.* de positie, de houding
pozîtîf *bn.* positief
pozmiik *zn.* de muilkorf, de neusring, de muilband
pragmatîk *bn.* pragmatisch
pragmatîzm *zn.* het pragmatisme
prase *zn. plantk.* de prei
pratîk **1.** *bn.* (tişt û karê êsan) praktisch, hanteerbaar,
handzaam, [makkelijk te gebruiken] **2.** *zn.* de praktijk
preng *zn.* de gewoonte, de traditie, het gebruik, de zede
prengîn *ww.* voortdurend/herhalend (*laten*) leren
prens *zn.* de prins, de koningszoon
prenses *zn.* de prinses
prensîb *zn.* het principe, het beginsel, het
grondbeginsel
prestîj *zn.* het prestige
prîm *zn.* de premie
prîz *zn.* de contactdoos, het stopcontact
prîzma *zn.* het prisma
problem *zn.* het probleem, het vraagstuk
profesiyonel *bn.* professional, beroeps
profesor *zn.* de hoogleraar, de professor

profil *zn.* het profiel, de doorsnede, het zijaanzicht
program *zn.* (bername) het program, het programma
projeksiyon *zn.* de projectie
projektor *zn.* de schijnwerper, de projectielantaren, de projectie, het zoeklicht
proleter *zn.* de proletariër
proleterya *zn.* het proletariaat
pronav *zn. gramm.* het voornaamwoord
pronavê bîrdar *zn. gramm.* het wederkerend voornaamwoord
pronavê girêki *zn. gramm.* het betrekkelijk voornaamwoord
pronavê kirdewar *zn. gramm.* het persoonlijk voornaamwoord
pronavê nebinavkirî *zn. gramm.* het onbepaald voornaamwoord
pronavê pêşker *zn. gramm.* het aanwijzend voornaamwoord
pronavê pirsiyarî *zn. gramm.* het vragend voornaamwoord
propaxanda *zn.* de propaganda
prostat *zn. med.* de prostaat
proteîn *zn. chem.* het eiwit, de eiwitstof
protestan **1.** *bn.* protestants **2.** *zn.* de protestant
protesto *zn.* het protest
protokol *zn.* het protocol
proton *zn.* het proton
prowa *zn.* **1.** (şano) de repetitie **2.** het passen
prowakasiyon *zn.* de provocatie
prowa kirin *ww.* **1.** (şano) repeteren **2.** (kinc) passen
psikiyatî *zn.* de psychiatrie
psikolojî *zn.* de psychologie
psikolox *zn.* de psycholoog
psikopat *zn.* de psychopaat
puan *zn.* het punt
pusule *zn.* **1.** het kompas **2.** (name) het briefje, het kattebelletje
puwaz *zn.* de tandvulling
puxte *bn.* hoogwaardig, uitgezocht, uitmuntend, elitair
pûç *bn.* **1.** rot, verrot **2.** *fig.* nutteloos, onnut, uitgediend
pûç bûn *ww.* rotten, verrotten, bederven

pûçerax *bn.* rot, verrot
pûçî *zn.* de rotting, het bederf
pûç kirin *ww.* **1.** rot laten worden **2.** (betal kirin) ongeldig verklaren, annuleren
pûf kirin *ww.* opblazen
pûjan *zn. plantk.* de pepermunt, de munt
pûk *zn.* de sneeuwbuï, de sneeuwstorm
pûl I *zn.* **1.** de postzegel **2.** (pere) het geld
II *zn. anat.* (pûlê masî) de schilfer, de schub, de visschub
pûlik *zn. anat.* de kuif
pûlperist **1.** *zn.* de kapitalist **2.** *bn.* kapitalistisch
pûm *zn. dierk.* de uil
pûma *zn. dierk.* de poema
pûn *bn.* (çilmisî) bleek, verbleken
pûng *zn. plantk.* de polei
pûrt *zn. anat.* de veer
pûrtikandin *ww.* (bipûrtikîne) **1.** plukken **2.** *fig.* beroven, plukken, iemand afzetten
pûrt kirin *ww.* plukken
pûşber *zn. astron.* de Tweelingen
pûşik *zn. plantk.* het blad
pûşik weşandin *ww.* ontbladeren
pûşî I *zn.* □ een (*de*) hoofddoek voor mannen
II *zn. anat.* de kam (*van een haan*)
pûşîn *ww.* (bipoşe) **1.** dekken, bekleden, toedekken
2. omwinden, omsluiten
pûşkebeq *zn. dierk.* de waterjuffer, de libel
pûşt *zn.* de flikker
pûşû I *zn.* (pişo) de tondel
II *zn.* □ een (*de*) hoofddoek voor mannen
pût I *zn.* (qût) het kippenvoer
II *zn.* de afgod
pûte *zn.* **1.** de zorgvuldigheid, de nauwlettendheid, de nauwgezetheid, de attentie **2.** de waardering
pûtepêdan *zn.* de zorgvuldigheid, de nauwgezetheid
pûte pêdan *ww.* **1.** iets omzichtig behandelen, iets nauwkeurig doen **2.** (*iemand*) waarderen
pûtparêz *zn.* de afgodendienaar
pûtparêzî *zn.* de afgodendienst
pûtperest **1.** *bn.* heidens **2.** *zn.* de heiden, de afgodendienaar

pûtperestî *zn.* de afgangendienst

pûxte *bn.* hoogwaardig, uitgezocht, uitmuntend, elitair

pûyin *ww.* (çilmisîn) verbleken

Q

q *zn.* de q (*de twintigste letter van het Koerdische alfabet*)

qab **I** *zn. anat.* (kaw) het kuitbeen

II *zn.* (berg) de kaft

qabilyet *zn.* de bekwaamheid, het talent, de competentie

qabiz *zn. med.* de obstipatie, de verstopping

qabîl *bn.* mogelijk

qabîn *zn.* de cabine

qablo *zn.* de kabel, de draad, het snoer

qabzûn *zn.* de capsule

qac *zn. plantk.* **1.** de laurier **2.** (qaj) de den

qaç *zn.* de broekspijp

qaçanî *zn.* het bord, het keukengerei

qaçax *bn.* **1.** voortvluchtig **2.** illegaal

qaçaxcî *zn.* de smokkelaar

qad *zn.* het veld, het plein, de plaats

qada şer *zn.* het slagveld

qadir *bn.* bekwaam, [in staat tot], geschikt

qadro *zn.* **1.** het vaste dienstverband, de vaste aanstelling **2.** de bezetting, het personeelsbestand, de staf **3.** het kader **qadroyên** **PKKÊ** de kaders van de **PKK**

qadûk *zn.* het emmertje

qaf *zn.* **1.** *anat.* (ser) het hoofd, de kop **2.** de bloempot

qafîk *zn.* **1.** (qafîkê darê) de schors **2.** (qemûşk) de korst

qafilqeda *zn.* de onvoorziene rampen

qafiye *zn.* het rijm

qafîle *zn.* het konvooi, de karavaan

qafûr *zn. plantk.* de kamfer

qahfûr *zn. plantk.* de kamfer

qail *bn.* bereid, willig

qail bûn *ww.* akkoord gaan met, instemmen met, zijn toestemming geven, toestemmen in iets, inwilligen

qaîlî *zn.* de goedkeuring, de bevestiging, de ratificatie

qaîl kirin *ww.* overreden, ompraten, bepraten, mee akkoord laten gaan

qaîm *bn.* **1.** duurzaam, permanent, blijvend **2.** onverslijtbaar **3.** vast, stabiel

qaj **I** *zn. dierk.* de roek

II *zn. plantk.* de den, de dennenboom

qaje qaj kirin *ww.* janken, schreeuwen, gillen, krijsen

qajik *zn.* (benîşt) de kauwgom

qajîn **1.** *ww.* (biqaje) schreeuwen, gillen, gieren **2.** *zn.* de kreet, het gejoel, het geschreeuw

qajû *zn. dierk.* de alpenkraai, de steenkraai

qal **1.** *zn.* het gezuiverde zilver **2.** *bn.* puur, zuiver

qalen *zn.* de bruidsschat

qalib *zn.* het afgietsel

qalik **I** *zn.* de korst

II *zn.* (qalikê şûr) de schede, (qalikê pîstol) de holster

qalind *bn.* (stûr) dik

qalîşk *zn. plantk.* de paardenbloem

qal kirin **I** *ww.* **1.** het ergens over hebben/praten, ergens gewag van maken **2.** praten

II *ww.* raffineren, zuiveren

qalorî *zn.* de calorie

qalorîfer *zn.* de centrale verwarming, de verwarming, de cv

qalûç *zn.* het sikkeltje

qam *zn.* **1.** (bejn) de gestalte, de gedaante, de bouw, de/het figuur **2.** (drêjî) de lengte

qamçî *zn.* de zweep, de rijzweep, de gesel

qamçî kirin *ww.* zwepen, opzweepen, geselen

qame *zn.* (kahûr) de dolk

qamik *zn. anat.* **1.** de vingergewrichten **2.** (beranek) de duim

- qamir** *zn. plantk.* het riet
- qamiş** *zn. plantk.* het riet
- qamişî şekir** *zn. plantk.* het suikerriet, het riet
- qamk** *zn.* (beranek) de duim
- qamp** *zn.* het kamp, de camping
- qamûflaj** *zn.* de camouflage
- qamûs** *zn.* (ferheng) het woordenboek
- qamyon** *zn.* de vrachtwagen, de vrachtauto
- qamyonet** *zn.* de (*kleine*) vrachtwagen
- qanarî** *zn. dierk.* de kanarie
- qang** *zn.* de ontsmetting
- qang kirin** *ww.* ontsmetten
- qanik** *zn.* (berkanî) de slinger
- qanî** **1.** *bn.* overtuigd **2.** *zn.* het overtuigen
- qanî kirin** *ww.* overtuigen
- qansêr** *zn. med.* de kanker
- qant** *zn.* **1.** de/het snoep **2.** □ het zoete, warme water (*om te drinken*)
- qantir** *zn.* (hêstir) de muilezel, het muildeer
- qanûn** **I** *zn.* de wet, de wetgeving
II *zn. muz.* de citer
III *zn.* december
- qanûna bingehî** *zn.* de grondwet
- qanûna tabiatê** *zn.* de natuurwet
- qanûnî** *bn.* legaal, wettig, juridisch, wettelijk, legitiem, gewettigd, rechtmatig, rechtsgeldig
- qanûnname** *zn.* het wetboek
- qap** *zn. anat.* het kuitbeen
- qapqap** *zn.* (nalik) de houten slipper, de klomp
- qapsûl** *zn.* de capsule
- qaptan** *zn.* de kapitein
- qaptanî** *zn.* de rang van kapitein
- qapût** *zn.* de overjas, de winterjas
- qaqanî** *zn.* □ de eigendomsakte van land afgegeven door het kadaster
- qaqij** *zn. dierk.* de kauw, de torenkraai
- qaqircîk** *zn. anat.* **1.** de keelholte, de farynx **2.** de bronchiën
- qaqlibaz** *zn. dierk.* de meeuw, de zeemeeuw
- qaqreş** *zn. plantk.* □ een (*de*) pompoen
- qar** *zn.* (qarîn) de boosheid, de irritatie, de toorn, de kwaadheid
- qarag** *zn. aandr.* de kust, de oever, de waterkant, het strand
- qarandin** *ww.* (biqarîne) boos maken, woest maken, irriteren, sarren, tarten, tergen, treiteren
- qarçik** **I** *zn. anat.* het staartbeen, het stuitbeen, het stuitje
II *zn. plantk.* de champignon, de paddestoel
- qare** *zn.* het vierkant
- qareman** *zn.* de held
- qare qar** *zn.* de schreeuw, het geschreeuw, de gil, de kreet
- qare qar kirin** *ww.* gillen, schreeuwen, kijken, fulmineren, joelen
- qarix** *zn.* (dorixe) het bloembed, de border, het perk
- qarî** *zn. plantk.* de gevlekte aronskelk
- qarîn** **I** *ww.* (biqare) (qehirîn) boos zijn op, kwaad zijn op, zich kwaad maken
II *ww.* (biqare) (qirîn) schreeuwen, kijken, fulmineren, joelen
- qarnan** *bn.* (pintî) gierig, vrekkelig, karig, krenterig
- qarot** *zn.* de stengel, de steel
- qars** *zn.* (kinc) het inkorten, het verkorten
- qars kirin** *ww.* (kinc) inkorten, verkorten
- qas** **1.** (wek) [even ... als], [zo ... als] **2.** *voegw.* (heta ku) tot, totdat **3.** *hoofdtelw.* (miqdar) zoveel **4.** *bijw.* (kêm û zêde) ongeveer, circa, pakweg, gemiddeld
- qase** *zn.* de kassa, de kas
- qasedar** *zn.* de kassier
- qasid** *zn.* de bedoeling, de intentie
- qasid kirin** *ww.* bedoelen
- qasî** **1.** (wek) [even ... als], [zo ... als] **2.** *voegw.* (heta ku) tot, totdat **3.** *hoofdtelw.* (miqdar) zoveel **4.** *bijw.* (kêm û zêde) ongeveer, circa, pakweg, gemiddeld
- qas** *zn.* **1.** □ een steen van een ring **2.** (*mêywe*) de plak, de snee, het sneetje
- qaşik** *zn.* (qaşil) de schil
- qaşil** *zn.* de schil
- qaş kirin** *ww.* in stukjes snijden
- qat** **I** *zn.* **1.** (tebeqa) de laag **qat bi qat** met lagen **2.** (*daire*) de verdieping, de etage **qata jêrîn** de begane grond **3.** (*badek*) de vouw, de plooi, de plooiing **4.** (*wisk.*) het veelvoud

II zn. (dem) de tijd

qatil zn. (mêrkuj) de moordenaar

qatix zn. 1. (adan) de/het zuivel 2. (mast) de yoghurt

qatjmêr zn. het horloge, de klok

qat kirin ww. vouwen, omvouwen, opvouwen, plooiën

qat qatî [laagjes op elkaar], [laagjes achter elkaar]

qawe zn. de koffie

qawêr zn. 1. (tar) de hoepel, de ring 2. (ğember) de cirkel
2. (yaxe) de ringvormige kraag

qawin zn. *plantk.* de meloen

qawut zn. (qût) de proviand

qawûn zn. *plantk.* de meloen

qayix zn. (belem) de roeiboort

qayîl bn. bereid, willig

qayîl bûn ww. akkoord gaan met, instemmen met, zijn
toestemming geven, toestemmen in iets, inwilligen

qayîl kirin ww. overreden, ompraten, bepraten, mee
akkoord laten gaan

qayîm bn. 1. duurzaam, permanent, blijvend
2. onverslijtbaar 3. vast, stabiel

qayîş zn. de riem

qaz zn. *dierk.* de gans

qaza iraqî zn. *dierk.* de zwaan

qazax zn. de trui, de pullover

qazaxî zn. de kerosine, de petroleum

qazî zn. 1. de kadi 2. de rechter

qe bijw. 1. (tu tişt) niets, niks 2. (tu car) nooit, ooit **min**
ew qe nedît ik heb hem nog nooit gezien **Tu qe çuyî**
Hewlêrê? Ben jij ooit in Hewler geweest? 3. (qet)
absoluut niet, beslist niet

qeb zn. de worsteling

qebal zn. de rente, de interest

qebalok zn. (kuling) de muurkast

qebare zn. de inhoud, het volume, de omvang

qebd zn. de steel, de greep, het hecht

qebhet zn. de schuld, de fout

qebir zn. (gor) het graf, de graftombe

qebiz zn. *med.* de verstopping

qebiz bûn ww. verstopping hebben, verstopping
krijgen

qebizî zn. de verstopping, de obstipatie

qebile zn. de stam, de clan

qebrax zn. de pooier, de souteneur

qebristan zn. het kerkhof, de begraafplaats

qebûl zn. de erkenning, de acceptatie

qebûl kirin ww. 1. (pejirandin) accepteren, aanvaarden,
aannemen 2. (itiraf kirin) bekennen, erkennen,
toegeven

qebûl nekirin ww. weigeren, niet accepteren,
verwerpen, afketsen, afstoten, afwijzen, afslaan,
buitensluiten, ontzeggen

qeda zn. 1. het ongeluk, het ongeval 2. (felaket) de
catastrofe

qedagîr zn. de ruzie-uitlokker

qeda kirin ww. zich in de nesten werken, zijn
verdiende straf krijgen

qedandin ww. (biqedîne) 1. (dawî anîn) beëindigen,
voltooien, afmaken, afdoen, tot een einde brengen,
afwerken 2. (xilas kirin) opmaken

qedem zn. (ling) de voet

qedeme zn. 1. de graad, de rang 2. (pêpelûg) de trap

qeder zn. het lot, het noodlot, de predestinatie, de
voorbeschikking

qedestro zn. het kadaster, het landmeten

qedexe bn. 1. verboden 2. (heram) ongeoorloofd

qedexe bûn ww. verboden worden

qedexe kirin ww. verbieden

qedimandin ww. (biqedimîne) (pêşkeş kirin)
aanbieden, bieden, geven, offeren

qedirbilind bn. eerbiedwaardig, achtenswaardig,
geacht, respectabel

qedir girtin ww. eerbiedigen, eren, hoogachten,
respecteren

qediyar ww. (biqede) 1. (dawî hatin) aflopen, eindigen,
(mudet) verlopen 2. (xilas bûn) op zijn, (firotin)
uitverkocht zijn

qedife zn. het fluweel, het velours

qedîm zn. (tevir) de hamer

qedro zn. ▶ qadro

qedûm zn. (tevir) de hamer

qefel zn. *anat.* 1. het sleutelbeen 2. het halskuiltje

qefes zn. (rike) de kooi

qefesî sîng *zn. anat.* de ribbenkast
qefilandin *ww.* (biqefilîne) 1. (betilandin) moe maken, afmatten, vermoeien, uitputten 2. (cemidandin) bevriezen
qefilîn *ww.* (biqefile) 1. (betilîn) moe zijn 2. (cemidîn) het koud hebben
qefle *zn.* 1. het team 2. de groep 3. (kerî) de kudde, de massa
qefsîng *zn. anat.* het borstbeen
qefş *zn.* (qeft) de bundel, de bos
qeft *zn.* de bundel, de bos
qeftan *zn.* □ een (*de*) jurk
qeftika dest *zn. anat.* de handpalm
qefz *zn.* (çing) de sprong, het springen, de wip
qefz dan *ww.* huppelen, wippen
qehbe *zn.* de hoer
qehirandin *ww.* (biqehirîne) (enirandin) boos maken, woest maken
qehirîn *ww.* (biqehire) (enirîn) boos zijn op, kwaad zijn op
qehreman 1. *zn.* de held, de krijgsheld 2. *bn.* heroïsch, heldhaftig
qehremanî *zn.* het heroïsme, de heldendaad
qehwe *zn.* 1. de koffie 2. (dendika qehwe) de koffiebonen
qehwevan *zn.* de caféhouder
qehwexane *zn.* het koffiehuis, het theehuis
qehweyî *bn.* bruin
qeîde *zn.* de regel, het principe
qela *zn. dierk.* de kraai
qelabaçke *zn. dierk.* de ekster
qelaço *zn.* (qetlîam) de massamoord, de pogrom, de slachting, het bloedvergieten
qelaço kirin *ww.* (tevkuştin) uitmoorden, vermoorden, uitroeien
qelafet *zn.* 1. het gestel, het postuur, de vorm, het lichaam, het type 2. het uiterlijk
qelamizgînî *zn. dierk.* de roek
qelandin *ww.* (biqelîne) 1. (hêk) bakken 2. (goşt) braden 3. (pîvaz, patat) fruiten 4. (nan) roosteren
qelandoşkan *zn. anat.* de schouder

qelanîk *zn.* (qilê) het tin
qelareşk *zn. dierk.* de raaf
qelaştin *ww.* (biqelêşe) doorklieven, klieven, kloven, splijten
qelay *zn.* het tin
qelb I *zn. anat.* (dil) het hart
 II *bn.* vals, onecht
qelbez *zn.* (şîp) de waterval, de val
qele *zn.* (kelat) de burcht, de vesting, het fort
qelebask *zn. dierk.* de ekster
qelem *zn.* de pen, (qelemzirêc) het potlood
qelemdank *zn.* de pennendoos, de griffeldoos
qelemtraş *zn.* de puntenslijper
qelemzirêc *zn.* het potlood
qelemzrêç *zn.* het potlood
qelen *zn.* (qelind) de bruidsschat
qeleqan *zn. plantk.* de melkdistel
qeleqinde *zn.* (xelat) het cadeau
qelew *bn.* dik, corpulent, gezet
qelew bûn *ww.* dik worden, aankomen
qelewî *zn.* de corpulentie
qelihandin *ww.* (biqelihîne) vernietigen, verspillen, doden
qelihîn *ww.* (biqelihe) afsterven, verloren gaan, doodgaan
qelind *zn.* (qelen) de bruidsschat
qelîqandin *ww.* (biqelîqîne) demoraliseren, pessimistisch maken
qelîqîn *ww.* (biqelîqe) 1. (livîn) bewegen 2. wankelen
qelişandin *ww.* (biqelişîne) 1. doorklieven, klieven, splijten, versplinteren 2. opensnijden
qelişîn *ww.* (biqelişe) 1. barsten, doorbreken, splijten 2. openbreken, knappen
qelişt *zn.* de scheur, de barst, de spleet, de bres, de doorbraak, de gaping, de gleuf, de kloof, de knik, de insnijding
qelişt lê ketin *ww.* openbreken, knappen
qelizandin *ww.* (biqelizîne) met stille trom vertrekken, stiekem weggaan, ertussenuit knijpen
qelizîn *ww.* (biqelize) met stille trom vertrekken, stiekem weggaan, ertussenuit knijpen

qelîn *ww.* (biqele) geroosterd worden
qelîsêl *zn.* de kotelet
qelp *bn.* vals, onecht
qelpezan *zn.* de valsemunter
qelpik *zn.* (qaşik) de boomschors
qels *bn.* zwak, krachteloos
qels bûn *ww.* 1. verzwakken 2. niet deugen, nergens goed voor zijn
qelse *bn.* gierig, vrekkig, karig, krenterig
qelsemêr *zn.* de bangerd, de lafaard, de lafbek, de flauwerd
qels ketin *ww.* verzwakken
qels kirin *ww.* verzwakken
qelş *zn.* (qelişt) de scheur, de barst, de spleet, de bres, de doorbraak, de gaping, de gleuf, de kloof, de knik, de insnijding
qeltax *zn.* de onzedige vrouw
qelûberd *zn.* de jackpot
qelûn *zn.* de pijp, de tabakspijp
qeman 1. *zn.* de bescherming, het beschermen, de verdediging 2. *ww.* (parastin) beschermen, verdedigen
qember *zn.* de trouwe vriend
qemç *zn. anat.* (boçik) de staart
qemçik *zn. anat.* (boçik) de staart
qemçî *zn.* de zweep, de rijzweep, de gesel, de karwats
qemer *zn.* (heyv) de maan
qemerî I *zn.* 1. de maankalender 2. het maanjaar
 II *zn.* (stûn) de zuil, de kolom, de pilaar, de pijler
qemirandin *ww.* (biqemirîne) bevriezen
qemirîn *ww.* (biqemire) vriezen
qemitandin *ww.* (biqemitîne) aanplakken, beplakken, aanlijmen, hechten
qemitîn *ww.* (biqemite) plakken, kleven, hechten
qemter *zn.* het bit, de breidel, de teugel, de trens, de toom
qemtik *zn. anat.* (şatik) de nek
qemûşk *zn.* (qafik) de korst
qena *bijw.* (qet ne be) [ten minste], minstens, [op zijn minst]
qenaet *zn.* 1. het oordeel 2. de overtuiging
qenaet anîn *ww.* zich overtuigen, geloven

qenaetkar *bn.* tevreden
qenaet kirin *ww.* zich tevreden stellen met, zich behelpen met
qenal *zn.* het kanaal, de gracht, de gang, de geul
qenalizasiyon *zn.* de riolering, het riool, het rioolstelsel
qenar *zn. plantk.* de braamstruik, het doornbos
qenc *bn.* 1. (baş) goed 2. (rind) mooi 3. (xweş) prettig, fijn 4. (munasib) geschikt
qencanî *zn.* 1. (başî) de goedheid, de vriendelijkheid 2. (alîkarî) de gunst, de weldaad, de hulp 3. (xweşî) de gezondheid, het welzijn
qenc bûn *ww.* beter worden, herstellen, genezen, opknappen
qencî *zn.* 1. (başî) de goedheid, de vriendelijkheid 2. (alîkarî) de gunst, de weldaad, de hulp 3. (xweşî) de gezondheid, het welzijn
qenc kirin *ww.* genezen, helen, beter maken, opkikkeren, opvijzelen
qencîr *bn.* beter
qencîrîn *bn.* best, allerbest
qend *zn.* de/het snoep, de suiker
qender I *bijw.* zelfs
 II *zn.* (afet) de ramp, het ongeluk, het onheil, de ramspoed, de tegenslag, de plaag, de catastrofe
 III *zn.* (çendayî) de kwantiteit, de hoeveelheid
qendîl *zn.* de olielamp
qene *bijw.* [ten minste], minstens, [op zijn minst]
qenepe *zn.* de canapé
qeneq *zn. plantk.* de kinaboom, de kina
qenter *zn.* de balans, de weegbrug
qepsûl *zn.* de capsule
qeptan *zn.* de kapitein
qepûşk I *zn. dierk.* de slak
 II *zn. plantk.* de cocon, de pop, de larve
qer I *bn.* (reş) zwart
 II *zn.* (deyn) de lening, de schuld, het debet
qerac *bn.* dor, schraal, braak
qeraj *zn.* de garage
qeral *zn.* (key) de koning, de vorst, de imperator
qeram *zn.* de kracht, de energie

qeramûşk *zn.* 1. de kneep, het knijpen 2. *med.* de korst

qerandin *ww.* (biqerîne) geruststellen

qerar *zn.* (biryar) de beslissing, het besluit, het oordeel, (qerarê mehkemê) de uitspraak, het vonnis, de resolutie, de beschikking

qerar dan *ww.* beslissen, besluiten, een beslissing nemen, beschikken, oordelen, uitspreken, decideren, vaststellen

qerargeh *zn.* (meqer) de legerplaats, het kwartier, het kamp

qerar girtin *ww.* beslissen, besluiten, beslissing nemen, beschikken, oordelen, uitspreken, decideren, vaststellen

qerase 1. *zn.* de hefboomarm 2. *bn.* (zintol) [fors gebouwd], reusachtig, struis

qeraş *zn.* (aşvan) de molenaar

qerax *zn. aandr.* (kevî) de kust, de oever, de waterkant, het strand

qerd *zn.* (deyn) de lening, de schuld, het debet

qerd dan *ww.* uitlenen

qerddar *zn.* de schuldenaar, de debiteur

qerd kirin *ww.* lenen, schulden maken

qerebîne *zn.* de karabijn

qereçî *zn. (m.)* de zigeuner, (*v.*) de zigeunerin

qerenfil I *zn. plantk.* de anjer, de anjelier, de kruidnagel
II *zn.* de neusring

qereqol *zn.* het politiebureau

qeresî *zn. plantk.* 1. (wişne) de morel 2. (gilyas) de kers

qerf *zn.* 1. (qalte) de bespotting, de schimp, de spot 2. (henek) de grap, de mop, de bak, de scherts

qerf kirin *ww.* voor de gek houden, de draak steken met, bespotten

qerfok *zn.* de grappenmaker, de loltrapper

qerimîn I *ww.* (biqerime) stijf (*onbeweeglijk*) worden, verharden
II *zn. med.* de aderverkalking

qerisandin *ww.* (biqerisîne) bevriezen

qerisîn *ww.* (biqerisîne) 1. (hişk bûn) verharden, verstijven, aanharden 2. (betilîn) moe zijn, moe worden

qerîn *zn.* (hogir) de goede vriend/vriendin

qerîsok *zn.* (sayî) het vriesweer

qermişandin *ww.* (biqermişîne) (gelviçandin) verfrommelen, kreuken, verkreukelen

qermişîn *ww.* (biqermişe) 1. kreukelen, kreuken, schrompelen, verschrompelen, 2. (gûl qermişîn) verwelken

qermişokî *bn.* kreukelig, gekreukeld, rimpelig

qermok *zn. plantk.* de zuurbes

qerreqûçik *zn. dierk.* de zwaluw

qerpal *zn.* de flard, het vod, de/het lor, de lap

qerpilas *zn. dierk.* de raaf

qerpîn *ww.* (biqerpe) kletteren, klapperen, klingelen, rammelen, rinkelen

qerqaş *bn.* sneeuwwit, hagelwit, spierwit

qerqef *zn.* de karaf, de waterkaraf

qerqere I *zn. anat.* het skelet, het geraamte
II *zn.* de zonde, de schuld

qerqeşe *zn.* 1. het oproer, de olop, de rel 2. de chaos

qerqote *zn. anat.* het skelet, het geraamte

qerqûte *zn. anat.* het skelet, het geraamte

qertel I *zn. dierk.* de adelaar
II *zn.* het opgooien

qesab *zn.* de slager, de slachter

qesabxane *zn.* de slagerij, het slachthuis

qesas *zn.* de wraak, de vergelding, de wraakneming, de represaille

qesd *zn.* de intentie, de bedoeling

qesdane *bijw.* expres, opzettelijk, [met opzet], [willens en wetens]

qesdanî *bijw.* expres, opzettelijk, [met opzet], [willens en wetens]

qeseb *zn.* de slager, de slachter

qesem *zn.* (sond) de eed, de beëdiging, de eedaflegging, de gelofte

qesem kirin *ww.* een eed afleggen, zweren

qesidandin *ww.* (biqesidîne) zich wenden tot, raadplegen, hulp vragen bij (*iemand*)

qesidîn *ww.* (biqeside) zich wenden tot, raadplegen, hulp vragen bij (*iemand*)

qesifandin *ww.* (biqedisîne) (*vlees*) in stukken snijden

qesîde *zn.* het lofdicht

qesîl *zn.* 1. *plantk.* de bies 2. de mat

qesîlk *zn.* (*sadir*) de stek

qesp *zn. plantk.* (*xurme*) de dadel

qesr *zn.* het paleis, het hof, het kasteel, het slot

qesrbend *zn.* de bouwkundige, de architect

qesrbendî *zn.* de bouwkunde, de architectuur

qest *zn.* de intentie, de bedoeling

qestan 1. *bijw.* expres, opzettelijk, [met opzet], [willens en wetens] 2. *ww.* doen alsof

qestî 1. *bijw.* expres, opzettelijk, [met opzet], [willens en wetens] 2. *ww.* doen alsof

qeşa *zn.* (*cemed*) het ijs

qeşa bûn *ww.* bevrozen, vriezen

qeşa girtin *ww.* bevrozen, vriezen

qeşartin *ww.* (*biqueşêre*) schillen, afpellen

qeşayî *bn.* bevroren

qeşem *zn.* het ijs, de ijslaag

qeşeng *bn.* mooi, knap

qeşengî *zn.* de schoonheid, de pracht

qeşitandin *ww.* (*biqueşitîne*) wegsturen, iemand de deur wijzen, wegjagen

qeşitîn *ww.* (*biqueşite*) ophoepelen, opdonderen
Biqueşit! ◊ Donder op!

qeşmer *zn.* 1. (*soşret*) de guit, de hansworst 2. de komiek, de komediant

qeşmerok *bn.* grappig, lachwekkend

qet *bijw.* nooit, nimmer, niets, [in geen geval]

qetan *ww.* (*biqete*) 1. verslijten 2. het begeven, stukgaan 3. breken, kapot gaan, stukgaan

qetandin *ww.* (*biqetîne*) 1. scheuren, verscheuren, stukscheuren 2. verbreken, knippen 3. scheiden, splitsen

qetar *zn.* 1. het treinstel, de wagon 2. (*kerî*) de kudde

qetek I *zn.* (*têpûr*) de zeefmachine
II *zn.* (*derav*) het irrigatiekanaal

qeter *zn.* de balans, de brugbalans, de weegbrug, de waag

qetil *zn.* de moord

qetil bûn *ww.* vermoord worden

qetil kirin *ww.* 1. doden, vermoorden, ombrengen 2. (*tevkuştin*) uitmoorden

qetiyayî *bn.* 1. gescheurd 2. afgebroken, kapot

qetî *bn.* afgebroken, kapot

qetîn *ww.* (*biqete*) 1. scheuren, verscheuren, stukscheuren 2. verbreken, knippen 3. scheiden, splitsen

qetl *zn.* de moord

qetran *zn.* (*qîr*) de/het teer

qetranî *bn.* pikzwart, roetzwart

qetûf *zn.* de druivenmand

qevcil *bn.* 1. vies, vuil, smerig 2. onrein, onzuiver 3. ongeoorloofd, [door religieuze voorschriften verboden]

qevd *zn.* 1. (*deste*) de bos, de bundel 2. (*destî*) de steel, het gevest, het hecht

qevz I *zn. med.* de obstipatie, de verstopping

II *zn.* de sprong, het springen

qevz dan *ww.* springen, huppelen

qewad *zn.* de pooier, de souteneur, de koppelaar

qewaf *zn.* (*pîrot*) de pottenbakker, de pottenverkoper

qewal *zn.* (*bilûr*) de fluit, de blokfluit, de schalmei

qewale *zn.* □ als geheel berekend, zonder te tellen of meten

qewale girtin *ww.* iets kopen zonder het te meten of tellen

qewal kutan *ww.* fluitspelen

qewan *zn. muz.* de plaat

qewaq *zn.* (*pûrot*) de pottenbakker, de pottenverkoper

qeware *zn.* de maat

qewartin *ww.* (*biqewêre*) uithollen

qewax *zn. plantk.* de populier

qewc *bn.* dwaas, dom, stom, idioot, onnozel

qewçil *bn.* vies, vuil, smerig

qewimandin *ww.* (*biqewimîne*) veroorzaken, laten plaatsvinden

qewimîn *ww.* (*biqewime*) 1. (*bûn*) gebeuren Çi

qewimî? Wat is er gebeurd? 2. (*hatin ser*) overkomen 3. (*çê bûn*) ontstaan, plaatsvinden

qewirandin *ww.* (*biqewirîne*) wegsturen, iemand de deur wijzen, wegjagen, afwijzen

qewirîn *ww.* (*biqewire*) weggestuurd worden, afgewezen worden

qewitandin *ww.* (biqewitîne) wegsturen, iemand de deur wijzen, weggagen, afwijzen

qewitîn *ww.* (biqewite) weggestuurd worden, afgewezen worden

qewî *bn.* veel, meer

qewîm *bn.* 1. sterk, stevig, solide 2. onverslijtbaar

qewîn *bn.* 1. sterk, stevig, solide 2. onverslijtbaar

qewl 1. *voorz.* (li gor) volgens 2. *zn.* (jîvan) de afspraak 3. *zn.* (hevhatin) de overeenkomst, het contract

qewm *zn.* 1. (gel) de natie, het volk 2. (civat) de gemeenschap

qewmandin *ww.* (biqewmîne) veroorzaken, laten plaatsvinden

qewmik *zn. plantk.* de kalebas

qewre *zn.* de vijl

qexpe *zn.* de hoer

qey 1. *bijw.* (qey çî) waarom, waarvoor, waardoor 2. *voegw., Z.* alsof **Qey mi nêkerd ya!** Alsof ik het gedaan heb! 3. *bijw.* soms **Qey tu dîn î!** Ben jij soms gek!

qeyar I *zn.* de kleefpasta

II *zn. aandr.* (qerax) de kust, de oever, de waterkant, het strand

qeyçi *zn.* (meqes) de schaar

qeyd I *zn.* (xirxal) de boei, de keten, de kluiser

II *zn.* 1. de inschrijving 2. de registratie, de aantekening

qeyde *zn.* 1. (dustûr) de regel, het principe 2. (awa) de manier, de wijze, de wijs 3. *muz.* de melodie, het tempo

qeydik *zn.* de kanttekening

qeyd kirin *ww.* 1. inschrijven 2. registreren

qeyîm *bn.* 1. sterk, stevig, solide 2. degelijk, onverslijtbaar

qeynter *zn.* (pir) de brug

qey qey! *uitr.* zomaar!

qeyre 1. [van middelbare leeftijd] (*man*) 2. *bn.* ervaren

qeyreberan *zn.* de (*vijffarige*) ram

qeyrejîn [van middelbare leeftijd] (*vrouw*)

qeyrekeç *zn.* de (*25-tot 30-jarige*) maagd

qeys *zn.* (pîvan) de maat, de maatstaf, de norm

qeyserî *zn.* de winkelgalerij, de passage, de hal, het winkelcentrum

qeyşî *zn. plantk.* de abrikoos

qeytan *zn.* de/het koord

qez *zn.* (hevrişîm) de zijde, de zij, de/het floret

qeza I *zn.* het ongeluk, het ongeval, het incident, de botsing **bi qeza** per ongeluk

II *zn.* de kleine stad

qeza kirin *ww.* een ongeluk hebben, verongelukken

qezaz *zn.* de zijdeverkooper

qezazî *zn.* 1. de zijdeteelt 2. de zijde-industrie

qezwan *zn. plantk.* de gomboom

qêçî *zn.* (meqes) de schaar

qible *zn.* de richting naar Mekka

qiblename *zn.* het kompas

qic *bn.* 1. (piçûk) klein 2. (zarok) jong, minderjarig 3. (kin) kort

qicik *bn.* 1. (piçûk) klein 2. (zarok) jong, minderjarig 3. (kin) kort

qicî *zn. plantk.* de witte waterkers

qiçik *bn.* lichtgeel

qidem *zn.* de rangorde naar diensttijd

qidîk *med.* de buikpijn

qidûm *zn.* de vorm, het uiterlijk

qiflîn *ww.* (biqifile) 1. (betilîn) moe zijn 2. (cemidîn) het koud hebben

qij *zn. dierk.* het berghazelhoen

qijandin *ww.* (biqijîne) 1. (hêk) bakken 2. (goşt) braden 3. (pîvaz, patat) fruiten 4. (nan) roosteren

qijik *zn. dierk.* de raaf

qijikî *zn.* het gebraden vet/spek

qijilandin *ww.* (biqijilîne) braden

qijilîn *ww.* (biqijile) (şewitîn) verbranden

qijîn *ww.* (biqije) gillen, schreeuwen

qijmûk *zn.* het schild, de schil

qijnik *zn. dierk.* de teek

qilçix *zn. anat.* de graat, de visgraat

qilêr 1. *zn.* het vuil, de smerigheid 2. *bn.* vies, vuil, goor, groezelig, morsig, vervuild, smerig

qilêşekir *zn.* het suikerklontje

qilêwî *bn.* vies, smerig

qilix *zn.* het uiterlijk, de vorm

qilî *zn.* het kietelen

qilîç *zn. anat.* de pink

qilî kirin *ww.* kietelen

qilîncek *zn. anat.* de pink

qiloç *zn. anat.* de hoorn, de horen, (qiloçê askê) het gewei

qilozan *zn.* de tuimeling, de buiteling

qilozan kirin *ww.* duikelen, over de kop slaan

qilpik *zn.* de boer, de oprisping

qilûç *zn. anat.* de hoorn, de horen, (qilûçê askê) het gewei

qim *zn.* de slok, de teug, de dronk **qimek av** een slok water

qimil *zn. dierk.* □ een (het) insect

qim kirin *ww.* nippen

qinar *zn.* de haak, de hanger, de angel

qinarbaz *zn.* de beul

qinare I *zn. 1.* de haak, de hanger, de angel *z. (dar)* de galg

II zn., Z. (zarok) het kind

qinc *bn.* verticaal, loodrecht, rechtopstaand

qinik *zn.* (kox) het hok, het kippenhok

qinîk *zn.* het raadsel, de puzzel

qinyat *zn. 1.* (bawerî) de overtuiging *z. (fîkr)* het oordeel *3.* de tevredenheid

qinyat anîn *ww.* zich overtuigen, geloven

qinyat kirin *ww.* tevreden zijn (*met*)

qir I 1. *zn.* (sarme) de kou *z. bn.* (sar) koud, kil

II zn. de ramp

qirar *zn.* (biryar) de beslissing, het besluit, het oordeel, (mehkeme) de uitspraak, het vonnis, de resolutie, de beschikking

qirase *zn.* het breekijzer, de hefboom

qirax *zn.* de kust, de oever

qirç I *bn.* dicht, gesloten

II zn. de knak

qirçandin *ww.* (biqirçîne) laten kleppen, laten knapperen, laten kraken, laten knarsen

qirçîk *zn.* de dode takken

qirçîn I *ww.* (biqirçe) knarsen, kleppen, knapperen, kraken

II bn. (çavteng) gierig, vrekkelig, karig

qird *zn. 1.* de generatie *z.* de nakomelingen, het kroost

qirdik 1. *bn.* grappig, komisch, kluchtig, potsierlijk *z. zn.* de clown

qire qir *zn.* de woordenwisseling, de ruzie

qirêj *bn.* vies, vuil, goor, groezelig, morsig, vervuild, smerig

qirêjahî *zn.* de viesheid, de viezigheid

qirêj bûn *ww.* vuil worden, vervuilen, verontreinigen

qirêjî *zn.* de viesheid, de viezigheid

qirêj kirin *ww.* vuil maken, bevuilen, vervuilen, verontreinigen

qirêjok *bn.* smerig, vuil

qirik I *zn. anat.* de keel, het keelgat, de keelholte, de strot

II zn. dierk. de kraai

qirika belek *zn. dierk.* de ekster

qirim *zn.* (kêlendî) de zeis

qirjal *zn. 1. dierk.* (dûpişk) de schorpioen *z. med.* de kanker

qir kirin *ww.* uitmoorden, uitroeien, vernietigen

qirmiçandin *ww.* verkreukelen, plooiën

qirmiçîn *ww.* kreukelen, plooiën

qirne *zn.* (sedsal) de eeuw, het tijdperk, het tijdvak

qirnebît *zn. plantk.* de kool

qirniyê rojê *zn. astron.* de zonnevlek

qirnî *zn. dierk.* de schapenteek

qirome *zn.* (gonc) de stronk

qirpik *zn.* (xîsk) de boer, de oprisping

qirpik helatin *ww.* boeren, oprispen, een boer laten

qirqawil *zn. med.* (çor) de veenziekte

qirş *zn.* de dode takken

qirtasiye *zn.* de schrijfbehoeften, de kantoorbehoeften, de kantoorartikelen

qirtik *zn. 1. anat.* (qirik) de keel *z. (xîsk)* de boer, de oprisping

qisas *zn.* de vergelding, de weerwraak

qise kirin *ww. 1.* praten, spreken *z.* ergens over praten

qisetay *zn.* (bûyer) de gebeurtenis, het geval, het incident

qisil *zn.* (hêtûn) de kalk

qismet *zn.* 1. (şans) het geluk, de kans, het fortuin
 2. (qeder) het lot 3. (qismetê zewacê) de kans op een
 huwelijk

qist *zn.* de hypotheek

qişt *zn.* het kuifje

qiştin *ww.* (biqîşe) kraaien

qît *bn.* karig, weinig, krap, schaars, onvoldoende

qite **I** *zn. aandr.* (parzemîn) het continent, het vasteland,
 het werelddeel
II *zn.* het vers, de strofe

qitût *zn.* de bezuiniging, de zuinigheid, de besparing

qitûtî *zn.* de zuinigheid, de bezuiniging

qiyade *zn.* het bestuur, de leiding, de directie

qiyadeyî miweqet *zn.* het tijdelijk bestuur

qiyafet *zn.* de kleding

qiyame *zn.* de helling

qiyamet *zn.* 1. de dag des oordeels, de oordeelsdag
 2. (tevlihevî) de chaos

qiyas *zn.* de vergelijking

qiyas kirin *ww.* vergelijken

qizban *zn. plantk.* de gomboom

qîç *zn.* het knipogen **çav qîç kirin** een knipoog geven,
 knipogen

qîçik *bn.* strogeel, lichtgeel

qîjandin *ww.* (biqîjîne) laten schreeuwen, laten gillen

qîje-qîj *zn.* het geschreeuw, de kreet, het gejoel

qîjik *zn.* (gir) de heuvel, de terp, de verhoging

qîjîn *ww.* (biqîje) schreeuwen, gillen

qîl *zn. anat.* de hoektand, de hoektanden

qîmet *zn.* de waarde

qîmetdar *bn.* waardevol

qîmet hebûn *ww.* waardevol zijn

qîmet zanîn *ww.* waarderen, appreciëren

qînût *bn.* gierig, vrekkelig, karig

qîq *zn. anat.* de lange nek

qîqiloqî *zn.* het hanengekraai

qîr **I** *zn.* (zift) de/het teer, het pek
II *zn.* (qîrîn) de schreeuw, de kreet, het gejoel, de gil

qîrandin *ww.* (diqîrîne, biqîrîne) laten schreeuwen,
 laten gillen

qîrîn 1. *ww.* (biqîre) schreeuwen, gillen 2. *zn.* het gillen

qîş 1. *bn.* gescheurd 2. *zn.* het split

qîş bûn *ww.* gescheurd worden, kapotgaan

qîş kirin *ww.* (çirandin) scheuren

qît *zn.* de knoest, de kwast

qîtik **I** *zn.* het knoestje
II *zn. anat.* het scheenbeen, het kuitbeen

qîz *zn.* 1. (dot) de dochter 2. (keç) het meisje

qlêwî *bn.* smerig, vuil

qloç *zn. anat.* de hoorn, de horen, (qloçê askê) het gewei

qlonç *zn. anat.* de hoorn, de horen, (qlonçê askê) het
 gewei

qlûb *zn.* de club

qoç **I** *zn. anat.* de hoorn, de horen, (qoçê askê) het gewei
II *zn.* (faq) de valstrik, de val
III *zn. aandr.* de bergtop

qoçan *zn.* het controlestrookje, de souche, de talon

qoçelî *zn. anat., Z.* de hoorn, de horen, (qoçelîyê askê)
 het gewei

qoçê felekê *zn.* het rad van fortuin

qodoş *zn.* de pooier

qof 1. *bn.* bol 2. *zn. anat.* de vingerloze hand

qol *zn.* (tawûg) de slee

qolera *zn. med.* de cholera

qolinc *zn.* het schouderblad

qomando *zn.* het commando

qomik *zn. anat.* (çok) 1. de knie 2. de knieschijf

qomîte *zn.* het comité

qompîr *zn. plantk.* de aardappel, de pieper

qomsêr *zn.* de commissaris

qonax *zn.* 1. (xanî) de villa 2. (gav) het stadion, de fase,
 de trap, de stap

qonc *zn. anat.* het schouderblad

qondere *zn.* de schoen

qonsolos *zn.* de consul

qopçe *zn.* de knoop, het drukknoopje, de gesp

qopek *zn. anat.* ► piştkov

qopik *zn.* 1. de rokkenjager 2. de dolleman

qopî *zn.* de kopie

qopye *zn.* de kopie

qoq *bn.* (gilor) rond, bol, bolvormig

qoqiz *zn.* de uithoek

qor **I** *zn. anat.* het been, (qorê heywan) de poot
II *bn.* concaaf, holrond

III zn. 1. (rêz) de rij **2.** (çîn) de kaste, de stand, de laag
qorç I zn. de stapel, de hoop
II bn. bedorven
qore qor zn. het loeien
qori zn. de theepot
qorik zn. anat. de heup, de bil
qorîcan zn. plantk. de wortelstok
qormatix zn. anat. de heup, de bil
qorne zn. de claxon, de toeter
qorsî zn. (girani) het gewicht
qorzî zn. (quncik) de hoek, de corner
qorzîber zn. de hoeksteen
qot bn. blootshoofds
qotik zn. med. de kinkhoest
qov bn. 1. anat. bultig **2.** boogvormig
qral zn. (şah) de koning
qrater zn. de krater
qrawat zn. de stropdas, de das
qrem zn. de zalf, de crème
qrêdî zn. het krediet
qrêj bn. vuil, smerig, vies
qrên zn. 1. de ruzie **2.** het ruzie zoeken
quba zn. het zuur worden
qube zn. de koepel, het gewelf, de welving, de boog
quç zn. ▶ kuç
qudret zn. de kracht, de sterkte, het vermogen
Quds zn. Jeruzalem
qudsiyet zn. de heiligheid
qudsî bn. heilig, geheiligd, gewijd
Qudus zn. Jeruzalem
qufe zn. (sêlik) de maand
qufil zn. het hangslot
qufilandin ww. (biqufilîne) ▶ qefilandin
qufilîn ww. (biqufile) ▶ qefilîn
qufil kirin ww. op slot doen, sluiten
qul 1. zn. het gat, het gaatje, de opening **2. zn.** (gûv) het hol **3.** [met gaatjes]
qulaç zn. de vadem
qulanc zn. de vadem
qulaptin ww. (biqulêpe) omwentelen, omvallen, kantelen
qulf zn. de haak

qulhe zn. (kutek) de schraagpijler, de stut, de legger
qulibandin ww. omverwerpen, omgooien, oplopen
qulik zn. 1. het gaatje **2.** (pixêrî) de schoorsteen, het rookgat **3. fig.** (zindan) de bak, de gevangenis, de nor
quling zn. dierk. de kraanvogel
qulipandin ww. (biquilpîne) **1.** (zivirandin) omdraaien **2.** (gêr kirin) omverwerpen, omgooien, oplopen **3.** (wergerandin) vertalen
qulipîn ww. (biquilpe) omwentelen, omvallen, kantelen
qulix zn. de hut, de barak
qul kirin ww. boren, een opening maken, prikken
qulp zn. het handvat, de greep
qulpik zn. de boer, de oprisping
qult bn. bedorven, rot
qultandin ww. (biquiltîne) borrelen, borrelend koken
qulûbê zn. de hut, de barak
qum zn. de slok, de teug, de dronk
qumandar zn. de commandant, de aanvoerder
qumaniye zn. de proviand
qumar zn. de gok, het gokspel
qumarbaz zn. de gokker
qumarxane zn. het speelhuis, het speelhol
qumaş zn. de stof, het weefsel
qumbere I zn. mil. (narîncok) de handgranaat
II zn. de spaarpot
qumpare zn. de spaarpot
qumqume zn. dierk. de/het kameleon
qumrî zn. dierk. de tortelduif
qunc zn. de hoek
quncik zn. de hoek
quncîrok zn. plantk. het kliskruid
qunêr zn. med. ▶ kûnêr
quntar zn. aandr. de helling
qupçe zn. de knoop, het drukknoopje, de gesp
qurabî zn. het koekje, de koek
quraf zn. het druiven oogsten
quraftin ww. (biquîrêfe) **1.** druiven oogsten **2.** plukken
Qur'an zn. de Koran **Qur'anî kerîm** de Koran
qurandin ww. (biquîrine) **1.** laten schreeuwen **2.** laten huilen, doen huilen
qurban 1. zn. het offer, het dankoffer **cejna qurbanê**

het offerfeest **2. zn.** het offerdier **Qurbana we li ku**
 ye? Waar is jullie offerdier? **3. uitr.** Mijn lieverd!
Ez Qurban! Lieverd!

qurban kirin *ww.* offeren, opofferen

qurbet *zn.* het buitenland

qurçik *zn.* (hollik) de hut, de barak

qurdêşan *zn. med.* de netelroos

qure I *bn.* hooghartig, hoogmoedig, ingebeeld, ijdel
II *zn.* het lot **qure kişandin** loten

quretî *zn.* de hooghartigheid, de arrogantie, de
 laatdunkendheid

qurf *zn.* de paniek

qurifandin *ww.* (biqurifine) **1.** bang maken,
 beangstigen **2.** paniek veroorzaken

qurifîn *ww.* (biqurife) **1.** vrezan, bang zijn **2.** in paniek
 raken

quriş *zn.* de cent

qurix *zn. astron. 1.* de morgenster **2.** de poolster, de
 noordster

qurîn *ww.* (biqure) **1.** (qirîn) schreeuwen **2.** (borîn) loeien
3. (zirîn) balken

qurm *zn.* de stronk, de boomstronk

qurmiçandin *ww.* (biqurmiçîne) **1.** (çermiqandin)
 smokken, plooiën, plisseren **2.** (qurçî kirin) knijpen

qurmiçî *bn.* rimpelig, kreukelig

qurmiçik *zn.* het knijpen, de kneep

qurmiçikî kirin *ww.* knijpen

qurmiçîn *ww.* (biqurmiçe) **1.** kreuken, kreuken, (gûl
 qurmiçîn) verwelken **2.** krimpen, inkrimpen

qurnawêlk *zn. dierk.* de salamander

qurnaz **1. zn.** de slimmerd, de gladjanus, de
 goochemerd **2. bn.** slim, gevat, geslepen, sluw, listig,
 link

qurnazî *zn.* de slimheid, de sluwheid

qurne *zn.* de kraan, de waterkraan

qurs I *zn. 1.* de cursus **2.** de stage

II *bn.* stevig, zwaar

qurs girtin *ww.* een cursus volgen

qurt *zn.* de slok, de teug, de dronk

qurtandin *ww.* (biqurtîne) nippen, drinken

qurum *zn.* de stronk, de boomstronk

qurx *zn. astron.* de poolster, de noordster

qusan *zn. med.* de blaar, de bobbel, het blaasje

qusîn *ww.* (biquse) **1.** (kemitîn) zwellen **2.** (şîr qusîn)
 zuur worden

quşxane *zn.* de pan, de kookpan

qut 1. bn. gesneden **2. bn.** afgebroken **3. zn.** het eindigen,
 het aflopen, het verlopen

qut bûn *ww. 1.* (jê bûn) gesneden worden **2.** (qetîn)
 afgebroken worden **3.** (qediyân) aflopen

qutifîn *ww.* (biqutife) bevrozen, blauwbekken,
 vernikkelen, kleumen, het zeer koud hebben

qutik *zn.* het knoestje

qutî *zn.* de doos, de bak **qutiya cixarê** de
 sigarettendoos

qut kirin *ww. 1.* (birîn) snijden **2.** (qetandin) afbreken
3. (gez kirin) bijten **4.** (dawî anîn) beëindigen,
 afmaken

quwet *zn.* (hêz) de kracht, de sterkte, de potentie, de
 energie

quwet girtin *ww. 1.* moed krijgen **2.** hulp krijgen

quz *zn. anat.* de vagina, de kut, de schede

qû I *zn. dierk.* de knobbelzwaan, de zwaan
II *zn.* (bîr) de put, de waterput

qûç I *zn.* de kegel, de conus

II *zn.* de stapel, de hoop

qûçandin *ww.* (biqûçîne) **1.** (ogen) sluiten, dichtdoen
2. (hand) ballen, een vuist maken, de vuist ballen
3. knijpen

qûl *zn.* (dîl) de slaaf, de lijfeigene

qûlûb *zn.* de club

qûm *zn.* (xîz) het zand

qûmpare *zn.* (narîncok) de handgranaat

qûn 1. zn. anat. de aars, de anus **2. bn.** achter **ser qûn**
 ◇ achteruit

qûndax *zn.* (qûndaxê çekê) de geweerlade

qûnek *zn.* de flikker

qûrç *zn.* de steenhoop, de steenstapel

qûrîn *ww.* (biqûre) loeien

qûşxane *zn.* de pan, de kookpan

qût dan *ww.* voeren

R

r zn. de r (de 21e letter van het Koerdische alfabet)

ra I zn. anat. de ader

II zn. 1. (rayê darê) de stam, de stronk 2. gramm. de stam

III zn. (rê) de weg

rabêr zn. de toelichting, de uitleg, de verklaring, de verduidelijking

rabêr kirin ww. uitleggen, toelichten, verduidelijken, verklaren

rabestîn zn. de manier, de wijze, de stijl

rabirdû bn., S. verleden, afgelopen

rabûn ww. (radibe, rabe) 1. opstaan 2. (çûn) vertrekken 3. (xweş bûn) beter worden 4. (ba rabûn) waaien

rabûrî 1. bn. verleden, afgelopen 2. zn. het verleden, de voorgeschiedenis

raçandin ww. (radiçîne, raçîne) weven

raçav zn. het gluren, het bespieden

raçav kirin ww. 1. gluren, staren, beloeren 2. bespioneren, bespieden

radan ww. (radide, rade) grijpen, pakken (om te gebruiken)

radar zn. de radar

rader zn. gramm. de infinitief

radest zn. de overgave, het zich overgeven

radest bûn ww. zich overgeven

radest kirin ww. afleveren, uitleveren, afgeven, bezorgen, overleveren

radikal bn. radicaal, extreem

radikalîzm zn. het radicalisme

radiyator zn. de radiator

radî bn. speciaal

radasyon zn. de straling

radio zn. 1. de radio, het radiotoestel, het

ontvangtoestel, het luisterapparaat 2. (îzgeh) de omroep

radioaktîf bn. radioactief

radioaktîfîte zn. de radioactiviteit

radioyoljî zn. de radiologie

radioyolox zn. de radioloog

radioyoskopî zn. de radioscopie

radioyoterapî zn. de radiotherapie

radioyografî zn. de radiografie

rafinerî zn. de raffinaderij

rageş bn. 1. nerveus, opgewonden, zenuwachtig

2. (qehirî) boos, driftig, opvliegend

rageşî zn. 1. de zenuwachtigheid, de opwinding 2. de boosheid, de driftigheid

rageyîştin ww. (radigiyîje, ragiyîje) 1. bereiken

2. (gehiştin derekî) aankomen, arriveren 3. (mêwe) rijp worden

ragihandin 1. ww. (radigêhîne, rabigêhîne) doorgeven, overbrengen 2. zn. de communicatie, de verbinding

ragirtin ww. (radigire, ragire) 1. (ling dan erdê) verzetten, voet bij stuk houden, bij zijn mening

blijven, zijn zin doordrijven 2. (xwe pê girtin)

volhouden, doorstaan, doorzetten, tegen iets kunnen, zich groot houden

rahet 1. bn. (bêdeng) rustig, gerust, kalm, stil

2. bn. (komfor) gemakkelijk, behaaglijk 3. bn. (êsan) makkelijk, [met gemak] 4. zn. (rehetî) de rust, de gerustheid

rahêlandin ww. (radihêje, rahêje) grijpen, pakken

rahê mexanî zn. de hoofdader, de ader

rahê stûr zn. de slagader, de arterie

rahiştin ww. (radihêje, rahêje) grijpen, pakken

rahîm I bn. barmhartig

II zn. anat. de baarmoeder

rahmet *zn.* de vergeving van de zonde, de genade Gods
rahmetî *bn.* zalig, wijlen
rahmetî bûn *ww.* doodgaan, overlijden, de eeuwigheid ingaan
rahşan *zn.* 1. (rêber) de wegwijzer, de leider 2. (nûr) het licht
rajandin *ww.* (radijîne, rajîne) 1. (dergûş) wiegen 2. schudden
rajenîn *ww.* (radijene, rajene) schommelen, slingeren, wankelen, wiebelen
rajêr **I** *bijw.* beneden
II *zn. gramm.* ► pronavê bîrdar
rajor *bijw.* boven
raker *zn.* (renik) de/het gum, de/het gom, het stuf
raket **I** *zn.* (tenîs) het racket
II *zn. mil.* de raket
raketin *ww.* (radikeve, rakeve) 1. slapen, gaan slapen **dan raketin** laten slapen 2. (xwe drêj kirin) gaan liggen 3. (bi kesekî ve raketin) met iemand naar bed gaan, vrijen
rakêşan *zn.* de aantrekkelijkheid, de verlokking
rakêşandin *ww.* (radikêşe, rakêşe) 1. (kişandin) trekken 2. (tamijandin) aantrekken
rakirin *ww.* (radike, rake) 1. (helkirin) tillen, aftillen, optillen 2. (îptal kirin) annuleren, opzeggen 3. (ji meriyetê rakirin) afschaffen
rakişandin *ww.* (radikişîne, rakişîne) wegrukken, weghalen, afrukken
ram *zn.* de onderwerping
raman *zn.* de/het idee, de gedachte
ramandin *ww.* (biramîne) doen denken aan
ram bûn *ww.* zich onderwerpen aan, het hoofd buigen, toegeven
ram kirin *ww.* onderwerpen, overheersen
ramûsan **1.** *ww.* (radimûse, ramûse) kussen, zoenen
2. zn. de kus, de zoen, het kusje
ramûsandin *ww.* (radimûsîne, ramûsîne) zoenen, kussen
ramûsîn *ww.* (radimûse, ramûse) zoenen, kussen
ran *zn. anat.* (hêt) het dijbeen, de dij
ranerm *bn.* zacht

ranîn *ww., S.* (birêne) rijden
raperişandin *ww.* (radiperişîne, raperişîne) knotten, snoeien, inkorten
raperîn *ww.* (radipere, rapere) **1.** (serî hildan) in opstand komen, rebelleren, muiten **2.** (pekîn) springen **3.** (rabûn) opstaan
rapêçan *ww.* (radipêçe, rapêçe) omwinden, omwikkelen, ombinden, wikkelen
rapêçandin *ww.* (radipêçîne, rapêçîne) laten verpakken, laten inpakken
rapor *zn.* het verslag, het rapport, de verklaring **rapor nivîsandin** rapporteren
rapor dan *ww.* verslag uitbrengen, rapporteren
raportaj *zn.* het interview, de reportage
raportor *zn.* de rapporteur, de verslaggever
rasene *zn.* (weris) het touw, de tros
raser *bijw.* (rajor) boven
raserîn *bn.* goedhartig, genereus
rasne *zn.* (weris) het touw, de tros
raspardin **1.** *ww.* (radispêre, raspêre) toevertrouwen, met vertrouwen geven **2. zn.** (wasiyet) het testament
rast **1.** *bn., bijw.* juist, correct, exact **Rast e!** Dat klopt!, Dat is juist! **2. bn.** (dûz) recht, lijnrecht, lineair **3. bn., bijw.** (bêderew) waar **ew ne rast e** dat is niet waar **bi rastî** eerlijk gezegd **4. bijw.** (alî) rechts **milê rast** de rechterarm **5. bijw.** (raste rast) rechtdoor **6. bn.** deugdelijk **rêya rast** een deugdelijk pad, een recht pad **7. bn.** (pan) vlak
rastahî *zn.* de juistheid
rastandin *ww.* (birastîne) **1.** verbeteren, corrigeren **2.** ordenen
rastane *bn.* werkelijk, eigenlijk, feitelijk
rastbêj *bn.* waarheidlievend, eerlijk
rastdemî *bn.* geordend, ordelijk
rast derketin *ww.* kloppen
rast dîtin *ww.* goedkeuren, goedvinden, billijken
rastehiz *bn.* realistisch
rastek *zn.* (xîzkêşan) de liniaal
rastekîne *bn., bijw.* waar, juist
rasteqîne *bn., bijw.* waar, juist
rasteqîni *bn.* echt, waar **bavê rasteqîni** de ware vader, de biologische vader

rast hatin *ww.* (rast tê, rast were) ontmoeten

rasthatin *zn.* de ontmoeting

rastî *zn.* 1. de realiteit, de werkelijkheid, de wezenlijkheid 2. de waarheid

rastîn 1. *bn.* echt, onvervalst 2. *zn.* de werkelijkheid, de waarheid

rastkirin *zn.* de verbetering, de correctie

rast kirin *ww.* verbeteren, corrigeren

rastkirî *bn.* 1. gecorrigeerd, verbeterd 2. geordend

rastnivîsandin *zn.* de spelling

rasyonâlîst *zn.* de rationalist

rasyonâlîzm *zn.* het rationalisme

rasyonel *bn.* rationalistisch

rateqandin *ww.* (raditeqîne, rateqîne) najagen, wegjagen, verjagen

rav *zn.* 1. (şerm) de schaamte 2. *anat.* het schaamhaar

rave *zn.* (şîrove) de/het commentaar, de verklaring

ravek *zn.* het deel, het part, het fragment

rave kirin *ww.* becomingariëren

ravêj *zn.* de schatting, het vermoeden, de raming

rawe *zn.* *gramm.* de modus, de wijs **raweya bilanî** de aanvoegende wijs **raweya fermanî** de gebiedende wijs

rawerandin *ww.* (radiwerîne, rawerîne) doen smeken, laten smeken

rawergerîn *zn.* het smeken, het pleiten

rawer gerîn *ww.* smeken, pleiten

rawerîn *ww.* (radiwere, rawere) smeken, pleiten

rawest *zn.* 1. de punt **rawestbihnok** de puntkomma 2. (navbir) de pauze, de tussenpoos

rawestan 1. *ww.* (radiweste, raweste) staan, staan wachten 2. *ww.* stoppen 3. *zn.* het stoppen

rawestandin *ww.* (radiwestîne, rawestîne) stoppen, aanhouden, stopzetten, stilhouden

rawestek *zn.* de rem

rawestin *ww.* (radiweste, raweste) 1. stoppen 2. pauzeren

rawêj *zn.* de schatting, de raming, het vermoeden, de gissing

rawêjer *zn.* de adviseur

rawir 1. *bn.* wild 2. *zn.* het wilde dier

rawirandin *ww.* (radiwerîne, rawerîne) (derbaz bûn) voorbijlopen, voorbijgaan, inhalen, passeren

rawirtin *ww.* (radiwire, rawire) (derbaz bûn) voorbijlopen, voorbijgaan, inhalen, passeren

rawirtî *bn.* (vîartî) verleden

raxêr *zn.* de vloer

raxistin *ww.* (radixe, raxe) 1. (xalf) leggen 2. inrichten, meubileren 3. ontplooiën, ontrollen, spreiden

raxistî *bn.* 1. gelegd 2. gestoffeerd, gemeubileerd 3. gespreid

ray I *zn.* 1. (fikir) de/het idee, de mening 2. de stem **min raya xwe da HADEPê** ik heb op de HADEP gestemd

II *zn.* (raya trêne) de spoorlijn, het spoor

raya giştî *zn.* de publieke opinie

rayber *zn.* ► rêber

rayda *bn.* efficiënt, invloedrijk

raydan *ww.* beïnvloeden

ray dan *ww.* stemmen

raye I *zn.* (fikir) de/het idee, de mening

II *zn.* 1. de bevoegdheid 2. (axpîn) de ingang, de entree, de toegang

rayedar *zn.* de gezaghebber, de autoriteit

rayêx *zn.* (raxêr) de vloer

rayî *bn.* edel, adellijk

rayîc *zn.* de circulatie, de omloop

raz *zn.* (sir) het geheim

razan 1. *ww.* (radize, raze) (raketin) slapen 2. *zn.* het slapen

razandin *ww.* (radizîne, razîne) iemand in bed stoppen

razayî *bn.* slapend

razber I *bn.* abstract

II *zn.* (nîsan) april

razi *bn.* 1. tevreden 2. bereid, willig

razi bûn *ww.* instemmen met, iets toestaan, akkoord gaan met

razi kirin *ww.* overreden, ompraten, overtuigen

razyane *zn.* *plantk.* de venkel

razyaneyê awê *zn.* de waterscheerling

razyar *zn.* de secretaresse

reaksiyon *zn.* de reactie

realîst 1. *bn.* realistisch 2. *zn.* de realist

- realîzm** *zn.* het realisme
- Reb** *zn.* de God, de Heer
- reben** *bn.* arm, noodlijdend, behoeftig
- rebeq** *bn.* totaal, [alles bij elkaar]
- rebet** *zn.* (meterîs) de schuilplaats, de beschutting
- recîm** *zn.* de steniging
- recm** *zn.* de steniging
- recm kirin** *ww.* doodgooien, stenigen
- reçel** *zn.* de jam
- reçete** *zn.* het recept
- red** *zn.* de weigering, de afwijzing, de verwerping
- redaktor** *zn.* de redacteur
- redandin** *ww.* (biredîne) afwijzen, weigeren, verwerpen
- red bûn** *ww.* afgewezen worden, geweigerd worden
- redimandin** *ww.* (biredimîne) volproppen, volstoppen
- red kirin** *ww.* afwijzen, weigeren, verwerpen
- ref** *zn.* 1. de rij, de keten 2. (kerî) een vlucht vogels
- refandin** *ww.* (birefîne) lappen, verstellen
- referendûm** *zn.* het referendum, de volksstemming, het plebisciet
- refîq** *zn.* (heval) de vriend
- reform** *zn.* de hervorming, de reformatie
- reftar** *zn.* de beweging
- reg** *zn. anat.* de ader, het bloedvat, het vat
- regez** *zn.* 1. het element, de component 2. (bav û bapîr) het voorgeslacht, de voorouders
- reh** *zn. anat.* 1. de zenuw 2. (reg) de ader 3. (rîçal) de wortel
- rehd** *zn.* (gîz) de bruidsschat
- rehek** *zn.* de plant
- rehet** 1. *bn.* (bêdeng) rustig, gerust, kalm, stil
2. *bn.* (komfor) gemakkelijk, behaaglijk 3. *bn.* (êsan) makkelijk, met gemak 4. *zn.* (rehetî) de rust, de gerustheid
- rehetî** *zn.* het comfort, het gerief, de rust, het gemak, het welbehagen, de gemakkelijheid
- rehet kirin** *ww.* onbezorgd zijn, rust vinden
- rehêle** *zn.* de regenbui, de gietbui
- reh girtin** *ww.* (rîçal avêtin) wortelen
- rehilandin** *ww.* (birehilîne) laten schrikken
- rehilîn** *ww.* (birehile) 1. schrikken 2. trillen
- rehîm I** *zn. anat.* ▶ rahîm
- II *bn.* barmhartig
- rehîn** *zn.* (barimte) de borgstelling
- rehîne** *zn.* de gijzelaar, de gegijzelde
- rehîn girtin** *ww.* gijzelen
- rehjen** *zn. anat.* de polsslag, de hartslag
- rehm** *zn.* de genade Gods
- rehmet** *zn.* de genade Gods
- rehmetî** *bn.* 1. zalig, wijlen 2. zaliger
- rehtin** *ww.* (birêhte) ▶ rijandin
- rehwan** *zn.* de telgang
- reîs** *zn.* (serok) de leider, de voorzitter, de baas
- rejge** *zn.* (şîp) de val, de waterval
- rejî** *zn.* de steenkool
- rejîber** *zn.* de steenkool
- rejîm** *zn.* het regime
- rejîsor** *zn.* de regisseur
- rejû** *zn.* de steenkool
- rekandin** *ww.* (birekîne) verlagen
- reklam** *zn.* de reclame, de reclamespot, de advertentie
- rekor** *zn.* het record, de topprestatie
- remandin** *ww.* (biremîne) verwoesten, slopen, vernietigen
- Remedan** *zn.* de ramadan
- remz** *zn.* het symbool, de code
- renc** *zn.* 1. de last, het ongemak, de moeite 2. de pijn, het zeer
- rencan** *ww.* (birence) boos worden, zich kwaad maken
- rencber** *zn.* de landarbeider
- rencîde** *bn.* gekwetst, gekrenkt
- rencîde kirin** *ww.* kwetsen, beledigen, krenken
- rencîn** *bn.* moeizaam, lastig, vermoeiend, inspannend
- rencûr** *bn.* zorgelijk, droevig, bedroefd, triest
- rende** *zn.* (xûştire) de rasp, de vijl, de schaaft
- reng** *zn.* 1. de kleur **bêreng** kleurloos **bireng** de kleurling 2. (şikl) de vorm 3. (awa) de manier, de wijs, de wijze
- reng avêtin** *ww.* verkleuren, ontkleuren, verbleken
- rengavêtî** *bn.* bleek
- rengbijêr** *zn.* de kleurmeter
- reng dan** *ww.* ontkleuren, verkleuren

rengdar *bn.* kleurig

rengdêr *zn. gramm.* het bijvoeglijk naamwoord

rengîn *bn.* gekleurd, kleurig, kleurrijk **Ala rengîn** ◊ de Koerdische vlag

rengkor *bn.* kleurenblind

rengkorî *zn.* de kleurenblindheid

rengpîşe *zn. gramm.* het bijwoord

renik *zn.* (raker) de/het gum, de/het gom

renî *zn.* (hezaz) de aardverschuiving

rep **1.** *bn.* rechtopstaand, rechtstandig, overeind **2.** *bn.* stijf **3.** *zn. anat.* de erectie

repal *bn.* sjofel, [zeer versleten]

rep bûn *ww.* opstaan

repisandin *ww.* (birepisîne) volproppen

repisîn *ww.* (birepise) **1.** overvol worden **2.** (rep bûn) opstaan

reportaj *zn.* het interview, de reportage

req **I** *zn. dierk.* de (water)schildpad

II *zn.* de/het stijfsel

III *zn.* de wraak, de wraakzucht, de wrok

IV *zn.* de knak

reqabet *zn.* de concurrentie, de competitie, de strijd

reqandî *bn.* gesteven

reqas *zn.* de danser

reqase *zn.* de danseres

reqe *bn.* mager

reqem *zn.* (jimar) het cijfer, het getal

reqis *zn.* de dans

reqisîn *ww.* (bireqise) dansen

reqî *zn.* de raki

reqîb *zn.* de concurrent, de rivaal, de tegenstander

reqîn *ww.* (bireqe) kleppen, ratelen

reqîte *zn. anat.* de spit

reqs *zn.* de dans

req û rût *bn. 1. fig.* arm **2.** poedelnaakt, spiernaakt, moedernaakt

resam *zn.* (wênevan) de schilder

resedxane *zn.* de sterrenwacht, het observatorium

resen **1.** *bn.* officieel **2.** *zn.* het origineel

resepsiyon *zn.* de receptie, de ontvangst

resim **1.** de foto, de pasfoto **2.** het schilderij **3.** de tekening

resim çêkirin *ww.* tekenen, schilderen

resim kirin *ww.* tekenen, schilderen

resim kişandin *ww.* een foto van iemand nemen, fotograferen

resm **zn. 1.** de foto, de pasfoto **2.** het schilderij **3.** de tekening

resmî *bn.* (fermî) officieel, formeel

restorant *zn.* het restaurant

resûl *zn.* de profeet

resûlûllah *zn.* de profeet Mohammed

reş *bn.* zwart

reşahî **zn. 1.** de zwartheid **2.** (erd) het vasteland, het land

reşalûk *zn.* (gulik) de franje

reşandin **I** *ww.* (bireşîne) strooien, verstrooien

II *ww.* (bireşîne) zwart maken

reşbelek **zn. 1.** (name) de brief **2.** (cergebaz) □

Koerdische dans waarbij mannen en vrouwen in een cirkel dansen

reşbext *zn.* het slechte lot

reşbîn *bn.* pessimistisch

reşbînî *zn.* het pessimisme

reşbor *bn.* donkerbruin

reş bûn *ww. 1.* (tarî bûn) donker worden, verduisteren **2.** zwart worden

reşe *zn.* (batirsok) de vogelverschrikker

reşeba **zn. 1.** *med.* de reumatiek **2.** de harde zuidoostenwind

reşedar *zn. plantk.* de es

reşedrî *zn. plantk.* de sleedoorn

reşêle *zn. dierk.* de spreekw

reşgranî *zn. med.* de tyfus, de buiktyfus

reşik **I** *zn. anat. 1.* (bîbil) de pupil, de oogappel **2.** (şanik) de moedervlek

II *zn. (m.)* de neger, *(v.)* de negerin

reşî **zn. 1.** de zwartheid **2.** (erd) het vasteland, het land

reşîd *bn.* meerderjarig

reşîle *zn. dierk.* de spreekw

reşîme *zn.* de gouden ketting

reşke **zn. 1.** de hoozak **2.** de komijn

reş kirin *ww.* zwart maken

reşnivîs *zn.* het concept, het klad, het kladwerk

reṣtale *bn.* donkerzwart

reṣ û tarî *bn.* koolzwart, pikzwart, inktzwart

retandin *ww.* (biretîne) 1. (derbas bûn) inhalen
2. (veciniqandin) verschrikken, verjagen

retimandin *ww.* (biretimîne) volproppen, volstoppen

rev *zn.* 1. (bez) het rennen, het hardlopen 2. (revîn) de vlucht, de ontsnapping, de ontvluchting

revandin *ww.* (birevîne) 1. ontvoeren, kidnappen, kapen 2. (veciniqandin) schrikken, verjagen

revaştin *ww.* (birevêşe) knagen

revêtin *ww.* (birevêje) aansnijden, afbikken, schaven

revîn *ww.* (bireve) 1. (remayîş) vluchten, ontsnappen, ontlopen, weggkomen 2. (bezîn) rennen, hardlopen

revîziyon *zn.* de revisie

revîziyonîst 1. *bn.* revisionistisch 2. *zn.* (*m.*) de revisionist, (*v.*) de revisioniste

revîziyonîzm *zn.* het revisionisme

revok *zn.* de voortvluchtige, de uitbreker

revoke *zn.* de voortvluchtige, de uitbreker

revrevik *zn.* (leylan) de fata morgana, de luchtspiegeling

rewa I *zn.* de dauw

II *bn.* 1. (hawe) geschikt, passend, gepast 2. (meşrû) wettelijk, rechtmatig

rewa avêtin *ww.* dauwen

rewac *zn.* 1. de gangbare prijs 2. de verkoopbaarheid, de afzet

rewa dîtin *ww.* iets terecht vinden wat iemand overkomt

rewa kirin *ww.* leren, onderwijzen

rewal *bn.* piepjong, pril

rewan *zn.* (rûh) de geest, de ziel

rewanş *zn.* de revanche

rewend *zn.* de nomaden

rewêrtin *ww.* (birewêre) aansnijden, afbikken, schaven

rewêtin *ww.* (birewêje) aansnijden, afbikken, schaven

rewişt *zn.* 1. de moraal, de ethiek, de zedelijkheid
2. de aard, de gewoonte

rewiştî *bn.* moreel, zedelijk

rewiştîpîs *bn.* immoreel, onzedig, zedeloos, oneerbaar

rewiştîpîsî *zn.* de immoraliteit, de zedeloosheid

rewitandin *ww.* (birewitîne) ontbladeren

rewitîn *ww.* (birewite) ontbladeren

rewnaqdar *bn.* 1. blinkend, schitterend 2. glanzend

rewnaqî *zn.* 1. de hoffelijkheid 2. (ronahî) het licht, de helderheid

rewneq *bn.* 1. hoofs, galant, hoffelijk 2. (ronî) glanzend, helder

rewrewik *zn.* de fata morgana, de luchtspiegeling

rewş *zn.* (hel) de situatie, de toestand, de omstandigheid, de gesteldheid

rewşen *bn.* licht, helder

rewşenbîr *zn.* de intellectueel

rewşenî *zn.* de helderheid, het licht

rewze *zn.* het gras

rex 1. *bijw.* bij, naast 2. *zn.* de zijde, de zijkant

rexne *zn.* 1. de kritiek 2. de feedback

rexne kirin *ww.* kritiseren, bekritisieren

rext *zn.* de patroongordel

rextik *zn.* *plantk.* de pompoen

reya kavran *zn.* *astron.* de melkweg

reyhan *zn.* *plantk.* het basilicum

reyîn I *ww.* (bireyî) blaffen

II *ww.* (bireyî) poepen, schijten, ontlasting hebben

rez *zn.* de wijngaard

rez birrîn *ww.* druiven oogsten

rezil bûn *ww.* te schande gemaakt worden

rezil kirin *ww.* iemand te schande maken, iemand blameren, iemand aan de schandpaal nagelen

rezîl *bn.* 1. schandalig, schofterig, vuig, infaam 2. laag, verachtelijk, gemeen

rezîlane *bn.* 1. schandalig 2. onbeschaamd, brutaal

rezîle *zn.* *plantk.* de belladonna, de wolfskers

rezle *zn.* *plantk.* de belladonna

rezvan *zn.* de wijnbouwer

rê *zn.* 1. de weg 2. de straat 3. de route 4. *fig.* de uitweg, de

oplossing, de weg, het pad **rê nîne ku** het is niet mogelijk dat ... 5. (*awa*) de manier, de wijze 6. (*rêbaz*)

de methode 7. de reis **bi rê ketin** op reis gaan, vertrekken **ketin rê** op weg gaan, zich op weg

begeven, optrekken, uitrukken

rêba *zn.* 1. het weer, het klimaat **rêba xweş e** het is mooi weer 2. de atmosfeer

rêbaz *zn.* 1. de regel, het principe 2. de manier 3. de methode

Rêbenan *zn. astron.* de Steenbok

rêber *zn.* de gids, de wegwijzer

rê berdan *ww.* van de weg af raken, verdwalen, van het goede pad afgaan

rêberî *zn.* de leiding, het geleide

rêberî kirin *ww.* 1. begeleiden 2. leiden

rêbir *zn.* de bandiet, de rover, de struikrover

rê birrîn *ww.* 1. tegenhouden, onderscheppen
2. (qedexe kirin) verbieden

rêbiwar *zn.* (rêwî) de reiziger, de passagier

rêç *zn.* 1. (şop) het spoor 2. (rêça tîlî) de vingerafdruk
3. (birîn) het litteken

rêçevan *zn.* de padvinder, de verkenner

rêçevanî *zn.* de padvinderij, de scouting

rêç gerandin *ww.* speuren, spoorzoeken

rêç gerîn *ww.* speuren, spoorzoeken

rêç hiştin *ww.* een spoor achterlaten

rêçûn 1. *ww.* (rêbiçe) lopen 2. *zn.* (meş) het lopen

rêda *zn.* de basis, de oorsprong

rêdan *ww.* (rêbide) toestaan, toelaten, toestemmen, tolereren

rêder *zn.* de uitgang, de uitrit

rêdîn *zn. anat.* (rî) de baard

rêgah *zn.* 1. de gang 2. het traject, de route

rêgeh *zn.* 1. de gang 2. het traject, de route

rê hebûn *ww.* mogelijk zijn

rêhesin *zn.* de spoorweg, de spoorbaan, de rails

rêjgeh *zn. aardr.* de monding

rêjîng *zn.* (çirtik) de groef, de goot, de sponning

rêjne *zn.* de regenbui, de gietbui, de slagregen, de wolkbreuk, de stortregen

rêjtîn *ww.* (birêje) gieten

rêk *bn.* ordelijk, geordend

rêkirin *ww.* (rêdike, rêke) sturen, toesturen, zenden, verzenden, wegzenden, inzenden

rêkirox *zn.* de koerier

rêkroyî *bn.* wettelijk, wettig, legaal

rêkûpêk *bn.* ordelijk, geordend

rêkxiraw *zn.* de organisatie, de instelling

rêl *zn.* (daristan) het bos, het oerwoud

rê lê girtin *ww.* tegenhouden, onderscheppen

rêncber *zn.* de boer, de landbouwer, de landarbeider, de agrariër

rêncberî *zn.* de landbouw, het landbouwbedrijf, het boerenbedrijf

rênvîs *zn.* de spelling **heleyê rênvîsî** de spelfout

rêsin *ww.* spinnen

rêstin *ww.* (birêse) spinnen

rêşî *zn.* de franje

rêşte *zn.* (nifs) de generatie

rêtin I *ww.* (birêje) gieten, vergieten
II *ww.* (birête) poepen, schijten

rêv *zn. anat.* het schaamhaar

rêveber *zn.* de directeur, de beheerder, de bestuurder

rêveberî *zn.* het bestuur, de leiding, de directie

rêvebirin *ww.* besturen, beheren, leiden

rê ve çûn *ww.* (meşîn) lopen

rêvin *bn.* vuil, vies, smerig

rêvin kirin *ww.* vervuilen, vies maken

rêwingî *zn.* de reis

rêwî *zn.* de reiziger

rêwîtî *zn.* de reis

rêx *zn.* de mest

rêxistin I *ww.* (rêxe) inrichten, meubileren
II *zn.* de organisatie, de instelling, de stichting, de vereniging **rêxistina mafên mirovan** de mensenrechtenorganisatie

rêya kavran *zn. astron.* (kadiz) de melkweg

rêz I *zn.* 1. de rij, de reeks, de serie, de keten **bêrêz** ongeordend **birêz** geordend 2. (xêz) de lijn, de streep 3. (riste) de regel
II *zn.* (gramî) de achting, het respect, de eerbied, de hoogachting **birêz** geacht, achtenswaardig, eerbiedwaardig

rêza *zn.* (mane) de betekenis, de bedoeling, de zin

rêzan [het goede pad wijzend]

rêzanî *zn.* (pêşarî) de politiek

rêz bûn *ww.* in de rij gaan staan

rêzdar *bn.* geacht, achtenswaardig, eerbiedwaardig

rêzdarî *zn.* de achting, het respect, de eerbied, de hoogachting

rêze *zn.* de serie
rêzik *zn.* 1. (adet) het gebruik, de gewoonte 2. (awa) de methode, de wijze, de manier 3. (riste) de regel
rêziman *zn.* de grammatica
rêzimanî *bn., bijw.* grammaticaal
rêzkarî *zn.* de discipline, de tucht
rêz kirin *ww.* 1. op volgorde zetten 2. op een rij zetten
rêzman *zn.* de grammatica
rêzmanî *bn., bijw.* grammaticaal
rêzname *zn.* het reglement, het statuut
rêzom *zn.* de wijngaard
ri *zn. anat.* de baard
riayet *zn.* 1. de achtung, het respect 2. het nakomen, de inachtneming 3. de gehoorzaamheid
riayet kirin *ww.* 1. gehoorzamen aan 2. (riayet kirina peymanek) nakomen, zich houden aan 3. (riayet kirina mafê kesekî) rekening houden met, in acht nemen
rib *zn.* (çaryek) het kwart
riba *zn.* (faîz) de rente
ribe *zn.* (faîz) de rente
rica *zn.* (tika) het verzoek, de petitie
rica kirin *ww.* verzoeken, iemand vragen iets te doen
ricif *zn.* de trilling, de beving
ricifîn *ww.* (biricife) trillen, beven, (ji tirsan ricifîn) sidderen
ricricandin *ww.* (biricricîne) bont en blauw maken
ricricîn *ww.* (biricrice) bont en blauw worden
ricû *zn.* (parsekî) de bedelarij
ricûkar *zn.* (parsekvan) de bedelaar
ricû kirin *ww.* (pars kirin) bedelen
riçal *zn.* de jam
ridên *zn. anat.* (rî) de baard
rih *zn. anat.* de baard
rihan *zn. plantk.* het basilicum
rihana kêwîle *zn. plantk.* het gewoon duizendblad
rihet 1. *bn.* (bêdeng) rustig, gerust, kalm, stil
 2. *bn.* (komfor) gemakkelijk, behaaglijk 3. *bn.* (êsan) makkelijk, met gemak 4. *zn.* (rehetî) de rust, de gerustheid
rihetî *zn.* het comfort, het gerief, de rust, het gemak, het welbehagen, de gemakkelijheid

rihet kirin *ww.* onbezorgd zijn, rust vinden
rijandin *ww.* (birijîne) 1. vergieten **xwîn rijandin** bloed vergieten 2. gieten, overgieten, uitgieten
 3. knoeien, morsen 4. (hêsir) plengen
rijd *bn.* (çavteng) gierig
rijdî *zn.* (temahî) de gierigheid, de vrekkeligheid
rijî *bn.* (tisi) droog, [zonder beleg]
rik *zn.* 1. (înad) de koppigheid, de halsstarrigheid 2. (kîn) de haat, de wrok 3. (hêrs) de boosheid, de irritatie
 4. (fikrê sabîd) de obsessie, de/het idee-fixe
rikat *zn.* □ achtereenvolgens een staande, een buigende en een knielende houding bij een gebed aannemen
rikdar *bn.* 1. koppig, halsstarrig, eigenwijs
 2. haatdragend 3. boos, geïrriteerd 4. geobsedeerd
rike(w) *zn.* (qefes) de kooi
rikêb *zn.* de stijgbeugel
rikêv *zn.* de stijgbeugel
rikîtî *zn.* 1. (înad) de koppigheid, de halsstarrigheid
 2. (kîn) de haat, de wrok 3. (hêrs) de boosheid, de irritatie 4. (fikrê sabîd) de obsessie, de/het idee-fixe
rikîn *ww.* (birike) 1. koppig zijn 2. voet bij stuk houden, bij zijn mening blijven
rikn *zn.* (hîm) de basis, het fundament
riko *bn.* koppig, eigenwijs
riksar *bn.* 1. koppig, halsstarrig, eigenwijs
 2. haatdragend 3. boos, geïrriteerd 4. geobsedeerd
rim *zn.* de speer, de lans, de spies
rimandin *ww.* (birimîne) vernielen
rimbaz *zn.* de speerwerper
rinandin *ww.* (birinîne) krabbelen, bekrassen
rind *bn.* 1. goed 2. (xweşik) mooi 3. (xoş) prettig, fijn
 4. aangenaam, lekker 5. (munasib) geschikt 6. (bikêr) nuttig 7. (xweş) gezond
rind bûn *ww.* 1. (xweş bûn) beter worden, herstellen, genezen 2. (munasib bûn) geschikt zijn, goed zijn, goed worden
rindê *zn.* het stuk, het mooie meisje, de mooie vrouw
rindî *zn.* 1. de goedheid 2. de schoonheid, de pracht, de beauty
rindtir *bn.* 1. beter 2. mooier
rindtirîn *bn.* 1. best 2. mooist

rinek *zn.* de borstel, de kwast
ringandin *ww.* (biringîne) laten kletteren, laten klapperen, laten klingelen
ringe ring *zn.* het gerinkel
ringîn *ww.* (biringe) kletteren, klapperen, klingelen, rinkelen, rammelen
rinîn *ww.* ontbladeren
ripin *zn.* (qeft) de bundel, de bos
rip û rût **1.** *bn.* spiernaakt, bloot **2.** [geen rooie cent bezittend]
riq *zn.* de haat, de wrok
rist **I** *zn.* (weris) het touw
II *zn.* de orde
ristandin *ww.* (biristîne) **1.** (rêz kirin) aanrijgen, rijgen **2.** (rêkûpêk kirin) ordenen, rangschikken
riste *zn. gramm.* de regel
ristevan *zn.* (helbestvan) de dichter
ristin **I** *ww.* (birize) groeien, ontkiemen (*van plant*)
II *ww.* (birêse) spinnen
ristname *zn.* het statuut, het reglement
riswa *bn.* **1.** schandalig, schofterig, vuig, infaam **2.** laag, verachtelijk, gemeen
rişanewe *ww.*, *S.* (rinîn) ontbladeren, verwelken
rişên *ww.* (birêşe) motregen
rişme *zn.* de teugel, de halster
rişt *bn.* serieus
ritam *zn.* (lewe) de bagger, de modder, het slib, de blubber
riteb *zn. plantk.* (xurme) de dadel
ritil *zn. anat.* (gun) de bal, de zaadbal, de testikel, de kloot
ritimandin *ww.* (biritimîne) volproppen, volstoppen
rivîn *zn.* (pêt) de vlam
rivîn dan *ww.* ontvlammen
riwayet *zn.* **1.** de overlevering **2.** (gotin) het gerucht, het praatje
rix *zn.* de mest
rixandin *ww.* (birixîne) **1.** verwoesten **2.** slopen
rixîn *ww.* (birixe) **1.** verwoest worden **2.** gesloopt worden
rixok *zn.* het sprokkelhout

riya *zn.* de huichelarij
riyakar **1.** *bn.* huichelachtig, gluisperig, onoprecht **2. zn.** de huichelaar, de hypocriet, de gluisperd
riyakarî *zn.* de huichelachtigheid
riyakarî kirin *ww.* huichelen, veinzen
riyan *ww.* (rîtin) poepen
riyîn **I** *ww.* (biriyl) (hewtin) blaffen
II *ww.* (biriyl) (rîtin) poepen
riz *zn.* (brinc) de rijst
riza *zn.* de inwilliging, de toestemming, het welgevalen
rizandin *ww.* (birizîne) rot laten worden
rizgar *bn.* vrij, onafhankelijk, zelfstandig
rizgar bûn *ww.* bevrijd worden, gered worden
rizgarbûyî *bn.* vrij
rizgarî *zn.* (xelasî) de bevrijding, de verlossing **Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan** het Nationale Bevrijdingsfront van Koerdistan
rizgar kirin *ww.* bevrijden, redden, verlossen
rizinde *zn.* het scharnier, het hengsel
rizî *bn.* (genî) rot, verrot, bedorven
rizîn **I** *ww.* (birize) verrotten, bedorven, rotten
II *ww.* (birize) groeien, ontkiemen (*van plant*)
rizq *zn.* **1.** het levensonderhoud **2.** het voedsel
rizyane *zn. plantk.* de venkel
rî *zn.* de baard **rî berdan** zijn baard laten staan **rî hatin** een baard krijgen **rî kur kirin** zijn baard scheren
rîçal *zn.* (reh) de wortel
rîçal avêtin *ww.* wortelen
rîko *bn.* baardig, gebaard
rîp *zn.* (dek) de truc, het bedrog, het kunstje
rîsale *zn.* de brochure, het pamflet
rîspî *zn.* de oudste
rîş *zn.* **1. anat.** de zenuw **2. med.** de wond, het letsel
rîşal *zn.* de wortel
rîşebizin *zn. plantk.* de morgenster
rîşî *zn.* (reşalûk) de franje, de kwast
rîşole *zn. dierk.* de spreekw
rîtin *ww.* (birrî) poepen
rîtm *zn. muz.* het ritme
rîtol *zn.* (paç) het vod, het lapje, de lap, de flard
rîvî **I** *zn. dierk.* (rovî) de vos

II *zn. anat.* de darm **rîviyê barik** de dunne darm
rîviyê stûr de dikke darm **rîviyê diwazdegirê** de
 twaalfvingerige darm **rîviyê kor** de blindedarm

rîwele [zeer dun]

rîx *zn.* de mest

rîxole *zn. anat.* de dikke darm

rîz *zn.* ▶ rêz

ro *zn.* 1. de zon **ro hil tê** de zon komt op 2. de dag **du ro**
berê twee dagen geleden

roava 1. *bn.* westers, westelijk 2. *zn.* het westen

robar *zn. aardr.* (çem) de rivier

rohelat *zn.* ▶ rojhilat

rohilat *zn.* ▶ rojhilat

rohilata naverast *zn.* het Midden-Oosten

rohilata navîn *zn.* het Midden-Oosten

rohilata nêzîk *zn.* het Midden-Oosten

roj *zn.* 1. (hetaw) de zon 2. de dag **çend roj berê Apo**
hat Romayê een paar dagen geleden is Apo in Rome
 aangekomen **roj be roj** van dag tot dag,
 langzamerhand, geleidelijk **dotira rojê** de dag
 daarop (*volgend*) **rojekê li rojan** op een dag 3. het
 daglicht **bi şev û roj** dag en nacht

rojane 1. *bijw.* dagelijks, daags, alledaags 2. *bn.* actueel,
 huidig, nieuw

rojanî 1. *bijw.* dagelijks, daags, alledaags 2. *bn.* actueel,
 huidig, nieuw

rojjava 1. *bn.* westers, westelijk 2. *zn.* het westen

Rojbaş! *uitr.* 1. Goedemorgen! 2. Goeiedag!

rojbend *zn.* het zonnestelsel

roj derketin *ww.* opkomen, opgaan

roj dîtin *ww.* 1. (dewlemend bûn) in overvloed geleefd
 hebben 2. ervaren, doorstaan

rojen *zn.* het dakvenster, het zolderraampje

rojev *zn.* de agenda

rojgêran *zn. astron.* de planeet

rojgîran *zn.* de zonsverduistering

rojhilat 1. *bn.* oosters, oostelijk 2. *zn.* het oosten

rojhilata naverast *zn.* het Midden-Oosten

rojhilata navîn *zn.* het Midden-Oosten

rojhilata nêzîk *zn.* het Midden-Oosten

roj hilatin *ww.* opkomen, opgaan

rojing *zn.* (bixêrî) de schoorsteen, het rookgat

rojî I *zn.* (roce) het vasten

II 1. *bijw.* dagelijks 2. *zn.* het dagloon

rojî girtin *ww.* vasten

rojîne 1. *bn.* dagelijks 2. *zn.* het dagloon

rojname *zn.* de krant, het dagblad, het nieuwsblad, het
 blad, de courant **rojnama hefteyî** het weekblad

rojnama rojane het dagblad

rojnamekarî *zn.* de journalistiek

rojnamevanî *zn.* de journalistiek

rojnamevan *zn.* de journalist

roket *zn.* de raket

rokirin *ww.* (ro ke) ▶ rijandin

rol I *zn.* ▶ pêçek

II *zn.* de rol

role *zn.* (zaro) het kind

Rom *zn.* 1. de Romaan 2. (*m.*) de Turk, (*v.*) de Turkse
eskerê romê de Turkse soldaten

roman *zn.* de roman

romantîk 1. *bn.* romantisch 2. *zn.* een romantisch
 iemand

romantîzm *zn.* het romantisme, de romantiek

romatîzma *zn. med.* de reumatiek

Romî 1. *zn.* het Romaans 2. *bn.* Turks 3. *zn.* (Tirkî) het
 Turks

romork *zn.* de aanhanger

ron *zn.* (rûn) de boter

ronahî 1. *zn.* het licht, de helderheid 2. *bn.* licht, belicht,
 helder

ronak *bn.* glanzend, helder

ronakbîr *zn.* de intellectueel, het intellect, de
 geletterde

ronakbîrî *bn.* intellectueel

ronayî 1. *zn.* het licht, de helderheid 2. *bn.* licht, belicht,
 helder

rondik *zn.* (hêsir) de traan

ronî 1. *bn.* licht, belicht, helder 2. *zn.* het licht, de
 helderheid

ronî bûn *ww.* lichten, ophelderen

ronî kirin *ww.* verlichten, belichten

röntgen *zn.* de röntgen

ronyas *zn. plantk.* de meekrap
roportaj *zn.* (hevpeyîvîn) het interview, de rapportage
roşîn *zn.* ▶ ronî
roşûn *zn., Z.* (cejn) het feest
rov *zn. anat.* het schaamhaar
rovî *zn. dierk.* de vos
royîn *ww.* 1. (çûn) gaan 2. (meşîn) lopen
royîştin *ww.* (biroyîje) 1. (çûn) gaan 2. (meşîn) lopen
rozet *zn.* 1. de rozet 2. het onderscheidingsteken
rucuf *zn.* de trilling, de beving
rudan *zn.* het voorrecht, het privilege
ruh *zn.* de ziel, de geest **ruh-ûl-qudûs** de heilige geest
Ruha *zn.* Urfa (*stad in Noord-Koerdistan*)
ruhban *zn.* de geestelijken
ruhî *bn.* geestelijk, psychisch, innerlijk
ruhnas *zn.* de psycholoog
ruhnasî *zn.* de psychologie, de zielkunde
ruhnî *bn.* ▶ ronî
ruhsat *zn.* (destûr) de vergunning, de licentie, de concessie, het certificaat
ru kirin *ww.* (ru ke) 1. vergieten 2. gieten, overgieten, uitgieten 3. knoeien, morsen
ruman *zn.* de ruïne
runas *zn. plantk.* de meekrap
ruşwet *zn.* (bertîl) de steekpenning, het smeergeld
ruşwet dayîn *ww.* (bertîl dan) omkopen, steekpenningen geven
ruşwet girtin *ww.* (bertîl girtin) steekpenningen aannemen, zich laten omkopen
rutubet *zn.* (nem) het vocht, de vochtigheid
ruwêl *bn.* (beyaban) woest, verlaten, leeg
ruxandin *ww.* (biruxîne) vernietigen, ruïneren, verwoesten, slopen, met de grond gelijk maken
ruxîn *ww.* (biruxe) ineinstorten, ineenzakken
rû *zn.* 1. *anat.* het gezicht **bêrû** brutaal, onbeschaamd, schaamteloos **anîn rû hev** ◊ confronteren met **li rû kenîn** ◊ hypocriet glimlachen **dan rû** iemand iets onder de neus wrijven **li ser rû** voorover 2. (avrêjk) het oppervlak 3. (ber) de voorzijde, de voorkant 4. (rûyê pirtûkê) de/het omslag 5. (rûpişt) het dekkleed, de/het overtrek, de bekleding, het blad

rû badan *ww.* iemand de rug toekeren, geen contact meer willen hebben
rûbal *voorz.* dankzij, door, vanwege, wegens **rûbalî te de** door jou
rûbalgih *zn.* de/het sloop, de/het kussensloop
rûbar **I** *bn.* (dij) tegenovergesteld
II *zn. aandr.* (gem) de rivier
rûbarî *zn.* de tegenstelling, het contrast
rûbirtin *ww.* (rûbibire) raspen, afraspen, schaven, afschaven
rûçikandin *ww.* (birûçikîne) plukken, pluimen, uitrukken **porê xwe rûçikandin** zich de haren uit het hoofd trekken
rûçiknayîş *ww., Z.* (birûçikni) plukken, pluimen, uitrukken **porê xi rûçiknayîş** zich de haren uit het hoofd trekken
rûdan *ww.* (rû bide) verwennen, toegeven, aanmoedigen, toegeeflijk zijn
rûdemî *bn.* (rojane) actueel
rûgirtin *ww.* (rû bigire) verwend zijn (*door toegeeflijkheid*)
rûken *bn.* joviaal
rûkirin *ww.* (rû ke) bekleden, overtrekken, stofferen
rûl *zn. plantk.* de oleander
rûlet *zn.* de roulette
Rûm *zn. (m.)* de Griek, (*v.*) de Griekse
rûmase *zn.* het tafelkleed
rûmet *zn.* het respect, de achtung, de eerbied, de waardering **bêrûmet** oneerbiedig, [zonder respect], laag **birûmet** respectabel, achtenswaardig, eerbiedwaardig
rûmet dan *ww.* eerbiedigen, eren, hoogachten, respecteren
rûn *zn.* 1. de boter, de roomboter 2. de olie, het vet, de spijsolie **bêrûn** vetloos, mager **birûn** vettig, met boter
rûndank *zn.* de oliekan
rûnerm [te aardig zijn om iets te weigeren], [zacht van aard/karakter]
rûnê giya *zn.* de plantaardige olie, de margarine
rûnê zeytê *zn.* de olijfolie

- rûniştgeh** *zn.* 1. de zitplaats 2. de woonplaats, de verblijfplaats
- rûniştin** *ww.* (rûdine, rûne) 1. zitten **li ser kursî rûniştin** op de stoel zitten 2. wonen, inwonen, bewonen **li gund rûniştin** in een dorp wonen 3. luieren, niets doen **heta şev li ser quna xwe rûdine** hij zit de hele dag te luieren
- rûniştker** *zn.* de inwoner
- rûnivîn** *zn.* de beddensprei, de spreij
- rûn kirin** *ww.* oliën, smeren, invetten, doorsmeren, insmeren
- rûpel** *zn.* de bladzijde, de pagina
- rûpişt** *zn.* 1. (avrêjk) het oppervlak 2. (astar) de voering
- rûpûş** *bn.* gemaskerd
- rûreş** *bn.* 1. onbeschaamd, schaamteloos, brutaal, eerloos 2. iemand met een zwarte bladzijde in zijn verleden
- rûreşî** *zn.* de eerloosheid
- Rûs** *zn.* (*m.*) de Rus, (*v.*) de Russin
- rûsar** *bn.* afstotend, weerszinwekkend
- Rûsî** 1. *bn.* Russisch 2. *zn.* het Russisch
- rûspî bûn** *ww.* niets hebben om zich over te schamen
- rûspîtî** *zn.* de eer
- rûşen** *bn.* joviaal
- rût** *bn.* 1. (tazî) naakt, bloot, ongekleeft 2. (kel) kaal 3. braak, schraal (*van land*) 4. *fig.* (feqîr) arm, geen rooie cent bezittend
- rûtandin** *ww.* (birûtîne) 1. (tezî kirin) ontkleden, ontbloten 2. (rûçikandin) plukken 3. (dizîn) beroven
- rût bûn** *ww.* 1. (feqîr bûn) verarmen, arm worden 2. (kel bûn) kaal worden
- rûtirş** *zn.* de kniesoor, de zuurpruim
- rû tirş kirin** *ww.* een lang gezicht trekken, mokken, pruilen
- rûtî** *zn.* 1. (teziî) de bloetheid, de naaktheid 2. (keli) de kaalheid
- rût kirin** *ww.* 1. (tezî kirin) ontkleden, ontbloten 2. (rûçikandin) plukken 3. (dizîn) beroven
- rûv** *zn. anat.* 1. het schaamhaar 2. de lies
- rûxandin** *ww.* (birûxîne) vernietigen, ruïneren, verwoesten, slopen, met de grond gelijk maken
- rûxar** *zn.* het oppervlak

S

- s** *zn.* de s (de 22e letter van het Koerdische alfabet)
- sa** *zn.* de schaduw **di saya te de** dankzij jou, door jou
- sabotaj** *zn.* de sabotage
- sabotaj kirin** *ww.* saboteren
- sabûn** *zn.* de zeep
- sabûn kirin** *ww.* inzepen, zepen
- sabxor** *zn. med.* de obstipatie
- sac** **I** *zn.* *plantk.* het teakhout
II *zn.* de plaat
- saçme** *zn.* het schroot, de hagel
- sade** *bn.* 1. puur, zuiver, onvermengd, natuurlijk
2. (nexemilandî) eenvoudig, onopgesmukt, sober, natuurlijk 3. (tazî) onbedekt, bloot, kaal
- sadiq** *bn.* trouw, loyaal, getrouw, toegewijd
- sadir** *zn.* de stek
- sadîst** 1. *bn.* sadistisch 2. *zn.* de sadist
- sadîzm** *zn.* het sadisme
- saet** *zn.* 1. het uur, het uurwerk **Saet çend e?** Hoe laat is het? **saet pêncan de** om vijf uur 2. (saeta dest) het horloge, het polshorloge **saeta xwe badan** zijn horloge opwinden 3. (saeta dîwêr) de klok
4. (bangsaet) de wekker
- saeta tavê** *zn.* de zonnewijzer
- saeta xîzê** *zn.* de zandloper, het uurglas
- saetçêker** *zn.* de horlogemaker
- saf** **I** *bn.* 1. zuiver, puur, onvermengd, onversneden
2. *fig.* naïef, goedgelovig
II *zn.* (sef) de rang, de rij, de beurt
- safî** *bn.* puur, zuiver, netto
- safî bûn** *ww.* schoon worden, zuiver worden
- safî kirin** *ww.* 1. (pak kirin) reinigen, zuiveren
2. (rêkûpêk kirin) regelen, ordenen, regulariseren
3. (dawî anîn) beëindigen, afmaken
- saf kirin** *ww.* zuiveren, klaren
- safo** *zn.* (parzûn) de/het filter, de zeef
- sahib** *zn.* (xwedî) de eigenaar, de houder, de bezitter
- sahîfe** *zn.* (rûpel) de bladzijde, de pagina
- sak** *zn.* de beenwarmer
- sakar** *bn.* 1. (nexemilandî) eenvoudig, simpel, onopgesmukt, sober, natuurlijk 2. (dilsoz) openhartig, volmondig, ronduit, vrijuit
- sako** **I** *zn.* (palto) de overjas, de winterjas
II *zn.* de kale berg
- saksafon** *zn. muz.* de saxofoon
- sal** *zn.* 1. het jaar, het jaartal **dema salê** het jaargetijde
sala borî het vorige jaar **sal bi sal** van jaar tot jaar
2. (temen) de leeftijd **Tu çend salî yî?** Hoe oud ben jij?
- salane** *bijw.* jaarlijks
- sala nû** *zn.* het nieuwjaar
- salborî** *zn.* de gedenkdag
- salborîn** *zn.* 1. de gedenkdag 2. (v.) de menopauze, (m.) de andropauze
- salik** *zn.* (rêwî) de reiziger
- salinî** *bijw.* jaarlijks
- salix** *zn.* de uitleg, de verklaring
- salix dan** *ww.* uitleggen, verklaren
- salixgerî** *zn.* de inlichtingendienst
- salname** *zn.* 1. de kalender 2. het jaarboek, de annalen
- salon** *zn.* de salon, de zaal
- salos** *zn.* de vleier, de kruiper
- salox** *zn.* de uitleg, de verklaring
- saltgîr** *bn.* eenvoudig, gewoon, simpel
- salûs** *zn.* de vleier, de kruiper
- saman** *zn.* 1. (tendurustî) de gezondheid 2. (milk) het bezit, het vermogen, de have, de rijkdom
- samanî** *zn.* 1. (tendurustî) de gezondheid 2. (milk) het bezit, het vermogen, de have, de rijkdom

- Samî 1.** *zn.* de semiet **2.** *bn.* semitisch
- samîmî** *bn.* **1.** intiemi, vertrouwelijk **2.** openhartig, oprecht, rondborstig, welgemeend, eerlijk, hartelijk
- samîr** *zn. plantk.* (garis) de gierst
- samûr** *zn. dierk.* het sabeldier
- sana** *bn.* (hêsan) makkelijk, gemakkelijk, eenvoudig
- sanayî** *bn.* (hêsan) makkelijk, gemakkelijk, eenvoudig
- sancûl** *zn.* de halsband
- sandîq** *zn.* de kist
- saniye** *zn.* de seconde
- santimetir** *zn.* de centimeter
- santîm** *zn.* de centime
- santîxram** *zn.* het centigram
- santral** **1.** *bn.* (merkezî) centraal **2.** *zn.* de elektriciteitscentrale **3.** *zn.* de telefooncentrale
- sap** *zn.* (qarot) de stengel, de spriet, de steel
- sapok** *zn.* de laars
- saq** *zn.* de beenwarmer
- saqî** *zn.* (mêyger) de schenker
- saqol** *zn. plantk.* de tamarisk
- sar** *bn.* koud, kil, fris
- sara** *zn., Z.* het hoofd, de kop
- sar bûn** *ww.* koud worden, afkoelen
- sarêj** *zn. med.* de genezen wond
- sarêj bûn** *ww.* herstellen, beter worden, helen
- sarinc** *zn.* **1.** de koelkast **2.** de waterput
- sarî** *zn.* de kou, de koude, de koelte
- sarîsibe** *zn.* de ijstijd
- sar kirin** *ww.* koud laten worden, laten afkoelen
- sarme I** *zn.* (sarî) de kou, de koude, de koelte
II *zn.* de gevulde druivenbladeren, de gevulde koolbladeren
- sarox** *zn.* (moşek) de raket
- sarsarok** *zn.* de draaimolen, de mallemlen
- satandin** *ww.* (bisatîne) (rijst) dorsen
- satar** *zn.* het heideveld, de hei
- satelît** *zn.* de satelliet
- satên** *zn.* het satijn
- satif** *zn.* (hevîr) het deeg
- satil** *zn.* de emmer
- satir I** *zn.* (riste) de regel
II *zn.* het hakmes, het kapmes
- sator** *zn.* het hakmes, het kapmes
- satranc** *zn.* het schaakspel
- satûr** *zn.* het hakmes, het kapmes
- Satûrn** *zn. astron.* Saturnus
- saûna** *zn.* de sauna
- saw I** *zn.* (tirs) de vrees, de angst
II *zn. med.* (seqem) de verkoudheid
- sawa** *bn.* onrijp
- sawar** *zn.* **1.** de tarwegort **2.** het gerecht van tarwegort
- sawe** *zn.* (edil) de druivenmand
- sawêr I** *zn.* de papbak (voor hond)
II *zn.* (şevreşk) het spook
- sawî** *bn.* vlak, plat
- sawî kirin** *ww.* plat maken, vlak maken
- sawîr** *zn.* de angst, de vrees
- sax** *bn.* **1.** (xweş) gezond **2.** (zindî) levend **3.** (bihêz) sterk
- sax bûn** *ww.* herstellen, genezen **Sax bel** Dankjewel!
- saxelem** *bn.* **1.** (xweş) gezond **2.** (bihêz) sterk
- saxî** *zn.* de gezondheid **çûn saxiyê** een zieke bezoeken
em çûn saxiya Cafer we hebben Cafer bezocht
- saxîr** *bn.* **1.** (biçûk) klein **2.** (bêqîmet) minderwaardig, waardeloos
- sax kirin** *ww.* genezen, beter maken, revalideren, verhelpen
- saxte** *bn.* vals, onecht
- saxtman** *zn.* (dezgeh) de instelling
- saxûr** *zn.* de kale plek (in een bos)
- say** *zn.* de schaduw
- saye 1.** *zn.* de schaduw **2.** (saye kesekî de) [onder bescherming van] **3.** *voorz.* dankzij
- sayî 1.** *zn.* het vriesweer **2.** *bn.* onbewolkt, helder, zuiver
- sayîhişk** *zn.* het droge vriesweer
- saz** *zn. muz.* **1.** het akkoord, de stemming **2.** (tembûr) de saz (soort gitaar)
- sazamûr** *zn. muz.* het instrument
- sazandin** *ww.* (bisazîne) **1.** stichten, opzetten, oprichten, constitueren **2.** (şahî sazandin) organiseren, regelen **3.** (hukumet sazandin) vormen, formeren
- sazbend** *zn.* de muzikant, de instrumentalist, de speler
- saz bûn** *ww.* gesticht worden, opgezet worden, opgericht worden

- sazdêran** *zn.* het concert
- sazende** *zn.* (sazî) het instituut
- sazgêr** *zn.* de machinerie
- sazî** *zn.* de instelling, het instituut, de institutie, (waqif) de stichting, (komel) de vereniging, de organisatie
- saz kirin** *ww.* 1. stichten, opzetten, oprichten, constitueren 2. (şahî saz kirin) organiseren, regelen 3. (hukumet saz kirin) vormen, formeren
- sazûman** *zn.* 1. (sazî) de instelling, het instituut, de institutie, de organisatie 2. (waqif) de stichting 3. (komel) de vereniging
- sazûmankar** *zn.* de grondlegger, de stichter, de oprichter
- se** I *zn. dierk.* de hond
II *telw.* (sad) honderd
- seavî** *zn. dierk.* 1. (fok) de zeehond, de zeerob 2. (darbir) de bever
- seb** *zn.* (sebeb) de reden, de aanleiding **Seba çi?**
Waarom?
- sebat** *zn.* het doorzettingsvermogen, de volharding, het geduld
- sebat kirin** *ww.* doorzetten, volhouden, volharden, aanhouden
- sebeb** *zn.* (sedem) de oorzaak, de reden, de aanleiding, het motief
- sebil** *zn.* de paardenstal
- sebir** *zn.* (aram) het geduld, het doorzettingsvermogen
- sebir kirin** *ww.* geduld opbrengen, dulden, gedogen
- sebî** *zn.* (zaro) het kind
- sebr** *zn.* (aram) het geduld, het doorzettingsvermogen
- sebr kirin** *ww.* geduld opbrengen, dulden, gedogen
- sebt** *zn.* (şemî) de zaterdag
- sebûn** *zn.* (semûr) de samoem, de samoen
- sebz** 1. *zn.* (hêşînatî) de groente 2. *bn.* groen
- secde** *zn.* het knielen voor het gebed, de knieval, de voetval
- secde kirin** *ww.* knielen
- secere** *zn.* de stamboom
- sed** 1. *telw.* honderd 2. *zn.* het honderdtal
- sedef** *zn.* 1. het parelmoer 2. (bişkoj) de knoop
- sedem** I *rangtelw.* (sedemîn) honderdste
II *zn.* (sebeb) de oorzaak, de reden, de aanleiding, het motief
- sedemîn** *rangtelw.* honderdste
- sedeqe** *zn.* de aalmoes, de gave
- sedîr** *zn.* 1. *plantk.* de ceder 2. de canapé, de divan, de sofa
- sedsal** *zn.* (nîr) de eeuw
- sef** *zn.* de rij, de rang
- sefalet** *zn.* de misère, de ellende
- sefandin** *ww.* (bisefîne) ordenen, schikken, rangschikken
- sefar** *zn.* de koperwinkel
- sefaret** *zn.* de ambassade
- sefarethane** *zn.* de ambassade
- sefarker** *zn.* de koperslager, de kopersmid
- sef bûn** *ww.* in een rij gaan staan
- sefer** *zn.* 1. de reis 2. *fig.* (şer) de oorlog
- seferber** *bn.* gemobiliseerd
- seferber bûn** *ww.* gemobiliseerd worden, klaar zijn voor
- seferberî** *zn.* de mobilisatie
- seferber kirin** *ww.* mobiliseren
- sefhe** *zn.* de fase, de etappe, het stadium
- sefik** I *zn.* (parzûn) de/het filter, de zeef
II *zn.* (eywan) het kleine afdak
- sefir** *zn.* (balyoz) de ambassadeur
- sefil** *bn.* (hêjar) armoedig, [heel arm]
- sefîne** *zn.* ▶ berhevok
- sef kirin** *ww.* op een rij zetten
- sefre** I *zn. anat.* (ziravok) de gal
II *zn. plantk.* (zefran) de saffraan
- seg** *zn. dierk.* de hond
- segavî** *zn. dierk.* 1. (fok) de zeehond, de zeerob 2. (darbir) de bever
- segbaz** *zn.* de hondentrainer
- segman** *zn. mil.* de infanterist
- sehabî** *zn.* de vrienden van de profeet Mohammed
- sehaf** *zn.* de boekbinder, de binder
- sehan** *zn.* de metalen schaal, het metalen bord
- sehend** I *bn.* koppig, stijfhoofdig
II *zn.* de schaduwrijke plaats, de schaduw

sehet *zn.* de gezondheid, het welzijn
seh kirin *ww.* 1. waarnemen **dan seh kirin** laten merken 2. *fig.* (gerîn) zoeken, doorzoeken
sehلبend *zn.* de tegel, de steen
sehm *bn.* eng, vreeswekkend, verschrikkelijk
sehol *zn.* het ijs
seholbendan *zn.* *astron.* de Steenbok
sehol bestin *ww.* (cemidîn) vriezen
sehre *zn.* de (grote) woestijn
sekan *zn.* (lenger) het anker
sekar *zn.* de mand
sekinandin *ww.* (bisekinîne) 1. stoppen, stopzetten, stilhouden 2. (pêşî girtin) tegenhouden, weerhouden 3. blokkeren
sekinîn *ww.* (bisekine) 1. stoppen 2. (li ser piyan sekinîn) staan 3. (saet, makîne sekinîn) stilstaan, stoppen, stagneren 4. (baran sekinîn) ophouden 5. (payîn) staan wachten 6. (li ser tişteki sekinîn) veel tijd besteden aan, zich het hoofd breken over 7. (navber dayîn) pauzeren, een pauze nemen 8. (runiştin) wonen
sekitîn *ww.* (bisekite) sterven, doodgaan
seko *zn.* de zitbank, de bank
sekretêr *zn.* (v.) de secretaresse, (m.) de secretaris
seks *zn.* 1. (cinsiyet) de sekse, het geslacht 2. de seks
seku *zn.* de bank, de zitbank
selahiyet *zn.* de bevoegdheid **bêselahiyet** onbevoegd **biselahiyet** bevoegd
selam *zn.* (silav) de groet
selam dan *ww.* groeten, salueren
selamet *zn.* 1. de veiligheid, de geborgenheid 2. (xweşî) de gezondheid, het welzijn
selam girtin *ww.* teruggroeten
selam kirin *ww.* groeten, salueren
Selamunaleykum! *uitr.* Vrede zij met u!, Goedendag!, Hallo!
selate *zn.* de salade, de sla
selawat *zn.* □ het schietgebedje voor Mohammed
selef *zn.* de groep
selefon *zn.* het cellofaan
selexane *zn.* het slachthuis
selihandin *ww.* (biselihîne) herstellen, repareren

selik *zn.* de mand
selixandin *ww.* (biselixîne) villen
selixane *zn.* het slachthuis
seliloz *zn.* de cellulose, de houtvezel
selmandin *ww.* (biselmîne) bekennen, toegeven, erkennen
selt *bn.* enkel
selte *zn.* het geborduurde vest
selw *zn.* *plantk.* de ceder
selwî *zn.* *plantk.* de cipres
sema *zn.* 1. (ezman) de hemel, de lucht 2. de rituele dans
semak *bn.* (evraz) rechtop, kaarsrecht
semanek *zn.* *dierk.* (çor) de fazant
semasî *zn.* *dierk.* (darbir) de bever
semawer *zn.* de samovar
semawî *bn.* 1. hemels 2. hemelsblauw
semax *zn.* de verdraagzaamheid, het geduld
semax kirin *ww.* verdragen, dulden
sembol *zn.* het symbool
sembolizm *zn.* het symbolisme
sembolîk *bn.* symbolisch, zinnebeeldig
semen *zn.* *plantk.* de komijn
semer *zn.* (palik) de/het zadel, het pakzadel
semere *zn.* de opbrengst, de winst, de vrucht, het resultaat
semîner *zn.* het seminar
sempatî *zn.* (dilgermî) de sympathie, de genegenheid
sempatîk *bn.* (xwîngerm) sympathiek, aardig
sempatîzan *zn.* de sympathisant, de medestander
semşîre *zn.* het vruchtvlies (*achtergebleven nadat de vrucht – druif – is uitgeperst*)
semt *zn.* de wijk, de buurt
semûr I *zn.* de samoem, de samoen
 II *zn.* *dierk.* de marter
semyan *zn.* de majesteit
senariyo *zn.* het scenario
senato *zn.* de senaat
senator *zn.* de senator
sendel *zn.* de boot, de roeiboort
sendelî *zn.* (kursî) de stoel
sendûq *zn.* de kist

sened *zn.* de wissel (*het bewijsstuk voor handelstransactie*)

senem *zn.* (put) de afgod

senew *bn.* gevaarlijk

senfonî *zn.* de symfonie

seng *zn.* 1. (kevir) de steen 2. (sing) de paal, de heipaal

senger *zn.* de schuilplaats, de beschutting, de dekking

sengerbestî *zn.* het kasteel, de vesting

sengergeh *zn.* de schuilplaats

sengesar *zn.* (eziyet) de mishandeling

senifandin *ww.* (bisenifîne) klasseren, classificeren, indelen

senît *zn.* het bijenbrood

sentral 1. *zn.* de centrale 2. *bn.* centraal

sepandin *ww.* (bisepîne) laten accepteren, laten aanvaarden, laten aannemen

sepandî *zn.* *dierk.* de herdershond

sepet *zn.* (selik) de mand

seq *zn.* het slijpen

seqa *zn.* het klimaat

seqandin *ww.* (biseqîne) slijpen, scherpen

seqem *zn.* het vriesweer

seqer 1. *zn.* de ruziezoeker 2. *bn.* ondeugend, stout, ongehoorzaam

seqet 1. *bn.* gehandicapt, invalide, verminkt 2. *zn.* de invalide, de gehandicapte

seqetî *zn.* de vermindering, het lichaamsgebrek, de invaliditeit

seqet kirin *ww.* verminken

seqew *zn. med.* de droes

seqitandin *ww.* (biseqitîne) verminken

ser 1. *zn. anat.* het hoofd, de kop **serê min diêse** ik heb hoofdpijn 2. *zn.* (serok) de meerdere, de baas 3. *bijw.* (jor) boven **Ser we de ki rudîne?** Wie woont boven jullie? **di ser ... re** overheen, bovenuit 4. *bijw.* (li ser) op **berdan ser** aanvallen **ketin ser** grappen maken, een grapje uithalen **kirin ser** toevoegen **li ser masayê pirtûk hene** er liggen boeken op de tafel **ser ... de (di ser de, bi ser de)** op 5. *zn.* (destpêk) het begin, de start 6. *bijw.* over **li ser tişteki fikirîn** over iets nadenken

serab *zn.* (leylan) de fata morgana, de luchtspiegeling

serac *zn.* de zadelmaker

seracxane *zn.* de zadelmakerij

serad *zn.* (karmax) de harp

seraf *zn.* (zêrker) de handelaar in goud

seramik *zn.* de keramiek

seranser *bijw.* [over de hele linie], helemaal, [op en top]

serasa *bn.* uitstekend, schitterend, perfect, prachtig, volmaakt

serast *bn.* ordelijk, geordend

serast kirin *ww.* ordenen, regelen

seratir *bn.* beter

seray *zn.* het paleis

seraza *bn.* vrij, rustig

serbajar *zn.* (payitext) de hoofdstad

serban *zn.* het dak

serbar *zn.* de extra lading

serbarî *zn.* (rudan) het voorrecht, het privilege

serbaz *zn.* de officier

serberdayî *bn.* 1. (xweser) zelfstandig, ongebonden 2. (serserî) bandeloos, losbandig, teugelloos, los

serberz *bn.* (serbilind) trots, eervol, fier

serberzî *zn.* de eer, de ere

serbest *bn.* 1. (serbixwe) vrij, onafhankelijk, ongebonden 2. (beredayî) los 3. (vekirî) open, vrij, toegankelijk

serbest bûn *ww.* toestaan **ew serbest bû** het is toegestaan

serbest hiştin *ww.* vrijlaten

serbestî 1. *zn.* (azadî) de onafhankelijkheid, de vrijheid, de ongebondenheid 2. *bn.* vrij, vrijuit, onbelemmerd

serbest kirin *ww.* 1. bevrijden, vrijlaten 2. toestaan, toelaten

serbeş *zn.* het hoofdstuk

serbexo *bn.* vrij, onafhankelijk, ongebonden

serbexoyî *zn.* de onafhankelijkheid, de vrijheid, de ongebondenheid

serbênek *zn.* het afdak, de luifel

serbijarde *zn.* de elite, de top

serbilind *bn.* eervol, trots

serbilindî *zn.* de eer, de ere

ser bi ser *bijw.* [over de hele linie], helemaal, [op en top]

serbixwe *bn.* (azad) onafhankelijk, vrij, ongebonden

serborî *zn.* het avontuur, de belevenis

Serçav! *uitr.* Met genoegen!, Met plezier!, Komt in orde!

Serçavan! *uitr.* Met genoegen!, Met plezier!, Komt in orde!

serçok **1.** *zn.* de knieval **2.** [in kleermakerszit] **li serçokan rûniştin** in kleermakerszit op de grond zitten

serdan **1.** *zn.* (seredanî) het bezoek **2.** *ww.* bezoeken

serdan kirin *ww.* bezoeken, op bezoek gaan

serdar *zn.* **1.** de leider **2.** *mil.* de commandant **3.** *mil.* de majoor

serdarî *zn.* het leiderschap, de leiding

ser de hatin *ww.* betrappen

serdem *zn.* (qirne) de eeuw

serdest *zn.* (serketî) de winnaar, de overwinnaar

serdeste *zn. mil.* de korporaal

serdestî *zn.* het succes

sere *zn.* het losgeld, de afpersing

seredanî *zn.* het bezoek

serefrac *bn.* succesvol, geslaagd, goed

serefrac bûn *ww.* slagen, succes hebben

serefracî *zn.* het succes

serek **I** *zn.* (serik) de/het deksel, het hoofddeksel

II *zn.* (serok) de leider, het hoofd

serekdewlet *zn.* de president

serekîn *zn.* de basis

serekkomar *zn.* de president

serekwezîr *zn.* de minister-president

seremir *zn.* de kloek

serenav *zn. gramm.* de eigenaam

serenc *zn.* (serpêhatî) het avontuur, de belevenis

sereta *zn.* **1.** (pêşgotin) het voorwoord **2.** de voorloper **3.** (regez) het principe, het beginsel **4.** (binecih) de essentie, de aard

serevde kirin *ww.* iemand aan bewezen diensten herinneren

serêdanî *zn.* het bezoek

serêmele *zn. plantk.* de distel

serê sibê [ʔs ochtends vroeg]

serêş *zn. med.* de hoofdpijn

ser êşandin *ww.* iemand hoofdpijn bezorgen, iemand lastigvallen

serêşî *zn.* **1.** *med.* de hoofdpijn **2.** het probleem

serf *zn.* de besteding

serfiraz *bn.* succesvol, geslaagd

serfînaz *bn.* gelukkig, blij

serf kirin *ww.* besteden, uitgeven

serger *zn.* de hoofdredacteur

sergerandî *zn. gramm.* het overgankelijk werkwoord

sergerde *zn.* **1.** de bendeleider, de boevenleider **2.** de schooier, de vagebond

sergerm *bn.* **1.** opgewonden **2.** boos

sergevez *bn.* trots, fier

sergêj *bn.* loom, sloom, suf, duf

sergêjî *zn. med.* de duizeligheid

sergirtî *bn.* bedekt, [niet openlijk]

sergîn *zn.* **1.** (zivil) de mest **2.** de mesthoop **3.** de gedroogde mest

sergo *zn.* **1.** (zivil) de mest **2.** de mesthoop **3.** de gedroogde mest

sergom *zn.* de verbanning, het wegsturen

sergom kirin *ww.* verbannen, wegsturen

sergotin *zn.* de titel

sergu *zn.* **1.** (zivil) de mest **2.** de mesthoop **3.** de gedroogde mest

serguhêrî *zn.* de ongeïnteresseerdheid, de onverschilligheid

serguhêz *zn.* de bestuurder

serguzest *zn.* **1.** het avontuur, de belevenis **2.** de biografie

serhat *zn.* **1.** de grens, het grensgebied **2.** Serhat (*provincie in Noord-Koerdistan*) **3.** Serhat (*een jongensnaam*)

serhatî *zn.* **1.** het avontuur, de belevenis **2.** de biografie

serhed *zn.* **1.** de grens, het grensgebied **2.** Serhed (*provincie in Noord-Koerdistan*)

serheng *zn.* **1.** de vertegenwoordiger **2.** *mil.* de luitenant-kolonel

serhev *bijw.* opeen

serhevde kirin *ww.* iemand aan bewezen diensten herinneren

serhêçk **I** *zn.* de manchete, de manchetknoop

II *zn. dierk.* de hengelaar

serhildan *zn.* de opstand, de rebellie

serhişk *bn.* koppig, eigenwijs, hardnekkig, eigenwijs, hardnekkig, onbuigzaam

seridandin *ww.* (biseridîne) zeven, ziften

serik *zn.* de/het deksel

serinc *zn.* de concentratie

serinc dan *ww.* zijn aandacht concentreren op

serî I *zn.* 1. *anat.* het hoofd, de kop **hatin serî**
 ◇ overkomen **kirin serî** ◇ overtuigen **xistin serî**
 ◇ overtuigen 2. het begin, de start, de aanvang **ji serî de** in het begin, in den beginne, aanvankelijk

serî hejandin *ww.* knikken

serî heldan *ww.* rebelleren, in opstand komen

serî hildan *ww.* rebelleren, in opstand komen

serî kişandin *ww.* leiden

serî leqandin *ww.* knikken

serî lê girtin *ww.* voorkomen, belemmeren, hinderen

serî şuştin *ww.* baden, douchen, een douche nemen

serî xar kirin *ww.* gehoorzamen, het hoofd buigen

ser jê kirin *ww.* (ser jê dike, ser jê bike) (*een dier*) slachten, afslachten

serkan *zn.* de leider

serkanî *zn.* (çeşme) de bron

serkar *zn.* de directeur

serkarî *zn.* de directie, het bestuur

serketin 1. *ww.* (ser dikeve, ser bikeve) slagen, overwinnen, winnen, succes hebben, klaarspelen
 2. *zn.* de overwinning, het succes

serketî *bn.* succesvol

serkewtin 1. *ww.* slagen, overwinnen, winnen, succes hebben, klaarspelen 2. *zn.* de overwinning, het succes
 3. *utr.* Succes!

serkêş *zn.* de voorloper, de initiatiefnemer

serkomar *zn.* de president

serkomel *zn.* de voorzitter (*van een vereniging*)

serkot *bn.* (qot) blootshoofds

serkup *zn.* de groet met een buiging

serleşker *zn. mil.* de commandant

serlêdan *ww.* (ser lê dide, ser lê de) 1. bezoeken 2. (pirs kirin) aanvragen, zich wenden tot

serma *zn.* 1. (sarî) de kou, de koude, de koelte 2. *med.* de verkoudheid, de griep

serma girtin *ww.* verkouden zijn

sermal *zn.* de hoofddoek

sermaye *zn.* het kapitaal

sermayedar *zn.* de kapitalist, de geldschieder

sermayedarî *zn.* het kapitalisme

sermayî *zn.* de kou

sermest *bn.* (serxoş) dronken, zat

sermetran *zn.* de aartsbisschop

sermêz *zn.* (rumase) het tafelkleed

sermil *zn.* 1. de pelerine, de cape 2. *anat.* de schoudertop

sermiyan *zn.* de baas, de leider

sermiyanî *zn.* het leiderschap

sername *zn.* 1. het hoofdartikel 2. de titel

sernerm *bn.* gehoorzaam, mak, meegaand

serniqab *zn.* de inleiding (*boek of artikel*)

sernişîv *bijw.* (berjêr) omlaag, neer, [naar beneden]

sernivîs I *zn.* 1. de titel 2. het hoofdartikel
 II *zn.* (qeder) het lot

sernivîsar *zn.* het hoofdartikel

sernivîskar *zn.* de hoofdredacteur

sernixûn *bn.* (bernexûn) omgekeerd, ondersteboven, [op zijn kop]

sernîze *zn.* (nîze) de bajonet

sernûçe *zn.* 1. (sernûçeyê rojnâmê) de kop van een krant
 2. het nieuwsoverzicht

serobin *bn.* overhoop, [zeer rommelig], [door elkaar]

serobin bûn *ww.* rommelig worden, door elkaar liggen

serobin kirin *ww.* door elkaar gooien, ondersteboven gooien

serok *zn.* de leider, het hoofd, de voorzitter

serokbelediye *zn.* de burgemeester

serokdewlet *zn.* de president, het staatshoofd

serokpartî *zn.* de partijleider, de partijvoorzitter

serom *zn.* het serum

serpel *zn. mil.* de luitenant

serperîşt *zn.* de inspecteur

serperî *zn.* de zeemeermin

serpêhatî *zn.* 1. het avontuur, de belevenis 2. de biografie

serpişt *bijw.* achterover, [op de rug]

serpûş *zn.* het hoofddeksel

serqot *bn.* (qot) blootshoofds, kaal
ser qúnê *bijw.* achteruit, achterwaarts, rugwaarts
serrast *bn.* 1. correct, juist 2. ordelijk, geordend
serrast kirin *ww.* 1. verbeteren, corrigeren 2. regelen, ordenen
serreşe *zn. dierk.* de koolmees
sersal *zn.* het nieuwjaar
sersaxî *zn.* de condoleance, het rouwbeklag **Serê te sax be!** ◇ Gecondoleerd!
sersaxî xwastin *ww.* condoleren
serssem 1. *bn.* verward, versuft, draaiërig, duizelig 2. *zn.* de domkop, de sufferd, het warhoofd
serssem bûn *ww.* bedwelmd worden, verdoofd worden
serssem kirin *ww.* onthutsen, verbijstere
serssemî *zn.* de duizeligheid
Ser seran! *uitr.* Met genoeg!, Met plezier!, Komt in orde!
Ser seran û serçavan! *uitr.* Met genoeg!, Met plezier!, Komt in orde!
serserî *zn.* de schooier, de straatjongen, de vagebond
sersîndir *zn.* (mêkut) de stamper
sersûr *zn.* de verbazing, de verbijstering
sersûr mayîn *ww.* verbaasd zijn, verbijsterd zijn
serşok *zn.* de badkamer
serşûr *zn. dierk.* de zwaardvis
serşûştin *ww.* (serî dişo, serî bişo) douchen, baden, zich wassen, een douche nemen
sertac *zn.* de kroon
ser ta ser *bijw.* [over de hele linie], helemaal, [op en top]
sertaş *zn.* de kapper, de kapster
sertaşîn *ww.* knippen, haar knippen
sertil *zn. anat.* de vingertop
sertît *zn. mil.* de kolonel
sertoyî *bn.* verplicht, noodzakelijk
serûberî *zn.* de orde, de ordening
ser û bin bûn *ww.* rommelig worden, door elkaar liggen
ser û bin kirin *ww.* ondersteboven gooien, door elkaar gooien
serûk *zn.* de hoofddoek
serûpê *zn.* (qelafet) de kleding, de kleren

serwer *zn.* de leider, de baas
serwerî *zn.* de heerschappij
serwet *zn.* het vermogen, de rijkdom, het bezit
serwext [op de hoogte gesteld]
serwext bûn *ww.* op de hoogte zijn, ergens van weten
serwext kirin *ww.* iemand ergens van op de hoogte stellen, verwittigen (*van*)
serwî *zn. plantk.* de cipres
serwîs *zn.* de service, de bediening
serwîzad *zn. plantk.* de cipres
serxoş 1. *bn.* dronken, beschonken 2. *zn.* de dronkaard
serxoş bûn *ww.* dronken zijn
serxoşî *zn.* de dronkenschap
serxur [ongeluk brengend]
serxure [ongeluk brengend]
serxûnk *zn. dierk.* de nachtegaal
serxwe *bn.* 1. vrij, zelfstandig, onafhankelijk 2. (rind) mooi, knap
serxwebûn *zn.* de zelfstandigheid, de onafhankelijkheid, de vrijheid
serxwe rabûn *ww.* rebelleren, in opstand komen
serxweş I 1. *bn.* dronken 2. *zn.* de dronkaard
 II *bn.* gezond
serxweş bûn *ww.* dronken zijn
serxweşî *zn.* 1. de gezondheid 2. (sersaxî) de condoleance, het rouwbeklag
serxweşî xwestin *ww.* 1. iemand beterschap wensen 2. condoleren
serzelût *bn.* kaal, kaalhoofdig
serzemîn *zn.* 1. de aardbodem, de wereld 2. het privé-land, het privé-bezit
serzenîş *zn.* (gazin) de berisping, het verwijt
serzenîş kirin *ww.* berispen, verwijten
serzik *zn. anat.* de bovenbuik
setme *zn.* (tilpekî) het struikelen
setrenc *zn.* het schaakspel
sevgal *bn.* ▶ çeleng
sewab *zn.* de goede daad
sewda *zn.* de liefde
sewere *zn. plantk.* de klaver, de luzerne
sewgirandin *ww.* (bisewgirîne) verschaffen, voorzien

sewî *zn.* de mand (*druiven*)
sewl I *zn.* (bêrik) de roerriem, de riem, de roeispaan
II *zn.* *plantk.* de hanenkam
sewl dan *ww.* oproeien, riemen
sewr *zn.* de revolutie, de omwenteling
sews *zn.* het waandenkbeeld, de fobie, de ongegronde angst, de inbeelding, de zwaarmoedigheid
sewsî *bn.* zwaarmoedig, zorgelijk
sewz *bn.* (kesk) groen
sewze *zn.* de groente
sexer *bn.* verslagen
sexerî *zn.* de nederlaag
sexer kirin *ww.* verslaan, overwinnen
sexmankar *zn.* de ingenieur
sext *bn.* streng
sexté *bn.* vals, onecht
sextekar *zn.* de bedrieger, de vervalser, de zwendelaar
sextekarî *zn.* de zwendelarij, het bedrog
sextiyan *zn.* het chagrijn, het Marokkaanse leer
seyan *zn.* het pleister, de pleisterkalk, het stucwerk
seyandin *ww.* (biseyîne) bepleisteren, besmeren
seyar *bn.* draagbaar, portable
seyare *zn.* 1. *astron.* de satelliet 2. (trambêl) de auto
seyd *zn.* (nêçîr) de jacht, de vangst
seyda *zn.* 1. (mamoste) de docent, de leraar 2. (îmam) de geestelijke 3. (mîrza) de mijnheer, de heer, de eerbiedwaardige
seydvan *zn.* (nêçîrvan) de jager
seyê deryayê *zn.* *dierk.* het sabeldier
seyê gur *zn.* de Duitse herder, de wolfshond
seylav *zn.* (lêmişt) de overstroming
seyran *zn.* de picknick
seyrangeh *zn.* de picknickplaats
seyr kirin *ww.* kijken, toeschouwen, kijken naar
seza *bn.* terecht
sê *telw.* drie
sêbare *bn., bijw.* drievoudig
sêçerxe *zn.* 1. de ossenwagen 2. de driewieler
sêçik 1. *zn.* (şêgoşe) de driehoek 2. *bn.* driehoekig
sêgeh *zn.* (duguh) de hooivork
sêguh 1. *zn.* (şêgoşe) de driehoek 2. *bn.* driehoekig

sêhem *rangtelw.* derde
sêhemîn *rangtelw.* derde
sêk *zn.* de azijn (*druiven*)
sêl *zn.* de plaat
sêla ezmanî *zn.* het uitspansel, de hemel
sêlim *zn.* (pêlûk) de trap
sêlûbêl *zn.* de onlust, de rel, het oproer, de oploop
sêlûbêlî *zn.* de chaos, de drukte
sêlûn *zn.* (derazînk) de drempel
sênc I *zn.* (gef) de bedreiging, de dreiging, het dreigement
II *zn.* (sinc) de doren, de doorn, de stekel
sêní *zn.* het grote dienblad
sêpê *zn.* 1. (sehpa) het bijzettafeltje 2. (dîstan) het statief, de staander 3. (dar) de galg
sêpik *zn.* (sehpa) het bijzettafeltje
sêpî *zn.* (sehpa) het bijzettafeltje
sêr kirin *ww.* kijken, toeschouwen, kijken naar
sêsalî *bn.* driejarig
sêşem *zn.* de dinsdag
sêşemb *zn.* de dinsdag
sêta *bn., bijw.* drievoudig
sêtêlk *zn.* de vork
sêv *zn.* *plantk.* de appel
sêva bin erdê *zn.* *plantk.* de aardpeer
sêvaxînk *zn.* *plantk.* de aardpeer
sêvaxk *zn.* *plantk.* de aardpeer
sêvêrnek *zn.* (sivîng) het afdak, de luifel
sêvî dirkayî *zn.* *plantk.* 1. de haagdoorn, de meidoorn, de haagdoren 2. de doornappel
sêvle *zn.* *dierk.* de veldmuis
sêwelek *zn.* (dendik) de pit
sêwincî *zn.* *anat.* het slaapbeen, de slaap
sêwî 1. *zn.* de wees 2. *bn.* ouderloos
sêwî man *ww.* wees worden
sêyek [één derde]
sêzde *telw.* dertien
sêzdehem *rangtelw.* dertiende
sêzdehemîn *rangtelw.* dertiende
sibande *zn.* (sivîng) het afdak, de luifel
sibat *zn.* februari

sibe 1. *zn.* de ochtend, de morgen **sibe yeksem e**
morgen is het zondag **dusibe** overmorgen **sêsibe**
over drie dagen 2. [*s* morgens]

sibetir [de dag daarop]

Sibe xêr! *uitr.* Goedemorgen!

sibit *zn. plantk.* de tuinkers

sic *zn.* (bey) de mot

sicûq *zn.* de worst

sifet *zn.* 1. de hoedanigheid 2. *gramm.* (rengdêr) het
bijvoeglijk naamwoord, het adjectief

sifik *zn.* de gang, de overloop

sifir I *zn.* (nîn) de nul

II *zn.* (mis) het koper

sifirne *zn.* (sivîng) het afdak, de luifel

sifnik *zn.* (hîm) het fundament, de basis

siforî *zn. dierk.* het sabeldier

sifre *zn.* de gedekte tafel

sifre danîn *ww.* de tafel dekken

sifteh *zn.* 1. de eerste keer 2. de eerste verkoop

sigare *zn.* de sigaret

sih *bn.* gekrenkt, geraakt, gekwetst

sihandin *ww.* (bisihîne) bepleisteren, besmeren

sihbet *zn.* het gepraat, het gesprek, het onderhoud

sih bûn *ww.* gekrenkt zijn over, geraakt zijn door

sihet *zn.* de gezondheid, het welzijn **Sihetê te çawa ye?**
Hoe gaat het met jou?

sihik *zn.* de azijn

sihir *zn.* de tovenarij, de magie

sihirbaz *zn.* de goochelaar

sihirbazî *zn.* de goochelarij

sihir kirin *ww.* toveren, goochelen

sih kirin *ww.* krenken, kwetsen

sihr *zn.* de tovenarij, de magie

sihrik *zn.* de vizierkeep

sihûd *zn.* het nut, het voordeel

sih xistin *ww.* krenken, kwetsen

sijî *zn.* de etter, de/het pus

sikalîn *zn.* (gillî) de klacht, het beklag

sike *zn.* de (*ijzeren*) pin

sikil *zn.* (tiraf) de gloeiende as

sikir *zn. anat.* de keel

sikûm *zn.* 1. *anat.* (rû) het gezicht 2. (şeref) de eer

sil I *zn.* (tirs) de angst, de vrees

II *bn.* (sih) gekrenkt, geraakt, gekwetst

silamet *zn.* 1. (evlekarî) de geborgenheid, de veiligheid
2. (xweşî) de gezondheid, het welzijn

silav *zn.* (selam) de groet, het saluut

silav dan *ww.* groeten, salueren

silav girtin *ww.* teruggroeten, iemands groeten
ontvangen

silav kirin *ww.* begroeten, groeten

sil bûn *ww.* gekrenkt zijn over, geraakt zijn door

silêvê *zn. dierk.* de distelvink, de putter

silik *zn.* (kizik) de kaan

silivî *zn. dierk.* de distelvink, de putter

silîng *zn.* (wîng) de kraan, de bok

sil kirin *ww.* krenken, kwetsen

silmîte *zn.* (aşêv) het onkruid

silq *zn. plantk.* de biet, de kroot

silqa spî *zn.* de koolraap, de raap, de knol

silqên şekir *zn.* de suikerbiet

silşile *zn.* de stamboom, de lijn van nakomelingen, de
familie

siltan *zn.* de keizer, de sultan, de koning

sim *zn. anat.* de hoef

simandin *ww.* (bisimîne) boren, gaatjes maken,
doorsteken

simaqalan *zn.* (parzûn) de/het filter

simax kirin *ww.* (hesin simax kirin) water geven,
gieten, bevoeien

simbêl *zn.* 1. *anat.* de snor, de knevel 2. de aar, de
korenaar

simbil *zn. plantk.* de hyacint

sime *zn.* de laadstok

simêl *zn. anat.* 1. de snor 2. het tastorgaan, de voelspriet,
de antenne

simitandin *ww.* (bisimitîne) 1. (qul kirin) boren, gaatjes
maken 2. (maşîn) slijten, afslijten

simît *zn.* het ringvormige broodje

simkot *zn.* de drinkbeker, de kroes

simok *zn.* de boor

simolek *zn. dierk.* de eekhoorn

simore *zn. dierk.* de eekhoorn
simsik *zn.* de klaploper, de tafelschuimer
simsîre *zn. 1.* het druivenvlees *z.* het druivensap
simt *zn.* de top
simtê kor *zn.* de mijngang, de tunnel
simtî [met gaatjes]
sinarîn *ww.* (bisinère) kritiseren, bekritisieren, afkeuren
sinbêl *zn. 1. anat.* de snor *z.* de aar
sinbêlok *zn. plantk.* het klokje
sinbil *zn. plantk.* de hyacint
sinc *zn. plantk.* de oleander
sincak *zn.* de broche, de borstspeld
sincik *zn.* de ondersteek, de po
sincî *zn.* (exlaq) de zedelijkheid, de ethiek
sincoq *zn. anat.* (rivî) de dikke darm
sincûq *zn.* (pîjik) het haakje
sindan **I** *zn. anat.* het aambeeld
II *zn.* het vat
sindiyan *zn.* het vat
sindî *zn. plantk.* de grapefruit
sindûq *zn.* de kist
sineat *zn. 1.* (huner) de kunst *z.* (mesleg) het beroep
sinet *zn. 1.* □ de aanbeveling/aanbevelingen van de
 profeet Mohammed *z.* de besnijdenis, de besnijding
sinet bûn *ww.* besneden worden
sinetkar *zn.* de kunstenaar
sinetker *zn.* de besnijder
sinet kirin *ww.* besnijden
sinetkiri *bn.* besneden
sing *zn. 1.* de paal, de heipaal *z.* (mîl) de haaknaald, het
 haakje
singê kon *zn.* de tentstok, de haring, de piketpaal
singik *zn. 1.* de haaknaald *z. med.* de puist
sing kutan *ww.* inslaan
singo *zn.* (nîze) de bajonet
sinif *zn. 1.* het lokaal, het leslokaal, de klas *z.* (çîn) de
 klas, de klasse
sinik *zn. dierk.* de bladluis
sinkolk *zn.* (nalçax) de hark
sinsil *zn. aardr.* de bergketen, het gebergte
sintir **1.** *zn.* de wees **z.** *bn.* ouderloos

sinûr *zn.* (tixûb) de grens
siparanî *zn.* de strategie
sipariş *zn.* de bestelling, de order
siparte *zn. 1.* de schuilplaats, het toevluchtsoord *z.* de
 bewaring
sipartin *ww.* (dispêre, bispêre) **1.** beschermen
z. toevertrouwen
sipas **1.** *zn.* de dank *z. uitr.* Bedankt!, Dankjewel!
sipas kirin *ww.* bedanken, danken
sipehiyandin *ww.* (bispehiyîne) versieren, decoreren,
 opsieren
sipehî **1.** *bn.* mooi, leuk, fijn *z. zn.* het licht, de
 helderheid
sipehîtî *zn.* de schoonheid, de pracht
sipend *zn. plantk.* de wijnruut
siper *zn.* de schuilplaats, de beschutting, de dekking
sipeyî **1.** *bn.* mooi, leuk, fijn *z. zn.* het licht, de
 helderheid
sipêde **1.** *zn.* de ochtendschemering **z. bn.** schemer,
 schemerigachtig
sipih *zn. dierk.* de luis
sipiha seriya *zn.* de hoofdluis
sipil (sipilak) *zn. anat.* de milt
siping *zn. plantk.* de morgenster
sipiyaw *zn. 1.* het poeder *z.* (ardê birinc) de rijstbloem,
 het rijstemeel
sipiyaw kirin *ww.* poederen, bepoederen
sipiyayî *zn.* het wit, de witheid
sipiyê rûv *zn. dierk.* de platluis
sipî **I** *bn. 1.* wit **z.** (nijadê sipî) blank
II *zn. dierk.* de luis
sipîçik *zn. 1. anat.* (sipîçika çav) het oogwit **z.** (sipîçika
 hêk) het eiwit
sipîde **1.** *zn.* (berbang) de ochtendschemering **z. bn.**
 schemerig, schemerachtig
sipî man *ww.* zeer verbaasd zijn
sipîndar *zn. plantk.* de populier, de peppel
sipîtî *zn.* het wit, de witheid
sip û sor *bn.* vuurrood, knalrood
siqa *zn.* (sûn) het slijpen, het scherpen
siqal *zn.* (şane) het balkon

siqêf *zn.* (çêr) de vloek, het schelden, het gevloek

siqêf kirin *ww.* vloeken, schelden

sir **I** *zn.* (sirr) het vriesweer

II *zn.* het geheim

sirb *zn.* het lood

Sirb *zn.* de Serviër

Sirbistan *zn.* Servië

sire *zn.* de rij, de volgorde, de reeks, de serie

sirewt *zn., S.* de ontspanning

sirêş *zn.* de lijm, het plaksel

sir gotin *ww.* een geheim verklappen

sirgûn *zn.* **1.** de verbanning, de balling, de deportatie
2. de banneling, de ontheemde

sirgûn kirin *ww.* verbannen, uitbannen, deporteren

sirim *zn.* de leren riem

sirişk *zn.* (histêr) de traan

sirişt *zn.* (xweza) de natuur

sirke *zn.* de azijn

sir nedan *ww.* geheimhouden

sirnî *zn.* de as, de spil

sirsirk *zn. dierk.* de kakkerlak

sirûd *zn.* **1.** het krijgslied **2.** het hooglied, het gezang

sirûş *zn.* de inspiratie, de bezieling

sirûşt *zn.* (xweza) de natuur

sirûştin *ww.* inspireren, bezielen

sir vekirin *ww.* een geheim verklappen

sir veşartin *ww.* geheimhouden

sisê *telw.* (sê) drie

sist *bn.* los, onvast

sistandin *ww.* (bisistîne) **1.** los maken **2.** doen
verslappen, slap laten worden

sist bûn *ww.* **1.** losraken, ontschieten **2.** verslappen, slap
worden

sistî *zn.* **1.** het los zijn **2.** de slapte, de verslapping

sist kirin *ww.* **1.** los maken **2.** doen verslappen

sisto *bn.* lui, slap, traag, laks

sitar *zn.* de schuilplaats **Ya Sitar!** ◊ Mijn beschermer!,
Mijn God!

sitar kirin *ww.* beschermen

sitavik *zn.* (tîrêj) de lichtstraal, de straal

sitayîşt *zn.* (pesn) de lof, de lofspraak

sitemkar *zn.* de onderdrukker

sitemkarî *zn.* de onderdrukking

sitemkarî kirin *ww.* onderdrukken

sitemkêş *zn.* het slachtoffer

sitewil *zn.* de paardenstal

sitewir *bn.* vruchteloos, onvruchtbaar

sitirandin *ww.* (bisitirîne) kneden

sitirih *zn. anat.* de horen, de hoorn, het gewei

sitirî *zn.* **1.** de doorn, de doren **2.** de struik, het
struikgewas

sitî *zn.* (banû) de dame, de mevrouw

sitran *zn.* (kilam) het lied, de zang, de ballade

sitûn *zn.* de zuil, de kolom, de pilaar, de pijler

sitvan *zn. mil.* de officier

sitvanyar *zn. mil.* de sergeant-majoor

siûd *zn.* het nut, het voordeel

sivande *zn.* (sivîng) het afdak, de luifel

sivik *bn.* **1.** licht **2.** (êsan) gemakkelijk

sivikahî *zn.* de lichtheid

sivik bûn *ww.* lichter worden

sivikî *zn.* de lichtheid, (êsanî) de gemakkelijkerheid

sivik kirin *ww.* verlichten

sivî *zn.* (pûne) de zemel

sivîl **1.** *zn.* de burger **2.** *bn.* burgerlijk, civiel

sivîng *zn.* het afdak, de luifel

sivle *zn. dierk.* de lynx

sivnik *zn.* (gêzî) de bezem, de boender, de veeger

siwak *zn. plantk.* de tandenborstelboom

siwar *zn.* de ruiter, de cavalierist

siwar bûn *ww.* **1.** (hesp siwar bûn) afstijgen **2.** (oto siwar
bûn) instappen, opstappen

siwarî *zn.* de ruiter

siwe *bn.* (nizm) laag

siwûrî *zn. dierk.* de eekhoorn

sixlet *bn.* druk, overvol

sixre *bn.* droog, dor

siya *bn.* (reş) zwart

siyaset *zn.* de politiek

siyeh *bn.* (reş) zwart

siyele *zn. plantk.* de spinazie

sionist **1.** *bn.* zionistisch **2.** *zn.* de zionist

siyonîzm *zn.* het zionisme
sî I *telw.* dertig
 II *zn.* de schaduw
Sîberiya *zn.* Siberië
sîfon *zn.* de sifon, de trekker
sîh I *telw.* dertig
 II *zn.* de schaduw
sîhem *rangtelw.* dertigste
sîhemîn *rangtelw.* dertigste
sîkard *zn.* (sator) de hakbijl, het hakmes
sîkav *zn. dierk.* de sneeuwworm
sîkke *zn.* de munt
sîklon *zn.* de cycloon
sîl *zn. med.* de tuberculose, de tering
sîle *zn.* (şeqam) de klap, de mep, de lel, de oorveeg
sîleh *zn.* (çek) het wapen
sîle kirin *ww.* iemand een draai om zijn oren geven
sîlindir *zn.* de cilinder, de rol
sîlo *zn.* (pêtag) de silo
sîm 1. *zn.* het zilver **2. bn.** zilveren
sîma *zn.* (rû) het gezicht
sîmav *zn.* het kwik, het kwikzilver
sîme *zn.* de/het zilverdraad
sîmî *bn.* zilveren
sîmsar *zn.* de tussenpersoon, de bemiddelaar, de makelaar
Sîna *zn.* Sinaï
sînagog *zn.* de synagoge
sîname *zn.* de bioscoop, de cinema
sîndir *zn.* (conî) de mortier, de vijzel
sîne *zn. anat.* de borst, de boezem
sînemakî *zn. plantk.* de senneladeren
sîng *zn. 1. anat.* de borst, de boezem **depa sîng** het borstbeen **2. aandr.** de terp, het talud, de helling, de bergflank
sîng vedan *ww.* uitdagen, tarten, trotseren
sînî *zn.* het dienblad
sînonîm *zn.* het synoniem
sînor *zn.* (tixûb) de grens, de landsgrens, de scheidslijn
sînor danîn *ww.* begrenzen, limiteren
sînor kirin *ww.* begrenzen, beperken

sînyal *zn.* het signaal, het sein, het teken
sîpal *bn.* (sûtal) gescheurd, versleten, [zeer versleten]
sîparîş *zn.* de bestelling
sîparîş kirin *ww.* bestellen
sîpe *zn.* (cehşik) het ezelsveulen
sîpel *zn.* (şîp) de waterval, de val
sîper *zn.* de schuilplaats, de beschutting, de dekking
sîpik I *zn.* het ezelsveulen **sîpikê kerê** het ezelsveulen
 II *zn.* de drempel
sîqal *zn.* de/het vernis, de lak
sîqalî *bn.* governist, [met een laklaag]
sîqalk *zn. dierk.* de gier
sîqal kirin *ww.* lakken, politoeren, vernissen
sîqetore *zn. anat.* de krop
sîquling *zn. dierk.* de kraanvogel
sîr *zn. plantk.* de/het knofook
sîrace *zn. med.* de (kwade) droes
sîrdim *zn. plantk.* het bieslook
sîren *zn.* de sirene
sîrik I *zn. plantk.* het bieslook
 II *zn.* het dunne schild
sîrim *zn. plantk.* het bieslook
sîrinçk *zn. plantk.* de lijsterbes
sîrkutik *zn.* de mortierstamper
sîsark *zn. dierk.* de gier
sîsele *bn.* zwak, mager
sîsik *zn.* (dendik) de pit
sîsirk *zn. dierk.* de krekkel
sîsmoxraf *zn.* de seismograaf
sîstem *zn.* het systeem, het stelsel
sîtav *zn.* de schaduw (van een boom)
sîtil *zn. 1.* de ketel, de koker **2.** de emmer
sîvan *zn.* de paraplu
sîvanok *zn. plantk.* de magnolia, de tulpenboom
sîvîl *bn.* burgerlijk
sîvok *zn. med.* het gezwel
sîwak *zn. plantk.* de tandenborstelboom
sîwan *zn.* de paraplu
sîwanvan *zn.* de parachutist
sîx *zn.* de breinaald
sîxin *bn.* (sîsele) zwak, teder, dun, klein

sîxur **I** *zn.* de spion

II *zn. dierk.* de egel

skandal **1.** *bn.* schandalig **2. zn.** het schandaal

Skoçi **1.** *bn.* Schots **2. (m.)** de Schot, (*v.*) de Schotse

sloxan *zn.* de leuze, de slogan

slûbalû *zn. plantk.* (helûje) de pruim

sob *zn.* (berbang) de morgenschemering, de ochtendschemering, de dageraad

sobe *zn.* de kachel

soberî *zn.* (melevanî) het zwemmen

sode *zn.* de soda

sofik *zn.* de knot, de streng

sofi **1.** *bn.* godvruchtig, devoot, vroom **2. zn.** de sofist, de drogredenaar

sofîzm *zn.* het sofisme

sohtin *ww.* (bisohte) branden, verbranden

sol *zn.* (pêlav) de schoen

solçêker *zn.* de schoenmaker

soldrû *zn.* de schoenmaker

solîn *zn. 1.* (gulîstan) de bloementuin **2. (bişku)** de bloemknop, de knop

solîne *zn. 1.* (gulîstan) de bloementuin **2. (bişku)** de bloemknop, de knop

solîst *zn. (m.)* de solist, (*v.*) de soliste

solo *zn.* de solo

somestir *zn.* het semester, het halfjaar

sond *zn.* de eed, de beëdiging, de eedaflegging

sond dan *ww.* laten zweren, een eed doen afleggen

sond xwarin *ww.* zweren, een eed afleggen

sone *zn. dierk.* de eend

sope *zn.* (çov) de stok

sope kirin *ww.* slaan (*met een stok*)

sor *bn.* rood

Soran *zn.* Soran (*provincie in Zuid-Koerdistan*)

Soranî *zn.* het Soranî (*een Koerdisch dialect*)

soravik *zn.* de rouge

sorax *zn.* de inspectie, het toezicht

sorax kirin *ww.* inspecteren

soraxvan *zn.* de inspecteur

sordemar *zn. anat.* de slagader

sore *bn.* rood

soreta *zn. med.* de mazelen

soretarî *bn.* donkerrood, hoogrood

sorevekirî *bn.* lichtrood

sorewîlk *zn. dierk.* de flamingo

sorgul *zn.* de rode roos

sorik *zn. med.* de mazelen

sorincan *zn. plantk.* de herfsttijloos

soring **1.** *bn.* vuurrood, rood **2. zn.** de schemer, de schemering

sorîçk *zn. anat.* de slokdarm

sorkelem *zn. plantk.* de rodekool

sor kirin *ww.* (goşt sor kirin) braden, (nan sor kirin) roosteren

sorsorik **I** *zn. plantk.* (havlek) de erica, de dopheide

II *zn. anat.* de slokdarm

sosik *zn. dierk.* het lieveheersbeestje

sosin *zn. plantk.* de lelie

sosret *bn.* vreemd, raar, eigenaardig

sosyal *bn.* sociaal, maatschappelijk

sosyalîst **1.** *bn.* socialistisch **2. zn.** de socialist

sosyalîzm *zn.* het socialisme

sosyolojî *zn.* de sociologie

sosyolox *zn.* de socioloog

soTin *ww.* (bisote) branden, verbranden

sov *zn.* de schaarste, het gebrek, de schaarsheid, het tekort

Sowyet *zn.* de Sovjet

Sowyetistan *zn.* de Sovjet-Unie

soxîn *bijw.* [aan het eind], tenslotte, uiteindelijk

soxte *zn.* de leerling

soya *zn.* de soja

soz *zn.* het woord, de praat, de opmerking

sozanî *zn.* de danser

soz dan *ww.* beloven, toezeggen

soz girtin *ww.* iemand een belofte laten doen

soz kirin *ww.* beloven, toezeggen **soz kirin yek**
 ◇ afspreken om hetzelfde te zeggen

soz sitandin *ww.* iemand een belofte laten doen

sparde *zn. 1.* de borg, het deposito, de borgsom
2. (pêneberî) het asiel

spartin *ww.* (dispêre, bispêre) **1.** beschermen
2. toevertrouwen

spas 1. *zn.* de dank 2. *uitr.* Bedankt!, Dankjewell!

spasdarî *zn.* de dankbaarheid

spas kirin *ww.* bedanken, danken

spehî *bn.* mooi, prettig, fraai

sperma *zn.* het sperma, het zaad

spêda *zn.* (berbang) de ochtendschemering

spêle *zn.* de schim in de verte

spiritîzm *zn.* het spiritisme

spiritûalist *zn.* de spiritualist, de spiritualiste

spiritûalîzm *zn.* het spiritualisme

spiyê girtî *bn.* (gewr) grijs, vaalgrijs, asgrijs

spî I *bn.* wit

II *zn. dierk.* de luis

spîçik *zn. anat.* het oogwit

spîçke *zn.* (kifrît) de lucifer

spîçok *zn. anat.* het oogwit

spîdar *zn. plantk.* de populier

spîker *zn.* de spreker, de omroeper

spîkuj *zn. 1.* de viezerik, de smeerpoets **2. anat.** de duim

spîndar *zn. plantk.* de populier

spor *zn.* de sport

spor kirin *ww.* sporten

sportmen *zn.* de sportman, de sportvrouw, de sporter

spûçik *zn.* de witheid

spûçikê çav *zn. anat.* het oogwit

spûçikê hêkê *zn.* het eiwit

stadyûm *zn.* het stadion

staj *zn.* de stage

stajyer *zn.* de stagiair

standard *zn.* de standaard

standin *ww.* (distîne, bistîne) nemen, krijgen, pakken

çih standin plaatsnemen

star *zn.* het beschermen

stare *zn.* de parasol, het zonnescherm

star kirin *ww.* beschermen, bewaren

stasyon *zn.* het station

statîstîk *zn.* de statistiek

statû *zn.* het statuut

stekan *zn.* (piyale) het theeglas, het glas, de beker

stempa *zn.* de/het stempel

stevlok *zn. dierk.* de mol

stewardin *ww.* (bistewîne) laten rijpen, rijp laten worden

stewîn *ww.* (bistewe) rijpen, rijp worden

stewr *bn.* vruchteloos, onvruchtbaar

stewr bûn *ww.* vruchteloos zijn

stewrî *zn.* de onvruchtbaarheid

stewr man *ww.* onvruchtbaar zijn

stêl *zn.* de rechthoek

stêle *bn.* (beredayî) losbandig, teugelloos

stêlî *bn.* rechthoekig

stêng *zn. dierk.* (kelmêş) de mug

stêr *zn.* de ster

stêra çîn *zn. plantk.* de Chinese aster

stêra rijyar *zn.* de meteorsteen

stêra xura *zn.* de poolster, de noordster

stêrenas *zn.* de sterrenkijker, de sterrenwichelaar

stêrenasî *zn.* de sterrenwichelarij

stêrezan *zn.* de sterrenkundige, de astronoom

stêrezanî *zn.* de sterrenkunde, de astronomie

stêrkok *zn. plantk.* de ster van Bethlehem

stêrok *zn.* de satelliet

stirî *zn.* de doorn, de doren

stirîn I *bn.* doornig, doornen, stekelig

II *ww.* (distêre, bistêre) zingen

stiyar *bn.* (tazî) naakt, bloot, ongekleeft

stî *zn.* de mevrouw, de dame

sto *zn. anat.* de nek, de hals

stobend *zn.* de stropdas

stok *zn.* de voorraad, de reserve

stok kirin *ww.* bevoorraden

stran *zn.* het lied, het gezang, de zang, de ballade

stranbêj *zn. (m.)* de zanger, *(v.)* de zangeres

strandin I *ww.* (bistrîne) (kilam) zingen

II *ww.* (bistrîne) (hevîr) kneden

stranvan *zn. (m.)* de zanger, *(v.)* de zangeres

stratejî *zn.* de strategie

stratejîk *bn.* strategisch

strî I *zn.* de doorn, de doren

II *zn. plantk.* de braambes, de braam

strîdar *bn.* doornig, doornen, stekelig

strîngeh *zn.* de haven

strû *zn. anat.* de horen, de hoorn
stu *zn. anat.* de nek, de hals
stukur *zn. anat.* de nek, de hals
sturî *zn. plantk.* de braambes, de braam
stuxar **1.** *zn.* de armoedzaaier, de sukkelaar **2.** *bn.* verdrietig, bedroefd
stû *zn. anat.* de nek, de hals
stûdiyo *zn.* de studio
stûkurk *zn. anat.* de nek, de hals
stûn *zn.* de zuil, de kolom, de pijler
stûnka piştê *zn. anat.* de ruggengraat
stûnka poz *zn. anat.* het zeefbeen
stûr *bn.* dik
stûrahî *zn.* de dikte, de dikheid
stûrî *zn.* de dikte, de dikheid
stûr kirin *ww.* verdikken, dik maken
stûwane *zn.* de cilinder, de rol
stûxav *zn.* ▶ pindir
subjektîv *bn.* subjectief
sucux *zn.* de worst
suh *bn.* gekrenkt, geraakt, gekwetst
suh bûn *ww.* gekrenkt zijn over, geraakt zijn door
suh kirin *ww.* krenken, kwetsen
suh xistin *ww.* krenken, kwetsen
sukut *zn.* de stilte, het stilzwijgen
sulale *zn.* de familie, het geslacht, de afkomst
sultan *zn.* de keizer, de sultan, de koning
sumbul *zn. plantk.* de hyacint
sund *zn.* de eed, de beëdiging, de eedaflegging
sund dan *ww.* laten zweren, een eed doen afleggen
sund xwarin *ww.* zweren, een eed afleggen
sunger *zn.* de spons, het schuimrubber
sunî **I** *bn.* soennitisch
II *bn.* kunstmatig, gemaakt, onecht
super *bn.* super
surahî *zn.* de waterkaraf, de karaf
surdar *zn. plantk.* de tamarisk
Sureya *zn. astron.* de Plejaden
surik *zn. med.* de mazelen
suwal *zn.* (pîrs) de vraag
suwar *zn.* de ruiter, de cavalierist

suwax *zn.* het pleister, de pleisterkalk, het stucwerk
suxar *zn.* (sayî) het vriesweer
suxme *zn.* het korset, het keurslijf
suxre *zn. 1.* de herendienst, de vroondienst
2. het slordig afgemaakte werk
suxre kirin *ww.* slordig afmaken
suxte *zn.* de leerling
sûc *zn.* de misdaad, de schuld, het misdrijf
sûcdar *zn.* de schuldige, de dader, de misdadiger
sûçe *zn.* de hoek
sûçeber *zn.* de hoeksteen
sûd *zn.* (feyde) het nut, het voordeel, de baat, de winst, de nuttigheid
sûddar *bn.* nuttig, bruikbaar
sûjin *zn.* de grote naald, de grote speld
sûk *zn. 1.* (bazar) de markt, de bazaar **2.** (bajêr) de stad
3. (navend) het centrum
sûl **1.** *zn.* de waterval, de val **2.** *bn.* glad, glibberig
sûlav *zn. 1.* de waterval, de val **2.** de kraan
sûn *ww.* (disû, bisû) slijpen, scherp, aanzetten
sûr *zn.* (beden) de vestingmuur, de stadswal, de vest
sûre *zn.* de soera
sûret *zn. 1.* (rû) het gezicht **2.** (pêgirt) de kopie, de afdruk, het afschrift
sûrevêlk *zn. dierk.* de flamingo
Sûrî **1.** *zn. (m.)* de Syriër, (*v.*) de Syrische **2.** *bn.* Syrisch
sûsik *zn. plantk.* het zoethout
sûsirk *zn. dierk.* de krekkel
sûske *zn.* ▶ sûl
sûtal *zn.* de schooier, de vagebond
sûtandin *ww.* (bisûtîne) branden, verbranden
sûtar *bn.* kwaadwillig
sûtin *ww.* (disû, bisû) slijpen, scherp
sûyîn *ww.* (disû, bisû) slijpen, scherp
sûzenek *zn. med.* de gonorrhoe, de druipeer
sûzenî *zn. 1.* de kleine baddoek **2.** het maandverband
Swêd *zn.* Zweden
Swêdî **1.** *zn. (m.)* de Zweed, (*v.*) de Zweedse **2.** *zn.* het Zweeds **3.** *bn.* Zweeds
Swîsre *zn.* Zwitserland

Ş

- ş *zn.* de ş (*de 23e letter van het Koerdische alfabet*)
- şa *bn.* blij, gelukkig, vrolijk, opgewekt, geamuseerd
- şaban *zn.* şaban (*de achtste maand van de islamitische kalender*)
- şabaş *zn.* (diyari) het cadeau, het geschenk, de gift, het cadeau, het presentje, het souvenir
- Şabaş! *uitr.* Hoera!, Bravo!
- şabaşî *zn.* het cadeau
- şabender *zn.* 1. de consul 2. (nûner) de vertegenwoordiger
- şa bûn *ww.* blij worden, gelukkig worden, vrolijk worden **pê şa bûn** 1. blij zijn met/door 2. (henekî kirin) een grapje met iemand uithalen, iemand voor de gek houden
- şabûnî *zn.* 1. de vreugde, de blijdschap 2. (şahî) het amusement, de lol, de pret
- şad *bn.* tevreden, verheugd
- şadiman *bn.* blij, tevreden, verheugd
- şadimanî *zn.* de blijdschap, de vreugde
- şadirvan *zn.* de fontein met veel kranen
- şadî *zn.* het amusement, de lol, de pret, het vertier
- şadî kirin *ww.* feestvieren, feesten
- şad kirin *ww.* blij maken, verheugen
- şærî derya *zn.* plantk. de waterlelie
- şafir *zn.* de steppen
- Şaff'î *zn.* □ een islamitische stroming
- şaft *zn.* (mijane) de drijfmas, de ploegboom
- şafûn *zn.* (sak) de beenwarmer
- şag *zn.* aardr. de beek, de vliet
- şagirt *zn.* 1. (feqî) de theologiestudent 2. (xwendekar) de student 3. (berkar) de leerjongen, de leerling
- şah *zn.* (melîk) de koning, de sjah
- şahane *bn.* uitstekend, fantastisch, prachtig, grandioos
- şahbanû *zn.* de koningin
- şahbaz *zn.* dierk. de koningsadelaar
- şahbelot *zn.* plantk. de kastanje
- şahdane *zn.* plantk. de hennep
- şahdemar *zn.* anat. de halsader, de halsslagader
- şahen *zn.* dierk. de valk
- şaheng *zn.* dierk. de bijenkoningin
- şaheser *zn.* het meesterstuk, het meesterwerk
- şahgêle *zn.* de mierenleeuw
- şahid *zn.* de getuige, de ooggetuige
- şahinşah *zn.* de imperator, de koning der koningen
- şahî *zn.* het amusement, de lol, de pret, het vertier
- şahîk *bn.* glad, effen, vlak
- şahîn *zn.* dierk. de valk
- şahîne *zn.* de koningin
- şahmaran *zn.* □ de mythologische koning van de slangen
- şahnazî *zn.* de trots, de fierheid
- şahnazî kirin *ww.* trots zijn op, bogen op, prat gaan op
- şaho *zn.* dierk. de reiger
- şahperest *zn.* de monarchist
- şahpesend *zn.* plantk. de verbena, de ijzerhard
- şahpilîte *zn.* de fakkel, de toorts
- şahreg *zn.* anat. het bloedvat
- şahrê *zn.* 1. de hoofdweg, de hoofdstraat 2. de autoweg, de snelweg
- şahsuwar *zn.* de ridder
- şahtere *zn.* plantk. de gewone duivekervel
- şahyetî *zn.* het koninkrijk
- şahza *zn.* de prins
- şahzade *zn.* de prins
- şaîbe *zn.* de vlek, de smet
- şak *zn.* de beek, de vliet

şa kirin *ww.* blij maken, verheugen, verblijden

şakîl *zn.* de afgevallen bladeren van bomen in de herfst

şal *zn.* de pofbroek

şalok *zn.* de sikkel, de zicht

şalûk *zn.* (das) de sikkel

şalûl *zn. dierk.* de bijeneter

şalwar *zn.* de pofbroek

şalyar *zn.* de regent

Şam *zn.* Damascus **Şam dûr e, ma mişar jî dûr e!**

◇ Geen woorden maar daden! **mirîşka şamê** de kalkoen

şamar *zn.* (şîlpax) de klap, de mep, de tik, de veeg, het pak

şamdan *zn.* de kandelaar, de kaarsenbak

şamî *zn. dierk.* de kalkoen

şampanye *zn.* de champagne

şampiyon *zn.* de kampioen, de titelhouder

şampûan *zn.* de shampoo

şamû *zn.* (şe) de kam

şan I *zn.* (çîç) de raat

II *zn. anat.* (kolan) de schouder

III *zn. aandr.* de bergtop

IV *zn.* (nam) de faam, de roem

şandin *ww.* (dişîne, bişîne) 1. sturen, zenden, aansturen
2. (poste şandin) opsturen, toesturen, verzenden,
zenden, toezenden, opzenden, doen toekomen 3. (pere
şandin) sturen, overmaken

şandî *zn.* de bode, de boodschapper, de koerier

şane *zn.* het teken, de aanwijzing

şanezerk *zn. dierk.* de wesp, de horzel

şanik *zn.* de moedervlek

şanî *zn.* (nîşan) het teken, de aanwijzing

şanî dan *ww.* aanwijzen, laten zien, vertonen, tonen,
wijzen, aanduiden

şanî kirin *ww.* aanwijzen, laten zien, vertonen, tonen,
wijzen, aanduiden

şano *zn.* 1. het theater 2. het podium

şanoger *zn. (m.)* de toneelspeler, de acteur, (*v.*) de
toneelspeelster, de actrice

şanpaz *bn.* behendig, handig, bekwaam

şans *zn.* de kans, het geluk, het fortuin

şanzdeh *telw.* zestien

şanzdehem *rangtelw.* zestiende

şanzdehemîn *rangtelw.* zestiende

şape *zn.* (aşît) de lawine

şapik *zn.* het hemd, het overhemd

şaqe *zn. dierk.* de valk

şaqûl *zn.* het schietlood, de loodlijn

şar I *zn.* (dotin) het melken

II *zn.* de hoofddoek

III *zn.* (bajêr) de stad

IV *zn.* 1. (gel) het volk, het publiek 2. (xirtol) de
menigte, de mensen 3. (biyanî) de vreemde

şaran *zn.* (dax) het brandmerken

şarandin *ww.* (bişarîne) brandmerken

şardin *ww.* (bişare) (vêşartin) verstoppert, verbergen

şaredar *zn.* de burgemeester

şaredarî *zn.* de gemeente

şaredê *zn.* het stadje

şarevan *zn.* de burgemeester

şarewerî *zn.* de beschaving

şareza *bn.* 1. geleerd, wijs, ontwikkeld 2. beschaafd

şareza kirin *ww.* voorlichten, inlichten

şarezayî *zn.* de wijsheid

şaristan *zn.* 1. (bajêr) de stad 2. (sûk) het stadscentrum

şaristanî 1. *zn.* de beschaving 2. *bn.* beschaafd

şarj *zn.* de lading

şarj bûn *ww.* opgeladen worden

şarj kirin *ww.* opladen

şarjor *zn.* het magazijn (*van een geweer*)

şar kirin *ww.* (dotin) melken

şarmend *bn.* beschaafd

şaş I *bn.* foutief, incorrect, onjuist, verkeerd, vals

II 1. *zn. med.* de schele 2. *bn.* scheel, loens

şaş bûn *ww.* 1. (xeletî kirin) zich vergissen 2. verbaasd
zijn, in verwarring raken, de kluts kwijt zijn

şaşî *zn.* de fout, de vergissing

şaş kirin *ww.* 1. (xeletî kirin) zich vergissen 2. (dan şaş
kirin) iemand in de war brengen, iemand het hoofd op
hol brengen

şaş man *ww.* in verwarring raken, de kluts kwijt zijn,
verbaasd zijn

- şaşmî** *bn.* verward, [in de war]
- şaşmî bûn** *ww.* in verwarring raken, de kluts kwijt zijn
- şaşmî man** *ww.* in verwarring raken, de kluts kwijt zijn
- şaşmîtî** *zn.* de verwarring
- şatik** *zn. anat., Z.* de nek
- şatir** *zn.* de vriend, de kameraad
- şato** *zn.* het kasteel, het slot
- şavêrî** *zn. med.* de indigestie, de gestoorde spijsvertering
- şawir** *zn.* (fîtik) de fluit
- şax I** *zn. aardr.* het ravijn, de kloof, het klif, de afgrond
II *zn. anat.* (qlong) de hoorn, de horen
III *zn. 1. plantk.* (şaxê darê) de tak, de twijg **2.** (şaxê saziyekî) de afdeling, het bijkantoor
- şaxî ask** *zn. plantk.* de rolklaver
- şaxur** *zn.* (zinar) de rots, de klip
- şayan** *bn., bijw.* waardig
- şayeste** *bn.* eervol, edel
- şayî** *zn.* (şadî) het amusement, de lol, de pret, het vertier
- şayîş** *zn.* de fobie, het waandenkbeeld
- şe** *zn.* de kam
- şeb** *bn.* zuiver
- şebak** *zn.* de halsband
- şebek** *zn. dierk.* de baviaan, de aap
- şebikîn** *zn. med.* de kramp
- şebooy** *zn. plantk.* de muurbloem, de violier
- şecere** *zn.* de stamboom
- şef** *zn.* de chef, de leider
- şefeq** *zn.* (berbang) de morgenschemering, de ochtendschemering, de dageraad
- şefqe** *zn.* de hoed, de muts, de baret
- şeftalî** *zn. plantk.* de perzik
- şeftî kirin** *ww.* (şeftî dike, şeftî bike) **1.** strepen
2. wegstrepen
- şeftûl** *bn.* krom, misvormd
- şeh** *zn.* de kam
- şehadenimêj** *zn. anat.* de wijsvinger
- şehadet I** *zn. 1.* (şahîdî) de getuigenis **2.** de geloofsbelijdenis **kelîmeyî şehadet** de geloofsbelijdenis
II *zn.* (cangorîtî) het martelaarschap, de marteldood
- şehadet anîn** *ww.* de geloofsbelijdenis afleggen
- şehadetname** *zn.* het getuigschrift, het certificaat
- şehbelot** *zn. plantk.* de kastanje
- şehbender** *zn.* ▶ şabender
- şehed** *zn.* ▶ şahid
- şehê dîk** *zn. anat.* de hanenkam
- şehê mêr** *zn. dierk.* de duizendpoot
- şehê nîkil** *zn. anat.* de hanenkam
- şehîd** *zn.* (cangorî) de martelaar
- şehîd bûn** *ww.* sneuvelen, op het slagveld omkomen
- şehîn I** *zn.* de balans, de waag
II *ww.* (bişehê) hinniken, briesen
- şehîne** *zn.* de balans, de waag
- şehlûl** *zn. dierk.* de bijeneter
- şehmar** *zn. dierk.* de duizendpoot
- şehriye** *zn.* de vermicelli
- şehwet** *zn.* de wellust, de seksuele lust, de geilheid
- şek** *zn. dierk.* de driejarige ram
- şekerok** *zn.* de cavalier, de danspartner
- şekêrt** *zn.* de bruidsschat
- şekir** *zn.* de suiker
- şekirdank** *zn.* de suikerpot
- şekirê kabik** *zn.* het suikerklontje
- şe kirin** *ww.* kammen, uitkammen
- şekirmiz** *zn. med.* de suikerziekte, de diabetes
- şekok** *zn. plantk.* de wilde peer
- şel** *bn.* (leng) mank, kreupel
- şelaf** *zn.* de vleier, de flikflooiër, de strooplikker, de kruiper
- şelafî** *zn.* de kruiperij, het strooplikken, de flikflooiërij, de vleierij
- şelafî kirin** *ww.* flikflooiën
- şelane** *zn. plantk.* de abrikoos
- şelaq** *zn.* de zweep, de rijzweep
- şelaqe** *zn. dierk.* de wouw
- şelav bûn** *ww.* overstromen
- şelifîn** *ww.* (bişelife) struikelen
- şelik** *zn.* de/het melkfilter
- şelipandin** *ww.* (bişelipîne) iemand uit de/het zadel lichten, iemands positie ondermijnen, iemand de voet lichten
- şelipîn** *ww.* (bişelipe) uitglijden, glijden, glijpen, glibberen

şelo *bn.* troebel
şelpe *zn.* de worp
şelpe kirin *ww.* werpen, gooien
şelûf I *zn. dierk.* het kuiken (*m.*)
II *bn.* (*tazî*) spiernaakt, poedelnaakt, in adamskostuum
şelwar *zn.* de pofbroek
şema *zn.* het schema, de schets
şemal *zn.* het licht
şemalk *zn.* (*çira*) de olielamp
şemamik *zn.* □ een (*de*) meloen
şemareng *zn.* het schoensmeer
şemate *zn.* het lawaai, de herrie
şembelot *zn. plantk.* de kastanje
şembelûlk *zn. plantk.* de komijn
şemirandin *ww.* (*bişemirîne*) verlaten, verzaken, in de steek laten
şemitîn *ww.* (*bişemite*) glijden, glippen, slippen
şemitk *zn.* (*şaşî*) de fout
şemitok *bn.* glad, glibberig
şemî *zn.* de zaterdag
şemkur *zn. dierk.* de gems
şempanze *zn. dierk.* de chimpansee
şemsiye *zn.* de paraplu
şemşe *zn.* de paraplu
şemûz *bn.* schrikachtig
şen *bn.* vrolijk, blij, lolliig, verheugd
şene *zn.* de hark, de eg, de dreg
şene kirin *ww.* eggen, harken, dreggen
şeng I *bn.* vrolijk, opgewekt, verheugd, blij
II *zn. plantk.* de boksbaard
şengal *zn. plantk.* (*qizban*) de gomboom
şengebî *zn.* ▶ *bîşeng*
şenş *zn.* de kans
şepal I *1. zn. dierk.* de leeuwin *2. bn.* (*rind*) knap, mooi
II *zn.* het platteland, de landstreek
şepane *zn.* de houten ploeg
şepane kirin *ww.* (*met een houten ploeg*) ploegen
şepik *zn.* het hemd, het overhemd
şepilandin *ww.* (*bişepilîne*) *1.* zijn mond voorbijpraten, zich iets laten ontvallen *2.* stukmaken, kapotmaken

şepilk *zn. anat.* het schouderblad
şeple *zn. med.* de verlamming
şeplor *zn. med.* de (*jeukende*) puistjes
şepne *zn. 1.* (*şene*) de hark, de eg, de dreg *2.* (*şepane*) de ploeg
şepol *zn.* de golf
şeq I *zn. anat.* het been
II *zn.* (*alî*) de richting, de zij, de zijde, de kant
şeqam *zn. 1.* (*şilpax*) de klap, de mep *2.* (*kolan*) de laan, de doorgangsweg
şeqebeqe [helemaal in flarden]
şeqebeqe bûn *ww.* vermorzeld worden, vergruisd worden, verbrijzeld worden
şeqebeqe kirin *ww.* vermorzelen, vergruizen, verbrijzelen, helemaal stuk maken
şeqitandin *ww.* (*bişeqitîne*) losbreken, verbreken, afrukken
şeqitîn *ww.* (*bişeqite*) losgebroken worden
şeqizî *bn. 1.* verbaasd, versteld, verbijsterd *2.* zwak, machteloos
şeqî *bn.* zwak, machteloos
şeqlîşa *zn.* ▶ *berxwêr*
şer *zn. 1.* de oorlog **Şêrê Cîhanê ya Duwemîn** de Tweede Wereldoorlog *2.* de strijd *3.* het gevecht, de ruzie
şerbet *zn.* de sorbet, het suikerwater
şerbik *zn.* het waterkruikje
şerde *zn.* de opvoeding
şereb *zn.* (*mey*) de wijn
şeref *zn.* (*rûmet*) de eer, de ere
şerezar *bn.* verlegen, bedeesd
şerê azadiyê *zn.* de bevrijdingsoorlog
şerîf *bn.* eervol
şerîk *zn. 1.* de partner, de mede-eigenaar, de deelgenoot *2.* de medeplichtige
şerîn *ww.* (*bişeride*) ontkennen, loochenen
şerkar *zn.* de vechter, de ruziemaker
şer kirin *ww. 1.* oorlog voeren *2.* strijden *3.* vechten
şerm *1. zn.* de schaamte, de schande, het schaamtegevoel *2. bn.* schandalig, schandelijk
şermahî *zn.* de schaamte, de schande, het schaamtegevoel

şermende *bn.* verlegen, bedeesd
şermezar bûn *ww.* zich schamen, zich schamen over
şermezar kirin *ww.* afkeuren, bekritisieren, veroordelen
şermî *zn.* de schaamte
şermînok *zn. plantk.* het kruidje-roer-mij-niet
şermker *bn.* verlegen, bedeesd
şerm kirin *ww.* zich schamen
şermok *bn.* verlegen, bedeesd
şerm revandin *ww.* zijn schaamtegevoel verliezen
şermşkîn *zn.* het zijn schaamtegevoel verliezen
şermut *zn.* de klos, de spoel
şeroyî *bn.* strijdbaar
şerpeze *bn.* [heel arm], armoedig
şerpeze bûn *ww.* arm worden
şerpezeyî *zn.* de ellende, de misère
şerpî *zn.* de hoofddoek
şert I *zn.* (merc) de voorwaarde, het voorbehoud
II *zn.* de weddenschap
şertanî *zn.* de weddenschap
şertdar *bn.* voorwaardelijk
şert girtin *ww.* wedden om, verwedden
şertik *zn.* 1. het raadsel 2. de weddenschap 3. *anat.* het vorkbeen
şertik girtin *ww.* wedden om
şervan *zn.* de krijger, de strijder
şestper *zn. plantk.* het afrikaantje
şeş *telw.* zes
şeşagir *zn.* het pistool, de revolver
şeşar *zn.* het pistool, de revolver
şeşderb *zn.* het pistool, de revolver
şeşem *rangtelw.* zesde
şeşemîn *rangtelw.* zesde
şeşgoşe 1. *zn.* de zeshoek 2. *bn.* zeshoekig
şeşik 1. *zn.* de zeshoek 2. *bn.* zeshoekig
şeşt *telw.* zestig
şet *bn.* (dîn) gek, krankzinnig
şetat *zn. med.* (şaş) de schele
şetitandin *ww.* (bişetitîne) vergruizen, vermorzelen, helemaal stuk maken
şetrenc *zn.* het schaakspel

şetrenc lîstin *ww.* schaken
şev *zn.* de nacht
şeva borî *zn.* de vorige nacht
şeva çûyî *zn.* de vorige nacht
şeva dîn *zn.* de vorige nacht
Şev baş! *utr.* Goedenacht!
şevbêhn *zn. plantk.* de muurbloem, de violier
şevborî *zn.* het overnachten, het doorbrengen van de nacht
şevbuhêrk *zn.* het overnachten, het doorbrengen van de nacht
şevçira *zn. dierk.* de vuurvlieg
şevçirax *zn.* het nachtlampje
şevger *zn.* 1. *med.* de slaapwandelaar 2. *dierk.* de leguaan, de kambahagedis
şevgeş *zn. plantk.* de nachtschone
şevgur *bn.* schemerachtig, schemerdonker, schemerig
şevkor *zn. med.* de nachtblinde
şevkorî *zn. med.* de nachtblindheid
şevreşî *zn. med.* de nachtblindheid
şevreşk *zn.* het spook, de geest
şevrevînk *zn. dierk.* de vleermuis
şevşevik *zn. dierk.* de vleermuis
Şev xweş! *utr.* Goedenacht!
şewal *zn.* şewal (*de tiende maand van de islamitische jaartelling*)
şewane *zn.* het vers, de versregel
şewat *zn.* 1. (agir) het vuur 2. (germî) de warmte 3. *med.* (êş) het zeer, de pijn **dilşewat** het hartzeer
şewate(k) *zn.* de brandstof
şewb *zn. med.* de infectieziekte, de besmettelijke ziekte
şewibîn *ww.* (bişewibe) uitdrogen, verdorren
şewirîn *ww.* (bişewire) ▶ şêwirîn
şewişandin *ww.* (bişewişîne) 1. laten wankelen, laten struikelen 2. *fig.* verbazen, verrassen
şewişîn *ww.* (bişewişe) 1. wankelen, struikelen 2. verbaasd zijn
şewitandin *ww.* (bişewitîne) 1. branden, verbranden 2. (xanî şewitandin) in brand steken 3. (mirî şewitandin) cremeren
şewitîn *ww.* (bişewite) 1. branden, fikken 2. (xwarin şewitîn) aanbranden

şewît *zn. plantk.* de tuinkers
şewk *zn.* het vistuig, het visnet
şewl **I** *zn.* (şewq) het licht
II *zn.* het akkerland tussen de heuvels
şewq *zn.* het licht
şewq dan *ww.* licht geven
şewqe *zn.* de hoed, de muts, de baret
şewr *zn.* de inlichting
şewş *bn.* (şewt) scheef, schuin
şewşî bûn *ww.* wankelen, struikelen
şexis *zn.* de persoon, het individu
şexs *zn.* de persoon, het individu
şexsiyet *zn.* de/het personage, de personaliteit
şexsî *bn.* privé, persoonlijk
şexte *zn.* de rijp, de ijzel
şeyda *bn.* verliefd
şeyîn *ww.* (bişeyî) hinniken, briesen
şeypûr *zn.* 1. de buis, de leiding 2. *muz.* de trompet
şeypûrjen *zn.* de trompettist, de hoornblazer, de hoornist
şeytan *zn.* de duivel, de demon, de satan
şeytanî *zn.* het kattenkwaad, de poets
şeytanî bûn *ww.* een natte droom hebben
şeytanok *zn.* 1. *dierk.* de slak 2. *anat.* het slakkenhuis
şeytanqûnî *zn.* het spook
şê *zn.* het hinniken, het briesen
şêandin *ww.* (dişêyîne, bişêyîne) hinniken, briesen
şêfelet *zn. plantk.* de kapperstruik
şêlandin *ww.* (bişêlîne) 1. (dizîn) roven, stelen, beroven
2. (tazî kirin) uitkleden, uitdoen
şêlav **I** *zn.* de overstroming
II *zn. anat.* de pancreas
şêlig *zn.* het salvo
şêlim *zn. plantk.* (silq) de koolraap, de knol, de raap
şêlîn *ww.* 1. (xwe tazî kirin) zich uitkleden, zijn kleren uittrekken 2. beroofd worden
şêlo *bn.* troebel, onzuiver
şêlo bûn *ww.* troebel worden
şêlo kirin *ww.* troebel maken, vertroebelen
şêlotî *zn.* de vertroebeling
şêloyî *zn.* de vertroebeling

şêmî *zn. plantk.* de framboos
şêmûg *zn.* de drempel, de dorpel
şên *bn.* (şa) vrolijk, blij, lolliq, opgewekt, verheugd, opgeruimd
şênahî *zn.* het feest, de feestelijkheid
şênber *bn.* concreet, tastbaar
şên bûn *ww.* opleven, opgroeien, opkikkeren, opfleuren, opfrissen
şênî *zn.* 1. (ajawe) de menigte, de massa, de drom
2. (şênahî) het feest, het festival 3. (tax) de wijk, de buurt
şên kirin *ww.* 1. opfleuren, opmonteren
2. verlevendigen, doen opleven, verfrissen, verkwikken
şêr **1.** *zn. dierk.* de leeuw 2. *bn.* dapper, moedig, flink, onbevreesd, kordaat, kranig
şêrevan *zn.* de leeuwentemmer
şêrê derya *zn. dierk.* de zeeleeuw, de zeehond, de zeerob
şêrîn *bn.* 1. zoet, zoetig 2. (ji bo xwarin) lekker, smakelijk 3. (xoş) aangenaam, plezierig, gezellig 4. (ji bo mirov) lief, aardig, vriendelijk
şêrînî *zn.* de zoetigheid, de zoetheid
şêrîn kirin *ww.* verzoeten, veraangenen
şêrpence *zn.* 1. *plantk.* de vrouwenmantel 2. *med.* de karbonkel, de negenoog, de puist 3. *anat.* de leeuwenklauw
şêrt *zn.* het sneetje, de plak, het stuk
şêrt kirin *ww.* snijden, in stukjes snijden/delen
şêst *telw.* zestig
şêstem *rangtelw.* zestigste
şêstper *zn. plantk.* het afrikaantje
şêt *bn.* (dîn) gek, krankzinnig, waanzinnig
şêtî *zn.* de gekheid, de krankzinnigheid, de waanzinnigheid
şêwaz *zn.* de methode, de stijl, de manier
şêwe *zn.* (zarava) het dialect, de streektaal, de tongval
şêwir *zn.* de inlichting, de informatie
şêwirîn *ww.* (bişêwire) 1. raadplegen, consulteren, om raad vragen, informeren 2. overleggen, beraadslagen, beraden
şewirtin *ww.* (bişêwire) raadplegen, consulteren

şêwî *bn.* dom, onnozel, stom
şêwr *zn.* de inlichting, de informatie
şêx *zn.* de leider van een sekte, de leider van een islamitische monniken orde, de sjeik
şêz *zn. dierk.* de teek
şib *zn.* de gelijkenis, de overeenkomst
şibak *zn.* het luchtgat
şibandin *ww.* (bişebîne) iets laten lijken op
şibhe *zn.* (şik) de twijfel, de verdenking, de scepsis, de achterdocht, de argwaan, het vermoeden
şibîn *ww.* (bişibe) lijken op, gelijken op
şidandin *ww.* (bişidîne) 1. persen, samenpersen, aandrukken, drukken **xwe şidandin** zich spannen
 2. vastbinden, binden
şidîn 1. *ww.* (bişide) samentrekken, spannen 2. *zn.* de spanning
şifa *zn.* de genezing, de heling, het beter worden
şifa dîtîn *ww.* beter worden, zich herstellen, weer gezond worden, genezen
şifre *zn.* 1. de code 2. (şifrenivîs) het geheimschrift
şiftû *zn. plantk.* de watermeloen
şihîn *zn.* de balans, de waag
şîr *zn.* het gedicht, het vers
şijik *zn.* het grof zand
şijî *zn.* (rêm) de etter, de/het pus
şik *zn.* (şibhe) de twijfel, de verdenking, het vermoeden, de scepsis, de achterdocht, de argwaan **bêşik** ongetwijfeld, zonder twijfel **bişik** onzeker, twijfelachtig, onbeslist
şikandin *ww.* (bişikîne) 1. breken, afbreken, verbreken, stukmaken 2. (xatir şikandin) kwetsen, krenken
 3. (hêz şikandin) verzwakken
şikayet *zn.* (gîlî) de klacht
şik birin *ww.* verdenken, wantrouwen, vermoeden
şikdar *bn.* achterdochtig, sceptisch
şikdar bûn *ww.* verdenken, wantrouwen, vermoeden, achterdocht koesteren
şikeft *zn.* de grot, het hol, de spelonk
şikelik *zn.* het aardewerk
şikestin *ww.* (bişkê) breken, kapotgaan, stukgaan
şikestî *bn.* gebroken, stuk, kapot

şikev *zn.* het vaatje
şikevik *zn.* het aardewerk, de kruik, de pot
şikêrandin *ww.* (bişkêrine) ▶ şikandin
şikêr *zn.* de kloof, het klif, het ravijn
şikil *zn.* de vorm, de wijs, de wijze
şikilandin *ww.* (bişikilîne) vormen, een vorm geven
şikir *zn.* de dank
şikir kirin *ww.* danken, prijzen, dankbaar zijn, (God) loven en prijzen
şikîn *ww.* (bişike) breken, kapotgaan, stukgaan
şik kirin *ww.* verdenken, wantrouwen, vermoeden
şikl *zn.* de vorm, de wijs, de wijze
şil *bn.* nat, nattig
şilêl I *zn. plantk.* de rogge
 II *zn.* de bol zijde
şilêr *zn. plantk.* 1. (lale) de tulp 2. (sosin) de lelie
şilf *bn.* naakt, bloot, ongekleed, poedelnaakt
şilfik *zn.* (kêrik) het zakmes, het pennenmes
şilî *zn.* 1. (baran) de regen 2. de nattigheid, het nat
şilî barîn *ww.* regenen
şil kirin *ww.* nat maken, bevochtigen, besprenkelen
şiloke *zn.* de motregen
şilop *zn.* (şeliki) de oogkorst (*gedroogd vocht uit het oog*)
şilûq *bn.* rommelig, wanordelijk, ongeordend, verward, [door elkaar], dooreen
şilûr *zn.* de rozijn
şilxe *zn.* (bars) de zwerm
şima I *pers.vnw., Z.* jullie
 II *zn.* de/het was, de/het bijenwas
şimadank *zn.* de kandelaar, de kaarsenhouder
şimaşe *zn.* de (*christelijke*) geestelijke
şimendifer *zn.* de trein
şimik *zn.* de pantoffel, de slof, de muil, de slipper
şimpanze *zn. dierk.* de chimpansee
şimşad *zn. plantk.* het bukshout
şimşal *zn.* de blokfluit, de schalmey
şimşat *zn.* de vorm, de stijl, de versie
şimşatî *bn.* welgevormd
şimşirî *zn. plantk.* de gladiool
şimşîr *zn. plantk.* het bukshout
şincû *zn. plantk.* de lijsterbes

- şipne** *zn.* de hark, de eg
- şiqam** *zn.* 1. (şîlpax) de klap, de mep 2. (kolan) de laan, de doorgangsweg
- şiqap** *bn.* (leng) mank, kreupel
- şîr** *zn.* het klateren
- şîrb** *zn. plantk.* de lariks, de lork
- şîreşîr** *zn.* het klateren
- şîretker** *zn.* de raadgever, de adviseur
- şîrêz** *zn.* de lijm
- şîrim** *zn. anat.* de slag tanden
- şîringe** *zn.* de spuit, het injectiespuitje
- şîringîn** *ww.* (bişîringe) een klapperend geluid maken
- şîrîk** *zn.* (pardar) de partner, de mede-eigenaar, de deelgenoot
- şîrînek** *zn.* de groef, de sponning, de goot
- şîrît** *zn.* de band, de bies, het boordsel
- şîrjav** *bn., bijw.* waardig, verdienstelijk
- şîrmap** *zn.* (şîlpax) de klap, de mep
- şîrn** *zn. anat.* de slag tanden
- şît** *zn.* (tişt) het voorwerp, het object, het ding
- şîtexilîn** *ww.* (biştexile) praten, spreken
- şîtil** *zn.* (fidan) de stek, de scheut, de spruit
- şîtilandin** *ww.* (bişîtilîne) stekken, planten
- şîtî** *zn.* de gelijkenis, de overeenkomst
- şîûr** *zn.* (hiş) het besef, het bewustzijn, het zelfbewustzijn
- şîv** *zn.* 1. de twijg, de teen 2. de stok
- şîvan** *zn.* de herder
- şîvandilke** *zn. dierk.* de huismus
- şîverê** *zn.* (kapan) het paadje, de steeg
- şîvêle** *zn.* het paadje, de steeg
- şîvik** *zn.* het stokje
- şîvir** *zn. dierk.* het hert
- şîvîle** *zn.* het paadje, de steeg
- şîvtî** *zn. plantk.* de watermeloen
- şîwît** *zn. plantk.* de tuinkers
- şîxab** *zn.* de boor, de boormachine
- şîxul** *zn.* (kar) het werk, de arbeid
- şîxulandin** *ww.* (bişîxulîne) laten werken
- şîxulîn** *ww.* (bişîxule) werken, arbeiden
- şîxulkar** *zn.* de arbeider, de werker
- şîxulker** *zn.* de arbeider, de werker
- şîxul kirin** *ww.* werken, arbeiden
- şîyandin** *ww.* (bişîne) 1. sturen, opsturen, toesturen, verzenden, zenden, toezenden, opzenden 2. (pere) sturen, overmaken
- şîyar** 1. *bn.* wakker 2. [op de hoogte]
- şîyar bûn** *ww.* wakker worden, ontwaken
- şîyar kirin** *ww.* 1. wakker maken, wekken 2. wakker schudden, op de hoogte brengen
- şî** *zn.* de echtgenoot, de man
- şîh** *zn. dierk.* de reiger
- Şî'î** 1. *zn.* de sjiit 2. *bn.* sjiitisch
- şîk** *bn.* 1. chic 2. stijlvol, bevallig, keurig, knap
- şîkayet** *zn.* de klacht
- şîke** *zn.* het schijngevecht
- şîlan** *zn. plantk.* 1. de bottel, de rozenbottel 2. de hondstroos
- şîlav** *zn.* het vruchtensap
- şîle** *zn.* ▶ şîre
- şîlek** *zn. plantk.* de aardbei
- şîlmaq** *zn.* 1. de klap, de mep, de veeg 2. (şelikî) de oogkorst (*gedroogd vocht uit het oog*)
- şîlo** *bn.* troebel, onzuiver
- şîlpax** *zn.* de klap, de mep, de veeg
- şîlpax kirin** *ww.* iemand een draai om zijn oren geven
- şîn I** *zn.* de rouw
- II** *bn.* (rengê sîn) blauw
- şînax** *zn.* het vorkbeen (*van vogels*)
- şînboz** 1. *bn.* roodbruin 2. *zn.* het roodbruine paard
- şîndamar** *zn. anat.* de hoofdader, de ader
- şîndar** *bn.* verdrietig, bedroefd, bedrukt, droevig, treurig
- şîn girêdan** *ww.* rouwen, treuren
- şînik** *zn. med.* (sorik) de mazelen
- şînî** *zn.* de rouw
- şîn kirin** *ww.* rouwen, treuren
- şînok** [in rouw], [rouw hebbend]
- şîp I** *zn.* (rejgeh) de waterval, de cascade
- II** *zn.* (dwêl) het leren touw
- şîpane** *zn.* (şêmuğ) de drempel, de dorpel
- şîr** *zn.* de melk **ji şîr bîrîn** geen borstvoeding meer geven, spenen

şíranî *zn.* 1. het toetje, het dessert, het nagerecht

2. de beloning (*voor goed nieuws*)

şírbira *zn.* de zoogbroer

şírbrinc *zn.* de rijstpudding, de rijstpap, de rijstebrij

şírden *zn. anat.* de lebmaag

şíre *zn.* 1. het (*zoete*) vruchtensap 2. het plantensap

şíret I *zn.* (pend) de raad, het advies

II *zn.* 1. (şerut) de vechter, de ruziemaker 2. (gunehker) de zondaar

şíret dan *ww.* advies geven, raad geven, aanraden

şíretgêr *zn.* de raadgever, de adviseur

şíret girtin *ww.* advies krijgen

şírêz *zn.* de lijm

şírêzinî *bn.* kleverig, klef

şírêz kirin *ww.* lijmen

şírhe *zn.* (çeper) het hek, de haag

şírhelal *bn.* betrouwbaar, fatsoenlijk

şírheram *bn.* karakterloos, corrupt

şíríkî *bn.* paars, purperkleurig

şírî *bn.* melkwit

şírîn *bn.* 1. zoet, zoetig 2. (delal) lief, aardig, knap, snoezig

şírînî *zn.* de zoetheid, de zoetigheid

şírîn kirin *ww.* verzoeten, zoet maken

şírînmeh *zn.* de wittebroodsweken

şírînsaho *zn. dierk.* de reiger

şírînútal *zn. plantk.* de belladonna, de wolfskers

şírket *zn.* de vennootschap, de compagnie

şírmar *zn. plantk.* de wolfsmelk

şírmêj *zn.* de zuigeling, de baby, de jonggeborene

şírove *zn.* 1. de interpretatie, de/het commentaar 2. (rave) de verklaring, de uitleg

şírove kirin *ww.* 1. becommentariëren, interpreteren 2. uitleggen, verklaren, toelichten, verhelderen, ophelderen, verduidelijken, uiteenzetten

şírqîn *ww.* (bişírqe) bliksemen

şírşírok *zn. plantk.* het wrattenkruid, de tuinwolfsmelk

şís *zn.* de spies, het braadspit

şísman *bn.* (qeleq) dik, gezet, corpulent

şív I *zn.* (şamî) het diner, het avondeten, het souper

II *zn.*, S. (şúv) het onbebouwd laten, het braak laten liggen

şívere *zn.* het paadje

şíwe *zn.* (zarava) het dialect, de streektaal

şíwen *zn.* (şín) de rouw

şíwet *zn.* de uitspraak

şíwet kirin *ww.* uitspreken

şkandin *ww.* (bişkîne) 1. breken, afbreken, verbreken, stukmaken 2. (xatir) kwetsen, krenken 3. (hêz) verzwakken

şkelik *zn.* het aardewerk

şkeste *zn.* 1. de uitval, de rommel, het uitschot 2. de nederlaag

şkeste xwarin *ww.* verslagen worden

şkestin *ww.* (bişike) ▶ şikîn

şkestî *bn.* gebroken, stuk, kapot

şkeva *zn.* het flensje, het wentelteeffe

şkêrandin *ww.* (bişkêrîne) ▶ şikandin

şkêr *zn.* de rommel, de prullen, de prullaria

şkêvlatok *zn.* 1. het schaaldier 2. *dierk.* (kûsî) de schildpad

şkîn *ww.* (bişkê) breken, stukgaan, kapotgaan

şobe *zn. med.* de griep

şofar *zn.* 1. de geheim agent, de spion 2. de onruststoker, de onrustzaaier, de opruier, de ophitser, de stoker

şofêr *zn.* de chauffeur

şok I *zn.* de shock

II *zn.* (gezo) het manna

şoleke *zn.* (heqîv) de zadeltas, de zadeltzak

şolik *zn.* de pap, de brij

şom *bn.* [ongeluk brengend], rampzalig

şonik *zn.* het slaghout (*als werktuig*)

şop I *zn.* (rêç) het spoor

II *zn.* het plukken

şop ajotin *ww.* opsporen

şopgerên *zn.* de padvinder, de verkennen

şopgerîn *ww.* speuren, spoorzoeken

şop hiştin *ww.* een spoor achterlaten

şop kirin *ww.* plukken

şor I *bn.* (xwêyîn) gezouten

II *zn.* (peyîv) de praat, het woord, de uitlating, de opmerking

III *bn.* (çevt) schuin, scheef, gebogen
 IV *zn.* (tevlilhevî) de wanordelijkheid, het oproer, de onlust, de oploop, de rel
şorav *zn.* het zoute water
şorayî *zn.* het zoutgehalte, de ziltigheid
şorbe *zn.* de soep **şorbeya nîska** de linzensoep
şorebî *zn.* *plantk.* de treurwilg
şoreş *zn.* 1. de revolutie 2. (serhildan) de opstand 3. (şer) de oorlog
şoreşger *zn.* de revolutionair
şoreşvan *zn.* de revolutionair
şorewî *zn.* de socialist
şorezar *zn.* 1. □ de plaats waar de dieren zoutsteen likken 2. de zoutmijn
şor kirin I *ww.* (xwê kirin) zout toevoegen, verzouten
 II *ww.* (qise kirin) praten, spreken
şort *zn.* de/het schort, het broekje
şorte *zn.* de politie, de agent
şoşe *zn.* (papûr) de grindweg, de landweg, de zandweg
şoven *bn.* chauvinistisch
şovenist 1. *bn.* chauvinistisch 2. *zn.* de chauvinist
şovenîzm *zn.* het chauvinisme
şow *zn.* de show
şowm [ongeluk brengend]
şowmî *zn.* (yom) het ongeluk, de tegenslag
şox *bn.* 1. koket 2. (şen) vrolijk, opgewekt, geamuseerd
ştexalî *zn.* de praat
şube *zn.* (liq) de afdeling, het bureau, het bijkantoor, het agentschap, het hulpkantoor, het rayon
şukur *zn.* de dank
şund *zn.* 1. (cîh) de plaats, de plek 2. de schuilplaats 3. (şop) het spoor
şunda *bijw.* 1. achter, achterop, achterom, achteraan 2. achteraf, daarna **bi şunda** achteraf, daarna
şunda avêtin *ww.* verzetten
şunda çûn *ww.* achteruitgaan, teruggaan
şunda girtin *ww.* 1. terugkrijgen, terugnemen 2. intrekken, terugtrekken
şunda hatin *ww.* terugkomen, terugkeren
şunda hiştin *ww.* achterlaten
şunda kişandin *ww.* terugtrekken, intrekken **xwe şunda kişandin** zich terugtrekken

şunda man *ww.* 1. achterblijven 2. achterlopen
şunda revîn *ww.* teruggaan, terugkeren
şunda şandin *ww.* terugsturen, terugzenden, retourneren
şunda veğerandin *ww.* weigeren, terugsturen, terugzenden
şunda veğerîn *ww.* terugkeren, teruggaan, weerkeren
şunda xwastin *ww.* teruggeisen, opvragen, opeisen
şun de *bijw.* ► şunda
şund girtin *ww.* 1. plaatsnemen 2. (kirîn) grond kopen, bouwgrond kopen
şundwar *zn.* de plaats, de plek, de woonplaats
şuret *bn.* sierlijk, decoratief
şuretî *zn.* de versiering, de decoratie
şureyî *zn.* de schande, de schaamte
şuştin *ww.* (dişo, bişo) 1. wassen 2. (serê xwe şuştin) zich wassen, een bad nemen, douchen **xwe şuştin** zich wassen, een bad nemen 3. (serê kesek şuştin) baden, een bad geven
şuve *bijw.* (şunda) achter, achterop, achteraan
şuwan *zn.*, S. de herder
şuxul *zn.* (kar) het werk, de arbeid **bêşuxul** werkloos
şuxulîn *ww.* (bişixule) werken, arbeiden
şuxul kirin *ww.* werken, arbeiden
şû *zn.* de echtgenoot, de man
şûbira *zn.* (tî) de schoonbroer
şûjin *zn.* de paknaald
şûk *zn.* het vistuig, het visnet
şû kirin *ww.* (vrouw) trouwen
şûl I *zn.* (kar) het werk, de arbeid
 II *zn.* *dierk.*, S. de/het ree
 III *zn.* de mand
şûlik *zn.* 1. (şivik) het takje, de twijg 2. de zweep, de rijzweep
şûn *zn.* (cîh) de plaats, de plek
şûnd *zn.* ► şund
şûnda *bijw.* 1. achter, achterop, achterom, achteraan 2. achteraf, daarna **bi şûnda** achteraf, daarna
şûnik *zn.* het slaghout (*als werktuig*)
şûnwar *zn.* de woonplaats, de woonplek
şûr I *zn.* het zwaard, de sabel, de degen
 II *bn.* (çevt) scheef, schuin, gebogen

şûranin *ww.* (bişûrine) druppelen, klaterend stromen

şûre *zn.* (çeper) het hek, de heg, de haag

şûreşûr *zn.* het klateren

şûreşûr kirin *ww.* klateren

şûr girêdan *ww.* het zwaard omgorden

şûrîn *ww.* (bişûre) klateren

şûr kirin *ww.* neersabelen

şûrrik *zn.* (çirtik) de groef, de sponning

şûşe *zn.* 1. de fles 2. het glas

şûştin *ww.* (bişû) wassen

şût I *bn.* 1. kegelvormig, conisch 2. puntig, scherp

II 1. *bn.* slim, listig, sluw, gevat 2. *zn.* de slimmerd, de gladjanus

şûtik I *zn.* de conus, de kegel

II *zn.* de riem

şûtî *zn. plantk.* (zebeş) de watermeloen

şûve *bijw.* 1. achter, achterop, achterom, achteraan

2. achteraf, daarna **bi şûve** achteraf, daarna

şûv kirin *ww.* braak laten liggen

şûx *bn.* 1. koket 2. (şen) vrolijk, opgewekt, geamuseerd

şyar *bn.* wakker

T

t *zn.* de t (*de 24e letter van het Koerdische alfabet*)

ta **I** *zn.* de draad, het touw

II *zn.* de vouw **duta kirin** tweevoudig maken

III *voegw.* (heta) tot, [tot aan], zodat, totdat, voor

IV *zn. med.* **1.** (tan) de malaria **2.** (şewat) de hoge lichaamstemperatuur

taarûz *zn.* (êriş) de aanval

taasub *zn.* het fanatisme

taban *zn.* de cilinder, de rol

tabiet *zn.* (xweza) de natuur

tabi'î *bn.* (xwezayî) natuurlijk

tabir *zn.* de malariagenezes

tabiyet *zn.* **1.** de nationaliteit **2.** (xû) het karakter, de aard, de geaardheid

tabîr *zn.* (biwêj) het gezegde, de bewoording, de zegswijze, de uitdrukking

tablêt *zn.* de/het tablet, de pastille

tablo *zn.* het schilderij

tabû *zn.* het taboe

tabûr *zn.* het bataljon

tabûre *zn.* de kruk, het stoeltje

tabût *zn.* (darbest) de doods-kist, de lijk-kist

tac *zn.* de kroon

taca roê *zn. astron.* de zonnegordel

tacik *zn.* het bord, de schotel, de schaal

tacir *zn.* de handelaar, de koopman, de zakenman

tada *zn.* (şkence) de marteling, de foltering, de pijniging

tadar *zn. plantk.* de eucalyptus

tadayî *zn.* (şkence) de marteling, de foltering, de pijniging

tadayî kirin *ww.* martelen, folteren, pijnigen

taf *bijw.* **1.** meteen, gelijk, direct, terstond
2. onverwachts, plotseling

taharet *zn.* de rituele reiniging

tahsîldar *zn.* de incasseerder, de invorderaar

taht *zn.* de rots

tajî *zn. dierk.* de jachthond, de windhond, de bloedhond, de hazewind

takekes *zn.* de persoon, het individu, de enkeling

taksî *zn.* de taxi

tal **I** *bn.* lelijk

II *bn.* **1.** (vala) leeg, hol **2.** (bêkar) werkloos

III *bn.* (tehl) bitter

IV *zn. anat.* (fatreşk) de milt

talán *zn.* (nijd) de plundering, de roof

talánî *zn.* de plundering

talán kirin *ww.* plunderen, beroven, roven

talde **1.** *bn.* afgelegen **2.** *zn.* de luwte

talesêv *zn.* **1.** de gedroogde appel **2.** de bittere appel

talik *bn.* bitter

talî **I** *zn.* **1.** (valahî) de leegte, de holte, de lacune
2. (bêkarî) de werkloosheid

II *zn.* de bitterheid

III *zn. plantk.* het duizendguldenkruid

IV *bn., bijw.* secundair, bijkomstig

talîh *zn.* de kans, het geluk, het buitenkansje, de bof

talîjarî *zn. plantk.* de aloë, de agave

talî kirin *ww.* (vala kirin) leegmaken, afladen, ledigen

talîm *zn.* de opleiding

talîmat *zn.* het voorschrift, de instructie, het reglement

talîmatname *zn.* het instructieboek, het reglement

talîşk *zn. plantk.* **1.** de andijvie **2.** de lupine

talsêv *zn.* **1.** de gedroogde appel **2.** de bittere appel

talûke **1.** *bn.* gevaarlijk **2.** *zn.* het gevaar, het onraad

tam **I** *bn., bijw.* (gişk) geheel, heel, compleet, volledig, volkomen, helemaal

II *zn.* **1.** (çêj) de smaak **2.** het genot

taman *zn.* (lûl) het enten
tamandin *ww.* (bitamîne) enten
taman kirin *ww.* enten
tamdar *bn.* lekker
tamêsk *zn. med.* de koortsuitslag
tamijandin *ww.* (bitamijîne) 1. fascineren, charmeren, verrukken 2. aanlokken, aantrekken, bekoren
tamik *zn.* het lokaas
tamîr *zn.* de reparatie, het herstel
tamîr bûn *ww.* gerepareerd worden
tamîr kirin *ww.* repareren, herstellen
tamîrxane *zn.* de reparatiewerkplaats
tam kirin *ww.* (de *smaak*) proeven
tamûşk *zn. med.* de koortsuitslag
tamxweş *bn.* lekker
tamzêr *zn.* het vergulden
tamzêr kirin *ww.* vergulden
tamzîv *zn.* het verzilveren
tamzîv kirin *ww.* verzilveren
tan I *zn. med.* de malaria
 II *zn.* (çît) het hek
 III *zn.* (tandan) de duw, de zet, de stoot, de por
tancî *zn. plantk.* de windhond
tancîk *zn. plantk.* het bloemblad
tancî pêxember *zn. dierk.* de wandelende tak
tandan *ww.* (tan dide, tan de) duwen, aanduwen, stoten, porren
tane *zn.* 1. (genim) de korrel 2. (heb) het stuk
tanî *zn.* de malarialijder
tank *zn. mil.* de tank
tan ketin *ww.* malaria hebben
tankêr *zn.* de tanker
tansiyon *zn. med.* de bloeddruk
tan xistin *ww.* woest maken, zeer boos maken
tapik I *zn.* (dafik) de val, de valstrik, de hinderlaag, de klem
 II *zn.* de top
tapika serî *zn. anat.* de hersenpan, de schedel
tapir *zn.* het jachtgeweer
tapo *zn.* □ de eigendomsakte van land afgegeven door het kadaster

tapû *zn.* □ de eigendomsakte van land afgegeven door het kadaster
taq *zn.* 1. de boog, het overwelfsel 2. de nis 3. de loopplank, het gangboord
taqet *zn.* de kracht, de energie
taqim *zn.* het team, de ploeg, de groep
taqî *zn.* de toets, de test
taqî kirin *ww.* (ceribandin) proberen, ervaren, toetsen, experimenteren, ondervinden
taqîtenya *bn.* alleen, eenzaam
tar I *zn.* (lîs) de stok, de roest (*van kippen*)
 II *zn. plantk.* (şêlim) de koolraap, de raap, de knol
 III *zn.* (cencer) de hoepel, de ring
tarac *zn.* de plundering
tar bûn *ww.* (*kippen*) op stok gaan, (*vogel*) op een tak gaan zitten
tarêt *zn.* de rituele reiniging
tarî *bn.* donker, duister
tarî bûn *ww.* donker worden, verduisteren
tarîf *zn.* de beschrijving, de verklaring, de definitie
tarîfe *zn.* het tarief, de tarieflijst
tarîf kirin *ww.* beschrijven, omschrijven, definiëren, uiteenzetten, onder woorden brengen
tarîgan *zn. plantk.* de rogge
tarîgewrik 1. *bn.* schemerachtig, schemerig, schemerdonker 2. *zn.* de avondschemering, het halfdonker, de schemer
tarî kirin *ww.* donker maken, verduisteren
tarîqet *zn.* de sekte, de derwisjorde
tarîtî *zn.* de duisternis, het donker
tarîx *zn.* (dîrok) de geschiedenis, de historie
tarîxî *bn.* (dîrokî) historisch
tar kirin *ww.* ▶ tar bûn
tarmilandin *ww.* (bitarmilîne) verfrommelen, kreuken, verkreukelen
tarmilîn *ww.* (bitarmile) kreukelen, kreuken, schrompelen, verschrompelen
tartale *zn.* (nijd) de plundering, de roof
tarûmar 1. *bn.* rommelig, ongeordend, chaotisch, [door elkaar] 2. *zn.* de verwarde vlucht, de rumoerige troep, het zootje, het rumoer

tarûmar kirin *ww.* 1. op de vlucht drijven, totaal verslaan 2. in wanorde brengen, knoeien, rommelig maken

tarxûn *zn. plantk.* de dragon

tas *zn.* de kom, de kroes, de kelk

tasarûf *zn.* de bezuiniging, de besparing, de zuinigheid

tasa serî *zn. anat.* de hersenpan, de schedel

tasawûf *zn.* het mysticisme, de mystiek

tasawûr *zn.* de voorstelling

tasik *zn.* de kom, de kroes

taşîn *ww.* (bitaşe) 1. scheren 2. (xwe taşîn) zich scheren 3. (kevir taşîn) schaven, aansnijden, afbikken

taştê *zn.* het ontbijt **taştêya mîranî** het late ontbijt **taştêya pale** het vroege ontbijt

taştê kirin *ww.* ontbijten

taştê xwarin *ww.* ontbijten

Tatar 1. *bn.* Tataars, Tartaars, 2. *zn.* de Tataar, de Tartaar

tatbîq *zn.* 1. de toepassing, de applicatie 2. de uitvoering

tatbîqat *zn.* de oefening, de praktijk

tatbîq kirin *ww.* 1. toepassen 2. uitvoeren

tatîl *zn.* de vakantie

tav *zn.* 1. het zonlicht, de zonnestraal 2. (ro) de zon

tavan *zn.* het geschreeuw, de kreet

tavge *zn.* de waterval, de val

tavgeh *zn.* (tavîn) de zonnige plaats/plek

tavgez *zn. med.* de zonnesteek

tavik *zn.* □ de regen terwijl de zon schijnt

tavî *zn.* □ de regen terwijl de zon schijnt

taw I *zn.* de aanloop, de aanval, de uitval
II *zn.* 1. het zonlicht, de zonnestraal 2. (roj) de zon

tawan *zn.* (sûc) de schuld, het misdrijf, de misdaad

tawanbar *zn.* de beschuldiger

tawandar *zn.* de schuldige, de dader, de misdadiger

tawandin *ww.* (bitawîne) aanklagen, beschuldigen, verwijten, de schuld geven aan

tawe *zn.* de pan, de koekenpan

tawî *zn. med.* de malarialijder

tawîz *zn.* de toegeving, de tegemoetkoming, de concessie

tawîz dan *ww.* een concessie doen

tawlaw *zn.* de dandy, de fat

tawle I *zn.* de paardenstal
II *zn.* (lîstik) het triktrak

tawle lîstin *ww.* triktrakken, backgammon spelen

tawûg *zn.* (kaşe) de slee, de slede

tawûg berdan *ww.* sleeën, glijden

tawûs *zn. dierk.* de pauw

tawût *zn.* ▶ tabût

tax *zn.* (sem) de wijk, de buurt

taxe *zn.* 1. (deste) de bundel, de bos, het pak, het pakje 2. (taqim) de groep, het team 3. het perceel 4. (sem) de wijk, de buurt

taxim I *zn.* (taqim) de groep, het team
II *zn.* de pijp, de tabakspijp

taxnîk *zn.* het kleine dienblad

taxurk *zn.* de handkar

taybetî *bn.* bijzonder, speciaal, specifiek

tayê sofika *zn.* de streng, de knot

tayê şermûta *zn.* de spinnendraad

tayê textika *zn.* de klos, de spoel

tayfe *zn.* 1. de groep 2. de bemanning

tayî *zn. med.* de koorts

tayîn I *zn.* 1. de maaltijd, het maal 2. de kuch, het commiesbrood
II *zn.* 1. de benoeming, de aanstelling 2. de bepaling, de determinering, de vaststelling

tayîn kirin *ww.* 1. benoemen, aanstellen 2. bepalen, determineren, vaststellen

taze *bn.* 1. vers 2. (nû) nieuw 3. (cîwan) jong, fris, pril 4. (şîn) groen

taze kirin *ww.* verversen, hernieuwen

tazetî *zn.* de versheid

taziye *zn.* (serxweşî) het rouwbeklag

tazî *bn.* bloot, naakt, ongekled

tazî kirin *ww.* 1. uitkleden, uitdoen 2. (xwe tazî kirin) zich uitkleden, zijn kleren uittrekken 3. (şêlîn) roven, stelen

tazmix *zn.* (haveyn) de gist, de desem

te 1. *pers.vnw.* jij, je **te çî kir** wat heb jij gedaan
2. *bez.vnw.* jouw, [van jouw] **bavê te** jouw vader

teba *zn.* de staatsburger, de onderdaan

tebane *zn.* de cilinder, de rol

tebaq *zn. med.* het mond- en klauwzeer
tebat *zn.* het geduld, de verdraagzaamheid, het doorzettingsvermogen
tebatî *bn.* 1. passief 2. *gramm.* passief
tebat kirin *ww.* dulden, geduld opbrengen, gedogen
tebax *zn.* augustus
tebaxçe *zn.* het schoteltje
tebeq *zn.* het bord, de schaal, de schotel
tebeqe *zn.* de laag
tebeşîr *zn.* het krijt, het tekenkrijt
tebete *zn.* (dirêş) de priem, de els
tebitandin *ww.* (bitebitîne) geruststellen, kalmeren, stillen, bedaren
tebitî *bn.* rustig, stil, kalm
tebitîn *ww.* (bitebite) afkoelen, tot rust komen, bijkomen
tebrîq *zn.* de felicitatie, de gelukwens
tebrîq kirin *ww.* feliciteren, gelukwensen
tebûr *zn.* de hooivork
tecawuz *zn.* 1. de verkrachting, de aanranding, de schennis 2. de schending
tecawuz kirin *ww.* 1. verkrachten, aanranden, zich vergrijpen aan 2. schenden
techîzat *zn.* de uitrusting, de outillage
tecil *zn.* het uitstel
teçil kirin *ww.* uitstellen
tecribandin *ww.* (bitercibîne) proberen, ervaren, experimenteren, ondervinden
tecribe *zn.* de ervaring, de praktijk, de ondervinding, het experiment
tecribe kirin *ww.* proberen, ervaren, experimenteren, ondervinden
tecribîn *ww.* (bitercibe) proberen, ervaren, experimenteren, ondervinden
tecrît *zn.* het isolement, de isolering, de quarantaine
tecrît kirin *ww.* isoleren
tedarik *zn.* 1. de verschaffing, de voorziening 2. de voorbereiding
tedarik kirin *ww.* verschaffen, voorzien van
tedawî *zn.* de genezing, de behandeling, de heling
tedawî bûn *ww.* een kuur ondergaan

tedawî kirin *ww.* behandelen, genezen, helen
tedawul *zn.* de omloop, de circulatie, de koers, de gangbaarheid
tedbîr *zn.* de maatregel, de voorziening, de preventie
tedbîr girtin *ww.* maatregelen nemen, maatregelen treffen
tedhîş *zn.* de terreur
tedrîsat *zn.* het onderwijs, de educatie
tefandin *ww.* (bitefine) 1. (agir tefandin) blussen 2. (lemba tefandin) uitdoen
teferûat *zn.* de details
tefîn *ww.* (bitefe) 1. (agir tefîn) doven, uitdoven 2. (elektrîk tefîn) uitgaan
tefrîqe *zn.* het feuilleton
tefrîqe kirin *ww.* een feuilleton publiceren
tefsîr *zn.* de interpretatie
tefsîr bûn *ww.* geïnterpreteerd worden
tefsîr kirin *ww.* interpreteren
tefşo *zn.* de dissel, de kleine bijl
teftîk *zn.* het mohair
teftîş *zn.* (perişt) de inspectie, de supervisie, het toezicht
teftîş kirin *ww.* inspecteren
tege *zn. dierk.* de geitenbok, de bok
tegere *zn.* (asteng) de belemmering, de barrière, de barricade, de drempel, het beletsel, het obstakel, de hinder, de hindernis
tegere lê xistin *ww.* belemmeren, verhinderen, hinderen, beletten, voorkomen
teharez *zn.* de rituele reiniging
tehdît *zn.* de bedreiging, de dreiging, het dreigement
tehdît kirin *ww.* bedreigen, dreigen
teher *zn.* de manier, de stijl, de wijze
tehesîn *ww.* (bitehise) glijden, glijpen, slippen, uitglijden, glibberen
tehifandin *ww.* (bitefihîne) duwen, stoten, aanduwen, een zet geven
tehin *zn.* de zinspeling, de toespeling
tehisandin *ww.* (bitehisîne) laten glijden, laten glijpen, laten slippen, laten uitglijden
tehjî *zn. dierk.* de jachthond, de windhond
tehl *bn.* bitter

- tehnûsik** *zn. med.* de nekpijn
- tehqîq** *zn.* het onderzoek
- tehqîq kirin** *ww.* onderzoeken
- tehr** *bn.* groen, vers
- tehre** *zn.* de warme zomermiddag
- tehsîr** *zn.* (bandûr) de invloed, de indruk, het effect, de uitwerking, de werking
- tehsîr kirin** *ww.* beïnvloeden, ingrijpen in, inwerken
- teht** *zn.* de rots
- teibandin** *ww.* (biteibîne) moe maken, vermoeien, uitputten, afmatten
- teibîn** *ww.* (biteibe) moe zijn, uitgeput zijn, oververmoeid zijn
- tejî** *bn.* vol
- tek** **1.** *telw.* één **2.** *zn.* (yek heb) het eentje **3.** *bn.* (fer) onpaar **4.** *bn.* (bêhempa) enig, uniek
- tekandin** *ww.* (bitekîne) schudden, schokken, laten trillen
- tekane** **1.** *bn.* enig, uniek **2.** *zn. gramm.* het enkelvoud
- tekatek** [één voor één]
- tekker** *zn.* het meubel, het meubelstuk, het meubilair
- tekbîr** *zn.* □ het uitspreken van Allahoe-ekber
- tekdîr** *zn.* **1.** (azar) de reprimande, berisping **2.** (lêdan) het slaan
- tekdîr kirin** *ww.* **1.** berispen **2.** meppen, slaan
- teke** *zn. dierk.* de geitenbok, de bok
- teker** *zn.* het wiel, de band
- teker teker** [één voor één]
- teklîf** *zn.* (pêşniyar) het voorstel
- teklîf kirin** *ww.* voorstellen
- teknîk** *zn.* de techniek
- teknîkî** *bn.* technisch
- teknolojî** *zn.* de technologie
- teksîr** **I** *zn. med.* de (lichte) malaria
II *zn.* de vermeerdering
- tekstîl** *zn.* de/het textiel
- tek tûk** **1.** *bijw.* soms, [af en toe], [wel eens] **2.** *bn., bijw.* enkel, schaars
- tekyâ** *zn.* het derwisjklooster
- tekezîb** *zn.* de ontkenning, de verloochening
- tekezîb kirin** *ww.* ontkennen
- telafî** *zn.* de compensatie, de genoegdoening, het herstel
- telafî kirin** *ww.* compenseren, vergoeden, herstellen
- telan** *zn.* het terras
- tefaq** *zn.* de verstoting, de scheiding
- tefaq dan** *ww.* zijn vrouw verstoten
- tefaq I** *zn.* het schaafsel, het zaagsel, de houtwol
II *zn.* de opwinding, de opschudding, de paniek
- tefaqe** *zn.* de opwinding, de opschudding, de paniek, de drukte
- telb** *bn.* (telew) bronstig
- tele** *zn.* de visgraat, de graat
- telef bûn** *ww. fig.* doodgaan
- teleferîk** *zn.* de kabelbaan, de stoeltjeslift, de transportkabel
- telef kirin** *ww.* verspillen
- telefon** *zn.* de telefoon
- telefon kirin** *ww.* bellen, telefoneren, opbellen
- telefûz** *zn.* de uitspraak, de articulatie
- telefûz kirin** *ww.* uitspreken, articuleren
- teleks** *zn.* de telex
- telepatî** *zn.* de telepathie
- teleskop** *zn.* de telescoop
- telew** *bn.* bronstig
- telewîzyon** *zn.* de televisie
- telexraf** *zn.* de telegraaf, het telegram, de telegrafie
- telexraf kişandin** *ww.* telegraferen
- telhe** *zn.* (faq) de val, de valstrik, de hinderlaag, de klem
- telhemişk** *zn.* de muizenval
- telifandin** *ww.* (bitefilîne) verkwisten, verspillen
- telifîn** *ww. fig.* (bitelife) doodgaan
- tehqandin** *ww.* (biteliqîne) jongen
- tehqîn** *ww.* (biteliqe) jongen
- telîs** *zn.* de zak, de jutezak
- telîsm** *zn.* de talisman
- telp** *zn.* **1.** de massa, de boel, de hoop **2.** de kudde **3.** de groep
- telqîn** *zn.* de suggestie
- telwe** *zn.* het drab, de droesem, het koffiedik
- tem** *zn.* **1.** de mist, de rook **2.** *astron.* de nevel
- tema** *zn.* het thema, het onderwerp

temah *zn.* de begerigheid, de hebzucht, de inhaligheid
temahî *zn.* de hebzucht, de gierigheid
temahkar *bn.* gierig, hebzuchtig, inhalig
temam **1.** *bn.* (bêkêmanî) volledig, compleet, volslagen
2. *bn.* (amade) klaar, gereed, af **3.** *bn.* (rast) correct
4. *utr.* (Başel!) Akkoord!, Oké!, Afgesproken!, Goed!
5. *utr.* (Bes e!) Genoeg!, Punt uit!, Afgelopen!
temam kirin *ww.* **1.** (xelas kirin) afmaken, afdoen, voltooiën, uitwerken, afwerken **2.** (kirin ser) aanvullen, invullen, toevoegen
temar **I** *zn.* *anat.* de ader
II *bn.* slaperig, slaapdronken, soezerig
temarî *zn.* de slaperigheid
temartin *ww.* (bitemêre) **1.** (agir temartin) blussen
2. bedekken
temas *zn.* **1.** de aanraking **2.** de relatie, het contact, de betrekking
temas kirin *ww.* (elkaar) aanraken
temaşe **I** *zn.* het kijken, het schouwen
II *bn.* raar, vreemd
temaşegêr *zn.* de kijker, de toeschouwer
temaşeker *zn.* **1.** de waarnemer, (*m.*) de observator, (*v.*) de observatrice **2.** de kijker
temaşe kirin *ww.* **1.** kijken, toeschouwen
2. waarnemen, observeren
temaşevan *zn.* de kijker
temate *zn.* *plantk.* de tomaat
tembûr *zn.* *muz.* de tamboer
tembûrvan *zn.* de tamboerspeler
temd *zn.* **1.** het weven, de weverij **2.** het weefgetouw, de weefstoel
temeh *zn.* de waarschuwing, de vermaning
temeh kirin *ww.* waarschuwen, vermanen
temel *zn.* **1.** de basis, de ondergrond, de onderbouw
2. de basis, de oorsprong, de bron
temen *zn.* de leeftijd
temenî *zn.* **1.** de wens **2.** (şîret) het advies
temirandin *ww.* (bitemîrîne) **1.** (agir temirandin) blussen **2.** bedekken
temirîn *ww.* (bitemîre) **1.** (vemîrîn) doven, uitdoven, uitgaan **2.** (mirin) doodgaan, creperen **3.** (cemidîn)

vriezen **4.** (birîn temîrîn) verharden **5.** (tevizîn) gevoelloos worden, verdoofd worden

temizandin *ww.* (bitemizîne) solderen, lassen

temîz *bn.* (paqij) schoon, rein

temoj *zn.* *dierk.* de cicade

tempo *zn.* het tempo

temsîl *zn.* de vertegenwoordiging, de representatie

temsîl kirin *ww.* vertegenwoordigen, representeren

temûz *zn.* (tîrmeh) juli

temyîz *zn.* het beroep, het appèl, de cassatie

temyîz kirin *ww.* hoger beroep aantekenen

ten *zn.* **1.** *anat.* de huid **2.** *anat.* (laş) het lichaam **3.** (kes) de persoon

tena *bn.* alleen, eenzaam, alleenstaand

tenaf *zn.* het touw, het kabeltouw, de kabel

tenafbaz *zn.* de koorddanser, de acrobaat

tenahî *zn.* de eenzaamheid

tenaqûz *zn.* de tegenspraak, de contradictie

tenartin *ww.* (bitenêre) **1.** dekken, bedekken **2.** (*met water*) blussen

tenbîh *zn.* de waarschuwing

tencik *zn.* de pan, de kookpan

tendurust *bn.* gezond, sterk

tendurustî *zn.* de gezondheid

tendûr *zn.* de ondergrondse oven, de oven

tene *zn.* **1.** (heb) het stuk **2.** (genim) de korrel

tenefus *zn.* **1.** de ademhaling **2.** (navber) de pauze

tenefus kirin *ww.* ademen, ademhalen

teneke *zn.* het blik

tenezul *zn.* de neerbuigendheid, de minzaamheid

tenezul kirin *ww.* **1.** zich verwaardigen om **2.** zich verlagen voor een doel

tenê *bn.* alleen, eenzaam

tenê ketin *ww.* eenzaam zijn

tenê man *ww.* alleen zijn, eenzaam zijn

tenêperist *bn.* eenzellig, eenzaam, teruggetrokken

teng *bn.* **1.** smal, strak, krap, nauw, eng **2.** dicht op elkaar

tengal *zn.* **1.** *anat.* de oksel **2.** (kêlêk) de zijkant, de flank

tengasî *zn.* **1.** het gebrek, het tekort, de schaarste **2.** de benauwdheid

tengav *zn. aandr.* de zee-engte, de zeestraat
tengavî *zn.* 1. het gebrek, het tekort, de schaarste 2. de benauwdheid
tengayî *zn.* 1. het gebrek, het tekort, de schaarste 2. de benauwdheid
tengizîn *ww.* (bitengize) erg boos zijn op, erg kwaad zijn op, erg woedend worden
tengî *zn.* 1. het strak zijn 2. het gebrek, het tekort 3. de benauwdheid
teng kirin *ww.* 1. versmallen, bekrompen 2. (kinc teng kirin) nauwer maken, vernauwen, innemen 3. iemand in financiële moeilijkheden brengen
tengnivîs *zn.* het snelschrift, de stenografie
tenha *bn.* 1. (beredayî) verlaten, eenzaam, woest 2. (tenê) alleen, eenzaam
tenik *bn.* 1. (barî) dun 2. (zayif) mager, slank, tener 3. fijngevoelig 4. (nazik) elegant, gracieus, liefallig, verfijnd
tenikahî *zn.* 1. het dun zijn 2. (nazikî) de beleefdheid, de hoffelijkheid
tenike *zn.* het blik
tenikî *zn.* 1. het dun zijn 2. (nazikî) de beleefdheid, de hoffelijkheid
tenik kirin *ww.* dun maken, verdunnen
tenişt *zn.* 1. de zijkant, de zijde 2. *anat.* de flank, de zijde
tenişthev *bijw.* aangelegen, naburig, aanliggend, aangrenzend
tenî *zn.* (dorinc) het roet, het roetvlokje
tenî bûn *ww.* roetig worden, aanslaan, roeten
tenî kirin *ww.* 1. met roet bedekken 2. (reş kirin) zwart maken
tenîper *zn.* het carbonpapier
tenîs *zn.* het tennis **tenîs listin** tennissen
tenkît *zn.* (rexne) de kritiek, de aanmerking
tenkît kirin *ww.* (rexne kirin) bekritisieren, afkeuren
tenturtiyod *zn. chem.* de jodiumtinctuur, het jodium
tenûr *zn.* de ondergrondse oven, de oven
tenya **I** *bn., bijw.* (tenê) alleen, eenzaam
II *zn. dierk.* de lintworm
tenzîlat *zn.* de prijsverlaging, de aanbieding, de korting, het disconto, het rabat

teokrasî *zn.* de theocratie
teokratik *bn.* theocratisch
teolojî *zn.* de theologie
teolox *zn.* de godgeleerde, de theoloog
teorî *zn.* de theorie
tep *zn.* 1. de (*lichte*) klap, de mep, de lel 2. de klop, de tik
tep tepa dil de hartslag
tepan *zn.* de moker, de houten hamer, de klopper
tepan kirin *ww.* mokeren, rammen
tepe *zn. aandr.* de heuvel, de verhoging
tepedor *zn. plantk.* de kurkboom
tepelik *zn. muz.* de kleine drum, het trommeltje
tepeş *zn.* (herêm) de plaats, het oord, de plek
teplik **I** *zn.* (dafik) de val, de valstrik
II *zn.* de (*graf*)heuvel
tepiş *zn.* (telêz) de bekwaamheid, het talent, de competentie **bêtepiş** onbekwaam
tepişkor *bn.* onhandig, onbeholpen
tepîn *zn.* de instorting, de inzinking, de verworping
tepînk *zn.* (lexem) de mijn
teplik *zn. muz.* de kleine drum, het trommeltje
teqa **1.** *bn.* wijsneuzig **2. zn.** de wijsneus, de betweter
teqandin *ww.* (biteqîne) **1.** laten exploderen **2.** (tîfing teqandin) afschieten
teqawîd **1.** *bn.* gepensioneerd **2. zn.** de gepensioneerde, de emeritus
teqdîs *zn.* de zegening
teqdîs kirin *ww.* zegenen, inzegenen
teqel *zn.* het (-), koppelteken, het verbindingsteken, het afbrekingsteken
teqemenî *zn.* de explosieven, de springstof
teqez *bn.* zeker
teqil *zn.* het soortelijk gewicht, het specifiek gewicht
teqizandin *ww.* (biteqizîne) achtervolgen, volgen, nalopen, nazitten
teqizîn *ww.* (biteqize) wegrennen
teqî *zn.* de ontploffing, de explosie
teqîb *zn.* de achtervolging
teqîb kirin *ww.* achtervolgen
teqîn *ww.* (biteqe) **1.** ontploffen, exploderen, uitbarsten **2.** (çek teqîn) afgaan

teqle *zn.* de tuimeling, de buiteling
teqle dan *ww.* duikelen, omvallen
teqlîd *zn.* de namaak, de imitatie, de nabootsing
teqlîd kirin *ww.* 1. (kesek teqlîd kirin) nabootsen, na-apen, imiteren, nadoen 2. (tiştek teqlîd kirin) namaken, vervalsen
ter *bn.* 1. vers 2. (şîn) groen 3. (xa) onrijp
tera bûn *ww.* (ter dibe, tere be) wankelen, struikelen
terad I *zn. anat.* de flankspieren
II *zn.* de wedstrijd
teral *bn.* lui, laks, lamlendig
terandin *ww.* (biterîne) ver weg sturen, verwijderen
teraş *zn.* (kurkarî) het scheren
teraş kirin *ww.* 1. (kurkirin) scheren 2. (dapîtin) knotten, snoeien, inkorten
teratin *zn.* (çûn û hatin) het retour
terawil *zn.* (dirinde) het roofdier
terazin *zn.* (evraz) de helling
terazî *zn.* 1. (qenter) de weegschaal, de balans 2. *astron.* de Weegschaal
terazûn *zn.* het budget, de begroting
terbiye *zn.* 1. (perwerde) de opvoeding, de educatie 2. de dressuur
terbiye bûn *ww.* opgevoed worden
terbiye kirin *ww.* iemand goede manieren leren, opvoeden
terbûş *zn.* de hoofddoek
tercih *zn.* de voorkeur, de voorliefde, de keuze, de optie, de preferentie
tercih kirin *ww.* de voorkeur geven (*aan*), prefereren, verkiezen
terciman *zn.* (werger) de tolk, de vertaler
tercime *zn.* de vertaling, het vertaalwerk
tercime kirin *ww.* vertalen, vertolken, tolken
te re [aan jou], [voor jou] **min ew ji te re anî** ik heb het voor jou meegebracht
teredut *zn.* de twijfel, de aarzeling
teredut kirin *ww.* twijfelen, aarzelen, dubben, dralen, weifelen
teref *zn.* (alî) de kant, de richting, de zijde
terefdar *zn.* 1. (alîgir) de aanhanger, de voorstander, de medestander, de volgeling 2. de sporter

tereng *bn.* donker
terenûne *zn. plantk.* de tuinkers
tereqî *zn. plantk.* de nectarine
teres *zn.* de schoft, de schurk, de schooier, de smeerlap
tere tûre *zn.* (terre tûre) de volslagen onzin
terfî *zn.* de promotie, de bevordering
terfî kirin *ww.* vorderen, vooruitkomen, bevorderd worden
terg *zn.* (zîpik) de hagel
terhî *zn.* de hoofddoek
terhîs *zn.* het ontslag (*uit militaire dienst*)
terhîs bûn *ww.* uit de militaire dienst ontslagen worden
terhîs kirin *ww.* uit de militaire dienst ontslaan
terifandin *ww.* (biterifîne) scheren
terikandin *ww.* (biterikîne) vertrekken, weggaan, verlaten
terim *zn.* het lijk, de dode
teriqîn *ww.* jongen
terişandin *ww.* (biterişîne) scheren
terî *zn. anat.* de staart
terîm *zn.* (biwêj) de term
terîqet *zn.* de sekte, de derwisjorde
terîş *zn.* de bandage, het verbandlinnen
terk *zn.* de breuk, de barst, de knak
terkî *zn.* het achterdeel van een zadel
terk kirin *ww.* verlaten, achterlaten
term I *zn.* de wijnrank, de wijnstok
II *zn.* (laş) het lijk, de dode, het kadaver
Term *zn. astron.* de Grote Beer
Termê mexîl *zn. astron.* de Grote Beer
Termê nihê *zn. astron.* de Kleine Beer
terminolojî *zn.* de terminologie, de nomenclatuur
termînal *zn.* de terminal, het station
termît *zn.* de termiet, de witte mier
termometir *zn.* de thermometer
termos *zn.* de thermosfles
termostat *zn.* de thermostaat
teror *zn.* de terreur
terorîst *zn. (m.)* de terrorist, (*v.*) de terroriste
terorîzm *zn.* het terrorisme

terpilandin *ww.* (biterpilîne) laten wankelen, laten struikelen

terpilîn *ww.* (biterpile) **1.** wankelen, struikelen
2. hinkelen, strompelen, mank lopen

ters **I** *bn.* **1.** tegengesteld, omgekeerd **2.** verkeerd (*van richting*)

II *zn.* (*rêx*) de mest

tert *zn.* ▶ kerme

tertepêl *zn.* de flauwekul, de beuzelpraat, de onzin, de kolder, de larie

terwende *bn.* zeldzaam

terx *bn.* volmaakt, perfect

terxûn *zn. plantk.* de dragon

terye *zn.* de bandiet, de rover, de struikrover

terz *zn.* de manier, de stijl, de wijze

terzî *zn.* (drûnker) de kleermaker, de naaister

tesaduf *zn.* het toeval, de samenloop

tesadufen *bn.* toevallig, incidenteel

tesadufi *bn.* toevallig

tesaduf kirin *ww.* (*rast hatin*) treffen, ontmoeten, samenkomen

tesdîq *zn.* de goedkeuring, de bekrachtiging

tesdîqbûyî *bn.* goedgekeurd, erkend

tesdîq kirin *ww.* bevestigen, goedkeuren, certificeren

teselî *zn.* de troost, de vertroosting

teselî kirin *ww.* troosten, troost geven

tesfiye *zn.* de eliminatie, de verwijdering, de uitschakeling

tesfiye kirin *ww.* elimineren, uitschakelen

tesîr *zn.* (bandûr) de invloed, het effect, de uitwerking, de werking, de indruk

tesîr kirin *ww.* beïnvloeden, ingrijpen in, imponeren, inwerken

tesîs *zn.* de instelling

tesîsat *zn.* de installatie, de leiding

tesîs kirin *ww.* instellen, stichten

teskîn *zn.* de geruststelling, de kalmering

teskîn kirin *ww.* geruststellen, kalmeren, bedaren, temperen

teslîm *zn.* **1.** (radest) de aflevering, de bezorging **2.** (di şer de) de overgave, het zich overgeven

teslîm bûn *ww.* zich overgeven aan, capituleren

teslîm girtin *ww.* **1.** (girtin) aannemen, ontvangen, in ontvangst nemen **2.** (di şer de) gevangen nemen

teslîmiyet *zn.* de overgave, de capitulatie, de onderwerping

teslîm kirin *ww.* afgeven, afleveren, bezorgen, overhandigen, aanreiken, uitleveren, inleveren, indienen, overgeven, overleveren

test *zn.* de test, de toets

teşe *zn.* de vorm, de stijl

teşebus *zn.* **1.** (hewl) de poging **2.** de onderneming **3.** het initiatief, de actie

teşebus kirin *ww.* **1.** trachten, pogen **2.** ondernemen

teşekur *zn.* de dank

teşekur kirin *ww.* bedanken, danken

teşhis kirin *ww.* **1.** (nexwaşî teşhîs kirin) een diagnose stellen **2.** (nasîn) identificeren

teşhîs *zn.* **1.** de diagnose **2.** (nasîn) de identificatie

teşî *zn.* de spil, de klos

teşîlok *zn. dierk.* de torenvalk

teşîrêşk *zn. dierk.* de torenvalk

teşk *zn. anat.* de dij, het dijbeen

teşkîlat *zn.* de organisatie, de instelling

teşq *zn., S.* de kou

teşqe *zn.* (*telaje*) het gedoe, de drukte, de onrust, de gejaagdheid

teşt *zn.* de trog

teşwîq *zn.* **1.** de stimulans, de stimulatie, de prikkel, de aanmoediging **2.** de ophitsing, de provocatie

teşwîq kirin *ww.* **1.** stimuleren, aanmoedigen, prikkelen **2.** ophitsen, provoceren

tetenoz *zn. med.* de tetanus

tev *bijw.* **1.** (bi hevra) samen, gezamenlijk, [samen met] **2.** (gişk) alle, totaal, geheel, volkomen

teva **I** *bijw.* gezamenlijk, [allemaal samen]

II *zn.* (*teşe*) de vorm, de stijl

tevahî *bijw.* **1.** heel, geheel, gezamenlijk **2.** [bij elkaar], bijeen

teveyî *bijw.* **1.** heel, geheel, gezamenlijk **2.** [bij elkaar], bijeen

tev bûn *ww.* **1.** meedoen, deelnemen, participeren **2.** mengen

tevbûnî *zn.* 1. de deelname, het deelnemen, de deelneming, de participatie 2. de opkomst

tevdan *ww.* (tev dide, tev de) 1. roeren, omwoelen 2. bewegen

tevde *bn.* gezamenlijk, samen, totaal

tevêr **I** *zn.* de mixer

II *zn.* (tedbîr) de maatregel, de voorziening

tevger *zn.* de beweging, de actie **tevgera azadiyê** de bevrijdingsbeweging

tevin **I** *zn.* *plantk.* het weefsel

II *zn.* (tevn) het weefgetouw, de weefstoel

tevir *zn.* de hakbijl

teviz *zn.* de verdoving

tevizandin *ww.* (bitevizîne) verdoven

tevizîn *ww.* (bitevize) gevoelloos worden, verdoofd worden

tevî 1. [samen met] 2. *voorz.* ondanks 3. (her çiqas) hoewel

tevkâr *zn.* de aandeelhouder

tevkârî *zn.* de bijdrage

tevkelkî *bn.* blindelings, [zonder overwegen]

tev kirin *ww.* 1. toevoegen, erbij doen, bijvoegen 2. mengen, vermengen

tevkûştin 1. *ww.* uitroeien, uitmoorden, vermoorden 2. *zn.* de massamoord, de genocide, de slachting

tevlayî *zn.* de betrekking

tevlihev *bn.* rommelig, ordeloos, chaotisch, overhoop, verward, wanordelijk

tevlihevî *zn.* de rommel, de boel, de wanordelijkheid

tevn *zn.* de schimmel

tevnepîr *zn.* *dierk.* de spin

tevník *zn.* het spinnenweb, het spinrag

tevr *zn.* de hakbijl

tevşo *zn.* de dissel, het bijltje

tevtal *zn.* de bagage

tevtî *zn.* (nîşaşt) het zetmeel

tevez *zn.* de verdoving

tewandin *ww.* (bitewîne) 1. *gramm.* vervoegen, verbuigen, inflecteren 2. buigen, ombuigen, afbuigen, krommen 3. ineendraaien, winden, spinnen

tewang *zn.* *gramm.* de vervoeging, de conjugatie

tewar *zn.* de oorsprong, de origine, de bakermat

tewaw *bn.* 1. (gişk) volledig, compleet, volslagen

2. (amade) klaar, gereed, af 3. (rast) correct

tewe *zn.* (miqlîk) de koekenpan, de pan

tewegozî *zn. med.* de nachtblindheid

tewekor [ziende blind]

tewezel *bn.* (tiral) lui, laks, indolent, lamlendig

tewêr *zn. anat.* ▶ enî

tewir *zn.* de soort, de verscheidenheid

tewirandin *ww.* (bitewirîne) hinderen, belemmeren

tewîn *ww.* (bitewe) gebogen worden, buigen

tewle **I** *zn.* de paardenstal

II *zn.* het backgammon, het triktrak

Tewrat *zn.* de Thora, het Oude Testament

tewsendin *ww.* (bitewsîne) versnellen, sneller maken

tewş *zn.* het evenwicht, de balans

tewtewe *bn.* 1. praatziek, babbelziek 2. brutaal

tewz *zn.* (hebek) de grap

tewz lê kirin *ww.* iemand voor de gek houden

texilandin *ww.* (bitexilîne) afraden, ontraden, ompraten

texilîn *ww.* (bitexile) 1. zijn belofte intrekken

2. (poşman bûn) spijt hebben, berouw hebben

texirandin *ww.* (bitexirîne) uitstellen, vertragen

texîr *zn.* 1. het uitstel, de verschuiving, de opschorting 2. (texîra trêne) de vertraging

texîr bûn *ww.* 1. (a trêne) vertragen 2. uitgesteld worden

texîr kirin *ww.* uitstellen, vertragen

texl *zn.* het ophouden, het stoppen, het iets laten varen

texlît *zn.* de namaak, de imitatie, de nabootsing

texlît kirin *ww.* 1. (kesek texlît kirin) nabootsen, na-apen, imiteren, nadoen 2. (tiştêk texlît kirin) namaken, vervalsen

texmîn *zn.* (rawêj) de schatting, het vermoeden, de veronderstelling

texmînî *bijw.* ongeveer, circa, [bij benadering]

texmîn kirin *ww.* raden, schatten, vermoeden, veronderstellen, ramen, gissen, denken

texsîr *zn.* de bescherming

text *zn.* de troon

texte *zn.* het hout, de plank

textebend *zn.* de zitbank, de bank
textekawûs *zn. dierk.* de termiet
texterewan *zn.* de draagstoel
teyare *zn.* (balafir) het vliegtuig
teyfik *zn.* het bord, de schaal, de schotel
teyisandin *ww.* (biteyisîne) glanzend maken, helder maken
teyisîn *ww.* (biteyîse) glanzen
teyp *zn.* de bandrecorder, de cassette recorder
teyr *zn.* de vogel
teyrê bihûşt *zn. dierk.* de paradijsvogel
teyrok *zn.* 1. (firfirok) de vlieger 2. (tîrî) de hagel
teysok *zn. dierk.* de glimworm, de vuurvlieg
tezax *zn.* het knotten, het inkorten
tezaxtin *ww.* (bitezêxîne) knotten, snoeien, inkorten
teze *bn.* 1. vers 2. (nû) nieuw 3. (cîwan) jong, vries, pril 4. (şîn) groen
teze kirin *ww.* 1. verversen 2. hernieuwen 3. herhalen
tezetî *zn.* de versheid
tezre *zn.* (tîrî) het hagelen
teztezok *zn. dierk.* de torenvalk
têbar *zn.* de kassa
têbînî *zn.* de voetnoot, de kanttekening, het naschrift
têderxistinok *zn.* (tiştik) het raadsel, de puzzel
têge *zn.* het begrip, het concept
têgiha *zn.* het begrip
têgihandin *ww.* (têdigihîne, têbigihîne) uitleggen, verklaren, toelichten, vertellen
têgihaştin *ww.* (têdigehîje, têbigehîje) begrijpen, snappen, verstaan, beseffen
têgihîn *ww.* (têdigêhî, têbigêhî) begrijpen, snappen, verstaan, beseffen
têgihîştin *ww.* (têdigihîje, têbigihîje) begrijpen, snappen, verstaan, beseffen
têhildan *ww.* (tê hildide, tê hilde) pikken, pakken, ontrukken, wegrukken
têjilk *zn.* de/het welp, de pup
têk (di yek) 1. *bijw.* samen 2. *voorz.* met
têkçûn *ww.* (têk diçe, têk çe) 1. uiteengaan, uit elkaar gaan, 2. kapotgaan, stukgaan 3. ineensstorten, instorten, inzakken

têkdan *ww.* (têk dide, têk bide) provoceren, opruien, opstoken, uitlokken
têkdar *zn.* de stoker
têkel 1. *bn.* gemengd 2. *zn.* het mengsel, de mengeling, de vermenging
têkel bûn *ww.* zich bemoeien met
têkelî *zn.* 1. de betrekking, de verhouding, de band 2. het contact, de verbinding
têkel kirin *ww.* in contact brengen
têkil *bn.* gemengd
têkilandin *ww.* (bitêkilîne) mengen, vermengen
têkil bûn *ww.* zich bemoeien met
têkilhev *bn.* gemengd
têkilîn *ww.* (têkil dibe, têkil be) zich bemoeien met
têkoşer *zn.* de strijder
têkoşîn *zn.* de strijd **têkoşîn kirin** strijden, vechten
têkra *bijw.* samen, gezamenlijk, totaal
têkrayî *zn.* het totaal, het totaalbedrag
têkuz *bn.* eenvoudig
têkûz *bn.* eenvoudig
têl *zn.* de draad, de kabel, het snoer, de snaar, de vezel
têldirk *zn.* het prikkeldraad
têma *zn.* het thema, het onderwerp
tênivisîn 1. *zn.* de registratie 2. *ww.* registreren, opschrijven, noteren
têper *zn. gramm.* het overgankelijk werkwoord
têperîn *zn.* de overgang, de doorgang
têr I *bn., bijw.* vol, dik, verzadigd
II *zn.* de vogel
têr bûn *ww.* 1. (têr xwarin) vol zitten, verzadigd zijn 2. genoeg gehad hebben, tevreden zijn met 3. genoeg vinden
têrbûnî *zn.* de voldoening, de bevrediging
têrdar *bn.* dichtbebost
têre *zn.* de zak
têre kirin *ww.* (têre dike, têre ke) 1. doorheen halen, erin steken 2. (xewer dan) iemand de huid vol schelden, iemand voor rotte vis uitmaken, iemand uitvloeken
têrî *zn.* de verzadiging
têr kirin *ww.* 1. verzadigen 2. voedsel verstrekken 3. voeden, voeren

têrmal *bn.* welgesteld, rijk

têrmeh *zn.* juli

têrr *zn.* de (grote) zak

têrtêre *zn. dierk.* de/het kameleon

têru *zn. plantk.* de berk

têr xwarin *ww.* zich te barsten eten, zich overeten, zich volproppen

têşiken *zn.* de nederlaag

têşk *zn.* de dij

têvel *bn.* allerlei, velerlei, divers, verschillend, verscheiden

têwerdan *ww.* (tê werdide, tê werde) dopen, dompelen, soppen

têxistin *ww.* (têdixe, têxe) **1.** mengen **2.** indoen, voegen, toevoegen

têz *zn.* het buskruit, het kruid

têzav *zn.* het salpeterzuur

têzke *zn.* de lont

ticar *bijw.* nooit, nimmer, nimmermeer

tif *zn.* het speeksel, het spuug

tifal **1.** *bn.* onervaren, onbedreven **2.** *zn.* (zarok) het kind

tifaq *zn.* **1.** het verbond, de alliantie **2.** (yekitî) de eenheid

tifik *zn.* (ocax) de haard, de open haard

tifing *zn.* het geweer **tifing berdan** met een geweer afschieten **tifing teqandin** met een geweer afschieten

tif kirin *ww.* spugen, spuwen

tifre *zn.* de rang, de graad

tift *bn.* zoetzuur

tiftik *zn.* het mohair

tihn *zn.* (tî) de dorst

tihnûsik *zn. med.* de nekpijn

tihtavik *zn.* (nane) de munt, de pepermunt

tijî *bn.* vol, gevuld

tijî kirin *ww.* **1.** vullen, aanvullen **2.** invullen **3.** (bar kirin) laden **4.** (pîl tijî kirin) opladen

tika *zn.* het verzoek, de petitie

tikakar *zn.* de verzoeker

tika kirin *ww.* verzoeken

tikaname *zn.* de verzoekbrief, de petitie

tikayî *zn.* het verzoek

til *zn. anat.* de onderbuik

tila *zn.* (kanî) de bron, de kraan

tilandin *ww.* (bitilîne) rollen, wentelen, omwentelen

tilism *zn.* de talisman

tiliya basikan *zn. anat.* de pink

tiliya beranekê *zn. anat.* de duim

tiliya bûkê *zn. plantk.* de artisjok

tiliya gustilkê *zn. anat.* de ringvinger

tiliya hingliskê *zn. anat.* de ringvinger

tiliya mezin *zn. anat.* de duim

tiliya navîn *zn. anat.* de middelvinger

tiliya nişandekê *zn. anat.* de wijsvinger

tiliya qilincekê *zn. anat.* de pink

tilî *zn. anat.* de vinger

tilîlî *zn.* de vreugdekreet

tilîper *zn. plantk.* de varen

tilolik *zn.* de rijstemeelpudding

tilor *zn. anat.* het dijbeen, de bout

tilp *zn.* het bezincksel

tilpekî *zn.* het struikelen, het wankelen

tilpekî bûn *ww.* wankelen, struikelen

tilq *zn.* de kleding, het kostuum

tilqe *zn.* (dekbûz) de tuimeling, de buiteling **tilqe dan xwe** \diamond een gat in de lucht springen

tilqe bûn *ww.* duikelen, omvallen, over de kop slaan

tilqe kirin *ww.* duikelen, omvallen, over de kop slaan

tilx *bn.* vol, stampvol

tilyak *zn. plantk.* de papaver, de maankop, de slaapbol

tim *bijw.* altijd, steeds, continu

timen **1.** *telw.* tienduizend **2.** *zn.* de Iraanse cent **3.** *zn. mil.* de divisie

tim û tim *bijw.* **1.** onafgebroken, aanhoudend, doorlopend **2.** altijd, steeds, continu

tin *zn. anat.* het dijbeen, de bout

tinaz *zn.* (leq) de bespotting, de ironie, de schimp, de spot

tinaz kirin *ww.* voor de gek houden, bespotten, de draak steken met, in de maling nemen

tingêle *bn.* (lêvika re) overvol, propvol, boordevol

tinoke *zn.* (dilop) de drop, de druppel, de drup

tipl *zn. anat.* de vinger

tip û tazî *bn.* spiernaakt, poedelnaakt
tip û tenê *bn.* eenzaam, [moederziel alleen], verlaten
tip û tenê bûn *ww.* kind noch kraai hebben, eenzaam zijn
tip û tisi *bn.* [zonder beleg], droog
tiqal *zn.* 1. (tiqalê kusî) het schild 2. (tiqalê dara) de schors, de bast 3. (tiqalê gwîzê) de bolster
tiraf *zn.* (kozir) de gloeiende as
tiral *bn.* lui, laks, indolent, lamlendig
tiral bûn *ww.* lui worden, luieren
tiralî *zn.* de luiheid, de indolentie
tiram *zn.* de tram
tirambêl *zn.* de auto
tirampe *zn.* de inruil, de uitwisseling, de ruil, de inruiling
tirar *zn.* het metalen kommetje
tiraş *zn.* het scheren
tirazandin *ww.* (bitirizîne) 1. losmaken 2. losbreken, verbreken 3. (vîtês tirazandin) loskoppelen, afkoppelen 4. (bişkoj tirazandin) losknopen, ontknopen
tirb *zn.* (gor) de graftombe, het mausoleum
tirbît 1. *bn.* bekend 2. *zn.* de kennis, de bekende
tirê 1. *bn.* ander 2. *voorz.* wegens, vanwege, [ten gevolge van]
tirêw *zn.* *plantk.* de radijs
tirhêw *zn.* de onzin, de nonsens
tirinc 1. *bn.* oranje 2. *zn.* *plantk.* de pomerans
tirî *zn.* *plantk.* de druif
tirîj *zn.* de straal, het licht
tirîj avêtin *ww.* stralen, licht geven, blinken, glanzen
tirîşke *zn.* 1. (brûsk) de bliksemingslag, het weerlichten 2. (tirîj) de straal, het licht
tirîşkemasî *zn.* *dierk.* de sidderrog
Tirk 1. *zn.* (*m.*) de Turk, (*v.*) de Turkse 2. *bn.* Turks
Tirkiye *zn.* Turkije
Tirkî *zn.* het Turks
tirozî *zn.* *plantk.* □ een (*de*) augurk
tirp *zn.* *plantk.* de radijs
tirpan *zn.* (qirim) de zeis
tirr *zn.* de scheet, de wind **tirr kirin** een windje laten, een scheet laten

tirs *zn.* de angst, de vrees, de bevreesdheid, de schrik, de paniek
tirsandin *ww.* (bitirsîne) bang maken, beangstigen, verschrikken
tirs dan *ww.* (gefandin) bang maken, beangstigen
tirsehêz *bn.* (sehm) angstwekkend, vreeswekkend, schrikbarend, schrikwekkend
tirsî *zn.* de lafheid, de bevreesdheid, de schuwheid
tirsîn *ww.* (bitirse) vrezén, bang zijn, schrikken
tirsok *bn.* angstig, laf
tirsonek *bn.* angstig, laf
tirsonekî *zn.* de lafheid
tirş *bn.* zuur
tirşik I *zn.* het groentegerecht
II *zn.* het tafelzuur, de inmaak, het zoetzuur
tirşî *zn.* 1. de zuurheid 2. (turşu) het tafelzuur, de inmaak, het zoetzuur
tirşîn *zn.* *chem.* het zuur
tirş kirin *ww.* zuur maken
tirşok 1. *bn.* zuur 2. *zn.* *plantk.* de zuring 3. *zn.* *plantk.* de ganzenvoet
tirtire *bn.* lomper, lomperd
tirtûl *zn.* *dierk.* de rup
tiryakî 1. [verslaafd aan] 2. *zn.* de kettingroker
tisî *bn.* (rijî) [zonder beleg], droog
tişt *zn.* het ding
tiştik *zn.* het raadsel
tişwîş *zn.* het lawaai, de herrie, het kabaal
titûn *zn.* de tabak
titûndank *zn.* de tabaksdoos
tivanc *zn.* 1. *med.* het zeer, de pijn 2. het zich uitrekken
tivanc kişandin *ww.* zich uitrekken
tiwane *bn.* energiek, gezond, krachtig
tiwanîn *ww.* (bitiwane) kunnen, in staat zijn, bekwaam zijn
tixûb *zn.* 1. (sinor) de grens, de landsgrens 2. de douane
tixûb danîn *ww.* begrenzen
tiy *zn.* (tî) de schoonbroer
tiya *bijw.* in, erin
tiyatro *zn.* het theater, de schouwburg
tiyen *zn.* het volume, de inhoud

tizik I *zn. anat.* de anus

II *zn.* de guit, de hansworst

tizûrig *zn. dierk.* de bloedzuiger

tî I *zn.* (hêwer) de schoonbroer

II *bn.* dorstig

tî bûn *ww.* dorst hebben, dorst krijgen

tîfo *zn. med.* de buiktyfus, de tyfus

tîj *bn.* ▶ tûj

tîjav *zn.* het salpeterzuur

tîk *zn. med.* de zenuwtrekking, de tic

tîke *zn.* het stukje vlees

tîke kirin *ww. (vlees)* in stukjes snijden

tîke tîke *bijw.* verscheurd, [helemaal in flarden]

tîke tîke kirin *ww. 1. (vlees)* in stukjes snijden **2.** (parçe kirin) helemaal stukmaken, vergruizen

tîl *zn.* de knikker

tîla *zn. anat.* de klier

tîm *zn.* het team, de groep

tîmar *zn.* de borsteling

tîmar kirin *ww.* borstelen

tîmarxane *zn. 1.* de psychiatrische inrichting **2.** de behandelingskliniek

tîmsah *zn. dierk.* de krokodil

tînú *bn.* dorstig

tîp *zn.* (herf) de letter

tîprêz *zn.* de letterzetter, de typograaf

tîprêzî *zn.* de typografie

Tîr *zn. astron.* Mercurius

tîr I *bn.* dik, gebonden

II *zn.* de pijl **tîr avêtin** een pijl afschieten, met een boog schieten

tîraj *zn.* de oplage

tîrakî [verslaafd aan]

tîran *zn.* de tiran

tîranîk *bn.* tiranniek

tîravêj *zn.* de boogschutter

tîrawî *zn. med.* het gangreen, het koudvuur

tîrbaz *zn.* de boogschutter

tîr bûn *ww.* dik worden, indikken

tîre *zn.* (-) het koppelteken, het verbindingsteken

tîrêj *zn.* de straal, het licht

tîrêjpîv *zn.* de belichtingsmeter, de lichtmeter

tîrêjvedan *zn.* de reflector

tîrêjyarî *zn.* de trigonometrie, de driehoeksmeting

tîri *zn.* (kirtnak) de deegrol, de rol

tîrik I *zn.* het sigarettenpijpe

II *zn.* (kirtnak) de deegrol, de rol

III *zn.* (tîrikê saetê) de wijzer

tîrî I *zn.* (zîpik) de hagel

II *zn.* (brûsk) de bliksem

III *zn.* de dikte

tîrî barîn *ww.* hagelen

tîrk *zn.* de wijzer

tîr kirin *ww.* dik maken, binden, verdikken

tîrmeh *zn.* juli

tît *zn.* (pitê) de baby, de zuigeling

tîtan *zn.* het titaan

tîte *zn.* het juweel

tîtik *zn.* (gulî) de lok, de krul

tîtilkinaçe *zn. dierk.* de meeuw

tîtlekinaçe *zn. dierk.* de meeuw

tîtliwask *zn. dierk.* de plevier

tîz I *zn.* (tinaz) de bespotting, de ironie, de schimp, de spot

II *zn.* de uitvlucht, het smoesje

tîzav *zn.* het salpeterzuur

tîzik *zn.* (refes) het trappen (*van dieren*)

tîz kirin *ww.* uitvluchten

tîzmar *zn. dierk.* de aardworm

to *zn.* de room, de crème

tobe *zn.* het afzweren

tobekar *zn.* de boeteling, de penitent

tobe kirin *ww.* afzweren

tof *zn.* de orkaan, de cycloon

tofan *zn.* de zondvloed

tof kirin *ww.* verzamelen, groeperen

tok *zn.* (qelemtraş) de puntenslijper

toksîn *zn.* de toxine

tol *zn.* (heyf) de wraak, de wraakneming, de vergelding

tolajo *zn.* de wraaknemer, de wreker

tolaz 1. *bn.* nietsdoend, lui **2.** *zn.* de nietsnut **3.** *zn.* de vrouwenjager, de versierder, de rokkenjager

toleke *zn. plantk.* 1. de heemst, de stokroos 2. het onkruid

tolerans *zn.* de tolerantie, de verdraagzaamheid

tolerant *bn.* tolerant, verdraagzaam

tol girtin *ww.* wraak nemen, wreken

tolgîn *zn. plantk.* de ooievaarsbek, de geranium

tol hildan *ww.* wraak nemen, wreken

tolhildan *zn.* de wraakneming, de wraak, de vergelding

tolik *zn. plantk.* het kaasjeskruid

toloz 1. *bn.* nietsdoend, lui 2. *zn.* de nietsnut 3. *zn.* de onbenullige persoon

tomar *zn.* 1. de registratie, het register 2. de inschrijving

tomarî *zn.* de registratie, het register, de aantekening

tomar kirin *ww.* 1. registreren, vastleggen
2. inschrijven

tomav *zn. plantk.* het sperma, het ejaculaat

tombala *zn.* de tombola

ton I *zn.* de ton (1000 kg)

II *zn.* de toon

tonêl *zn.* de tunnel

top I 1. *zn.* (gog) de bal 2. *zn. mil.* het kanon, het geschut
3. *bn.* rond, bol

II *zn.* de inzameling

topandin *ww.* (bitopîne) doden, vermoorden,
doodmaken, ombrengen

topîn *ww.* (bitope) doodgaan, sterven, overlijden

top kirin *ww.* 1. (berhev kirin) verzamelen 2. (pak kirin)
opruimen 3. (mêve top kirin) oogsten, plukken

top listin *ww.* voetballen

topoxrafi *zn.* de topografie

toq *zn.* 1. de speld 2. de borstspeld, de broche

toqa *zn.* de handdruk

toqa kirin *ww.* elkaar de hand schudden

toqandin *ww.* (bitoqîne) terroriseren

toqîn *ww.* (bitoqe) griezelen, huiveren, vrezan

tor *zn.* (xeraf) het visnet, het want

toran *bn.* gekrenkt, gekwetst, mokkend, geraakt

torandin *ww.* (bitorîne) krenken, kwetsen, grieven

toraq *zn.* □ een (*de*) magere kaas

torbe *zn.* de baal, de zak

tore *zn.* de traditie

torin 1. *bn.* adellijk 2. *bn.* nauwlettend, nauwkeurig
3. *zn.* de adel

torîk *zn. dierk.* de jakhals

torînok 1. *bn.* adellijk 2. *bn.* nauwlettend, nauwkeurig
3. *zn.* de adel

torne *zn.* de draaibank

torpîdo *zn.* de torpedo, de zeemijn

torpîl *zn.* de torpedo

torvan *zn.* de visser

toşpî *zn. anat.* de klier

totem *zn.* de totem

totemîzm *zn.* het totemisme

totirne *zn.* de reus

tov *zn.* het zaad, het zaaïsel, het zaaizaad, de kiem

toz 1. *onbep. hoofdtelw.* weinig 2. *zn.* het beetje 3. *zn.*
(xwelî) het stof, het gruis

toz bûn *ww.* stoffig worden

tozek *zn.* een klein beetje

toz kirin *ww.* stuiven, stoffig maken

traf *zn.* (kozir) de gloeiende as

trafik *zn.* het verkeer

trajedî *zn.* de tragedie

traktor *zn.* de tractor, de trekker

tram *zn.* de tram

trampe *zn.* de inruil, de uitwisseling, de ruil

trampet *zn.* de trommel, de trom

trampêl *zn.* de auto

transfer *zn.* 1. (naqliyat) het transport, het vervoer
2. (transfera pere) de overboeking, de storting, de
transfer 3. (di sporêde) de transfer

transfer kirin *ww.* 1. vervoeren, transporteren 2. (pere
transfer kirin) storten, overboeken 3. transfereren,
overstappen naar een andere club

transformator *zn.* de transformator

transîstor *zn.* de transistor

transît *zn.* de doorvoer, het transitie

transport *zn.* het transport

traştin *ww.* (bitirêşe) 1. (rîh traştin) scheren 2. (por
traştin) knippen

trên *zn.* de trein

trîbûn *zn.* de tribune

triko *zn.* het tricot
trilyon *telw.* het triljoen
tropîk *zn.* de tropen
tropîkal *bn.* tropisch, tropen
trûmpe *zn.* de pomp
tu **I** *bijw.* (qe) nooit, nimmer
II *pers.vnw.* (ti) jij, je **Tu xelkê kuderê yî?** Waar kom jij vandaan?
tuberkiloz *zn. med.* de tuberculose
tucar **I** *bijw.* nooit, nimmer, nimmermeer
II *zn.* de handelaar, de koopman
tuf *zn.* het speeksel, het spuug
tukes *onbep.vnw.* niemand
tund *bn.* stevig, sterk, vast
tundî *zn.* de stevigheid, de sterkte
tune **1.** *zn.* het niet zijn, het niet bestaan, het niet aanwezig zijn **2.** *telw.* (sifir) de nul
tune bûn **1.** *ww.* verdwijnen, tenietgaan, wegvallen **2.** *zn.* het niet zijn
tunebûnî *zn.* **1.** de afwezigheid, de absentie **2.** de non-existentie
tune kirin *ww.* **1.** vernietigen, wegdoen, ruïneren, te gronde richten **2.** (kuştin) uitmoorden, van kant maken, uit de weg ruimen
tunetî *zn.* **1.** de non-existentie **2.** de absentie, de afwezigheid, het niet hebben
tunge *zn.* (gilok) de streng, de knot
tur *zn.* ▶ gîm
turbîn *zn.* de turbine
turik *zn.* het zakje, het baaltje
turt *bn.* stevig, sterk, vast, hard
turunc *zn.* ▶ tirinc
tutişt *onbep.vnw.* niets
tuwan *zn.* de bekwaamheid, de vaardigheid, de capaciteit, het talent, de aanleg
tuwanc *zn.* de toespeling, de zinspeling
tuxm *zn.* **1.** (tov) het zaad, het zaaïsel, het zaaizaad, de kiem **2.** (nifş) de afkomst, de komaf **3.** (nesîl) het nageslacht
tuxûb *zn.* de grens
tuxyan *zn.* de opstand, het oproer

tû **I** *zn. plantk.* **1.** de moerbeï **2.** (dara tû) de moerbeiboom
II *zn.* (tif) het speeksel, het spuug
tûfrenğî *zn. plantk.* de aardbei
tûj *bn.* **1.** (tûjiya kêr) scherp, snijdend **2.** (tûjiya îsot) heet, scherp
tûjandin *ww.* (bitûjîne) onderzoeken
tûj bûn *ww.* scherp worden, verscherpen
tûj kirin *ww.* scherp, slijpen, verscherpen, scherp maken
tûk **I** *zn. dierk.* de boekvink, de hop
II *zn. anat.* de/het haar, de veer, de pluim
tûka dimdim *zn. dierk.* de hop
tûkil *zn.* ▶ qaşik
tû kirin *ww.* spugen, spuwen
tûkme *bn.* sterk, stevig
tûl **I** *zn.* de vitrage
II *zn.* (çing) de sprong, het springen, de wip
tûl dan *ww.* huppelen, wippen, huppen
tûlemar *zn. dierk.* de cobra
tûlerê *zn.* het paadje, de steeg
tûlezer *zn. plantk.* **1.** het vingerhoedskruid, de digitalis **2.** de belladonna, de wolfskers
tûlik *bn.* strak, smal, krap
tûlûreş *zn. plantk.* de pruim
tûm *zn. aardr.* de heuvel, de terp
tûman **I** *zn.* **1.** de onderbroek **2.** (pantolon) de broek
II *bn.* komisch, komiek, grappig
tûmanî *zn.* de grappigheid
tûmik *zn.* het heuveltje, het terpje
tûnc **1.** *zn.* het brons **2.** *bn.* bronzen
tûnêl *zn.* de tunnel
tûr **I** *zn.* de zak, de baal
II *zn.* de toer, het rondje
Tûranî *bn.* [van Toeraanse afkomst]
tûrçing *zn.* de haarlok, de kuif, de haarbos
tûre *zn.* **1.** *anat.* de zenuw **2.** de zenuwen
tûre bûn *ww.* boos worden, zich kwaad maken
tûreşk *zn. plantk.* de braam, de braambes
tûreyî *zn.* de boosheid
tûrfanda *zn.* de eersteling, de primeur

tûrik *zn.* de baal, de zak

tûtandin *ww.* (bitûtîne) op zijn hurken zitten

tûte **1.** *bn.* klein **2.** *zn. anat.* de pink

tûteber *zn. dierk.* de nachtegaal

tûtik *zn.* de fluit

tûtin **I** *zn.* het hurkend zitten

II *zn. plantk.* de tabak

tûtirwask *zn. dierk.* de kwikstaart

tûtî *zn. dierk.* de papegaaï

tûtievîn *zn. dierk.* de parkiet

tûtya *zn. chem.* het zink

tûv *zn.* (tif) het speeksel, het spuug

tûwalet *zn.* het toilet, de wc

tûx *zn.* het schaafsel, het zaagsel, de houtwol

tûzik **I** *zn. plantk.* **1.** de tuinkers **2.** het kaasjeskruid

II *zn.* het laagje, het vlies

twane *bn.* energiek, flink, gezond, krachtig

U

u *zn.* de u (*de 25e letter van het Koerdische alfabet*)

ultîmatom *zn.* het ultimatum

unîversîte *zn.* de universiteit

Û

û I *zn.* de û (*de 26e letter van het Koerdische alfabet*)

II *voegw.* en **Mem û Zîn** Mem en Zîn

ûçik *zn.* (hûçik) de mouw

ûlema *zn.* **1.** de geleerde, de geleerden, de wetenschapper, de wetenschappers **2.** de geestelijken

ûlî *zn.* de villa, het landhuis

ûranîyûm *zn. chem.* het uranium

Ûranûs *zn. astron.* Uranus

Ûris *zn. (m.)* de Rus, (*v.*) de Russin

Ûrisî *zn.* het Russisch

ûsil *zn.* de manier, de wijs, de wijze

ûşî *zn.* (gûşî) de druiventros, de rist

Ûtarît *zn. astron.* Mercurius

ûtî *zn.* het strijkijzer

ûtî kirin *ww.* strijken

Ûyy! *uitr.* Oei!

V

v zn. de v (de 27e letter van het Koerdische alfabet)

va aanw.vnw. deze, dit

vac zn. de logica

vaca bn. [binnenste buiten], omgedraaid

vaca bûn ww. omgedraaid worden

vaca kirin ww. binnenstebuiten keren, omdraaien

vajîna zn. anat. de vagina

vala bn. 1. leeg, hol 2. (bêkar) werkloos

vala bûn ww. leeg worden

valahi zn. 1. de leegte 2. astron. de ruimte

vala kirin ww. leeg maken

vale I zn. de (gekleurde) hoofddoek

II zn. de boer

vals zn. de wals

vampîr zn. de vampier

van aanw.vnw. dit, deze

vana aanw.vnw. dit, deze

vantîlator zn. de ventilator

varîl zn. het vat, de ton

vaştûrî zn. de sikkel, de zicht

vatinî zn. de plicht

vawên ww. (kledingstuk) repareren

vazelîn zn. de vaseline

vazo zn. de vaas, de bloempot

veanîn ww. (vetîne, vebîne) buigen, ombuigen, afbuigen

vebijandin ww. (vedibijîne, vebijîne) smelten, oplossen

vebijartin ww. (vedibijêre, vebijêre) kiezen, uitkiezen, selecteren

vebijîn ww. (vedibije, vebije) smelten, dooien, ontgooien, oplossen

vebir zn. het interview

vebirandin ww. (vedibirîne, vebirîne) bepalen, vaststellen

vebirî zn. de samenvatting

vebirîn I ww. (vedibire, vebire) vastgesteld worden, bepaald worden

II ww. (vedibire, vebire) uitmoorden, vermoorden

vebûn ww. (vedibe, vebe) 1. opengaan 2. ontgooien

veciniqandin ww. (vediciniqîne, veciniqîne) schrikken, beangstigen, angst aanjagen

veciniqîn ww. (vediciniqe, veciniqe) schrikken, terugdeinzen

veçinandin ww. (vedicînine, veçinîne) (een kledingstuk) laten repareren

veçinîn ww. (vedicîne, vecinîne) (een kledingstuk) repareren

veçirandin ww. (vedicîrine, veçirîne) tornen

vedan I ww. (vedide, vede) (mar vedan) bijten, (mêş vedan) steken

II ww. (vedide, vede) 1. (kolan) graven, uithollen
2. (kon vedan) opslaan, opzetten 3. (baran vedan) ophouden, stoppen

vedizîn ww. (vedize, vebize) zich verbergen, zich verstoppen

vedor zn. de periode

veger zn. 1. de terugtocht 2. het retour

vegerandin ww. (vedigerîne, vegerîne) (lêvegerandin) teruggeven, (şunda şandin) terugsturen, terugzenden

vegeriyan ww. (vedigere, vegere) terugkomen, terugkeren, teruggaan

vegerîn ww. (vedigere, vegere) terugkomen, terugkeren, teruggaan

vegirtin ww. (vedigire, vegire) 1. opendoen, open houden 2. (bajêr vegirtin) innemen

veguhartin ww. (vediguhêre, veguhêre) 1. vertalen 2. ondersteboven doen, draaien, omdraaien

veguhêrîn *zn.* de transformatie

vehatin *ww.* (ve tê, ve bê/ve were) **1.** (xwar bûn) gebogen worden, buigen **2.** (ji hêz ketin) zijn kracht verliezen, niet kunnen volhouden **3.** (nem girtin) zacht worden

vejandin *ww.* (vedijîne, vejîne) **1.** bliksemen **2.** doen herleven, verlevendigen **3.** verspreiden

vejartin *ww.* (vedijêne, vejene) onderscheiden, een onderscheid maken tussen

vejen *zn.* **1.** de energie **2.** (briq) de glans, de schittering, het schijnsel **3.** (lerz) de trilling

vejenîn *ww.* (vedijene, vejene) **1.** (lerizîn) trillen **2.** (brûsk vejenîn) bliksemen **3.** (briqîn) glanzen, schitteren

vejîn **1.** *ww.* (vedije, veje) herleven, opleven **2.** *zn.* de herleving, de opstanding, de verrijzenis, de wederopstanding

vekalet *zn.* **1.** de plaatsvervanging **2.** de machtiging

vekaletname *zn.* de volmacht

vekêş *zn.* de gaap, de geeuw **vekêş anîn xwe** geeuwen, gapen

vekêşîn *ww.* (vedikêşe, vekêşe) zich uitrekken

vekirin *ww.* (vedike, veke) **1.** opendoen, openen, openmaken **2.** (bişkoj vekirin) losknopen, losmaken **3.** (radyo, tv vekirin) aandoen, aanzetten **4.** (pirtûk vekirin) openslaan **5.** (pakêt vekirin) openmaken, uitpakken **6.** (kulîlk vekirin) uitkomen

vekirî *bn.* **1.** open **2.** (bişkoj) los **3.** (radyo û tv) aan **4.** (pirtûk) opengeslagen **5.** (pakêt) uitgepakt

vekolîn *ww.* (vedikole, vekole) **1.** interpreteren **2.** onderzoeken

vekuştin *ww.* (vedikuje, vekuje) blussen

velg *zn. anat.* de nier

velîstin *ww.* (vedilîze, velîze) ontwrichten, verdraaien, verrekken

vemalîn *ww.* (vedimale, vemale) opendoen, openmaken

vemirandin *ww.* (vedimirîne, vemirîne) **1.** (lambe vemirandin) uitdoen, (çira vemirandin) verlagen **2.** (agir vemirandin) blussen **3.** (êş vemirandin) laten stoppen

vemirîn *ww.* (vedimire, vemire) **1.** (agir vemirîn) doven, uitgaan **2.** (êş vemirîn) stoppen

venandin *ww.* (bivenîne) **1.** laten buigen, laten krommen, laten ombuigen **2.** (saet venandin) opwinden **3.** (feq venandin) spannen, opzetten

venasîn *ww.* (vedinasin, vebinasin) gekend worden, erkend worden

veniştin **I** *ww.* (vedinişe, vebinişe) **1.** (mirîşk) op een stok gaan zitten, (teyr) op een tak gaan zitten, (dahatin) neerstrijken **2.** (balafir) landen

II *ww.* (vedinişe, vene) (*kledingstuk*) laten repareren

ventîlator *zn.* de ventilator

Venûs *zn. astron.* Venus

veqetandin *ww.* (vediqetîne, veqetîne) **1.** losbreken, verbreken, afbreken **2.** scheiden, splitsen, onderscheiden, delen, indelen

veqetîn *ww.* (vediqete, veqete) **1.** (qetîn) losgebroken worden **2.** (çûn) weggaan, verlaten **3.** (cûda bûn) afhakken, zich afscheiden, niet meer meedoen

vereşan *zn.* het overgeven, het braken

vereşandin *ww.* (vedireşîne, vereşîne) laten overgeven, laten braken

vereşîn *ww.* (vedireşe, vereşe) overgeven, kotsen, braken

verêkirin *ww.* (verê dike, verê ke) sturen, zenden

verêş *zn. gramm.* de spelling

verêstin *ww. gramm.* (vedirêse, verêse) verbuigen

vergî *zn.* (bac) de belasting

verşandin **I** *ww.* (verdişîne, verşîne) tornen

II *ww.* (verdişîne, verşîne) laten overgeven

verşîn **I** *ww.* (verdişe, verşe) ladderen (*van kous*)

II *ww.* (verdişe, verşe) overgeven

vesa *zn.* de rust

veşarîn *zn.* het verbergen, de verstopping

veşartgeh *zn.* de schuilplaats

veşartin *ww.* (vedişêre, veşêre) **1.** verstoppen, verbergen, verhullen **2.** dekken, afdekken **3.** (mirî veşartin) begraven

veşartî *bn.* **1.** verborgen, verscholen **2.** geheim

veşartok *zn.* (pîtros) het verstoppertje

veşêrîn *zn.* het verbergen, de verstopping

veterîner *zn.* de dierenarts

vetîre *zn.* het fenomeen, het verschijnsel

vetûri *bn.* verouderd

vexwarin **I** *ww.* (vedixwe, vexwe) drinken, opdrieken
II *zn.* de drank

vexwendin *ww.* (vedixwîne, vexwîne) uitnodigen, inviteren

vexwendî *zn.* de gast, de genodigde

vê *aanw.vnw.* deze, dit

vêca (vêga) [dit keer], [deze keer]

vêga **1.** [dit keer], [deze keer] **2.** *bijw.* (gava ku) toen, destijds, indertijd

vêgavê *bijw.* nu, inmiddels, vooralsnog, [op dit moment]

vêkdan *ww.* (vêk dide, vêk de) verzamelen, inzamelen, bijeenbrengen

vêketin *ww.* (vêdikeve, vêkeve) vlam vatten, ontvlammen, aangaan, ontbranden

vêk ketin *ww.* (vêk dikeve, vêk keve) overeenkomen, schikken, het eens worden

vêk re *bijw.* samen, gezamenlijk

vêk xistin *ww.* (vêk dixe, vêk xe) verzamelen, inzamelen, bijeenbrengen

vên *zn.* de wens, de wil **bêvên** zwak van wil

vêra *bijw.* (pê re) samen, met, gezamenlijk, [samen met]

vês *zn.* **1.** de rust, de ontspanning **vesa xwe dan** rusten, pauzeren **2.** de pauze

vêsan *zn.* **1.** de rust, de ontspanning **2.** de pauze

vêsandin *ww.* (vedisîne, vêsîne) laten rusten, laten pauzeren, laten ontspannen

vêsin *ww.* (vêdise, vêsê) rusten, pauzeren, ontspannen

vêşartin *ww.* (vêdişêre, vêsêre) verstoppem

vêxistin *ww.* (vêdixe, vêsxe) **1.** branden, verbranden **2.** (cîxara vêxistin) aansteken, opsteken **3.** (êzîng vêxistin) verstoken, branden, stoken **4.** (lambe vêxistin) aandoen

viciqî *bn.* modderig, blubberig, slijmerig, waterig

viciqî bûn *ww.* modderig worden, pappig worden

vijag *zn.* het lot

vijag avêtin *ww.* loten

vijang *zn.* het lot

vijav *zn.* (wajaw) de reguleur, de distributeur

vijik *zn.* **1.** de draaitol, de drijfrol, de tol **2.** de draaikolk, de maalstroom

ving *zn.* het zoemen

vinge ving *zn.* het zoemen, het gonzen

vingîn *ww.* (divinge, bivenge) zoemen, gonzen

viqîvala *bn.* [volkomen leeg], verlaten, godvergeten

vir **I** *zn.* de worp, de gooi
II *bijw.* hier **li vir** hier

vir de *bijw.* hierheen

virik *zn. med.* de diarree, de buikloop

viritîn *ww.* (divirite, bivirite) in gevaar zijn, in gevaar verkeren

vir kirin *ww.* werpen, gooien

virr *zn.* (derew) de leugen

virrek *zn.* de leugenaar

virrker *zn.* de leugenaar

virr kirin *ww.* liegen

virtoqî *bn.* sluw, listig, geslepen

viyan *zn.* (vên) de wens, de wil

vize viz *zn.* het geroezemoes

vizik **I** *zn.* (bildirik) de drijfrol, de draaitol, de priktol, de tol
II *zn. dierk.* **1.** de vlieg, de huisvlieg **2.** de mug

vizîn *ww.* (divize, bivize) gonzen, zoemen

vî *aanw.vnw.* deze, dit

vîdio *zn.* (vîdeo) de videorecorder

vîje *zn.* ▶ wîje

vîjik *zn. med.* de diarree, de buikloop

vîlik *zn.* de truc, het bedrog

vîlla *zn.* de villa

vîn *zn.* (vên) de wens, de wil

vîraj *zn.* de bocht, de draai, de knik

vîrûs *zn.* het virus

vît *bn.* steil, stijf, rechtop, kaarsrecht

vîtamîn *zn. plantk.* de vitamine

vît bûn *ww.* steil worden

vît kirin *ww.* steil maken

vîtrîn *zn.* de vitrine, de etalage

vîz *zn.* het galmen, het zoemen

vîzar *zn.* (qirîn) de schreeuw, de gil, de kreet

vîzar kirin *ww.* (qirîn) schreeuwen, gillen

vîze *zn.* het visum

vîze viz *zn.* het zoemen, het gonzen

vîze vîz kirin *ww.* zoemen, gonzen

vîzîn *ww.* (bivîze) gonzen, zoemen

vîzvîzik *zn. dierk.* de gierzwaluw, de nachtzwaluw

voleybol *zn.* het volleybal

volkan *zn.* de vulkaan

volt *zn.* de volt

voltaj *zn.* de/het voltage, de spanning

voltmetir *zn.* de voltmeter

votka *zn.* de wodka

W

w *zn.* de w (de 28e letter van het Koerdische alfabet)

wa **I** *pers.vnw.* (we) jullie

II *bijw.* (wiha) zo, [op deze manier]

waaz *zn.* de preek

waaz kirin *ww.* preken

wacib *bn.* geboden

wad *zn.* (belên) de belofte

wade *zn.* 1. de termijn, de vervalddag 2. (mirin) het stervensuur

wagon *zn.* de wagon

waha *bijw.* [op deze manier], zo

wahe *zn.* de oase

wahî *zn.* de openbaring

wajaw *zn.* de distributeur

walî *zn.* de gouverneur, de stadhouder

Wallah! *uitr.* Ik zweer dat het waar is!

wam *zn.* (deyn) de schuld, de lening, het debet

wan 1. *pers.vnw.* zij, ze 2. *bez.vnw.* hun **mala wan mezin** e hun huis is groot

wana 1. *pers.vnw.* zij, ze 2. *bez.vnw.* hun

wanek *zn.* (ewik) het object, het voorwerp, het ding

wapor *zn.* (keştî) het schip, de stoomboot, de lijnboot

waq *zn.* het verstand, de rede, het intellect

waqif **I** *bn.* (agah) bekend (*met*), bewust (*van*)

II *zn.* de stichting, het fonds

Waq waq! *uitr.* Kwaak kwaak!

waqwurman *zn. med.* de duizeligheid, de roes

war **I** *bijw.* [op die manier], [op deze manier], zo

II *zn.* (cih) de plaats, de plek

wareqe *zn.* 1. (kaxiz) het papier 2. (pere) het geld

wargeh *zn.* de kampeerplaats

waridat *zn.* de inkomsten, het inkomen

warîl *zn.* het vat, de ton

warîpal *zn. plantk.* het hondsviooltje

warnişîn *zn.* 1. (xanî) de woning 2. (wêrane) de ruïne, de bouwval

warxan *zn.* de verdieping, de etage, de flat

wase *zn. dierk.* de havik, de sperwer

wasif *zn.* de hoedanigheid, de kwaliteit, de eigenschap

wasita *zn.* het voertuig, het rijtuig

wasiyet *zn.* het testament

wasiyet kirin *ww.* legateren

wasiyetname *zn.* het testament

wate *zn.* (mane) de betekenis, de bedoeling, de zin

wawên *ww.* (biwawêne) ▶ veniştin

wawîk *zn. dierk.* de jakhals

Wax! *uitr.* Ach!

Way! *uitr.* Au!

Way bavo! *uitr.* Wee mij!, Ik ben zeer te beklagen!

Way li minê! *uitr.* Wee mij!, Ik ben zeer te beklagen!

wazih *bn.* (eşkere) duidelijk

wazife *zn.* 1. de plicht 2. de functie, het werk, de betrekking, de taak

we 1. *pers.vnw.* jullie 2. *bez.vnw.* uw

weba *zn. med.* de pest, de epidemie, de plaag

webal *zn.* de zonde, de schuld

wechê *zn.* het gezicht

wecize *zn.* de spreuk, het devies

wec *zn.* (şiv) de uitloper, de spruit, de rang

weda *zn.* het afscheid, het afscheid nemen

weda kirin *ww.* afscheid nemen (*van*)

wefa *zn.* 1. de loyaliteit 2. de trouw, het zich aan zijn woord houden **bêwefa** trouweloos, ontrouw

wefakar *bn.* loyaal, getrouw, trouw, afhankelijk

wefat *zn.* de dood, het overlijden

wefat kirin *ww.* sterven, overlijden, doodgaan

weha I *bijw.* (wer) [op die manier], zo

II *zn.* de oase

wehş 1. *bn.* wild 2. *zn.* (beraz) het varken, het zwijn

wehşiyet *zn.* de wildheid, de woestheid, de wreedheid

wehşî *bn.* wild

wek 1. *voegw.* als, zoals 2. *aanw.vnw.* hetzelfde, dezelfde

wekat *bn.* precies

wekat kirin *ww.* preciseren

weke *voegw.* 1. zoals, evenals 2. aangezien, omdat

weke ku *voegw.* zoals

wekhevî *zn.* 1. de gelijkheid, de pariteit 2. de emancipatie

wekhew 1. *bn., bijw.* gelijk, gelijkmatig 2. *bn.*

soortgelijk, overeenkomstig, gelijkend 3. *aanw.vnw.* dezelfde, hetzelfde 4. *voegw.* evenals

wekî *voegw.* 1. zoals, evenals 2. aangezien, omdat

wekîl *zn.* 1. de gemachtigde, de plaatsvervanger 2. (wezîr) de minister

weko *voegw.* 1. zoals, evenals 2. aangezien, omdat

wekok *zn.* (mînak) het voorbeeld

welat *zn.* het land, de staat, het vaderland

welatî *zn.* de burger, de staatsburger, de landgenoot, de onderdaan

welatevînî *zn.* het patriottisme, het nationalisme

welatparêzî *zn.* het patriottisme, het nationalisme

welatparêz *bn.* vaderlandslievend, patriottisch

welayet *zn.* de voogdij, het voogdijschap

welê *bijw.* (wer) [op die manier], zo

welidîn *ww.* (biwelide) 1. (hatin dinê) geboren worden 2. (anîn dinê) bevallen, baren

welî I *bijw.* (wer) [op die manier], zo

II *zn.* 1. de voogd 2. (ewliya) de heilige

Wellah! *uitr.* Ik zweer dat het waar is!

Wellahî! *uitr.* Ik zweer dat het waar is!

wen *zn.* *plantk.* de gomboom

wenaq *zn.* *med.* de difterie

wend *bn.* dapper, flink, moedig

Wenûs *zn.* *astron.* Venus

Weq weq! *uitr.* Kwak kwak!

wer *bijw.* [op die manier], zo **Wer dikim dê dimire, ha dikim bav dimire** ◊ Het is een afschuwelijk dilemma, Ik zit tussen twee vuren

weranîn *ww.* (werîne/weyne) (anîn) brengen, (bi xwe ve weranîn) meebrengen, meenemen

werdan *ww.* (wer dide, wer de) dopen, dompelen

werdek *zn.* *dierk.* de eend

werem *zn.* *med.* de tuberculose

werger *zn.* de vertaler, de tolk

wergerandin *ww.* (werdigerîne, wergerîne)

1. (zivirandin) omkeren, omdraaien 2. (ziman wergerandin) vertalen, vertolken

wergerandî *bn.* 1. omgedraaid 2. vertaald

wergerîn *ww.* (werdigere, wergere) 1. omvallen, kantelen 2. omkeren, omdraaien

wergêr *zn.* de vertaler, de tolk

wergirtin *ww.* (werdigere, wergire) 1. (li xwe kirin) zich aankleden 2. (girtin) nemen

wergîranewe *zn., S.* de vertaling

werimandin *ww.* (biwerimîne) opzwellen, dik maken

werimîn *ww.* (biwerime) zwellen, opzwellen, oplopen, dik worden

weris *zn.* het touw, de tros

werqilandin *ww.* (biwerqilîne) stoppen, stopzetten, aanhouden

werqilîn *ww.* (biwerqile) stoppen, staan

wersel *zn.* *anat.* het skelet, het geraamte

werşek *zn.* *dierk.* de lynx, de los

wert *zn.* de nakomeling, het nageslacht

werte *zn.* (avzêl) het moeras, het drasland

werze *zn.* de wiskunde

werzeba *zn.* de noordoostenwind

werzek *zn.* de wiskundige, de mathematicus

werzişt *zn.* de gymnastiek

wesem *zn.* de schoonheidsmiddelen, de cosmetica

wesf *zn.* de hoedanigheid, de eigenschap, de kwalificatie, de kwaliteit

wesfîn *zn.* de beschrijving

wesîqe *zn.* het document, het bewijs, de oorkonde, het papier

wesp *zn.* de kwaliteit, de geschiktheid

Wesselam! *uitr.* Zo is het!

westan *ww.* (biweste) moe zijn, uitgeput zijn, afgemat zijn

westandin *ww.* (biwestîne) moe maken, uitputten, vermoeien, afmatten
westayî *bn.* moe, vermoeid, afgemat
westîn *ww.* (biweste) moe zijn, uitgeput zijn, afgemat zijn
weswese *zn.* de argwaan
weş *bn.* ▶ xweş
weşan *zn.* 1. (tv, radio) de uitzending 2. de publicatie, de uitgave
weşandin *ww.* (biweşîne) 1. (radio, tv) uitzenden 2. (pirtûk weşandin) publiceren, uitgeven
weşanxane *zn.* de uitgeverij
weşek *zn.* *dierk.* de lynx, de los
weşî *zn.* ▶ xweşî
weşîn *ww.* (biweşe) vallen, knoeien
weşok *zn.* de uitval, de rommel, het uitschot
weten *zn.* (welat) het vaderland
weterîner *zn.* de dierenarts
wetrê *voorz.* volgens
Wexêr! *uitr.* Goede reis!
wexm *zn.* (darbest) de doodskist, de lijkist
wext *zn.* de tijd **di wextê** de op tijd **di wextê xwe** de op zijn tijd
wextî *bn.* tijdelijk, voorlopig
Wey! *uitr.* Au!
weya *voegw.* of, ofwel
weyaxût *voegw.* of, ofwel
weyn *zn.* de rol
weza *bn.* (bêhêz) zwak, krachteloos
wezaret *zn.* het ministerie, het departement
wezareta aboriyê *zn.* het ministerie van Financiën
wezareta dadiyê *zn.* het ministerie van Justitie
wezareta dervakariyê *zn.* het ministerie van Buitenlandse Zaken
wezareta karûbarê cîvakî *zn.* het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
wezareta karûbarê hundir *zn.* het ministerie van Binnenlandse Zaken
wezareta maliyê *zn.* het ministerie van Financiën
wezareta nawxweyî *zn.* het ministerie van Binnenlandse Zaken

wezareta parastinê *zn.* het ministerie van Defensie
wezareta tenduristiyê *zn.* het ministerie van Volksgezondheid
wezaretxane *zn.* het ministerie
wezayî *zn.* de zwakheid, de krachteloosheid, de zwakte, de onmacht
wezinandin *ww.* (biwezinîne) wegen, wikken, meten
wezir *zn.* de minister
weziyet *zn.* de toestand, de situatie, de staat
wezife *zn.* 1. de plicht 2. de functie, het werk, het baantje, de betrekking, de taak, de aanstelling, de positie
wê **I** 1. *pers.vnw.* zij, ze **wê got ku ...** zij zei dat ...
 2. *bez.vnw.* haar **hevala wê** haar vriendin
II *aanw.vnw.* die **wê carê** die keer **li wê derê** daar
wêje *zn.* de letterkunde, de letteren, de literatuur
wêne *zn.* 1. de foto 2. het schilderij, het schilderstuk, het tableau
wêneçîrok *zn.* het stripverhaal
wênedest *zn.* het schilderwerk, het schilderij, het schilderstuk, de schildering
wêneguhêz *zn.* de televisie
wênekêş *zn.* de fotograaf
wênevan *zn.* de schilder
wêran **I** *bn.* bouwvallig, vervallen, gammal
II *ww.* (biwêre) durven, aandurven
wêran bûn *ww.* in puin liggen
wêrandin *ww.* (biwêrîne) bemoedigen, aanmoedigen
wêrane 1. *bn.* bouwvallig 2. de ruïne
wêranker *zn.* de vernietiger
wêran kirin *ww.* verwoesten, vernietigen, vernielen, slopen
wêrîn *ww.* (biwêre) durven, aandurven
wicdan *zn.* het geweten
wicûd *zn.* *anat.* het lichaam
wiha 1. *bijw.* [op die manier], zo 2. *aanw.vnw.* zo'n 3. *bijw.* zulk, zulke
wilo *bijw.* [op die manier], zo **Ma ne wilo ye?** Is dat niet zo?
winda *bn.* verloren, kwijt, zoek
winda bûn *ww.* 1. verloren gaan, zoekraken 2. verdwijnen

- winda kirin** *ww.* kwijtraken, verliezen, zoekmaken,
kwijt zijn, missen, zoek zijn
- wirde** *bn.* klein
- wirêne** *zn.* het ijlen
- wirêne kirin** *ww.* ijlen
- wirxal** *zn. dierk.* de adelaar
- wisa** *bijw.* [op die manier], zo
- wişne** *zn. plantk.* de morel
- wî** **1.** *pers.vnw.* hij **wî got ku** hij zei dat **2.** *bez.vnw.* zijn
para wî zijn deel
- wîje** *zn.* de letterkunde, de literatuur
- wîjekar** *zn.* de letterkundige, de geletterde
- wîjeyî** *bn.* letterkundig, literair
- wîlayet** *zn.* de provincie
- wînç** *zn.* de kraan, de bok
- wîsa** *bijw.* zo
- wurd** *bn., S.* (piçûk) klein
- wurde** *bn., S.* klein
- wurde kirin** *ww.* fijnmaken, verkruimelen, stukmaken
- wurde wurde** [beetje bij beetje], [stuk voor stuk]
- wurêne** *zn.* het ijlen
- wurşe** *zn.* de praal, de pracht, het vertoon
- wurz** *zn. plantk.* de ceder
- wuşe** *zn., S.* het woord
- wuşk** *bn.* ▶ hişk
- wûşa** *zn., S.* het woord
- wûte** *zn., S.* het woord
- wûtin** *ww., S.* zeggen
- wûze** *zn.* de energie

X

x *zn.* de x (*de 29e letter van het Koerdische alfabet*)

xa *wederk.vnw.* zich

xaç *zn.* het kruis

xaçerê *zn.* het kruispunt, de kruising

xaçerêz *zn.* (mamik) de puzzel

xadim *zn. med.* de castraat, de eunuch

xafil *bn.* (bêhay) [niet op de hoogte], onvoorzichtig

xaftila *bn.* onverwachts

xag *bn.* onrijp

xak *zn.* 1. (erd) de grond 2. (welat) het land

xakî *bn.* kakikleurig

xal I *zn.* de oom (*broer van moeder*)

II *zn.* 1. de moedervlek 2. de tatoeage, de tatoëring

xalband *zn.* het punt

xalbandî *zn.* het leesteken

xalejin *zn.* de tante (*vrouw van oom*)

xalib *zn.* (serkewtî) de overwinnaar, de winnaar

xalis *bn.* zuiver, rein

xalî I 1. *zn.* (erd) de grond 2. (welat) het land

II *bn.* verlaten

III *zn.* (xal) de moedervlek

IV *zn.* (xalîçe) het tapijt, het tapijt

xalîba *bijw.* waarschijnlijk, misschien, vermoedelijk, kennelijk

xalîçe *zn.* het tapijt

Xalo! *uitr.* 1. Oom! 2. Meneer!

xaloj *zn.* de tante (*vrouw van oom*)

xaloza *zn.* (kur) de neef, (keç) de nicht

xaltî *zn.* de tante (*zuster van moeder*)

xal xalî *bn.* gevlekt

xalxalk *zn. anat.* de milt

xalxalok *zn. dierk.* het lieveheersbeestje

xam *bn.* onrijp

xama *zn.* het tienermeisje

xam bûn *ww.* zijn conditie verliezen, verslappen

xame *zn.* de pen

xamek 1. *zn. plantk.* de sering 2. *bn.* lila

xamekî *bn.* lila

xamkêsan *zn. plantk.* de haver

xan I *zn.* (mîr) de khan

II *zn.* de herberg, het logement

xane *zn.* het huis, de woning

xanedan *bn.* 1. gastvrij 2. vrijgevig, gul

xanedanî *zn.* 1. de gastvrijheid 2. de vrijgevigheid, de grootmoedigheid

xanedarî *zn.* de gastheer

xanenîşîn *zn.* 1. (teqawid) de gepensioneerde 2. □ het meisje dat niet aan een huwelijkspartner kan komen

xang I *bn.* (xag) onrijp

II *zn.* (xuşk) de zus, het zusje

xangar *zn.* de hangar

xanik *zn.* de (*grote*) mand, de korf

xanim *zn.* 1. (banû) de mevrouw, de juffrouw

2. (bermalî) de vrouw, de echtgenote 3. (jin) de vrouw, de dame

xanî *zn.* het gebouw, het huis **xanî çêkirin** een huis bouwen

Xanko! *uitr.* Zus!

xanut *zn.* (çilang) het weefgetouw

xanxanik *zn.* de rooster, de tabel, de schaal

xanzade 1. *bn.* adellijk 2. *zn.* de adel

xap I *zn.* het touw

II *bn.* vals, namaak

xapandin *ww.* (bixapîne) bedriegen, misleiden, oplichten

xapartin *ww.* (bixepêrîne) graven, delven

xapîn *ww.* (bixape) bedrogen worden, misleid worden
xapînok *bn.* misleidend, bedrieglijk
xap kirin **I** *ww.* (dier) vastbinden
II *ww.* oplichten
xar **I** *bn.* scheef, schuin, gebogen, krom
II *zn.* de paardenrace
III *zn.* (strî) de doren, de doorn, de stekel
IV *bijw.* beneden
xara *zn.* de paardenfokkerij
xaraw *bn.* ervaren
xar bûn **I** *ww.* krommen, scheef worden, schuin worden
II *ww.* 1. (ji trêne xar bûn) uitstappen 2. (ji hespê xar bûn) afstijgen
xar dan *ww.* (paard) laten rennen
xardos *zn.* (qewre) de vijl
xarê *bn.* bochtig, krom, zigzag
xaric **1.** *bn., bijw.* (derveyî) exclusief **2.** *voorz.* (ji bilî) behalve, uitgezonderd, ongerekend
xariciye *zn.* **1.** de afdeling voor uitwendige ziekten **2.** de buitenlandse zaken
xaricî *bn.* extern, uitwendig
xarî *zn.* de scheefheid
xar kirin *ww.* buigen, krommen, scheef maken, schuin maken
xaro *bn.* bochtig, krom
xarûf *zn.* de waterkom, de waterpot
xas **I** *bn.* bijzonder, specifiek
II *bn.* blootsvoets
xasî *bn.* (warbê) blootsvoets
xasma *bijw.* (nemaze) vooral, voornamelijk, [met name]
xasûk *bn.* slim, gevat, listig
xas **I** *bn.* ▶ xweş
II *zn.* anat. de pens ▶ hûr
xaşandin *ww.* (bixaşîne) koken, aan de kook brengen
xaşî *zn.* de (grote) zak
xaşîl *zn.* plantk. de wolfsmelk
xaşxaş *zn.* plantk. de papaver, de maankop
xatem *zn.* (gustîl) de ring, de trouwring
xatir *zn.* het gevoel, het hart **Bi xatirê te** ◇ Dag!, Tot ziens! **Xatirê we!** ◇ Dag!, Tot ziens!

xatirgir *bn.* (xatirnas) respectvol, eerbiedig
xatirgiran *bn.* geacht, achtenswaardig
xatir girtin *ww.* iemand achten, respect hebben voor iemand, rekening houden met
xatirnas *bn.* respectvol, eerbiedig
xatirsivik [niet achtenswaard]
xatirxwazî *zn.* het afscheid, het afscheid nemen
xatir xwestin *ww.* afscheid nemen
xatînok *zn.* plantk. (drî) de braam, de braambes
xatûn *zn.* **1.** (jin) de vrouw **2.** (banû) de mevrouw
xav *bn.* (xam) onrijp
xavik *zn.* de crème, de room
xavlêcan *zn.* plantk. de galigaan, het cypergras
xavlû *zn.* de handdoek
xawen *zn.* de eigenaar
xawer *zn.* het oosten
xawerzemîn *zn.* het Verre Oosten
xawîn *zn.* de deugd
xawînî *bn.* deugdzaam, zedelijk, vroom
xawle *zn.* de teugel, de halster, het leidsel
xayandin *ww.* (bixayîne) uitstellen, vertragen
xaye *zn.* (armanc) het doel, het streven
xayet **1.** *bn., bijw.* zeer, erg **2.** *onbep.telw.* veel, [heel veel], [in hevige mate]
xayin *zn.* (caş) de verrader
xazî **I** *zn.* de veteraan
II *zn.* (tûk) het speeksel, het spuuq
xe *wederk.vnw.* zich
xebat *zn.* **1.** (kar) het werk, de arbeid **2.** de activiteit
xebatkar *zn.* de werker, de arbeider
xebat kirin *ww.* werken, arbeiden
xeber **I** *zn.* (çêr) de vloek, het schelden, het gevloek
II *zn.* **1.** het bericht, het nieuws, (radio, tv) de nieuwsberichten, het journaal **xeber hênartin** een bericht sturen, een boodschap sturen **xeber şandin** een bericht sturen, een boodschap sturen **2.** de praat, het praatje
xeber dan *ww.* **1.** berichten, informeren, laten weten **2.** (axaftin) praten, spreken
xeberdar [op de hoogte gesteld]
xeberdox *bn.* spraakzaam, babbelziek, praatziek

xebergerîn *zn.* de roddelaar
xebitandin *ww.* (bixebitîne) 1. laten werken
 2. gebruiken, gebruikmaken van
xebitîn *ww.* (bixebite) werken, arbeiden
xebxeb *zn. anat.* de onderkin
xecît *zn.* (holik) de hut, het hok, het kot
xecxecok *zn. dierk.* de watersalamander
xeddar *bn.* meedogenloos, ongenadig
xeddarî *zn.* de meedogenloosheid, de wreedheid
xedeme *zn.* de bediende
xedim *zn.* de castraat
xef *bn.* verborgen, verscholen, verholen
xefandin *ww.* (bixefîne) laten slapen
xef bûn *ww.* 1. zich verschuilen, zich verstoppem
 2. verborgen zijn, verscholen zijn
xefik *zn.* de valstrik, de klem, de hinderlaag
xefirandin *ww.* (bixefirîne) vergeven,
 verontschuldigen
xefif *bn.* (sivik) licht
xefîn *ww.* (bixefe) slapen
xeflet *zn.* de onvoorzichtigheid
xeftan *zn.* de kaftan
xeftin *ww.* (bixefte) slapen
xela *zn.* de hongersnood
xelan *zn.* het ontwrichten, het verdraaien
xelandin *ww.* (bixelîne) verrekken, verdraaien,
 ontwrichten, verstuiken, verzwikken
xelas 1. *zn.* het einde, de beëindiging **xelas bû** het is
 klaar 2. *bn.* (nema) op **xelas bû** het is op
xelas bûn *ww.* 1. eindigen, aflopen 2. op zijn,
 uitverkocht zijn 3. (rizgar bûn) bevrijd worden, gered
 worden
xelasî *zn.* (rizgarî) de bevrijding, de redding
xelas kirin *ww.* 1. beëindigen, afmaken, voltooiën, tot
 een einde brengen 2. opmaken 3. (rizgar kirin)
 bevrijden, redden
xelat *zn.* (diyârî) het cadeau, het geschenk
xelat dan *ww.* cadeau geven, belonen
xele I *zn.* (xela) de hongersnood
 II *zn.* (genim) de tarwe
xelef *zn.* de opvolger

xelek *zn.* de cirkel, de ronde
xelekî *bn.* cirkelvormig, ringvormig
xeleng *zn. plantk.* de dopheide, de erica
xelet 1. *zn.* de fout 2. *bn.* fout, verkeerd
xeletî *zn.* de vergissing, de fout, het abuis
xeletî kirin *ww.* een fout maken, verkeerd doen
xelet kirin *ww.* een fout maken, verkeerd doen
xelitandin *ww.* (bixelitîne) misleiden, iemand een fout
 laten maken, op het verkeerde been zetten
xelitîn *ww.* (bixelite) zich vergissen, fout doen
xelîc *zn.* de inham, de baai, de zeearm
xelîfe *zn.* de kalief
xelîtik *zn.* (rext) de patroongordel, de patroonhouder
xelk *zn.* 1. (gel) het volk, het publiek 2. (şar) de
 onbekende, de vreemde
xelle *zn.* (genim) de tarwe
xelûz *zn.* de houtskool, de kool
xelwet *zn.* 1. het zich van de wereld terugtrekken
 2. de afzondering (*van buitenwereld*)
xem *zn.* het verdriet, de droefenis, het leed, de zorg, de
 bezorgdheid **Xem nake!** ◇ a. Dat geeft niet!, Het is
 niet erg! b. Het is niet belangrijk
xemgîn *bn.* verdrietig, treurig, droevig, triest
xemgînî *zn.* de verdrietigheid, de droefheid
xemgîn kirin *ww.* verdrietig maken, treurig maken
xemgîr *bn.* verdrietig, treurig, droevig, triest
xemil *zn.* de versiering, de opsmuk, het versiersel
xemilandin *ww.* (bixemilîne) 1. versieren, opsieren
 2. (xwe xemilandin) zich opsmukken, zich opdoffen,
 zich mooi maken
xemilandî *bn.* sierlijk, fraai, opgesmukt, versierd
xemilîn *ww.* (bixemile) zich opsmukken, zich opdoffen
xemîn *bn.* lichtgeraakt
xem kirin *ww.* treuren, kniezen
xeml *zn.* de versiering, de opsmuk, het versiersel
xemmaz *zn.* de verklikker, de klikker, de klikspaan
xemnak *bn.* verdrietig, treurig
xemparî *zn.* het medeleven
xemr *zn.* de wijn
xemrevîn *bn.* troostgevend
xem rewandin *ww.* geruststellen, troosten

xemrî *bn.* paars, violet
xemsar *bn.* nalatig, achteloos
xemsarî *zn.* (drêxî) de nalatigheid, de verwaarlozing
xemsarî kirin *ww.* nalaten, overslaan
xemxwar *bn.* verdrietig, treurig
xemze *zn.* het kuiltje
xenc *zn.* de koketterie
xencer *zn.* 1. de dolk 2. (kêr) het mes
xencer bûn *ww.* doodgestoken worden
xencer kirin *ww.* doodsteken
xendek *zn.* de gracht, de sloot
xenêke *zn.* de klei
xeniqandin *ww.* (bixeniqîne) 1. wurgen 2. (darde kirin) executeren, ophangen
xeniqîn *ww.* (bixeniqe) 1. (avê da) verdrinken 2. (dar de bûn) geëxecuteerd worden
xenî *bn.* (dewlemend) rijk, vermogend, overvloedig
xenî bûn *ww.* vermeerderen, veel woorden, meer woorden
xenî kirin *ww.* verrijken
xennas *bn.* (xiniz) boosaardig, kwaadaardig, kwaadwillig
xenoq *zn. med.* de kinkhoest
xenxwarin *ww.* zich zorgen maken over, zich ongerust maken
xepik *zn.* (tapik) de val, de valstrik
xepirandin *ww.* (bixepirîne) omhakken
xepînok 1. *bn.* misleidend, bedrieglijk 2. *zn.* de minnares
xerab *bn.* 1. slecht 2. (wêran) in puin liggend, bouwvallig
xerab bûn *ww.* 1. verslechteren, slechter worden 2. verwoest worden, bouwvallig worden
xerabî *zn.* de boosaardigheid, het kwaad
xerabî kirin *ww.* 1. kwaad doen, schade berokkenen 2. vernietigen, verwoesten, ruïneren
xerac *zn.* (xûk) de afpersing
xeraf *zn.* het visnet
xerar *zn.* de (grote) zak
xerat *zn.* (neccar) de timmerman
xerb *zn.* (rojawa) het westen

xerbend *zn.* (dîl) de slaaf
xerc I *zn.* (sarf) de besteding
II *zn.* de/het cement, de specie, de mortel
xercirah *zn.* de reisvergoeding, de reiskosten
xercî *zn.* het zakgeld
xercî kirin *ww.* (xercî dike, xercî bike) borduren
xerc kirin *ww.* besteden, uitgeven
xerçeng *zn. astron.* de Kreeft
xerdel *zn.* de mosterd
xerez *zn.* de wrok
xerîb 1. *bn.* raar, vreemd 2. de vreemde
xerîb bûn *ww.* vervreemden
xerîbî *zn.* de armzaligheid
xerîdar *zn.* 1. de klant, de koper 2. de verbruiker, de consument
xerîk *bn.* bezig, druk
xerîte *zn.* (nexş) de landkaart, de kaart, de plattegrond
xerman *zn.* (bênder) de dorsvloer
xermanan *zn. astron.* de Kreeft
xermûşk *zn.* ► pencik
xernûf *zn. plantk.* het johannesbrood
xernûk *zn. plantk.* het johannesbrood
xerpişt *zn.* de schraagpijler, de stut, de klos, de legger, de schoor
xerpûng *zn. plantk.* (pûng) de polei
xerra *bn.* glanzend, glanzig
xerûze *zn. plantk.* de meloen
xerxere *zn.* de mondspoeeling
xes *zn. plantk.* 1. de kropsla 2. de kool
xesandin *ww.* (bixesîne) castreren
xesar *zn.* de schade
xesaret *zn.* (xesar) de schade
xesas *zn.* de castreerder
xesifîn *ww.* (bixesife) arm worden (*nadat men rijk was*)
xesî I *bn.* gecastreerd
II *zn.* (xesû) de schoonmoeder
xesîl *zn.* de (rieten) mat
xesîs *bn.* gierig, karig, vrekkelig, krenterig
xesîsî *zn.* de gierigheid, de vrekkelijkheid
xesok *bn.* (xesî) gecastreerd
xesraw *zn.* de regen

xeste *bn.* ziek
xestexane *zn.* het ziekenhuis
xestexanok *zn.* de kliniek
xesû *zn.* de schoonmoeder
xeşandin *ww.* (bixeşîne) koken, aan de kook brengen
xeşîl *zn.* *plantk.* de wolfsmelk
xeşîme *zn.* de gang, de vestibule
xeşîne *zn.* (rêç) het spoor
xeşm *zn.* de woede, de boosheid
xet *zn.* 1. de streep, de lijn 2. (sinor) de grens
xeta *zn.* de fout, de vergissing
xeta kirin *ww.* 1. fout maken 2. zich vergissen
xetandin *ww.* (bixetîne) produceren
xetat *zn.* de kalligraaf
xeter *zn.* het gevaar
xetere *zn.* de bezorgdheid, de zorg, de angst
xeterî *zn.* het gevaar
xeternak *bn.* gevaarlijk
xet kêşan *ww.* strepen, een lijn trekken
xetkêşan *zn.* de liniaal
xet kişandin *ww.* strepen, een lijn trekken
xetme **I** *zn.* (pozmik) de muilkorf, de neusring
II *zn.* de bevestiging, de bekrachtiging
xetxetî *bn.* gestreept, gelinieerd
xetxetî kirin *ww.* strepen
xevde bûn *ww.* doven
xevde çûn *ww.* 1. doven 2. (razan) in slaap vallen
xevde kirin *ww.* 1. doven 2. (razandin) laten slapen
xew *zn.* de slaap, het dutje **xew hatin** slaap krijgen
xew revîn \diamond niet in slaap kunnen komen
xewar *bn.* slaperig
xewas *zn.* 1. de aanzienlijke personen, de invloedrijke personen 2. de prominenten
xewa zivistanê *zn.* de winterslaap
xewer *zn.* (çêr) het schelden, de vloek
xewer dan *ww.* schelden, vloeken
xewgeh *zn.* de slaapkamer, de slaappleaats
xewîn *bn.* slaperig
xew kirin *ww.* slapen
xewle *bn.* 1. verlaten, eenzaam, woest 2. verborgen
xewle kirin *ww.* verbergen

xewlexane *zn.* het klooster
xewn *zn.* de droom
xewnak *bn.* slaperig, soezigerig
xewn dîtin *ww.* dromen
xewnerojk *zn.* de dagdroom, de illusie
xewok *bn.* slaperig, soezigerig
xewr bûn *ww.* (xewr dibe, xewr be) zinken, zakken
xewtin *ww.* (bixewte) slapen
xewtinan *zn.* de slaaptijd, de voornacht
Xewxwaş! *uitr.* Slaap lekker!
xeyal *zn.* de fantasie, de dagdroom
xeyal kirin *ww.* fantaseren, dromen
xeyalperest *zn.* de dagdromer, de fantast
xejd *zn.* het gekrenkt zijn, de ergernis
xejdok *bn.* gekrenkt
xejidandin *ww.* (bixeyîdîne) kwetsen, krenken
xejidîn *ww.* (bixeyîde) geraakt zijn over, gekrenkt zijn over
xeynî *voegw.* (ji bilî) behalve
xezal **I** *zn.* *dierk.* de gazelle
II *zn.* het herfstblad
xezan *bn.* \blacktriangleright xizan
xezeb *zn.* de woede, de toorn
xezel *zn.* *dierk.* de gazelle
xezibîn *ww.* (bixezibe) boos worden
xezîne *zn.* de schat
xeznok *zn.* de spaarpot
xezûr *zn.* de schoonvader
xêl **I** *zn.* de bruidsstoet
II *bn.* scheel, loens
III *zn.* de clan
xêlek *bn.* (gelek) heleboel, enorm, heel, aanzienlijk, nogal
xêlêfk *zn.* (kewar) de bijenkorf
xêlik *bijw.* (gelek) heleboel, enorm, heel, aanzienlijk, nogal
xêlî **I** *zn.* 1. het zeil, het doek 2. \square de rode hoofddoek van de bruid
II *zn.* de stralenkrans, de aureool, de kring
xêncî *voegw.* behalve
xêr *zn.* de liefdadigheid, de weldaad, de gunst **bêxêr** nutteloos **bixêr** nuttig, bevorderlijk

xêrat *zn.* het goede werk, de liefdadigheid
Xêr e! *uitr.* Wat is er?, Wat is er aan de hand?, Ik hoop dat alles goed is!
Xêr hatî! *uitr.* Welkom!
xêrxwaz *bn.* liefdadig
xêrxwazî *zn.* de liefdadigheid
xêv *zn.* het geheugen
xêvet *zn.* (kon) de tent
xêvik *bn.* onnozel, dom, sullig
xêz *zn.* (xet) de streep, de lijn
xêzan *zn.* (lêzim) het gezin
xêzik *zn.* de streep, het streepje
xêzkêşan *zn.* de liniaal
xêz kişandin *ww.* strepen
xibir *zn.* (ximav) de inkt
xibirdank *zn.* de inktpot, de inktkoker
xicîk *zn.* (holik) de blokhut
xiçviçandin *ww.* (bixiçviçîne) afraffelen
xij *bn.* glad
xij bûn *ww.* glippen, glijden
xijîleg *zn.* de houtskool
xij kirin *ww.* laten glijden
xil I *zn.* de sprong, de wip, het springen
II *zn.* (gil) het rollen, het wentelen
xilas 1. *zn.* het einde, de beëindiging **xilas bû** het is klaar **2.** *bn.* (nema) op **xilas bû** het is op **3.** *zn.* (rizgarî) de bevrijding, de redding
xilas bûn *ww.* **1.** eindigen, aflopen **2.** op zijn, uitverkocht zijn **3.** (rizgar bûn) bevrijd worden, gered worden
xilasî *zn.* (rizgarî) de bevrijding, de redding
xilas kirin *ww.* **1.** beëindigen, afmaken, voltooiën, tot een einde brengen **2.** opmaken **3.** (rizgar kirin) bevrijden, redden
xilav *zn.* de as
xilavî *bn.* asgrijs, grauw
xilç *zn.* de houweel, de pik, de pikhouweel, het breekijzer
xil dan *ww.* wippen
xilinzer *zn.* *plantk.* de papaver
xilmaş *bn.* slaperig

xilmaş bûn *ww.* soezen
xilmaşinî *bn.* slaperig
xilmet *zn.* de tweedehands kleding
xilope *bn.* **1.** klein **2.** beleefd, beschaafd
xilor *zn.* *chem.* de/het chloor
xilq *zn.* het slot, de sluiting
xilqandin *ww.* (bixilqîne) sluiten, afsluiten, op slot doen
xilt *zn.* *dierk.* de mol
xilte *zn.* het bezinksel, de neerslag, het sediment
xilwe *zn.* ▶ xelwet
ximav *zn.* (xibir) de inkt
ximxim *zn.* *anat.* de neusvleugel
xinamî *zn.* de schoonbroer
xinavke *zn.* de halsketting, het collier
xiniz *bn.* boosaardig, kwaadgezind, kwaadwillig
xinzîr *zn.* (beraz) het varken, het zwijn
xir *zn.* *anat.* de penis, de lul
xira *bn.* **1.** stuk, kapot, defect **2.** (nebaş) slecht
xirab *bn.* slecht **xirabtîr** slechter **xirabtîrîn** slechtste
xirabe *zn.* bouwvallig, in puin liggend
xirabî *zn.* **1.** de boosaardigheid, het kwaad **2.** de schade
xira bûn *ww.* **1.** (şikîn) stukgaan, kapotgaan, begeven, **2.** slechter worden
xirabûna heyvê *zn.* de maansverduistering
xirabûna rojê *zn.* de zonsverduistering
xira kirin *ww.* stukmaken, kapotmaken, breken, afbreken
xirar *zn.* de (*grote*) zak
xirbe *zn.* (zurbe) de roedel wolven
xircir *zn.* de opschudding, de rel, de onlust
xirdewat *zn.* de ijzerwaren
xirek *bn., bijw.* wankel
xire xir *zn.* het snurken
xire xir kirin *ww.* snurken, ronken
xirê *zn.* *anat.* de kies, de kiezen
xirifîn *ww.* (bixirife) ineensstorten
xirikîn *ww.* (bixirike) reutelen, rochelen
xirimîn *ww.* (bixirime) stukgaan, breken, kapotgaan, het begeven
xirink 1. *zn.* de schoonheid **2.** *bn.* (rind) mooi, galant

Xiristiyan 1. *zn.* de christen 2. *bn.* christelijk

xîrîn *ww.* (bixire) snurken, ronken

xirme xirm 1. *zn.* de donder, het gedruis, de herrie, het lawaai 2. *bn.* brullend, bulderend

xirmiçandin *ww.* (bixirmiçîne) 1. krabbelen, bekrassen, krabben 2. knijpen

xirmîn *ww.* (bixirme) bulderen, brullen, daveren

xirmûşık *zn.* het knijpen, de kneep

xirm û xirm *bn.* holderdebolder

xiroş *zn.* de opwinding, de opschudding, de opgewondenheid, de spanning, de emotie

xiroşandin *ww.* (bixiroşîne) opwinden, opschudden

xiroşme *zn.* 1. de opwinding, het enthousiasme, de opwelling 2. de ophitsing, de agitatie, de provocatie

xirp *bn.* dik, bol, rond, mollig

xirpik *zn. anat.* het kraakbeen

xirpo *bn.* laag, gemeen, minderwaardig

xirte xirt kirin *ww.* kletteren, klapperen

xirtik *zn. med.* de kinkhoest

xirtol *zn.* de menigte, de massa

xirû *zn.* 1. de niet bewerkte akker 2. het heideveld

xirûcir *zn.* de opschudding, de rel, de onlust, het oproer, de oploop

xirve 1. *zn.* de gemeenschap, de massa, de groep
2. *bn.* gezamenlijk, collectief

xirve kirin *ww.* verzamelen, bijeenbrengen

xirwebez *zn.* de egoïst, de profiteur

xirxal *zn.* 1. de enkelband 2. de keten, de boei, de kluister 3. het wiel, de band

xisar *zn.* de schade

xisim *zn.* de verwant, de stamverwant

xistin *ww.* (dixe, bixe) 1. laten vallen 2. (lê xistin) slaan

xisûs *zn.* het onderwerp, de zaak

xisûsî *bn.* (taybetî) speciaal, bijzonder, apart

xîşirîn *ww.* (bixîşire) luieren

xîşîn *ww.* (bixîşe) ritselen, knetteren, ruisen

xîşm *zn.* de woede, de boosheid

xîşok I *zn.* (xizinde) het reptiel

II *bn.* ritselend

xîşpe *bn.* (dizî) sluw, geniepig

xîşt I *zn.* de spies

II *zn.* de baksteen

xîştik *zn.* het hoekijzer

xîşûş *zn.* 1. (şik) de twijfel, de achterdocht, het vermoeden, de verdenking, de scepsis 2. (xuşûş) het bedrog, het kunstje, de truc

xîşxaş *zn. plantk.* de papaver, de maankop

xîşxişk *zn.* de pakking

xitêre *zn.* het aanmaakhout

xitimandin *ww.* (bixitimîne) 1. dichten, afsluiten 2. vol maken, vullen

xiyal *zn.* de dagdroom, de illusie, de fantasie, de dromerij

xiyamet *zn.* het verraad

xiyar *zn. plantk.* 1. de komkommer 2. de augurk

xiz *bn.* glad

xizan *bn.* 1. arm 2. (çav birçi) gulzig, begerig, gretig

xizan bûn *ww.* arm worden, verarmen

xizanî *zn.* de armoede

xizar *zn.* (mişar) de trekzaag, de zaag

xize xiz kirin *ww.* buiten adem raken

xizêmok *zn. plantk.* de paardenbloem

xizinde *zn.* (xişok) het reptiel

Xizir *zn.* de barmhartige Samaritaan, de reddende engel

xizîn *ww.* (bixize) buiten adem raken

xizm *zn.* de verwant, de stamverwant

xizmatî *zn.* de verwantschap, de familiebetrekking

xizmet *zn.* de bediening, de service

xizmetkar *zn. (m.)* de dienaar, (*v.*) de dienaress, de bediende

xizmet kirin *ww.* bedienen, serveren

xizxizok *bn.* 1. *med.* astmatisch, kortademig 2. hijgend

xîç *zn.* de kiezel, het grind

xîçik I *zn.* de kiezel, het grind

II *zn.* (benîşt) de/het mastiek, de/het hars, de/het gom

xîge *zn.* de veldfles

xîlaf *bn.* tegenovergesteld

xîme *zn.* de (*grote*) tent

xîret *zn.* de ijver, de vlijt

xîretkêş *zn. (m.)* de ijveraar, (*v.*) de ijveraarster

xîret kirin *ww.* ijveren, streven

xîsk *zn.* (girîn) de snik

xîskandin *ww.* (bixîskîne) laten snikken

xîskîn *ww.* (bixîske) snikken

xîsk kişandin *ww.* snikken

xîş kirin *ww.* laten glijden

xîşt *zn.* de (*grote*) trekzaag

xîvet *zn.* (kon) de tent

xîz I *zn.* het zand

II *zn.* (xet) de streep, de lijn

xîzik *zn.* de streep

xîzik kişandin *ww.* 1. strepen 2. doorstrepen, doorhalen

xîzkêşan *zn.* de liniaal

xo *wederk.vnw.* zich

xoce *zn.* 1. (mamoste) de leraar 2. (melle) de imam, de hodja, de hodzja

xodan *zn. plantk.* de bernagie

xodgam *bn.* hooghartig, arrogant, hoogmoedig, laatdunkend

xof *zn.* (tirs) de angst, de vrees

xonçe I *zn. plantk.* de knop

II *zn.* (derxûn) de lage tafel, de eettafel

xone *zn. dierk.* de kater

xopan 1. *zn.* de ruïne, de bouwval 2. *bn.* bouwvallig, ingestort, afgebroken

xopan bûn *ww.* bouwvallig worden, verwoest worden

xopan kirin *ww.* verwoesten, ruïneren, vernietigen, te gronde richten

xorak *zn.* het voedsel, de voeding

xorim *zn.* de baal

xort 1. *zn.* de jongen, de jongeman, de jongeling 2. *bn.* jong, jeugdig

xortanî *zn.* het jongelingschap

xortim *zn.* de slang, de tuinslang

xort xapînok *bn.* koket, koketterend

xoş *bn.* 1. leuk, gezellig, prettig, fijn 2. aardig, lief

xoşav *zn.* de compote

xoş bêş kirin *ww.* kouten, gezellig praten, gezellig babbelen

xoşewîst *bn., S.* dierbaar, lief, geliefd, geachte

xoşnud kirin *ww.* tevredenstellen

xoşnûd *bn.* tevreden, vergenoegd, voldaan

xoşxal *bn.* welgesteld, vermogend, bemiddeld, rijk

xox *zn. plantk.* de perzik

xoz *zn.* de zaaddoos

xozan *zn.* de stoppel

xozge 1. *zn.* de wens, de wil 2. *uitr.* Ik wou dat ...

xu I *zn.* het zweet, de transpiratie

II *wederk.vnw.* zich

xubar *zn.* 1. het stof, het gruis 2. (xwelf) de as

Xuda *zn.* God

xu dan *ww.* transpireren, zweten

xudawen *zn.* de godin

xudayî *bn.* goddelijk

xudmuxtari *zn.* de autonomie, het zelfbestuur

xuh *zn.* (arq) de transpiratie, het zweet

xulam *zn.* de knecht, de bediende, de dienaar

xulamî *zn.* het knechtschap

xulamok *zn.* de knecht

xulamtî *zn.* het knechtschap

xulik *zn.* 1. (afrandêr) de schepper 2. (aferîde) het schepsel, het wezen

xuliqandin *ww.* (bixuliqîne) scheppen, creëren, voortbrengen

xuliqîn *ww.* (bixuliqe) geschapen worden, gecreëerd worden

xulke *zn.* (deqîqe) de minuut

xull *zn.* de keten, de boei, de kluister

xulmaş *bn.* slaperig

xulpulû *bn.* vlekkerig

xulya *zn.* de fantasie, de dagdroom

xumam 1. *zn.* de mist, de nevel 2. *bn.* slaperig

xumamî *zn.* de slaperigheid

xumar *zn.* de gok

xumar listin *ww.* gokken

xumîn *ww.* (bixume) brullen, bulderen

xunav I *zn.* (rewa) de dauw

II *zn.* de motregen

xunçe I *zn.* (xonçe) de lage tafel

II *zn.* (bişku) de knop

xundin *ww.* (bixune) uitnodigen

xundî *zn.* 1. de uitgenodigde, de gast 2. de bruidstoet

xunivîn *ww.* (bixunive) motregenen

xunkar *zn.* (key) de koning

xur *zn.* de jeuk
xurandin *ww.* (bixurîne) krabben
xurbet *zn.* het buitenland, een vreemde stad
xurde **I** *zn.* 1. het schroot 2. het onderdeel, het hulpstuk, het reserveonderdeel
II *zn. gramm.* het voorvoegsel, het achtervoegsel
xurdefroş *zn.* de oudijzerhandelaar, de oude-onderdelenverkoper
xurdegîr *zn.* de oudijzerhandelaar
xurdemenî *zn.* het voedsel, de voeding
xurdepaş *zn. gramm.* het achtervoegsel
xurdepêş *zn. gramm.* het voorvoegsel
xurek *zn.* het voedsel
xuremî *zn.* de baal
xurê *zn. med.* de pokken
xurêc *zn. anat.* de klier
xurfe *zn.* (ode) de kamer
xurimandin *ww.* (bixurimîne) scheuren
xurimî *bn.* gescheurd
xurinî *zn.* (taştê) het ontbijt
xurist **1.** *zn.* de natuur **2. bn.** natuurlijk
xurî **I** *zn. med.* de pokken
II *zn.* (pêt) de vlam
xurî deranîn *ww.* pokken hebben
xurîn *ww.* (bixure) jeuken, kriebelen
xurme *zn. plantk.* de dadel
xurmeyî hindî *zn. plantk.* de tamarinde
xurmîn *ww.* (bixurme) brullen, bulderen, daveren, (ewr xurmîn) donderen
xurnî *zn.* (taştê) het ontbijt
xurnîk *zn. plantk.* het johannesbrood
xuroş *zn.* het overkoken, het overlopen
xurrîn *ww.* (bixure) **1.** (av xurrîn) bruisen, ruisen **2.** snurken
xurt *bn.* sterk, krachtig, fiks
xurtahî *zn.* de sterkte
xurtandin *ww.* (bixurtîne) versterken, versteviggen, sterken
xurtî *zn.* de sterkte
xurt kirin *ww.* versterken, versteviggen, sterken
xusar *zn.* de rijp, de ijzel

xusp *zn.* de roddel
xusûl *zn.* het rituele wassen, het baden
xusûl kirin *ww.* zich wassen voor rituele reinheid
xuş *zn.* het geruis, het geritsel
xuşe xuş *zn.* het geruis, het geritsel
xuşe xuş kirin *ww.* ritselen, knetteren, ruisen
xuşîl *zn. plantk.* de wolfsmelk
xuşîn *ww.* (bixuşe) ritselen, knetteren, ruisen
xuşk *zn.* (xweh) de zus
xuşûş *zn.* ▶ xişûş
xuşxuş *zn.* het geruis, het geritsel
xutbe *zn.* de preek
Xuwa *zn., S.* God
xuwan *zn., S.* de tafel
xuwance *zn.* de lage tafel, het tafeltje
xuwar *bn.* (xar) scheef, schuin
xuwardîn **1.** *zn.* het eten **2. ww.** eten
xuya *bn.* (diyar) zichtbaar, duidelijk, helder, blijkbaar
xuya bûn *ww.* verschijnen, zichtbaar worden
xuyabûnî *zn.* het verschijnsel, de verschijning
xuya kirin *ww.* verschijnen, zichtbaar maken, zichtbaar worden
xuzar *zn.* (mêwe) het fruit
xû **I** *zn.* het karakter, de aard
II *zn.* (arq) de transpiratie, het zweet
xûde *zn.* de helm, de valhelm
xû girtin *ww.* twijfelen, achterdocht krijgen
xûgî *zn.* de afpersing
xûgî girtin *ww.* afpersen
xûkî *zn.* de afpersing
xûl *zn. med.* (bûl) de bochel, de bult
xûlke *zn.* de klos, de spoel
xûsik *zn.* de rijp, de ijzel
xûşk *zn.* (xweh) de zus
xûştire *zn.* (rende) de rasp, de schaaf, de vijl
xûy *zn.* de aard, het karakter
xûz *med., anat.* **1. zn.** de bochel, de bult **2. bn.** bultig, gebocheld
xûzî *zn.* de bultigheid
xwandegeh *zn.* **1.** de school **2.** (zanko) de universiteit
xwandeh *bn.* geletterd, geschoold

xwang *zn.* (xûşk) de zus
xwar *bn.* (çewt) scheef, schuin
xwarê *bijw.* beneden, [naar beneden], neer
xwarik **I** *zn. anat.* de melktand (*van dieren*)
II *zn.* de scheefheid
xwarin **1.** *ww.* (bixwe) eten **2.** *zn.* het eten, het gerecht, de maaltijd, het maal, het voedsel
xwarindev *zn.* het commiesbrood, de kuch
xwaringeh *zn.* **1.** de eetkamer **2.** het restaurant
xwarinxane *zn.* de eetkamer
xwarzî *zn.* de neef, de nicht (*kind van zus*)
xwas *bijw.* (pêxwas) blootsvoets
xwasî **I** *zn.* (xesû) de schoonmoeder
II *bijw.* (pêxwas) blootsvoets
xwast *zn.* (vên) de wil, de wens
xwastek *zn.* de wil, de wens
xwastin **1.** *ww.* (bixwaze) willen, wensen, verlangen
2. *zn.* de wens, de wil
xwastî *zn.* (meisje) de verloofde
xwastok *zn.* de wil, de wens
xwaşandin *ww.* (bixwaşîne) koken
xwaşîl *zn. plantk.* het wrattenkruid
xwazgînî *zn.* het een meisje om haar hand vragen
xwazî [Ik wou dat ...]
xwe *wederk.vnw.* zich, zelf **xwe bi xwe** zichzelf **ji xwe** eigenlijk, trouwens, toch, overigens
xweanîn *ww.* (xwe tîne, xwe weyne) bekennen
xwebîn *bn.* hooghartig, hoogmoedig, ijdel
xwedadan *ww.* (xwe dadide, xwe dade) sleeën
xwedanîn **I** *ww.* (xwe datîne, xwe dayne) zich verwaardigen om
II *ww.* zich verlagen voor een doel
xwedbîn **1.** *bn.* egoïstisch **2.** *zn.* de egoïst
xwedbînî *zn.* het egoïsme
xwede çûn *ww.* flauwvallen
xweder *zn.* de oorsprong
xwederî *zn.* de natuur
Xwedê **1.** *zn.* God, de Heer **Bi navê Xwedê!**
 ◇ In godsnaam!, Om godswil! **Xwedê ji te razî be!**
 ◇ Moge God het je belonen! **2. uitr.** Mijn God!, Oh God!
Xwedê bike! *uitr.* Ik hoop dat ...!

Xwedê dikî! *uitr.* In godsnaam!
Xwedê hafiz! *uitr.* Dag!, Tot ziens!
xwedênas *zn.* de gelovige
xwedênenas *zn.* de ongelovige
Xwedê zane! *uitr.* God weet het!, Wie weet!
xwedî *zn.* de eigenaar
xwedîbext *bn.* eerlijk, oprecht, fatsoenlijk, integer, rechtschapen
xwedî bûn *ww.* bezitten, eigenaar zijn van
xwedî derketin *ww.* onder zijn hoede nemen, passen op
xwedî kirin *ww.* (*dieren*) houden
xwedînamûs *bn.* eerlijk, oprecht
xwedîsebr *bn.* geduldig, lijdzaam
xwedîtî *zn.* het eigendomsrecht
xwedîtî kirin *ww.* zich toe-eigenen, claimen, zich als bezitter opwerpen
xwefroş *zn.* de verrader
xweger *bn.* automatisch
xwe girtin *ww.* dulden, zich beheersen
xweh *zn.* (xûşk) de zus
xwe hatin *ww.* **1.** wakker worden **2.** tot bewustzijn komen, weer bij kennis komen
xwe hesiyan *ww.* **1.** wakker worden **2.** tot bewustzijn komen
xwe kirin *ww.* zich kleden
xwe kuştin *ww.* zelfmoord plegen, zich van kant maken
xwe lê danîn *ww.* zich voordoen als, simuleren
xwelî *zn.* de grond, de aarde, de bodem
xwemalî *zn.* de inboedel, de boel, het huisraad
xwendegeh *zn.* de school
xwendegeha bilind *zn.* **1.** de hogeschool **2.** de universiteit
xwendegeha destpêkî *zn.* de basisschool
xwendegeha navîn *zn.* de middelbare school
xwendeh *bn.* geletterd, geschoold
xwendekar *zn.* de student, de leerling
xwendevan *zn.* de student, de leerling
xwendin *ww.* (bixîne) **1.** (pirtûk xwendin) lezen
2. (mektepe xwendin) studeren

xwendî 1. *bn.* geletterd 2. *zn.* (mêvan) de genodigde, de gast, (*m.*) de invité, (*v.*) de invitee

xweneñin *ww.* (xwe neyne) ontkennen, loochenen

xwenîn *ww.* (xwedine, xwene) bekennen, toegeven

xwe parastin *ww.* zich beschermen, zich verdedigen

xweperest 1. *bn.* egoïstisch, zelfzuchtig 2. *zn.* de egoïst

xweperestî *zn.* het egoïsme

xwepêşandan *zn.* de demonstratie, de betoging

xwe ragirtin *ww.* dulden

xwere dîtin *ww.* (xwe re bibîne) wel zin hebben om iets te doen **xwere nedîtin** \diamond geen zin hebben om iets te doen

xwerenedî *bn.* lui, lijsig, lusteloos

xwerist *zn.* de wilde plant

xweser *bn.* eigenwijs, eigenzinnig

xwestin *ww.* (bixwaze) willen, wenssen

xweş I *bn.* gezond, levend

II *bn.* 1. leuk, gezellig, prettig, fijn 2. lief, aardig, sympathiek 3. lekker, mooi, aangenaam

xweşbîn *bn.* optimistisch

xweş bûn *ww.* beter worden, herstellen

xweşik *bn.* 1. mooi 2. aardig 3. leuk

xweşî *zn.* de gezondheid, het welzijn

xweşkêş *bn.* sterk, krachtig

xweş kirin *ww.* beter maken, genezen, helen, revalideren

xweşmêr 1. *zn.* de gentleman, de heer 2. *bn.* beleefd, beschaafd

xweşxan *zn. muz.* het krijgslied

xweşxwaz *zn. muz.* de lofzang

xwe tevdan *ww.* in beweging komen

xweûxwe 1. *wederk.vnw.* zichzelf 2. *bn.* automatisch

xwewer *zn.* de natuur

xweylîn *zn.* de zoutmijn

xweza *zn.* de natuur

Xwezî! *uitr.* Ik wou dat ...!, Ik hoop dat ...!

Xwezka *uitr.* Ik wou dat ...!, Ik hoop dat ...!

xwezyane *bn.* natuurlijk

xwê *zn.* het zout **xwê ya limonê** het citroenzuur

xwê avêtin *ww.* zouten, inzouten, inmaken

xwê kirin *ww.* zouten, inzouten

xwêlîn *zn.* de zoutmijn

xwîl *bn.* scheef, schuin

xwîn *zn.* het bloed

xwînalozî *bn.* decadent, ontaard

xwînbir *bn.* bloedstelpend

xwîn bûn *ww.* bloeden

xwîn çûn *ww.* bloeden

xwîn dan *ww.* bloed geven

xwînelok *bn.* gewond

xwîner *zn.* de eiser, de eiseres, de aanklager

xwîngandin *ww.* (bixwîngîne) zichtbaar worden, verschijnen

xwîngerm *bn.* sympathiek, aardig

xwîngermî *zn.* de aardigheid

xwîngêr *zn.* de wreker

xwîngiran *bn.* lompe

xwîngiyan *ww.* (bixwînge) zichtbaar worden, verschijnen

xwîngîn *ww.* (bixwînge) zichtbaar worden, verschijnen

xwîn girîn *ww.* veel verdriet hebben

xwîn hatin *ww.* bloeden

xwînî 1. *zn.* de moordenaar 2. *bn.* kwaadaardig, boosaardig

xwînî dûbrang *zn. plantk.* de drakenbloedboom

xwînkari *zn.* de bloedwraak

xwîn kirin *ww.* doen bloeden, een bloeding veroorzaken

xwînmêj *zn.* de bloedzuiger, de uitbuiting

xwînmêjî *zn.* de uitbuiting

xwîn mêtin *ww.* bloed zuigen

xwîn mijîn *ww.* bloed zuigen

xwînpest *zn.* de bloeddruk

xwînrêj *zn.* de moordenaar

xwînrêjî *zn.* de uitbuiting, de tirannie

xwîn rêtin *ww.* bloedvergieten

xwîn rijandin *ww.* bloedvergieten

xwîn rijîn *ww.* bloedvergieten

xwînsêrîn *bn.* sympathiek, aardig

xwînxwar *zn.* de bloeddorstige

xwîşik *zn.* (xûsik) de ijzel, de rijp

xwîşik avêtin *ww.* ijzelen, rijpen

xwîşk *zn.* (xweh) de zus

xwîzî *zn.* (tif) het spuug, het speeksel

Y

y *zn.* de y (de 30e letter van het Koerdische alfabet)

ya **I** *voorz.* van **ya Alî** van Ali

II *voegw.* of ... of, hetzij ... hetzij ... **Ya ew, ya ez!** Hij of ik; hetzij hij, hetzij ik

Ya! *uitr.* Oh! **Ya Reb!** ◊ Oh God!, Mijn God!

yad *zn.* de herdenking, de herinnering

Yadê! *uitr.* Ma!

yadigar *zn.* het souvenir, het aandenken, de herinnering

yad kirin *ww.* herdenken, gedenken, spreken over

yafte *zn.* de/het label, het etiket

Yahûdî *zn. (m.)* de jood, (*v.*) de jodin

Yahûdîtî *zn.* het jodendom

ya ku *aanw.vnw.* datgene, diegene, [dat wat], [datgene wat] **ya ku hat serê wî** datgene wat hem is overkomen

yal **I** *zn. anat.* de manen

II *zn. aardr.* de terp, het talud, de bergflank, de helling, de schuinte

Yallah! *uitr.* Kom op!, Vooruit!, Komaan!, Toe!, Schiet op!

yaman *bn. 1.* (cesûr) dapper, flink, hevig, streng
z. (xirab) heel slecht *3.* (baş) heel goed

yan **1.** of ... of, hetzij ... hetzij ... **Yan ew, yan ez!** Hij of ik; hetzij hij, hetzij ik

yane **I** *zn.* de gemeenschap, de associatie

II *zn.* (xanî) het huis, het clubhuis

yanê *bijw.* dus, aldus, [dat wil zeggen], namelijk, [met andere woorden]

yanzdeh *telw.* elf

yanzdehem *rangtelw.* elfde

yanzdehemîn *rangtelw.* elfde

yaqût *zn.* de robijn, de karbonkel, de saffier

yaqûtî şîn *zn.* de saffier

yar *zn. 1.* (dilketî) de geliefde **z.** (heval) de vriend, de vriendin **3.** (dost) de minnaar, de minnares

yarî *zn. 1.* (hevaltî) de vriendschap, de vriendelijkheid
z. (henek) de grap, het spel

yarî kirin *ww.* met elkaar grappen maken, dollen, gekken, gekscheren

yarkok *zn. plantk.* de peen, de wortel

yarmetî *zn.* (alîkarî) de hulp, de steun

yasemîn *zn. plantk.* de jasmijn

yat *zn.* het jacht

yawe *bn.* onzinnig, zinloos, absurd

yawebêj *zn.* de leuteraar

yaxe *zn.* (pêsir) de kraag, het boord, de halskraag

yaxûd *voegw.* of, ofwel

yek *telw.* één

yekane *bn.* enig, uniek

yeka yeka [één voor één]

yek bûn *ww.* zich verenigen, zich verbinden, zich aaneensluiten

yekbûn *zn.* de eenheid, de eendracht, de combinatie

yekbûnî *zn.* de eenheid, de eendracht, de combinatie

yekbûyî *bn.* verenigd

yekbûyîn *zn.* de eenheid

yekcar *bijw. 1.* (hemû) totaal, volkomen, helemaal
z. (tucar) nooit, nimmer, [in geen geval]

yekceleb *bn.* soortelijk, specifiek

yekem *rangtelw.* eerste

yekemîn *rangtelw.* eerste

yeke yek [één tegen één], [man tegen man]

yekgirtin *ww. 1.* zich aaneensluiten **z.** zich verenigen, zich verbinden **3.** geen onderscheid maken, gelijk stellen, gelijk achten

yekgirtî **1.** *bn.* verenigd **2.** *zn.* de unie, de vereniging, de verbinding

yekhejmar *zn.* het enkelvoud

yekî *onbep.vnw.* iemand, men, [de een of ander]

yekîtî *zn.* het verbond, de alliantie

Yekîtî Niştimanî Kurdîstan *zn.* de Patriottische Unie van Koerdistan

yek kirin *ww.* **1.** aaneensluiten, verbinden
2. samenvoegen, mengen

yekmana *bn.* identiek, gelijk, gelijkwaardig

yeknesak *bn.* monotoon, eentonig, saai

yekpare **1.** [uit één stuk bestaand] **2.** *hoofdtelw.* allemaal

yekperîst **1.** *zn.* de monotheïst **2.** *bn.* monotheïstisch

yekperîstî *zn.* het monotheïsme

yekreng *bn.* **1.** eenkleurig **2.** monotoon, eentonig

yeksan *bn.* gelijk, gelijkmatig, [op hetzelfde niveau]

yekser *bn., bijw.* direct

yekşem *zn.* de zondag

yekta **1.** *bn.* enig **2.** *bijw.* ineens, onverwachts, opeens, plotseling

yekten *bijw.* onverwachts, opeens, ineens, plotseling

yektexlît *bn.* soortelijk, specifiek

yelek *zn.* het vest

yelken *zn.* (xêlî) het zeil, het doek

yeman *bn.* **1.** (cesûr) dapper, flink, hevig, streng
2. (xirab) heel slecht **3.** (baş) heel goed

yemenî *zn.* □ een (*de*) schoen

Yemenî *zn.* (*m.*) de Jemeniet, (*v.*) de Jemenitische

Yewnan *zn.* (*m.*) de Griek, (*v.*) de Griekse

Yewnanîstan *zn.* Griekenland

Yewnanî **1.** *bn.* Grieks **2.** *zn.* het Grieks

yexsîr *zn.* (dîl) de slaaf

yexte *zn.* het gecastreerde dier, de hamel

yexte kirin *ww.* castreren, ontmannen

Yezdan *zn.* God, Allah

Yezdanî *bn., bijw.* goddelijk

Yezîdî *zn.* □ een Koerdisch geloof en haar volgelingen

yê *voorz.* van **yê te** van jou

yom *zn.* het geluk, het fortuin

Z

z *zn.* de z (de 31e letter van het Koerdische alfabet)
za *bn.* (ziwa) droog
zabit *zn.* (serbaz) de officier
zabite *zn.* 1. de politie 2. de toeziende
gemeenteambtenaren
zaboq *zn.* de vuilnisbelt, de/het stort, de stortplaats
zabûn *ww.* (za dibe, za be) drogen, droog worden
zaclan *bn.* zwanger
zad *zn.* het voedsel, de voeding
zadegan *bn.* edel, edelrijk
zadeganî *zn.* de adel, de adelstand
zafer *zn.* (serketin) de overwinning, de triomf
zaferan I *zn. anat.* de gal
II *zn. plantk.* de saffraan
zagon *zn.* (qanûn) de wet
zahid *bn.* godzalig
zahir *bn., bijw.* (eşkere) blijkbaar, evident, duidelijk
zalim *bn.* gewelddadig, tiranniek, meedogenloos,
wreed, hard
zalv *zn.* de namaak, de imitatie
zalvê kirin *ww.* nabootsen, imiteren
zam *zn.* 1. de prijsstijging 2. de verhoging
zamîr *zn. gramm.* het voornaamwoord
zampara *zn.* de versierder, de vrouwenjager
zamq *zn.* (şîrêz) de lijm, de/het gom, het plaksel
zan *zn.* de veronderstelling
zana *zn.* de geleerde, de wetenschapper
zanandin *ww.* (bizanîne) opleiden, onderwijzen,
opvoeden
zanav *bn.* gelijk, identiek, gelijkwaardig
zandûr *zn.* de periode, de fase, de tijd, de etappe
zane *zn.* de geleerde, de wetenschapper
zanistan *zn.* de universiteit, de hogeschool

zanistî I *bn., bijw.* wetenschappelijk 2. *zn.* de opleiding,
het onderwijs, de opvoeding
zanîn *ww.* (bizane) 1. weten 2. kennen
zanîngeh *zn.* de universiteit
zan kirin *ww.* veronderstellen, denken, vermoeden,
geloven
zanko *zn.* 1. de universiteit 2. de faculteit
zanyarî I *bn., bijw.* wetenschappelijk 2. *zn.* de kennis,
de informatie
zar I *zn.* 1. (ziman) de taal, het dialect, de streektaal
2. de spraak
II *zn.* de dobbelsteen
III *zn.* 1. *anat.* het vlies 2. het dunne laagje
IV *zn.* (zaro) het kind, het kindje, de kleuter, de peuter
zaraci *zn. dierk., Z.* de patrijs
zarava *zn.* het dialect, de streektaal
zare *zn. anat.* de galblaas
zare zar *zn.* de gil, het geschreeuw
zare zar kirin *ww.* gillen, schreeuwen, moord en brand
schreeuwen
zarî *zn.* de kreet, de gil, de schreeuw
zarîf *bn.* 1. elegant, gracieuw 2. (mirovê zarîf) hoofs,
galant, hoffelijk
zarîn I *ww.* (bizare) 1. gillen, schreeuwen 2. klagen
3. *zn.* de schreeuw, de klacht
zaro *zn.* (minal) het kind, het kindje, de kleuter, de
peuter
zarok *zn.* het kind, het kindje, de kleuter, de peuter
zarole *zn.* het kind, het kindje, de kleuter, de peuter
zarotî *zn.* 1. de kindertijd, de kinderjaren 2. de
kindsheid
zaru *zn.* het kind, het kindje, de kleuter, de peuter
zar û zêç *zn.* 1. het hele gezin 2. de kinderen

- zarv** *zn.* de namaak, de imitatie
- zarv kirin** *ww.* nabootsen, imiteren
- zaten** **1.** *bijw.* eigenlijk, toch, trouwens **2.** [hoe dan ook], [zonder meer]
- zatûlcenb** *zn. med.* de borstvliesontsteking, de pleuritis
- zatûre** *zn. med.* de longontsteking
- zav** *zn.* (mezheb) de religieuze stroming, de gezindte, de sekte
- zava** *zn. 1.* de bruidegom **2.** de schoonzoon
- zavanî** *zn.* de huwelijksnacht, het eerste huwelijkssamenzijn
- zawar** *bn.* meedogenloos, ongenadig, onmenselijk
- zawarî** *zn.* de meedogenloosheid, de wreedheid
- Zawe** *zn. astron.* Mercurius
- zax** *zn. chem.* het sulfaat
- zaxav** *zn. chem.* het zwavelzuur
- zaxe** **I** *zn.* de grot
II *bn.* neerslachtig, moedeloos, gedepimeerd
- zaxêr** *zn. aandr.* de beek, het beekje
- zayiat** *zn.* het verlies
- zayî** *bn.* verloren, zoek, kwijt
- zayî bûn** *ww. 1.* verloren gaan, zoekraken **2.** doodgaan
- zayî kirin** *ww.* verliezen, kwijtraken, zoekmaken, kwijt zijn, zoek zijn
- zayîn** **1.** *ww.* (bizê) geboren worden **2. zn.** de geboorte
- zayîngeh** *zn.* de geboorteplaats
- zayînxane** *zn.* de kraamkliniek, de kraaminrichting
- zaz** *zn.* de afstammeling, het kleinkind, de nazaat, de telg
- Zazakî** *zn.* het Zaza, het Dimilî (*een Koerdisch dialect*)
- zeb** *bn.* hard, sterk
- zeballa** *zn.* de reus
- Zebanî** *zn.* de hellewachter
- zeben** *zn.* het weiland
- zebende** *bn.* heleboel, talrijk, ontelbaar
- zeber** *zn.* de maal, de keer
- zeberdest** *zn.* de superioriteit
- zeberlah** *bn.* reusachtig
- zebeş** *zn. plantk.* de watermeloen
- zebloq** *bn.* doorzichtig, glad
- zeblot** *zn. anat.* de dikke darm
- zebra** *zn. dierk.* de zebra
- zeferan** *zn. plantk.* de saffraan
- zefran** *zn. 1. plantk.* de saffraan **2. anat.** de galblaas
- zefranî derewîn** *zn. plantk.* de/het saffloer
- zeft bûn** *ww.* onder controle gebracht worden
- zeft kirin** *ww.* onder controle brengen
- zegerek** *zn.* (keten) het linnen
- zegir** *zn.* (xîçik) de kiezel, het grind
- zehar** *bn.* raar, vreemd
- zehf** *bn.* (pir) veel, heleboel, talrijk, overtoellig
- zehf bûn** *ww.* toenemen, vermeerderen
- zehfî** *zn.* de overvloed, de talrijkheid
- zehf kirin** *ww.* vermeerderen, doen toenemen
- zehmet** *zn.* de moeite, de moeilijkheid **bêzehmet** moeiteeloos, gemakkelijk, makkelijk, eenvoudig
- bizehmet** moeilijk, lastig, vervelend
- zehmetî** *zn.* de moeilijkheid, de moeite
- zehmetkêş** *zn. 1.* de proletariër **2.** de boerenarbeider
- zehmet kirin** *ww.* moeite doen om, zich moeite getroosten
- zehr** *zn.* het gif, het vergif
- zeka** *zn.* de intelligentie
- zekat** *zn.* de aalmoesbelasting (*bij de islam voorgeschreven*)
- zekem** *zn. med.* de griep, de verkoudheid
- zekem bûn** *ww.* verkouden zijn, griep hebben
- zel** *zn. plantk.* het riet
- zelal** *bn.* helder, zuiver, klaar, kristalhelder
- zelal bûn** *ww.* helder worden, ophelderen, klaren
- zelalî** *zn.* de klaarheid
- zelal kirin** *ww.* helder maken, klaren, verhelderen
- zelam** *zn.* (mirov) de man
- zele** *zn.* (sîle) de klap, de mep, de tik, de veeg
- zeleqûnk** *zn. dierk.* de waterjuffer
- zeliqandin** *ww.* (bizeliqe) aanplakken, beplakken, aanlijmen, hechten, inplakken
- zeliqok** *bn.* klef, kleverig, adhesief
- zelîqîn** *ww.* (bizeliqe) plakken, kleven, hechten
- zelli** *zn., Z.* de blokfluit
- zelq** *zn.* (zirîç) de vogelmest
- zelqok** *bn.* klef, kleverig, adhesief
- zelû** *zn. dierk.* de bloedzuiger

zelûl *bn.* (melûl) hopeloos, wanhopig, vertwijfeld, [tot het uiterste gedreven]

zelûlî *zn.* de hopeloosheid, de wanhoop

zelût *bn.* (keçel) kaal, kaalhoofdig

zelzele *zn.* de aardbeving

zeman *zn.* (dem) de tijd, de periode

zeman zeman *bijw.* [af en toe], soms, [van tijd tot tijd]

zembele *zn.* de kraan

zembeq *zn. plantk.* de lelie

zemberek *zn.* de drijfveer (*van horloge*)

zembîl *zn.* de rieten mand

zembîlfroş *zn.* de mandenhandelaar

zembûr *zn. plantk.* 1. de tijd 2. de polei

zembûrek *zn.* 1. de spuit 2. de tuit

zemîn *zn.* 1. de vloer, de grond 2. de achtergrond

zemq *zn.* de lijm, de/het gom, het plaksel

Zemzem *zn.* Zemzem (*naam van een heilige bron in Mekka*)

zen *zn.* (zan) de veronderstelling

zenbûr *zn. plantk.* 1. de tijd 2. de polei

zencefîl *zn. plantk.* de gember

zencefîlî şamî *zn. plantk.* de alant

zencîr *zn.* 1. de ketting 2. de boei, de keten

zencîr kirin *ww.* boeien, in de boeien slaan, ketenen

zencîr şikandin *ww.* ontketenen

zend I *zn. anat.* 1. de onderarm 2. de pols **zend kirin**
zendan inhakken
 II *zn.* de grendel

zendeq *zn. anat.* de gal, de galblaas

zendîq *zn.* de ongelovige

zeng *zn.* de roest

zengelor *zn. anat.* de luchtpijp

zengil *zn.* de rammelaar, de ratel, de bel

zengilandin *ww.* (bizengilîne) de klok luiden, bellen

zengil lê dan *ww.* schellen, bellen

zengilok *zn. dierk.* de putter, de distelvink

zengilxane *zn.* de klokkentoren

zengî *zn. (m.)* de neger, (*v.*) de negerin

zengîn *bn.* rijk, gegoed, vermogend

zengînî *zn.* de rijkdom, de welgesteldheid

zengu I *zn.* de beugel, de stijgbeugel
 II *zn. anat.* het gehoorbeentje, de stijgbeugel

zengul *zn.* de rammelaar, de ratel, de bel

zenî *zn. anat.* de kaak, de kin

zen kirin *ww.* veronderstellen, denken

zeptiye *zn.* de gendarme

zeqif *zn.* (şêmûg) de drempel

zer *bn.* 1. geel 2. bleek

zeraq *zn.* het dakraam

zerar *zn.* het verlies

zerar dan *ww.* schaden, beschadigen

zerardar *bn.* schadelijk, ongezonder

zerar dîtîn *ww.* 1. beschadigd worden 2. schade lijden

zerar kirin *ww.* verlies maken, verlies lijden

zerav *zn.* het gekookte water

zerav kirin *ww.* fruiten

zerbav *zn. dierk.* de kanarie

zer bûn *ww.* bleek worden, verbleken, vergelen

zerd I *bn.* 1. geel 2. bleek
 II *zn.* de kale berg, de steppe

zerdav *zn. anat.* de galblaas, de gal

zerdelî *zn. plantk.* de abrikoos

zerdelû *zn. plantk.* de abrikoos

Zerdeşt *zn.* Zoroaster, Zarathustra (*een Koerdische profeet*)

zerdêle *zn. dierk.* de wiewaal

Zerdûşt *zn.* Zoroaster, Zarathustra (*een Koerdische profeet*)

zereket *zn.* het gras

zerengî *zn.* de capaciteit

zererek *zn.* (keten) het linnen

zerf I *zn.* de envelop, de enveloppe
 II *zn. gramm.* het bijwoord

zerg *zn.* het uiteinde van een speer/lans

zerik I *zn.* de grote ketel
 II *zn.* 1. med. de geelzucht 2. het eigeel 3. (zer) geel

zerikîn *ww.* (bizerike) 1. vergelen, bleek worden, verbleken 2. doodsbleek worden

zeriqîn *ww.* (bizeriqe) aanbreken, dagen

zerî I *zn.* het geel
 II 1. *bn.* blond 2. knap, mooi

zerîle *zn. dierk.* de wiewaal

zerîşk *zn. plantk.* de zuurbes

zer kirin *ww.* bleek laten worden, laten verbleken

zerk kirin *ww.* (zerk dike, zerk ke) inspuiten, injecteren

- zernîx** *zn. plantk.* het rattenkruit, het operment
- zerole** *zn. dierk.* de wiewaal
- zerpiçî** *bn.* doodsbleek, lijkbleek
- zerqet** *zn. dierk.* de wesp
- zerqî** *bn.* glanzend, glanzig, helder
- zerre** *zn.* de korrel, het atoom
- zerrîn** *zn. plantk.* de jonquille, de gele narcis
- zerû** *zn. dierk.* de bloedzuiger
- zerûrî** *bn.* (hewce) vereisend, nodig, onmisbaar
- zerzaniq** *zn.* de wip, de wiplank
- zerzeng** *zn.* de kroon
- zerzepalî** *bn.* doodsbleek, lijkbleek
- zerzewat** *zn.* de groente
- zevî** *zn.* de akker, het bouwland, de grond
- zevlek** *zn. anat.* de spier
- zewac** *zn.* het trouwen, het huwelijk
- zewade** *zn.* de proviand, de levensmiddelen
- zewicandin** *ww.* (bizewicîne) uithuwelijken, laten trouwen
- zewicîn** *ww.* (bizewice) trouwen met, huwen met, in het huwelijk treden met
- zewq** *zn.* het genot, het plezier, het genoeg, de pret, het vermaak
- zewq girtin** *ww.* genieten, ergens van genieten, ergens plezier van hebben
- zewq kirin** *ww.* fuiven, feesten
- zewqxane** *zn.* het vermaakscentrum
- zewreq** *zn.* (kelek) de boot, het schuitje
- zexel** *bn.* listig, leep, sluw
- zexelî** *zn.* het boerenbedrog, de truc
- zexim** *zn.* de/het pus, de etter
- zexîre** *zn.* het graan
- zexm** *bn.* sterk, stevig, krachtig
- zexmandin** *ww.* (bizexmîne) versterken, verstevigen, bevestigen
- zexmel** *zn. med.* de wond, de verwonding
- zexmî** *zn.* de stevigheid
- zeyde** *1. onbep.telw.* veel *2. bn., bijw.* talrijk, overtollig
- zeyt** *zn.* de olijfolie
- zeytûn** *zn. plantk.* de olijf **dara zeytûnê** de olijfboom **rûnê zeytûnê** de olijfolie
- zeytûnî** *bn.* olijfgroen
- zê** *zn. aardr.* de beek, de vliet
- zêde** *1. onbep.telw.* veel *2. bn., bijw.* talrijk, overtollig
- zêde bûn** *ww.* toenemen, vermeerderen
- zêde kirin** *ww.* vermeerderen, doen toenemen
- zêder** *zn. gramm.* het lidwoord
- zêdeyî** *zn.* de overvloed, de talrijkheid
- zên** *zn.* (bîr) het geheugen
- zêndî** *zn.* het insect
- zêr** *1. zn.* het goud *2. bn.* gouden
- zêrandin I** *ww.* (bizêrine) (êşandin) pijn doen
- II** *ww.* (bizêrine) vergulden
- zêrîn** *bn.* gouden
- zêrker** *zn. 1.* de juwelier *2.* de goudsmid
- zêr kirin** *ww.* vergulden
- zêtûn** *zn. plantk.* de olijf
- zibende** *bn.* sierlijk, opgesmukt, fraai
- zibil** *zn.* de mest
- zicêf kirin** *ww.* (zicêf dike, zicêf ke) verzolen, zolen
- ziç** *zn. dierk.* de teek
- zid** *bn.* tegenovergesteld, antoniem
- zifaf** *zn.* (zavanî) de huwelijksnacht, het eerste huwelijkssamenzijn
- zift** *zn.* (qîr) de/het teer, het pek
- zigurt** *bn.* blut, platzak, berooid
- zihar** *zn.* (ejdiyar) de draak
- zik** *zn. anat. 1.* de buik *2.* (mîde) de maag *3.* (navik) de navel
- zikak** *zn.* (kolan) de straat
- zikat** *zn.* de aalmoesbelasting
- zikê piçûk** *zn. anat.* de onderbuik
- zikêş** *zn. med.* de buikpijn
- zirkfireh** *bn. 1.* geduldig *2.* dikhuidig, ongevoelig
- zikir** *zn. 1.* de voordracht *2.* de herdenking, de gedenking
- zikir kirin** *ww.* voordragen
- zirkmakî** *zn. anat.* de baarmoeder
- zikreş** *1. bn.* afgunstig, jaloers *2. zn.* de verrader
- zil** *zn.* de spriet, de halm
- zilam** *zn. 1.* de man, de manspersoon *2.* de vent
- zilan** *zn.* (bahoz) de storm

- zilf** *zn. anat.* de haarlok
- zilik** *zn.* de spriet
- zilm** *zn.* de onderdrukking, de wreedheid, de dwingelandij
- zilmāt** *bn.* (tarî) donker
- zilq** *zn.* (zîrç) het lood
- zilûk** *zn.* de mat
- zilûke** *zn.* de lucifer
- zimag** *zn. aardr.* de top (*van een berg of rots*)
- ziman** *zn. 1. anat.* de tong *z. de taal* **zimanê Holandî** de Nederlandse taal
- zimanê zikmakî** *zn.* de moedertaal
- zimin** *ww.* (bizime) ontploffen
- zimpara** *zn. 1.* het schuurpapier *z. de polijststeen*
- zimrûd** *zn.* de smaragd
- zina** *zn.* het overspel, de echtbreuk
- zinar** *zn.* de rots, de klip
- zincîr** *zn.* de ketting
- zindan** *zn.* de gevangenis
- zindiq** *bn.* ongelovig
- zindî I** *bn. 1.* levend *z. (tv)* live (*uitzending*)
- II** *zn.* (buxik) het insect
- zindî bûn** *ww.* fitter worden
- zinge zing** *bn.* bevend, trillend
- zingil** *zn.* (çeqelik) de rammelaar, de ratel
- zingîn** *ww.* (bizinge) ontploffen
- zinix** *bn.* (genû) stinkend, rot, bedorven
- zintol** *bn.* forsgebouwd, fors, groot, dik
- zipik** *zn. med.* de puist, de pukkel
- zipûzêr** *bn.* doodsbleek
- zip û ziwa** *bn.* kurkdroog, [geheel droog]
- ziqil** *zn.* (kirêç) de kalk
- ziqûm** *zn. plantk.* de oleander
- zir** *zn.* het balken (*van een ezel*)
- ziraet** *zn.* (çandîni) de landbouw, de akkerbouw, de teelt
- zirâi** *bn.* agrarisch
- zirandin** *ww.* (bizirîne) laten balken
- zirav** *bn.* dun
- zirav bûn** *ww.* afslanken, vermageren, mager worden
- ziravik** *zn. anat. 1.* de pancreas, de alvleesklier *z. (zefran)* de gal
- ziravî** *zn.* het dun zijn
- zirav kirin** *ww.* verdunnen
- zîrbav** *zn.* de stiefvader
- zirda** *zn.* de stiefmoeder
- ziren** *bn.* flink, gezond, energiek, krachtig
- zîrfistiç** *zn. plantk.* de pinda, de aardnoot
- zîrgêjnost** *zn. plantk. 1.* de scheerling *z. de dollekervel*
- zîringîn** *ww.* (biziringe) (*klok, wekker*) een klapperend geluid maken
- zîrîç I** *zn.* (zîrç) de vogelmest
- II** *zn.* (zêrç) het lood
- zirîn** *ww.* (bizire) balken
- zirkeç** *zn.* de stiefdochter
- zîrkêtk** *zn. dierk.* de kakkerlak
- zirne** *zn. muz.* de hobo
- zirnevan** *zn.* de hoboïst
- zirp** *zn. mil.* de troep
- zirparsû** *zn. anat.* de korte rib
- zirqetik** *zn. dierk.* de kakkerlak
- zirt 1.** *bn.* vulgair, ruw, boers *z. zn.* het gebazel, het gezwets
- zirteboz 1.** *bn.* ruw, boers *z. zn.* de lomperd, de wildeman, de robbedoes
- zirtek** *zn.* de lomperd, de wildeman
- zirtto** *zn.* de lomperd, de wildeman
- zirtonek** *zn.* de lomperd, de wildeman
- zirxîtik** *zn. dierk.* de kakkerlak
- zirxwîn** *bn.* gekruist
- ziryan** *zn.* de sneeuwstorm
- zirz bûn** *ww.* (zirz dibe, zirz be) zenuwachtig worden, nerveus worden
- zirzop** *bn.* forsgebouwd, reusachtig
- zistan** *zn., S.* de winter
- zişt** *bn.* lelijk, vies, vuil
- zivil** *zn.* de mest
- zivilê giya** *zn.* het tuinvuil
- zivilê kimyewî** *zn.* de kunstmest
- ziving** *zn.* (şkeft) de grot
- zivirandin** *ww.* (bizivirîne) *1.* draaien, wenden, keren *2.* retourneren, terugzenden *3.* weigeren

zivirîn *ww.* (bizivire) **1.** draaien, keren **2.** terugkomen, terugkeren

zivistan *zn.* de winter

ziwa *bn.* droog

ziwa bûn *ww.* drogen, droog worden

ziwaker *zn.* de droger

ziwa kirin *ww.* droog maken, drogen

ziwîv *zn. dierk.* de lintworm

zixrik *zn.* de kiezel, het grof zand, de keisteen, het grind

zixur *zn. aandr.* de bergpas, de bergengte

ziya *zn.* het licht

ziyad *bn.* (zêde) veel, meer

ziyade *bn.* (zêde) veel, meer

ziyafet *zn.* de feestdis, het feestmaal, het festijn, het gastmaal

ziyan *zn.* (zerar) de schade, de beschadiging, het verlies

ziyan dan *ww.* schaden, beschadigen

ziyankar *bn.* vernielzuchtig

ziyan kirin *ww.* verknoeien, verdoen, verspillen

ziyaret *zn. 1.* het bezoek **2.** (ziyaretgeh) het bedevaartsoord, de bedevaartsplaats

ziyaretgah *zn.* het bedevaartsoord, de bedevaartsplaats
ziyaret kirin *ww.* bezoeken, opzoeken, langskomen, op bezoek komen, op visite gaan

ziyîn *ww.* (bizîyî) opwinden, oprollen, omwinden

zî *zn.* de streep, de lijn

zîbeq *zn.* (ciwa) het kwikzilver

zîhîn *ww.* (biziyî) opwinden, oprollen, omwinden, ombinden

zîîn *ww.* (bizîî) opwinden, oprollen

zîkr *zn.* de herdenking, de gedenking

zîkr kirin *ww.* voordragen

zîkzak *bn.* zigzag

zîl I *zn.* de knop

II *zn. plantk. 1.* de zegge **2.** de lis, de iris

III *zn.* de bel

zîl dan *ww.* groen worden

zîlhîcce *zn.* zîlhîcce (de twaalfde maand van de islamitische jaartelling)

zîlik I *zn. plantk.* de knop

II *zn. anat. 1.* (gilik) de clitoris **2.** (belikê gewriyê) de huig

zîlqede *zn.* zîlqede (de elfde maand van de islamitische jaartelling)

zîn *zn.* de/het zadel

zîna *zn.* het overspel, de echtbreuk

zînakar *zn.* de echtbreker, de overspelige

zîndan *zn.* de gevangenis, de kerker

zînde *bn.* levend, energiek

zîndebâr *bn.* levend

zîndebârî *zn.* de vitaliteit

zîndû *bn.* levend, energiek

Zînhar! *uitr.* (Je moet het) niet doen!

zînî *zn. aandr.* de heuvel, de verhoging

zînker *zn.* de zadelmaker

zîn kirin *ww.* zadelen

zîper *zn. anat.* de nek

zîperdasî *zn. dierk.* de makreel

zîpik *zn. 1.* (tîrî) de hagel **2.** (xu) de zweetdruppel
3. *plantk.* de knop

zîqawle *zn. dierk.* de plevier

zîqawleyî şamî *zn. dierk.* de kievit

zîra **1.** *voegw.* omdat, want, aangezien **2.** *bijw.* immers, namelijk

zîraet *zn.* (çandîni) de landbouw, de akkerbouw

zîraf *zn. dierk.* de giraffe

zîrç *zn.* het lood

zîre *zn. plantk.* de komijn

zîrek *bn.* (jîr) intelligent, knap, wijs

zîrewa *bn.* nieuwsgierig, benieuwd

zîrfon *zn. plantk.* de linde

zîtik *zn.* de schop, de trap

zîtol *zn.* de schop

zîv **1.** *zn.* het zilver **2.** *bn.* zilveren

zîvar *bn.* armzalig, armoedig, armelijk, arm

zîvarî *zn.* de armoede **ketin zîvarî** arm worden, verarmen

zîving *zn.* (şkeft) de grot

zîvîn **1.** *ww.* (bizîve) glanzen, schijnen, blinken, schitteren, flonkeren **2.** *bn.* zilveren

zîvker *zn.* de zilversmid

zîv kirin 1. ww. verzilveren, met zilver bekleden 2. ww. glanzen, doen glanzen
zîv kirî *bn.* verzilverd, zilveren
zîvzîve *zn. dierk.* de duizendpoot
zîwar *bn.* armzalig, armoedig, armelijk, arm
zîweleq *zn. plantk.* de judasboom
zîwer *zn.* het juweel
zîwer kirin *ww.* (xemilandin) versieren
zîx *bn.* hard, sterk, stevig
zîxelan *zn.* de grindgrond
zîz *bn.* 1. (xemgîn) verdrietig, treurig, triest, droevig 2. beverig, wankel
zîzan *zn. plantk.* de bolderik, de dravik, de dolik
zman *zn.* 1. *anat.* de tong 2. de taal **hatin ziman** beginnen te praten
zmanbaz *zn.* de babbelaar, de kletskaus, de kakel
zman birrîn *ww.* zijn mond houden, niet praten
zman daqulandin *ww.* zijn tong verliezen, niet kunnen spreken
zmandrêj *bn.* praatgraag, praatziek, onbeschoft, brutaal, arrogant
zmandrêjî *zn.* het geklets, het leuterpraatje
zmanê berx *zn. plantk.* de zuring
zmanê gay *zn. plantk.* de bernagie
zmanê pêxasan *zn.* het bargoens, de platte taal
zmanê piçûk *zn. anat.* de huid
zmanê zengilorê *zn. anat.* de huid
zmannas *zn. (m.)* de filoloog, (v.) de filologe
zmannasîn *zn.* de filologie
zmanok *zn. anat.* de huid
zmanzan *zn. (m.)* de filoloog, (v.) de filologe
zo *bn., bijw.* (cot) dubbel, tweeledig **zo be zo** paarsgewijs
zol *zn.* de rang
zolak *zn.* het sneetje, de plak, de schijf, het stuk
zol kirin *ww.* zolen, verzolen
zom 1. *zn.* de zone, de streek, het district 2. *bn.* vruchtbaar
zome *zn.* 1. de plaats voor een tent 2. de kampeerplaats
zoolojî *zn.* de zoölogie, de dierkunde
zor I 1. *onbep.telw.* veel 2. *bn., bijw.* talrijk, overtollig 3. *bijw.* meer

II *bn., bijw.* (dijwar) moeilijk, [niet gemakkelijk], zwaar
zoran *zn.* de worsteling
zorandin *ww.* (bizorîne) overheersen, heersen
zoran girtin *ww.* worstelen
zorbaz *bn.* gewelddadig, despotisch
zor birin *ww.* winnen, overwinnen
zor dan *ww.* dwingen
zordar *zn.* de despoot, de tiran, de dictator
zordarî *zn.* de tirannie, de wreedheid
zordarî kirin *ww.* onderdrukken, onder de duim houden
zordestî *zn.* de onderdrukking, de dwang, de oppressie
zorker *zn.* de despoot, de tiran, de dictator
zorkerî *zn.* de tirannie, de wreedheid
zorkerî kirin *ww.* onderdrukken, onder de duim houden
Zor spas! *uitr.* Dank u wel!
zot *zn.* (nifir) de verwensing, de vervloeking
zotik *zn. anat.* de anus
zov *zn. dierk.* de duizendpoot
zozan *zn. aandr.* 1. het plateau, de hoogvlakte, het bovenland 2. het grasland, het grasveld
zrêç *zn.* het lood
zucaciye *zn.* het glaswerk
zuha *bn.* droog
zuhak *zn.* ► helçink
Zuhal *zn. astron.* Saturnus
zumre *zn.* de groep, de klasse, de stand, de laag
zuqm *zn.* 1. de bevroezing, de stolling 2. de vorst, het vriesweer
zurat *zn. plantk.* de maïs
zurbe I *zn.* (revde) de kudde wolven
 II *bn.* sterk, krachtig
zuret *zn.* het nageslacht
zurne *zn. muz.* de hobo
zuxa *zn.* 1. (xijîleg) de houtskool 2. (qelem) het potlood
zû *bn., bijw.* 1. (lez) snel, spoedig 2. vroeg **zû yan dereng** vroeg of laat 3. (acîl) dringend
zûde *bijw.* allang
zûhel [makkelijk verteerbaar]

- Zû ke!** *utr.* Schiet een beetje op!, Je moet opschieten!
- zû kirin** *ww.* haasten, zich haasten, haast hebben
- zûl** *zn.* het stuk, het sneetje, de plak, de schijf
- zûr I** *zn.* (derew) de leugen
- II** *zn.* de kniesoor, de zuurpruim
- III** *zn.* (lîrîn) het janken
- zûre zûr kirin** *ww.* janken
- zûrik I** *bn.* (çirg) pril, piepjong
- II** *zn.* *plantk.* het fluitenkruid
- zûrî** *zn.* ▶ tizûrig
- zûrîn I** *ww.* (bizûre) janken
- II** *zn. med.* de stekende pijn
- zûr kirin** *ww.* een lang gezicht trekken, mokken,
 pruilen
- zût** *zn.* de scherpe kant
- zûtik** *zn. anat.* de anus
- zû ve** *bijw.* allang
- zûxal** *zn.* de brandstof
- zûxav** *zn. med.* (nêm) de etter, de/het pus
- zûxûr** *zn.* (xîç) de kiezel, het grind
- zûxwer 1.** *zn.* de veelvraat, de gulzigaard **2.** *bn.* gulzig,
 vraatzuchtig
- zwa** *bn.* droog
- zwî** *zn. dierk.* de lintworm

Het Koerdisch van dit woordenboek is het Kurmanci, de variant van het Koerdisch die in Turkije wordt gesproken. Daar heeft het parlement in 2002 een wet aangenomen die radioprogramma's en privé-onderwijs in 'talen die in Turkije gesproken worden' in principe toestaat. De sprekers van het Kurmanci worden echter niet als een culturele minderheid erkend, en hun streven naar onderwijs in deze taal wordt nog steeds tegengewerkt.

Koerdisch wordt niet alleen in Turkije gesproken, maar ook in Syrië, Irak, Iran, Georgië en Azerbeidjan, en ook in de Koerdische diaspora in West-Europa. Sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw maakt het Kurmanci hier een ware zegetocht, als medium voor literatuur, poëzie, volksverhalen en essays, en inmiddels ook op het internet.

'Dit door de broers Qilorî vervaardigde woordenboek doorstaat de vergelijking met eerder gepubliceerde woordenboeken glansrijk. Het is niet alleen veel beter dan het weinige dat tot dusver in het Nederlands beschikbaar was, maar is voor moderne Koerdische teksten ook bruikbaar dan de bestaande woordenboeken en woordenlijsten in het Engels, Duits, Frans en Zweeds. Voor wie Koerdisch wil leren is het een onmisbaar hulpmiddel, en omgekeerd zal het ook veel Koerden die beter Nederlands willen leren goede diensten bewijzen.' Prof. dr. Martin van Bruinessen, Universiteit Utrecht (Arabisch, Nieuwperzisch en Turkse talen en culturen)

MAHABAD B. QILORÎ (1970) was tolkenvertaler, en hij is nu werkzaam als maatschappelijk werker, **NÊÇÎRVAN QILORÎ** (1971) is beëdigd tolk en vertaler en free-lance journalist voor Koerdische media.

9 789054 600633

B U L A A Q